A RENDŐRI BÜNTETŐBIRÓSÁG ZSEBKÖNYVE

IRTA

EDVI ILLÉS KÁROLY Dr.

NY. KIR. ÜGYÉSZ, A MAGYAR TUD. AKADÉMIA L. TAGJA

MÁSODIK KIADÁS

BUDAPEST,
RÉVAI TESTVÉREK IROD. INTÉZET R.-T. KIADÁSA
1912

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

BUDAPESTI KIRÁLY NYOMDÁJA.

Előszó.

A közigazgatás egyszerüsítéséről szóló 1901: XX. t.-c. 13—22. §-ainak, s az ezek alapján kiadott 65000/909. sz. bm. rendeletnek életbelépésével a rendőri büntetőbiráskodás terén új korszak nyílik meg. A törvényekben és rendeletekben meghatározott s a közigazgatási hatóság hatásköréhez utalt kihágások maradnak az eddigiek. A bíróságok szervezete azonban és különösen az eljárás gyökeresen megváltozik.

A kihágásokat megállapító törvényeink nagy része eltérő módon jelölte meg azokat a bíróságokat, különösen a felsőfoku hatóságokat, amelyek kihágások tárgyában eljárni hivatva vannak. Az említett belügyminiszteri rendelet 1. §-a ezeket egységesen szabályozza úgy az alsó, mint a felső fokon.

Az eljárás tekintetében, amennyiben egyes törvények eltérően nem rendelkeztek, ez ideig az 1880. évi 38547. sz. bm. rendelet volt irányadó. Ez a rendelet tehát tért engedett annak, hogy a kihágásokról alkotott külön törvényekben más-más eljárási szabályok lépjenek ér-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

vénybe. Eszerint a rendőri büntetőbíráskodás egységes szabályozása helyett a legváltozatosabb, sok esetben egymástól teljesen eltérő szabályok voltak érvényben.

Ezt a zavaros helyzetet, mely a rendőri büntetőbíráskodást teljesen megbízhatatlanná tette, egyszersmindenkorra megszünteti a 65000/909. szám alatt kiadott belügyminiszteri rendelet és az ennek kiegészítéséül szolgáló ügyviteli szabályzat. A belügyminiszter ezeket még az 1909. év végén megküldte az illetékes hatóságoknak azzal az utasítással, hogy addig is tanulmányozzák, amíg életbeléptetésük bekövetkezik.

A két rendelet tanulmányozásából mindenki megyőződhetett arról, hogy az új rend nagy föladatot ró a rendőri büntetőbíróságokra: mert minden irányban pontosan körülírja azok eljárását s a legkisebb részletekig menő szabályosságot követel oly dolgokban is, amelyekre nézve eddig minden megkötöttség nélkül intézkedhettek.

Hogy a rendőri büntetőbíróság, ideértve a községi bíróságot is, új föladatának méltóan megfelelhessen, ennek első és lényeges föltétele az, hogy könnyen kezelhetően és átnézhetően együtt bírja mindazt az anyagot, amelyre a kihágások tárgyában való bíráskodás terén szüksége van. E föltételt kívánja megvalósítani a jelen zsebkönyv.

A rendőri büntetőbírónak mindenekelőtt tisztában kell lennie az iránt, hogy mely kihágásokat utal hatásköréhez a törvény, vagy miniszteri rendelet s melyek ezek tekintetében a törvény megfelelő rendelkezései. E célt szolgálja a

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

zsebkönyv első része, amelyben a kihágásokra vonatkozó általános rendelkezések, továbbá a kihágási büntetőtörvénykönyvben s az egyes közigazgatási törvényekben meghatározott kihágások közül mindazok föl vannak véve, és pedig a törvénynek kellő magyarázattal kísért szószerinti szövegében, amelyek a rendőri büntetőbíróság hatásköréhez vannak utalva. E részbe tartoznak a miniszteri rendeletekben meghatározott kihágások is. Az ezekre vonatkozó rendeletek nagy tömegének közlése azonban meghaladná a zsebkönyv keretét és így be kellett érnem azzal, hogy az egyes miniszteri rendeleteket, tárgyaik szerint megjelölve s a kibocsátó miniszterek szerint csoportosítva időrendben fölsoroltam. E fölsorolásból mindenki megláthatja, hogy mely tárgyról minő rendelet intézkedik s hol található az föl a Rendeletek Tárában.

A második rész az eljárási szabályokat foglalja magában, és pedig első helyen a 65000/909. sz. bm. rendeletet (A.), ezt követőleg az új ügyviteli szabályokat (B.). A rendelet 286 §-ból áll, tehát nagyterjedelmü. Emellett azonban sok új dolgot is tartalmaz, amelyek a közigazgatási hatóság eljárásában eddig ismeretlenek voltak. Ha ehhez még hozzávesszük, hogy a rendelet szövegezése nem mindenütt elég világos, nagy szóbősége pedig sokszor fölöslegesen megterheli az olvasót: úgy mindenki előtt kétségtelenné válhatik, hogy ez a rendelet reászorul az átnézhető címekre való fölosztásra s a megértését könnyebbítő magyarázatra. Könyvem súlypontját tehát arra helyeztem, hogy e

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

rendelet minden intézkedése könnyen hozzáférhetővé és megérthetővé váljék azokra nézve, akik alkalmazására hivatva vannak.

A harmadik rész a büntetőnovella első és második fejezetének ama rendelkezéseit tartalmazza, amelyek a rendőri büntetőbíráskodásban is érvényesek. E két fejezet szintén új föladatokat ró a rendőri büntetőbíróságra, amely a Bn. értelmében szintén jogosítva van a büntetés föltételes fölfüggesztésére s a fiatalkoruakra vonatkozó külön rendelkezések alkalmazására. A Bn. e két fejezete azonban elsősorban nem a rendőri büntetőbíróságnak van szánva és így kellő fölvilágosításra szorul az, hogy mennyiben és miként alkalmazza a rendőri büntetőbíróság az azokban foglalt rendelkezéseket. Szükségesnek láttam ennélfogva a Bn. e két fejezetét külön tárgyalni s a vonatkozó miniszteri rendeletekkel kiegészítve kellő magyarázattal ellátni.

Abban a reményben vagyok, hogy ez a zsebkönyv, minthogy magában foglalja a rendőri büntetőbíráskodás teljes anyagát, hasznos szolgálatot fog tenni a büntető igazságszolgáltatásnak e parlagul heverő területén.

Budapesten, 1910 október hónap.

E. I. K.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Előszó a második kiadáshoz.

E kiadás csak a következőkben tér el az elsőtől:

1. A könyv első részében fölsorolt kihágások Budapesten részint a ker. előljáróság hatásköréhez tartoznak (Rbsz. 1. §. I. 3.). E különbséget az egyes kihágásoknál akként tüntettem föl, hogy amennyiben a törvény a ker. előljáróság hatáskörét jelöli meg: ezt az illető kihágásnál külön fölemlítem. A többi kihágások, melyeknél a hatáskör kiemelve nincs, a ker. kapitánysághoz tartoznak.

2. Az Rbsz. 60. és 82. §-aiból elnézésből kihagyott egyes bekezdések és §-okba pótlólag beillesztettek.

Egyéb javítás vagy kiegészítés szükségessége egyelőre nem merült föl.

Budapest, 1912. május hónap.

E. I. K.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Tartalomjegyzék.

ELSŐ RÉSZ.

A kihágásokra vonatkozó általános rendelkezések és az egyes kihágások.

I. FEJEZET.

A kbtk. általános része.

	Oldal
1. A kihágás forrásai. (1. §.)	3
2. A kihágási törvény, miniszteri és szabályrendelet hatálya. (2—4. §§.)	4
3. A miniszteri és szabályrendelet érvényességének föltételei. (5—10. §§.)	5
4. A miniszteri és szabályrendelet hatályának megszünése. (11. §.)	7
5. A btk. általános részének viszonya a kihágásokhoz. (12. §.)	8
6. Külföldön elkövetett kihágás. (13., 14. §§.) .	9
7. A kihágások büntetései. (15—21. §§.) . . .	9
8. A pénzbüntetés átváltoztatása és hovafordítása. (22., 23. §§.)	10
9. Mellékbüntetések. (24., 25. §§.)	12
10. Kisérlet, részesség. (26., 27. §§.)	14
11. Szándék és gondatlanság. (28. §.)	15
12. Bűnhalmazat. (29., 30. §§.)	15
13. Elévülés. (31. §.)	16

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyülési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Oldal

II. FEJEZET.

A kbtk.-ban meghatározott egyes kihágások.

1. Hatáskör. (Bpélt. 19. § 1. és 2. pont.) . . . 17
2. A hatóságok és közcsend elleni kihágások. (43—47. és 49., 50. §§.) 18
3. Közbiztonság elleni kihágások. (61—70. és 72., 73. §§.) 21
4. Közrend és közszemérem elleni kihágások. (74—78. és 80—86. §§.) 26
5. Közegészség és testi épség elleni kihágások. (99—101., 105., 106., 107., 109., 110., 112., 113., 115—125. §§.) 32
6. Tulajdon elleni kihágások. (137., 138., 141. és 142. §§.) 43

III. FEJEZET.

Közigazgatási törvényekben meghatározott kihágások.

1. Hatáskör. (Bpélt. 19. § 3—5. pont.) 45
2. Népiskolai törvény áthágása. (1868: XXXVIII. t.-c.) 46
3. Lóállítási kötelesség megszegése. (1873: XX. t.-c.) 47
4. Választási kihágások. (1874: XXXIII. t.-c.) . 48
5. Cselédrendőri kihágások. (1876: XIII. t.-c.) . 49
6. Közegészség elleni kihágások. (1876: XIV. és 1887: XXII. t.-c.) 52
7. Bejelentés elmulasztása Budapesten. (1879: XXVIII. t.-c.) 54
8. Erdei kihágások. (1879: XXXI. t.-c.) . . . 55
9. Filloxera elleni óvóintézkedések megszegése. (1883: XVII. t.-c.) 65
10. Az ország címerének tiltott használata. (1883: XVIII. t.-c.) 66
11. Vadászati kihágások. (1883: XX. t.-c.) . . . 67
12. Korcsmai tiltott hitelezés. (1883: XXV. t.-c.) 69
13. Ipari kihágások. (1884: XVII. t.-c.) 70
14. Vízrendőri kihágások. (1885: XXIII. t.-c.) . . 74
15. A selyemtenyésztésre vonatkozó szabályok megszegése. (1885: XXV. t.-c.) 77
16. Állategészségügyi kihágások. (1888: VII. t.-c.) 77

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Oldal

17. Halászati kihágások. (1888: XIX. t.-c.) . . . 83
18. Katonai kihágások. (1889: VI. t.-c.) 86
19. Ut- és vámrendőri kihágások. (1890: I. t.-c.) . 87
20. Kötelező áruvédjegy mellőzése. (1890: II. t.-c.) 106
21. Vasárnapi munkaszünet megszegése. (1891: XIII. t.-c.) 107
22. Lőfegyverek megvizsgáltatásának elmulasztása. (1891: XXXIV. t.-c.) 108
23. Ipari és gyári munkások baleset elleni védelmére vonatkozó szabályok megszegése. (1893: XXVIII. t.-c.) 108
24. Csomagokban árult cikkek törvényellenes megjelölése. (1893: XXXIV. t.-c.) 111
25. Mezőrendőri kihágások. (1894: XII. t.-c.) . . 113
26. Üzletszerü fogadás tiltott közvetitése a lóversenyen. (1894: XXIX. t.-c.) 120
27. Áruforgalmi statisztikai adatok hamis bevallása. (1895: XVIII. t.-c.) 121
28. Mezőgazdasági termények hamisítása. (1895: XLVI. t.-c.) 121
29. A mezőgazdasági munkástörvény alá eső kihágások. (1898: II. és 1899: XLII. t.-c.) . . . 123
30. A kubikos munkásokra vonatkozó szabályok megszegése. (1899: XLI. t.-c.) 129
31. A gazdasági munkás- és cselédsegélyezéssel kapcsolatos kihágások. (1900: XVI. t.-c.) 131
32. Megrendelések tiltott gyüjtése. (1900: XXV. t.-c.) 132
33. Az erdőmunkásokról szóló törvény megszegése. (1900: XXVIII. t.-c.) 133
34. A dohánytermelő és dohánykertész kihágásai. (1900: XXIX. t.-c.) 136
35. Külföldiek itt lakhatására vonatkozó szabályok megszegése. (1903: V. t.-c.) 138
36. Utlevélre vonatkozó kihágások. (1903: VI. t.-c.) 140
37. A mértékekre vonatkozó törvény megszegése. (1907: V. t.-c.) 141
38. Az ipari és kereskedelmi alkalmazottaknak betegség és baleset esetére való biztosításáról szóló törvény megszegése. (1907: XIX. t.-c.) . 144
39. Népiskolai törvény rendelkezéseinek megszegése. (1907: XXVII. t.-c.) 150

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyülési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Oldal

40. A marokkói sáska irtásáról szóló törvény megszegése. (1907: XXXI. t.-c.) 151
41. A gazda és a gazdasági cseléd közti jogviszonyról szóló törvény megszegése. (1907: XLV. t.-c.) 153
42. Borhamisítás s a hamisított bor forgalombahozása. (1908: XLVII. t.-c.) 156
43. Kivándorlási kihágások. (1909: II. t.-c.) . . . 163

IV. FEJEZET.

Miniszteri rendeletekben megállapított kihágások.

1. Belügyminiszteri rendeletek. (1867—1909.) . . 168
2. A közmunka- és közlekedésügyi miniszter rendeletei. (1867—1887.) 177
3. A kereskedelemügyi miniszter rendeletei. (1889—1908.) 178
4. A földmívelés-, ipar- és kereskedelmi miniszter rendeletei. (1868—1889.) 180
5. A földmívelésügyi miniszter rendeletei. (1889—1909.) 181
6. A honvédelmi miniszter rendeletei. (1872—1894.) 184
7. A közoktatásügyi miniszter rendeletei. (1869—1892.) 185

MÁSODIK RÉSZ.

A rendőri büntetőeljárás szabályai.

A.

A rendőri büntetőeljárást szabályozó 65.000/909. b. m. sz. rendelet.

ELSŐ CIM.

Eljárás a rendőri büntetőbíróságok előtt.

I. FEJEZET.

Általános rendelkezések.

I.

Hatóságok, hatáskör és illetékesség.

1. Rendőri büntetőbíróságok. (1. §.) 189
2. A rendőri b. b. hatásköre. (2. és 3. §§.) . . . 193

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Oldal

3. A rendőri b. b. illetékessége. (4—9. §§.) . . . 195
4. Hatásköri és illetékességi összeütközés. (10. és 11. §§.) 201
5. Bíróküldés. (12. §.) 202
6. Külföldön elkövetett kihágás illetékes bírósága. (13. §.) 204
7. Katonai hatóság alá tartozó egyén illetékes bírósága. (14. §.) 205
8. Területenkivüliség és személyes mentesség. (15. §.) 208
9. Mentelmi jog. (16. §.) 209

II.

Az eljárásban résztvevő személyek; vád és védelem.

1. Az eljárásban résztvevő személyek. (17. §.) . . 210
2. A vád képviselete. (18—33. §§.) 213
3. A terhelt jogai. (34. §.) 223
4. A felek képviselete meghatalmazott által. (35—38. §§.) 225

III.

Hatósági tagok kizárása és mellőzése.

1. Rbsz. 39—42. §§. 228

IV.

Magánjogi igény.

1. A magánjogi igény tárgya és érvényesítése. (43. és 44. §§.) 230
2. A kár megállapítása hivatalból. (45. §.) . . . 240
3. A felek kiegyeztetése a magánjogi igényre nézve. (46. §.) 241
4. Rendelkezés a magánjogi igényről felmentés esetén. (47. §.) 242

II. FEJEZET.

Az eljárás megindítása.

1. Az eljárás megindításának alapja. (48. §.) . . . 243
2. Följelentés. (49—51. §§.) 244

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Oldal

3. Magánindítvány. (52. §.) 245
4. Előleges határozat. (53. §.) 246
5. Följelentés elutasítása és az ügy áttétele. (54. és 55. §§.) 247
6. Az eljárás megindítása; sürgős intézkedések. (56. és 57. §§.) 249
7. Praeiudiciális kérdés. (58. §.) 250
8. Jegyzőkönyv fölvétele. (59—61. §§.) 251

III. FEJEZET.

Büntetőparancs.

1. A bp. kibocsátásának föltételei. (62. és 63. §§.) 253
2. A bp. tartalma. (64. §.) 255
3. A bp. kézbesítése. (65. és 66. §§.) 256
4. A bp. mellőzésének kérése; fölebbezés. (67—70. §§.) 258
5. A bp. végrehajtása. (71. §.) 260

IV. FEJEZET.

Előzetes eljárás.

I.

Előzetes intézkedések általában.

1. A tárgyalást megelőző intézkedések. (72. §.) . 260
2. A terhelt előállítása. (73. §.) 261
3. A terhelt előzetes letartóztatása. (74—80. §§.) 263
4. Ismeretlen és távollevő terhelt kipuhatolása. (81. §.) 268
5. Elővezetés. (82. §.) 269

II.

Nyomozási cselekmények.

1. Lefoglalás. (83—85. §§.) 271
2. Házkutatás, személymotozás és hatósági szemle. (86—88. §§.) 274
3. A lefoglalás stb. elrendelése és foganatosítása. (89—99. §§.) 277

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Oldal

4. Tanuk és szakértők előzetes kihallgatása. (100. és 101. §§.) 283

V. FEJEZET.

Érdemleges eljárás.

I.

A tárgyalás helye, ideje és előkészítése.

1. A tárgyalás helye és ideje. (102. és 103. §§.) . 285
2. Tárgyalás idézés nélkül. (104. §.) 286
3. Idézés. (105—108. §§.) 288
4. A meg nem jelenés jogkövetkezményei. (109—114. §§.) 291

II.

Tárgyalás.

1. Szóbeliség és nyilvánosság. (115. §.) 295
2. Rendföntartás. (116—119. §§.) 296
3. A tárgyalás megnyitása. (120. és 121. §§.) . . 299
4. Bizonyítás. (122. és 123. §§.) 299
5. A terhelt kihallgatása. (124—126. §§.) . . . 300
6. Tanuk. (127—139. §§.) 303
7. Szakértők. (140—144. §§.) 313
8. Az eskü kivételének módja; a vallomás és az eskü megtagadása. (145. §.) 317
9. A tárgyalás befejezése. (146—148. §§.) . . . 319
10. Tárgyalási jegyzőkönyv. (149. §.) 321

VI. FEJEZET.

A határozatok nemei és közlésük.

1. A határozat nemei. (150. §.) 323
2. Megszüntető végzés. (151. és 152. §§.) 324
3. Itélet. (153—157. §§.) 326
4. A határozatok közlése. (158—165. §§.) . . . 333
5. A határozat kijavítása. (166. §.) 340

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Oldal

VII. FEJEZET.

Jogorvoslatok.

I.

Rendes jogorvoslatok.

1. Általános szabályok. (167—175. §§.) 340
2. Felebbezés. (176—180. §§.) 346
3. Felfolyamodás. (181—184. §§.) 351

II.

Rendkivüli jogorvoslatok.

1. Határnapok és határidők igazolása. (185—190. §§.) 353
2. Ujrafölvétel. (191—195. §§.) 355
3. Jogerős határozatok kivételes felülvizsgálata. (196. §.) 361

VIII. FEJEZET.

Eljárás a felebbviteli hatóságok előtt.

1. Felebbvitel visszautasitása; hiánypótlás elrendelése. (197. és 198. §§.) 363
2. Uj eljárás elrendelése; az ügy áttétele. (199. §.) 364
3. Az ügy érdemleges felülbirálása. (200. §.) . . 365
4. A felebbviteli hatóság határozatai. (201—205. §§.) 366
5. A felebbviteli bíróságok szervezete és eljárása. (206—209. §§.) 369

IX. FEJEZET.

Eljárási költségek.

1. Az eljárási költségek nemei. (210. §.) 371
2. A tanuk és szakértők díjai. (211. és 212. §§.) . 372
3. Az eljárási költségek viselése. (213—216. §§.) . 374

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Oldal

X. FEJEZET.

Végrehajtás.

1. A végrehajthatóság feltételei s a végrehajtásra hivatott hatóságok. (217—219. §§.) 377
2. Elzárásbüntetés végrehajtása. (220—225. §§.) . 381
3. Összbüntetés és egyesített büntetés. (226. §.) . 387
4. Pénzbüntetés végrehajtása. (227—233. §§.) . . 390
5. Eljárási költségek végrehajtása. (234—235. §§.) 395
6. Magánjogi követelés behajtása. (236. §.) . . . 397

MÁSODIK CÍM.

Eljárás a községi bíróság előtt.

1. A községi bíróság hatásköre és tagjai. (237—243. §§.) 399
2. A felek és a meghatalmazottak. (244. és 245. §§.) 404
3. Az eljárás megindítása; magánjogi igény; kárbecslés. (246—250. §§.) 406
4. A tárgyalást megelőző intézkedések. (251—261. §§.) 411
5. A tárgyalás és határozathozatal. (262—270. §§.) 420
6. Jogorvoslat. (271. §.) 426
7. Eljárási és egyéb költségek. (272—273. §§.) . 427
8. A határozat végrehajtása. (274—280. §§.) . . 429
9. Az eljárás följegyzése. (281. §.) 434

HARMADIK CÍM.

Életbeléptető, záró és átmeneti rendelkezések.

1. A korábbi törvények és szabályok hatályon kívül helyezése. (282. §.) 435
2. Átmeneti intézkedés a korábban megindított ügyekről. (283. §.) 437
3. A rendelet életbelépésének ideje. (284. §.) . . 439
4. E rendelet alá nem tartozó ügyek. (285. §.) . 439
5. Felhatalmazás az ügyvitel szabályozására. (286. §.) 439

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Oldal

B.

Ügyviteli szabályok.

ELSŐ CIM.

A rendőri büntetőbíróságok ügyvitele.

I. FEJEZET.

Ügyvitel az elsőfoku rendőri büntetőbíróságnál.

1. Általános rendelkezések. (1. és 2. §§.) . . . 440
2. Iktatás. (3—16. §§.) 441
3. Az ügy elintézése. (17—36. §§.) 445
4. Lefoglalt és őrizetbe vett tárgyak kezelése. (37—56. §§.) 454
5. Felebbvitel felterjesztése. (57. és 58. §§.) . . 461

II. FEJEZET.

Ügyvitel a felebbviteli hatóságoknál.

1. Kihágási iktatókönyv. (59. §.) 463
2. Kihágási mutatókönyv. (60. §.) 463
3. Jegyzőkönyv a tanácsülésekről. Kiadókönyv. (61. §.) 463
4. Felterjesztés a harmadfoku hatósághoz. (62. §.) 464
5. Egyéb szabályok kiterjesztése. (63. §.) . . . 465
6. Ügyvitel a harmadfokon. (64. §.) 465

III. FEJEZET.

A tiszti ügyész ügyvitele.

1. Ü. Sz. 65—67. §§. 465

IV. FEJEZET.

Eljárási költségek.

1. A költségek megállapitása. (68—74. §§.) . . 466
2. Kihágási átalány kezelése és elszámolása. (75—87. §§.) 469

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Oldal

V. FEJEZET.

Végrehajtás.

1. Elzárás végrehajtása. (88—97. §§.) 475
2. Pénzbüntetés és eljárási költség kezelése stb. (98—105. §§.) 480

MÁSODIK CIM.

A községi bíróság ügyvitele.

1. Ü. Sz. 106—131. §§. 484

HARMADIK CIM.

Életbeléptető, záró és átmeneti rendelkezések.

1. Ü. Sz. 132—135. §§. 496

HARMADIK RÉSZ.

A büntető novella rendelkezései.

ELSŐ FEJEZET.

A büntetés föltételes fölfüggesztése.

I.

Anyagi rendelkezések.

1. A büntetés fölfüggesztésének föltételei. (1—2. és 8. §§.) 501
2. A próbaidő eredményes, vagy eredménytelen leteltének hatása. (3—6. §§.) 503
3. A fölfüggesztett büntetés végrehajtásának elrendelése. 505

II.

Eljárási szabályok.

1. A büntetés fölfüggesztésére hivatott bíróság. (9. §.) 507
2. Jogorvoslatok. (10. és 11. §§.) 508

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Oldal

3. A fölfüggesztett büntetés végrehajtása újrafölvétel nélkül. (12. §.) 510
4. A próbaidő leteltének bírói megállapítása. (13. §.) 512
5. A fölfüggesztett büntetés nyilvántartása. (14. §.) 513

MÁSODIK FEJEZET.

A fiatalkorúakra vonatkozó rendelkezések.

1. Általános rendelkezés. (33. §.) 516
2. Gyermekkorúak és bűnvádi felelősségre nem vonható fiatalkorúak. (15. és 16. §§.) . . . 517
3. Bűnvádi felelősségre vonható fiatalkorúak. (17. és 18. §§.) 519
4. A 160.000/909. bm. sz. rendelet 2—21. §§-ai. . 522
5. Dorgálás. (19. és 20. §§.) 531
6. A 160.000/909. bm. sz. rendelet 22—24. §§-ai a dorgálásról. 531
7. Próbárabocsátás. (21—23. §§.) 533
8. A 160.000/909. bm. sz. rendelet 25—42. §§-ai a próbárabocsátásról. 535
9. Javító nevelés. (24. és 25. §§.) 543
10. Kisérleti kihelyezés és föltételes szabadonbocsátás. (30. §.) 544
11. Elzárás. 545

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

ÉLETBELÉPTETÉSI RENDELETEK.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

I. A m. kir. minisztérium 6989/910. M. E. számu rendelete az 1901: XX. t.-c. 13—22. §-ainak életbeléptetése tárgyában.

A m. kir. minisztérium az 1901: XX. t.-c. 44. §-ában nyert felhatalmazás alapján az 1910. évi december hó 11. napján hozott minisztertanácsi határozat értelmében rendeli:

A közigazgatási eljárás egyszerüsítéséről szóló 1901: XX. törvénycikknek a rendőri büntető bíráskodást tárgyazó rendelkezései (13—22. §-ok) az 1911. évi január hó 1. napján lépnek életbe.

II. A belügyminiszter 165.000/910. számu körrendelete a rendőri büntető eljárási és ügyviteli szabályok életbelépéséről.

A m. kir. minisztériumnak folyó évi 1910. december hó 11. napján 6.989. M. E. szám alatt kiadott rendelete értelmében az 1901 XX. t.-c. 13—22. §-ai 1911. évi január hó 1-én lépnek életbe. Ehhez képest az idézett t.-cikk 22. §-a alapján a rendőri büntető eljárás egységes szabályozása tárgyában 65.000/1909. B. M. szám alatt

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

és a rendőri büntető ügyvitel szabályozása tárgyában 105.000/1909. B. M. szám alatt kiadott belügyminiszteri és igazságügyminiszteri rendeletek az 1911. évi január hó 1-én szintén életbelépnek.

Ez alkalommal a következőket jelentem ki:

1. Hatóságok.

Ugyanakkor, midőn e jogszabályok életbelépnek, a kihágásokat megállapító egyes törvényeknek és rendeleteknek azok a rendelkezései, amelyek a közigazgatási hatóságok hatáskörébe tartozó kihágási ügyekben bíráskodásra hivatott hatóságokat jelölik meg, hatályukat vesztik s ezentúl a bíráskodást kizárólag a rendőri büntető eljárás egységes szabályozása tárgyában 65.000/1909. számu belügyminiszteri és igazságügyminiszteri rendelet 1. §-ában, Fiume városát és kerületét illetőleg pedig a m. kir. minisztérium 6.990/1910. M. E. számu rendeletének 2. §-ában felsorolt hatóságok gyakorolják.

Érintetlenül marad azonban a m. kir. révhivatal és a m. kir. tengerészeti hatóság, valamint a jövedéki kihágások elbírálására hivatott hatóságok hatásköre.

Nem vonatkoznak továbbá az idézett rendeletek az erdőrendészeti áthágások eseteire.

Különösen felhivom a figyelmet arra, hogy ezentúl az 1876: XIII. t.-cikkbe ütköző kihágások felett harmadfokban kivétel nélkül a belügyminiszter fog bíráskodni, hogy továbbá az erdei kihágások (1879: XXXI. t.-c.) eseteiben, amelyeknek eddig harmadfoku hatóságuk nem is volt, jövőben szintén a belügyminiszter fog harmadfokban eljárni.

2. Tiszti ügyész. (Ügyészi megbízott.)

Hogy a tiszti ügyészek fennakadás nélkül megkezdhessék működésüket, szükséges, hogy szolgálati beosz-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

tásuk pontosan megtörténjék. Megjegyezni kívánom, hogy amennyiben a törvényhatósági bizottságok ez évben közgyülést már nem tartanának: a Rbsz. 20. §-a második bekezdésének második mondatában foglalt az a rendelkezés, hogy ideiglenesen a törvényhatóság első tisztviselője intézkedik, módot ad arra, hogy a beosztás idejében megtörténjék.

A vád képviseletéről ott, ahol ügyész nem állana e célra rendelkezésre, a Rbsz. 20. § ötödik bekezdése tartalmaz rendelkezést. Szükség esetében bizonyára akadni fognak a Rbsz. 24. §-ában meghatározott képesítéssel bíró, ügybuzgó egyének, akik e fontos tisztet önzetlenül, készséggel hajlandók lesznek betölteni.

A határrendőrség hatáskörébe utalt kihágási ügyekben a közvád képviseletére egyelőre azokat a vármegyei tiszti ügyészeket jelölöm ki, akik azon járásban kihágási ügyekben a vád képviseletére jogosultak, amelyben a határszéli rendőrkapitányság vagy kirendeltség mint rendőri büntető bíróság állomáshelye fekszik, illetőleg amelynek székhelye ezen állomáshellyel azonos.

Azon kivételes esetben, ha a határszéli rendőrkapitányság vagy kirendeltség mint rendőri büntető bíróság állomáshelye oly rendezett tanácsu városban fekszik, amely nem járási székhely, a fent említett kihágási ügyekben a vád képviseletére az illető rendezett tanácsu város ügyészét jelölöm ki.

A Rbsz. 20. § második bekezdésének első mondata értelmében foganatosított tiszti ügyészi beosztásról, az ügyészeknek járásonként és névszerint való felsorolásával s az általuk betöltött valóságos vagy tiszteletbeli állás megjelölésével, rovatos jegyzék alakjában, melybe vármegyéknél a rendezett tanácsu városok ügyészi kijelölését is be kell foglalni, hozzám haladéktalanul jelentés teendő.

Ami a tiszti ügyészi feladatkörnek az ügyészi intéz-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

mény működése kezdetén miként leendő betöltését illeti. amidőn hangsúlyozom, hogy ez intézmény jövője nagyobbára azon ügyészek kezébe van letéve, akik most annak az életbe való bevezetése körül közreműködnek, reámutatok a 65.000/1909. B. M. számu belügyminiszteri körrendelet nyolcadik és kilencedik bekezdésében foglaltakra. Már ott utalás történt arra, hogy a tiszti ügyészek mily irányban járjanak el addig is, amíg ez új intézmény, az ügyészi kar bizton várható céltudatos, ügybuzgó tényked ése által kifejeztetik és a rendőri büntető bíráskodással egybeforr. Az e tekintetben szerzendő gyakorlati tapasztalat majd megmutatja azután, hogy a vádelv teljes megvalósitásaként a Rbsz. 28. §-a értelmében miként határoztassanak meg azok az esetek, amelyekben a tiszti ügyésznek közvádlóként való közreműködése feltétlenül szükséges.

3. Portómentesség.

A tiszti ügyészek (ügyészi megbizottak), ha a rendőri büntető eljárási és ügyviteli szabályokban előirt rendelkezések értelmében hivatalosan eljárnak, vagyis ha hivatalos előterjesztést vagy inditványt tesznek, megkeresésre válaszolnak s mindezen érintkezés posta útján történik, a portómentességhez szükséges következő záradékot kötelesek használni:

„Hivatalos felszólitásra", $\frac{\text{tiszti ügyész}}{\text{ügyészi megbizott}}$ rendőri büntetőbirósági ügyben, „portómentes".

A szakképviselők, akiknek jegyzékét a 166.000/1910. B. M. szám alatt kiadott rendeletemmel a Rbsz. 17. §-a értelmében egyidejüleg közlöm, ugyanezen záradékot használják azzal a különbséggel, hogy a $\frac{\text{tiszti ügyész}}{\text{ügyészi megbizott}}$ helyett „szakképviselő" jelzést alkalmazzák.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

4. Törvénynapok.

A Rbsz. 104. §-a második bekezdésének alkalmazásba vétele szempontjából kívánatosnak tartom, hogy a rendőri büntető bírák már a rendőri büntető eljárási és ügyviteli szabályok életbelépésének napjára előre megállapítsák a hét azon napját vagy napjait, amelyekre a terhelt, a sértett és a tanuk tárgyalás végett idézés nélkül, meghagyás alapján jelennek meg. (Rüsz. 24. §.)

5. Kihágási átalány.

Ami az eljárási költséget illeti, mint már a 105.000/1909. B. M. számu belügyminiszteri körrendelet is jelzi, a rendőri büntető eljárás folyamán esetleg szükségessé váló költségek előlegezésére és a hatóság pénztára által viselendő eljárási költségek (Rbsz. 210—216. §.) fedezésére a Rüsz. 75. §-ának rendelkezése szerint féléves előleges részletekben, a háztartási alap bocsát a mutatkozó szükségletnek megfelelő kihágási átalányt minden egyes elsőfoku rendőri büntető bíróságnak rendelkezésére.

Az 1911. évi január hó 1. napján, mint a rendőri büntető eljárási és ügyviteli szabályok életbelépésének időpontjában az elsőfoku rendőri büntető bíráknak kihágási átalány címen kiutalványozott összeg mint átalányrészlet az átalányszámadásban bevételezendő.

A bevételezett összegből kell — a Rüsz. Negyedik Fejezetében megállapitott szabályok szigoru szemmel tartásával — kifizetni a kihágási átalányból előlegezett, vagy a hatóság pénztára által viselendő költségeket.

A kihágási átalányból kifizetett oly eljárási költségeket, amelyeket a fennálló rendelkezések értelmében nem kihágási átalány, hanem valamely más közpénztár visel, a kihágási átalány javára meg kell téríteni.

Jelenleg két oly rendelkezés áll fenn, amelyek szerint

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

a kihágási átalányból kifizetett eljárási költségeket a földmívelésügyi tárca viseli. (L. 6. alatt.)

6. Terményhamisítási (1895: XLVI. t.-c.), borhamisítási (1908: XLVII. t.-c.) kihágások költségeinek fedezése.

A mezőgazdasági termények, termékek és cikkek hamisításának tilalmazásáról szóló 1895. évi XLVI. t.-c. végrehajtása folytán felmerülő rendőri büntető eljárási költségek végleges fedezése, a terhelt felmentése vagy az eljárás megszüntetése esetében, ugyszintén akkor is, ha azok a kötelezettektől be nem hajthatók (Rbsz. 214. és 215. §-ai), a hivatkozott törvény végrehajtásaként kiadott 38.286/1896. számu földmívelésügyi miniszteri rendelet VII. fejezete értelmében a földmívelésügyi tárca terhére történik.

A vizsgálati díjak, minták kártalanítása, az ítéletek hírlapi közzétételével felmerülő kiadások, netaláni tanudíjak és egyéb eljárási költségek, amelyek a kihágási átalányból előlegeztettek, a Kih. Pénzk. Szab. *A)* mintáju Nyilvántartás vonatkozó tételszámának másolatos kijegyzésével készült hitelesített kimutatás alapján, az előlegező elsőfoku rendőri büntető bíróság átalányának a földmívelésügyi tárcából megtéríttetnek.

Ezeket a kimutatásokat az elsőfoku rendőri büntető bíróságok az illetékes másodfoku rendőri büntető bíróság útján félévenként, esetleg — amennyiben jelentékenyebb összeg megtérítéséről van szó — rövidebb időközökben is terjesztik fel a földmívelésügyi miniszterhez.

A borhamisításnak és hamisított bor forgalomba hozatalának tilalmazásáról szóló 1908. évi XLVII. t.-c. végrehajtása folytán felmerülő borvizsgálati és egyéb rendőri büntető eljárási költségek végleges fedezése, a terhelt felmentése vagy az eljárás megszüntetése esetében, ugyszintén akkor is, ha a kötelezettektől be nem

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

hajthatók (Rbsz. 214. és 215. §-ai) az 1900. évi április hó 3-án hozott 12. számu minisztertanácsi határozat értelmében a földmivelésügyi tárca terhére esik.

A borvizsgálati díjak kivételével, a többi eljárási költségek előlegezése a kihágási átalányból (Rüsz. 75. §.) történik; ellenben a felmerülő borvizsgálati díjakat — miként ezt az 1902. évi 931. eln. számu földmivelésügyi miniszteri rendelet szabályozza — az illetékes állandó borvizsgáló szakértő bizottság részére jövőben sem szabad a kihágási átalányból előlegezni. Ezek a borvizsgálati díjak azonban, ha az elitéltektől vagy kötelezettektől behajtattak, ezentúl is a „földmivelésügyi tárca javára eső térítményként" közvetlenül a jogerős ítéletet végrehajtó elsőfoku rendőri büntető bíróságnak székhelye szerint illetékes kir. adóhivatalba haladéktalanul befizetendők.

Megjegyzem, hogy a beszedett borvizsgálati díjat, minden egyes kihágási ügyben külön-külön nyugta mellett kell beszállitani az illető kir. adóhivatalba és a befizetést igazoló adóhivatali nyugtát, vagy annak hiteles másolatát a földmivelésügyi minisztériumba esetről-esetre fel kell terjeszteni.

Ami a borvizsgálati díjakon kivül felmerülő egyéb eljárási költségeket (pl. a borminták vételéhez szükséges palackok, ezek csomagolásához szükséges ládák és egyéb anyagok beszerzési és szállitási költsége, az ítéletek hirlapi közzétételével járó kiadások, esetleges tanudijak stb.) illeti, a terhelt felmentése, vagy az eljárás megszüntetése esetében, úgyszintén, ha a kötelezettektől be nem hajthatók, ezeknek a költségeknek a földmivelésügyi tárcából leendő kiutalványozása végett, illetőleg amennyiben a kihágási átalányból előlegeztettek, a rendőri büntető átalány javára leendő megtérítése iránt, minden egyes ügy befejezése után — annak összes iratai

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

csatolása mellett — a földmívelésügyi miniszterhez az illetékes másodfoku rendőri büntető hatóság útján, haladéktalanul felterjesztést kell tenni.

7. Elbánás az elkobzott lőfegyverekkel.

Az elkobzott lőfegyverekkel való elbánás tekintetében, a Rüsz. 51. §-a hatályon kívül helyezi a 67.447/1884. számu belügyminiszteri rendeletet, melynek értelmében az elkobzott lőfegyvereket a vármegyei központokba kellett beszállítani. Ezentúl tehát az elkobzott lőfegyverek a most hivatkozott §-ban megjelölt feltételek mellett az elsőfoku rendőri büntető bíróságok által értékesitendők.

A Rüsz. 51. §-a második bekezdésének rendelkezése megszünteti azt a különféle s bizonytalan eljárást, amely az ócska anyagként elárusított bűnjelekből befolyt vételár felosztása iránt fennállott.

8. Nagy- és kisközségekben a lefoglalt állatok és egyéb tárgyak elárverezéséből befolyt pénz kezelése.

A Rbsz. 255. §-ának második bekezdése akként rendelkezik, hogy ha a bünjelként vagy zálogként lefoglalt állatok, vagy egyéb tárgyak tulajdonosa az árverésig nem jelentkezett, a lefoglalt állatokat és egyéb tárgyakat mind el kell árverezni és a befolyt összegből a kártérítés és a felmerült költségek fedezése után fennmaradó részt, jelentés kiséretében a főszolgabíróhoz kell beküldeni. Minthogy azonban a 127.000/1903. B. M. számu rendelettel kiadott Kih. Pénzk. Szab. továbbra is érvényben marad, a főszolgabíróhoz készpénz nem küldendő be, hanem a Rbsz. 255. §. második bekezdésében foglalt rendelkezés helyett a Rbsz. 127. §-ának rendelkezése értelmében kell eljárni. (A Rüsz. 37. §-a tévesen hivatkozik a 126. §-ra, a 127. §. helyett.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

9. Katonává lett elitélt büntetésének végrehajtása.

Azon esetben, ha az elitélt a fegyveres erő tényleges szolgálatában áll, az általa még polgári állásában elkövetett kihágás miatt kiszabott büntetés végrehajtása tekintetében az elsőfoku rendőri büntető bíróság, aszerint, amint az illető a cs. és kir. közös hadseregben, a m. kir. honvédségnél vagy a csendőrségnél szolgál, az illetékes hadkiegészitési, illetőleg honvédkiegészitő, avagy csendőrkerületi parancsnokságot közvetlenül keresi meg a pénzbüntetés lefizetése vagy az elzárásbüntetés (Rbsz. 224. §.) foganatositása végett. Jövőre tehát megszünnek azok a szabályok, amelyek szerint a fegyveres erő tényleges szolgálatában álló elitélteken az elzárásbüntetések végrehajtása iránti megkereséseket a főispán, illetőleg a főpolgármester közvetitésével kellett foganatositani.

10. Átmenet.

Különösen nagy figyelmet kell fordítani a Rbsz. átmeneti rendelkezéseket tartalmazó 283. §-ára annál is inkább, mert a szabályok figyelmen kivül hagyása a legtöbb esetben az ügyek elintézésénél indokolatlan késedelmet idézhet elő.

1. Az 1901: XX. t.-c. 13—24. §-ainak s ezekkel kapcsolatos rendeleteknek Fiumében való életbeléptetéséről a m. kir. minisztériumnak 6990/910. M. E. szám alatt kiadott rendelete intézkedik.

2. A Rbsz. és Üsz. alkalmazásáról Fiumében a 165.001/910., a kihágási büntetési pénzek kezeléséről szóló rendeletnek Fiumében való életbeléptetéséről 164.127/910. B. M. számu rendelet szól.

III. A belügyminiszter 166.000/910. számu körrendelete a szakképviselőkről.

A rendőri büntető eljárás egységes szabályozása tárgyában 65.000/1909. B. M. számu belügyminiszteri és

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

igazságügyminiszteri rendelet (Rbsz.) 17. §-a az eljárásban résztvevő személyek közé sorolja a szakképviselőket is.

A rendőri büntető eljárás életbelépésétől, 1911. évi január 1-től kezdve — további intézkedésig — a szakképviselők jegyzéke a következő:

I. A közegészségügyet érdeklő minden kihágási ügyben: a *közegészségügyi felügyelő.*

II. A földmívelésügyi miniszteri ügyágak érdekörében:

1. erdei kihágások eseteiben:

a) a kincstár tulajdonát képező, valamint az állami kezelésbe vett erdőknél: az illetékes *erdőigazgatóság, főerdőhivatal, erdőhivatal,* illetőleg a *kir. állami erdőhivatal,*

b) az állami kezelésbe nem vett magánerdőknél az illetékes *kir. erdőfelügyelő;*

2. állategészségrendőri kihágások eseteiben (1888: VII. t.-c. stb.) az elsőfoku hatóságok mellett müködő illetékes *járási, városi és kerületi m. kir. állatorvos;*

3. a vizrendőri kihágások eseteiben:

az illetékes kir. *folyammérnöki hivatal;*

4. a borhamisításnak és hamisított bor forgalomba

az illetékes kir. *kulturmérnöki hivatal,*

való hozatalának tilalmazásáról szóló 1908: XLVII. t.-c. alapján elbírálható kihágások eseteiben:

a) az illetékes *borellenőrző bizottság,* figyelemmel arra a ténykedésre is, amelyet ezen bizottság részére a hivatkozott t.-c. 64. és 65. §-ai és az ezen törvény végrehajtása iránt kiadott 112.000/1908. számu földmívelési miniszteri rendelet 106—112. §-a kijelöl;

b) az 1908: XLVII. t.-c. 63. §-ában nyert feljogosítás alapján a földmívelésügyi miniszter által akár esetről-esetre, akár állandó megbízással kiküldött *felesketett állami vagy törvényhatósági közegek* azon müködési

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

körben, amelyet részükre a hivatkozott törvény 63. és 65. §-a és az ezen törvény végrehajtása iránt kiadott imént hivatkozott rendelet 106. §-a megállapít;

5. a mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szóló 1894: XII. t.-c. VIII. fejezetében meghatározott hegyközségi és a phylloxera vastatrix terjedése ellen teendő óvintézkedésekről szóló 1883: XVII. t.-c.-be ütköző kihágások eseteiben az illetékes *vincellériskolai igazgató*, illetőleg az illetékes *kerületi szőlészeti és borászati felügyelő;*

6. a selyemtenyésztés védelme iránt kiadott jogszabályok megszegése által elkövetett kihágások eseteiben az *országos selyemtenyésztési felügyelő;*

7. a II. 1—6. pontok alatt fel nem sorolt egyéb, a földmívelésügyi miniszteri ügykörben felmerülő kihágásokra nézve az illetékes *m. kir. gazdasági felügyelő.*

III. A kereskedelemügyi miniszteri ügyágak érdekkörében:

1. ipari és kereskedelmi ügyekben felmerülő kihágások eseteiben

a) az 1884: XVII. t.-c.-be foglalt ipartörvény III. fejezetének a segédszemélyzetről szóló 59—121. §-aiban szabályozott ipari közigazgatási ügyekből és egyáltalában a segédszemélyzet munkaviszonyából és a munkásvédelemből (1893. évi XXVIII. t.-c.) kifolyólag felmerülő kihágási ügyekben az illetékes *iparfelügyelő;*

b) minden egyéb ipari (kereskedelmi) közigazgatási ügyekből kifolyólag felmerülő kihágási ügyekben az illetékes *kereskedelmi és iparkamara;*

2. a munkásbiztosítási ügyekben felmerülő kihágások eseteiben a *m. kir. állami munkásbiztosító hivatal;*

3. útrendőri kihágások eseteiben:

a) vármegyékben az illetékes *államépítészeti hivatal,*

b) törvényhatósági joggal felruházott városok területén a városi *mérnöki hivatalnak* a közúti ügyek intézésével *megbízott tagja;*

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

4. a vasút érdekkörét érintő kihágások eseteiben:

a) a m. kir. államvasutakat és az általuk kezelt helyi érdekü vasútakat illetőleg a m. kir. államvasútak illetékes *üzletvezetősége,*

b) az önálló üzemben tartott magánvasútakat illetőleg a *m. kir. vasúti és hajózási főfelügyelőség;*

5. a postai forgalom körében felmerülő kihágások (1879: XL. t.-c. 109. §.) eseteiben az illetékes *m. kir. posta- és távirdaigazgatság.*

IV. Egyéb különleges közérdekek szempontjából:

1. a kivándorlásról szóló 1909: II. t.-c. alapján felmerülő kihágások eseteiben *a kivándorlási biztos;*

2. a véderő elleni kihágások eseteiben a honvédkerületenkint *kijelölt honvédelmi miniszteri tisztviselők.* (Budapest, I. ker., Vár.)

1. Ez a rendelet Fiuméra is kiterjed.

IV. A belügyminiszter 167.000/910. számu körrendelete statisztikai adatok gyűjtéséről.

A rendőri büntető eljárás alá tartozó kihágások tekintetében a statisztikai adatszolgáltatásra nézve a rendőri büntető ügyvitel szabályozása tárgyában 105.000/1909. B. M. szám alatt kiadott rendelet 34. §-ában említett külön szabályokat a következőkben állapítom meg:

1. A rendőri büntető bíróságok kihágási ügyekről a 105.000/1909. B. M. számu rendelet 30. §-a értelmében kiállított és az év folyamán összegyűjtött statisztikai adatgyűjtőlapokat az iktató számok szerint rendezve, kisérőlevél nélkül, legkésőbb a következő év január havának 15-éig a m. kir. központi statisztikai hivatalhoz küldik be.

2. A m. kir. központi statisztikai hivatal az iktatószámok alapján ellenőrzi, hogy valamely rendőri bün-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

tető bíróság a nála folyamatba tett összes kihágási ügyekről beküldötte-e a statisztikai adatgyűjtőlapokat.

3. A m. kir. központi statisztikai hivatal minden év elején közli a rendőri büntető bíróságokkal a lejárt évet megelőző évek iktatószámainak sorából hiányzó azokat az iktatószámokat, amelyek alatt adatgyűjtőlapok még nem érkeztek be.

4. A rendőri büntető bíróság e közlés folytán haladéktalanul beküldeni köteles azokat az adatgyűjtőlapokat, amelyek a közlésben említett ügyek közül jogerősen befejezett ügyekre vonatkoznak.

5. A rendőri büntető ügyviteli szabályok 32. §-ának 2. pontjában említett kivándorlási kihágás miatt, 5. pontjában említett borhamisítási kihágás miatt és 8. pontjában említett mezőgazdasági terményhamisítás kihágása miatt jogerősen elitélt minden egyes személyről a mellékelt minta szerint egyéni lapot is kell kiállítani és azokat a statisztikai adatgyűjtőlapokkal együtt (1. pont) kell a m. kir. központi statisztikai hivatalhoz beküldeni.

6. A m. kir. központi statisztikai hivataltól pótlás vagy kiigazítás végett visszaküldött gyűjtő és egyéni lapokat a rendőri büntető bíróság köteles haladéktalanul helyesbíteni és visszaküldeni.

7. A m. kir. központi statisztikai hivatal az egyéni lapok beküldését a kihágási ügyre vonatkozólag a rendőri büntető bíróságoktól érkezett statisztikai adatgyűjtőlap útján ellenőrzi.

8. A m. kir. központi statisztikai hivatal az adatgyűjtő- és az egyéni lapokkal a rendőri büntető bíróságokat hivatalból fogja ellátni.

1. Ez a rendelet Fiuméra is kiterjed.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

ELSŐ RÉSZ.

A KIHÁGÁSOKRA VONATKOZÓ ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK S A RENDŐRI BÜNTETŐ BIRÓSÁG HATÁSKÖRÉHEZ UTALT KIHÁGÁSOK

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

I. FEJEZET.

A kihágásokról szóló büntetőtörvénykönyv általános része.

1. A kihágás forrásai.

1. §. Kihágást képez azon cselekmény, melyet:

1. a törvény,
2. miniszteri rendelet,
3. a törvényhatóság, vagy
4. törvényhatósági joggal föl nem ruházott szabad királyi város, vagy rendezett tanáccsal bíró város által kiadott szabályrendelet kihágásnak nyilvánít.

Úgy a miniszteri rendelet, mint a szabályrendeletek csupán valamely rendőri tilalomnak vagy rendelkezésnek megszegését minősíthetik kihágásnak.

1. A jelen törvényben előforduló kihágások egy részének tényálladékát maga a törvény meghatározza, (mint pl. a 75., 84. stb. §-ok), míg más része valamely miniszteri vagy szabályrendelettel függ össze (pl. 74., 76., 81. stb. §-ok).

2. A miniszteri és szabályrendelet csak a praeventio szempontjából minősíthet valamely cselekményt vagy mulasztást (rendőri tilalom vagy rendelkezés megszegése) kihágássá.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

3. Budapest sz.-főváros sz.-rendeletalkotási jogát az 1872. évi XXXVI. t.-c. állapítja meg. Az 1881. évi XXI. t.-c. 11. §-a szerint Budapest főkapitánya is kihágásnak nyilváníthatja bizonyos rendelkezések vagy tilalmak megszegését.

4. A törvényhatóságok az 1886. évi XXI., a rendezett tanácsu városok (ideszámítva a törvényhatósági joggal nem bíró sz. kir. városokat is) az 1886. évi XXII. t.-c. alapján állapíthatnak meg szabályrendeleteket.

5. Kis- és nagyközség szabályrendeletet nem alkothat és így kihágást sem állapíthat meg.

2. A kihágási törvény, miniszteri és szabályrendelet hatálya.

2. §. A jelen büntető törvénykönyv hatálya ugyanazon területre terjed ki, mint a bűntettekről és vétségekről rendelkező büntetőtörvénykönyv.

3. §. A miniszteri rendeletnek hatálya, annak intézkedéséhez képest vagy a 2. §-ban meghatározott egész területre, vagy annak valamelyik részére, vagy csak egy vagy több törvényhatóság, város, vagy község területére terjed ki.

A törvényhatósági szabályrendelet, annak intézkedéséhez képest vagy a törvényhatóság egész területére, vagy csak egy részére, vagy annak hatósága alatt álló egy vagy több községre terjed ki.

A város által kiadott szabályrendelet csak az azt kibocsátó város területén bír hatállyal.

4. §. A kihágás elkövetői az esetben is büntetendők, ha azon területen, melyen azt elkövették, csak ideiglenesen tartózkodnak, habár az rendes lak- vagy tartózkodási helyükön büntetendő cselekményt nem képez.

Ezen szabály a külföldiekre is alkalmazandó.

1. E §-ok kapcsolatban a 13. és 14. §-okkal a btk. II. fejezetét helyettesítik, kivéve annak 5. §-át, melyre a

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

fönnebbi 2. § utal, s 19. §-át, mely az alábbi 12. § folytán a kihágásokra is érvényes.

2. Az itt fölállított szabályok alól csupán a katonai hatóság alá tartozó személyek vannak kivéve (1889. évi VI. t.-c. 62. §).

3. A miniszteri és szabályrendelet érvényességének feltételei.

5. §. A törvényhatósági vagy városi szabályrendelet érvényéhez a belügyminiszter megerősítése szükséges.

A városi szabályrendeletet e célból az alispán útján terjesztik föl, ki azt saját véleményével nyolc nap alatt felküldeni tartozik.

A belügyminiszternek joga van a hozzá felterjesztett szabályrendelet megerősítését annak általa megjelölt módosításaitól vagy pótlásaitól függővé tenni, sőt fontos okoknál fogva a szabályrendelet megerősítését egészen megtagadni.

Ha a belügyminiszter a felterjesztéstől számítandó hatvan nap alatt egyáltalában nem nyilatkozik: a felterjesztett szabályrendelet megerősítettnek tekintetik.

6. §. Sürgős szükség esetében joga van a törvényhatóságnak vagy városnak a szabályrendeletet, annak meghozatala és kihirdetése után, a belügyminiszteri megerősítés előtt is hatályba léptetni.

Köteles mindazonáltal az illető hatóság minden ily szabályrendeletet, annak meghozatala után legfeljebb huszonnégy óra alatt s mindenesetre a kihirdetés előtt, a belügyminiszterhez felterjeszteni, s a felterjesztésben különösen felemlíteni, hogy a szabályrendeletet ideiglenesen hatályba léptette.

A városok részéről a felterjesztés az alispán útján eszközlendő, ki azt saját véleményével legfeljebb huszonnégy óra alatt felterjeszteni tartozik.

Ha a belügyminiszter az ideiglenesen életbelép-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

tetett szabályrendelet érvényét megszünteti, azt a hatóság ezen szakasz alapján hat hó lefolyta előtt meg nem újíthatja.

7. §. A miniszteri rendelet a törvénnyel, a törvényhatósági szabályrendelet a törvénnyel vagy a miniszteri rendelettel, a városi szabályrendelet pedig sem a törvénnyel, sem a miniszteri rendelettel, sem saját törvényhatóságának szabályrendeletével összeütköző intézkedést nem állapíthat meg.

8. §. Hogy valamely miniszteri rendelet vagy szabályrendelet kötelező legyen, szükséges:

1. hogy a hatóság annak kibocsátásánál a jelen törvény intézkedéseit megtartotta,

2. hogy a rendelet, illetőleg a szabályrendelet kellőleg kihirdettetett legyen (9. §).

9. §. A miniszteri rendelet a hivatalos lapban hirdetendő ki, s hatálya, amennyiben a rendeletben hosszabb idő nem tüzetik ki, a kihirdetés napját követő nyolcadik napon kezdődik.

A törvényhatósági és városi szabályrendeletek kihirdetési módozatait a helyi viszonyokhoz képest a belügyminiszter állapítja meg.

Ilynemü szabályrendelet, amennyiben abban hosszabb idő kitűzve nincs, a kihirdetési napot követő negyedik napon lép hatályba.

A 6. §-ban megjelölt ideiglenes szabályrendelet mindazonáltal a kihirdetést követő huszonnégy óra elteltével válik hatályossá.

10. §. A miniszteri rendeletnek vagy a szabályrendeletnek egyes esetekre való alkalmazásánál joga van a bíróságnak azok törvényessége fölött is határozni, de nem szabad azok szükségességét vagy célszerűségét (1869. évi IV. t.-c. 19. §) bírálat alá venni.

Azon körülmény, hogy a törvényhatósági vagy városi szabályrendelet megalkotásánál a hatóság szabályszerűen volt-e összehíva; továbbá, hogy az alakulás és a határozathozatal szabályszerűen tör-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

tént-e: a bíróság bírálatának tárgyát szintén nem képezheti.

1. A rendelet és szabály érvényességének feltételei külsők (5., 6., 8. és 9. §-ok) és belsők (7. §).

2. Az 5. és 6. §-ok összefüggnek az É. T. 14. és 15. §-aival.

3. A 8. §-ban érintett „jelen törvény intézkedései" alatt első sorban az 1. §., másodsorban a büntetéseket megállapító 15—25. §-ok értendők.

4. A 7. § föltétele lényegileg azonos az 1886. évi XXI. t.-c. 11. és XXII. t.-c. 27. §-ával.

5. Az 1869. évi IV. t.-c. 19. §-a csak általánosságban mondja ki az elvet, melynek alkalmazását a fönnebbi 10. § korlátok közé szorítja.

4. A miniszteri és szabályrendelet hatályának megszűnése.

11. §. A miniszteri rendelet, vagy a szabályrendelet hatálya megszünik:

1. ha határozott időre szól: ezen idő elteltével;

2. ha ragályos betegség, marhavész, gyakori tűzvész, vízár, vagy másnemü veszély tartamára csupán s nem a visszavonásig adatott ki: a veszély elmultával, különben pedig a visszavonás kihirdetésével;

3. ha kiállításokra, körmenetekre, ünnepélyekre s hasonló, rendszerint nem ismétlődő egyes esetekre vonatkozik: a kibocsátás indokául szolgált eset elmultát követő napon.

A törvényhatósági szabályrendelet azonfelül hatályon kívül helyeztetik az ugyanazon tárgyról kiadott miniszteri rendelet, a városi szabályrendelet pedig az ugyanazon tárgyról intézkedő miniszteri rendelet vagy törvényhatósági szabályrendelet hatályba léptével.

Ha azonban az alsóbb hatóság által kibocsátott

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

szabályrendelet több intézkedést tartalmaz, s a felsőbb hatóság rendelete vagy szabályrendelete nem terjed ki valamennyire: az utóbbi által nem érintett intézkedések továbbra is hatályban maradnak.

1. A miniszteri rendelet hatálya csak az 1—3. pontokban kiemelt valamely okból szűnik meg.

2. A rendelet hatályának megszűnése a jelen törvény hatályát is fölfüggeszti oly esetben, midőn ez a rendelet megszegésére állapít meg büntetést (mint pl. a 76. §).

5. A btk. általános részének viszonya a kihágásokhoz.

12. §. A bűntettek- és vétségekről rendelkező büntető-törvénykönyv általános határozatai, amennyiben a jelen törvény ellenkezőt nem állapít meg, a kihágások eseteiben is alkalmazandók.

1. A btk. I. fejezetéből a 2., 3. és 4., II. fejezetéből az 5., 6. és 19. §-ok alkalmazandók.

2. A III. fejezetből a 60—62. §-okat az alábbi 25. § kiterjesztette a kihágásokra is.

3. A kísérletről és részességről szóló IV. és V. fejezetek az alábbi 26. és 27. §-okkal, a szándék és gondatlanságról szóló VI. fejezet az alábbi 28. §-al függnek össze.

4. A beszámítást kizáró vagy enyhítő okokról szóló VII. fejezet intézkedései közül a 76—82., s a 88—90. §-ok, továbbá a 91. § 1. bekezdése kihágásokra is alkalmazandók. A 92. §-t annyiban, hogy szabadságvesztés helyett pénzbüntetés szabható ki, az alábbi 21. § helyettesíti.

5. A bűnhalmazatról szóló VIII. fejezet 95—104. §-ait az alábbi 29. és 30. §-ok helyettesítik; ellenben a IX. fejezet 105—125. §-ai, a 106., 120. és 123. §-ok kivételével a kihágásokra is alkalmazandók, s részben az alábbi 31. §-al függnek össze.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

6. Külföldön elkövetett kihágás.

13. §. Külföldön elkövetett kihágás miatt büntetésnek nincs helye.

14. §. Kihágás miatt kiadás nem engedélyezhető.

1. A 13. § szabálya alól csupán a kábelkihágás (1888. évi XII. t.-c. 1—4. §-ai), a fegyveres erő elleni kihágások (1889. évi VI. t.-c. 35., 44., 50., 61. és 69. §-ai) és a kivándorlási törvényben (1909. évi II. t.-c.) meghatározott kihágások vannak kivéve. L. a Rbsz. 13. §-át.

2. A 14. §, eltérőleg a btk. 17. §-ától, az osztrák honosokra és külföldiekre is alkalmazandó.

7. A kihágások büntetései.

15. §. A kihágások büntetései a következők:

1. Elzárás.
2. Pénzbüntetés.

16. §. A kihágás büntetése nem haladhat túl két hónapi elzárást és háromszáz forintnyi pénzbüntetést, ha törvényben; tizenöt napi elzárást és száz forintnyi pénzbüntetést, ha miniszteri rendeletben; öt napi elzárást és ötven forintnyi pénzbüntetést, ha törvényhatósági; három napi elzárást és húsz forintnyi pénzbüntetést, ha a városi szabályrendeletben nyilváníttatik valamely cselekmény kihágásnak.

17. §. Az elzárás legrövidebb tartama három óra; a pénzbüntetés legkisebb összege ötven krajcár.

18. §. *Az elzárás közigazgatási hatósági fogházban és pedig, amennyiben a körülmények megengedik, magánzárkában hajtatik végre.*

Az elzárásra ítélt önmagát élelmezheti, s munkára, a következő szakaszban meghatározott eset kivételével nem kényszeríthető.

19. §. *Olyan helyeken, ahol javító-intézet (B. T.*

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

K. 42. §) létezik, három napnál hosszabb elzárásra ítélt egyének, akik életkoruk huszadik évét még nem haladták túl, büntetésüket a javító-intézetben állják ki, s ez esetben a házszabályokban meghatározott munkára kényszerítendők.

20. §. Ha valamely kihágásra a törvény, a miniszteri rendelet vagy a szabályrendelet csupán pénzbüntetést rendel: ez csak a behajthatatlanság esetében változtatható elzárásra.

21. §. Ha az enyhítő körülmények túlnyomóak: az elzárás helyett pénzbüntetés állapítható meg.

1. Az elzárás rendes maximuma (16. §) a borhamisításról szóló 1908. évi XLVII. t.-c. 37. és 38. §-ai esetén *3 hónap*. A maximum fölemelhető: a) ha pénzbüntetés is alkalmazandó (23. §); b) ha bűnhalmazat forog fönn (30. §). Az időszámítás tekintetében lásd a btk. 3. §-át.

2. Az elzárás minimuma (17. §) a kihágások egész területén érvényes.

3. A közigazgatási fogház (18. §) helyébe az 1892. évi XXVII. t.-c. 1. §-a szerint a bírósági fogház lép. Az elzárás végrehajtásáról l. a Rbsz. 225. §-át.

4. A 19. § a Bn. 33. §-a folytán 1910 január 1-én hatálytalanná vált.

5. A pénzbüntetés maximuma (16. §) bűnhalmazat esetén sem emelhető föl, hanem minden kihágásra külön állapítandó meg (30. §); minimuma (17. §) egyes kihágásoknál eltér az általános minimumtól (pl. a 104. §).

8. A pénzbüntetés átváltoztatása és hovafordítása.

22. §. Ha az ítéletben csupán pénzbüntetés állapíttatik meg: meghatározandó egyszersmind az elzárás tartama, mely a pénzbüntetés behajthatatlansága esetében ennek helyébe lép.

Ezen átváltoztatásnál 2 forintot felül nem haladó

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

pénzbüntetés helyett tizenkét óránál hosszabb ideig tartó elzárás nem állapítható meg.

Két forinttól tíz forintig egy napi, azon felül pedig minden tíz forintig terjedő összeg helyett egy-egy napi elzárás állapíttatik meg.

23. §. Ha az ítéletben az elzáráson felül pénzbüntetés is állapíttatik meg: meghatározandó az elzárás azon tartama is, mely a pénzbüntetés behajthatatlansága esetére, ennek helyébe lép.

Ezen esetben, tekintettel a pénbüntetés összegére és a 22. § rendelkezéseire, az elzárás tartama fölemelhető:

tizenöt napig terjedhető tartammal, ha törvényben;

öt napig, ha miniszteri rendeletben;

két napig, ha törvényhatósági szabályrendeletben;

egy napig, ha városi szabályrendeletben határoztatik meg az elkövetett kihágásnak a két büntetési nemmel való büntetése.

A jelen szakasz esetében az itt meghatározott korlátok közt az elzárásnak a 16. §-ban megállapított időtartama is meghosszabbítható.

1. A pénzbüntetés kiszabása a 20. és 22. §-ok szerint, — átváltoztatása behajthatatlansága esetére a 22. és 23. §-ok értelmében történik. E §-ok alkalmazandók közegészség elleni kihágások eseteiben is (C. Je. é. 119.).

2. A pénzbüntetés hovafordítása iránt az 1901. évi XX. t.-c. 23. §-a irányadó. Eszerint:

a) a közig. hatóság által kihágás miatt kiszabott pénzbüntetés felerésze a községet illeti, másik felerésze a pénzügyminiszter kezelése alá tartozik;

b) a községet illető büntetéspénz véderő elleni kihágás esetében az illetőségi községet, a többi kihágások esetében azt a községet illeti, melynek területén a kihágás elkövettetett;

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

c) ugyanez áll az elkobzott és gazdátlan jószágok értékesítéséből befolyó összegekre is;

d) a községet illető összegek e községek szegényügyi céljaira fordítandók, a pénzügyminiszter kezelése alá tartozók az igazságügyi, földmivelésügyi és kereskedelemügyi miniszteri tárcák közt oszlanak meg.

9. Mellékbüntetések.

24. §. Hivatalvesztés és a politikai jogok felfüggesztése a kihágás fölött ítélő bíróság által nem állapítható meg.

A fegyelmi törvények rendelkezései ezen intézkedés által nem érintetnek.

25. §. A büntető-törvénykönyv 60., 61. és 62. §-aiban meghatározott mellékbüntetések, az ott megjelölt feltételek alatt, kihágási esetekben is alkalmazhatók.

A különös szakképzettséget kívánó foglalkozás azonban hat hónapi időtartamon felül nem tiltható el.

Mennyiben van a büntető-törvénykönyvben megállapított eseteken kivül is egyes esetekben elkobzásnak helye: a különös részben állapíttatik meg.

Bn. 38. §. Az igazságügyminiszter a belügyminiszterrel egyetértve elrendelheti, hogy egyes tárgyak, amelyeket a bíróság vagy közigazgatási hatóság elkoboztatott, bűnügyi múzeumok létesítésére és gyarapítására fordíttassanak.

1. A 24. § folytán a kihágás miatt elitélt közhivatalnok ügye az itélet jogerőre emelkedése után fegyelmi hatóságához átteendő. Némely esetben a kihágási törvény is megállapítja a viselt hivatal elvesztését. (L. a Rbsz. 161. § ut. bek.)

2. A 25. § szerint alkalmazandó mellékbüntetések közül a Btk. 60. §-a a foglalkozástól való eltiltást határozza meg. A r. b. bíróság előtti eljárásban ez egyebek közt

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

az ipari kihágásoknál fordulhat elő. (1884. évi XVII. t.-c. 155., 160., 161., 179. §-ok.)

3. A btk. 61. és 62. §-ai a kihágásokra is kiterjesztetvén, eszerint bizonyos tárgyak elkobzása a kihágási üggyel kapcsolatban is előfordulhat. Ezek egyrészéből a Bn. 37. és 38. §-ai szerint bűnügyi múzeumok alakítandók. Az előbbi § a btk. 61. és 62. §-ai alapján, tehát a kir. bíróságok által, — az utóbbi a ktk. 25. §-a alapján, tehát részint a bíróság, részint a közigazgatási hatóság által elkobzott tárgyakra vonatkozik. A bűnügyi múzeumok alakításáról a közig. hatóságokat illetőleg a 20.002/908. Igmr. 3. §-a következőleg rendelkezik:

3. §. Mindazokat a tárgyakat, amelyeket a közigazgatási hatóság elkoboztatott (Bn. 38. §), e hatóság vezetője a székesfővárosi m. kir. államrendőrség főkapitányi hivatalánál vagy valamely csendőrségi parancsnokságnál, vagy más közhatóságnál szervezett bűnügyi múzeum megkeresésére, az eljárás jogerős befejezése után a múzeumnak megküldi.

A közigazgatási hatóság vezetője hivatalból is köteles a székesfővárosi m. kir. államrendőrség főkapitányi hivatalánál szervezett vagy a legközelebb eső bűnügyi múzeumba küldeni azokat az elkobzott tárgyakat, amelyek megőrzése a nyomozó hatóságoknak vagy a büntetőjogi tudományos továbbképzésnek céljaira kívánatos.

Ha az elkobzott tárgy ritkaságánál vagy más oknál fogva tudományos szempontból különösen tanulságosnak vagy olyannak mutatkozik, amely a büntetendő cselekmény elkövetésének valamely új módozatát világítja meg, ily tárgyra a székesfővárosi m. kir. államrendőrség főkapitányi hivatalánál szervezett bűnügyi múzeumnak más bűnügyi múzeumok netalán korábban érkezett megkereséseivel szemben is előjoga van. Ily tárgy elkobzásáról a székesfővárosi m. kir. államrendőrség főkapitányi

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

hivatalánál szervezett bűnügyi múzeumot értesíteni kell.

Egyes elkobzott tárgyaknak valamelyik bűnügyi múzeumba való küldését a közigazgatási hatóságok hatásköréhez tartozó ügyekben a belügyminiszter esetenként elrendelheti.

Egyebekben az elkobzott tárgyak kezelésére az eddigi szabályokat kell alkalmazni.

10. Kisérlet, részesség.

26. §. Kihágás esetében a tettesen kívül a részesek (B. T. K. 69. §) büntetendők.

A kihágás kisérlete nem büntettetik.

27. §. Ha oly rendelkezések, melyeknek megtartásáról a törvény, a miniszteri rendelet, vagy a szabályrendelet értelmében a családfők, gyámok, gondnokok, felügyelők, a háztulajdonosok, az iparosok vagy gazdák tartoznak gondoskodni, — ezeknek rendelete vagy utasítása folytán a családtagok, a gyámoltak, a gondnokoltak, a felügyeletükre bízottak, a lakók, a segédek, tanoncok, cselédek vagy más munkások által sértetnek meg: a büntetés csakis amazok ellen állapítandó meg.

Ha mindazonáltal a jelen szakaszban megjelölt tettesek a kihágást a hatósági közegek felhívása, intése vagy figyelmeztetése ellenére követték el: ezek is megbüntetendők.

1. A kisérlet büntetlensége alól kivétel az erdei lopás.

2. A részesség tekintetében a btk. 69—74. §-ai irányadók (12. § 3. jegyz.).

3. A 27. § kivétel ama szabály alól, hogy az utasítás vagy meghagyás (ami tulajdonképpen felbujtás) senkit sem ment fel a büntetés alól, ha csak a btk. 77. §-ának esete fenn nem forog. Büntetlenséget azonban csak a kihágás elkövetésére vonatkozó speciális utasítás, mely nem azonos az általános megbízással, eredményez.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

11. Szándék és gondatlanság.

28. §. A kihágás az esetben is büntetendő, ha az gondatlanságból követtetett el, kivéve, ha a törvény, a rendelet vagy a szabályrendelet csak a szándékos elkövetést rendeli büntetni.

1. E § rendelkezése éppen megfordítottja a btk. 75. §-ában felállított szabálynak.

2. Csupán a szándékos elkövetés büntetendő pl. a 43., 47., 50., 70., 75. stb. §-ok eseteiben.

12. Bűnhalmazat.

29. §. Kihágások halmazata esetében:

a) ha csupán elzárás alkalmaztatik, az elzárás együttvéve egy összbüntetésben szabandó ki;

b) ha pénzbüntetés alkalmaztatik egyedül vagy elzárással együttesen, az a pénzbüntetéssel büntetendő mindenik kihágás miatt, a 16. § korlátai között külön-külön állapítandó meg.

30. §. A 29. § eseteiben:

a) az összbüntetést képező elzárás időtartama, a 23. §-ban megállapított különbség szerint, az ott meghatározott időtartammal meghosszabbítható.

b) a kiszabott pénzbüntetés átváltoztatására nézve a 22. § szabályai irányadók, következő megszorítással:

Ha pénzbüntetés az összbüntetést képező elzárással együtt alkalmaztatik, az összbüntetésül kiszabott és a pénzbüntetést helyettesítő elzárás tartama együttvéve nem terjedhet túl:

90 napnál, ha törvénybe,
25 napnál, ha miniszteri rendeletbe,
9 napnál, ha törvényhatósági szabályrendeletbe,
5 napnál, ha városi szabályrendeletbe ütköző kihágás forog fenn.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Ha pedig a pénzbüntetés egyedüli büntetés, az elzárás tartama nem terjedhet túl:

45 napnál, ha törvénybe,

15 napnál, ha miniszteri rendeletbe,

7 napnál, ha törvényhatósági szabályrendeletbe,

3 napnál, ha városi szabályrendeletbe ütköző kihágás forog fenn.

1. A 29. § *a)* pontja a btk. 96. §-ának, *b)* pontja a btk. 102. §-ának felel meg. Az előbbinek elve a súlyosbítás (mérsékelt cumulatio), az utóbbié a halmozás.

2. Ha több elzárás concurrál (29. § *a)* p.) az összbüntetésként kiszabandó elzárás leghosszabb tartama, figyelemmel a 16. és 23. §-okra, 75, 20, 7, illetőleg 3 nap lehet (30. §. *a)* p.).

3. Ha csupán pénzbüntetések concurrálnak (29. §. *b)* p.) az ezeket helyettesítő elzárás (22. §) együttes tartamának maximuma 45, 15, 7, illetőleg 3 nap lehet.

4. Ha a kihágások egy része elzárással, más része pénzbüntetéssel büntetendő: az összbüntetésként, s a helyettesítő büntetésként kiszabandó elzárás együttes tartamának maximuma 90, 25, 9, illetőleg 5 nap lehet (30. § *b)* pont).

13. Elévülés.

31. §. A büntető eljárás megindíthatása, a menynyiben külön törvény ellenkezőt nem rendel: hat hó alatt; a kiszabott büntetés pedig: egy év alatt évül el.

1. E §. a btk. 106. és 120. §-ait s az ezeket kiegészítő 123. §-át helyettesíti.

2. Az elévülés kezdete, félbeszakítása és hatálya tekintetében a btk. 107—109., továbbá 121., 122., 124. és 125. §-ai kihágásokra is alkalmazandók. (12. § 5. jzet.)

3. Az indítványozási jog gyakorlása tekintetében a btk. 110—116. §-ai irányadók. (12. § 5. jzet.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

4. A 31. §-ban meghatározott elévülési idő más törvényekben foglalt kihágásokra is alkalmazandó.

II. FEJEZET.

A kihágásokról szóló büntetőtörvénykönyvben meghatározott egyes kihágások.

1. Hatáskör.

(Bpélt 19. §.)

19. §. A közigazgatási hatóságok hatásköréhez tartoznak:

1. az 1879: XL. t.-c. 43., 44., 45., 47., 49., 50., 61., 62., 63., 64., 66., 67., 68., 70., 72., 73., 74., 75., 76., 77., 78., 80., 81., 82., 83., 84., 85., 86., 99., 100., 101., 102., 103., 104., 105., 106., 107., 109., 110., 112., 113., 115., 116., 117., 118., 119., 120., 121., 122., 123., 124., 125., 136., 137., 138., 141. és 142. §-ai szerint büntetendő kihágások;

2. az 1879: XL. t.-c. 46. §-ában meghatározott kihágások, ha azok közigazgatási hatóság, hivatalnok, vagy közeg ellen voltak elkövetve.

1. Az 1. pontban megjelölt 102., 103. és 104. §-okat az 1888. évi VII. t.-c. 149., 150. és 151. §-ai helyettesítik; a Ktk. 136. §-a pedig az 1907. évi V. t.-c. folytán vált hatálytalanná. E §-ok tehát a jelen sorozatból kimaradnak.

2. A Bpélt 19. §-ának 3—5. pontjai ama kihágások tekintetében állapítják meg a közig. hatóságok hatáskörét, amelyek más törvényekben, továbbá miniszteri rendeletben vagy törvényhatósági és városi szabályrendeletben vannak meghatározva.

3. Az alábbi kihágások Budapesten I. fokulag a ker. kapitány, illetőleg a b. miniszter által megbízott r. tisztviselő hatásköréhez tartoznak. (Rbsz. 1. § I. 3. *a)* pont.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

2. A hatóságok és közcsend elleni kihágások.

a) *Név, állás eltagadása, közhivatalnoki vagy katonai jelleg színlelése és címbitorlás.*

43. §. Aki a hatóság hivatalnoka vagy közege által hivatása gyakorlatában nevének, állásának, lakhelyének megmondására szólíttatván fel, a feleletet megtagadja vagy valótlant állít: huszonöt forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

44. §. Aki magát illetéktelenül közhivatalban vagy közszolgálatban álló személynek vagy a fegyveres erő tagjának adja ki, vagy aki hivatali egyenruhát vagy a hatósági hivatalnok vagy közeg fölismerésére szolgáló jelvényt, vagy pedig katonai egyenruhát jogtalanul visel: száz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

45. §. Aki őt jogosan meg nem illető olyan címet vagy rangfokozatot használ, amely által a közönség tévútra vezettetik, valamint az is, aki a jogosan meg nem illető belföldi rend- vagy díszjeleket, vagy engedély nélkül külföldi rend- vagy díszjeleket nyilvánosan visel: száz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

1. Hatóság iránt lásd a btk. 164. §-át.

2. A 43. § kihágásának lényege a hatóság szándékos félrevezetése s az ebből származható veszély. Nem büntethető a név eltagadása vagy hamis bemondása, ha védelem céljából (pl. az elfogott bűntettes által) történt.

3. A 44. § a közhivatalnoki jelleg színlelésével elkövethető bűntettek (btk. 336. § 10., 353. § 2., 381. § 1. pontok) és egyéb visszaélések megelőzésére irányul. Ily szempont alá esik a katonai jelleg színlelése is az e §-ban meghatározott módon.

4. A 45. § első esete a cím- és rangbitorlás, melynek tárgya csak nyilvános cím- és rangfokozat lehet (btk. 55.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

§ 4. pont), mint pl. az ügyvéd, doktor, tanár stb. Az álnév használata ide nem tartozik. E § alapján büntetendő az is, aki jogosulatlanul „okleveles gazdatiszt" stb. címet használ (1900. évi XXVIII. t.-c. 27. §).

5. A belföldi rend- és díszjelek viselhetési jogát az illető a király adományozásával szerzi meg; a külföldiek viselhetésének joga az illető adományozásán felül még a belföldi hatóság különös engedélyétől is függ.

6. A 43. § kihágása csak szándékos, a 44. és 45. §-oké gondatlanságból eredő is lehet.

b) *Hatóságsértés.*

46. §. Aki a hatósági hivatalnokot vagy közeget hivatalos eljárásában sértő kifejezésekkel illeti, úgyszintén, aki valamely hatósághoz intézett beadványában a hatóságot sértő kifejezéseket használ: száz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

1. Hatóság, hatósági közeg és közhivatalnok iránt lásd a btk. 164., 166. és 461. §-ait.

2. A sértés szóbeli vagy irásbeli lehet, s esetleg fenyegetésben is állhat, de csak akkor tartozik a jelen § alá, ha sem hatóság e. erőszak (btk. 165. §), sem rágalmazás vagy becsületsértés (258., 261. és 262. §-ok); sem fegyelmi vagy rendbüntetés alá tartozó eset fenn nem forog.

3. Rendbüntetést minden hatóság alkalmazhat az előtte szóval vagy a hozzáintézett irásbeli beadványban használt sértő vagy tiszteletlen kifejezések, illetőleg magatartás miatt. A *8. sz. döntvény* szerint a bíróság a nem ügyvéd által aláírt irat aláíróját is büntetéssel illetheti. (B. T. IV. 461.).

4. Az 1887. évi XXVIII. t.-c. 2. §-a szerint 10—100 forintig terjedhető pénzbírsággal (rendbüntetés) büntethető az ügyvéd, ki a bíróság vagy más hatóság előtt tiszteletlenül viselkedik, vagy sértő kifejezéseket hasz-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

nál. Ha a sértés súlyosabb természetü vagy írásbeli beadványban fordul elő: a kihágási eljárás mellőzésével csak fegyelmi vagy bünvádi eljárásnak van helye (2. § utolsó bek. és 3. §).

5. E kihágás csak annyiban tartozik a r. b. bíróság hatásköréhez, amennyiben az közig. hatóság, hivatalnok v. közeg ellen volt elkövetve (Bpélt. 19. § 2. pont).

c) *Hatósági hirdetmény megrongálása.*

47. §. Nyolc napig terjedhető elzárással büntetendő: aki a hatóságnak nyilvánosan közzétett rendeletét, vagy hirdetményét a hatóság meghagyása nélkül szándékosan megrongálja, olvashatatlanná teszi, vagy leszakítja.

1. E § tárgyai pl. az árverési hirdetmények, a polgári vagy katonai hatóságok felhívásai, a rendőrség közérdekü rendeletei stb.

2. E kihágás (szándékosan megrongálja) csak szándékos lehet (28. §).

d) *Fáklyásmenet és kivilágítás tiltott rendezése.*

49. §. Aki a hatóságnál tett bejelentés nélkül az utcán vagy nyilvános téren fáklyásmenetet rendez: ötven forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Aki pedig ilyen fáklyásmenetet a hatóság betiltása ellenére rendez, vagy e tilalmat tudva, a fáklyásmenet kivitelénél közreműködik: száz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

50. §. Aki a hatóság közzétett tilalma ellenére a városban, vagy más községben kivilágítást rendez, úgyszintén az is, aki a tilalmat tudva, a kivilágítás rendezésében közreműködik: száz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

1. A 49. § 1. bek.-nek tárgya a bejelentés nélkül rendezett fáklyásmenet. Ezért csupán a rendező felelős, kinek

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

a bejelentés kötelessége lett volna. A kötelesség gondatlan elmulasztása is büntetendő (28. §).

2. A 2. bek. hatósági tilalmat föltételez. E tilalom megszegéséért mindenki felelős, aki azt tudva, a fáklyásmenetben mégis résztvett. Ez eset tehát csak szándékos lehet.

3. Az 50. § lényege is a hatóság közzétett tilalmának szándékos megszegése. A bejelentés elmulasztása ez esetben nem büntethető.

4. A főváros területén szükséges intézkedések iránt lásd az 1881. évi XXI. t.-c. 11. §-át, mely szerint:

„azon hatóságok alatt, melyek a kihágásokról szóló Btk. 49., 50., 61., 62., 70., 74., 76., 77., 78., 81., 86., 102., 107., 109., 113., 115., 116., 119., 120., 121., 122. és 124. §-aiban megjelölt intézkedésekre, tilalmakra, rendelkezésekre jogosítvák, a fővárosi rendőrség területén — amennyiben törvény, kormány vagy szabályrendelet mást nem rendel — a *fővárosi rendőrség* értendő."

3. Közbiztonság elleni kihágások.

a) *A fegyvertartás tilalmának megszegése.*

61. §. Akik hatóság vagy magánosok elleni erőszak, gyilkosság, rablás, zsarolás, lopás vagy két izben elkövetett orvvadászat miatt megbüntettetvén, büntetésük kiállása után, a hatóság által fegyverbirhatástól eltiltattak: ha e tilalmat megszegik, tíz napig terjedhető elzárással és száz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntettetnek.

1. Az itt fölsorolt büntetendő cselekményeket a btk. 163. 165., 168., 175—177., 278., 333—338., 344—349., 350—353. §-ai, s az 1883. évi XX. t.-c. 26. és 27. §-ai határozzák meg.

2. A fegyverbirhatás tilalmát a bíróság ítélete alapján

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

s a büntetés kiállása után a közigazgatási hatóság mondja ki.

3. A tilalom megszegése csak szándékos lehet (28. §).

4. A főv. területén szükséges hatós. intézkedések iránt lásd az 1881. évi XXI. t.-c. 11. §-át (49. § 4. jegyz.).

b) *Csavargás és koldulás.*

62. §. Az, akinek bizonyos lakhelye nincs, vagy azt elhagyja és foglalkozás vagy munka nélkül csavarog, ha a hatóság által kitűzött határidő alatt sem a föntartására szolgáló eszközöket, sem azt, hogy azok tisztességes megszerzésére törekszik, kimutatni nem képes: mint csavargó, nyolc napig terjedhető elzárással büntetendő.

63. §. Aki csavargás miatt megbüntettetett és büntetése kiállása után két év alatt ismét csavargásban találtatik: egy hónapig terjedhető elzárással büntetendő.

64. §. A szülők, gyámok, gondnokok vagy felügyelők, akik életkoruk tizenhatodik évét még be nem töltött gyermeküket, gyámolt vagy gondnokoltjukat vagy a felügyeletük alatt álló egyént csavarogni engedik, vagy csavargásának megakadályozása végett, a házi fegyelem rendszabályait a lehetőségig nem alkalmazzák: száz forintig, visszaesés esetében, ha utolsó büntetésük kiállásától két év nem mult el: kétszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

65. §. *Azon helyeken, ahol javító-intézet létezik: az életkoruk tizenhatodik évét be nem töltött csavargók a hatóság által javító-intézetbe szállíttatnak és abban egy évig terjedhetőleg neveltetnek.*

66. §. Aki hatósági engedély nélkül nyilvános helyen, vagy házról-házra koldul, vagy aki tizenhat éven aluli gyermekeket a koldulásra biztat, vagy koldulni küld, vagy e célból másnak rendelkezésére bocsát: nyolc napig terjedhető elzárással büntetendő.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

A kolduló gyermekekre a 65. § intézkedése alkalmazandó.

67. §: Egy hónapig terjedhető elzárással büntetendő az: aki koldulás miatt megbüntettetvén, ha utolsó büntetése kiállásától két év nem mult el, hatósági engedély nélkül nyilvános helyen vagy házról-házra ismét koldul.

68. §. Két napig terjedhető elzárással büntetendők azon hatósági engedély mellett vagy a nélkül koldulók:

1. akik éltük tizennegyedik évét túlhaladták, ha három tagnál nagyobb számban ugyanazon helyben együtt; vagy
2. akik a hatóság által megállapított időn kívül koldulnak;
3. akiknél a koldulás alkalmával fegyver van;
4. akik nyitva nem lévő lakásba előzetes engedély nélkül bemennek;
5. aki nyomort, szerencsétlenséget, testük valamelyik tagjának hiányát vagy hibás voltát, látó-, halló-, beszélő-tehetségük hiányát, vagy elmetehetségük megzavarodását színlik.

69. §. A 62—68. §-ok intézkedései által a toloncozásra nézve fönnálló szabályok nem érintetnek. Csavargás vagy koldulás miatt elitéltek, büntetésük kiállása után is, ha belföldiek: illetőségük helyére utasíthatók; ha pedig külföldiek: az országból kiutasíthatók.

1. A 62—65. §-ok a csavargásról, a 66—68. §-ok a koldulásról szólnak.

2. A 63. § alkalmazásának nem föltétele az, hogy a hatóság fönntartási eszközeinek megszerzésére és kimutatására utasítsa a visszaesésben talált csavargót.

3. A 64. § a 27. § kifolyása.

4. A 64. §, mely a 16 évét be nem töltött fiatalkoru csavargásáért a szülő, gyám, gondnok és fölügyelő fele-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

lősségét is megállapítja, nem zárja ki azt, hogy az ily fiatalkoru csavargó ellen is megtegye a bíróság a törvény (Bn.) által megengedett intézkedéseket. E tekintetben azonban a föntebbi 65. § ma már nem irányadó, mert a Bnovella 33. §-a szerint: A közig. hatóság, ha javító nevelés elrendelését tartja szükségesnek, az ügyet eljárás végett az illetékes kir. járásbírósághoz teszi át és amennyiben halaszthatatlanul szükséges, a fiatalkorút ideiglenes fölvétel végett a legközelebb eső állami gyermekmenhelybe szállítja.

5. A 67. § megfelel a csavargásra vonatkozó 63. §-nak; a 68. § a koldulás minősített s legveszélyesebb eseteit sorolja föl.

6. A 69. §-ban említett intézkedések nem a kihágás tárgyában ítélő, hanem az illető rendőri hatóság teendőihez tartoznak. Elitélés esetén úgy az eltoloncolás, mint a kitiltás a büntetés kiállása után alkalmazandó. A toloncolás iránt az 1885. évi toloncszabályzat intézkedik.

7. A főv. területén szükséges hatós. intézkedések iránt lásd az 1881. évi XXI. t.-c. 11. §-át (49. § 4. jegyz.).

c) *A kitiltó rendelet megszegése.*

70. §. Aki a magyar állam területéről, vagy annak egyik részéről, vagy valamely vidék, város vagy község területéről, a hatóság által jogerejüleg kitiltatott és a tilalom tartama alatt oda, ahonnan kitiltatott, a hatóság engedélye nélkül visszamegy: egy hónapig terjedhető elzárással büntetendő.

1. E § részint a btk. 64. §-a alapján bíróilag kimondott visszatérési tilalom megszegőire, részint a rendőrség által bizonyos helyről, vagy az országból kitiltott egyénekre alkalmazandó. Az eltoloncolt vagy illetőségi helyére utasított egyén (69. §) nem tekinthető bizonyos helyről kitiltottnak.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Uzsoravétség miatt elítélt egyénre nézve is kimondhatja a bíróság az illető községből való kitiltást, habár az elítélt belföldi (1883. évi XXV. t.-c. 2. §).

3. Ez eset, mint egyenes megszegése a tilalomnak, csak szándékos lehet (28. §).

4. A főv. területén szükséges hatós. intézkedések iránt lásd az 1881. évi XXI. t.-c. 11. §-át (49. § 4. jegyz.).

d) *Név, állás vagy lakhely be nem írása vagy hamis beírása a vendégkönyvbe.*

72. §. Aki szállodákban, vendéglőkben, az idegeneknek nyilvántartására hatóságilag megrendelt vendégkönyvbe vagy jegyzékbe, ha a könyv vagy jegyzék átadása mellett arra fölhivatott, nevét, állását és lakhelyét be nem írja: ötven forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. Aki pedig a hatóság tévedésbeejtése végett nevét, állását vagy lakhelyét hamisan írja be: száz forintig terjedhető pénzbüntetésel büntetendő.

73. §. Vendéglősök vagy szálloda-tulajdonosok, akik náluk megszállott idegent, a hatóságilag meghatározott idő alatt, az előbbi szakaszban megjelölt bejegyzésre föl nem hívják, vagy amennyiben az idegen a fölhívásnak a hatóságilag kiszabott idő alatt eleget nem tenne, erről a hatóságot nem értesítik: ötven forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

Ugyanezen büntetés éri a szolgaszemélyzetnek azon tagját is, akit a szolgálatadó által e tekintetben reá bizott kötelességnek elmulasztása terhel.

1. A 72. § a szálló vendégre, a 73. § a vendéglősre és szolgaszemélyzetre vonatkozik.

2. A budapesti szállodák és vendéglőkre nézve a bejelentési kötelességet az 1879. évi XXVIII. t.-c. 3., 4., 9., 10., 17. és 19. §-ai szabályozzák.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

3. A vendégkönyv mellett említett jegyzék alatt a bejelentési lapok értendők. Az írni nem tudónál a bemondás helyettesíti a beírást.

4. A közrend és közszemérem elleni kihágások.

a) *Záróra megszegése.*

74. §. Vendéglősök, korcsmárosok vagy kávéháztulajdonosok, akik vendéglőjükben, korcsmájukban vagy kávéházaikban a hatóságilag megállapított zárórákon túl vendégeket időzni engednek, úgyszintén, akik a hatósági közegek azon meghagyásának, hogy helyiségeiket zárják be, nem engedelmeskednek, valamint azok is, akik a hivatásában eljáró hatósági közeget be nem bocsátják, vagy eljárását akadályozzák, vagy pedig vendégeiket az elől elrejtik: ötven forintig, visszaesés esetében pedig, ha utolsó büntetésük kiállásától két év nem mult el: kétszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

Azon vendég pedig, aki a záróra után a vendéglős, korcsmáros, kávéház-tulajdonos vagy ezek megbizottjának, vagy a hatósági közegnek fölhívására el nem távozik, vagy elrejtőzik: huszonöt forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

1. E § csak ott alkalmazható, ahol a helyi hatóság szabályrendelettel zárórát állapított meg. Budapesten az 1884. évi 743. sz. kgy. szabályrendelet irányadó. (Budapest szabályrendeletei: II. k. 32. l.)

2. A záróra itt azt az időt jelenti, amelyen túl a vendéglőben vagy kávéházban vendégnek tartózkodni nem szabad. Ettől különbözik az az idő, midőn a zenélést vagy nyilvános mulatozást be kell szüntetni anélkül, hogy a helyiség bezárandó volna.

3. A főv. területén szükséges hatós. intézkedésekről lásd az 1881. évi XXI. t.-c. 11. §-át (49. § 4. jegyz.).

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

b) *Nyilvános verekedés.*

75. §. Verekedés az utcán, vagy nyilvános téren, korcsmában, vendéglőben, vagy más nyilvános, vagy a közönség használatának nyitva álló helyen, ha testi sértés nem követtetett el: nyolc napig terjedhető elzárással és ötven forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

A büntetés mindazok ellen alkalmazandó, akik a verekedésben résztvettek, vagy másokat a verekedésre fölhívtak vagy bátorítottak. Aki ilyen verekedés közben fegyvert, vagy más veszélyes eszközt ragad: tizenöt napig terjedhető elzárással és száz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

1. E kihágás lényeges ismérvei a tettlegesség kölcsönössége és az elkövetés helyének nyilvánossága. Az utóbbi által sérti a verekedés a közrendet.

2. Az egyoldalú, habár nyilvános bántalmazás rendszerint a btk. 261. §-a alá esik. (Tettleges becsületsértés.)

3. „Más nyilvános vagy a közönség használatának kitett hely" alatt oly helyek értendők, melyek hasonló rendeltetésüek, mint az utca, korcsma stb. Ilyenek pl. a községház, tárgyalási terem, kávéház, színház stb.

4. A verekedésben résztvevők mindnyájan tettesek lévén: e kihágásnál a társtettesség (btk. 70. §) ki van zárva.

5. Testi sértés esetén is megállapítható a kihágás, ha a sértést csak a verekedők egyike okozta, vagy ha pl. könnyü testi sértés miatt senki sem emelt panaszt (Btk. 312. §).

6. E kihágás természeténél fogva rendszerint szándékos (28. §).

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyülési Könyvtár (www.ogyk.hu)

c) *Nyilvános mulatság vagy mutatvány rendezése hatósági engedély nélkül.*

76. §. Aki nyilvános táncvigalmat, álarcos-menetet, hangversenyt, tüzijátékot, állatseregletet, kiállítást, vagy hasonló látványt, amelyre főnnálló miniszteri rendelet, vagy szabályrendelet szerint a hatóság engedélye szükségeltetik, ennek engedélye nélkül, vagy az engedély megszegésével rendez, illetőleg tart: száz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

77. §. Kétszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő azon szintársulati igazgató: aki a belügyminisztertől nyert jogosítvány nélkül, vagy habár azzal, de a hatóság engedélye nélkül szinielőadást tart, vagy a nyert engedélyt megszegi.

Visszaesés esetében, ha utolsó büntetése kiállásától két év nem mult el: a pénzbüntetés háromszáz forintig fölemelhető.

1. A 76. §-ban fölsorolt mulatságok és látványosságok rendezéséhez a helyi hatóság engedélye szükséges. Ugyanez szükséges szinielőadások tartásához is, habár erre a jogot a belügyminiszter adja ki.

2. Azokat a mulatságokat és előadásokat, melyek után bélyegilleték fizetendő, az 1875. évi XXV. t.-c. 7. és 8. §-ai sorolják föl. Ehhez járul a főváros 1884. évi 382. sz. kgy. szabályrendelete. Amely mulatságért vagy előadásért díj nem jár: ahhoz hatósági engedély sem szükséges.

3. A főv. területén szükséges hatós. intézkedésekről lásd az 1881. évi XXI. t.-c. 11. §-át (49. § 4. jegyz.).

d) *A rend föntartását célzó hatósági intézkedések megszegése.*

78. §. Aki nyilvános ünnepélyek, népünnepek, körmenetek vagy más csoportosulások alkalmával,

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

a szerencsétlenségek kikerülése és a rend föntartása céljából tett hatósági intézkedéseket megszegi: száz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

1. E kihágás tárgya a rendőrség valamely alkalmi intézkedése, melyet vagy előre falragaszokon tesz közzé, vagy a csoportos összejövetel alkalmával hirdet ki.

2. Hasonló esetben mindig, tehát az 1874. évi XXXIII. t.-c. 103. §-a helyett is a jelen § alkalmazandó (M. K. 1887. 51. Bm.).

3. A főv. területén szükséges hatós. intézkedések iránt lásd az 1881 évi XXI. t.-c. 11. §-át (49. § 4. jegyz.).

e) *Nyilvános emlékművek és a közönség oltalma alá helyezett más tárgyak megrongálása.*

80. §. Aki nyilvános helyen fölállított emlékszobrot, emlékművet, sírt, síremléket, képet vagy más művészeti tárgyat szándékosan bemocskol; aki köztemetőt, nyilvános sétányt, kertet, útmelletti vagy más ültetvényt, azok kerítését, vagy nyilvános téren létező, és a közönség használatára szolgáló asztalt, padot, világításra szolgáló lámpát, végre az, aki valamely útmutatót, község- vagy mértföldjelzőt, vagy jogosan fölállított tilalomtáblát szándékosan megrongál, vagy bemocskol: három napig terjedhető elzárással és húsz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

1. E § csak annyiban alkalmazható, amennyiben a cselekmény a btk. 420. §-a, vagy a halászati, út- és mezőrendőri törvény alá nem esik.

2. A nyilvános emlékmű, szobor, sír, vagy síremlék „megrongálása" a btk. 420. §-a, bemocskolása a jelen § alá esik.

3. A halászati terek megjelölésére szolgáló tilalmi táblák megrongálása és bemocskolása az 1888. évi XIX. t.-c.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

65. §-ának c) pontja szerint büntetendő (lásd még e törvény 64. §-ának d) pontját).

4. A közutak mellett lévő ültetvények és kerítések, valamint az útmutatók, s a község- vagy mértföldjelzők megrongálásáról az 1890. évi I. t.-c. 125. §-a intézkedik.

5. Az 1894. évi XII. t.-c. 93. §-ának b) pontja a magán határ- és tilalmi jelek, 94. §-ának a) pontja a gazdasági célra szolgáló megfigyelő eszközök, hatósági jelek vagy mérnöki jelvények megrongálásáról és megsemmisítéséről szól.

6. A jelen kihágás csak szándékos lehet (28. §).

f) *Közszemérem elleni kihágások.*

81. §. Kéjnők, akik a reájuk vonatkozó hatósági szabályokat meg nem tartják: egy hónapig terjedhető elzárással büntettetnek.

82. §. Aki a gyógy- vagy szülész-intézetek, úgyszintén a fürdők fölállítására és kezelésére nézve, a közszemérem szempontjából kiadott szabályokat megszegi: háromszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

83. §. Aki a közönség szemléletének kitett helyen, szemérmet sértő módon öltözet nélkül fürdik: nyolc napig terjedhető elzárással büntetendő.

1. E §-ok alkalmazhatásának egyik föltétele, hogy a cselekmény ne essék a btk. 248. vagy 249. §-a alá.

2. A 81. és 82. §-ok tárgya valamely hatósági szabályrendelet megszegése lévén: az ítéletben e szabályr. számára és megfelelő pontjára hivatkozni kell. Budapesten a kéjnőkről az 1884. évi 837., a fürdőkre vonatkozólag az 1887. évi 900 sz. kgy. szabályrendelet intézkedik. Lásd még az 1881. évi XXI. t.-c. 11. §-át (49. § 4. jegyz.).

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

3. A 83. § magában foglalja a kihágás egész tényálladékát. A közönség szemléletének kitett hely nem minden nyilt hely, hanem csak az, ahol a közönség megfordulni szokott.

g) *Botrányt okozó részegség és lerészegítés.*

84. §. Aki nyilvános helyen botrányt okozó részeg állapotban jelen meg: huszonöt forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

85. §. Aki mást korcsmában, vendéglőben, utcán vagy más nyilvános helyen szándékosan lerészegít, továbbá akik szeszes italok eladásával iparszerüleg foglalkoznak, és ezek megbizottjai, ha részegnek, noha ezen állapotát tudják, még szeszes italt adnak: ötven forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

A pénzbüntetés száz forintig emelhető: ha a kihágás a tizennegyedik évét még be nem töltött kiskoru ellen követtetett el.

Ha a kihágást oly egyén követi el ismételve, ki szeszes italok eladásával iparszerüleg foglalkozik és emiatt már két izben büntetve volt, amennyiben utolsó büntetésének kiállásától két év nem mult el: üzlete folytatásától is, három hónaptól egy évig terjedhető időtartamra, eltiltható.

1. A 84. § alapján a teljes részegségbe jutott egyén is elitélhető, ha lerészegedését szándékosan vagy gondatlanul ő maga idézte elő, ellenben fölmentendő a btk. 76. §-a alapján az, ki véletlenül jutott ily állapotba.

2. A 85. § egyik esete az, ha valaki részegnek, tudva ez állapotát, szeszes italt kimér. Mindegyik kihágás csak szándékos lehet (28. §).

h) *Állatkínzás.*

86. §. Aki nyilvánosan, botrányt okozó módon állatot kínoz, vagy durván bántalmaz, úgyszintén,

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

ki az állatkínzás ellen kiadott rendeletet vagy szabályrendeletet megszegi: nyolc napig terjedhető elzárással és száz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

1. E kihágás első esete az, amelynek tényálladékát a jelen § meghatározza (aki állatot kínoz vagy durván bántalmaz).

2. Más esetben akkor alkalmazandó e §, midőn valamely rendelet vagy szabályr. állatkínzásnak nyilvánít oly cselekményt, amely a jelen § meghatározása szerint nem esik e fogalom alá. Ez esetben a rendelet számára és megfelelő pontjára kell hivatkozni.

3. A forgalomba hozott kisebb élőállatokkal való bánásmódról az 1892. évi 31060. sz. F. m. rendelet intézkedik.

4. A fővr. területén szükséges hatós. intézkedésekről lásd az 1881. évi XXI. t.-c. 11. §-át (49. § 4. jegyz.).

5. Közegészség és testi épség elleni kihágások.

a) *Járványos betegség elleni szabályok megszegése.*

99. §. Azon családfő, akinek családjában, vagy háznépe között; azon iparos, gyáros vagy bányatulajdonos, akinek műhelyében, gyárában, illetőleg bányatelepén segédei, tanoncai, illetőleg munkásai közt; úgyszintén azon növelde-tulajdonos, akinek intézetében valamely járványos vagy ragályos betegség kiütött, ha azon időtől kezdve, melyben a betegség természetéről magának tudomást szerzett, huszonnégy óra alatt orvosi segélyről nem gondoskodik: háromszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ugyanezen büntetés éri azon orvost is: aki valamely járvány vagy ragály kiütését, az erről szerzett tudomása után huszonnégy óra alatt, a hatóságnak föl nem jelenti.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

100. §. Az egyes város területén, vagy több község közt a személyes közlekedést fentartó bérkocsik, vagy a közönség használatára szolgáló más szállítási eszközök tulajdonosai, kik kocsijaikon, illetőleg más szállítási eszközeiken ragályos vagy járványos betegségben levő egyént szállítottak, és tudva ezen körülményt, mielőtt az arra használt kocsit vagy más szállítási eszközt az e célra hatóságilag megszabott módon fertőtlenítették volna, azt a közönség használatára bocsátják, vagy abba szállítás végett valakit fölvesznek: tizenöt napig terjedhető elzárással és száz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

Nyolc napig terjedhető büntetés éri azon kocsist vagy a tulajdonos szolgálatában levő más személyt: aki a jelen szakaszban megjelölt körülményt tudva, az ebben meghatározott kihágást, habár a tulajdonos meghagyásából követte el.

101. §. Ha a ragályos vagy járványos betegségben szenvedőknek szállításáról a tulajdonos nem bírt tudomással; a 100. §-ban meghatározott tizenöt napig terjedhető elzárás büntetése egyedül azon kocsist vagy a tulajdonos szolgálatában levő azon személyeket éri, akik e körülményről tudomással bírtak és ezt a tulajdonosnak be nem jelentették, vagy a kocsit, illetőleg a szállítási eszközt ennek ujabbi szállításra való használata előtt a hatóságilag megszabott módon nem fertőtlenítették.

1. A 99—101. §-ok az emberek, a 102. és 103. §-ok az állatok ragályos betegségeinek terjedéséből származható veszélyek megelőzését célozzák. Az utóbbi §-okat az 1888. évi VII. t.-c. 149. és 150. §-ai szószerint átvették.

2. A 99. § első bek. az 1876. évi XIV. t.-c. 82. §-át helyettesíti. A 2. bek. szerint a bejelentés elmulasztásáért az orvos felelős. Ha más mulasztja el a bejelentést: az 1876. évi XIV. t.-c. 80. §-a alapján büntetendő.

3. A fertőtlenítés módját járvány esetén az 1876. évi XIV. t.-c. 81. §-a szerint a törvényhatóság állapítja meg.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Amennyiben ez a szállítási eszközök fertőtlenítésére vonatkozik: a szabályok megszegése a fennebbi 100. és 101. § alá esik.

4. Mindegyik kihágás szándékos és gondatlanságból eredő lehet (28. §).

b) *Ivóvíz megrontása.*

105. §. Aki az emberek használatára szolgáló kútba, vízvezetékbe vagy forrásba ronda vagy undorító tárgyat dob: három napig terjedhető elzárással büntetendő.

Aki pedig közhasználatban levő kutat, vízvezetéket, vagy forrást szándékosan akként ront meg, hogy vize élvezhetetlenné válik, vagy használhatósága félbeszakad: tizenöt napig terjedhető elzárással és száz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

1. E § kiegészíti a btk. 315. §-át. Itt a víz oly eltisztátalanításáról van szó, amely nem esik a mérgezés fogalma alá.

2. A § első bek. a víz gondatlan, a 2. szándékos megrontására vonatkozik.

3. Másnemü, mint az itt fölsorolt vizek megrontása ártalmas anyagokkal, az 1885. évi XXIII. t.-c. 185. §-ának *f)* p. alá esik.

c) *Dajkaságra vállalkozás ragályos betegséggel.*

106. §. Azon nőszemély, aki tudva, hogy ragályos betegségben vagy bujakórban szenved, mint dajka szolgálatba lép, vagy ha szolgálatba lépte után esik ragályos betegségbe vagy bujakórba, s ezen körülményt, mihelyt annak tudomására jő, azonnal föl nem fedezi: két hónapig terjedhető elzárással büntetendő.

1. E § kiegészíti az 1876. évi XIV. t.-cikknek a gyermekek védelmét célzó intézkedését (19. §).

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

2. E kihágás csak szándékos lehet (28. §), mert a szolgálatbalépő vagy szolgálatban álló dajkának tudnia kell, hogy ragályos betegségben szenved.

d) *Mérgező vagy ártalmas tárgyakra, s mérgekre vonatkozó szabályok megszegése.*

107. §. Nyolc napig terjedhető elzárással büntetik: aki az ételeknek réz-, cin- vagy más ércedényekben való főzésére nézve fönnálló szabályokat megszegi, úgyszintén, aki az elárusításra vagy szétosztásra szánt étel- és italcikkek tartására s az azokkal való bánásmódra vonatkozó szabályokat megszegi.

1. A 107. § háttere az 1876. évi XIV. t.-c. 14. §-a. Tárgyai a közfogyasztásra szánt étel- és italcikkek.

2. Az ártalmas étel- és italcikkek szándékos készítése és tartása a btk. 314. §-ába ütközvén: itt csak a gondatlanság esik büntetés alá.

3. A mesterséges ásványvizek gyártásáról az 1898. évi 70.028., a szikvízgyártásról az 1869. évi 649. sz. b. m. rendelet intézkedik, az utóbbi a rendelet áthágásának büntetését is megállapítván. Az előbbi rendelet megszegése a fennebbi 107. § alá esik.

4. Mellékbüntetés gyanánt a kihágás tárgyainak elkobzása is kimondandó (25. §).

5. A főv. területén szükséges hatós. intézkedésekre lásd az 1881. évi XXI. t.-c. 11. §-át (49. § 4. jzet).

e) *A robbanó és gyujtó anyagokra vonatkozó szabályok megszegése.*

109. §. Aki a robbanó vagy könnyen meggyuló anyagok készítésére, tartására, őrzésére, elárusítására, elszállítására vagy alkalmazására vonatkozó szabályokat megszegi, tizenöt napig terjedhető elzá-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

rással és száz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

110. §. Tizenöt napig terjedhető elzárással és száz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő: aki a miniszteri rendelet vagy szabályrendelet által megállapított intézkedések megszegésével épületet, szikla, követ, földet vagy bármely más tárgyat fölrobbant.

1. A robbanó szerek készítésére s a velük való kereskedésre csak a belügyminiszter adhat engedélyt (1884. évi XVII. t.-c. 10. § 2. pont és 20. §). A lőporgyártás egy 1853. évi legf. r. szerint állami egyedáru.

2. A robbanó szerek tartásáról az 1883. évi 17.041. sz., a gyufagyártásról az 1869. évi 5089. sz. b. m. rendelet intézkedik; az ásványolaj szállítását az 1870. évi 2970. sz. b. m. rendelet szabályozza.

3. A robbantás csak egyik módja lévén a robbantó szer alkalmazásának, — ha ez szabályellenesen történt: a kihágás már a 109. § szerint is büntetendő volna, ha ez esetről a 110. § külön nem intézkednék. E §-t kiegészíti az utakról szóló 1890. évi I. t.-c. 120. §-a.

4. A 109. §-t illetőleg l. még az 1881. évi XXI. t.-c. 11. §-át (49. § 4. jzet).

f) *Közlekedési eszközökre vonatkozó biztonsági szabályok megszegése.*

112. §. Aki vaspályán, vagy ahhoz tartozó épületekben, a biztonság szempontjából kiadott rendeletet vagy intézkedést, — miután a felügyelő személyzet tagja által figyelmeztetve lett, — megszegi: ötven forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

113. §. Kétszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő: aki valamely híd vagy komp föntartásra jogosítva vagy kötelezve lévén, azt az életbiz-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

tonságra veszélyes állapotban tartja, vagy a hatóságnak, az életbiztonság szempontjából, a közlekedésre nézve kiadott intézkedéseit nem teljesíti.

Visszaesés esetében, ha a büntetés kiállása óta még két év nem mult el: a büntetés egy hónapig terjedhető elzárás és kétszáz forintig terjedhető pénzbüntetésben állapítható meg.

Ezen intézkedések kiterjednek azokra is: akik a tulajdonukhoz tartozó területen mocsárok, süppedékek, árkok vagy más mélységek fölötti átjárás céljából szükséges készülék fölállítására és föntartására kötelezvék, s erre vonatkozólag a jelen szakaszban meghatározott valamely mulasztással terheltetnek.

1. A 112. § összefügg a 111. §-al s ezt mintegy kiegészíti. Utóbbi szerint ugyanis az büntetendő, aki a vaspályákra vonatkozó, az életbiztonság s az egészség oltalma végett kiadott rendeletet vagy szabályrendeletet megszegi. E szabályokat az 1851. évi üzletrendtartás foglalja magában, aki tehát ez ellen vét: a 111. § alá eső s a jbíróság hatáskörébez tartozó kihágást követi el. Ezzel szemben a 112. § ama különös intézkedések és utasítások megszegésére vonatkozik, melyeket a vaspálya felügyelő hivatalnoka vagy közege valamely előre nem látott, az üzletrendtartás által nem provideált esetre nézve a biztonság szempontjából kiad.

2. Az 1887. évi 51.201. sz. b. m. rendelet szerint kihágás miatt 100 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő a szülő, rokon vagy gyám, kinek gondjai alatt levő 12 éven aluli gyermekek a vasuti közlekedés biztonságát veszélyeztetik.

3. A 113. § nem terjed ki a vasuti hidak és viaduktokra, amelyek, mint a vaspálya alkotó részei, a 111. § alá esnek. A híd vagy komp s az ezekkel összefüggő le- vagy feljáró jókarban tartásának elhanyagolása részint

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

a fennebbi 113. §, részint az 1890. évi I. t.-c. 118. §-a alapján büntetendő.

4. E kihágások mindegyike szándékos és gondatlanságból eredő lehet (28. §).

g) *Tiltott lövöldözés és lövöldenyitás.*

115. §. Ötven forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő:

1. aki a hatóság tilalma ellen valamely községben vagy ennek közvetlen közelében lő;

2. aki lőfegyvert használatra, vagy töltött lőfegyvert felügyeletre olyan egyénnek enged át, aki az erre szükséges jártassággal, vagy értelmi tehetséggel nem bír.

116. §. Egy hónapig terjedhető elzárással és kétszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő: aki a hatóság külön engedélye nélkül nyilvános lövöldét nyit, vagy a hatóságnak erre vonatkozó rendeletét megszegi.

1. A fegyverrel való gondatlan bánás a 115. § szerint csak veszélyeztető cselekmény gyanánt szerepel. Ha a gondatlanság valakinek halálát vagy súlyos t. sértését okozta: a jelen kihágást a btk. 290., illetőleg 310. §-ának vétsége abszorbeálja.

2. A 115. §-t kiegészíti az 1890. évi I. t.-c. 121. §-a.

3. A 116. § azon alapul, hogy lövöldét csak hatósági engedéllyel s a hatóság által jóváhagyott alapszabályokkal lehet alapítani. E nélkül a lövöldözés habár lövőházban, a 115. § 1. pontja alá esik.

4. A főváros területén szükséges hatós. intézkedésekről lásd az 1881. évi XXI. t.-c. 11. §-át (49. § 4. jzet).

h) *Építkezési és útrendőri kihágások.*

117. §. Aki építkezés vagy valamely épület javítása vagy lebontása, vagy az állvány fölállítása vagy

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

leszedése alkalmával a biztonság szempontjából kiadott szabályokat megszegi: egy hónapig terjedhető elzárással és kétszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ugyanezen büntetés éri azt is: aki roskadó épületét a hatóság meghagyására s az az által megszabott időben le nem rontja, vagy a hatóság meghagyásához képest ki nem javíttatja és addig is az életbiztonság szempontjából szükséges intézkedéseket meg nem teszi.

118. §. Aki szilárd anyagból levő tárgyat mások veszélyeztetésével eldob vagy levet, valamint az is, aki olyan tárgyakat, melyek eldőlése vagy leesése által az utcán, udvaron, folyosón vagy más járt helyen levő egyének megsérülhetnek, a kellő megerősítés nélkül állít ki, vagy függeszt föl: ötven forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

119. §. Ötven forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő: aki városban vagy más községben:

1. a szabad közlekedést akadályozza vagy nehezíti azáltal, hogy a fönnálló szabállyal ellenkezőleg az utcán vagy téren árukat, hordókat, ládákat, tüzi- vagy épületfát, kévéket vagy más nagyobb halmazt képező anyagokat lerak vagy lerakat; vagy

2. ilyen tárgyaknak megengedett lerakása esetében a figyelmeztető jeleket föl nem állítja;

3. a figyelmeztető jeleket ledönti vagy elviszi, s amennyiben ez lámpa volna, azt eloltja;

4. a megengedett lerakás esetében, azon tárgyakat a hatóság által meghatározott időre el nem szállítja.

120. §. Aki városokban vagy más községekben sebes vagy vigyázatlan hajtás, vagy lovaglás által mások személyét vagy vagyonát veszélyezteti, vagy a kocsizásra, szánkázásra, lovaglásra, valamint a lovak kiszabadulásának megakadályozására vonatkozó szabályokat megszegi: három napig terjedhető elzárással és ötven forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Ugyanazon büntetés éri a jelenlevő tulajdonost vagy gazdát: aki kocsisának vagy szolgálatában levő más személynek ezen kihágását észreveszi és annak azt meg nem tiltja.

Visszaesés esetében, ha az utolsó büntetés kiállásától két év nem mult el, a büntetés egy hónapig terjedhető elzárásig és kétszáz forintig terjedhető pénzbüntetésig emelhető.

1. 117. § az építési rendészet szabályainak megszegésére vonatkozik. Minthogy ez iránt általános érvényü szabályunk nincs: az illető törvényhatóság vagy város szabályrendelete irányadó.

2. A 118—120. §-ok az emberek által járt úton előforduló s a testi és életbiztonságot veszélyeztető cselekményeket helyezik büntetés alá.

3. A 118. § a kihágás teljes tényálladékát magában foglalja; a 119. és 120. §-ok alkalmazhatása azonban valamely hatósági szabályrendelet, vagy speciális intézkedés megszegésétől függ, melyre az ítéletben hivatkozni kell. A két utóbbi §-t az 1890. évi I. t.-c. 124. §-a szószerint átvette.

4. A 119. § csak a város vagy község belső területére vonatkozik. A szabad közlekedés hasonló akadályozása e területen kívül az 1890. évi I. t.-c. 129. §-a alá esik.

5. A 120. § kihágásának elkövetési helye szintén csak a város vagy község belterülete lehet. Az ezen kívül előforduló hasonló cselekmény büntetését az 1890. évi I. t.-c. 107. §-a állapitja meg.

6. Amennyiben a fölsorolt cselekmények bármelyike súlyosabb eredményt idézne elő: a kihágást a btk. 290. vagy 310. §-ának vétsége absorbeálja.

7. A 119. és 120. §-okat illetőleg a főváros területén szükséges hatós. intézkedésekről lásd az 1881. évi XXI. t.-c. 11. §-át (49. § 4. jegyzet).

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

i) *Veszélyes állat tiltott és gondatlan tartása.*

121. §. Nyolc napig terjedhető elzárással és száz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő: aki hatósági engedély nélkül veszélyes vadállatot tart, vagy ha ez iránt engedéllyel bír, az ilyen állatok tartására és őrzésére nézve önnálló szabályokat, vagy a önforgó esetre kiadott külön hatósági utasítást megszegi.

122. §. Egy hónapig terjedhető elzárással és kétszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az: akinek birtokában vagy felügyelete alatt veszélyes vadállat vagy olyan kutya vagy más olyan állat van, melyről tudja, hogy az ember életére vagy testi épségére nézve veszélyes tulajdonsággal bír, s mindamellett a veszély megelőzésére és megakadályozására szükséges elővigyázati és oltalmi intézkedéseket nem alkalmazza.

Ugyanezen büntetés éri a veszélyes vadállat birtokosát vagy felügyelőjét: aki az esetben, ha a vadállat kiszabadult, annak kézrekerítése vagy ártalmatlanná tétele végett a szükséges intézkedéseket azonnal meg nem teszi, egyszersmind pedig lehetőség szerint a hatóságot az eseményről azonnal nem értesíti.

1. A 121. § hatósági intézkedések vagy szabályok megszegését föltételezi, míg a 122. § ezektől függetlenül határozza meg a kihágás tényálladékát.

2. A 121. § tárgyai csak hatósági engedéllyel tartható vadállatok, a 122. § kihágásáé egyéb veszélyes állatok.

3. Ha a veszélyes állat súlyos t. sértést okoz s gazdáját gondatlanság terheli: a btk. 310. §-a alkalmazandó. Könnyü testi sértés esetén a gondatlanság a jelen §-ok alá esik.

4. A főváros területén szükséges hatós. intézkedésekről lásd az 1881. évi XXI. t.-c. 11. §-át (49. § 4. jegyz.).

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

j) *Holttesttel való bánásmódra és a köztisztaságra vonatkozó szabályok megszegése.*

123. §. Ötven forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő: aki a holttest boncolására, eltemetésére, a temetés helyére, a holttest kiásására vagy annak más helyre, vagy más községbe szállítására fönnálló szabályokat megszegi.

124. §. Húsz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő azon háztulajdonos: aki a házában, vagy azzal összefüggő helyiségben, vagy közvetlenül a ház vagy helyiség előtt elhullott állatnak a fönnálló szabályok szerinti elásatásáról nem intézkedik, illetőleg utóbbi esetben e végből a hatóságnak jelentést nem tesz, továbbá, aki városban vagy más községben elhullott állatot, az ott fönnálló szabályok ellenére, házában vagy lakásán, vagy az ezekkel összefüggő valamely helyiségben tart, az udvarra, utcára, vagy térre kidob, annak elásatásáról nem intézkedik, vagy elásatásánál a fönnálló szabályokat meg nem tartja.

125. §. Aki városban vagy más községben a szemétkihordásra, vagy a pöcegödrök tisztítására fönnálló szabályt megszegi, vagy a hatóság tilalma ellenére házában, udvarában vagy annak közelében nagyobb mennyiségü szemetet, trágyát, vagy más könnyen rothadó anyagot összegyűlni enged: húsz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Járvány esetén a büntetés száz forintig emelhető föl.

1. A holttest boncolásáról az 1876. évi XIV. t.-c. 111. és 112. §-ai, s az ezt kiegészítő 1888. évi b. m. rendelet, — a temetkezésről a hivatk. t.-c. 110., 113., 114., 117., 119—122., a holttest kiásásáról és áthelyezéséről e törvény 118. és 123. §-ai, s az 1875. évi 25194. sz. a. kiadott b. m. utasítás intézkednek.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

2. A 124. és 125. §-ok részint megállapítják a kihágás tényálladékát, részint a föltételezett köztisztasági szabályok megszegését helyezik büntetés alá. Utóbbi esetben e szabályokra is hivatkozni kell az ítéletben.

3. Aki az állati hullát valamely út árkába dobja: nem a fönnebbi 124. §, hanem az 1890. évi I. t.-c. 122. § alá esik. Lásd még az 1881. évi XXI. t.-c. 11. §-át (49. § 4. jegyz.).

6. Tulajdon elleni kihágások.

a) *A hús- és kenyérnemüek eladására vonatkozó szabályok megszegése.*

137. §. Aki azon esetben, midőn az iparhatóság az 1872. évi VIII. t.-c. 34. §-a alapján, a hús- és kenyérnemüek kicsinyben való eladásánál, azok súly szerinti árának kifüggesztését rendelte el, azt nem teljesíti: húsz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

138. §. Száz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő: aki az előbbi szakaszban megjelölt esetben, a suly és ár szerint meghatározott húsvagy kenyérneműt magasabb áron vagy csekélyebb sulyban, vagy pedig rosszabb minőségben árusítja el.

Visszaesés esetében, ha az utolsó büntetésnek kiállása óta két év még nem telt el, a pénzbüntetés háromszáz forintig fölemelhető.

1. A 137. §-ban hivatkozott törvényt az 1884. évi XVII. t.-c. 54. §-a helyettesíti, mely szerint az iparhatóság elrendelheti, hogy a hús és kenyér súly szerinti árai az üzlethelyiségben kifüggesztessenek.

2. A 138. § alapja szintén az ipartörvény említett szakasza. Alkalmazhatásának föltétele, hogy az iparos a ha-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

tóság intézkedése ellenére a §-ban kiemelt visszaélések valamelyikét elkövesse.

3. A hiányos kimérés hitelesített mérleggel csalás, illetőleg az 1907. évi V. t.-c. alá eső kihágás.

b) *Tűzrendőri szabályok s közveszély idején kiadott hatósági intézkedések megszegése.*

141. §. Aki a tűzvész kiütésének vagy terjedésének meggátlása céljából kiadott szabályokat megszegi: háromszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Aki pedig a tűzvész kiütése esetén az oltásra, a rendre és biztonságra nézve kiadott szabályokat szegi meg: három napig terjedhető elzárással és ötven forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

142. §. Aki tűzvész vagy vízáradás esetén nem engedelmeskedik a hatóság azon meghagyásának, hogy a fenyegető vagy már bekövetkezett közveszély elhárítására, illetőleg megszüntetésére személyesen vagy háznépének, cselédeinek munkájával, szekereinek, víz-járműveinek, avagy az oltalom szempontjából szükséges egyéb eszközeinek, nemkülönben hámos lovainak vagy vonó marháinak ideiglenesen a hatóság rendelkezése alá bocsátása által közreműködjék, amennyiben abban alapos okok által nem akadályoztatott: száz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Aki pedig ezen esetekben a segítéstől másokat visszatart vagy lebeszél: nyolc napig terjedhető elzárással és kétszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

1. A tűzrendőri szabályokat az 1888. évi 53.888. sz. a. kiadott, s az ez által fentartott 1869. évi 3365. sz. bm. rendeletek határozzák meg.

E rendeletek megszegése részint a jelen 141. §, részint az 1888. évi rendelet 30. §-a alapján büntetendő.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

2. Ha a tűzrendőri szabályok megszegése tűzvészt eredményez: a btk. 425. §-ában meghatározott vétség e kihágást absorbeálja.

3. A 142. § alkalmazhatásának föltétele a magánosokhoz közveszély idején intézett hatósági meghagyás, melynek az illető a §-ban jelzett irányban nem engedelmeskedik. E § egyébként csak a tűzvészre nézve áll fenn, mert az árvízre vonatkozólag az 1890. évi I. t.-c. 123. §-a tartalmaz megfelelő intézkedést.

4. A 141. § kihágása szándékos és gondatlanságból eredő, a 142. § esete (a nem engedelmeskedés) csak szándékos lehet (28. §).

III. FEJEZET.

Közigazgatási törvényekben meghatározott kihágások.

1. Hatáskör.

(Bpélt. 19. §.)

19. §. A közigazgatási hatóságok hatáskörébez tartoznak:

3. Azok a kihágások, melyeket más törvények a közigazgatási hatóságok hatáskörébez utasítanak;

4. a miniszteri rendeletben megállapított kihágások, amennyiben kifejezetten a királyi járásbíróságok hatáskörébez utasítva nincsenek;

5. a törvényhatósági vagy városi szabályrendeletben megállapított kihágások (1879. évi XL. t.-c. 1. § 3. és 4. pontjai).

1. A közig. törvényekben meghatározott kihágások túlnyomó része a rendőri büntető-bíróság hatáskörébez van utasítva. A jbíróság hatáskörébez tartozók az alábbi sorozatba nem vétettek föl.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

2. A miniszteri rendeletben megállapított kihágások, amennyiben nem tartoznak a járásbíróság hatáskörébe, az alábbi IV. fejezetben soroltatnak föl.

3. A törvényhatósági és városi szabályrendeletben megállapított kihágások, mint gyakran változók és helyi érdekűek, nem tárgyai a jelen munkának.

4. Budapesten az alább fölsorolt kihágások egy része a ker. kapitány, más része a ker. előljáróság hatásköréhez tartozik (Rbsz. 1. § I. 3.). Amennyiben a törvény a ker. előljáróság hatáskörét jelöli meg, ezt az illető kihágásnál külön kitüntetjük. A többiek a ker. kapitányság hatásköréhez tartoznak.

2. Népiskolai törvény áthágása.

(1868. évi XXXVIII. t.-c.)

4. §. *(Bm.)* **Ha a szülő, gyám és gazda, a tankötelezett növendéket az iskolától visszatartja, ebbeli kötelessége teljesítésére komolyan figyelmeztetendő; és ha az e célra szolgáló erkölcsi eszközök fölhasználása sikertelennek bizonyulna be, s a tankötelezett növendék az iskolától továbbra is visszatartatnék, a kötelességét ekként teljesíteni nem akaró szülő, gyám vagy gazda első izben 50 krra, második izben 1 frtra, harmadik izben 2 frtra, negyedik izben 4 frtra büntettessék az iskolai pénztár javára.**

1. E rendelkezés az 1880. évi XXXVII. t.-c. (É. T.) 4. §-ának 1. pontja alapján van érvényben.

2. Tanköteles gyermek, ki 6-ik évét meghaladta (1—3. §-ok).

3. A gazda és iparosra nézve a jelen §-nak megfelelően intézkedik az 1876. évi XIII. t.-c. 111., illetőleg az 1884. évi XVII. t.-c. 157. §-a.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

3. Lóállítási kötelesség megszegése.

(1873. évi XX. t.-c.)

9. §. *(Bm.)* Azon lótulajdonos, aki a lóállításra vonatkozó fölszólításnak eleget nem tesz: lova előállítására kényszerítendő; s ha a mulasztást igazolni nem tudná: az illetékes közigazgatási tisztviselő által a kényszerállításból eredő költségek megtérítésében, azonfelül pedig az állításra kötelezett minden egyes lova után tíz forinttól száz forintig terjedhető pénzbírságban elmarasztalható a törvényhatósági szegényalap javára.

1. E t.-c. a hadsereg és a honvédség lószükségletének fedezéséről szól mozgósítás esetében. A jelen kihágás az É. T. 4. §-ának 1. pontja alapján maradt hatályban.

2. Mozgósítás esetében minden lótulajdonos köteles hadiszolgálatra alkalmas lovait az államnak megfelelő kárpótlás mellett átengedni (1. §).

3. Lóállítási kerületek a vármegyék járásai és a th. városok (5. §). Minden th. évenkint egy vagy több lóavató bizottságot alakit, mely elé a honv. m. által kitüzendő határnapon az állítási év január 1-én 4-ik évüket meghaladott lovakat vezetnek (6—8. §-ok).

4. Az állítási kötelezettség alól ki vannak véve: *a)* az udvartartásra szolgáló s a közszolgálatban, valamint az állami méntelepeken levő lovak (1. §); *b)* a tenyésztésre használt mének és ama kancák, amelyeknek szopós csikójuk van, vagy amelyek a lótenyésztési bizottságok által engedélyezett mének által fedeztettek (8. § 2. bek.).

5. Pénzbírság helyett pénzbüntetés értendő (Ktk. 15. §).

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyülési Könyvtár (www.ogyk.hu)

4. Választási kihágások.

(1874. évi XXXIII. t.-c.)

103. §. *(Bm.)* Ki a választás színhelyén a rendet zavarja, vagy oda fegyvert vagy botot visz és azt a rendre ügyelő közeg fölhívására rögtön át nem adja, az illetékes közigazgatási hatóság által rendőri úton három naptól egy hónapig terjedhető fogsággal büntetendő.

104. §. A párt vagy jelölt zászlóját, jelvényét, imaházra, állami, törvényhatósági, városi vagy községi középületre, vagy nyilvános iskolára kitűzni tilos; tilos továbbá a zászló vagy jelvény erőszakos eltávolítása oly helyről, hova azoknak kitűzése törvényesen meg van engedve.

Nyilvános pártgyűlés, pártünnepély, körmenet rendezett tanácsu városokban a polgármesternél, másutt a törvényhatósági tisztviselőnél s ha ilyen helyben nincs, a községi előljáróságnál a megelőző napon mindig bejelentendő.

Aki a zászlót, jelvényt a föntebb megjelölt tiltott helyekre kitűzte, vagy kitűzését elrendelte, vagy ki a zászlót vagy jelvényt oly helyről, hova annak kitűzése megengedve van, erőszakosan eltávolítja vagy megrongálja, vagy a be nem jelentett nyilvános pártgyűlést, pártünnepélyt, körmenetet rendezte: a közigazgatási hatóság által rendőri úton 100 forintig terjedhető bírsággal vagy 20 napig terjedhető fogsággal büntetendő.

1. A 103. § csak akkor alkalmazható, ha a cselekmény a btk. 165. §-a alá nem esik. A ktk. 78. §-át a jelen § megelőzi.

2. Amennyiben a 104. § által tiltott körmenet fáklyásmenettel van kapcsolatban: a jelen § a ktk. 49. §-át absorbeálja.

3. A 103. és 104. §-okban említett fogság helyett elzá-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

rás, pénzbirság helyett mindegyik esetben pénzbüntetés alkalmazandó (É. T. 12. §). Az előbbinek maximuma 2 hó, az utóbbié 300 forint lehet (É. T. 5. § utolsó bek. és ktk. 16. §).

4. A bűnv. eljárás e kihágások miatt csak akkor indítható meg, ha a följelentés 30 nap alatt megtétetett (106. §).

5. Cselédrendőri kihágások.

(1876. évi XIII. t.-c.)

107. §. *(Bm.)* A jelen törvény határozmányainak áthágása, amennyiben egyes szakaszokban más nem foglaltatik, cselédnél, mezei munkásnál és napszámosnál tíz, gazdánál és munkaadónál 25 forintig terjedhető pénzbírsággal, nem-fizetés esetén megfelelő egyszerü elzárással, és pedig a cselédnél minden két forint után egy napot, más személyeknél minden öt forint után egy napot számítva, fenyítendő.

108. §. Különösen pedig azon cseléd, ki a gazda tudta és jóváhagyása nélkül az engedett időn túl gyakrabban kimarad, 2 forinttól 10 forintig, ki a gazda tilalma ellenére látogatásokat elfogad, 2 forinttól 10 forintig, ki a gazda engedélye nélkül valakit éjszakára befogad, 4 forinttól 24 forintig terjedhető bírsággal vagy megfelelő (107. §) elzárással fenyítendő.

109. §. Azon cseléd vagy mezei munkás és napszámos, ki gazdáját tettlegesen bántalmazza, az ellen föllázad, annak ellenszegül, jogos parancsainak teljesítését megtagadja, amennyiben a cseléd tette, a btk. szerint büntetendő cselekményt nem képez: 50 forintig terjedhető bírsággal fenyítendő.

110. §. Azon cseléd vagy mezei munkát vállalt munkás, ki cseléd-, illetőleg munkatársait engedetlenségre ösztönzi, vagy azokat arra csábítja, hogy

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

gazdájukat, illetve munkaadójukat bizonyos cselekményre vagy igéretekre kényszerítsék azáltal, hogy munkáik vagy kötelességeik teljesítésével, a törvényszerü fölmondás mellőzésével, a szerződés lejárta előtt egyszerre vagy egyenként fölhagyjanak, az ebből támadható károk megtérítésén felül, amennyiben az eset körülményei bűnfenyítő eljárást nem igényelnek: 50 forintig terjedhető bírsággal, vagy a 107. § aránya szerint megfelelő elzárással fognak fenyíttetni.

111. §. Azon gazda ellen, ki tanköteles gyermek-cselédjének az iskola látogatására kellő időt nem enged, a népiskolai közoktatás tárgyában keletkezett 1868. évi XXXVIII. t.-c. 4. §-ában kiszabott büntetés és eljárás alkalmazandó.

Azon gazda pedig, ki az ily gyermek-cselédet testi kifejlődését és növését akadályozó nehéz munkával terheli, vagy ki az ily gyermekcseléd irányában kegyetlenkedik, amennyiben az eset bűnfenyítő eljárás alá nem tartozik: 50 forintig terjedhető bírsággal fog büntettetni, mely ismétlés esetében megkétszereséttetik.

112. §. Azon cselédszerző, ki személye fölött nem rendelkezhető egyént az atya vagy gyám, vagy hatóság beleegyezése nélkül, vagy egy oly egyént ajánl elszegődésre, ki arra még, vagy már nem jogosult: a cselédszerzési dijak visszafizetésén kívül 5 forinttól 50 forintig, azok pedig, kik a jelen törvény 82. §-a ellenére foglalkoznak cselédszerzéssel, attól eltiltandók s amellett 10 forinttól 100 forintig terjedhető bírsággal sujtandók.

Ugyanezen büntetés alkalmazandó azon cseléd-szerzőre is, ki valamely cselédet szolgálatának elhagyására csábít.

1. E rendelkezések az É. T. 4. § 1. pontja alapján maradtak hatályban; a mezei munkásokról szóló 1898. évi II. t.-c. azonban e törvény V., VI. és VII. fejezetének a

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

mezei munkásokra vonatkozó intézkedéseit hatályon kívül helyezte. Eszerint a 107., 109. és 110. §-ok is csak részben érvényesek.

2. Cselédrendőri kihágást követhet el a cseléd (1., 3., 5.. 9. és 64. §-ok), a gazda, s a cselédszerző (112. §).

3. A 107. §-ban említett kihágások, melyekre az előző §-ok külön büntetést állapítanak meg: a 17., 19., 25., 57., 73., 76., 79. és 80. §-okban foglaltatnak.

4. A 107. § büntetése alá esik: a cseléd, ki a 6—9., 42. és 78., s a gazda, ki a 6—9., 14., 30., 44., 45—47. §-ok rendelkezéseit megszegi.

5. A 108. § a 42. és 43. §-ok tilalmának súlyosabb megsértésére állapít meg büntetést. A 42. § tilalmának enyhébb megszegése a 107. § alá esik.

6. A 109. § tettleges bántalmazás esetén (btk. 261. §) nem alkalmazható.

7. A 110. § csak akkor alkalmazható, ha a cselekmény magánosok elleni erőszakká (btk. 177. §) nem fajul. Lásd még az 1884. évi XVII. t.-c. 164. §-át.

8. A 111. § összefügg a 29. és 31. §-okkal. Ha a gazda testi sértést okoz, s a btk. 313. §-ának esete fönn nem forog: a testi sértés (btk. 301. s köv. §-ai) büntetése a jelen kihágást absorbeálja.

9. A 112. § összefügg a 6—9. §-okkal, de csak akkor alkalmazható, ha a cselekmény az 1884. évi XVII. t.-c. 158. §-a alá nem esik. A cselédszerzéstől való eltiltásra nézve is ez utóbbi törvény 155. §-a irányadó.

10. Pénzbírság helyett pénzbüntetés, fogság helyett elzárás értendő (É. T. 12. §). A pénzbüntetés átváltoztatása a ktk. 22. §-a alapján eszközlendő.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

6. Közegészség elleni kihágások.

(1876. évi XIV. és 1887. évi XXII. t.-c.)

7. §. *(Bm.)* Jelen törvénynek, úgy az ennek alapján föntartott vagy kibocsátandó rendeleteknek vagy szabályzatoknak áthágásai, amennyiben bűntettet vagy vétséget nem képeznek, a főnnálló, illetőleg az alkotandó szabályrendeletek, vagy az eddigi gyakorlat szerint, ezek hiányában pedig 300 forintig terjedhető birsággal, nem fizethetés esetében 60 napig terjedhető fogsággal közigazgatási úton büntetendők.

20. §. Aki a gyermekek ápolására és gondozására törvényszerüleg hivatva van, vagy azt magára vállalta, tartozik a 7 évnél fiatalabb gyermeket megbetegedés esetén mielőbb orvosi segélyben részesíttetni.

21. §. A 20. §-ban foglalt kötelezettség elmulasztása ott, hol helyben, vagy a közegészségi kőrben orvos van: 10 forintig terjedhető bírsággal, esetleg két napi fogsággal büntetendő.

26. §. Altató vagy kábító szereknek orvosi rendelet nélkül való alkalmazása, minden egyes esetnél öt-húsz frtnyi bírsággal, esetleg négy napig terjedhető fogsággal büntetendő.

35. §. A 28. és 33. §-ok rendszabályai ellen vétők, az eset súlyosságához képest száz forintig, esetleg húsz napi fogságig terjedhető büntetéssel fenyítendők.

95. §. A himlőoltás teljesítése, a himlőanyag szedése és megőrzése körül szükséges elővigyázat egy—tíz forintig, esetleg két napi fogságig terjedhető büntetés terhe alatt pontosan megtartandó.

1. E rendelkezések az É. T. 4. §-ának 1. pontja alapján maradtak érvényben.

2. Nem alkalmazható e törvény, ha e kihágás a ktk. 92—96., 99., 104., 107., 108., 121—125. §-ai alá esik.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

3. A 7. § alapján büntetendő a 9., 10., 13., 14., 18., 24., 25., 37., 39., 53., 54., 56—59., 67., 72., 73., 75., 76., 80., 101., 104., 125. és 127. §-ok rendelkezéseinek megszegése.

4. A 20. és 21. §-ok együtt alkalmazandók.

5. A 26. § kiegészítése a 25. §-nak, mely a dajkaságba adott kisdedekre vonatkozik. Lásd még a ktk. 106. §-át.

6. A 35. §-ban fölhívott 28., 31. és 33. §-ok a szülő, gyám, tanító és iskolaigazgató kötelességét határozzák meg ragályos betegség esetén.

7. A 95. § kihágásának alanya a himlőoltásra hivatott orvos. Ha az oltásból halál vagy súlyos t. sértés származik (btk. 290. és 310. §-ok) az ügy fenyítő útra tartozik.

8. A védhimlő-oltásra vonatkozó szabályok megszegésének büntetését az *1887. évi XXII. t.-c.* 11. és 12. §-ai határozzák meg. Ezek szerint: a) 1—50 forintig, ismételt megintés után a 1876:XIV. t.-c. 7. § alapján 300 frtig terjedh. pénzbüntetés éri a szülőt, vagy a gyermek gondviselőjét, ki annak első beoltását az 1., 2. vagy 3. évben elmulasztja; b) 10—50 forintig büntetendő az iskolaigazgató, a néptanító vagy iparos-gazda, aki a 12 éven fölüli gyermeket, noha az újra beoltva nincs, az iskolába, illetőleg üzletébe fölvesz.

9. Pénzbírság helyett pénzbüntetés, fogság helyett elzárás alkalmazandó (Ktk. 15. §). A pénzbüntetés behajthatatlansága esetén minden 10 korona után egynapi elzárás állapitandó meg. (7. §.)

10. Az egészségre ártalmas anyagok és készítmények elkobzása iránt a B. m. 1876. évi 31026. számu rendeletével részletesen intézkedett.

11. Budapesten I. fokulag a ker. elöljáróság ítél. (1876: XIV. t.-c. 4. §. — Rbsz. 1. §. I. 3. b. p.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

7. A köteles bejelentés elmulasztása Budapesten.

(1879. évi XXVIII. t.-c.)

19. §. *(Bm.)* A jelen törvény vagy ennek alapján kiadott B. m. rendeletek áthágása — amennyiben azzal súlyosabb beszámítás alá eső cselekmény összekötve nincs — rendőri úton annyiszor, amennyiszer 50 krtól 50 frtig terjedhető bírsággal büntetendő.

A pénzbüntetés kiszabásánál meghatározandó egyszersmind az elzárás tartama, mely behajthatatlansága esetében ennek helyébe lép.

Ezen átváltoztatásnál két frtot felül nem haladó pénzbüntetés helyett tizenkét óránál hosszabb ideig tartó elzárás nem állapítható meg.

Két frttól 10 frtig egy napi, azonfölül pedig minden 10 frtig terjedő összeg helyett egy-egy napi elzárás állapítható meg.

1. E rendelkezés az É. T. 4. §-ának 1. pontja alapján maradt hatályban; de némi korlátozást szenved a ktk. 72. és 73. §-ai által.

2. A bejelentés kötelessége a bel- és kültelekre s minden be- és kiköltözésre vagy ideiglenes tartózkodásra kiterjed (1. és 2. §-ok). A bejelentésre köteles személyeket (háztulajdonos, bérlő, intézeti igazgatók, vendéglősök stb.), valamint a bejelentendő egyéneket a 3. § sorolja föl.

3. A bejelentés módozata és ideje iránt lásd a 6., 7. és 10. §-okat.

4. Aki a bejelentéshez szükséges adatokat be nem mondja stb. szintén e törvény alapján büntetendő (9. §).

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

8. Erdei kihágások.

(1879. évi XXXI. t.-c.)

a) *Erdei lopás.*

90. §. *(Bm.)* Aki valamely erdőben létező élőfát vagy ott létező levágott„ de eladásra vagy fölhasználásra még föl nem dolgozott fát lop (69. §), az ellopott fa értékét s kártérítésül ezen érték egy negyedrészét tartozik megtéríteni; ezenfelül pedig a két összeggel egyenlő pénzbüntetéssel büntetendő.

91. §. A lopott fa értékét és kártérítésül ezen értékkel egyenlő összeget tartozik megfizetni, ezenfelül pedig a két összeggel egyenlő pénzbüntetéssel büntetendő az, aki az erdőben:

a) szórtan föntartott hagyoncot, fölfát vagy magfát, avagy tíz évesnél fiatalabb csemetét lop;

b) ritkás erdőből több, vagy zárt erdőből annyi egymás mellett álló fát lop, hogy ezáltal hézag támad;

c) a termőföld megkötésére védeszközül szolgáló vagy sarjadzás végett meghagyott tuskót kiás és ellop, avagy habár nem az ezen pontban megjelölt célok valamelyikére szolgáló tuskót lop el, de az annak ellopása végett kiásott gödröt nem tölti be.

92. §. Aki valamely élőfa ágait, galyait letöri vagy levágja és ellopja, (illetőleg jogtalanul eltulajdonítja): ezen tárgy értékét s kártérítésül ez érték felét tartozik megtéríteni s egyszersmind a két összeggel egyenlő pénzbüntetésre itélendő.

Aki pedig valamely élőfáról annak kérgét lehasítja és ellopja, a fa és a kéreg értékét tartozik megtéríteni s ezenfelül azon értékkel egyenlő pénzbüntetéssel büntetendő.

93. §. Aki valamely elszáradt, vagy az elemek által letört fát, ágat, galyat vagy tuskót lop el (illetőleg eltulajdonít), ezen tárgy értékét egyszeresen

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

tartozik megtéríteni s ezen értékkel egyenlő pénzbüntetéssel büntettetik.

94. §. Aki valamely nem élőfa kérgét hántja le s ellopja, vagy már lehántott fakérget lop: a fakéreg értékét megtéríteni tartozik, s egyszersmind ezen értékkel egyenlő pénzbüntetéssel büntettetik.

Aki száraz vagy zöld faleveleket vagy mohot lop: a lopott tárgy értékét s kártérítésül ugyanannyit fizetni tartozik, ezenfelül pedig az értékkel egyenlő pénzbüntetéssel büntetendő.

95. §. Aki gubacsot, tölgy-, bükk-, fenyő- vagy más erdei magot, vagy erdei gyümölcsöt, gombát, korhadékot, földet, anyagot, tőzeget, meszet, gyephantot, fagyökeret, füvet vagy egyéb erdei terméket lop (eltulajdonít), annak értékének megtérítésén felül az értékkel egyenlő pénzbüntetéssel büntettetik.

Ha pedig a tettes az erdei magot, gubacsot vagy gyümölcsöt leverte vagy leszakgatta: a föntebbi pontban meghatározott fizetéseken felül kártérítésül az értékkel egyenlő összeget is tartozik fizetni.

96. §. Aki fanedvet (gyanta, terpentin, nyir- és jávorlé) lop: a lopott tárgy értékét megtéríteni s kártérítésül azzal egyenlő összeget tartozik fizetni s azonfelül a két összeggel egyenlő pénzbüntetésre ítélendő.

99. §. A kísérlet büntetésénél a büntetőtörvények erre vonatkozó rendelkezései alkalmazandók.

Ha az eltulajdonítani szándékolt dolognak, a büntetés kimérésénél alapul szolgáló értéke nem határozható meg, a kísérlet 10 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

1. Az erdőtörvény büntető rendelkezései az É. T. 8. §-a alapján vannak érvényben.

2. Az erdei lopás színhelye nemcsak idegen, hanem közös erdő is lehet, ha ez által más közbirtokos joga megsértetik (70. §).

3. E kihágás tárgya csak a 90—96. §-okban fölsorolt

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

erdei fa vagy termék lehet, amennyiben a lopott dolog értéke 30 forintot túl nem halad (69. §). Ez értéken fölül a cselekmény vétség vagy bűntett. Több lopásnál az érték szerinti minősítés a btk. 335. §-a alapján történik (73. §).

4. Az erdei lopás is, tekintet nélkül a dolog értékére, bűntetté minősül, ha a cselekmény a btk. 336—338. §-ai alá esik (74. §). A 336. §-nak különösen 5—7. pontjai fordulhatnak elő. A visszaesés hatálya megszűnik, ha az utolsó büntetés kiállása óta három év eltelt (74. § 3. bek.).

5. E kihágás kísérlete is büntetendő (80. és 96. §-ok).

6. A részesség tekintetében az általános szabályok (ktk. 26. §) irányadók (80. §).

7. A büntetés, elévülés, indítványozási jog stb. iránti rendelkezéseket lásd alább az e) pont alatt.

b) *Orgazdaság és bűnpártolás.*

97. §. *(Bm.)* Az orgazdaság és bűnpártolás, amennyiben erdei kihágást képező cselekményből származó dologra, illetőleg ily kihágás tettesére vonatkozólag követtetik el: 5 forinttól 25 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntettetik.

Orgazdák és bűnpártolók az értéket, a kárt és a költségeket a tettesekkel egyetemlegesen megfizetni tartoznak.

98. §. Ha a visszaesés az orgazdára nézve forog fenn: ennek cselekménye, tekintet nélkül az erdei kihágásban bűnös tolvajra, a büntetőtörvények rendelkezései szerint minősítendő.

Erdei kihágásokra vonatkozó orgazdaság esetében a visszaesés hatálya 3 év alatt szűnik meg.

116. §. Aki a 115. §-ban megjelölt rendelet megszegésével erdőterméket elad vagy vesz, 2 forinttól 10 forintig terjedhető pénzbüntetéssel, s amennyi-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

ben más erdei kihágás is forogna fönn, egyszersmind az erre rendelt büntetéssel is büntetendő.

1. Az orgazdaság anyagi ismérveit a btk. 370. §-a határozza meg. Az eltérés itt csak az, hogy a dolognak erdei kihágásból kell származnia.

2. Visszaesésben elkövetett orgazdaság (btk. 371. §) forog fönn akkor is, ha valaki csak erdei lopás vagy orgazdaság miatt volt előzőleg megbüntetve, s ezután három év eltelte előtt ismét erdei kihágásra vonatkozó orgazdaságot követ el.

3. Bűnpártolás iránt lásd a btk. 374. és 375. §-ait.

4. A 116. § csak sanctióval látja el a 115. §-t, mely szerint a B. m. elrendelheti, hogy bizonyos vidéken erdei terméket csak az adhat el, aki annak jogos szerzését az eladó bizonyítványával igazolja. E rendelkezés megszegése akkor is a 116. § alá esik, ha az eladott erdei termék nem vitiosus eredetü.

5. A 116. § kihágása hivatalból üldözendő (82. §).

c) *Erdei kártétel.*

100. §. *(Bm.)* Aki oly erdőben, melyben a legeltetésre nincs joga, szándékosan vagy gondatlanságból legeltet, az okozott kár és hajtópénz megtérítésén felül, pénzbüntetéssel a következő mértékben büntetendő:

1. 1 drb szarvasmarháért	50 kr.
2. 1 drb kecskéért . .	50 kr.
3. 1 drb ló, öszvér vagy szamárért	40 kr.
4. 1 drb juhért	15 kr.
5. 1 drb sertésért makkoltatás idején .	30 kr.
6. 1 drb „ „ idején kívül	10 kr.
7. 1 drb szopós csikóért	05 kr.
8. 1 drb ludért . . .	02 kr.
9. egyéb baromfiért darabonkint .	01 kr.

Ha a legeltetés 15 éven aluli vagy tilalom alatt

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

álló erdőben vagy pedig véderdőben van, avagy futó homokban álló erdőben történik: a föntebbi 1—7. alatt fölszámított pénzbüntetés mindenik darab állatért kétszeresen veendő.

Ha pedig a legeltetés hat éven aluli, mesterséges ültetvények vagy erdei vetések közt, avagy faiskolában történt, a pénzbüntetés háromszoros összegben szabandó ki.

101. §. Az előző § határozatai az esetben is alkalmazandók, ha a legeltetésre jogosított ebbeli jogosultságát a legeltetés helyére, idejére, vagy a legeltetett állatok fajára, avagy azok számára nézve túllépte.

102. §. Legeltetési kihágás esetében a kártérítési összeg a 100. §-ban megszabott pénzbüntetés felénél s ha az említett szakasz 1—7. pontja alatt fölsorolt állatokkal 15 éven aluli vagy laza talaju erdőben, vagy nedves időjáráskor történt, vagy ha a kárttevő egy napnál tovább legeltetett: annak teljes összegénél kevesebb nem lehet.

103. §. A 100. §-ban meghatározott büntetés felére szállítható le, ha valaki az azon §-ban megjelölt valamely állatot szándék nélkül ugyan, de jogtalanul behajt; vagy a felügyeletére bizott állatot másnak erdeiébe gondatlanságból bemenni engedi.

Ha mindazonáltal valamely állat csak az erdőbe való menekülés által óvhatott meg a fenyegető közvetlen veszélytől: ez esetben büntetésnek nincs helye.

104. §. Jogtalan legeltetés, vagy valamely állatnak idegen erdőbe való jogtalan behajtása esetében, a kártérítésen és a pénzbüntetésen felül, az állatok után hajtópénz is fizetendő.

A hajtópénz nagyságát, mindenik állatnemre nézve a közigazgatási bizottság a 85. § értelmében határozza meg. A szárnyas állatokat behajthatlanságuk esetében jogukban áll az erdőőrizettel megbizott

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

egyéneknek lelőni, mely esetben a lelőtt állatok a helyszinén hagyandók, s az állat tulajdonosa által elvihetők.

105. §. Aki élőfát le- vagy bevágás, megfúrás, rovatozás, gyűrűzés, jelzés, lehámozás, fürészelés, a gyökerek föltakarása, gyantanyilások föl- vagy továbbszakítása által, vagy bármi más módon megrongál, az okozott kár megtérítésén felül 15 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Aki pedig az élőfa galyát vagy ágát letöri, levágja, megvagdalja, vagy a fát más hasonló módon rongálja: az egész élőfa értékének egy tized részétől annak egész értékéig terjedő kártérítést tartozik fizetni, s azonfelül 10 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

106. §. A levágott fáknak vagy más erdei terméknek, a kerítésnek, ároknak, medernek, partnak, töltésnek, hídnak, átmetszetnek, útnak, ergettyűnek vagy csusztatónak, vízfogónak vagy a fausztatásra szolgáló más eszközöknek, továbbá tilalmi táblának, jelző vagy útmutató póznának, a távolsági vagy bármely más, az erdőművelés vagy használat céljából alkalmazott jelnek, vagy műveknek megrongálása, úgyszintén a szénégetésre összehordott vagy ölbe rakott fák szétbontása: 50 krtól 25 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Az okozott kár mindenik esetben megtérítendő.

107. §. Aki másnak erdejében jogtalanul földet, ércet, kőszenet, követ, gyepet vagy egyéb talajalkatrészeket ás, vagy erdőbe követ vagy más, a talajra nézve kártékony anyagot hord: a kár és az odahordott anyag elhordása által okozott költség megtérítésén felül, 50 krtól 10 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

108. §. Aki idegen erdőben faizási vagy alomhordási, vagy egyéb termékszedésre engedéllyel bír, de a fát, galyat, almot, vagy egyéb erdei terméket

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

nem a meghatározott mennyiségben, időben vagy nem azon erdőrészből viszi, melyből annak vételére jogosítva van, 50 krtól 10 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ugyanezen büntetéssel büntetendő az is, aki az alomgyüjtésnél vagy galyszedésnél vasgereblyét vagy vágóeszközt használ, vagy pedig az őt illető faizási vagy erdőtermék-szedési jogával visszaélve, azt vagy másra ruházza, vagy másnak érdekében gyakorolja; vagy pedig a szedett fát, illetőleg erdei terméket eladja, s egyáltalán, ha a megjelölt jogának határán túllép.

1. Az erdei kártétel is csak akkor kihágás, ha az okozott kár 30 frtot meg nem halad, akár egy, akár több kártételből álljon elő ez összeg (69. §). Nagyobb kár szándékos okozása a btk. 418. vagy 421. § alá esik.

2. A 100. § tárgya a tilos, a 101. §-é az idő, a hely stb. tekintetében jogtalan legeltetés.

3. A 100. és 101. §-ok szerint a legeltetésnek szándékosnak kell lennie, a 103. § esetében a gondatlanság büntettetik.

4. A 105—108. §-ok az erdei kártétel egyéb eseteire vonatkoznak, melyek mindegyike szándékos és gondatlanságból eredő lehet (80. §).

5. Ha valaki gondatlanságból 30 frtot meghaladó kárt okoz: a cselekmény erdei kihágás gyanánt büntetendő.

d) *Veszélyes erdei kihágások.*

109. §. *(Bm.)* Két frttól húsz frtig terjedő pénzbüntetéssel büntettetik:

1. aki a 9. § határozmányainak megsértésével az erdőben vagy annak közelében tüzet gerjeszt;

2. aki az általa vagy hozzájárulásával, vagy jelenlétével gerjesztett tüzet kellő felügyelet nélkül hagyja, vagy a tűzveszély kikerüléséhez szükséges

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

és a létezett viszonyok közt eszközölhetővé vált intézkedéseket elmulasztja;

3. aki a jelen törvény 11. §-ának eleget tenni elmulasztja;

4. aki erdőégés esetében annak oltására kötelezve lévén, ezen kötelezettségének alapos ok nélkül nem tesz eleget, vagy az oltást vezető hatósági közeg rendelkezését alapos ok nélkül nem teljesíti.

110. §. Azon közigazgatási hivatalnok, ideszámítva a községi előljárót is, aki erdőégés esetében, a hivatalánál fogva őt illető intézkedések körül kötelességét megszegi, szintén az előbbi § büntetésével büntetendő. Megyei közigazgatási hivatalnok ellen, ily vád esetében, az elsőfoku bíróságot a legközelebbi erdei kihágások bíróságok közül, a másodfoku erdei bíróság bíróküldés által határozza meg.

111. §. Aki valamely erdőben jogtalanul vagy engedély nélkül, vagy az engedélyezett helyen kívül ergettyüt (csúsztatót) készít; meszet vagy szenet éget, szurkot, hamuzsírt vagy kátrányt főz, kormot készít, fűrészt vagy egyéb gödröt ás; farakodó- vagy dolgozóhelyet vagy műhelyt fölállít; épület-, szerszám- vagy egyéb használatra szánt fát farag, vagy más hasonló munkát teljesít: 5 frttól 20 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő és a fönt elősorolt cselekmények által esetleg okozott kárt szakértői becsü alapján megtéríteni köteles.

Ily esetben, ha az erdőbirtokos kívánja, az ezen célokra netán fölállított építmények és művek a kihágást elkövetőnek, vagy annak költségén, aki ezért magánjogi felelősséggel tartozik, elhordandók, s az előbbi állapot visszaállítandó.

112. §. Ha a 109. § 1., 2. és 3. alatt meghatározott cselekmény vagy mulasztás folytán gondatlanságból tűzkár származott: a cselekmény vagy mulasztás vétséget képez s a büntetőtörvények rendelkezései szerint lesz büntetendő.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Ugyanezen szabály alkalmazandó az esetben is, ha a tűzvész a mész- vagy szénégetés, a szurok- vagy kátrányfőzés, avagy a koromkészítés vagy hamunyerés végett gerjesztett tűzből gondatlanság folytán származott, úgyszintén ha a tűz az égés következtében nyerendő hamu jogtalan eltulajdonításának céljából gerjesztetett, habár tűzvész nem származott.

113. §. Aki az erdőben engedély nélkül kocsival tilos úton jár, vagy habár azon erdőségben makkoltatásra vagy legeltetésre jogosított is, marhát tilos úton hajt; aki engedély nélkül új utat tör, vagy 6 évesnél fiatalabb utánnövések közt jár: 50 krtól 20 frtig terjedhető büntetéssel büntetendő.

114. §. Aki idegen erdőben, anélkül, hogy ahhoz jogosultsága volna, a közútakon kívül találtatik, ha oltani jelenléte közbiztonsági vagy az erdőtulajdon biztonsága szempontjából aggályosnak tűnik föl: az erdészszemélyzet tagjai által az erdőből kiutasítható, és ha fejsze, fűrész, vagy az erdőtermék szedésére alkalmas más eszköz vagy fegyver volna birtokában, az tőle elveendő.

Amennyiben a tettes az erdőben való tartózkodásra, illetőleg fegyverviselésre vonatkozó jogosultságát a hatóság előtt sem tudná igazolni, azáltal a föntnevezett s a nála talált tárgyak elkobzandók.

Ha az erdőből kiutasított személy a meghagyásnak nem tesz eleget: 5 frtig terjedő pénzbüntetéssel büntetendő; ha pedig ellenszegül: cselekménye közhatóság elleni erőszak bűntettét képezi.

1. E kihágások egy része akkor is büntetendő, ha nem idegen erdőben követtetik el (71. §).

2. A 109. §-ban fölhívott 9. § szerint az erdőben vagy annak közelében csak 100 méter távolságon belül, s kellő óvatossággal szabad tüzet rakni, melyet távozás után el kell oltani, — míg a 11. § szerint az, aki elhagyott tüzet talál, köteles azt eloltani, s ha már nem tudná: köteles segítséget hívni.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

3. A 110. § kiegészíti az előbbit, s a hivatalos kötelesség elmulasztását helyezi büntetés alá.

4. A 111. §-ban fölsorolt cselekmények egy része szintén tűzvészt idézhet elő, míg más része a véghezvitelükhez szükséges eszköz által válik veszélyessé.

5. Ha valaki gondatlanságból tűzvészt okoz (112. §) a btk. 425. §-a alapján büntetendő.

6. A 113. § akkor alkalmazandó, ha kár nem történt. Ellenkező esetben erdei kártétel forog fönn.

7. A 114. § kihágása határos a hatóság elleni erőszakkal (Btk. 165. §). A föl nem esketett erdőőr csak kiutasíthatja, de le nem tartóztathatja a tilosban talált egyént (38. §).

8. A büntető eljárás a 109. és 110. §-ok eseteiben hivatalból indítandó meg (82. §).

e) *Az erdei kihágásokra vonatkozó közös intézkedések.*

1. A pénzbüntetés minden személyre s minden kihágás után külön állapítandó meg (75. és 83. §-ok). Behajthatatlansága esetére három forintnál kisebb pénzbüntetés helyett egy napi, ezenfölül minden további 1—3 forintnyi összeg helyett szintén egy napi elzárás alkalmazandó (76. és 77. §-ok); tíz napnál hosszabb idejü elzárás azonban nem állapítható meg (78. és 83. §-ok). Kártérítés helyett elzárásnak nincs helye (79. §).

2. A lopás kísérletétől eltekintve (90—96. §-ok 5. jegyz.) minden erdei kihágásnál a kísérletre, részességre, a szándék és gondatlanságra, s a büntetést kizáró vagy enyhítő körülményekre nézve az általános szabályok (ktk. 12., 26—28. §-ok) alkalmazandók (80. §).

3. Nem büntethető az, akit útközben, akár az erdőben, akár annak közelében oly baj ért, mely miatt kénytelen volt erdei kihágást elkövetni, de ezt az erdőfelügyelőnek

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

azonnal, vagy a községi előljárónál 24 óra alatt följelenti (81. §).

4. Az eljárásnak, kivéve a 109., 110. és 116. §-ok eseteit, csak a sértett fél indítványára van helye (82. §). Lásd ez iránt a btk. 110—116. §-ait.

5. A családfő, gyám, gondnok, iparos és gazda az érték, kár és költség tekintetében együtt felelős a felügyelete, illetőleg rendelkezése alatt álló személlyel, ha ez a felügyeleti jog elmulasztása folytán erdei kihágást követ el (84. §). E rendelkezés nem érinti a ktk. 27. §-át.

6. Az eltulajdonított érték, a kár és a hajtópénz megállapíthatása végett a közig. bizottság saját területe részére egy vagy több érték- és árszabályt készít, mely a földmivelési miniszter jóváhagyása után közhírré teendő, s minden 3 évben, vagy esetleg korábban megújítandó (85. §). Ily árszabály hiányában az érték és kár rendes becsü útján állapítandó meg. A 102. § ez iránt külön intézkedik.

7. Az erdei kihágás az elkövetés napjától számított két év alatt évül el (86. §); félbeszakítására nézve lásd a btk. 108. és 109. §-okat (87. §). A büntetés a jogerőre emelkedéstől számított három év alatt évül el; ez időt azonban az ítélet végrehajtására irányzott s az elítélt ellen intézett hatósági cselekmény félbeszakítja (88. §). A megtérítendő kár a polgári törvények szerint évül el (89. §).

8. Budapesten I. fokulag a ker. előljáróság ítél. (1879: XXXI. t.-c. 117. §. — Rbsz. 1. §. I. 3. b. p.)

9. A filloxera elleni óvóintézkedések megszegése.

(1883. évi XVII. t.-c.)

12. §. *(Fm.)* A filloxera terjedésének megakadályozása végett elrendelt intézkedések ellen elkövetett

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

kihágások 100 frtig, ismétlés esetében 200 frtig terjedhető pénzbüntetéssel fenyítendők.

A pénzbüntetés behajthatatlansága esetében elzárás alkalmazandó; ez okból a pénzbüntetés megállapításánál egyúttal az ehelyett alkalmazandó elzárás tartama is meghatározandó. Ezen átváltoztatásnál 2 forintot felül nem haladó összeg helyett 12 óránál hosszabb ideig tartó elzárás nem állapítható meg.

Két forinttól tíz forintig egy napi, azonfelül pedig minden 10 forintig terjedő összeg helyett egy-egy napi elzárás állapítandó meg.

1. Az óvóintézkedések egy része arra vonatkozik, hogy külföldről e féreg terjedését okozható szőlővesszők vagy termékek be ne hozassanak (1. és 2. §-ok), más részük arra irányul, hogy a növények forgalma az ország határán belül megakadályoztassék (3. és köv. §-ok).

2. Az osztrák-magyar monarchia, Német- és Franciaország, Portugál, Svájc, Luxenburg, Belgium, Hollandia, Szerbia és Olaszország közt az 1882. évi XV. és az 1889. évi XLI. t.-cikkbe iktatott nemzetközi filloxeraegyezmény áll fönn.

10. Az ország címerének tiltott használata.

(1883. évi XVIII. t.-c.)

9. §. *(Bm.)* A magyar korona országai egyesített címerének s az ország külön címerének a jelen törvénybe ütköző használata kihágást képez és két hónapig terjedhető elzárással s 300 frtig terjedő pénzbüntetéssel büntetendő azon eljárás szerint s azon hatóság által, melyeket az 1880. évi XXXVII. t.-c. által nyert fölhatalmazás alapján kiadott belügyminiszteri rendelet megállapít.

1. A magyar korona országainak egyesített címere törvényesen még megállapítva nincs.

2. A magyar címert csak az a magános használhatja,

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

aki erre a miniszterelnöktől engedélyt nyer (1. és 2. §-ok). Az engedély érvényét jogerős bírói határozat vagy a miniszterelnök visszavonása szüntetheti meg.

11. Vadászati kihágások.

(1883. évi XX. t.-c.)

26. §. *(Bm.)* Aki a tulajdonosnak, vagy ha a vadászat bérbe van adva, a haszonbérlőnek engedélye nélkül vadász: 10 frttól 50 frtig, és ha a vadászat lóháton történt, 20 frttól 100 frtig terjedhető pénzbüntetéssel sujtandó.

27. §. Ha az orvvadászat éjjel vagy kerített helyen vagy tiltott eszközökkel történt, vagy ha az orvvadász álcázva, avagy másképpen ismeretlenné téve találtatik, vagy ha nevét eltagadja, avagy álnévvel azt, ki tetten kapja, félrevezetni igyekszik, vagy azt veszélyesen fenyegeti, ellene fegyvert fog, vagy erőszakot használ: 100 frttól 200 frtig terjedhető pénzbüntetésben marasztalandó el.

Azonfelül, amennyiben az elszámlált esetek a büntetőtörvénykönyvekben is tiltott cselekményt képeznek, a bűnvádi eljárás külön megindítandó.

28. §. Ha a haszonbérbe adott vadászati téren a tulajdonosnak valamelyike a haszonbérlőt vagy azt, aki engedélyével vadász, megtámadja vagy akadályozza: annyiszor, amennyiszer 10 frttól 50 frtig terjedhető pénzbüntetésben marasztalandó.

29. §. Aki tiltott időben vadász: 5 frttól 50 frtig büntetendő.

30. §. Aki a vadak fiait elfogja, a madarak fészkeit (kivéve a 12. és 13. §-okban említett ártalmasokét) elrombolja, tojásait elszedi: 1—10 frtig terjedhető pénzbüntetéssel sujtandó.

31. §. Aki tiltott időben hasznos vadat lő, árul vagy vesz, ha a vad nála találtatik, a következő pénzbüntetésekben marasztalandó: szarvas- vagy dám-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

vad-bikáért darabonkint 60 frt, dámvad-tehénért 50 frt, őzért 20 frt. fajdfácán és túzokért 5 frt, úgy minden más vadért darabonkint 3 frt pénzbüntetésben.

Ezenkívül a lefoglalt vad a helyi szegények javára elkobzandó.

32. §. Aki ebet szándékosan valamely reá nézve tilos vadászati térre visz, úgyszintén az is, aki a nyájőrző ebekre vonatkozó intézkedés ellen vét: 1—10 frtig büntettetik.

33. §. A megelőző §-okban foglalt kihágások ismétlése esetében a büntetés megkétszerezendő oly módon, hogy a kiszabandó pénzbüntetés a megelőző esetben alkalmazottnak mindig kétszeresét tegye; mely azonban a 300 frtot meg nem haladhatja.

1. A 26. és 27. §-ok az orvvadászatot határozzák meg, a 28. § pedig ezzel kapcsolatban a jogosan vadászónak megakadályozását helyezi büntetés alá.

2. Saját területén vadászhat a tulajdonos, ha birtoka 200 holdat meghalad, vagy be van kerítve, vagy ha a földbirtokosok területeiket 200 holdnál nagyobb vadászati területté egyesítik; míg a kisebb, s a községi területek rendszerint haszonbérbe adandók (2—4. §-ok). Ez alapon ítélendő meg, hogy mikor vadász valaki reá nézve tiltott területen (orvvadászat).

3. A minősített orvvadászat (27. §) hatóság e. erőszakká (btk. 165. §) fajulhat, ha a tetten ért orvvadász pl. a fölesketett erdőőrnek erőszakosan ellenszegül.

4. A 28. § folyománya a 3. §-nak, mely szerint a kisebb földbirtokos bérbeadni köteles kisebb vadászóterületét.

5. A 29. és 31. §-ok a tilos időben való vadászást, illetőleg vadlövést helyezik büntetés alá. Minden időben tilos a vadászás a zergegidára, a siket- és nyirfajdércére és az éneklő madárra (9. § d) e) és h) pont). Általában tilos *febr. 1-től aug. 15-ig* vadászni (9. §). Eltérő

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

tilalmi idők állanak fönn a szarvasbikára, dámvadra, szarvas-, dámvad- és őztehénre nézve stb.

6. A 30. §-nak megfelelő tilalmat a 9. § i) pontja állapitja meg.

7. A 31. § alkalmazását korlátozza a 10. §, mely szerint a tilalmi idő első 14 napján meg van engedve vadat árulni.

8. A 32. § háttere a 16. §, mely szerint a vadászati területre a jogositotton kivül senkinek sem szabad bárminő ebet bocsátani, kivéve a kellő koloccal ellátott nyájőrző ebeket.

9. Az ismétlés magasabb büntetése (33. §) az 1883. évi XXIII. t.-c. 36. §-ának c) pontjához képest csak három éven belül alkalmazható. Ez időn túl a korábbi büntetés hatályát veszti.

10. Aki a kihágás elkövetésénél családtagjait, szolgáit, napszámosait stb. használja segítségül: az ezekre kiszabott pénzbüntetésekért szintén felelős (35. §).

11. A pénzbüntetés átváltoztatásnál a ktk. 22. §-ának megfelelő szabály alkalmazandó (37. §).

12. Az eljárás rendszerint csak a sértett fél *panaszára* indítandó meg, a 29., 30. és 31. §-ok eseteiben azonban a rendőrség vagy községi hatóság följelentése is elegendő (39. §).

13. Amennyiben a vadászati kihágással kapcsolatban jövedéki áthágást is követ el valaki: emiatt a vadászati és fegyveradóról szóló 1883. évi XXIII. t.-c. alapján külön büntetés éri; amelyet a jövedéki ügyekben eljáró hatóság szab ki.

12. Korcsmai tiltott hitelezés.

(1883. évi XXV. t.-c. III. fej.)

26. §. *(Bm.)* Ezen fejezet szövege minden községben évenkint szokott módon kihirdetendő és minden

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

italmérési helyiségben a vendégek által könnyen látható helyen, magyarul és az illető község jegyzőkönyvi nyelvén kifüggesztendő, és olvasható állapotban tartandó.

Azon vendéglős, korcsmáros, vagy italmérő, aki ezen § rendeletét nem teljesíti, az illetékes közigazgatási hatóság által, a községi szegényalap javára, 50 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

1. E § az uzsoratörvény harmadik fejezetében fordul elő, mely a korcsmai tiltott hitelezésről szól. A § e szavai tehát: „ezen fejezet" a most említett törvény III. fejezetét jelenti.

2. A 22. és 23. §-ok szerint a korcsmai hitelezés összege, melyet minden törvényhatóság szabályrendelettel állapít meg, 8 frtnál nagyobb nem lehet. Ennél nagyobb összeget a bíróság korcsmai adósság címén nem ítél meg. A hitelezés elburkolása valamely álügylettel a 24. § alá esik s a járásbíróság hatásköréhez tartozó kihágás.

3. A pénzbüntetés ez esetben is az 1901. évi XX. t.-c. 23. §-ában meghatározott célra fordítandó.

13. Ipari kihágások.

(1884. évi XVII. t.-c.)

156. §. *(Km.)* 50 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő:

a) aki valamely engedélyhez nem kötött ipart önállóan üz anélkül, hogy e törvény 4., 5., 6., 7., 8., 9. §-ának megfelelt volna;

b) aki árszabályok által korlátolt üzletek gyakorlásánál a hatóság által megszabott dijaknál magasabbakat szed.

157. §. 20 frttól 200 frtig terjedő pénzbüntetéssel büntetendő:

a) aki ezen törvénynek a segédek, tanoncok és gyári munkások fölvételét, alkalmazását és a velük

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

való bánásmódot szabályozó rendeleteit áthágja, vagy a segédszemélyzet iskolai oktatására vonatkozó kötelességeit nem teljesíti;

b) azon iparos vagy gyáros, ki a munkások bérét árúcikkekben szolgáltatja ki, vagy más szabályellenes eljárással a munkásokat károsítja;

c) azon iparos vagy gyáros, ki segédet kellő igazolás nélkül (90. §) fogad fel;

d) aki cégén, nyomtatványain vagy hirdetéseiben oly jelzőket, jelvényeket vagy adatokat használ, melyek a tényleges üzleti viszonyoknak, vagy a valóságnak meg nem felelnek (58. §).

158. §. 100 frttól 300 frtig terjedő pénzbüntetésben elmarasztalandó:

a) aki a 10. §-ban fölsorolt iparágak valamelyikét megkezdi, mielőtt a kellő engedélyt megkapta volna;

b) aki a 25. §-ban előszámlált üzlettelepek valamelyikét fölállítja, mielőtt a megkivántató jogerejü engedélyt megnyerte volna;

c) aki a 25. §-ban fölsorolt üzlettelepek valamelyikét hatósági engedély nélkül átalakítja, vagy pedig az engedélyező okmányban megállapított föltételeknek meg nem felel;

d) aki az 51. §-ban előszámlált esetekben igazolvány nélkül kezdi meg az árusítást, vagy az 51. §-ban említett könyveket hanyagul, vagy éppen nem vezeti;

e) azon gyáros, aki a 114. §-ban megállapított kötelessége teljesítését elmulasztja; fenmaradván úgy a polgári, mint a büntetőtörvény szerinti felelőssége, ha mulasztása miatt valamely baleset történt;

f) aki az 55. §-ban megnevezett iparüzletek egyikét bejelentés nélkül félbeszakítja, vagy pedig az abbanhagyási szándék bejelentése után a hatóság által megszabott idő lejártáig nem folytatja, vagy azt ebbeli kötelességének kijátszására szolgáló módon folytatja.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

159. §. Azon segédet vagy gyári munkást, ki munkájából jogtalanul kilép, az iparhatóság visszahozathatja, kötelessége teljesítésére szoríthatja, sőt ezenfelül még 20 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetheti.

164. §. Aki a 163. §-ban említett összebeszélések és egyezmények létesítése, terjesztése vagy foganatosítása céljából a munkaadókat vagy munkásokat, illetőleg segédeket szabad akaratuk érvényesítésében fenyegetés vagy tettleges bántalmazás által akadályozza, vagy akadályozni törekszik: amennyiben a büntetőtörvények szerint súlyosabb büntetésnek helye nem volna: 300 frtig terjedő büntetéssel és 20 napig terjedő elzárással büntethető.

1. Engedélyhez nem kötött ipar (156. § a) pont) az, amely nem esik a 10. § alá. Ily esetben, ha az illető kellő képesítéssel bir: csak bejelenti az ipar üzését, s erről iparhatósági igazolványt nyer (4—9. §).

2. A 156. § b) pontja a ktk. 139. §-át helyettesíti. Árszabályt állapithat meg az iparhatóság pl. a cseléd-közvetítésnél, a hordár- és bérkocsiüzletnél, a húseladásnál (53. §) stb.

3. A 157. § a—c) pontjai alá esik az iparos vagy gyáros, ki a tanoncokra, segédekre és gyári munkásokra vonatkozó törvényes intézkedéseket megszegi. Az pont a 60—66., 73., 75., 89., 98., 103., 104., 106., 108., 112., 113., 115—117., és 160., — a b) pont a 118—120., — a c) pont a 90. és 108. §-okkal függ össze.

4. A 157. § d) pontjában hivatkozott 58. § a cég tartalmának valódiságát védi; de csak akkor alkalmazható, ha a keresk. tkv. 21. vagy 24. §-ának esete fönn nem forog. E pont alá tartozik az áruvédjegy kötelező használatának mellőzése is (1890. évi II. t.-c. 31. §).

5. A 158. § a—c) pontjai alapján az büntetendő, aki engedélyhez vagy telepengedélyhez kötött ipart üz meg-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

felelő engedély nélkül. Lásd ezekről a 10., 25—33. 161. §-okat.

6. A d) pontban hivatkozott 51. § a végeladásnál és tömeges elárusításnál megtartandó s az úgynevezett vándor- vagy mozgó-üzletre vonatkozó szabályokat állapítja meg. Másnemü végeladás az 52. § alá esik.

7. Az e) pontban hivatkozott 114. § a gyári munkások életének és egészségének biztosítására szükséges intézkedéseket szabja meg. Ezek megszegése súlyosabb esetekben a btk. 290. vagy 310. §-a alá esik.

8. Az f) pont a ktk. 140. §-át helyettesíti. A hivatkozott 55. § a sütő-, mészáros- és kéményseprő-iparra vonatkozik.

9. A segéd vagy gyári munkás kilépésére (159. §) a 92., 93. és 95. §-ok vonatkoznak.

10. A 164. § háttere a 162. §, mely szerint az iparos és gyári munkások bizonyos irányu összebeszélései és egyezményei érvénytelenek. A 164. § azonban nem ezt, hanem az összebeszélésre vagy egyezményre való kényszerítést helyezi büntetés alá, — amennyiben a btk. 177. §-ának esete fönn nem forog.

11. Az iparüzés jogától rendszerint senki sem fosztható meg; az iparhatóság mindazonáltal határozott vagy határozatlan időre megfoszthatja a fogadó, korcsma, sör- és kávéház és pálinkamérés tartása, valamint a kéményseprés, a zsibáruskodás, robbanó szerek készítése és eladása, s a cselédszerzés jogától azt, aki a közerkölcsiség és közrendészet szempontjából megbízhatatlan (155. és 179. §-ok). A 157. § a) s a 158. § a—c) pontjainak eseteiben az iparhatóság szintén kimondhatja a 160. és 161. §-ok értelmében a jogvesztést.

12. Budapesten I. fokulag a ker. előljáróság ítél. (1884: XVII. t.-c. 166. §. — Rbsz. 1. §. I. 3, b. p.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

14. Vízrendőri kihágások.

(1885. évi XXIII. t.-c.)

184. §. *(Fm.)* Kihágást követ el és 300 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő:

1. aki a 15. §-ban megállapított távolságon belül forrásokat nyit, galléríákat vagy ártézi kutakat csinál, vagy a 16. §-ban megállapított védterületen belül engedély nélkül fúrásokat eszközöl;

2. aki a vízfolyásból hatóságilag meg nem állapított művek segélyével vizet elvezet (38. §);

3. aki a 42. § alá eső munkálatokat hatósági engedély nélkül létesíti;

4. aki az előtéren, nemkülönben a fakadó és szivárgó vizek ellen való védelemre szükséges területeken a szabályrendeletileg megállapított művelési módoktól eltér (49. §);

5. aki az engedélyokiratban megállapított legmagasabb, vagy legalacsonyabb vízszínt meg nem tartja (52. §);

6. aki a vízmosások meggátlására elrendelt munkálatokat a kitűzött záros határidő alatt nem eszközli (55. §);

7. aki a 143. §-ban foglalt tilalmat áthágja;

8. azon társulati közeg, ki a 147. és 148. §-okban előírt értesítést elmulasztja.

Visszaesés esetében, ha az utolsó büntetés kiállásától két év még nem mult el, egy hónapig terjedhető elzárás állapítandó meg.

185. §. Száz frtig terjedő pénzbüntetéssel büntetendő:

1. aki vizeket ártalmas anyagokkal megfertőztet (24. §), amennyiben az az 1879. évi XL. t.-c. 105. §-ába nem ütközik;

2. aki a 25. §-ban szabadnak nyilvánított vízhasználatokat nem a kijelölt helyeken, vagy nem a fennálló szabályok értelmében gyakorolja;

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

3. aki a 40. §-ban megállapított kötelességet nem teljesíti:

4. azon vízhasználatra jogosított, aki a hatóságilag megjelölt távolságig a medret, partot és töltéseket jókarban nem tartja (53. §);

5. aki a 63. § értelmében a terhére eső átjárókat, hidakat vagy átereszeket föl nem építi vagy jókarban nem tartja;

6. azon part- és mederbirtokos, aki a 66. §-ban megállapított szolgalmak gyakorlását meg nem engedi vagy akadályozza;

7. aki a 142. és 144. §-okban foglalt tilalmat áthágja és ellene vét;

8. azon társulati közeg, aki a 145. §-ban előírt bejelentést elmulasztja.

1. E §-okon kívül a 146. § is tartalmaz büntető intézkedést.

2. A *184. §* 1. pontjában hivatkozott 15. § a forrásoktól vagy vízművektől 100 méternyi, épületektől, vas- vagy kőutaktól 40 méternyi távolságra tiltja a fúrásokat stb.; a 16. § szerint pedig a F. miniszter az ásvány- és gyógyvizekre nézve védterületet jelöl ki, melyen belül másoknak fúrásokat stb. eszközölni tilos.

3. A 2. és 3. pontok a hatósági engedély alá eső s a 38. és 42. §-okban megjelölt vizi műveknek hatósági engedély nélkül való létesítését helyezi büntetés alá.

4. A 4. pontban hivatk. 49. § szerint a folyók melletti ártéren bizonyos szélességben s a fakadó és szivárgó vizek elleni védelemre szükséges területen csak a F. m. által megállapított művelési mód alkalmazható.

5. Az 5. pont alapja az, hogy az oly vizi műveknél (duzzasztó művek, gátak), melyekre nézve az engedélyokirat a víz megfelelő magasságban való tartását állapítja meg: a tulajdonosnak gondoskodni kell arról, hogy a víz a legmagasabb vagy legalacsonyabb ponton túl ne emelkedjék, illetőleg ne süllyedjen (52 §).

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

6. A 6. pontban említett záros határidőt, mely alatt az illető birtokosok elgátlásokat, fonásokat és beültetéseket létesíteni kötelesek, a hatóság állapítja meg (55. §).

7. A 7. pont a 143. §-ban fölsorolt árvédelmi töltések és ezekhez tartozó művek, s védültetvények rongálására vonatkozik.

8. A 8. pontban hivatk. 147. és 148. §-ok az árvízveszély megelőzése szempontjából a víz emelkedéséről és a védelmi művek minőségéről teendő értesítésekre vonatkoznak. Ezek elmulasztása állapítja meg a kihágást.

9. A 185. § 1. pontja és a ktk. 105. §-a közti különbségről lásd az utóbbi § 3. jegyzetét.

10. A 2. pontban hivatk. 25. § szerint a hatóság által kijelölt helyeken házi szükségletre és öntözésre vizet meríteni, továbbá itatni, mosatni, úsztatni, fürdeni jeget vágni mindenkinek szabad. Másnemű vízhasználathoz külön engedély szükséges.

11. A 3. pont a meder és partok jókarban tartására vonatkozó, s a 40. § által előírt kötelesség megszegéséről szól; míg a 4. pont arra vonatkozik, aki a hatósági engedély alapján gyakorol vízhasználatot, s ennek folyományaként köteles az engedélyokirat által kijelölt távolságban (53. §), a medret, partot és töltést jókarban tartani.

12. Az 5. és 6. pontok a víz használatával összekötött szolgalom létezését föltételezik. Különösen a 68. § szerint köteles az illető birtokos a vízparton vontató utat, s a kikötésre és közlekedésre helyet engedni.

13. A 7. pont a vízfolyás, meder, part és viziművek rongálására (142. §), s arra vonatkozik, aki a védtöltés padkájára vagy lejtőjére tömeges tárgyakat rak le, vagy azon legeltet, szekerez, lovagol és marhát hajt (144. §).

14. A 8. pont ellen az a társulati közeg vét, aki az

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

árvédelmi társulat igazgatójának, mérnökeinek stb. nevét és lakását a hatóságnál a 145. § rendelete ellenére be nem jelenti.

15. Budapesten I. fokulag a ker. elöljáróság ítél. (1885: XXIII. t.-c. 177. §. — Rbsz. 1. §. I. 3. b. p.)

15. A selyemtenyésztésre vonatkozó szabályok megszegése.

(1885. évi XXV. t.-c.)

4. §. *(Fm.)* Aki a jelen törvény intézkedései ellen vét, kihágást követ el és közigazgtási úton száz frtig, ismétlés esetén kétszáz frtig terjedő pénzbüntetéssel fenyítendő.

1. E kihágást az követi el, aki egészségtelen petéket használ, s aki peték árulását vagy kiosztását, továbbá selyemgubók beváltását stb. engedély nélkül eszközli (1. és 2. §-ok).

2. Az is a jelen § alá esik, aki oly egyéntől vesz petéket, ki az árusításra jogosítva nincs.

16. Állategészségügyi kihágások.

(1888. évi VII. t.-c.)

a) *Ragályos betegség terjedése elleni szabályok megszegése.)*

149. §. *(Fm.)* Aki a felügyelete alatt levő állaton a veszettség vagy más, akár az emberekre, akár az állatokra veszélyes betegség jelét észleli, és azon állatot azonnal el nem különíti vagy másként ártalmatlanná nem teszi, egyszersmind pedig az észlelt betegségről a hatóságnak jelentést nem tesz: háromszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő (1879. évi XL. t.-c. 102. §-a).

150. §. Aki beteg állatokról az emberek egészségére háramolható veszélyek kikerülése végett ki-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

adott valamely rendeletet vagy szabályrendeletet más, mint a 149. §-ban körülírt esetben szegi meg: száz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő (1879. évi XL. t.-c. 103. §-a).

1 A 149. és 150. §-ok kiegészítik a 146. § vétségét. Ha tehát valaki a marhavész terjedésének megakadályozása végett kiadott zár- vagy felügyeleti szabályokat sérti meg: cselekménye nem a jelen §-ok, hanem a 146., illetőleg 152. § alá esik. A 149. §-t illetőleg lásd még az 1881. évi XXI. t.-c. 11. §-át (ktk. 49. § 4. jegyz.).

2. A 150. § oly állati betegségeket föltételez, melyek terjedésének meggátlása végett a hatóság különös óvóintézkedéseket tett. Ezzel szemben lásd a 154. §-nak g) pontját.

3. Mindegyik kihágás szándékos és gondatlanságból eredő lehet (Ktk. 28. §).

b) *Emberi élelemre levágandó állatokra vonatkozó szabályok megszegése.*

151. §. *(Fm.)* Egy hónapig terjedhető elzárással és száz forint pénzbüntetéssel büntetendő:

1. aki az élelemre levágandó marhák vagy más állatok megvizsgálására, s az ezekkel való bánásmódra vonatkozó egészségügyi szabályokat megszegi;

2. aki olyan marhát vagy állatot, melyet a fönnálló szabály szerint csak a közvágóhidon szabad levágni, máshol vágat vagy vág le; vagy

3. aki olyan helyeken, ahol közvágóhíd nincsen, a marhák vagy más állatok levágása iránt kiadott rendeletet vagy szabályt megszegi, s az ekként levágott marha vagy állat húsát emberi élelemre árulja, adja vagy használja;

4. aki elhullott vagy levágott beteg marha vagy állat húsát, e körülményt tudva, emberi eledelre használja, vagy e célra másoknak adja.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Visszaesés esetében, ha az utolsó büntetés kiállásától két év nem mult el, a büntetés két hónapig terjedhető elzárásig és kétszáz forintig terjedhető pénzbüntetésig emelhető. (1879: XL. t.-c. 104. §-a).

1. A szarvasmarha levágásánál s a juhok, kecskék és sertések leszúrásánál megtartandó egészségügyi vizsgálat (állat- és húsvizsgálat) szabályait a 14. § állapítja meg. A magánhasználatra levágandó marha egészségügyi vizsgálatának elmulasztása a 154. §-nak c) pontja alá esik, míg a juhok, kecskék és sertések leszúrásénál e mulasztás csak akkor büntetendő, ha húsuk közfogyasztásra van szánva.

2. A közvágóhídon való vágást (2. pont) is a 14. § szabja meg. E törvény megszegése magánhasználatra szánt szarvasmarha levágásánál szintén a 154. § c) pontja alá esik. Budapesten mindennemü szarvasmarha, borju, birka, juh, bárány és kecske csupán a közvágóhidon vágható, illetőleg szúrható le (Főv. szabr. I. k. 389. l.).

3. Ahol közvágóhíd nincs (3. pont) a marhák vagy más állatok levágása iránt kiadott hatósági szabályok irányadók.

4. A negyedik pont elhullott vagy levágott beteg állat húsának kimérését föltételezi. Az élő beteg állat eladása vagy levágása, habár kimérés céljából, magában véve nem büntethető.

5. Az 1—3. pontok eseteiben a szándék és gondatlanság, a 4. pont esetében azonban csupán a szándékos elkövetés büntetendő (Ktk. 28. §).

c) *Egyéb állategészségügyi kihágások.*

152. §. *(Fm.)* Kihágást követ el és háromszáz frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő:

a) aki állatokat vagy nyers terményeket a jelen törvény 5., 6., 41., 43., 44., 45., 46., 49., 50. és 51.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

§-aiban megjelölt belépési állomások kikerülésével, vagy korlátozások figyelemben tartása nélkül hoz be;

b) aki a marhavész alkalmából a hatóság által az 52—56. §-ok alapján elrendelt intézkedések ellen vét.

153. §. Kihágást követ el és kétszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő:

a) azon vásártulajdonos vagy bérlő, aki a 11. §-ban megkövetelt állategészségügyi rendtartást nem alkalmazza;

b) aki a 20. §-ban előírt intézkedéseket az állatok vasúti és hajószállításánál nem tartja meg;

c) aki a 29. és 30. §-ok alapján elrendelt elkülönítést kellően nem hajtja végre;

d) aki a 34., 61., 70., 75., 79., 84., 89., 99. és 102. §-ok ellenére beteg állatok húsát, tejét és nyerstermányét forgalomba hozza vagy fölhasználja;

e) aki a 123. § intézkedései ellenére állatokat gyógykezel.

154. §. Kihágást követ el, és 100 frtig terjedő pénzbüntetéssel büntetendő:

a) aki a 8. § ellenére állatokat marhalevél nélkül elád, megvesz vagy szállít;

b) az a mészáros, marhakereskedő vagy marhahizlaló, aki a 12. és 13. §-okban kivántaknak nem felel meg;

c) aki a 14. § rendeleteinek ellenére állatot vágóhidon kívül és állategészségügyi vizsgálat nélkül vág vagy szúr le;

d) az a pásztor, aki a 15. § ellenére állatot fogad nyájába;

e) aki a 17. § ellenére marhát legelőre hajt;

f) aki a 18. § ellenére állatokat arra ki nem jelölt utakon hajt;

g) aki a 23. § ellenére az állatok olynemü megbetegedését nem jelenti be, mely betegség az emberekre vagy az állatokra nézve nem veszélyes;

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

h) aki a 31., 32. és 33. §-ok alapján elrendelt korlátozásokat szegi meg;

i) aki a 68. § alapján kiadott rendelet ellenére kutyáját megkötve nem tartja;

j) aki a 62., 71., 77., 86. és 103. §-ok ellenére beteg állatokat gyógyít, beolt, rajtuk műtétet végez, illetőleg hullájukat boncolja;

k) aki a 91. és 95. §-ok ellenére lovat vagy szarvasmarhát tenyésztésre alkalmaztat;

l) aki a 48. § ellenére marháját a törzskönyvvezetőnek be nem jelenti.

1. A 152. § mindegyik esete a marhavész terjedése ellen irányzott törvényes, illetőleg hatósági óvintézkedések megszegésében áll. A különbség tehát e két kihágás, s a 146. § (btk. 446. §) alá eső vétség közt csak az, hogy az utóbbi a btk. 75. §-a folytán szándékos, míg a jelen § esete gondatlan cselekvés vagy mulasztás.

2. A 153. § a) pontjában említett állategészségügyi rendtartást a vásárokra nézve a F. m. állapítja meg.

3. A b) pontban hivatkozott 20. § szerint főszabály, hogy az állat csak marhalevéllel szállítható, s a föl- és lerakodásnál egészségi szempontból szakértőileg megvizsgálandó.

4. A c) pont alatti 29. és 30. §-ok a ragadós betegségbe esett állatok elkülönítéséről, illetőleg az ily állatok vagy ezek nyerstermények forgalomba hozásának korlátozásáról szólnak.

5. A d) pont alatt fölsorolt §-ok rendelkezéseinek megszegéséért a beteg vagy elhullott állat tulajdonosa vagy birtokosa felelős.

6. Az e) pont az állatokra vonatkozó kuruzslást (állatorvosi teendők jogosulatlan végzése dijért vagy jutalomért) helyezi büntetés alá.

7. A 154. § a) pontjában hivatk. 8. § szerint ló, szarvasmarha, juh, kecske és sertés csak a gazdaság üzé-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

sénél, legeltetésnél és úsztatásnál szállítható marhalevél nélkül.

8. A b) pontban említett 12. § a más községből behozott marha bejelentéséről és elkülönítéséről szól, a 13. § pedig tiltja, hogy a mészáros vagy marhakereskedő járvány idején idegen istállóba menjen.

9. A c) pont és a 151. §-nak 1. és 2. pontja közti különbségről lásd az utóbbi § 1. jegyzetét.

10. A d) pont ellen az vét, aki a község engedélye nélkül más állatot fogad be a neki átadott állatok közé (15. §); míg az e) pont alá az esik, aki marhát telelő helyéről községi számbavétel és egészségi vizsgálat nélkül, s aki a község által számba nem vett marhát hajt a legelőre (17. §).

11. Az f) pont levágásra és kereskedésre szánt állatokról szól, melyek nem vasuton vagy gőzhajón szállíttatnak (18. §).

12. A g) pont rendelkezésével szemben a 149. és 150. §-ok az emberekre vagy állatokra nézve veszélyes állati betegségekről szólnak.

13. A h) pontban említett §-ok a ragadós betegség kitörésekor, s az ily betegségbe esett állatokkal való bánásmódnál követendő szabályokat tartalmazzák.

14. Az i) pont alatti 68. § a veszett kutya vagy más állat elleni védekezésről szól; míg a j) pontban fölhívott §-ok a lépfenés, takonykóros és veszett állatok megengedett gyógyításáról és boncolásáról, s a ragadós tüdőlob és orbánc beoltásáról intézkednek.

15. A k) pont ellen az vét, aki tenyészbéna lovat fedeztetésre bocsát (91. §) s aki az ivarszervén hólyagos kiütéssel bíró lovat vagy szarvasmarhát tenyésztésre használja (95. §).

16. Az l) pontban hivatk. 48. § szerint a romániai és szerbiai határszélen a szarvasmarha behozatalának el-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

lenőrzése végett minden községben törzskönyv vezetendő.

17. Az ítéletben a 155. §-ban fölsorolt állatok és tárgyak elkobzása is kimondandó.

18. Budapesten I. fokúlag a ker. előljáróság ítél. (1888: VII. t.-c. 158. §. — Rbsz. 1. §. I. 3. b. p.)

17. Halászati kihágások.

(1888. évi XIX. t.-c.)

62. §. *(Fm.)* Kihágást követ el, és 200 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő:

a) aki kábító, mérgező és robbanó szerekkel halász (23. §);

b) aki a halászat gyakorlására jogosítva nincs, ha a halászatot éjjel, tilalmi időben, kijelölt kíméleti helyen, vagy tiltott eszközzel űzi; vagy pedig ha a halászatot álcázva, vagy magát fölismerhetetlenné téve űzi, vagy a tettenérőt veszélyesen fenyegeti, ellene fegyvert fog, vagy erőszakot használ, amennyiben a veszélyes fenyegetés, fegyverfogás, vagy erőszak súlyosabb büntetés alá eső cselekményt nem képez.

63. §. Kihágást követ el, és 100 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő:

a) aki a jelen törvény 2., 18., 20., 21., 26. és 27. §-aiban foglalt tilalmakat megszegi;

b) aki a 23. § *a—d)* és *f—h)* pontjaiban foglalt tilalmakat megszegi.

64. §. Kihágást követ el, és 50 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő:

a) aki a 22. § szerint csak írásbeli engedély mellett kifogható halakat és rákokat ily engedély nélkül kifog;

b) aki a halászatra jogosított engedélye nélkül nyereségvágyból halász vagy rákász;

c) azon tulajdonos, aki a haszonbérbe adott halászati területen a haszonbérlőt, vagy azt, aki annak

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

engedélyével űzi a halászatot vagy rákászatot, megtámadja, vagy a halászat vagy a rákászat űzésében megakadályozza;

d) aki a 11. és 17. §-okban megállapított területek határainak megjelölésére szolgáló táblákat károsítási szándékból megsemmisíti, elveszi, vagy más helyre átteszi;

e) aki hamisított halászjegy használata mellett halász.

65. §. Kihágást követ el, és 25 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő:

a) aki a halászatra jogosítottnak engedélye nélkül, de nem nyereségvágyból halász vagy rákász;

b) aki a zárt vizekből fogott halak vagy rákok származását igazoló községi bizonyítványt fölmutatni nem képes (28. §);

c) aki a 11. és 17. §-okban megállapított területek határainak megjelölésére szolgáló táblákat szándékosan megrongálja vagy bemocskolja;

d) aki a 9. §-ban említettek fölszólítására a halászattal azonnal föl nem hagy, azoknak sem nevét, sem lakását meg nem mondja, zálogot nem ád, vagy a fölszólítót a legközelebbi előljárósághoz követni nem akarja, vagy a fölszólítónak hamis nevet vagy lakást mond be;

e) aki anélkül, hogy halászjeggyel bírna, másnak nevére szóló és érvényességére nézve lejárt halászjegy mellett halász;

f) aki saját nevére szóló jegyét használat végett másnak adja át.

66. §. Kihágást követ el, és 5 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő: aki a halászjegy nélkül halász (8. §), amennyiben az előző szakaszokban meghatározott kihágási esetek valamelyike fönn nem forog, és aki halászjeggyel bír, azt azonban a 9. §-ban említettnek fölszólítására elő nem mutatja.

1. A halászat és rákászat joga rendszerint a meder tulajdonosát, árvíz esetén azokat illeti, kiknek területét

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

a kiöntés elborítja (1. és 2. §-ok). A kivételeket a 3—7. §-ok határozzák meg.

2. A 62. § a) pontja a halászat tiltott módját, b) pontja a minősített orvhalászatot helyezi büntetés alá. Az orvhalászat enyhébb eseteiről a 64. § b) és 65. § a) pontja szól.

3. A tilalmi időt a 21. § a különböző halnemekre nézve különbözőleg állapítja meg. Általános tilalmi idő nincs.

4. A 63. § a) pontjában hivatk. §-ok szerint tilos az árvízből a halak visszatérését a mederbe akadályozni (2. §), a tilalmi idő alatt nyílt vizeken halászni és rákászni (18. és 21. §-ok), bizonyos méretüeknél kisebb halakat fogni és eladni (20. és 27. §-ok), s kíméleti tereken halászni, békát fogni, csónakázni stb. (26. §).

5. A b) pontban említett 23. § illető pontjai szerint tilos az engedély nélküli halikraszedés, bizonyos méretü halfogó-eszközök használata, s a halászás éjjel, valamint (a horgászást kivéve) gátak, zsilipek stb. közelében.

6. A 64. § a) pontjában hivatkozott 22. § szerint a hatóság írásbeli engedélye kell ahhoz, hogy valaki a 18., 20. és 21. §-ok tilalma ellenére tenyésztés végett halat és rákot fogjon.

7. A b) pont az üzletszerü orvhalászatról, a c) pont arról az esetről szól, midőn a tulajdonos a 14. § szerint haszonbérbe köteles adni a halászati területet.

8. A d) pont a halászati jog megjelölésére szolgáló, s a kíméleti tereken fölállított tilalmi táblákat védi, míg az e) pont a 8. § értelmében szükséges halászati jegy hamisításáról, s az ily hamisítvány használatáról szól.

9. A 65. § a) pontja az egyszerü orvhalászatról; b) pontja pedig arról az esetről szól, midőn valaki zárt vízben (13. §) tilalmi idő alatt fogott halat vagy rákot községi igazolvány nélkül (28. §) adja el.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

10. A c) pont tárgyai a 64. § d) pontjában említett tilalmi táblák. Ezek rongálása és bemocskolása e pont külön intézkedése nélkül a ktk. 80. §-a alá esnék.

11. A d) pontban említett 9. § a csend- és rendőrök, a közbiztonsági közegek és pénzügyőrök, továbbá a halászati jog tulajdonosa, haszonbérlője és alkalmazottja, az erdei, mezei és gátfelügyelők ellenőrzési kötelességéről, illetőleg jogáról szól.

12. Az e) és f) pontok a halászati jeggyel üzött kisebb visszaélésekre vonatkoznak, s kiegészítik a 64. § e) pontját; míg a 66. § egyik esetę a halászati jegy nélkül való halászás, másik az ily jegy elő nem mutatása az előbbi pontban fölsorolt személyeknek.

13. Budapesten I. fokúlag a ker. előljáróság ítél. (1888: XIX. t.-c. 66. §. — Rbsz. 1. §. I. 3. b. p.)

18. Katonai kihágások.

(1889. évi VI. t.-c.)

35. §. *(Hm.)* A legközelebbi ujoncállításra fölhívott korosztályokban (38. §) álló mindegyik hadköteles tartozik a megelőző év november havában beiratása végett illetőségi községének, avagy állandó tartózkodási helyének előljáróságánál, akár írásban, akár személyesen élőszóval jelentkezni.

Aki ezen jelentkezést anélkül, hogy legyőzhetetlen akadályok hátráltatták volna, elmulasztja, kihágást követ el, és 5—100 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

44. §. Azon hadköteles, aki a sorozás vagy fölülvizsgálatra kitűzött időre meg nem jelenik, s késedelmét nem igazolja, úgyszintén az is, aki ezen kihágás elkövetésénél, mint bűnrészes közreműködik: 10—200 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

1. A 35. és 44. §-ok tárgya az ujoncállítás előli szökés.

2. A 35. §-ban hivatk. 38. § szerint minden ujoncálli-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

tásra három korosztály hivatik föl. Ugyane § szerint a fölhivott azon év dec. 31-ig szorítható hadkötelessége teljesítésére, amelyben 36. évét betöltötte.

3. A 35. § 2. bek. alá esik a katonailag ki nem képzett népfölkelő, ki az évenkinti jelentkezést (személyesen vagy írásban) az e célra kijelölt polgári hatóságnál el mulasztja, míg a katonailag kiképzett népfölkelésre kötelezettek ebbeli mulasztására nézve a 62. § 2. bek. irányadó (1893. évi XXXVII. t.-c. 1. és 2. §-ok). Az utóbbi § szerint a tényleges szolgálatban nem álló szabadságolt és tartalékos egyének tartózkodási helyük minden változtatását kötelesek a nyilvántartó hatóságnak bejelenteni, s ha ezt elmulasztják: a honv. m. által rendeleti úton megállapított pénzbüntetéssel büntetendők.

4. A büntető eljárás a 35. § s a 44. § 1. bek. esetében 6 hó alatt évül el (67. §).

19. Út- és vámrendőri kihágások.

(1890. évi I. t.-c.)

a) *A forgalom biztonságának veszélyeztetése.*

107. §. *(Km.)* A közúton való hajtásnak és kitérésnek a forgalom biztonsága érdekében szabályozására a következők állapíttatnak meg:

a) minden járművel balra kell hajtani, szembejövő járműnek balra kell kitérni, az előtte haladónak pedig jobbról kell eléje kerülni;

b) hidakon más járműnek eléje hajtani tilos;

c) udvari, katonai, posta- és tűzoltó-, valamint mentő-járműveknek minden más, akár szembejövő, azokkal egy irányban haladó jármű föltétlenül kitérni tartozik;

d) oly utakon, melyeken akár az útpálya keskenysége, akár más okból csak egy járt nyom létezik, az *a)* alatti elvek megtartásával üres jármű a személyszállítónak vagy terheltnek, — személyszállító a sú-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

lyosan terheltnek, — egyenlő járművek, a lejtőről lefelé jövő a fölmenőnek egészen, végre egyenlő minőségüek és sík pályán egymásnak fél nyomszélességre kitérni tartoznak. Az ezen szakasz határozatai ellen vétők 20 forintig terjedhető büntetéssel büntetendők.

108. §. Három méternél nagyobb nyílásu hidaknál, kivévén a bolthajtásos hidakat, továbbá javítás alatt álló minden hídon a sebes hajtás föltétlenül tilos.

Javítás vagy átépítés alatt álló hidaknál szükség esetén megtiltható az is, hogy a hídra egy járműnél több egyszerre reáhajthasson. Ezen tilalom végrehajtására kirendelt őrnek, valamint az úti személyzet ide vonatkozó bármely külön intézkedéseinek mindenki engedelmeskedni tartozik. Építés alatt levő hidaknál az építést végrehajtó vállalat által oly jelek alkalmazandók, melyek által az utazó közönség figyelmeztetve van. Az ezen szakasz határozatai ellen vétők 20 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

109. §. Szabadon hajtott állatcsoportokkal (nyájakkal, csordákkal, falkákkal stb.) való találkozásnál minden járművet lépésben kell hajtani mindaddig, míg az állatcsoport mellett elhalad, annak tulajdonosa és hajcsárai pedig kötelesek akár szembejövő, akár hátuk mögül előre hajtó járműveknek megállás nélküli elhaladhatására az útpályán elégséges utat nyitni, és ennek gyors eszközlésére az állatcsoport mellett elégséges vezetőt, hajcsárt stb. alkalmazni.

Kisebb állatcsoportokkal csak az út fele részét szabad elfoglalni; egyes állatok pedig féken vagy pányván vezetendők. Az ezen szakasz határozatai ellen vétők 20 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

110. §. Üres vagy terhelt járműveket az útpályán

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

hagyni, vagy vonó állatokkal ellátottakkal az úton huzamosan álldogálni nem szabad.

Azon járművekkel, melyekkel a hosszabb ideig való megállás elkerülhetetlenül szükséges, az út egyik oldalára kell állani, úgy, hogy mellettük két egymással szembe jövő járműnek az útpályán közlekedhetésére kellő tér maradjon. Még az útpályán eltört, leroskadt, vagy feldőlt járművek is csak a szükséges segély megszerzéséig maradhatnak, de akkor is felügyelet alatt és éjjel lámpával világítva legyenek. Az ily járművekről lerakott tárgyak, áruk stb. az útpadkákon helyezendők el és onnét legkésőbb hat óra alatt eltávolítandók. Az ezen szakasz határozatai ellen vétők 20 forint erejéig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

111. §. A járművet vezető kocsisnak a hajtás alatt aludni, a járművet vezetés nélkül hagyni, vagy egyszerre több járművet vezetni tilos. Hogy mennyiben lehet az utóbbi határozat alól kivételnek helye, a hatóság állapítja meg.

Tilos továbbá több terhes járműnek egymás után való akasztása, mely szabály alól csak új vagy javított vagy baleset által megsérült teljesen üres járművek és esetleg kézi kocsik képeznek kivételt. Az ezen szakasz határozatai ellen vétők 20 forint erejéig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

112. §. Minden járműnek éjjel és sötét időben feltünő helyen vagy lámpával világítva kell lennie, vagy a vonó állatok legalább egyike csengővel látandó el.

Az ezen szakasz határozatai ellen vétők 20 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

113. §. A járművekhez hátul kettőnél több állatot, vagy a vonóállatok mellé szintén két állatnál többet kötni tilos, sőt (egy sorba fogott) hármas fogatnál csak egy köthető.

A járművekre a rakomány három métert meghaladó szélességben nem rakható.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Ha mégis oly tárgyak szállítása fordul elő, melyek három méternyi szélességet meg nem haladó részekre el nem oszthatók, a fuvar tulajdonosa gondoskodni tartozik arról, hogy a szélesebb rakomány által a közlekedés szükség felett ne korlátoztassék (a többi közt, hogy segélyre kellő számu munkás rendelkezésre álljon, s a kitérés lehetősége biztosíttassék), továbbá, hogy az úton levő műtárgyak sérülést ne szenvedjenek.

Az ezen határozatok ellen vétők 20 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

114. §. Némely vidéken szokásban levő vetéskapuk állítása, vagy meglevők föntartása csak oly föltétellel engedhető meg, ha azoknak a közlekedési járművek előtti megnyitására e szolgálatra alkalmas egyén alkalmaztatik, ki éjjel-nappal a helyszínén van és őrhelyét el nem hagyja. Ezen őrnek a kapu fölnyitásáért a járművektől dijat követelni vagy elfogadni tilos és a kapunyitással késedelmeskednie nem szabad.

Ily kapuk éjjel lámpával világítandók.

Az ezen § határozatai ellen vétők 20 forint erejéig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők, ezenfelül az esetleg beszedett dijak visszatérítendők.

115. §. Ha fahidakon 4000 kg. elegysúlyt meghaladó járművek, továbbá vasúti mozdonyok és gőzekék mozdonyainak avagy más nagyobb súlyu gépek szállítása céloztatik, erről az államépítészeti (esetleg törvényhatósági mérnöki) hivatalhoz 48 órával előre jelentés teendő és a netán szükséges megerősítések vagy alátámasztások, vagy bármi intézkedés a kiküldött közeg rendelete szerint az átszállító költségére eszközlendők.

A költségek az átszállító által előre fizetendők.

Az ezen szakasz határozatai ellen vétők 100 frtig terjedhető büntetéssel büntetendők, továbbá az okozott károk, valamint a szükséges helyreállítások költségeinek megtérítésére kötelezendők.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

116. §. A kompokon (réveken) vagy hajóhidakon történő szállítást illetőleg a következő rendőri intézkedések tartandók szem előtt:

a) a kompok (révek), illetve hajóhidak csak a 75. § szerint szükséges forgalomba helyezési engedély kiadása után és annak határozatai értelmében használhatók;

b) ha a rendesnél jelentékenyen nagyobb járművek, súlyos gépek, nevezetesen vasuti mozdonyok, gőzekék mozdonyainak szállítása céloztatik, azok szállításánál a hidakra nézve a 115. §-ban megállapított határozatok követendők;

c) a révészek és vizen átjáró hajók vezetői oklevéllel bírni nem kötelesek ugyan, azonban a közbiztonság érdekében szükséges, hogy józan, jó magaviseletü egyének legyenek. E végből az illető hatóság részéről kiállított erkölcsi bizonyítvánnyal kell bírniok.

Főrévészi szolgálatot csak oly egyén teljesíthet, ki legalább is két éven át révész volt, s a komp- és ladikvezetésben kellő jártasságot tanusított s erről kis- és nagyközségekben a főszolgabíró, rendezett tanácsu városokban a polgármester, törvényhatósági joggal fölruházott városokban a rendőrkapitány, illetőleg a tanácsnak a rendőri ügyek vezetésével megbízott tagja által kiállított bizonyítványt tud fölmutatni;

d) a törvényhatóság első tisztviselője által hivatalosan aláírt, hirdetményben, mely a kompon, illetve hajóhidon, valamint mindkét parton a műtárgyhoz vezető út, vagy hidlás közelében a közlekedő közönség és a kezelő személyzet tájékoztatása és alkalmazkodás végett könnyen látható helyen kifüggesztendő, fölsorolandók:

1. az átkelésre nézve hatóságilag megállapított dijak;

2. a komp vagy hajó megengedhető merülése és maximális hordképessége súly szerint, továbbá az is,

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

hogy a kompon hány személy, lábas jószág és szekér nyerhet helyet, amint ez a forgalomba helyezési engedélyben (75. §) megállapíttatott.

A kompnak megengedhető legmélyebb merülése a komp mindkét oldalán világos színre festett táblával, illetve vonallal jelölendő meg;

e) hajózható és tutajozható folyókon a kompok éjjel — akár közlekednek, akár állanak — fehérfényü világgal látandók el. Előbbi esetben a komp farán, utóbbi esetben a kompnak a folyam felé eső részén;

f) azon réveknél, melyeknél hossz- vagy keresztkötél van alkalmazva, ha a víz hosszában, akár gőzös, akár jármű közeledik, a hosszkötelet használó komp tartozik azonnal azon oldalra menni, melyen a többi járművek közlekedését nem gátolja, a keresztkötelet használó komp pedig köteles a kötelet leereszteni. A kötél-leeresztésért semmi díj nem szedhető.

A hosszkötelen járó éjjel csakis azon oldalon állhat, melyen állva a többi hajó közlekedését nem zavarja.

A keresztköteleknél használt úgynevezett „galambok" és a hosszköteléknél a legfelső és legszélső uszányok éjjel szintén fehér fénnyel világítandók meg;

g) a kompok közlekedése a folyam hosszában haladó járművek közlekedését nem gátolhatván, a révészek kötelesek az átjáró vonalhoz közlekedő egyéb járművek elhaladását megvárni.

Az ezen szakasz határozatai ellen vétők 100 forintig terjedő pénzbüntetéssel büntetendők, ezenfelül az illetéktelenül szedett dijak visszafizetésére, végül a szükséges intézkedések végrehajtására záros határidő alatt kötelezendők.

117. §. A hajó-, jármos- vagy forgóhidak, szóval a fölnyitható hidak tulajdonosai vagy bérlői kötelesek a hidat, — a hajók és talpak alábocsátása cél-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

jából — naponkint kétszer, hatóság által megállapított időben, ingyen kinyitni.

De ezenkívül is kötelesek a vizi közlekedés érdekében a hidat bizonyos hatóságilag megállapított díjért, mindannyiszor kinyitni, midőn az szükséges.

Az ezen hídnyitás alól a hídtulajdonosok vagy bérlők csak az esetben menthetők föl, ha a hídnyitás magas vízállás vagy vihar miatt veszélyes, vagy éppen lehetetlen volna.

A hidak kinyitására vonatkozó jelzések körüli eljárásra nézve a hajózási rendszabályok tartandók szem előtt.

Az ezen szakasz határozatai ellen vétők 50 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők, ezenfelül az illetéktelenül szedett dijak visszafizetésére közigazgatási úton kötelezendők.

118. §. Ki valamely komp, híd, az azokhoz fölvezető és lejárók vagy valamely útszakasz föntartására jogosítva vagy kötelezve van, köteles az érintett tárgyakat a közlekedés igényeinek megfelelő állapotban tartani és a hatóságnak e részben kiadott intézkedéseit teljesíteni.

Az ezen határozatok ellen vétők 50 frt erejéig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők és a szükséges intézkedések végrehajtására záros határidő alatt kötelezendők.

Visszaesés esetében, — ha a büntetés kiállása óta még hat hónap nem mult, — a büntetés 100 forintig terjedhető pénzbüntetésben állapítandó meg.

Ha pedig a hidak és kompok az életbiztonságra veszélyes állapotban tartatnak, vagy a hatóságnak az életbiztonság szempontjából a közlekedésre nézve kiadott intézkedései nem teljesíttetnek, az 1879. évi XL. t.-c. 113. §-a határozatai érvényesek.

119. §. Utak mellett kő-, kavics-, föld- vagy homokbányák és gödrök csak hatósági engedély és az engedélyben kikötendő föltételek megtartása mellett,

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

illetőleg csak akkor és úgy nyithatók és tarthatók üzemben, hogy ezáltal az úton való szabad közlekedés ne hátráltassék és az útfentartás vagy az út és műtárgyak kárt ne szenvedjenek. Oly gödrök és bányáknál, melyek fenékszíne az út felszínétől mérve egy méternél mélyebben fekszik, az útszélen a bányatulajdonos által védkorlátok állítandók. Az ezen szakasz határozatai ellen vétők 50 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

120. §. Amennyiben a bányatörvény nem intézkedik, azon bányáknál, melyek robbantások segélyével műveltetnek, a bányanyitásra kiadandó engedély föltételeiben azon távolság, mely mellett robbantások bármely időben eszközölhetők, esetleg azon megszorítások és elővigyázati rendszabályok, melyek mellett ily művelés közelebb is — és mily távolban megengedtetik — megállapítandók.

Az ezen § határozatai ellen vétők az 1879. évi XL. t.-c. 109. és 110. szakaszainak határozatai értelmében tizenöt napig terjedhető elzárással és 100 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

121. §. Községek belterületén egyáltalában, községeken kívül pedig járművek, illetőleg szabadon hajtott állatok közelében ostorral cserdíteni, lőni vagy robbanó töltényeket eldurrantani tilos.

Az ezen határozat ellen vétők 50 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

122. §. Út mellett fekvő épületeknek út felőli oldalán vagy az út mellett közvetlenül levő helyeken vagy az úton haladó járműveken oly tárgyakat, melyektől az igavonó és más állatok megrémülhetnek, továbbá nyers húst, állatbőröket stb. takaró nélkül fölaggatni vagy szállítani nem szabad. Az útárkokba állati hullákat vagy egyéb undort vagy ijedelmet okozó tárgyakat dobni nem szabad, azoknak eltávolításáról pedig a község előljárói gondoskodni tartoznak.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Az ezen határozat ellen vétők 20 forint erejéig büntetendők.

123. §. Hófúvás, hegyomlás és árvíz alkalmával kötelesek azon községek lakosai, melyek határain valamely állami vagy törvényhatósági út átvonul, továbbá amelyek az érintett utak közlekedésének biztosításánál közvetlenül érdekelve vannak, az útvonalon szükséges közlekedés biztosítása érdekében az államutakra nézve a kereskedelemügyi miniszter, törvényhatósági utakra nézve az illető törvényhatóság által törvényszerüen megállapított szabályrendelet szerint díjtalanul, minden betudás nélkül közreműködni.

Hófúvások alkalmával ezen kötelezettség a·hónak csak egy jármű elhaladására szükséges nyomszélességben és kitérőkkel leendő eltávolítására terjeszthető ki.

Aki hófúvás vagy vízáradás esetén nem engedelmeskedik a hatóságnak, a föntérintett szabályrendelet határozataihoz képest kiadott azon meghagyásának, hogy a közlekedés veszélyeinek és akadályainak elhárítására, illetőleg megszüntetésére személyesen vagy háznépének, cselédeinek munkájával, szekereinek, vizi járműveinek avagy az oltalom szempontjából szükséges egyéb eszközeinek, nemkülönben hámos lovainak vagy vonó marháinak ideiglenesen a hatóság rendelkezése alá bocsátása által közreműködjék, amennyiben abban alapos okok által nem akadályoztatott: száz (100) frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Aki pedig ezen esetekben a segítéstől másokat visszatart vagy lebeszél: nyolc (8) napig terjedhető elzárással és kétszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Önként érthető, hogy az, aki a községi közmunka alól a jelen törvény szerint föl van mentve, nem rendelendő ki s e részben a jelen szakasz határozatai nem alkalmazhatók.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

1. A kihagyott 124. § azonos a ktk. 119. és 120. §-aival. (Lásd e §-oknál 3. jegyz.)

2. Közutak: a) az állami, törvényhatósági és községi utak; b) a vasuti állomásokhoz vezető, — c) az egyesek vagy társulatok által a közforgalom céljaira létesített utak (1. §). A hidak, kompok és hajóhidak, mint nyilvános közlekedési eszközök szintén tárgyai a fönnebbi §-oknak.

3. A kihágás részint magán a közuton, hídon stb., részint az út mentén vagy annak közelében követhető el.

4. A 107—115. §-ok az úttesten, illetőleg hídon elkövetett kihágásokról intézkednek. A 107. § határos a ktk. 120. §-ával.

5. A 116—118. §-ok a komp, hajóhíd és fölnyitható híd forgalmának biztonságát veszélyeztető kihágásokat határozzák meg. A 118. § csak akkor alkalmazható, ha a mulasztás a ktk. 113. §-a alá nem esik.

6. A 119—122. §-ok az utak mentén vagy azok közelében a forgalom biztonsága ellen elkövetett kihágásokat határozzák meg. A 120. § esete a ktk. 109. és 110. §-ai alapján büntetendő; a 121. és 122. §-ok csak annyiban alkalmazhatók, amennyiben a ktk. 115., illetőleg 124. §-ának esete fönn nem forog.

7. A 123. § összefügg a ktk. 142. §-ával, amely csak annyiban alkalmazható, amennyiben a kihágás a jelen § alá nem esik.

8. A 123. § kihágása csak szándékos, a többieké szándékos és gondatlanságból eredő lehet (Ktk. 28. §).

9. Lásd még az alábbi f) pontot.

b) *Az úttest és tartozékainak épsége elleni kihágások.*

125. §. *(Km.)* Az úttest és összes tartozékainak, az úttöltéseknek és bevágásoknak, azok oldalainak, az útárkoknak, azokban összegyülő vagy műtárgyak

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

alatt átfolyó víznek elvezetésére szolgáló árkoknak, csatornáknak vagy csővezetékeknek, az útpályának, az útpadkáknak, világító eszközöknek, az úton levő hidaknak, átereszeknek és kőteknőknek, mindezek egyes alkatrészeinek, hajóhidaknak, kompoknak, ladikoknak s az ezek használatára szolgáló berendezéseknek, csuszamlásoknál a víz levezetésére előállított árkoknak, szivárgóknak, folyókáknak, az út támvéd és bélfalainak, kő- vagy más anyagokból készített védműveknek és burkolatoknak, korlátoknak és kerékvetőknek, kilométer-oszlopoknak, hektométert jelző vagy a műtárgyak számozására alkalmazott karóknak, útmutató, intő és községmutató tábláknak, mindezeken levő föliratoknak, számoknak és jeleknek, útmesteri és útkaparói lakoknak, azok melléképületeinek és kerítéseinek, az út mellé ültetett fasoroknak, védültetvényeknek, sövényeknek, szóval minden a közlekedés céljaira szolgáló, vagy azok föntartására megkívántató bármely létesítménynek, úgy szándékos, mint vétkes mulasztásból vagy gondatlanságból származott rongálása kihágást képez.

Ilyen kihágások, amennyiben rossz szándék forgott fenn, 15 napi elzárásig és száz forint pénzbüntetésig, ha pedig rossz szándék nem forgott fönn, 30 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők, továbbá kötelesek a tettesek az okozott kárt megtéríteni.

126. §. Tilos az útpadkáknak és árkoknak, kő, kavics, föld vagy más anyagok nyerése szempontjából kivájása, az útárkok betömése, azok vízfolyásának elgátlása, szemét, kő, föld, trágya, fa vagy más anyagoknak azokba hányása, más mederbe folyó patakok, források, vízelvezetések, trágyalé, pöcegödör-, iszap- és szennyvizeknek belevezetése, hidaknak, csatornáknak, csővezetékeknek betömése, azok levezető árkainak elgátlása, beültetése, az árok vizének elfolyása ellen védgátak vagy sövények

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

emelése, az útnak vagy bármely ahhoz tartozó résznek magánhasználatra elfoglalása és átalakítása, amennyiben az 1885. évi XXIII. t.-c. mást nem rendelne.

Az ezen szakasz határozatai ellen vétők 50 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők, és a megbüntetett cselekmény által okozott károkat is megtéríteni kötelesek.

127. §. Az út testében, annak árkaiban vagy tartozékain magánfelek által saját használatukra szolgáló csatorna-, víz- és csővezetékek, hidak és átereszek, szóval bárminő létesítmények csak a kellő tervek s leírásokkal fölszerelt kérelem alapján az illetékes hatóság részéről nyert előleges engedély mellett építhetők.

Az ezen határozatok ellen vétők 100 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők, azonfelül kötelesek az előbbeni állapotot saját költségükön záros határidő alatt visszaállítani, esetleg az e végből az illető hatóság által végrehajtott intézkedések folytán fölmerült kiadásokat megtéríteni.

128. §. Közutaknak helyiérdekü vasutak elhelyezésére leendő igénybevétele iránt az 1880. évi XXXI., illetve 1888. évi IV. t.-c., lóvonatu vasutak részére pedig a kereskedelemügyi miniszter által kiadott, illetőleg kiadandó szabályrendelet intézkedései mérvadók. Az ezekben megszabott eljárás megtartása előtt a közutakat ily célokra igénybevenni vagy azokon bármely munkálatokat kezdeni, tilos.

Az ezen határozat ellen vétők esetről-esetre 100 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

1. 125. § az utak és tartozékai épségének közvetlen megsértését helyezi büntetés alá. Szándékosság esetén e § a btk. 421. s a ktk. 80. és 127. §-aival érintkezik. A két utóbbi §-t a jelen § kizárja, míg a btk. 421. §-a az utóbbi előtt alkalmazandó.

2. A 126. §-ban fölsorolt cselekmények nem rongálják

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

meg közvetlenül, hanem csak a megrongálás veszélyének teszik ki az úttestet és tartozékait.

3. A 127. és 128. §-ok azokra vonatkoznak, akik az úttesten hatósági engedély nélkül, vagy az engedélyezettől eltérő módon létesítenek bizonyos műveket. A helyiérdekü vasutat rendszerint a keresk. minisztérium, bizonyos esetekben azonban csak a törvényhozás engedélyezheti. A lóvonatu vasut engedélyezése a keresk. minisztertől függ.

4. Lásd még az alábbi f) pontot.

c) *A közutak és egyéb műtárgyak föntartásának veszélyeztetése.*

129. §. *(Km.)* Az útpályának és tartozékainak föntartása érdekében tiltva van:

a) fedanyag-halmoknak szándékos elgázolása, útárokba leszórása vagy magáncélokra fölhasználása;

b) az útpályákra és padkákra kőnek, sárnak, hónak, szemétnek, trágyának stb. a szomszéd telkekről, földekről vagy máshonnan való kihordása, áthányása;

c) az udvarokon összegyülő vagy ereszekről lefolyó víznek nem az útárokba, hanem a pályára vezetése, bárminő folyadéknak arra kiöntése;

d) szálfáknak, fatörzseknek, vasalkatrészeknek, ekéknek és boronáknak, vagy más tárgyaknak akár előtaligával, akár anélkül az útpályán végig, vagy az oldalárkon átcsusztatása és vonszolása, lejtőkön a kerekeknek, súrló vagy alabor nélküli megkötése;

e) jéghasító láncoknak máshol, mint jégen való alkalmazása.

Ugyancsak a föntebbi érdek szempontjából:

a) a járműveknél a keréktalp vasa lehetőleg lapos és kiálló szegek vagy csavarfejek nélkül készült legyen;

b) oly útszakaszok, melyek szalma, széna, vagy egyéb termények nagyobb mennyiségben való szállí-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyülési Könyvtár (www.ogyk.hu)

tása következtében a szállított terményekhulladékai által nagyobb mérvben ellepetnek, a fuvarosok, illetőleg a szállított termény tulajdonosai által tisztítandók.

Az ezen szakasz határozatai ellen vétők 50 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

130. §. Tilos az út testének és az ahhoz tartozó bármely tartozéknak és területnek magáncélokra még ideiglenes elfoglalása is, nevezetesen tilos azokra követ, fát, téglát vagy más anyagokat, gazdasági terményeket, gyártmányokat, árucikkeket lerakni. Kötelesek ezeknél fogva a gyárak, raktárak, termelőhelyek, gazdasági telepek, korcsmák és vendéglők tulajdonosai, illetve bérlői fel- és lerakó helyekről, továbbá a, fuvarok elhelyezésére és az etetésre szükséges területekről, végül az azokhoz a közúti forgalom akadályozása nélkül vezető ki- és bejáró utakról saját költségükön gondoskodni. A községi előljáróságok pedig a bér- vagy teherkocsik számára állóhelyekül csak szélesebb útrészeket jelölhetnek ki, vagy e célra az út mellett alkalmas helyekről gondoskodni tartoznak.

Az ezen határozatok ellen vétők 30 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

Ezeken felül városban és községben az 1879. évi XL. t.-c. 119. §-a szem előtt tartandó.

131. §. A 130. §-ban érintett helyeken a gyárak, raktárak, termelőhelyek, gazdasági telepek, vendéglők és korcsmák tulajdonosai, illetve bérlői tartoznak saját költségükön intőtáblákat fölállítani és föntartani, melyekre kiirandó, hogy az úton etetés, állongálás és rakodás vagy lerakás tilos, továbbá ezen tilalomnak megtartásáról lehetőleg gondoskodni.

Az ezen határozat ellen vétők 10 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

132. §. Az utak melletti épületek, kerítések, eleven sövények az út árkának külső szélétől, vagy ahol ilyen nem létezik, az úttöltés lábától 1 m. távolság-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

nál közelebb nem helyezhetők. Egy méternél kisebb távolság csak ott tűrhető meg, hol azt az útföntartás célja megengedi, de ezen távolság sem lehet fél méternél kisebb.

Az ezen határozatok ellen vétők 50 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

133. §. Erdők, berkek és sűrű faültetvények az út mindkét felén az útárok szélétől számítandó legföljebb 10 méter távolságig letarolandók, illetve megritkitandók és úgy ezek, valamint az élősövények oly magasságig, mely az útföntartásra, illetve közbiztonságra nem hátrányos, levágandók. A viszonyokhoz képest egyes helyeken azok vágatása korlátozható vagy egészen betiltható.

Aki a hatóság e részbeni meghagyásait nem teljesíti, illetve a hatóság e részben kiadott határozatai értelmében kivánt állapot előállításáról és föntartásáról saját költségén nem gondoskodik: 100 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő, szükség esetén pedig a terhére hatóságilag foganatosítandó munkák költségeinek megtérítésére kötelezendő.

A fák az útárok külső szélétől számítva félméter, s egymástól legalább 15 méter távolságra ültetendők akként, hogy egyik fa nem a másik oldalon lévő fával, hanem a fák közti tér közepével legyen átellenben.

Aki a hatóság e részbeni meghagyásait nem teljesíti: 50 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

135. §. Az úttal határos építkezéseknél elkerülhetetlenül szükséges állványok és anyagok csak az államépitészeti (esetleg törvényhatósági mérnöki) hivatal engedélye mellett helyezhetők el.

Aki ily engedélyt előzetesen ki nem eszközöl, vagy az engedély föltételei ellen vét, — illetőleg azokat figyelmen kívül hagyja, — 50 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő: szükség esetén a ter-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

hére hatóságilag végrehajtandó munkálatok költségeit megtéríteni tartozik.

136. §. Járművekkel való átjárás céljából az utak árkait betömni, elgátolni, az utak padkáit leásni stb. tilos.

Kiágazó utcákra és utakra, valamint telkekre és mezei birtokokra csak az útárok fölött épített, a vízfolyás céljaira kellő nyilással bíró hidakon szabad átjárni. — Ilyen hidak külső területeknél, szántó- és rétföldeknél hordozhatók is lehetnek, ellenben állandó telepeknél és tanyáknál, oldalutaknál és utcáknál szilárd szerkezettel építendők.

A hatóságok által a föntebbi határozatok értelmében kiadott meghagyások ellen vétők 20 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

137. §. Aki az utak árkait, padkáit, a töltések és bevágások rézsűit állatokkal legelteti, föltúrni engedi, vagy az úton etet: 100 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. Ezen tilalom a baromfitenyésztésre nem terjed ki.

1. A közutak fönntartására nézve részint magán az úton véghezvitt bizonyos cselekmények, részint az út mellett vagy annak közelében létesített munkálatok lehetnek hátrányosak.

2. A 129—131. §-ok az útpályán a közút vagy tartozékai fönntartásának veszélyeztetésével elkövetett kihágásokat határozzák meg. A 129. és 130. §-ok csak annyiban alkalmazhatók, amennyiben a ktk. 119. §-nak esete fönn nem forog.

3. A 132—137. §-ok az út mellett vagy annak közelében elkövetett, s a közút fönntartását megnehezítő vagy biztonságát veszélyeztető kihágásokat helyezik büntetés alá. Az út mentén szükséges faültetésekre nézve a mezőrendőri törvény irányadó (134. § 1. bek.).

4. Lásd még az alábbi f) pontot.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

d) *Út, híd stb. építése engedély nélkül.*

138. §. *(Km.)* Kihágást követ el, és 300 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő, aki a jelen törvény I. rész VII. és VIII. fejezete értelmében szükséges hatósági engedély nélkül épít vagy az engedélyben foglalt határozatokat és föltételeket figyelmen kívül hagyja.

Ezeken fölül a forgalom, illetve a vámszedés is beszüntetendő (98. §).

139. §. A kompoknak és réveknek a vizikönyvekbe bevezetésére vonatkozólag a jelen törvény 80. §-ának második kikezdésében foglalt határozatok ellen vétők 100 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

1. A 138. § által feltételezett engedélyt rendszerint a keresk. miniszter, kivételesen a törvényhatóság első tisztviselője adja meg (55., 64., 70., 71. és 74. §-ok).

2. A 139. §-ban említett 80. § szerint a kompok és révek a vizi könyvbe bevezetendők. E könyvek iránt lásd az 1885. évi XXIII. t.-c. 189. és 190. §-ait.

3. Lásd még az alábbi f) pontot.

e) *Vámszedési kihágások.*

140. §. *(Km.)* Aki vámot szed anélkül, hogy a jelen törvény határozatai értelmében engedélyezett vagy igazolt és érvényben fönnálló vámszedési joggal bírna: 300 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő, azonfölül mindazok részére, kiktől a vámdíjakat beszedte, a fizetett vámdíjakat visszatéríteni tartozik.

A vámszedés azonnal beszüntetendő és a fizetett vámdíjak közigazgatási úton megítélendők és behajtandók.

141. §. Aki valamely közhasználatra szánt kompot, révet vagy hajóhidat a forgalomba-helyezési enge-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

dély (75. §) kiadása előtt vagy az abban foglalt határozatok és föltételek figyelmen kívül hagyásával vett üzletbe: 50 forintig, ismétlés esetében, ha a büntetés kiállása óta még két év nem mult el, 100 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Önként érthetőleg azon esetben, ha az 1879. évi XL. t.-c. 113. §-ába ütköző cselekmény vagy mulasztás forog fönn, ezen § határozatai nyernek alkalmazást.

Úgy az első, mint a második pont értelmében előforduló ismétlés esetében a komp (rév), illetve hajóhíd forgalomba helyezési és vámszedési engedélye bizonyos időre fölfüggeszthető, sőt az, illetve a vámjog véglegesen megszüntethető (98. §).

142. §. Aki valamely vámtárgy fönntartására jogosítva vagy kötelezve lévén, azt rossz karban tartja, vagy a hatóságnak e részben kiadott intézkedéseit nem teljesíti: 50 frtig, ismétlés esetében, ha a büntetés kiállása óta még két év nem mult el, 100 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Önként érthetőleg azon esetben, ha az 1879. évi XL. t.-c. 113. §-ának határozataiba ütköző cselekmény vagy mulasztás forog fönn, ezen § határozatai nyernek alkalmazást.

Úgy az első, mint a második pont értelmében előforduló ismétlés esetében a vámszedési engedély bizonyos időre fölfüggeszthető, sőt az, illetve a vámjog véglegesen megszüntethető (98. §).

143. §. Aki több vámot szed, mint amennyire jogosítva van, az a tényleg beszedett vámdíjaknak tízszeres összegével büntetendő.

Ismétlés esetében, ha a büntetés óta még hat hónap nem mult el, a vámdíjaknak húszszoros összegével büntetendő, továbbá a vámszedési engedély bizonyos időre fölfüggeszthető, sőt az, illetve a vámjog véglegesen megszüntethető.

Másrészt, aki a vámtárgyat használja, de nem fizet, illetve a fizetés alól magát kivonja, ha csak a tör-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

vény értelmében nem vámmentes, a vámdíjaknak tízszeres összegében elmarasztalandó (100. §).

144. §. A vámdíjszabályzat a vámtárgy mindkét oldalán a vámsorompóknál látható helyen és olvashatóan kifüggesztendő.

Az ezen határozat ellen vétők 20 frtig, ismétlés esetében, ha a büntetés kiállása óta még hat hó nem mult el, 40 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

Aki a kompokon, hidakon és útszakaszokon a vámdíj fizetésének biztosítására vámsorompókat emelt, tartozik a sorompók mellett éjjel és nappal jelenlévő éber őrt állítani, továbbá a sorompókat éjjel vörösüvegü lámpával világítani. Az ezen határozatok ellen vétők 20 frt erejéig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

1. E §-ok általában a vámszedéssel üzött visszaélést helyezik büntetés alá. A 141. §-ban emlitett üzletbevétel is azt jelenti, hogy valaki a kompot, révet vagy hajóhidat vámszedés mellett közhasználatra bocsátja.

2. Csupán a 143. § 3. bekezdése állapit meg oly kihágást, melyet a vámtárgyat használó egyén követhet el.

3. A ktk. 113. §-ára való hivatkozás a 141. és 142. §-okban azt jelenti, hogy amennyiben a vámtárgy tulajdonosa azt az életbiztonságra veszélyes állapotban tartja: nem e §-ok, hanem a ktk. említett §-a alkalmazandó.

4. Lásd még az alábbi f) pontot.

f) *Vegyes rendelkezések.*

1. A fönnebbi kihágások fölött Budapesten I. fokúlag a ker. kapitány, harmadfokúlag a keresk. miniszterrel egyetértőleg a b. m. itél (151. §).

2. A ktk. általános határozatai e kihágásokra is érvényesek. Az elévülés (ktk. 31. §) nem szünteti meg az illę-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

tőnek kártérítési, s a munkálatok helyreállítására vonatkozó kötelességét (106. §).

3. A keresk. miniszter a városok belterületeire, s az azokon átvonuló közutakra, valamint a községi utakra nézve a szükséghez képest rendeletileg megváltoztathatja a jelen büntető határozatokat (153. §).

20. Kötelező árúvédjegy mellőzése.

(1890. évi II. t.-c.)

31. §. *(Km.)* Ha a keresk. miniszter a 6. § alapján bizonyos árúnemekre elrendeli, hogy azok forgalomba bocsátásuk előtt az általa meghatározott módon belajstromozott védjeggyel láttassanak el: az, aki ezen rendeletet megszegi, kihágást követ el és az 1884. évi XVII. t.-c. 157. § *d)* pontjának megfelelőleg 20—200 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő és azonkívül az illető árúk mindenkor elkobzandók.

A bíráskodásra az 1884. évi XVII. t.-c. 166. §-ában meghatározott iparhatóságok illetékesek, amelyek a hozzájuk utalt ipar-kihágási ügyekben előírt eljárást követik.

1. E kihágás összefügg ugyane t.-c.-nek az árúvédjegy bitorlásáról szóló 23. s köv. §-aival, melyeket az 1895. évi XLI. t.-c. 8. és 9. §-ai váltottak föl.

2. A 6. § szerint a keresk. m. bizonyos árúnemekre nézve elrendelheti, hogy azok forgalombabocsátásuk előtt belajstromozott védjeggyel láttassanak el. E rendelet megszegése a fönnebbi 31. § szerint az 1884. évi XVII. t.-c. 57. §-ának d) pontja alá eső ipari kihágás (lásd az illető helyen).

3. Az 1888. évi XXIII. t.-c. 25. §-a szerint az elárusítandó cukrot lajstromozott árújeggyel kell ellátni; e rendelkezés megszegése azonban jövedéki kihágás.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

21. Vasárnapi munkaszünet megszegése.

(1891. évi XIII. t.-c.)

6. §. *(Km.)* Aki az 1., 2., 4. és 5. §-okban foglalt határozatokat megszegi, kihágást követ el és 1 frttól 300 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

E kihágás a közigazgatási hatóságok hatáskörébe utaltatik.

1. Vasárnap és Szent István napján az ipari munkának szünetelnie kell, és pedig reggeli hat órától kezdve legalább 24 óráig (1. és 2. §-ok).

2. A keresk. miniszter rendeleti úton meghatározhatja azokat a munkanemeket, amelyeket kivételesen, a közvagy magánérdek szempontjából, a szüneti napon is végezni lehet; ez esetben azonban köteles intézkedni az iparos, hogy munkása havonkint legalább egy vagy kéthetenkint fél vasárnapon át szüneteljen (3. és 4. §-ok).

3. A keresk. miniszter a 3. § alapján először az 1891. évi 37892. sz. a. kiadott rendelettel szabályozta a munkaszünetet; ezt azonban az 1893. évi 1859. sz. alatt kiadott rendelettel több tekintetben módosította. Az utóbbi rendelet pl. déli 12 óráig megengedi az eladást. Az újabb rendeleteket l. a Km. újabb rendeletei között.

4. A bányászat, kohászat, az állami pénzverés és egyedáruságok tekintetében a szüneti napon is végezhető munka szabályozása iránt a pénzügyminiszter rendelettel intézkedhetik (5. §). Ez alapon a pénzügyminiszter az 1891. évi 1740. sz. alatti rendeletet adta ki.

5. E kihágás határos a ktk. 52. §-ának esetével (7. §). Ez azonban a jb. hatásköréhez tartozik.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

22. Lőfegyverek megvizsgáltatásának elmulasztása.

(1891. évi XXXIV. t.-c.)

5. §. *(Km.)* A fegyverkészítők vagy kereskedők, valamint ezek alkalmazottjai, amennyiben az ezen törvény 1. és 2. §-ában előírt bélyeggel el nem látott kézi lőfegyvereket árusítanának, szállítanának, vagy árusításra készen tartanának: kihágást követnek el, s az 1884. évi XVII. t.-c.-ben megállapított iparhatóságok által s az ott megállapított eljárás szerint 10—300 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők. A fegyverek ez esetben hivatalból megvizsgálandók.

Amennyiben a használatra kielégítőknek találtattak, a fegyverek az illetőknek visszaadandók, ellenkező esetben a fegyverek elkobzandók és használhatatlanokká teendők.

1. A magyar állam területén készült vagy külföldről behozott, de próbajeggyel el nem látott minden kézi lőfegyver az e célra kijelölt próbaállomások egyikén megvizsgálandó és próbajeggyel ellátandó (1. §). A kaliber megváltoztatása esetén a vizsgálatot ismételni kell (2. §). A katonai szakbizottságok által eszközölt vizsgálat azonos hatályu a jelen törvény által kívánt vizsgálattal (7. §).

2. A ktk. 35. §-a e kihágásra ki nem terjed (6. §).

3. Budapesten I. fokúlag a ker. előljáróság ítél. (1891: XXXIV. t.-c. 5. §. — Rbsz. 1. §. I. 3. b. p.)

23. Ipari és gyári munkások baleset elleni védelmére vonatkozó szabályok megszegése.

(1893. évi XXVIII. t.-c.)

37. §. *(Km.)* Az, aki a jelen törvényben előírt kötelezettségek teljesítését elmulasztja, kihágást

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

követ el és az alantabb megállapított pénzbüntetéssel sujtandó, — fenmaradván úgy a polgári — mint büntető törvény szerinti felelőssége, ha mulasztása miatt valamely baleset történt.

Ehhez képest az a munkaadó, ki a jelen törvény 1. §-ában előírt kötelezettség teljesítését elmulasztja, száz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ha a mulasztásból másra testi sértés származott, a munkaadó — amennyiben mulasztása az általános büntetőtörvények súlya alá nem esik, — 300 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Az alkalmazott, ki a jelen törvény 2. §-ában említett kötelezettséget megszegi, 100 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

38. §. Az a munkaadó, ki az iparhatóság által az alkalmazottak életének, testi épségének vagy egészségének megóvása végett kiadott rendeleteket a kitüzött időn belül nem teljesíti, vagy ily rendeletek foganatosítását megtagadja: 300 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ugyanezen büntetéssel sujtandó az, ki az ilyen rendeletek foganatosításának ellenszegül.

39. §. Az a munkaadó, ki az iparfelügyelőnek a jelen törvény értelmében megvizsgálható helyiségekbe való belépést meg nem engedi, vagy annak a jelen törvény értelmében adandó fölvilágosításokat meg nem adja, vagy másokat ily fölvilágosítások megadásától vagy panaszaik előterjesztésétől eltilt, vagy az iparfelügyelőnek a jelen törvény értelmében tehető kérdésére valótlan feleletet ad, vagy másokat valótlan feleletek adására rábírni törekszik, avagy aki az iparfelügyelőnek a jelen törvény értelmében megtekinthető okmányok és kimutatások fölmutatását megtagadja, úgyszintén az, aki az iparfelügyelőnek a jelen törvény értelmében megvizsgálható helyiségekbe való belépést ellenszegüléssel megakadályozza vagy azt gátolja, hogy az iparfelügyelő a 24. § értelmében a gyári alkalmazottakkal tanuk nélkül

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

érintkezhessen, — amennyiben a cselekmény az általános büntetőtörvények súlya alá nem esik, — kihágást követ el és 50 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Visszaesés esetében, ha az ezen kihágást elkövetőnek utolsó megbüntetése óta két év még el nem telt, a pénzbüntetés 300 forintig terjedhet.

1. A jelen törvény szoros összefüggésben áll az 1884. évi ipartörvénnyel.

2. A 37. § 2. és 3. bekezdésének alapul szolgáló 1. § szerint a munkaadó köteles ipartelepén mindazt létesiteni és fönntartani, ami az alkalmazottak életének, testi épségének és egészségének biztosítása érdekében szükséges. E kötelességeket részletesen az 1. § a—i) pontjai sorolják föl.

3. A 37. § 3. bek. akkor alkalmazható, ha a munkaadó kötelességmulasztása folytán 8 napnál rövidebb idejü testi vagy egészségsértés állott be. Súlyosabb sérülés esetén a gondatlanság a btk. 310. §-a alá esik.

4. A 37. § 4. bek. ellen az a munkás vét, aki a munkaadó által az élet és testi épség biztosítása iránt tett intézkedéseket meg nem tartja, vagy nem teljesíti (2. §).

5. A 38. § az iparhatóság által kiadott speciális rendeletek megszegését helyezi büntetés alá. A munkaadó e rendeletek nem teljesítése, a munkás pedig az által követi el a kihágást, hogy a rendelet foganatosításának ellenszegül.

6. A 39. § e törvénynek az iparfelügyelőkről szóló II. fejezetével függ össze. Eszerint a keresk. m. a gyári és ipari telepek ellenőrzését neki alárendelt iparfelügyelők által gyakorolja, akik e minőségükben állami hivatalnokok (8. és 9. §-ok).

7. A felügyelet egyik tárgya, hogy megtartatnak-e az ipari és gyári munkások baleset elleni védelmére vonatkozó törvényes és hatósági intézkedések (14. §). A 15—

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

17. §-ok fölsorolják ama gyári és ipartelepeket, melyekre a felügyelet kiterjed, a 19. § szerint azonban ezt a kereskm. a fölmerülő szükséghez képest bármely ipartelepre kiterjesztheti.

8. Az iparfelügyelő jogait a telep megvizsgálása tekintetében a 20., 21. és 24., a munkaadó vagy helyettese megfelelő kötelességeit a 22. § határozza meg. E kötelességek megszegését, illetőleg az iparfelügyelő megakadályozását törvényes jogai gyakorlatában helyezi büntetés alá a 39. §.

9. Az iparfelügyelőnek erőszakkal vagy fenyegetéssel való akadályozása a btk. 165. §-a alá esik.

10. Budapesten I. fokúlag a ker. előljáróság ítél. (1893: XXVIII. t.-c. 40. §. — Rbsz. 1. §. I. 3. b. p.)

24. Csomagokban árult cikkek törvényellenes megjelölése.

(1893. évi XXXIV. t.-c.)

4. §. *(Km.)* Aki a jelen törvény 1. §-ában megállapított kötelezettség ellen vét s az árukat mennyiségileg nem a valósághoz híven és nem a törvényes mértékben jelöli meg, — vagy aki oly árukat, amelyekre nézve a jelen törvény 2. §-a alapján kibocsátott miniszteri rendeletben elrendelt megjelölés kötelezettsége forog fenn, a kötelezett megjelölés nélkül vagy szabálvellenes megjelöléssel közvetlenül a fogyasztó közönségnek belföldön elad vagy ennek részére eladásra készletben tart — amennyiben ténye súlyosabb beszámítás alá nem esik — kihágást követ el és 100 frtig terjedhető pénzbüntetéssel. visszaesés esetében pedig, amennyiben utolsó büntetése kiállása óta két év még nem telt el, 200 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Szabálvellenes megjelölést használ az is, és az ezen §-ban meghatározott büntetéssel büntetendő, ki az árún vagy burkolatán oly fölírást alkalmaz,

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

mely alkalmas arra, hogy a közönséget az abban foglalt mennyiség iránt tévedésbe ejtse.

5. §. Amennyiben a cselekmény súlyosabb beszámítás alá nem esik, kihágást követ el és a jelen törvény szerint 200 frtig terjedhető pénzbüntetéssel, visszaesés esetében pedig, ha az utolsó büntetése kiállása óta két év nem telt el, egy hónapig terjedhető elzárással és 300 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az, ki, habár szabályszerü megjelöléssel ellátott, oly árucsomagokat bocsát közvetetlenül a fogyasztó közönségnek belföldön áruba, melyekről tudta, vagy rendes kereskedői gondosság mellett tudnia kellett, hogy az azokon följegyzett mennyiség a feltüntetett tartalomnak meg nem felel.

6. §. Oly áruknál, melyek természetes minőségüknél fogva a rendes kereskedői gondosság alkalmazása dacára, hosszabb fekvés által súlyban vagy mértékben rendszerint veszteséget szenvednek, ily apadás kihágás tényálladékát nem képezheti.

Arra nézve, hogy az apadás ily módon bekövetkezettnek tekintendő-e, kétség esetén szakértők hallgatandók meg.

1. Az 1. § szerint a belföldi forgalomra szánt árúcikkeknél, melyek zárt burkolatokban, vagy bizonyos darabszám vagy méret szerint adatnak el, a csomagon vagy árun megjelölt mennyiségnek valódinak, s törvényes mértékben kifejezve kell lennie. Súlyszerinti megjelölésnél a burkolat be nem számítható. E szabály megszegése első esete a 4. § kihágásának.

2. A 2. § szerint a kereskedelmi miniszter bizonyos árukra nézve a mennyiség megjelölését kötelezőleg elrendelheti, valamint megállapíthatja azt is, hogy a megjelölés az árún vagy burkolatán, s darabszám, súly vagy méret szerint eszközöltessék-e. Ily esetben a megjelölés mellőzésében áll a 4. § kihágása.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

3. A 4. § 2. bek. az abban körülírt kihágás teljes tényálladékát magában foglalja.

4. Az 5. § arra az esetre vonatkozik, midőn a csomag megjelölése egyébként szabályszerű, de a tartalom nem felel meg a kitüntetett mennyiségnek. Aki maga eszközli az ily megjelölést: az az 1. és 4. §-ok alá esik; aki pedig ily árút tudva vagy gondatlanul elad: az 5. § alapján büntetendő, ha csak a 6. § esete fönn nem forog.

5. Súlyosabb beszámítás alá esik pl. a csalás, melynek tényálladéka a jelen kihágásokat absorbeálja.

6. Az eljárásra hivatott iparhatóság a kihágás tárgyát képező árúkészletet is elkobozhatja, valamint arra is jogosítva van, hogy alapos gyanu esetén az üzletben levő árúcikkeket az 1. és 2. §-ok szempontjából megvizsgálja (8. és 9. §-ok).

7. Az 1874. évi VIII. t.-c. 13. §-át s a vevő kártérítési jogát e törvény nem érinti (3. és 10. §-ok).

8. Budapesten I. f. a ker. elöljáróság ítél. (1893: XXXIV. t.-c. 8. §. — Rbsz. 1. §. I. 3. b.)

25. Mezőrendőri kihágások.

(1894. évi XII. t.-c.)

93. §. *(Fm.)* Kihágást követ el, és kétszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az:

a) aki gazdasági terményeket gyümölcsös kertből, szőlőből, faiskolából vagy a mezőről lop, vagy aki másnak földtől el nem választott termékét jogosulatlanul leszedi, levágja vagy ellopja, amennyiben a dolog értéke hatvan koronát meg nem halad. De ha ezen esetek valamelyikénél azon körülmények forognak fönn, melyeknél a lopás, tekintet nélkül a dolog értékére, a büntető törvénykönyv 336. §-a szerint bűntettnek minősíttetik: az eset bűntettet képez akkor is, ha a lopott tárgy értéke a hatvan koronát meg nem haladja, azon kivétellel, hogy ha a gazda-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

sági terményeknek az itt fölsorolt helyekről való ellopása bemászás által bekerített helyekről vitetik véghez, mely esetek kihágást képeznek, ha a lopott dolog értéke hatvan koronát meg nem halad;

b) a ki magán határ- és tilalmi jeleket jogosulatlanul szándékosan megsemmisít, elvisz, más helyre áttesz, megrongál vagy kiás;

c) a ki a gazdasági terményeket, a fákat és a csemetéket vagy gyümölcseit jogosulatlanul rongálja, levágja, kitördeli, legalyazza vagy kiássa, amennyiben az általa okozott kár hatvan koronánál nem nagyobb.

Ezen esetekben az eljárás csak a károsult fél indítványára indítandó meg. A *c)* pont esetében az eljárás, ha a kihágás a köztereken vagy közutakon lévő fákon és csemetéken követtetett el, hivatalból indítandó meg.

94. §. Kihágást követ el, és kétszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az:

a) aki gazdasági célra szolgáló megfigyelő eszközöket, hatósági jeleket vagy mérnöki jelvényeket jogosulatlanul rongál, megsemmisít, elvisz vagy más helyre áttesz, amennyiben az általa okozott kár hatvan koronát meg nem halad;

b) aki jogtalanul zálogol;

c) aki jogos zálogolást meghiusítani törekszik, amennyiben cselekménye a büntető törvénykönyv 165. és 368. §-ai értelmében súlyosabb beszámítás alá nem esik;

d) aki mezei közös dülő-útat jogosulatlanul megszűkít, másfelé irányít, elszánt vagy megrongál;

e) aki, bár tulajdonát képező, szabadban levő kórót, trágyát, tarlót, avart, nádast, tőzeget oly helyen meggyujt, hogy abból másnak kára származhat és azt felügyelet nélkül hagyja, vagy aki másnak hasonló tulajdonán gondatlanságból tűzesetet idéz elő;

f) aki másnak területén jogosulatlanul legeltet;

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

g) aki apaállatot, tenyész-igazolvány megszerzése nélkül, másoknak tenyésztési célokra átenged, vagy aki ily állatot másnemü állatokkal együtt a közös legelőre hajt;

h) aki másnak földjén jogosulatlanul szekerez vagy azon marhát hajt;

i) aki a vetésforgóra és legeltetésre nézve megállapított rendelkezéseket nem tartja meg;

k) aki nem arankamentes lucerna- vagy lóheremagot termelés céljából forgalomba hoz;

l) aki kendert vagy lent nem a hatóság által kijelölt helyen és megállapított módozatok mellett áztat.

Az eljárás a *b)*, *e)*, *f)*, *h)* esetekben a károsult fél indítványára, az *a)*, *c)*, *d)*, *g)*, *i)*, *k)*, *l)* esetekben pedig hivatalból indítandó meg.

95. §. Kihágást követ el, és száz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő:

a) aki idegen szántóföldről, rétről, legelőről, kertből, gyümölcsösből vagy szőlőből füvet, trágyázó vagy fütőanyagot jogosulatlanul szed;

b) aki állatokat felügyelet nélkül legeltet;

c) aki a közös vagy községi legelőkön és oly határokon vagy határrészeken, hol a nyomásos gazdálkodás van elfogadva, engedély nélkül külön csordákban, csürhékben és ménesekben legeltet;

d) aki a közutakon, köztereken vagy utcákon levő szederfákról (morus alba) selyemtenyésztési célra a lombszedést jogtalanul megakadályozza, vagy a lombot megfertőztetés által selyemtenyésztési célra használhatatlanná teszi;

e) aki szántóföldön hátrahagyott mezőgazdasági eszközöket jogosulatlanul használ;

f) aki idegen területre jogosulatlanul megy vagy jogtalanul azon átjár és onnét az illető fölhívása folytán el nem távozik, vagy aki tilalmi jelzéssel ellátott idegen területre jogosulatlanul megy vagy jogtalanul azon átjár, amennyiben cselekménye a büntetőtör-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyülési Könyvtár (www.ogyk.hu)

vény 421. §-a értelmében súlyosabb beszámítás alá nem esik;

g) aki másnak mívelés alá vett földeire állatokat gondatlanságból bemenni enged vagy betiltott mezei útat használ;

h) aki jogosulatlanul tarlóz vagy böngész;

i) aki másnak földjére jogosulatlanul trágyát, csontot, döglött állatot, követ, cserepet és szemetet visz, illetőleg elás; avagy ha másnak földjén gödröt ás, vásznat fehérít, ruhát szárít vagy kendert áztat;

k) aki a káros állatokat, illetőleg növényeket a hatóság figyelmeztetése dacára a kitüzött határidő alatt irtani elmulasztja;

l) aki a homok-, agyag-, kő-, mész- és egyéb gödröket vagy kutakat bekeríteni a hatóság utasítása ellenére elmulasztja;

m) aki parancsoló szükség nélkül a rábízott állatokat kellő felügyelet nélkül hagyja;

n) aki az utak vagy bekerített földek elzárására szolgáló kerítéseket, sorompókat, kapukat és más hasonló készülékeket jogosulatlanul kinyit;

o) aki a hasznos madarakat pusztítja, azoknak fészkeit és tojásait, fiait elszedi vagy azokat hatósági engedély nélkül forgalomba hozza;

p) aki a rothadásos méh törzseit a baj fölismerése után azonnal meg nem semmisíti;

r) aki saját területén bárminemü döglött állatot tudva elásatlanul hagy, vagy bármely területen elásott döglött állatot jogosulatlanul kiás.

Az eljárás az *a)*, *e)* *f)*, *g)*, *h)*, *i)* és *n)* pontok alatti esetekben a károsult fél indítványára, a *b)*, *c)*, *d)*, *k)*, *l)*, *m)*, *o)*, *p)* és *r)* pontok alatti esetekben hivatalból indítandó meg.

96. §. Amennyiben a jelen törvény 78. §-ában foglalt intézkedés szerint a szolgálatból elbocsátott vagy kilépő mezőőr esküjének letételéről tanuskodó bizonyítványát és szolgálati jelvényét, legkésőbben a szolgálatból való eltávozása előtti napon, a községi elől-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

járóságnak át nem adná: kihágást követ el és egyszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

1. E kihágásokat csak oly területen lehet elkövetni, mely a mezei rendőrség felügyelete alá tartozik. A *C. 70. sz. döntv.* szerint a község belterületén levő bekerített gyümölcsösből történt lopás is e törvény alá esik (Bj. T. XXX. 113.). Nem lehet azonban e kihágások színtere az erdő (1879. évi XXXI. t.-c.).

2. A mezőr. kihágás tárgyait a 93—95. §-ok részletesen felsorolják.

3. A 93. § a) pontjának első esete a mezőr. lopás, melynek tárgya csak *60 korona értéket* fölül nem haladó gazdasági termény lehet, kivéve, ha nagyobb kár esetén panaszos kártérítési igényét 60 koronára szállítja le *(97. §)*.

4. A mezőr. lopás bűntetté, illetőleg vétséggé minősül: *a)* ha a lopott tárgy értéke 60 koronát fölülhalad (btk. 334. §); *b)* ha a lopás a btk. 336 §-a alá esik, kivéve e § 3. pontjának azt az esetét, midőn a tettes bekerített helyről bemászással lop.

5. Mezei termény fegyveres ellopása is mezőr. kihágás *(C. 92. sz. döntv.)*. A Btk. 338. §-a sem alkalmazandó a mezőr. lopásnál. (C. *72. sz. döntv.* Bj. T. XXX. 114.)

6. A mezőr. lopásra vonatkozó orgazdaság és bűnpártolás nem büntethető.

7. A 93. § *a)* pontjának 2. esete határos a btk. 421. §-ával. Az utóbbi § alkalmazandó, ha valaki 60 korona értéket felülhaladó terméket (97. §) használ fel.

8. A földtől el nem választott termék ellopása is bűntetté, illetőleg vétséggé minősül a fennebbi 4. pont eseteiben.

9. A 93. § *b)* pontja kivétel a btk. 407. §-a alól. Károsítási szándék esetén az utóbbi § alkalmazandó.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

10. A 93. § *c)* pontja a btk. 421. §-ával határos. Ha a kár 60 korona értéket felülhalad (97. §) az utóbbi § alkalmazandó.

11. A 94. § *a)* pontja csak az esetben alkalmazható, ha a cselekmény tárgyánál fogva az 1891. évi XLI. t.-c. alá nem esik. Amennyiben a kár 60 korona értéket felülhalad (97. §): a szándékos rongálás a btk. 421., ha pedig a kérdéses tárgy a földhöz erősítve nincs: a 418 § alá esik.

12. A *b)* és *c)* pontok a 83—85. és 89. §-okon alapulnak. A felesketett mezőőr nyilvános őr lévén (81. §) az ellene elkövetett erőszak a btk. 165. §-a alá esik.

13. A *d)* pont háttere a mezei közös dülő-utakról szóló V. fejezet (36—42. §-ok). Amennyiben az elszántás vagy megrongálás értéke 60 koronát felülhalad (97. §) a cselekmény a btk. 421. §-a alá esik.

14. Az *e)* pont csak az esetben alkalmazható, ha a cselekmény gyujtogatássá vagy gondatlan tűzvész okozásává (btk. 422. és 425. §-ok) nem válik.

15. Az *f)* pont a legeltetésről szóló II. fejezettel (18—23. §-ok), a *g)* pont az állattenyésztésről szóló III. fejezettel (24—31. §-ok) függ össze.

16. A *h)* pont a 41. és 42. §-okkal van kapcsolatban.

17. Az *i)* pont a földbirtok gazdasági használatáról szóló I. s a legeltetésről szóló II. fejezettel van kapcsolatban, míg a *k)* pont önállóan határozza meg a kihágás fogalmát. Az *l)* pont a 17. § tilalmán alapul.

18. A 95. § *a)* és *b)* pontjai és részben *i)* pontja károsító cselekményeket sorolnak fel. Amennyiben a kár 60 koronát felülhalad (97. §): a körülményekhez képest lopás, vagy a btk. 421. §-a alá eső vétség létesül.

19. A *b)* és *c)* pont abban különbözik a 94. § *f)* pontjától, hogy az utóbbi a jogosulatlan legeltetésről szól, míg

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

itt a szabálytalan legeltetésről van szó. Ez esetben a kár nem irányadó.

20. A *d)* pont a selyemtenyésztés érdekeit védi. A lomb használhatatlanná tétele károsítással jár, s ez esetben a cselekmény esetleg a btk. 421. §-a alá esik.

21. Az *e)*, *f)* és *g)* pontok s az *i)* pont annyiban, amennyiben a vászonfehérítésre, ruhaszárításra és kenderáztatásra vonatkozik: mások tulajdonának jogtalan használatát helyezik büntetés alá. A károsítás ez esetekben legfeljebb esetleges következménye a cselekménynek.

22. A *k)* és *o)* pontok a kártékony állatok és növények irtásáról és a hasznos állatok oltalmazásáról szóló VII. fejezettel (50—60. §-ok) vannak összefüggésben.

23. Az *l)*, *m)*, *n)*, *p)* és *r)* pontok oly cselekményeket tilalmaznak, amelyek az emberek vagy állatok biztonságára vagy egészségére, vagy mások vagyonára nézve veszélyesek.

24. A 96-ik §-ban említett 78. § szerint a mezőőr az eskü letételéről szóló bizonyitványt s a szolgálati jelvényeket felesketése után a főszolgabírótól veszi át, szolgálatból való kilépése után pedig a községi előljáróságnak köteles azokat visszaadni.

25. A kihágás súlyosabb beszámítás alá esik, ha azt valaki vasár- és ünnepnapon, vagy ezt megelőző köznapon; éjjel, bekerített helyen, figyelmeztetés ellenére vagy szekéren megjelenve követi el (98. §). Visszaesés esetén, ha az utolsó büntetés kiállása óta két év még el nem telt: a 93—95. §-ok büntetéseinek kétszerese is megállapítható (99. §).

26. A ktk. általános határozmányai e kihágásokra is érvényesek (100. §), kivéve a pénzbüntetés átváltoztatására vonatkozó 22. §-t. (C. Je. é. 150.).

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

27. A pénzbüntetést helyettesítő elzárás meghatározásánál 5 koronáig terjedhető pénzbüntetés helyett egy napi elzárás állapítandó meg, az elzárás azonban 12 óránál kevesebb nem lehet (114. §). Elzárás helyett megfelelő *közmunkára* is ítélhető vádlott, amit ha nem teljesítene: minden egy napi közmunka helyébe egy napi elzárás lép (115. §).

28. Kártérítés helyett *kárdíjat* követelhet a károsult állatok által okozott kárnál, az elkövetéstől számított 4 hét alatt (109. §). A kárdíj legelőkön: 1 drb ló-, ösz-vér-, szamár- vagy szarvasmarháért 1 kor., — kecskéért 70, — sertésért 50, — juhért, 30, — ludért 10, — más baromfiért 5 fillér; a kárdíj kétszeres, ha legeltetés bevetett v. beültetett földeken, réteken, árvédelmi vagy csatorna töltéseken, — háromszoros, ha a termények érésekor, kertben, faiskolában, szőllőben vagy ha éjjel történt (110 §).

29. A behajtót *hajtópénz* illeti, amely darabonkint: ló- és sertésnél 40, szarvasmarha-, szamár-, öszvér- és kecskénél 20, más gazdasági állatnál 10 fillér, éjnek idején kétszeres. 20 drb.-ot meghaladó csapatnál e számon felül a hajtópénznek csak fele jár (111. §).

30. Budapesten I. fokúlag a ker. előljáróság ítél. (1894: XII. t.-c. 103. §. — Rbsz. 1. §. I. 3. b. p.)

26. Üzletszerü fogadás tiltott közvetítése a lóversenyen.

(1894. évi XXIX. t.-c.)

10. §. *(Bm.)* Aki a jelen törvény 1. szakaszában meghatározott tilalmat megszegi, kihágást követ el és két hónapig terjedhető elzárással és 300 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő azon hatóságok által és azon eljárás szerint, melyet az 1880. évi

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

XXXVII. t.-c. által nyert fölhatalmazás alapján kiadott belügyminiszteri rendelet megállapít.

1. Az 1. § szerint engedély nélkül tilos a lóversenypályán rendezett versenyekre, vagy azokon résztvevő lovasokra, istállókra vagy lovakra való üzletszerü vagy nyilvános fogadás (bookmaker, fogadási iroda), s a kölcsönös fogadások közvetitése (totalisateur).

27. Áruforgalmi statisztikai adatok hamis bevallása.

(1895. évi XVIII. t.-c.)

3. §. *(Km.)* Aki tudva valótlan adatokat tartalmazó árunyilatkozatokat szolgáltat be, kihágást követ el és 2—100 koronáig terjedhető, áruforgalmi statisztikai célra fordítandó pénzbüntetéssel büntettetik.

1. E § kiegészíti az árúforgalmi statisztikára vonatkozó 1881. évi XIII. t.-c. 9. §-át.

2. Az árúforgalmi statisztikáról szóló két törvény végrehajtására nézve lásd az 1898. évi 3159. és 1899. évi 86642. sz. k. m. rendeleteket.

28. Mezőgazdasági termények hamisítása.

(1895. évi XLVI. t.-c.)

3. §. *(Fm.)* Kihágást követ el és amennyiben cselekménye súlyosabb büntetés alá nem esik, két hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az, aki:

a) mezőgazdasági terményeket, termékeket, vagy cikkeket hamisít;

b) hamisításra alkalmas anyagokat e célra hirdet, vagy e célra hoz forgalomba;

c) hamisított mezőgazdasági terményeket, termékeket vagy cikkeket forgalomba hoz.

Kihágást követ el továbbá és amennyiben cselek-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

ménye súlyosabb büntetés alá nem esik, 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az, aki:

d) mezőgazdasági terményeket, termékeket vagy cikkeket, habár azok nem is hamisítottak, oly elnevezés alatt vagy oly megjelöléssel árul, illetve hoz forgalomba, mely azokat természetük és származásuk szerint valósággal meg nem illeti.

4. §. Kihágást követ el és amennyiben cselekménye súlyosabb büntetés alá nem esik, egy hónapig terjedhető elzárással és 400 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az, aki az 1. §-ban fölsorolt termények, termékek és cikkek közforgalmának ellenőrzésével megbizott hatósági közegeket a jelen törvény 8. §-ában körülírt működésében akadályozza, az ellenőrzést meghiúsítja.

1. E törv. összefügg a btk. 314. és 315., a ktk. 107. és 108., az 1876. évi XIV. t.-c. 14. és 17. §-aival s a borhamisításról szóló 1908. évi XLVII. t.-c.-kel.

2. Az 1. § szerint a tej, tejtermék, állati és növényi zsír, olajnemü, gabonaliszt, tésztanemü, méz, paprika, stb. hamisítása és a hamisítottak forgalomba hozása tilos. Egyéb termékek vagy cikkek hamisításának tilalmazása iránt a földm. m. rendeletileg intézkedhetik.

3. *Hamisítás* alatt a mezőg. termékek és cikkek minden utánzása vagy olynemü megváltoztatása értendő, mely a fogyasztó közönséget tévedésbe ejteni alkalmas (2. §).

4. A 3. § a—c) pontja az 1. és 2. § tilalmának megszegését helyezi büntetés alá, míg d) pontja valódi terménynek stb. hamis jelzéssel való forgalomba hozását tiltja.

5. A 4. §-ban hivatk. 8. § szerint joga van a hatóságnak (5. §) az illető terményből vagy cikkből szakértői vizsgálatra mintákat venni s e célból a helyszínén szemlét tartani, s általában az ellenőrzést gyakorolni A 4.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

§ e működés akadályozását, illetőleg az ellenőrzés meghiúsítását helyezi büntetés alá.

6. Az eljárás hivatalból is megindítandó; kihágás esetén a hamisítvány elkobzandó és megsemmisíthető (6. §). A marasztaló ítélet az elítélt költségén közzétehető, visszaesés esetén közzéteendő, — a fölmentő ítélet közzététele pedig a fölmentett kívánalmára államköltségen eszközlendő, kivéve, ha erre az ítélet a följelentőt kötelezi (7. §).

7. E törvény az országban máshonnan behozott termények is alkalmazandó (11. §).

8. Budapesten I. fokúlag a ker. előljáróság ítél. (1895: XLVI. t.-c. 5. §. — Rbsz. 1. §. I. 3. b. p.)

29. A mezőgazdasági munkástörvény alá eső kihágások.

(1898. évi II. és 1899. évi XLII. t.-c.)

58. §. *(Fm.)* Kihágást követ el és 30 napig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az a munkaadó:

a) aki a munkás vagy napszámos kivezetését törvényes alap nélkül eszközölteti (37. és 53. §);

b) aki ezen törvény 32. és 56. §-aiban foglalt tilalmakat megszegi.

Ugyanezen büntetéssel büntetendő az a gazdasági alkalmazott, aki a munkásoktól fölfogadásukért magának anyagi előnyöket köt ki, vagy ily előnyöket elfogad.

59. §. Kihágást követ el és hatszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az a munkaadó, aki — igazolvánnyal bíró munkással szemben — a munkaadó kötelességeire vonatkozólag a törvény 28. §-ában, továbbá a 24. § első és a 30. § harmadik bekezdésében foglalt rendelkezéseket, tilalmakat megszegi.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

60. §. Kihágást követ el és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az, aki a jelen törvénynek a munkaadó kötelességeire vonatkozó többi rendelkezéseit, tilalmait megszegi (12., 18., 20., 24., 27., 30., 31., 33., 36., 41., 48., 49., 50., 51., 52. és 54. §).

61. §. Kihágást követ el és 15 napig terjedhető elzárással és 100 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az a munkás vagy napszámos, aki:

a) ezen törvény 1. és 28. §-ának rendelkezéseit megszegi;

b) egy időre több munkaadóhoz szegődik el.

Ily esetben a munkás vagy napszámos azon munkaadónál köteles szerződését teljesíteni, akivel először szerződött, a többi munkaadónak kártérítéssel tartozik, kivévén, ha ezek a munkaadók az előző szerződésről tudva, kötöttek vele szerződést.

62. §. Kihágást követ el és 60 napig terjedhető elzárással büntetendő az a munkás vagy napszámos, aki:

a) a munkahelyen önként meg nem jelen, vagy ott önként megjelenvén, avagy kivezettetvén, a munkát meg nem kezdi, szakadatlanul nem folytatja, vagy a 39. §-ban megjelölt célból szándékosan roszszul teljesíti (38., 39. és 53. §);

b) a munka helyén a szerződés ellenére munkaeszközök vagy segédmunkások nélkül jelenik meg (39. §).

63. §. Kihágást követ el és 15 napig terjedhető elzárással és 100 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az a munkás és napszámos, aki ezen törvénynek a munkás és napszámos kötelességére vonatkozó többi rendelkezéseit, tilalmait megszegi (20., 34., 35., 36., 48., 50. és 51. §.)

64. §. Kihágást követ el és 15 napig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő:

a) aki más által elszegődtetett munkást vagy nap-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

számost azon időtartam alatt, melyben annak más munkaadóval kötött szerződését kellene teljesítenie, e körülményt tudva, fölfogad vagy előnyösebb igéretek által munkaadójától elcsábítani törekszik;

b) aki munkás-igazolványt zálogba vesz, vagy arra hitelez.

65. §. Nem bírnak hatállyal sem azon összebeszélések, melyekkel a munkások azt célozzák, hogy közös munkaszünetelés által a munkaadókat magasabb bér megadására kényszerítsék s általában tőlük előnyöket csikarjanak ki, sem azon egyezmények, amelyek által azoknak, akik az érintett összebeszélések mellett megmaradnak, támogatása, azoknak pedig, akik az összebeszéléssel szakítanak, megkárosítása céloztatik.

Kihágást követ el s 60 napig terjedhető elzárással és 400 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az, aki:

a) az ily összebeszélések, egyezmények létesítése, terjesztése vagy foganatosítása céljából a munkásokat, napszámosokat, cselédeket szabad akaratuk érvényesítésében akadályozza vagy akadályozni törekszik;

b) ily összebeszélések, egyezmények létesítése, terjesztése vagy foganatosítása céljából a szerződött munkások között álhireket terjeszt, pénzt gyüjt, a szerződött munkásokkal összejövetelt tart, ily összejövetel céljaira helyiségét átengedi s ily összejövetelben résztvesz.

66. §. Kihágást követ el és 60 napig terjedhető elzárással és 400 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az, aki:

a) a gazdasági munkásokat, napszámosokat arra ösztönzi, hogy munkás-igazolványt ne szerezzenek, a szerződéskötésnél a megszabott alakszerüségek megtartásától tartózkodjanak, a bármely módon létrejött szerződést ne teljesítsék;

b) az elszerződött vagy elszerződésre hajlandó

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

munkást, napszámost, cselédet ezért fenyegeti, szóval vagy tettel bántalmazza;

c) a szerződésszegő munkást, napszámost, cselédet nyilvánosan földicséri, vagy annak javára adományt gyüjt.

Ugyanezen büntetés alá esnek azok is, akik azon helyeken, ahol a munkások dolgoznak, a munkaadó vagy megbizottja lakása s illetőleg tartózkodási hely előtt összecsoportosulnak a végett, hogy a munka megkezdését vagy folytatását megakadályozzák, vagy pedig a munkásokat a munka elhagyására bírják.

67. §. A 60., 62. és 63. §-okba és a 64. § a) pontjába ütköző kihágások miatt az eljárás csak a sértett fél indítványára teendő folyamatba. A magánindítvány az itélet kihirdetése előtt visszavonható (B. T. K. 112., 115. és 116. §-ok 1. bekezdés).

1. E törvény az 1876. évi XIII. t.-c. V., VI. és VII. fejezeteinek a mezei munkások és napszámosokra s a munkaadóra vonatkozó részeit hatályon kivül helyezte (78. §). Életbeléptetése az 1898. évi 1999. sz. f. m. rendelettel történt.

2. Az 58—60. §-ok a munkaadó, a 61—63. §-ok a munkás és napszámos, a 64—66. §-ok a munkaadó és a munkás közötti viszonyba jogtalanul beavatkozó idegen személy kihágásait határozzák meg.

3. Az 58. § a) pontja azon alapul, hogy az elsőfoku hatóság a munkaadó igazolt kérelmére köteles a munka helyén igazolatlanul meg nem jelent, vagy onnan jogtalanul, habár panasztétel végett eltávozó munkás, illetőleg napszámos kivezetését elrendelni és eszközölni (37., 42. és 53. §-ok); mig a b) pont háttere az, hogy a munkaadónak nem szabad a munkás, illetőleg napszámos munkabérét vagy élelmezési járandóságát szeszes itallal vagy árúcikkel megváltani, bárminemü utalványnyal (ú. n. Jancsibankó) kifizetni stb. (32. és 56. §-ok).

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyülési Könyvtár (www.ogyk.hu)

A § 2. bek. a kihágás egész tényálladékát magában foglalja.

4. Az 59. § ellen vét a munkaadó: a) ha a megszolgált munkabért készpénzben az illetékes hatóságnál három nap alatt le nem teszi, midőn a szerződés a munka tartama alatt (22. § d) pont) fölbontatik (24. § 1. bek.); b) ha a szerződés fölbontását az ok megjelölése nélkül a munkás-igazolványba be nem jegyzi (28. §); c) ha a munkások által ajánlott munkaképes és kifogástalan helyettest el nem fogadja s annak munkás-igazolványába a fölfogadást be nem írja (30. § 3. bek.).

5. A 60. §-ban hivatk. szakaszok a munkásszerződések megkötésére (12., 18. és 20. §-ok), a szerződés fölbontására (24., 27. és 30. §-ok), a szerződés teljesítésére (31., 33., 36. és 41. §-ok), s a gazdasági napszámosokra vonatkozó (48., 49., 50., 51., 52. és 54. §-ok) rendelkezéseket és tilalmakat állapítják meg, melyeknek a munkaadó részéről történt megszegése e § alá esik.

6. Ha a munkaadót illető tilalmakat és rendelkezéseket ennek megbizottja szegi meg: a büntetés az ellen alkalmazandó; a kártérítés azonban a munkaadót terheli (31. § 3. bek.).

7. A 61. § a) pontja ellen az a munkás vét: a) aki igazolvány nélkül elszegődik: b) aki a szerződés fölbontása esetében igazolványát kitöltés végett a munkaadónak át nem adja. A § b) pontja teljesen meghatározza a kihágást.

8. A 62. § a köteles munka nem teljesítését, illetőleg szándékosan rosszul teljesítését helyezi büntetés alá; míg a 63. §-ban fölsorolt szakaszok a szerződések megkötésére (20. §), a szerződés teljesítésére (34., 35. és 36. §-ok) s a napszámosokra (48., 50. és 51. § ok) vonatkozó rendelkezések és tilalmak megszegésére állapít meg büntetést.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

9. A 62. és 63. §-okban megállapított elzárás felével meghosszabbítható, ha az aratás, hordás, cséplés vagy nyomtatásra szerződött munkás két éven belül e kihágások valamelyikét ismét elkövette, míg más mezőgazdasági munkásra ugyane föltétel alatt egy negyedrészszel emelhető a büntetés (68. § 1. bek.).

10. A munkás ellen kiszabott elzárás a munkaadó kívánatára csak a munka bevégzése után hajtandó végre (68. § 2. bek.); ha pedig a munkaadó kész a munka teljesítésére hajlandó munkásokat visszafogadni: a munkások szabadlábra helyezhetők, — és ha e munkások a munkát megszakítás nélkül bevégzik: a büntetés végrehajtása mellőzendő (69. §).

11. Idegen személy azzal zavarja meg a munkaadó és munkás közti viszonyt: a) ha a munkást a munkaadótól elcsábítja vagy munkásigazolványt zálogba vesz (64. §); b) ha az egyezkedő munkásokat akaratuk szabad elhatározásában akadályozza vagy a munkaadó ellen irányzott összebeszélések stb. létrejövetelét előmozdítja (65. §). Az utóbbi kihágás csak annyiban létesül, amennyiben a btk. 177. §-a fönn nem forog.

12. A 66. § tárgya a szerződés alakszerüségeinek mellőzése s a megkötött szerződések megszegése stb., illetőleg a munkásnak e cselekményekre való ösztönzése.

13. Ha az elitélt a pénzbüntetést 48 óra alatt le nem fizeti: a helyettesítő elzárás (a 68. és 69. § ok kivételével) azonnal végrehajtandó (70. §).

14. E törvényt kiegészíti *az 1899. évi XLII. t.-c.*, mely szerint: a) 15 napig terj. elzárással és 600 koronáig terj. pénzbüntetéssel büntetendő az a gazdasági vállalkozó, aki a községi előljáróság előtt kötött szerződés nélkül alkalmaz munkásokat (11. §); b) az 1898. évi II. t.-c. büntetőhatározatai megfelelően alkalmazandók a

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

cséplési munkánál szereplő gazdasági magánvállalkozókra és segédmunkásokra (18. §).

15. Budapesten I. fokúlag a ker. előljáróság ítél. (1898: II. t.-c. 72. §. — Rbsz. 1. §. I. 3. b. p.)

30. A kubikos munkásokra vonatkozó szabályok megszegése.

(1899. évi XLI. t.-c.)

32. §. *(Fm. és Km.)* Kihágást követ el és 8 napig terjedhető elzárással s 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az a munkaadó (megbizott), aki ennek a törvénynek 17., 18., 19., 20. §-aiban foglalt rendelkezéseit vagy tilalmait megszegi.

Kihágást követ el s 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az a munkaadó (megbizott), aki:

a) ennek a törvénynek 5., 6., 7., 10., 11., 13., 16., 26. §-aiban foglalt rendelkezéseit vagy tilalmait megszegi;

b) aki a 37. § esetét kivéve, munkásigazolvány (útlevél, hatósági igazoló okmány) nélküli munkást alkalmaz.

33. §. Kihágást követ el és 8 napig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő:

a) a munkaadónak az a megbizottja, aki magának a munkásoktól szerződtetésükért anyagi előnyöket köt ki vagy ilyen előnyöket elfogad;

b) aki a munkásokat a munka minősége, a bérfeltételek, a kereseti viszonyok felől a valóságnak meg nem felelő közlések vagy alaptalan igéretekkel szándékosan megtéveszti;

c) aki a 27. § rendelkezésének meg nem felel;

d) aki más által fölfogadott munkást vagy napszámost, e körülményt tudva, ugyanegy időre felfogad vagy munkaadójától elcsábít.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

34. §. Kihágást követ el s 8 napig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az a munkás vagy napszámos, aki ugyanegy időre két vagy több munkaadóhoz szerződik el. Ily esetben a munkás vagy napszámos azzal a munkaadóval szemben köteles a szerződést teljesíteni, akivel először szerződött, a többi munkaadónak kártérítéssel tartozik, kivévén, ha azok az előző szerződésről tudva, kötöttek vele szerződést.

Kihágást követ el s 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az a munkás vagy napszámos, aki:

a) munkásigazolvány (útlevél, hatósági igazoló okmány) nélkül szerződik;

b) jelen törvény 14., 16., 26. §-ainak reá vonatkozó rendelkezéseit megszegi.

1. E törvény kiegészíti a mezőgazdasági munkástörvényt s a vizimunkánál, az út- és vasutépítésnél alkalmazott munkásokra vonatkozik.

2. A 32. § 1. bek. szerint fölhívott szakaszok a szerződés teljesítésére és megszüntetésére (17—20. §-ok), a 2-ikban fölsoroltak a napszámosok s a munkások szerződésére (5., 6., 7., 10., 11. §-ok), s ugyancsak a szerződés teljesítésére és megszüntetésére (13., 16., 26. §-ok) vonatkoznak. A 37. § szerint a munkásigazolványra s a szerződések alakszerüségeire vonatkozó rendelkezések vis major esetén nem alkalmazandók; a 13., 15., 19., 22., 23. és 24. §-ok pedig szükség esetén a k. miniszter által másokkal helyettesíthetők.

3. A 33. § a), b) és d) pontjai a kihágás egész tényálladékát meghatározzák; a c) pontban fölhívott 27. § szerint köteles a vállalkozó vagy megbizottja, aki munkások elfogadása végett a községben megjelenik, az elöljáróságnál azonnal jelentkezni.

4. A 34. § a munkások kihágásait részint önállóan

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

(1. bek. és a) pont), részint az előző §-okra való utalással (b) pont) határozza meg. A hazai munkásnak munkás-igazolvánnyal, a külföldinek ezt helyettesítő útlevéllel vagy más igazoló okmánnyal kell bírnia (1. §). Aki enélkül szerződik: a 34. § a) pontja alá esik. A b) pontban fölsorolt szakaszok a szerződés teljesítésére és megszüntetésére vonatkoznak.

Az 1898. évi II. t.-c. 65., 66., 69. és 70. §-ai a kubikos munkásokra és napszámosokra is kiterjednek; ugyane törvény 68. §-a pedig megfelelően alkalmazandó.

6. Az eljárás a 32. § a), a 33. § a), b), d) s a 34. § 1. bek. és b) pontja eseteiben csak a sértett fél indítványára indítható meg.

7. Budapesten I. fokúlag a ker. elöljáróság itél. (1899: XLI. t.-c. 36. §. — Rbsz. 1. §. I. 3. b. p.)

31. A gazdasági munkás- és cselédsegélyezéssel kapcsolatos kihágások.

(1900. évi XVI. t.-c.)

40. §. *(Fm.)* A tagsági könyvet zálogba venni, arra hitelezni, vagy azt bármely követelés fejében visszatartani tilos. E tilalom megszegése kihágást képez s 15 napig terjedhető elzárással és 200 korona pénzbüntetéssel büntetendő. Ugyanezen büntetés alá esik az a munkaadó is, aki a 8. §-ban megállapított tilalom ellenére a sajátjából fizetendő 120 fillér hozzájárulást a cseléd bérébe betudja, vagy azt a cseléd által magának bármily módon megfizetteti.

Az eljárás az 1898. évi II. t.-c. 72. §-ában megjelölt hatóságok hatáskörébe tartozik.

1. E t.-c. a gazdasági munkás- és cselédsegélypénztár létesítéséről (1—6. §-ok), e pénztár bevételeiről (7—9. §-ok), a segélyezésekről (10—23. §-ok), s a pénztár igazgatásáról (24—36. §-ok) szól.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

2. A segélypénztárnak rendes tagja lehet minden m.-igazolvánnyal bíró g.-munkás vagy cselédkönyvvel bíró külső cseléd, továbbá gazdasággal foglalkozó más egyén, aki 14. évét betöltötte, de a 35. évét még nem haladta túl. A rendes tag fölvételi díja 2 korona, tagsági díja heti 20 fillér (2. §).

3. A rendes tag, befizetéséhez képest, 1 vagy 2 tagsági könyvet válthat. E tagsági könyv alapján részesül a segélyezésben (3. §). Aki az ily tagsági könyvet zálogba veszi, vagy arra hitelez, illetőleg azt követelése fejében visszatartja: a 40. § 1. pontja alá eső kihágást követi el.

4. A munkaadó minden gazdasági külső-cseléd után évenkint 120 fillért köteles a pénztárba előre befizetni; ha azonban alapító tag, és a külső cseléd évi rendes tagdíját (10 korona 40 fillér) előre befizeti: a 120 fillérnyi hozzájárulás alól mentes (8. §). Akit e mentesség meg nem illet s a fizetni köteles 120 fillért cselédje bérébe betudja, vagy azt magának általa megfizetteti: a 40. § alá eső második kihágást követi el.

5. A gazda kártérítési kötelességéről a jelen törv. 8. §-ában foglalt kötelezettség elmulasztása esetén l. az 1902. évi XIV. t.-c. 24. §-át.

6. Budapesten I. f. a ker. előljáró ítél. (40. §. — Rbsz. 1. §. I. 3. b.)

32. Megrendelések tiltott gyüjtése.

(1900. évi XXV. t.-c.)

4. §. *(Km.)* Aki a jelen törvény 1. §-a első bekezdésében foglalt valamely rendelkezést megszeg, kihágást követ el és ezért az 1884. évi XVII. t.-cikk VII. fejezetében említett iparhatóságok által egy hónapig terjedhető elzárással és 20 koronától 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. Elitélés esetén a minták elkobzandók. Ismétlés esetén az

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

illető megrendelések megengedett gyüjtésétől is egy évre eltiltható.

A jelen törvény 1. §-ában foglalt tilalom ellenére létrejött ügylet a megrendelővel szemben hatálytalan.

1. Az iparos vagy kereskedő lakhelyén kívül — megrendelések gyűjtése végett — csak oly iparost és kereskedőt kereshet föl, aki üzletkörében az illető áru eladásával vagy fölhasználásával foglalkozik (1. § 1. bek.). Közvetlenül az iparoshoz vagy kereskedőhöz intézett megrendelésnek megbizott által való átvétele, vagy teljesítése nem esik e tilalom alá (2. bek.).

2. Irodalmi és művészeti termékek megrendelésének gyűjtésére e törvény nem terjed ki (2. §). Bizonyos üzletágak és iparcikkek tekintetében a keresk. m. kivételt engedélyezhet az 1. § rendelkezése alól (3. §).

3. Budapesten I. f. a ker. előlj. ítél. (4. §. — Rbsz. 1. §. I. 3. b. p.)

33. Az erdőmunkásokról szóló törvény megszegése.

(1900. évi XXVIII. t.-c.)

40. §. *(Fm.)* Amennyiben ez a törvény ellenkező rendelkezéseket nem tartalmaz, az 1879. évi XL. t.-c. általános határozatai a jelen törvény által megállapított kihágási ügyekben is alkalmazandók. Az 1898. évi II. t.-c. 65., 66. §-ai a jelen törvény hatálya alá tartozó munkásokra és napszámosokra is kiterjednek.

41. §. Kihágást követ el és 8 napig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az a munkaadó (megbizott), aki ennek a törvénynek 15., 16., 17., 18., 35. §-aiban foglalt rendelkezéseit vagy tilalmait megszegi.

Kihágást követ el s 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az a munkaadó (megbizott),

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

aki ennek a törvénynek 4., 5., 9., 10., 12., 23., 24., 27., 28., 29., 30., 31., 33. §-aiban foglalt rendelkezéseit vagy tilalmait megszegi.

42. §. Kihágást követ el és 8 napig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő:

a) a munkaadónak az a megbizottja, aki magának a munkásoktól szerződtetésükért anyagi előnyöket köt ki, vagy ilyeneket elfogad;

b) aki a munkásokat a munka minősége, a bérfeltételek, a kereseti viszonyok felől a valóságnak meg nem felelő közlések, vagy alaptalan igéretekkel szándékosan megtéveszti;

c) aki a 36. § rendelkezésének meg nem felel;

d) aki más által felfogadott munkást vagy napszámost, e körülményt tudva, ugyanegy időre felfogad vagy munkaadójától elcsábít.

43. §. Kihágást követ el s 8 napig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az a munkás vagy napszámos, aki ugyanegy időre két vagy több munkaadóhoz szerződik el. Ily esetben a munkás vagy napszámos azzal a munkaadóval szemben köteles a szerződést teljesíteni, akivel először szerződött, a többi munkaadónak kártérítéssel tartozik; kivévén, ha azok az előző szerződésről tudva kötöttek vele szerződést.

Kihágást követ el s 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az a munkás vagy napszámos, aki:

a) a jelen törvény 1. §-ának rendelkezését megszegi;

b) a jelen törvény 13., 23., 24., 27., 29., 30., 32. §-ainak reá vonatkozó rendelkezéseit megszegi.

44. §. A kihágási eljárás ennek a törvénynek 41. §-a második bekezdésében, továbbá a 42. § *a)*, *b)*, *d)*, valamint a 43. § első bekezdésében és *b)* pontjában megállapított kihágások esetében csak a sértett fél indítványára tehető folyamatba.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

A munkás ellen kiszabott szabadságvesztési büntetések, ha a munkaadó az elzárási büntetés végrehajtásának elhalasztását kívánja, csak a szerződési munka elvégzése után hajtandók végre.

Ha az elitélt a kiszabott pénzbüntetést 48 óra alatt le nem fizeti, az erre az esetre az ítéletben megállapított szabadságvesztés-büntetés, az előző bekezdés esetét kivéve, azonnal végrehajtható.

A jelen törvény alapján kirótt és beszedett pénzbüntetések az 1898. évi II. t.-c. 71. §-ában meghatározott célra fordítandók.

1. E törvény az erdei munkásokról (1. §), a munkásszerződés megkötéséről (2—11. §-ok), a szerződés teljesítéséről és megszüntetéséről (12—24. §-ok) s a napszámosokról (25—35. §-ok) szól. A 36—39. §-ok vegyes intézkedéseket tartalmaznak.

2. A ktk. általános rendelkezéseitől e törvény 44. §-ának 2—4. bek. térnek el (40. § 1. p.). Az 1898. évi II. t.-c. 65. és 66. §-ait (40. § 2. p.) lásd fönn.

3. A 41. és 42. §-ok a munkaadó és megbizottjának kihágásait határozzák meg. Az utóbbi § a), b) és d) pontjai a kihágás egész tényálladékát magukban foglalják, míg a 41. § s a 42. § c) pontja csak az ezekben hivatk. §-okkal kiegészítve alkalmazható.

4. A 41. § 1. bek.-ben hivatk. §-ok a munkabér kiszámitását (15. §), a kárt okozó munkás bérének visszatartását (16. §), a munkabérnek szeszes italokkal való megváltását stb. (17. és 35. §-ok) s a beteg munkás gyógykezelését (18. §) szabályozzák, illetőleg tilalmazzák (17. §).

5. A 41. § 2. bek.-ben hivatk. 4., 5., 9. és 10. §-ok a munkaadónak a szerződés megkötésére vonatkozó kötelességeit, a 12., 23. és 24. §-ok a szerződés teljesítésének és megszüntetésének föltételeit, a 27., 28., 29., 30.,

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

31. és 33. §-ok a napszámosokra vonatkozó külön rendelkezéseket, illetőleg tilalmakat határozzák meg.

6. A 42. § c) pontjában említett 36. § szerint a vállalkozó vagy megbizottja, aki idegen törvényhatóság területén akar munkásokat szerződtetni: evégett az illető község elöljáróságánál köteles jelentkezni, hol megbizatását is igazolnia kell.

7. A 43. § 1. bek. a kih. egész tényálladékát átfoglalja. A 2. bek. a) pontjának kihágását az követi el, aki munkás-igazolvány nélkül szerződik erdei munkára (1. §).

8. A 43. § b) pontjában említett 13., 23. és 24. §-ok a szerződés teljesítése és megszüntetése tekintetében a munkás és napszámos által megtartandó szabályokat, a 27., 29., 30. és 32. §-ok az erdei napszámos különös kötelességeit határozzák meg.

9. Az indítványról (44. § I. bek.) l. btk. 112—116. §-ait.

10. Budapesten I. f. a ker. elölj. itél. (45. §. — Rbsz. 1. §. I. 3. b. p.)

34. A dohánytermelő és dohánykertész kihágása.

(1900. évi XXIX. t.-c.)

30. §. *(Fm.)* Amennyiben ez a törvény ellenkező rendelkezéseket nem tartalmaz, az 1879: XL. t.-c. általános határozatai a jelen törvény által megállapított kihágási ügyekben is alkalmazandók. Az 1898. évi II. t.-c. 64., 65., 66. §-ai dohánykertészekre és termelőkre is kiterjednek.

31. §. Kihágást követ el s 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az a termelő (megbizott), aki ennek a törvénynek 13., 16., 17., 18., 19. §-aiban foglalt rendelkezéseit vagy tilalmait megszegi.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Kihágást követ el s 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az a termelő (megbizott), aki a dohánykertésznek a dohánytermelésre szánt területen kívül haszonbérbe, részes mívelésre, használatra stb. átengedett ingatlanért az azon vidéken szokásos ellenszolgáltatásnál aránytalanul nagyobbat köt ki, vagy aki a dohánykertésztől, anélkül, hogy az 1883. évi XXV. t.-c. 1. §-ának ismérvei fenforognának, oly terhes szolgáltatásokat követel, melyek ennek anyagi romlását idézhetik elő.

32. §. Kihágást követ el s 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az a dohánykertész, aki:

a) munkásigazolvány (kertészkönyv) nélkül vagy ugyanazon időtartamra dohánykertészi minőségben több termelővel szerződik (1. §);

b) a jelen törvény 14. §-ának rendelkezéseit megszegi.

33. §. A kihágási eljárás a 31. §-ban, valamint a 32. § *b)* pontjában megjelölt esetekben csak a sértett fél indítványára tehető folyamatba.

A dohánykertész ellen kiszabott szabadságvesztési büntetés megkezdésére a termelő kivánatára halasztás adható, úgy azonban, hogy a büntetés a termelési év lejárta előtt teljesen végrehajtható legyen.

Ha az elitélt a kiszabott pénzbüntetést 48 óra alatt le nem fizeti, az erre az esetre az itéletben megállapított szabadságvesztés-büntetés, az előző bekezdés esetét kivéve, azonnal végrehajtható.

A jelen törvény alapján kirótt és beszedett pénzbüntetések az 1898. évi II. t.-c. 71. §-ában meghatározott célra fordítandók.

1. E törvény nagyrészt azonos az erdei munkástörvénnyel. (Lásd fönn.)

2. A ktk. általános határozataitól a 33. § 2—4. bek. térnek el (30. § 1. p.). Az 1898. évi II. t.-c. 64., 65. és 66. §-ait lásd fönt.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

3. A 31. § 1. bek.-ben említett 13. § a szerződés teljesítésére való előleges fölhívás időpontját s a termelési terület előkészítését, a 16. és 17. §-ok a dohánykertész járandóságának mily módon való kiszolgáltatását, a 18. § a dohánykertésszel való elszámolást, a 19. § a szerződés megszüntetésének módját, illetőleg a termelőnek ezekre vonatkozó kötelességeit határozza meg.

4. A 31. § 2. bek. a kihágás tényálladékát meghatározza. E kihágás akkor forog fönn, ha a terhes szolgáltatás kikötése uzsora vétségévé (1883. évi XXV t.-c.) nem minősül.

5. A 32. § a) pontja az 1. §-on alapul, mely szerint a dohánykertészeknek munkás-igazolvánnyal kell bírni. A b) pontban említett 14. § kötelességévé teszi a d.-kertésznek, hogy kellő időben munkaeszközeivel a munkahelyen megjelenjék s a munkát szerződésszerüleg teljesítse.

6. Az indítványról (33. § I. bek.) l. btk. 112—116. §-ait.

7. A 16. § megszegése miatt (31. § 1. bek.), vagy a 31. § 2. bek. szerinti kihágásért elítélt termelőtől a termelési engedély elvonható, ismétlés esetén elvonandó (34. §).

8. Budapesten I. fokúlag a ker. elöljáróság ítél. (1900: XXIX. t.-c. 35. §. — Rbsz. 1. §. I. b. p.)

35. Külföldiek itt lakhatására vonatkozó szabályok megszegése.

(1903. évi V. t.-c.)

11. §. *(Bm.)* Az a szállásadó vagy megbizottja, aki a nála megszállott külföldinek megérkezését és eltávozását e törvény 2. §-ában megszabott idő alatt be nem jelenti, vagy azt a külföldit, aki a bejelentéshez

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

szükséges adatok szolgáltatását megtagadja, föl nem jelenti: kihágást követ el és 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

12. §. Az a külföldi, aki szállásadójának vagy megbizottjának, esetleg a hatóság vagy hatósági közeg fölhívására a bejelentéséhez szükséges adatokat meg nem mondja, vagy valótlan adatokat mond be: kihágást követ el és az előbbi esetben 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel, az utóbbi esetben pedig egy hónapig terjedhető elzárással és 400 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

13. §. Az a külföldi, aki lakási szándékát a 3. §-ban megszabott idő alatt be nem jelenti, vagy az 5. § értelmében hozzáintézett fölszólításra az ott megszabott idő alatt nem nyilatkozik: kihágást követ el és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

1. E törvény a külföldieknek a magyar állam területén való lakhatásáról szól.

2. A 11. § az 1. és 2. §-okkal függ össze, melyek szerint a szállásadó vagy megbizottja köteles a külföldi megérkezését vagy eltávozását 24 óra alatt bejelenteni. A szükséges adatokat a külföldi köteles szállásadójával közölni, s ha ennek megtagadása esetén szállásadója őt föl nem jelenti: emiatt szintén büntetendő.

3. A 12. § az adatok szolgáltatását megtagadó külföldire vonatkozik. Ennek büntetése ahhoz képest változik, amint az adatok bemondását megtagadta vagy valótlan adatokat mondott be, és amint ezt hatósági fölhívásra vagy anélkül tette, illetőleg mulasztotta el.

4. A 13. § az 1886. évi XXII. t.-c. 15. §-át helyettesíti (16. § 4. bek.). Az abban fölhivott 3. § a külföldinek 15 nap alatt teljesítendő bejelentéséről szól — az 5. § szerint fölszólítja a hatóság a bejelentés elmulasztóját, hogy lakási szándéka iránt 3 nap alatt nyilatkozzék. Büntetés alá az a külföldi esik, ki a bejelentést a 3. és 5. §-ok ellenére elmulasztja.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

5. A külföldi, aki magát nem igazolja vagy magát és családját fönntartani nem tudja stb.: az állam területéről kiutasítható, illetőleg eltávolítható (10. §).

6. Budapesten a 13. §. esetén a ker. előlj. ítél. (15. §. — Rbsz. 1. §. I. 3.)

36. Útlevélre vonatkozó kihágások.

(1903. évi VI. t.-c.)

15. §. *(Bm.)* Aki hamisított, vagy más nevére szóló útlevelet használ, útlevelét másnak használatára átengedi, magára vagy utitársára nézve hamis bejelentést tesz, — amennyiben ez a cselekménye súlyosabb beszámítás alá nem esik, — egy hónapig terjedhető elzárással és 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Aki pedig a 2. § értelmében elrendelt útlevél-kötelezettség esetében útlevél nélkül az állam területén, illetve annak meghatározott részében utazik, vagy a határon ki- vagy belép, tizenöt napig terjedhető elzárással és száz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

1. Az útlevélügyről e törvény előtt csak rendeletek intézkedtek.

2. A 15. § 1. bek. határos a ktk. 71. §-ában meghatározott kihágással, amelynek tényálladékát részben föd. Minthogy az utóbbi kihágás büntetése egy hónapig terjedhető elzárás, holott a 15. § 1. bek. emellett pénzbüntetést is állapit meg: ennélfogva ktk. 71. §-a csak akkor alkalmazható, ha a cselekmény a jelen § alá nem esik. Súlyosabb beszámitásu az útlevéllel való visszaélés pl. csalás vagy a btk. 400. §-a alá eső közokirathamisitás esetén.

3. A 15. § 2. bek. összefügg az 1—4. §-okkal. Ezek szerint: útlevél rendszerint nem szükséges, kivéve, ha ezt a minisztérium bizonyos esetekben elrendeli, — útlevelet

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

pedig mindenki kaphat, a 4. §-ban fölsorolt személyek kivételével. A 2. bek. szerinti kihágást tehát az követi el, ki útlevélkötelezettség esetén az állam területén vagy annak meghatározott részén útlevél nélkül utazik vagy útlevél nélkül a határon ki- vagy belép.

37. A mértékekre vonatkozó törvény megszegése.

(1907. évi V. t.-c.)

32. §. *(Km.)* Kihágást követ el és amennyiben cselekménye súlyosabb beszámítás alá nem esik, 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel, visszaesés esetében pedig, ha utolsó büntetésének kiállása óta két év még nem telt el, 8 napig terjedhető elzárással és 400 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az:

a) aki a közforgalomban a jelen törvény I. fejezete értelmében meg nem engedett mértéket vagy mérőeszközt használ;

b) aki oly mértéket vagy mérőeszközt, amely a jelen törvény értelmében hitelesítendő, vagy időszakos hitelesítési kötelezettség alá esett, szabályszerü hitelesítés, illetve az időszakos hitelesítés nélkül forgalomba bocsát, vagy a közforgalomban használ, vagy ilyen mértéket, illetőleg mérőeszközt iparüzletében, raktárában, boltjában, habár használatlanul, de az első hitelesítés bélyegével el nem látva, eladásra készen tart;

c) aki vendéglőben, korcsmában, kávéházban vagy más nyilvános helyiségben bort, sört vagy egyéb szeszes italokat a jelen törvény 28. §-a rendelkezéseinek meg nem felelő palackokban vagy ivóedényekben szolgáltat ki fogyasztásra;

d) aki a 24. §-ban meghatározott kivételes esetek kívül szabályszerü jelzéssel el nem látott hordóban bort, sört vagy egyéb szeszes italokat forgalomba hoz.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

33. §. Kihágást követ el és amennyiben cselekménye súlyosabb beszámítás alá nem esik, 100 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel, visszaesés esetében pedig, ha utolsó büntetésének kiállása óta két év még nem telt el, 4 napig terjedhető elzárással és 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az:

a) aki bár hitelesített, de oly mértéket vagy mérőeszközt használ a közforgalomban, amelyről tudta vagy köteles gondosság mellett tudnia kellett volna, hogy az a törvényes követelményeknek nem felel meg;

b) aki a jelen törvény 16. §-a utolsó bekezdésének rendelkezése ellenére, az általa javított (módosított vagy igazított) mértéken vagy mérőeszközökön levő hitelesítési bélyeget meg nem semmisíti;

c) aki oly hordót, amelyben a bor vagy sör forgalomba kerül, olyan javításnak vet vagy vetlet alá, amely a hordó ürtartalmát a rendeletileg megállapított hibahatárokon felül megváltoztatja és rajta az előző jelzés bélyegét meg nem semmisíti, vagy meg nem semmisítteti.

34. §. Kihágást követ el és amennyiben cselekménye súlyosabb beszámítás alá nem esik, 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az a hordójelző, aki hordót tudva hamisan vagy anélkül lát el jelzéssel, hogy annak valóságos ürtartalmáról az előírt módon meggyőződött volna, vagy aki ily célra a jelző eszközöket és bélyegzőket másnak rendelkezésére bocsátja.

36. §. A 32. és 33. §-ok esetében a jelen törvény rendelkezéseinek meg nem felelő, úgyszintén a hamis vagy utánzott hitelesítési jeggyel ellátott mértékek vagy mérőeszközök, nemkülönben a 35. § esetében a jogtalanul megszerzett vagy készített hitelesítő bélyegzők elkobzandók.

1. E törvény 1909 január 12-én lépett hatályba (41. §). Ugyanekkor hatályukat vesztették az 1874. évi VIII.,

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

1875. évi LVIII., 1891. évi VI. t.-cikkek (40. §) s a ktk. 136. §-a.

2. A 32. § tárgyai meg nem engedett és hitelesítéssel vagy jelzéssel el nem látott, — a 33. §-é hitelesített és jelzéssel ellátott, de azoknak meg nem felelő mértékek. A 34. § speciális tárgyai a jelzéssel el nem látott hordók, míg a 35. § a bélyegzők és jelzők, illetőleg a bélyegek és jelek hamistásáról szól. Az utóbbi § alá eső kihágás a jb. hatásköréhez tartozik.

3. A 32. § a) pontja az 1—14. §-okkal függ össze. Az 1. § szerint a közforgalomban csak az e törvényben meghatározott mértékek használhatók, a 2—14. §-ok pedig részletesen körülírják e mértékeket.

A b) pont hátteréül a 15—16. §-ok szolgálnak, melyek szerint a közforgalomban csak hitelesített mértékek használhatók; a hitelesítés a mértékek hatósági megvizsgálásából és bélyeg alkalmazásából áll s első és időszakos. Utóbbi a használatbavételt követő 2 évenkint eszközlendő.

A c) pontban hivatk. 28. § a szeszes italok eladására használt palackok és ivóedények megjelöléséről és (a zárt palackok kivételével) hitelesítéséről szól.

A d) pontban említett 24. § a szeszes italokat tartalmazó hordók ürtartalmának és súlyának megjelöléséről szól, ami csak belföldi szeszt tartalmazó s a pénzügyi közegek által a mennyiség tekintetében megállapított, továbbá a külföldről érkező bort, sört vagy szeszt tartalmazó hordóknál mellőzhető, ha az eladás az eredeti tartályokban történik.

4. A 33. § a) pont tárgya hitelesített, de a törvényes követelményeknek mégsem megfelelő (pl. elromlott vagy elkopott) mérték vagy mérőeszköz.

A b) pont tárgya a javítás vagy módosítás által megváltozott mérték vagy mérőeszköz, melyről a 16. § sze-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

rint a hitelesítési jel eltávolítandó s amely eszerint mint új mérték újra hitelesítendő.

A c) pontban említett 24. § szerint a keresk. miniszter megállapíthatja azt az eltérést, mely a hordó jelzése és valódi ürtartalma közt fönnforoghat (hibahatár). E határon túlmenő eltérés esetén a hordó új jelzéssel látandó el.

A 34. § kihágásának alanya csak a hordójelző hivatalnál alkalmazott egyén lehet.

5. Budapesten I. fokúlag a ker. elöljáróság ítél. (1907: V. t.-c. 37. §. — Rbsz. 1. §. I. 3. b. p.)

38. Az ipari és kereskedelmi alkalmazottaknak betegség és baleset esetére való biztosításáról szóló törvény megszegése.

(1907. évi XIX. t.-c.)

187. §. *(Km.)* Amennyiben a törvény szerint súlyosabb beszámítású büntetendő cselekmény fönn nem forog, kihágást követ el és tíz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő:

a) az a munkaadó, aki biztosításra kötelezett alkalmazottjának munkába lépését, a munkaviszonyban beállott változást vagy a bejelentett alkalmazottnak a munkából történt kilépését egyáltalán nem, vagy nem a törvényes határidőben, vagy nem a törvényes szabályok szerint jelenti be;

b) az a munkaadó, aki a tagsági igazolvány alakjára és kiállítására vonatkozó szabályokat nem tartja meg;

c) az a munkaadó, aki a balesetbiztosítási kötelezettség alá eső üzem tulajdonosának személyében beállott változásokat egyáltalában nem, vagy nem a törvényes határidőben, vagy nem a törvényes szabályok szerint jelenti be.

188. §. Amennyiben a törvény szerint súlyosabb beszámítású büntetendő cselekmény fönn nem forog,

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

kihágást követ el és negyven koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő:

a) az a munkaadó, aki a biztosításra kötelezett alkalmazottaknak fizetését vagy bérét a ténylegesnél nagyobb vagy kisebb összegben jelenti be;

b) az a pénztári tag, aki betegség szinlelése által vagy más törvényellenes módon a pénztárból bármiféle segélyezést igénybe vesz.

189. §. Amennyiben a törvény szerint súlyosabb beszámítású büntetendő cselekmény fönn nem forog, kihágást követ el és száz koronáig, ismétlődés esetében kétszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő:

a) az a munkaadó, aki a pénztárnak az alkalmazott által betegszínleléssel vagy más törvényellenes módon való megkárosítását előmozdítja;

b) az a munkaadó, aki a 42. §-ban meghatározott esetben a járulékok felét vagy a tagsági igazolványi díjakat az alkalmazott fizetéséből vagy béréből levonta, de a pénztárba, az esedékesség szerint nem szolgáltatta be;

c) az a munkaadó, aki alkalmazottait, ha azok bejelentési kötelezettségüknek eleget tettek, választott bírósági ülnöki vagy állami munkásbiztosítási hivatalbeli tagsági kötelezettségük teljesítésében megakadályozza; továbbá, aki e törvény 185. §-ában az óvórendszabályok és tilalmi rendelkezések kifüggesztésére vonatkozólag foglalt rendelkezéseknek nem tesz eleget.

190. §. Amennyiben a törvény szerint súlyosabb beszámítású büntetendő cselekmény fönn nem forog, kihágást követ el és kétszáz koronáig, ismétlődés esetében négyszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő:

a) az a munkaadó, aki alkalmazottjával e törvénybe ütköző szerződést köt, vagy egyébként az alkalmazott fizetéséből vagy béréből törvényellenesen

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

levon, vagy többet von le, mint amennyire, vagy pedig később von le, mint amennyi ideig a levonásra jogosult;

b) az a munkaadó, aki a balesetbiztosítási kötelezettség alá eső üzemben beállott változásokat egyáltalában nem, vagy nem a törvényes határidőben, vagy nem a törvényes szabályok szerint jelenti be;

c) az a munkaadó, aki a balesetbiztosítási járulékok és tőkeösszegek kirovásához szükséges adatok beszolgáltatása során tudva valótlan adatokat hoz a pénztár tudomására;

d) az a munkaadó, aki rendes bérjegyzéket nem vezet, vagy azt az előírt időig meg nem őrzi, úgyszintén aki az állami munkásbiztosítási hivatal, kir. iparfelügyelő, az országos munkásbetegsegélyző és balesetbiztosító pénztár, a kerületi munkásbiztosító pénztár és a választott bíróságok által kiküldött közegeknek a szükséges fölvilágosításokat nem adja meg, a helyszíni vizsgálatot megakadályozza vagy a vonatkozó nyilvántartások és jegyzékek betekintését megtagadja;

e) az a munkaadó, aki e törvényben a balesetek bejelentésére vonatkozólag foglalt rendelkezéseknek nem tesz eleget, vagy a baleset által sérülthöz, mihelyt a baleset tudomására jutott, orvost nem hivatott.

191. §. Amennyiben a törvény szerint súlyosabb beszámítású büntetendő cselekmény fönn nem forog, kihágást követ el, és hatszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel és két hónapig terjedhető elzárással büntetendő:

a) az a munkaadó, aki a tagsági igazolványok kiállítása körül visszaéléseket követ el;

b) aki a 186. § első bekezdésében körülírt titoktartási kötelezettséget megszegi, vagy a tudomására jutott üzemi eljárást jogtalanul utánozza.

Az e szakasz szerinti kihágások eseteiben eljárásnak csak a sértett fél indítványára van helye. Az e

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

szakasz szerint folyamatba tett eljárás a sértettnek a köteles titoktartást megszegővel szemben érvényesíthető kártérítési igényét nem érinti.

192. §. Ha a munkaadó üzletében vagy vállalatánál az iparlajstromba (1884. évi XVII. t.-c. 178. §-a) bejegyzett üzletvezetőt alkalmaz, az e törvény szerint kihágásnak tekintendő cselekményekért vagy mulasztásokért az üzletvezető felelős.

Ha azonban a mulasztás vagy törvényellenes cselekmény a munkaadó tudtával követtetett el, e törvény büntető rendelkezései a munkaadóval szemben is alkalmazandók.

A munkaadót a kihágási cselekményből folyó vagyoni felelősség mindkét esetben terheli.

E törvény alapján kiszabott pénzbírságok közigazgatási úton a közadók módjára hajtatnak be és az országos munkásbetegsegélyző és balesetbiztosító pénztárba folynak be, mely azokat külön kezeli. E bírságpénzek pénztári kórházak, üdülőtelepek és szanatóriumok létesítésére szolgálnak és más célra nem használhatók föl.

Az e törvény alapján kiszabott és befolyt kihágási büntetéspénzek, valamint a kihágási eljárás folyamán kirótt pénzbírságok hovafordítására nézve az 1901. évi XX. t.-c. 23. §-a irányadó.

1. E törvény 1907 julius 1-én lépett hatályba, mely napon az 1891. évi XIV. t.-c. hatályát vesztette (205. §).

2. A 187—191. §-okban meghatározott kihágások alanya — a 188. és 191. § b) pontjai kivételével — a munkaadó (22. §).

3. A 187. § a) pontjában említett „biztosításra kötelezett alkalmazott" az, aki az 1—6. §-ok valamelyik rendelkezése alá esik, míg a 7. és 8. §-okban fölsorolt önkéntes biztosítók az a) pont körén kívül esnek. A munkaadó be- és kijelentési kötelességét a 12. és 14. §-ok határozzák meg.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

A b) pontban említett tagsági igazolványokról a 17. és 19. §-ok szólnak.

A c) pont a 3. és 12. §-okkal függ össze. Előbbi fölsorolja a balesetbiztosítási kötelezettség alá eső üzemeket, utóbbi kötelességévé teszi a munkaadónak, hogy az üzem tulajdonosának személyében beállott változásokat a kerületi pénztárnál 8 nap alatt jelentse be.

4. A 188. § a) pontja a 24. és 36. §-okkal függ össze. Ezek szerint: a biztosított tagok járuléka betegség elleni biztosításnál átlagos napibérosztályok szerint; baleset elleni biztosításnál a veszélyességi arányszám, mint díjtétel mellett, a munkaadó által évenkint kifizetett bérösszeg alapján számíttatik ki.

A b) pont alanya a betegség ellen biztosított egyén. A betegség vagy elhalálozás esetén ezt megillető segélyt az 50. § részletesen meghatározza.

5. A 189. § a) pontja kiegészíti az előző § b) pontját. A munkaadó e külön rendelkezés nélkül részese volna a betegséget színlelőnek a 188. § b) pontja alá eső kihágásban.

A b) pont a 41. és 42. §-okkal függ össze. Ezek szerint: a biztosítási díjakat a munkaadó fizeti be, de joga van a díjak felét az alkalmazottaktól levonni, — kivéve, ha négy egymást követő esedékességi napon a járulékok befizetését elmulasztja s emiatt a kerületi pénztár az alkalmazottak fizetéséből való levonást megtiltja. A b) pont kihágása nem létesül, ha a munkaadó a tilalom ellenére levont díjakat a pénztárba befizeti.

A c) pontban említett választott bíróság minden kerületi munkásbiztosítási pénztár székhelyén van; állami munkásbiztosítási hivatal pedig Budapesten és Zágrábban állíttatik föl. Előbbinek tagjai felerészben, az utóbbinak választott tagjai pedig szintén felerészben az

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

alkalmazottak közül választatnak. A választott bíróságra a 158. és 159.; a munkásbiztosítási hivatalra a 157., 168. és 171.; a választott tagok behívására a 162. és 171. §-ok vonatkoznak.

A c) pontban hivatk. 185. § szerint köteles a munkaadó az óvórendszabályokat és tilalmi rendelkezéseket az üzem összes munkahelyiségeiben megfelelő helyen és módon kifüggeszteni.

6. A 190. § a) pontja a díjak és járulékok tekintetében a munkaadó által elkövethető visszaélésekről szól. A törvény ezekről részletesen intézkedvén (49. §), ha a felek mégis szerződést kötnek; ebben nem szabad a munkást törvény ellenére megterhelni. Az a) pont alá eső további visszaélése lehet a munkaadónak az, ha az általa befizetett díjak és járulékok fejében törvényellenes levonásokat eszközöl a munkás fizetéséből (l. a 189. § b) pontját).

A b) pont háttere a 12. §, mely szerint a munkaadó az üzemben előforduló s a balesetbiztosítás szempontjából fontos minden változást köteles a kerületi pénztárnál 8 nap alatt bejelenteni.

A c) pont a 36. és 39. §-okkal függ össze, mert ezek határozzák meg, minő adatok alapján kell kiszámítani a balesetbiztosítási járulékot általában és különösen építési vállalkozásoknál.

A d) pont szerint a munkaadó által teljesítendő kötelességeket a 20. § határozza meg.

Az e) pont háttere a 84. §, mely szerint a munkaadó köteles a balesetet 24 óra alatt a rendőrségnél s a kerületi pénztárnál bejelenteni s a sérülthöz azonnal orvost hivatni.

7. A 191. § a) pontja a 17. §-al függ össze, mely szerint oly munkaadó, ki állandóan 100-nál több munkást

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

alkalmaz, maga láthatja el tagsági igazolvánnyal munkásait. A visszaélés ez esetben föltételezi, hogy a munkaadó saját hasznára vagy az alkalmazott kárára állítja ki az igazolványt.

A b) pont alanyai a 186. §-ban fölsorolt hivatalos személyek (az állami, kerületi és vállalati pénztárak, a választott bíróságok, s a munkásbiztosító hivatal igazgatósági, bizalmi és bírói tagjai, a tárgyaláshoz meghívott szakértők stb.) lehetnek, akik a tudomásukra jutott üzemi és üzleti titkokat kötelesek megőrizni. Alanya lehet továbbá a b) pont kihágásának az, aki a tilos módon tudomására jutott üzemi eljárást utánozza.

8. A 191. § kihágása csak a sértett fél indítványára üldözendő.

9. Budapesten I. f. a ker. előlj. ítél. (194. § *b)* pont. — Rbsz. 1. §. I. 3. b.)

39. Népiskolai törvény rendelkezéseinek megszegése.

(1907. évi XXVII. t.-c.)

17. §. *(Bm.)* Minden iskola és minden tanító, tekintet nélkül az iskola jellegére és arra, hogy állami segélyt élvez-e vagy sem, a gyermekek lelkében a magyar hazához való ragaszkodás szellemét és a magyar nemzethez való tartozás tudatát, valamint a valláserkölcsös gondolkodást tartozik kifejleszteni és megerősíteni. Ennek a szempontnak az egész tanításban érvényesülni kell; külső kifejezéseül minden iskolában, jellegkülönbség nélkül, úgy a főbejárat fölött, mint megfelelő helyen a tantermekben Magyarország címere helyezendő el, a tantermekben a magyar történetből vett falitáblák alkalmazandók, nemzeti ünnepeken pedig az épületen a magyar nemzeti címeres zászló tüzendő ki. E jelvényeken kívül csak a törvényhatóság és a község cí-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

mere és az iskola községi, illetőleg felekezeti jellegét a törvényesen megállapított kitételekkel megjelölő magyar nyelvü fölirat és a tantermekben az illető hitfelekezetek egyházi főpásztorainak arcképei, vallási jelvények, valláskegyeleti képek és az oktatáshoz szükséges tanszerek alkalmazása van megengedve, melyek azonban idegen történeti vagy földrajzi vonatkozásokat nem tartalmazhatnak s csakis hazai készítmények lehetnek. A vallás- és közoktatásügyi miniszter a tárcája terhére gondoskodik arról, hogy az összes iskolák a magyar címerrel és zászlóval, valamint az iskolafentartó hatóság meghallgatásával megállapítandó magyar történeti képekkel elláttassanak. E történeti képek a tantermekben kellő módon elhelyezendők és a tanító tartozik jelentőségüket a nyelv- és értelemgyakorlatok, továbbá a földrajz és történelem tanítása során a gyermekeknek megmagyarázni.

Ezen szakasz azon rendelkezéseinek végrehajtása, amelyek nem a tanító működési körébe esnek, az az iskolaszéknek föladata, és érette első sorban az iskolaszék elnöke felelős. Ezen rendelkezéseknek szándékos elmulasztása kihágást képez, mely felett azok a közigazgatási hatóságok illetékesek bíráskodni, melyeket az 1901. évi XX. t.-c. kijelölt. Az ilykép megállapított kihágás büntetése 500 koronáig terjedhető pénzbüntetés, mellyel a mulasztás elkövetője sujtandó. A befolyó pénzbüntetés az országos tanítói nyugdíj- és gyámalap céljaira fordítandó; egyéb tekintetben az 1879. évi XL. t.-c. általános határozatai irányadók.

1. E törvény a népiskolai közoktatás tárgyában kelt 1868. évi XXXVIII. t.-c.-et egészíti ki (l. fönn 2. alatt).

2. Az itt meghatározott kihágás csak szándékos lehet (ktk. 28. §). Gondatlan elkövetése a 22. §-ban meghatározott fegyelmi vétség.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

40. A marokkói sáska irtásáról szóló törvény megszegése.

(1907. évi XXXI. t.-c.)

10. §. *(Fm.)* Kihágást követ el és 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az, aki a 6. §-ban megállapított szolgalom gyakorlatát meg nem engedi, vagy akadályozza.

11. §. Kihágást követ el és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az a magánegyén:

a) aki a marokkói sáskafertőzés megállapítása céljából előírt felügyeletet, illetőleg bejelentést pontosan nem teljesíti (1., 2., 3. §-ok);

b) aki a marokkói sáska által fertőzött helyek fölszántására és behengerelésére kiadott hatósági rendelkezéseknek szándékosan eleget nem tett;

c) aki a marokkói sáska által fertőzött fölszántott területen a 8. §-ban meghatározott idő alatt s tilalmazott módon munkálatokat foganatosít.

1. E törvény kiegészíti az 1894. évi XII. t.-c. VII. fejezetét (a káros rovarok kiirtásáról).

2. A 10. §-ban említett 6. § szerint a föld tulajdonosa, haszonélvezője, bérlője vagy ezek alkalmazottja kártalanítás nélkül tűrni tartozik a fertőzött területen szükséges járás-kelést és irtási munkákat, melyeket a mezőrendőri felügyelet alá tartozó területeken a hatóság április 15-től julius végéig eszközöl, illetve eszközöltet.

3. A 11. § a) pontjában hivatkozott 1., 2., 3. §-ok szerint: a mezőrendőri fölügyelet alatt nem álló föld tulajdonosa stb. köteles a marokkói sáska által veszélyeztetett területeket április 15-től julius végéig állandó fölügyelet alatt tartani s legalább kétszer bejárni, — továbbá köteles a határban talált marokkói sáska vagy más nagymennyiségü rovar néhány példányát a ható-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

ságnak bemutatni, mely azt jelentés mellett az illetékes hatósághoz fölterjeszti.

A b) pont magában foglalja a kihágás teljes tényálladékát.

A c) pontban említett 8. § szerint a fölszántott, illetőleg feltört területet a következő év junius végéig nem szabad fölásni, fölszántani vagy oly talajmunkának alávetni, hogy a sáskatojással fertőzött föld felszínre kerüljön.

Az a) pont kihágását — tekintettel a 10. §-ra — csak a községi határtól mezőrendőri fölügyelet szempontjából elkülönítve kezelt birtok tulajdonosa stb. követheti el, — míg a b) és c) pont alatti kihágások alanyaira nézve e korlátozás nem áll fönn.

4. Budapesten I. fokúlag a ker. előljáróság ítél. (1907: XXXI. t.-c. 13. §. — Rbsz. 1. §. 3. b. p.)

41. A gazda és a gazdasági cseléd közti jogviszonyról szóló törvény megszegése.

(1907. évi XLV. t.-c.)

57. §. *(Fm.)* I. Kihágást követ el s 50 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő — amennyiben cselekménye a jelen törvény vagy a már fönnálló törvények szerint súlyosabb beszámítás alá nem esik — az a gazda (megbizott) s az a cseléd, aki ezen törvénynek rendelkezése vagy tilalma ellen vét.

II. Kihágást követ el és az 1898. évi II. t.-c. 65. §-ának alkalmazásával 60 napig terjedhető elzárással és 400 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az, aki az elszegődött vagy elszegődni hajlandó cselédet azért, mert elszerződött vagy elszegődni akar, szóval vagy tettel bántalmazza, fenyegeti, vagy az elszegődött cselédeket arra ösztönzi, csábítja, hogy elvállalt kötelességeik teljesítésének megtagadásával a gazdái engedmények megadására kényszerítsék. Az

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

a cseléd pedig, aki összebeszélés folytán ilyen okból szerződésének teljesítését megtagadja, kihágást követ el s 10 napig terjedhető elzárással és 100 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. A gazdának azon joga, hogy az ilyen kihágás miatt elitélt cselédd-del szemben a szolgálati viszonyt a 45. § *e)* pontja alapján előzetes fölmondás nélkül fölbonthassa és kárkövetelését a 49. § alapján érvényesíthesse, érintetlenül marad.

58. §. Kihágást követ el s 100 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő:

a) az a cseléd, aki egy időre több gazdához szegődik el; valamint az a gazda, aki máshoz szegődött cselédet, e körülményt tudva, ugyanazon időre fölfogad, vagy igérete által elcsábítani törekszik;

b) az, aki szolgálati cselédkönyvet, elbocsátó bizonyítványt zálogba vesz, vagy arra hitelez;

c) az, aki a gyermekcseléddel kegyetlenkedik, illetve a gyermekcselédet olyan munka teljesítésére kényszeríti, mely annak testi erejét felülmulva, egészségét és testi fejlődését veszélyezteti.

Ha a cseléd ugyanazon időre több gazdához szerződik, annál köteles a szerződést teljesíteni, — ha ez elfogadja (14. §), — akivel szabályszerűen először szerződött; a többi gazdának, ha az előbbi szerződésről nem tudtak, kártérítéssel tartozik.

59. §. Ha a gazdának a szolgálati viszonyból származó kötelességeit vagy egyébként a jelen törvény rendelkezéseit, tilalmait a gazda intézkedésre vagy felügyeletre jogosított megbizottja szegi meg, a büntetést a megbizott ellen kell alkalmazni; a magánjogi következmények ilyen esetben is a gazdát terhelik, de visszkereseti joga a megbizott ellen érintetlenül fönnáll.

60. §. Az esetben, ha a gazda kész az elitélt s a szerződés teljesítésére már hajlandó cselédet elfogadni, a gazda és a cseléd együttes kérelmére, a hatóság által a körülmények mérlegelésével a kihágási

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

eljárás megszüntethető, illetőleg a megállapított büntetés végrehajtása mellőzhető.

61. §. A jelen törvény 3., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 13., 24., 29., 30., 33., 34., 35., 41., 51., 52., 53. §-aiba ütköző, továbbá az 57. § II. pontjában és az 58. §-ban említett kihágásokat kivéve, az eljárást csak a sértett félnek nyolc nap alatt előterjesztett indítványára lehet folyamatba tenni.

1. E törvény nem érinti az 1898. évi II. t.-c.-t, ellenben hatályon kívül helyezi az 1876. évi XIII. t.-c.-nek a gazdasági cselédekre vonatkozó rendelkezéseit (69. §).

2. Az itt meghatározott kihágások alanyai: a gazdasági cseléd (1. §) és az ily cseléd gazdája vagy ennek megbizottja. Nem gazdasági cseléd: a házi cseléd, a mezei munkás és a napszámos, a dohánykertész stb.

3. Az 57. § I. pontja alá eső kihágások tárgyai e törvény előző parancsoló vagy tiltó rendelkezései. Ezek közül a gazdára vonatkoznak: a 3., 5—10., 13., 16., 17., 21., 23—35., 41., 44., 47., 51—55. §-ok A gazdasági cselédet illetik: a 13., 16—19., 44., 47. és 50. §-ok.

4. Az 57. § II. pontjában említett 1898. évi II. t.-c. 65. §-a szerint hatálytalanok a magasabb munkabér kikényszerítése végett létrejött összebeszélések, egyezmények stb. (l. fönn 29. sz. a.). Ehhez kapcsolódik a II. pont kihágása.

E kihágás alanya a cselédtárs vagy bárki más lehet; elkövetési cselekedetét az 57. § részletesen körülírja.

5. Az 58. § a), b) és c) pontjai magukban foglalják a kihágás teljes tényálladékát. A c) pont háttere a 3. §, mely szerint a 18. évét túl nem haladott cseléd (gyermekcseléd) a gazda házi fegyelme alatt áll, — továbbá a 46. § b) pontja, mely szerint a házi fegyelem alatt nem álló cseléd fölmondás nélkül elhagyhatja szolgálatát, ha a gazda őt tettleg bántalmazza. Előbbi tehát, a btk. 313. §-a korlátain belül, büntetlenül bántalmazható, ha erre

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

okot szolgáltat. A gyermekcseléddel való kegyetlenkedés azonban a c) pont szerint büntetendő kihágás, — a testi sértés pedig — ha a btk. 313. §-a alapján ki nem menthető —a btk. rendelkezése alá esik.

6. Az 59. § a gazda megbízottjának felelősségét állapítja meg, és pedig akként, hogy az saját személyében felelős az általa elkövetett kihágásért.

7. E kihágások eseteiben is rendszerint a ktk. általános rendelkezései alkalmazandók (56. §). Kivételek: a) hogy az eljárás a felek együttes kérelmére megszüntethető, a büntetés végrehajtása pedig mellőzhető (60. §); b) hogy a sértett félnek 8 nap alatt kell az indítványt előterjesztenie (61. §).

8. Budapesten I. fokúlag a ker. előljáróság ítél. (1907 XLV. t.-c. 62. §. — Rbsz. 1. §. I. 3. b. p.)

42. Borhamisítás s a hamisított bor forgalombahozása.

(1908. évi XLVII. t.-c.)

a) *Súlyosabb kihágások.*

37. §. *(Bm.)* Aki a must, bor, ürmös, törkölybor (csiger, lőre), gyümölcsbor, pezsgő vagy habzóbor készítéséhez vagy kezeléséhez meg nem engedett anyagot használ, vagy ezen italok készítésére és kezelésére vonatkozólag a jelen törvényben foglalt egyéb rendelkezéseket megszegi, úgyszintén az is, aki borhoz hasonló s e törvényben meg nem engedett italt készít, borhamisítás kihágását követi el s 8 naptól 3 hónapig terjedhető elzárással és 10 koronától 1000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

38. §. Kihágást követ el és a 37. §-ban meghatározott büntetésekkel büntetendő az is:

1. aki olyan hamisított bort (8. §) hoz forgalomba vagy tart készletben, amelyet a jelen törvényben

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

foglalt tilalom ellenére maga készített, kezelt, készíttetett vagy kezeltetett, vagy amelyről tudja, hogy azt más ily módon készítette vagy kezelte;

2. aki olyan mustot vagy bort, amely cukrozva van, „természetes", „valódi" vagy más olyan megjelöléssel hoz forgalomba, amely azon vélelem keltésére lehet alkalmas, mintha a cukrozás nem történt volna meg (5. §);

3 aki a tokaji borvidéken termett must vagy bor különlegességének megóvására a 15—26. §-okban megállapított rendelkezéseket megszegi;

4. aki mástól vásárolt borseprőnek borrá való kipréselésével, a 29. §-ban tiltott módon foglalkozik, vagy az összevásárolt borseprőből kipréselt bort forgalomba hozza vagy e célból raktáron tartja;

5 aki törkölybort forgalomba hoz;

6. aki gyümölcsbort szőlőből szürt bor gyanánt (1. §) hoz forgalomba;

7. aki a jelen törvény rendelkezései alá eső italnak készítésénél vagy kezelésénél meg nem engedett anyagot erre a célra bármely módon forgalomba hoz, ajánl vagy hirdet;

8. aki e törvény rendelkezései alá eső italnak meg nem engedett készítésére vagy kezelésére tanácsot ad, utmutatást készít, készíttet, hirdet vagy bármely módon tudva terjeszt;

9. aki a jelen törvény életbelépte előtt cukorral vagy mazsolaszőlővel készített édes vagy más csemegeborokat a 6. §-ban előírt határidő alatt be nem jelenti, valamint az is, aki ezeket, valamint a 6. § utolsó bekezdésében említett egyéb borokat az 5. §-ban körülírt jelzésekkel hozza forgalomba.

39. §. Ha a kihágás elkövetőjének szeszes italok kimérésére, illetve kis mértékben való elárusítására szóló engedélye van, az tőle a 37. § vagy a 38. § 1. pontja alá eső kihágás esetében elvonandó, a 38. § 2—8. pontjai alá eső kihágás esetében pedig elvonható, s az illető ez esetben, az itélet jogerőre emel-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

kedésétől számított öt éven belül ily engedélyt nem kaphat.

40. §. Aki a 37. vagy 38. §-okban meghatározott kihágás, vagy ily kihágás tényálladékát magában foglaló, de súlyosabb beszámítás alá eső büntetendő cselekmény miatt már két izben büntetve volt és utolsó büntetésének kiállása óta két év még nem telt el, az ellen, ujabb visszaesés esetében a szabadságvesztésbüntetésen fölül kiszabandó pénzbüntetés legalább 200 koronában állapítandó meg, s ha szeszes italok kimérésére, illetve kis mértékben való elárusitására szóló engedélye van, az tőle elvonandó s az illető 5 éven belül ilyen engedélyt nem kaphat.

1. E törvény életbelépésekor (1909 jan. 1.) az 1893. évi XXIII. t.-c. hatályát vesztette (66. §).

2. A 37. § szerint a borhamisitás kihágása háromféle módon követhető el. Ezek: a) a must, bor stb. készitésénél vagy kezelésénél meg nem engedett anyagok használata; b) az italok készitésére és kezelésére vonatkozó egyéb rendelkezések megszegése; c) a borhoz hasonló meg nem engedett ital készitése.

A must, bor stb. készitésénél és kezelésénél bizonyos mértékig meg van engedve a szesz és a cukor használata (2—5. §-ok); ellenben nincsenek megengedve a 6. §-ban fölsorolt anyagok (viz, mazsola, szárított gyümölcs stb.).

A kérdéses italok készitésére és kezelésére vonatkozó egyéb rendelkezések a tokaji borokról szóló II. s a borseprőről, törkölyborról, gyümölcsborról, pezsgőről és habzóborról szóló III. fejezetekben foglaltatnak.

A borhoz hasonló meg nem engedett ital az, mely nem kizárólag a szőlő levéből erjesztés útján állittatott elő (1. §).

3. A 38. §-hoz a következőket jegyezzük meg:

a) hamisitott bor (1. pont) az, melynek készitéséhez vagy kezeléséhez meg nem engedett anyag használtatott,

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

amely meg nem engedett módon állíttatott elő, vagy amely csak a borhoz hasonló ital (8. §);

b) cukrozott bort vagy mustot (2. pont) tilos oly jelzővel ellátni, mintha a cukrozás nem történt volna meg (5. §);

c) a tokaji borvidéken termett must vagy bor (3. pont) különlegességének megóvását célzó rendelkezések a borvidék meghatározására, e borvidéken termett bor vagy must cukrozásának tilalmára, az elnevezésre, más borral való összeházasításra, a felöntésre, a más borvidékről származó bor bevitelére s a tokaji borvidék területéről való kivitelére stb. vonatkoznak (15—26. §-ok);

d) a borseprőt illetőleg (4. pont) megengedi a törvény, hogy saját borának seprőjét az illető kipréselheti s az ekként nyert bort eladhatja vagy fölhasználhatja, — ellenben tilos bor előállítására és forgalombahozása végett mástól borseprőt venni s a borseprőből vízzel borhoz hasonló italt előállítani (29. §);

e) törkölybor (5. pont) az, mely a friss szőlő törkölyéből felönött vízzel, erjesztés útján állíttatik elő (30. §); e bor fölhasználása meg van engedve, de forgalombahozatala tilos (31—33. §-ok);

f) gyümölcsbor (6. pont) a szőlőn kívül más gyümölcs levéből előállított ital (34. §);

g) a bor vagy más hasonló ital készítésénél vagy kezelésénél (7. pont) tilos a 6. §-ban fölsorolt anyagokat fölhasználni és így tilos ezeket ily célból forgalombahozni, ajánlani és hirdetni is (8. §);

h) a 8. pont a 8. § utolsó bekezdése rendelkezésének megszegését helyezi büntetés alá;

i) a 9. pont tárgyai az oly borok, amelyeket az 1893. évi XXIII. t.-c. szerint szabad volt készíteni, de amelyek készítését a jelen törvény tiltja. Ezek közül a cukorral és mazsolával készített borokat a jelen törvény hatályba-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

léptétől számított egy hónap alatt (1909 január végéig) az illetékes I. foku hatóságnál be kellett jelenteni; egyébként pedig minden ily bor még egy évig elárusítható, de tilos azt „természetes“, „valódi“ vagy más hasonló jelzővel ellátni.

4. A 39. és 40. §-okban meghatározott mellékbüntetések, illetőleg a visszaesőre kiszabható súlyosabb büntetés csak a 37. és 38. §-ok eseteiben alkalmazhatók. E §-okra vonatkoznak még: a) a 43. §, mely szerint: az elzárás tartama akkor se haladhatja meg a három hónapot, ha több kihágásra összbüntetésképpen állapittatik meg, — ide nem értve a mellékbüntetésként kiszabott pénzbüntetést helyettesítő elzárás tartamát; b) a 49. §, mely szerint: a büntető-ítéletben ennek az elitélt fél költségén leendő hirlapi közzététele is elrendelhető.

b) *Enyhébb esetek.*

41. §. Kihágást követ el s 3 naptól 15 napig terjedhető elzárással és 10 koronától 600 koronáig terjedhető **pénzbüntetéssel büntetendő:**

1. aki hamisított bort (8. §) forgalomba hoz, ha cselekménye a 38. § 1. pontja alá nem esik;

2. aki a törkölybor készítésének a 33. §-ban előírt előzetes bejelentését elmulasztja;

3. aki a törkölybor vagy gyümölcsbor raktározására, elkülönítve tartására, vagy pedig a törkölybort, gyümölcsbort, habzóbort s a gyümölcsborból készült pezsgőt tartalmazó hordóknak, palackoknak, vagy más edényeknek megjelölésére vonatkozó rendelkezéseket megszegi (35. és 36. §-ok);

4. aki a 9., 10. és 11. §-okban a mustnak vagy bornak származására, termelőjére vagy a szőlőfajtára utaló elnevezésekre, vagy jelzésekre vonatkozólag megállapított rendelkezéseket megszegi;

5. aki a must, bor és az e törvény rendelkezései alá eső egyéb italok készítésére, kezelésére, raktáro-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

zására, jelzésére és forgalomba hozatalára vonatkozó rendelkezések kifüggesztésére a 13. §-ban előírt kötelezettségének nem tesz eleget.

42. §. Kihágást követ el és 10 koronától 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő:

1. aki hamisított bort (8. §) vagy törkölybort forgalombahozatal céljából mástól, tudva, megszerez;

2. aki borseprőt a benne lévő bornak kipréselés után való forgalomba hozatala céljából megvesz, vagy bármiként megszerez;

3. aki a 14. §-ban előírt nyilvántartást megfelelően nem vezeti, valamint az is, aki ezen nyilvántartást a hatóságnak, vagy a 63. §-ban említett közegeknek, az ott jelzett célból rendelkezésükre nem bocsátja, vagy abból az illetők által kívánt adatok átnézését, kijegyzését és összeállítását, vagy a gyanus italokból, vagy egyéb anyagokból való mintavételt meg nem engedi, vagy akadályozza.

1. A 41. §-hoz a következőket jegyezzük meg:

a) a hamisított bor forgalombahozása (1. pont) akkor esik e § alá, ha az nem a jelen törvényben foglalt speciális tilalom ellenére készíttetett;

b) aki törkölybort akar készíteni (2. pont), köteles azt az illető község elöljáróságának legalább 48 órával előbb bejelenteni (33. §);

c) a törkölybort stb. tartalmazó edényt törköly- vagy gyümölcsbor stb. megjelöléssel kell ellátni s az ily bor a természetes bortól elkülönítve tartandó (35. §); a pezsgőtől különböző habzó bor edényét pedig habzó bor megjelöléssel kell ellátni (36. §);

d) a speciális külföldi borok (sherry, malaga stb.) csak a származásuknak és minőségüknek megfelelő elnevezés alatt (9. §), — a hazai bor vagy must csak tényleges származásának és minőségének megfelelő (10. §), — az összeházasított bor csak azon bor elne-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

vezése alatt hozható forgalomba, amely jellegének megfelel (11. §);

e) az oly pincékben, ahol eladásra szánt bort stb. készítenek és tartanak, ki kell függeszteni a jelen törvény ama rendelkezéseit, amelyek a bor megengedett és tiltott készítésére stb. vonatkoznak, — a 4 kat. holdnál kisebb szőlő birtokosát azonban e szabály csak akkor kötelezi, ha bor vagy must kicsinyben való eladásával, illetőleg borseprő vagy törkölybor elárusításával foglalkozik (13. §).

2. A 42. § 1. pontja abban különbözik a 38. § 1. s a 41. § 1. pontjától, hogy itt nem a hamisított bor forgalombahozásáról, hanem csak forgalombahozás végett való megszerzéséről van szó.

A 2. pont határos a 38. § 4. pontjával. A különbség itt is az, hogy az utóbbi pont szerint a tilos módon megszerzett seprőbor forgalombahozása, míg a jelen § 2. pontja szerint annak ily célból való megszerzése büntetendő.

A 3. pontban említett 14. § szerint az, ki bor stb. eladásával foglalkozik vagy házi szükségletét meghaladó borát értékesíti, köteles a raktáron tartott, a beszerzett és az eladott borról és 50 litert meghaladó eladás esetén a vevők nevéről nyilvántartó jegyzéket vezetni s azt a hatóságnak, illetőleg a hatóság ellenőrző közegének, kívánságukra fölmutatni.

c) *A munkaadó és helyettesének felelőssége.*

45. §. A munkaadó, vagy a felügyelettel megbízott egyén az e törvénybe ütköző cselekményekért büntetőjogi felelősséggel akkor is tartozik, ha a cselekményt az ő tudtával és elnézésével alkalmazottja követi el, úgyszintén, ha a munkaadót, vagy a fel-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

ügyelettel megbizott egyént e cselekmények elkövetésénél a köteles ellenőrzés elmulasztása terheli.

1. E § a munkaadónak és a fölügyelettel megbízott egyénnek felelősségét a büntetőjog általános elveinek megfelelően határozza meg. E felelősség szándékosságon alapul, ha az alkalmazott a munkaadó tudtával követi el a kihágást, — ellenben gondatlanságra vihető vissza, ha illetőt csak a köteles ellenőrzés elmulasztása terheli.

E törvénynek valamennyi kihágására kiterjedő büntetőrendelkezései még ezek:

a) túlnyomó enyhítő körülmények esetén elzárás helyett 1000 K-ig terjedhető pénzbüntetés szabható ki (44. §);

b) a zár alá vett italok, ha ipari célra alkalmasak, denaturálandók, elkobzandók és az 1901. évi XX. t.-c. 23. §-ában megjelölt célra értékesítendők, — különös méltánylást érdemlő esetekben a tulajdonosnak visszaadandók; az ipari célra nem alkalmas hamisított italok s a hamisításra szolgáló anyagok pedig megsemmisítendők (46., 47., 48. §-ok);

c) a kihágás miatt elítélt a természetes bor után járó állami boritaladót is tartozik megfizetni, mely célból az ítélet az illetékes kir. pénzügyigazgatósággal is közlendő (50. §);

d) az e törvényben megállapított büntetések csak akkor alkalmazhatók, ha a cselekmény súlyosabb büntetés alá nem esik (51. §), aminő pl. a btk. 314. vagy 315. §-ai alá eső közegészség elleni vétség, illetőleg büntett.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

43. Kivándorlási törvény rendelkezéseinek megszegése.

(1909. évi II. t.-c.)

39. §. *(Bm.)* Aki engedély vagy jóváhagyás nélkül működő kivándorlási vállalkozóval vagy helyettessel a kivándorlásra vonatkozó üzleti összeköttetésben áll, vagy ily összeköttetés létesítésére lépéseket tesz, vagy ezeknek a kivándorlásra vonatkozó működését bármely más módon előmozdítja, ha cselekménye súlyosabb beszámítás alá nem esik, kihágás miatt két hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

40. §. Aki útlevél nélkül, vagy a 2-ik §-ban megállapított tilalom ellenére kivándorlás céljából útra kel, ha cselekménye súlyosabb beszámítás alá nem esik, kihágás miatt két hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

41. §. Aki előlegnyujtással, fuvarozással, kalauzolással, kioktatással, vagy bármely más módon annak, akinek útlevele nincs, vagy aki a jelen törvény értelmében kivándorlásra nem jogosult, a kivándorláshoz segédkezet nyujt, ha cselekménye súlyosabb beszámítás alá nem esik, kihágás miatt két hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. Visszaesés esetében, ha az előző büntetés kiállása óta két év még el nem telt, a kiszabható büntetés legkisebb mértéke 15 napi elzárás és 100 korona pénzbüntetés.

Aki az előbbi bekezdésben meghatározott cselekményt üzletszerüen követi el, vétség miatt két évig terjedhető fogházzal és 4000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

42. §. Az a szállító vállalkozó vagy helyettes, illetőleg irodavezető, vagy más alkalmazott, aki a jelen törvény 10. §-ának második bekezdésében, 13., 15.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

§-aiban, vagy a 23. § második bekezdésének *b)* vagy *c)* pontjaiban tiltott cselekményeket elköveti, vagy a 20. § első bekezdésében, vagy a 24. §-ban foglalt rendelkezéseket megszegi, vagy aki oly egyénnel köt kivándorlási szerződést, kinek útlevele nincs, vagy akiről tudta, vagy tudnia kellett volna, hogy a jelen törvény szerint kivándorlásra nem jogosult, kihágás miatt két hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Az irodavezetőnek és más alkalmazottnak a jelen törvénybe ütköző cselekményeiért büntetendő a vállalkozó és a helyettes is, ha az alkalmazott a cselekményt annak tudtával és elnézésével követte el. Ugyanezen föltétel alatt büntetendő az irodavezető az alája rendelt irodai alkalmazott cselekményeiért.

Az a vállalkozó vagy helyettes, aki az irodavezető vagy más alkalmazott által elkövetett büntetendő cselekménynél a körülményekhez képest személyesen teljesíthető ellenőrzést elmulasztotta, kihágás miatt két hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. Ugyanez áll az irodavezetőre az alája rendelt irodai alkalmazott cselekményei tekintetében.

43. §. Aki az e törvény 1. §-ának harmadik bekezdése alapján kibocsátott miniszteri rendeletek szabályait megszegi, kihágás miatt két hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

44. §. Aki e törvénybe ütköző büntetendő cselekmény elkövetéséért a cselekmény elkövetőjének utólag jutalmat ad, vagy bármi előnyt nyujt vagy igér, ha cselekménye súlyosabb beszámítás alá nem esik, kihágás miatt két hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ha az e törvényben meghatározott bűntettet, vétséget vagy kihágást olyan személy követte el, akinek italmérési engedélye van, ez tőle elvonandó és

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

ujabbat a büntetés kiállásától számított öt éven belül nem nyerhet.

50. §. Az engedéllyel bíró szállító vállalkozó vagy helyettese vagy más alkalmazottja által küldött és e törvény értelmében tiltott, úgyszintén az engedéllyel nem bíró szállító vállalkozó vagy megbizottja által küldött és a kivándorlási üzlet körébe tartozó mindennemü levelek, hirdetmények, nyomtatványok és hajójegyek, valamint az újból való használatra visszaküldött útlevelek lefoglalandók.

A lefoglalást rendszerint a közigazgatási hatóság rendeli el. A zárt levelek lefoglalására azonban csak az illetékes kir. törvényszék vizsgálóbírája jogosult. A postán nyitottan küldött ilynemü küldemények lefoglalását maga a postahivatal foganatosítja.

A királyi postahivatalok azon egyszerü és ajánlott leveleknek s másnemü zárt postai küldeményeknek érkezéséről, melyeknek külsejéből, úgymint: alakjáról, a föladás helyéről, tömeges érkezéséről, a boritékon levő netaláni cégjelzésből s egyéb jelekből gyanítani lehet, hogy az első bekezdésben megjelölt tartalommal bírnak, vagy abban fölsorolt tárgyakat tartalmaznak, kötelesek a címzett nevének és a levél föladási helyének megjelölésével az illetékes közigazgatási hatóságot értesíteni.

Az ilyen postai küldemények lefoglalása, illetőleg kézbesítése körül követendő eljárást a kereskedelemügyi miniszter a belügyi és igazságügyi miniszterekkel egyetértőleg rendeleti úton szabályozza.

1. A fönnebbi szakaszokat megelőző 37. és 38. §-ok a kir. törvényszék hatáskörébe tartozó bűntetteket és vétségeket állapitanak meg. A kihagyott 45. és 46. §-ok szerint: a *belügyminiszter* rendbüntetésként pénzbírságot szabhat ki a kivándorlási vállalkozóra és a hajóvezetőre. A 47. § 1. és 2. bek. a büntett és vétség mellékbüntetéseiről szól. A 48. és 49. §-ok tartalmát lásd alább a 12. és 14. jegyzetekben.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

E törvény folytán az 1903. évi IV. t.-c. hatálytalanná vált s az annak alapján szervezett kivándorlási tanács megszűnt (52. §).

3. A 39—41. s a 43. és 44. §-ok alá eső cselekmény alanya bárki; a 42. § szerint büntetendő csak a szállító vállalkozó vagy helyettes lehet. Passziv alanya mindegyik §-nak a *kivándorló;* vagyis: aki tartós kereset céljából külföldre távozik (1. §).

4. A 39—41. §-ok alapján büntetendő az:

a) aki engedély nélküli kivándorlási vállalkozóval üzleti összeköttetésben áll, e célra lépéseket tesz, vagy ezek működését előmozdítja (39. §);

b) aki útlevél nélkül vagy a 2. § tilalma ellenére kivándorlás céljából útra kel (40. §);

c) aki az előbbi pontban megjelölt személynek a kivándorláshoz segédkezet nyujt (41. §).

5. A 39. § a kihágás teljes tényálladékát magában foglalja.

6. A 40. § összefügg a 3. §-al, amely szerint minden kivándorlónak megfelelő *útlevéllel* kell ellátva lennie. Továbbá a 2. §-al, mely a)—i) pontok alatt megállapitja a kivándorlás korlátait; igy pl. a kiskoruak csak atyai vagy gyámhatósági beleegyezés mellett; a védkötelesek csak a honvédelmi és belügyminiszterek engedélye esetén vándorolhatnak ki, — ellenben nem vándorolhat ki az: ki ellen bűnvádi eljárás folyik, vagy aki el van itélve, ki otthonmaradó gyermekéről vagy keresetképtelen hozzátartozójáról nem gondoskodik, ki a szükséges pénzzel nem rendelkezik stb. Amennyiben az ily egyén kivándorlás céljából útra kel: ezzel már bevégezte a kihágást, habár az út megkezdésekor tartóztatják is föl.

7. A 41. § kiegészíti az előző §-t, mert föltételezi, hogy oly egyén akar kivándorolni, aki ebben korlá-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

tozva van. Ennek elősegítésében áll a kihágás, — amely súlyosabbá válik a visszaesőnél (2. bek.) és vétséggé fokozódik annál, aki ezt üzletszerűleg követi el.

8. A 42. § kihágását az a szállító stb. követi el:

a) aki a 10., 13., 15., 20., 23. és 24. §-ok rendelkezéseit megszegi;

b) aki útlevéllel nem bíró vagy kivándorlásra nem jogosult egyénnel köt szerződést;

c) aki a hatáskörébe tartozó ellenőrzést elmulasztja.

9. A 42. §-ban említett 10. §-nak 2. bekezdése a bejelentett díjaknál magasabb díjak szedését, — a 13. § az irodai alkalmazottak rendkívüli díjazását, — a 15. § a menetrendre, ellátásra és szállításra vonatkozó értesítésen kívül más tájékoztató irat közzétételét és közlését, — a 20. § 1. bek. a kivándorló szállításának nem a 11. §-ban jelzett irodában kötött írásbeli szerződés alapján való teljesítését, — a 23. § 2. bek. b) és c) pontja a kivándorlótól a szállítási és biztosítási díjon fölül bármely más díj szedését vagy részére előleg adását, s a kivándorlónak tartózkodási helye, ideje vagy foglalkozása megválasztásában való korlátozását tiltja, — a 24. § szerint pedig a hajóraszállás előtt visszalépő kivándorló részére a szállítási díj megtérítendő.

10. A 43. §-ban említett 1. § 3. bekezdése értelmében a belügyminiszter állapítja meg a külföldre való munkaközvetítésnek és a munkások külföldi államokba történő szerződtetésének szabályait.

11. A 44. § kihágása határos a bűnpártolással (btk. 374. és 375. §-ok) s csak akkor forog fönn, ha e vétség meg nem állapítható.

12. A 39—44. §-ok s az ezeket kiegészítő 47. § rendelkezései akkor is alkalmazandók, ha az azokban meghatározott cselekményt akár magyar állampolgár,

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

akár külföldi e törvény hatályának területén kívül követi el. (48. §.)

13. Az 50. §-ban körülírt lefoglalás szabályai helyettesítik a Bp. s a Rbsz. megfelelő rendelkezéseit.

14. Az első- és másodfoku ítéletek a *kivándorlási biztossal* közlendők, aki az ítéletek ellen fölebbezéssel élhet (49. §).

IV. FEJEZET.

Miniszteri rendeletekben megállapított kihágások.

(Bpélt. 19. § 4. pont.)

a) *A belügyminiszter rendeletei.* (1867—1909.)

1. Mérges festékek és vegyi készítmények alkalmazása és eladása iránt: 10761/67. (R. T., 1867. 249. l.) Lásd alant 13. és 104. sz. a.

2. Szikvíz gyártása tárgyában: 649/69. (R. T. 1869. 30. l.), — 110461/94. (Rt. 895. I. 4. l.), — 31295/95. (Rt. 1895. I. 801. l.)

3. Titkos gyógyszerek készítéséről és árulásáról s a kuruzslásról: 2131/69. (Rt. 1869. 33. l.).

4. Méregszerek zár alatt tartásáról és kiszolgáltatásáról: 2789/69. (Rt. 1869. 575. l.).

5. Tűzrendészeti szabályok kezelése tárgyában: 3365/69. (Rt. 1869. 642. l.).

6. Kémények tisztántartásáról és söpörtetéséről: 4209/69. (Rt. 1869. 430. l.), — 14803/83. (Rt. 1883. 717. l.).

7. Villanygyufagyári munkások egészségének megóvásáról: 5089/69. (Rt. 1869. 202. l.).

8. Ásványolajok szállításáról és tartásáról: 2970/70. (Rt. 1870. 209. l.), — 39215/94. (Rt. 1894. I. 594. l.), — 112771/905. (Rt. 1905. 1245. l.).

9. Foggyógyászati gyakorlat szabályozása: 18644/71.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

(Rt. 1871. 242. l.), — 54731/85. (Rt. 1885. 1772. l.) Lásd még alább a 85. sz. a. és a 105. sz. a.

10. Külföldön megjelent sajtótermékek házalás útján való elárusításáról; 463/73. (Rt. 1873. 68. l.). Lásd alább 108. sz. a.

11. Durranó és robbanó tárgyakra vonatkozó rendőri intézkedésekről: 49500/73. (Rt. 1873. 647. l.), — ugyanezek nagyobb készletben tartásának tilalmáról: 17041/83. (Rt. 1883. 719. l.).

12. Chromsavas ólom használatának tilalmáról a cukorkészítésnél: 12859/74. (Rt. 1874. 332. l.).

13. Mérges festékek és vegyi készítményeknek közhasználati tárgyaknál való alkalmazásáról: 36685/74. (Rt. 1874. 574. l.) Lásd fent 1. és alant 104. sz. a.

14. Az egyletekről, különösen a szabályellenesen alakult, föloszlatott vagy fölfüggesztett egyletekben való részvétel tilalmazásáról: 1508/75. (Rt. 1898. I. 245. l.), — 1136/98. (Rt. 1875. 128. l.).

15. Hullák kiásatásáról és elszállításáról: 25194/75. (Rt. 1875. 128. l.).

16. Egészségre ártalmas és veszélyes tápszerek, italok és tárgyak elkobzásáról: 31026/76. (Rt. 1876. 349. l.), — e rend. életbeléptetéséről: 55501/76. (Rt. 1876. 724. l.)

17. Vérbocsátással való visszaélés tilalmáról: 49399/76. (Rt. 1876. 517. l.).

18. A halottkémlésről: 55501/76. (Rt. 1876. 724. l.)

19. Erdőtörvény életbeléptetéséről: 25372/80. (Rt. 1880. 343. l.), — 1528/880. m. e. r. (Rt. 1880. 247. l.).

20. Mákhéjszörp eladásának tilalmáról: 35603/82. (Rt. 1882. 754. l.).

21. Magánhirdetmények megrongálásának vagy leszakításának eltiltása iránt: 34451/83. (Rt. 1883. 663. l.).

22. Az ország cimerének használhatásáról: 50422/83. (Rt. 1883. 1242. l.), — 29722/84. (Rt. 1884. 683. l.), —

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

160/900. (Rt. 1900. 118. l.), — 20345/908. (Rt. 1908. I. 681. l.). Lásd alább a 90. sz. a.

23. Titkos összetételü szerek és különleges gyógyszerekkel üzött visszaélésről: 5991/84. (Rt. 1884. 46. l.).

24. Az ázsiai kolera elleni védekezésről: 44382/84. (Rt. 1884. 1343. l.), — 63464/86. (Rt. 1886. 860. l.), — 78771/92., (Rt. 1892. 2647. l.), — 58505/93., (Rt. 1893. 1706. l.).

25. Szemcsés köthártyalobról (trachomáról) 51066/84., (Rt. 1885. 1. l.), — 63668/86., (Rt. 1886. 856. l.), — 110000/903., (Rt. 1904. 27. l.).

26. Borsókás sertéshús elárusitásáról: 1098/85., (Rt. 1885. 377. l.).

27. Felsőbb közig. hatósághoz intézett beadványban foglalt sértő kifejezések megtorlásáról: 2466/85., (Rt. 1885. 246. l.).

28. Fertőtlenitő anyagok készitéséről és elárusitásáról: 20476/85., (Rt. 1885. 401. l.).

29. Gyermekek által elkövetett vasuti balesetekért a szülő stb. felelősségéről: 51201/87. (Rt. 1887. 2043. l.).

30. Külföldieknek a községekben lakhatásáról: 54091/88., (Rt. 1888. 2499. l.), — az ország területén lakhatásáról: 90000/905., (Rt. 1905. 171. l.), és Budapest területén lakhatásáról: 40000/908., (Rt. 1908. 210. l.), — 660/906., m. e. r., (Rt. 1906. 171. l.).

31. Árúk mértéken aluli eladásáról: 70000/88. (Rt. 1888. 2042. l.)

32. Denaturált szesszel üzött visszaélésekről: 19093/89. (Rt. 1889. 869. l.)

33. Dinitrocresol és koradlin festőanyagok tápszerek festésére használatának tilalmáról: 30724/89. (Rt. 1889. 879. l.)

34. Táp- és élelmiszerek s füszerek készitése és elárusitása körüli visszaélésekről: 33075/89. (Rt. 1889. 884. l.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

35. Horgany- és ólomnak az élelmiszereknél és italoknál való használatáról: 34652/89. (Rt. 1889. 887. l.)

36. Vöröskereszt-egylet címerének és jelvényeinek oltalmáról: 40113/89. (Rt. 1889. 1701. l.), — 52125/89. (Rt. 1889. 1967. l.), — 44995/98. (Rt. 1898. I. 800. l.)

37. Influenza elleni védekezésről: 2895/90. (Rt. 1890. 16. l.)

38. Himlőoltóanyag tiltott elárusításáról: 27467/90. (Rt. 1890. 816. l.), — 54141/92. (Rt. 1892. 1502. l.), — 31773/97. (Rt. 1897. II. 940. l.)

39. Syphonfejek átalakításáról: 37523/90. (Rt. 1890. 950. l.)

40. Robbanó anyagok gyártása, raktározása, forgalombahozása és szállítása iránt: 40302/90. (Rt. 1890. 1628. l.), — 40450/94. (Rt. 1894. I. 595. l.)

41. Nyomdatulajdonos kötelességéről lakásuk bejelentését és átfűzött könyv tartását illetőleg 414/91. (Rt. 1891. I. 8. l.)

42. Szeszes italok kimérésénél és kis mértékben árusításánál üzött visszaélésekről: 16736/91. (Rt. 1891. 243. l.), — 78543/99. (Rt. 1899. II. 2357. l.), — 21534/904. (Rt. 1904. 927. l.), — 53236/892. (Rt. 1892. 1908. l.)

43. Rézszíták konyhai használatának korlátozásáról: 55284/92. (Rt. 1892. 3082. l.)

44. Szállodák és vendégfogadók egészségügyi ellenőrzéséről: 36152/93. (Rt. 1893. 1937. l.)

45. Szállítási tilalmakról: 48571/93. (Rt. 1893. 1700. l.)

46. Difteritisz elleni védekezésről: 10395/93. (Rt. 1893. 458. l.), — 94955/94. (Rt. 1894. II. 692. l.), — 102233/95. (Rt. 1895. I. 52. l.), — 106248/96. — (Rt. 1896. II. 818. l.), — 139108/902. (Rt. 1903. 12. l.), — 62363/904. (Rt. 1904. 660. l.)

47. Maszlag árusításának korlátozásáról: 13808/93. (Rt. 1893. 446. l.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

48. Fürdők és gyógyhelyek fölügyeletéről és kimutatásairól s az ásványvizek kezeléséről: 44404/93. (Rt. 1893. 1548. l.), — 58607/95. (Rt. 1895. II. 54. l.)

49. Hullaszállításról és kiásatásról: 52344/93. (Rt 1893. 1702. l.), — 25857/906. (Rt. 1906. 1164. l.)

50. Ragályos kórok bejelentéséről: 91954/94. (Rt. 1894. II. 627. l.)

51. Kézi gyógyszertárakról: 98802/94. (Rt. 1894. 704. l.)

52. Hipnotizálás gyakorlásáról: 103816/94. (Rt. 1894. II. 681. l.)

53. Gyógyszerekkel és mérgekkel, valamint gyógyszerkülönlegességekkel való kereskedésről: 111005/94. (Rt. 1895. I. 20. l.), — 74223/98. (Rt. 1898. II. 17. l.), — 38772/901. (Rt. 1901. 238. l.), — 90000/903. (Rt. 1903. 1089. l.), — 120170/903. (Rt. 1904. 49. l.)

54. Ragadozó és kártékony állatok mérgezéséről: 23542/95. (Rt. 1895. I. 231. l.), — 104445/98. (Rt. 1898. II. 470. l.)

55. Csont- és rongynak Budapesten a szeméttől különválasztásáról s az ezekkel való házaló kereskedés betiltásáról: 96982/95. (Rt. 1896. I. 50. l.)

56. Paizsmirigy készítmények árusíthatásáról: 113574/95. (Rt. 1896. I. 71. l.)

57. Nyilvános táncoktatásról: 50743/96. (Rt. 1897. II. 393. l.), — 25797/906. (Rt. 1906. 615. l.).

58. Hirlapok utcai árusításáról: 1608/97. (Rt. 1897. I. 418. l.), — 11287/902. (Rt. 1902. 259. l.), — 71770/105. (Rt. 1905. 486. l.)

59. Adománygyüjtés szabályozása: 35100/97. (Rt. 1897. I. 648. l.)

60. Szeméremsértő nyomtatványok és képek kiállításáról: 40003/97. (Rt. 1897. I. 636. l.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

61. Kerékpárral való közlekedésről: 42159/97. (Rt. 1897. I. 637. l.)

62. Tüdővész elleni óvóintézkedésekről: 49851/97. (Rt. 1898. I. 213. l.), — 76453/98. (Rt. 1898. II. 16. l.), — 56000/905. (Rt. 1905. 647. l.)

63. Sertésólak építésének közutak mentén megtiltásáról: 90260/97. (Rt. 1897. II. 637. l.)

64. Népgyülésekről: 766/98. (Rt. 1898. 226. l.)

65. Szociálista izgatók működésének megakadályozásáról: 768/98. (Rt. 1898. 227. l.)

66. „Professor Leon"-féle készülék eltiltásáról: 14673/98. (Rt. 1898. I. 255. l.)

67. 770°-nál kisebb sürüségü ásványolajjal való házalás megakadályozásáról: 14765/98. (Rt. 1898. I. 653. l.)

68. Gyufagyári munkások egészségének megóvásáról: 24929/98. (Rt. 1898. I. 543. l.)

69. Italmérési helyiség átengedésének tilalmáról munkások bérének kifizetése végett: 28928/98. (Rt. 1898. I. 554. l.); — utcára nyiló külön bejáratáról: 104541/900. (Rt. 1900. II. 591. l.)

70. Sacharin készitmények forgalmáról: 41272/98. (Rt. 1898. I. 558. l.)

71. Kézi zálogkölcsön és italmérési üzlet ugyanegy helyiségben gyakorlása tilalmáról: 41374/98. (Rt. 1898. I. 652. l.)

72. Vidéki gabonaügynökök és üzérek visszaéléseiről: 55234/98. (Rt. 1898. I. 694. l.)

73. Massage gyakorlásának korlátozásáról: 64528/98. (Rt. 1899. I. 27. l.)

74. Ásványvizek gyártásáról és elárusitásáról: 70028/98. (Rt. 1898. II. 12. l.), — 33000/906. (Rt. 1906. 219. l.)

75. Kenyérnemüeket árusitó üzletek és pékmühelyek egészségügyi ellenőrzéséről: 72119/98. (Rt. 1898. II. 351. l.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyülési Könyvtár (www.ogyk.hu)

76. Droguisták eltiltása új gyógyszerek árusításától: 74223/98. (Rt. 1898. II. 17. l.)

77. Daltársulatok eltiltása egész estét betöltő szindarab előadásától: 75096/98. (Rt. 1899. I. 855. l.)

78. Képesített orvosok és bábák a magyar állam területén és Ausztriában üzhető gyakorlatáról: 93289/98. (Rt. 1898. II. 356. l.)

79. Mayer-féle „occlusiv pessar" eszköz eltiltásáról 41458/99. (Rt. 1899. I. 881. l.)

80. Gyógyportokok szájfúvással való készítésének tilalmáról: 46673/99. (Rt. 1899. I. 1155. l.), — 129892/902. (Rt. 1903. 17. l.)

81. Hét éven aluli elhagyott gyermekek gondozásáról: 50000/899. (Rt. 1899. I. 965.), — 25829/900. (Rt. 1900. II. 39.) Lásd alább 101. sz. a.

82. Bányaféreg betegség terjedésének meggátlásáról: 65000/99. (Rt. 1899. I. 1179. l.), — 46887/900. (Rt. 1900. I. 412. l.)

83. Katonai egyenruha jogtalan viseléséről: 66413/99. (Rt. II. 756. l.) Lásd alább 107. sz. a.

84. Italmérésnél és italelárusításnál követendő egészségügyi szabályok megszegéséről: 78543/99. (Rt. 1899. II. 2357. l.), — 21534/904. (Rt. 1904. 927. l.), — 64758/899. p. m. r. (Rt. 1899. II. 1095. l.)

85. Fogtechnikusok elnevezése és működésük szabályozása: 90948/99. Rt. 1899. II. 758. l.) Lásd még fenn a 9. sz. a. és alább a 105. sz. a.

86. Pestisgyanus betegek bejelentéséről: 112391/99. (Rt. 1899. II. 1870. l.)

87. Galvánáramot fejlesztő készülék viselésének eltiltásáról: 133721/99. (Rt. 1899. II. 2410. l.)

88. Spitzer-féle arckenőcs forgalombahozásának eltiltásáról: 135702/99. (Rt. 1900. I. 124. l.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

89. Wolffsky-féle tüdővészt gyógyító tea forgalombahozatalának eltiltásáról: 32131/900. (Rt. 1900. I. 354. l.)

90. Magánosok pecsétében az ország címere használatának tilalmáról: 46669/900. (Rt. 1900. I. 432. l.) Lásd fent a 22. sz. a.

91. Bordélyházakban az italmérési tilalom ellenőrzéséről: 73758/900. (Rt. 1900. II. 268. l.)

92. Dr. Nicholson-féle gyógyszerek behozatalának tilalmáról: 75256/900. (Rt. 1900. II. 665. l.)

93. Fegyverek és hadiszerek Chinába vitelének eltiltásáról: 96970/900. (Rt. 1900. II. 582. l.)

94. Női termékenység meggátlására szolgáló szerek és készülékek forgalmának eltiltásáról: 50981/901. (Rt. 1901. 547. l.)

95. Hangversenyek, mutatványok stb. engedélyezéséről: 64573/901. (Rt. 1901. I. 489. l.), — 88257/903. (Rt. 1903. 1097. l.)

96. Elektro-homeopathiai csillaggyógyszerek és a Pink-pilulák eltiltásáról: 71990/901. (Rt. 1901. 413. l.)

97. Töményített ecetsav forgalombahozásáról: 81721/901. (Rt. 1901. 803. l.)

98. Rongytelepek, szennyezett rongy, csont és bőr fertőtlenítéséről: 1568/902. (Rt. 1902. 252. l.), — 52833/902. (Rt. 1903. 80 l.), — 68467/1903. (Rt. 1903. 1104. l.), — 112610/903. (Rt. 1903. 1295. l.)

99. Töményített és használatkor föloldandó forrázatok használatának tilalmáról: 129892/902. (Rt. 1903. 17. l.)

100. Munkás vagy cseléd könyvének jogellenes visszatartásáról: 67480/902. (Rt. 1903. 161. l.)

101. Elhagyott gyermekek védelméről szóló szabályzat: 1/1903. (Rt. 1903. 534. l.) L. fent 81. sz. a.

102. Schuck-féle „Massage légszivattyú“ készülék eltiltásáról: 45392/904. (Rt. 1904. 663. l.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

103. Sztrájkmozgalmakról: 55154/904. (Rt. 1904. 1378. l.)

104. Festékek, élelmi és élvezeti stb. szerek használatáról: 35556/905. (Rt. 1905. 286. l.) Lásd fent 1. és 13. sz. a.

105. Fogtechnikusok fogorvosi működéséről szóló engedély magyarázatáról: 54423/905. (Rt. 1905. 276. l.) Lásd fentebb 9. és 85. sz. a.

106. Járványos agy- és gerincagyhártyalob elleni védekezésről: 54890/905. (Rt. 1905. 277. l.)

107. Cigányzenekaroknak a katonai ruházathoz hasonló öltöny viselésétől való eltiltásáról: 89879/905. (Rt. 1906. 1. l.) Lásd fent 83. sz. a.

108. Sajtótermékekkel való házalásról: 106647/905. (Rt. 1905. 1067. l., Rt. 1905. 1068. l.) Lásd fentebb 10. sz. a.

109. Naturlicher-Gesundheitshersteller gyógyszer behozatalának eltiltásáról: 18659/906. (Rt. 1906. 218. l.)

110. Új magyar gyógyszerszabvány: 11700/906. (Rt. 1906. 2423. l.)

111. Külföldi oklevéllel bíró bábáknak a gyakorlattól való eltiltásáról: 70143/906. (Rt. 1906. 1008. l.)

112. Közegészségügy rendezéséről: 131672/908. (Rt. 1908. II. 1628. l.) és végrehajtásáról: 124205/908. (Rt. 1908. II. 1628. l.)

113. Kivándorlásról szóló 1909. II. t.-c. életbeléptetéséről és végrehajtásáról: 57000/909 (Rt. 1909. 1049. l.)

b) *A közmunka- és közlekedésügyi miniszter rendeletei.* (1867—1887.)

1. Tutajok járásának szabályozásáról: 2691/67. (Rt. 1867. 498. l.)

2. Gőzgépeknek a vízmüvek melletti járásáról: 5921/68. (Rt. 1868. 186. l.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

3. Hajózási rendszabályok: (Rt. 1869. 514. l.), — (Rt. 1883. 1807. l.)

4. Folyó-, csatorna- és tóhajózási rendszabályok: 2362/69. (Rt. 1869. 518. l.), — 1883. 1807. l.), — 21679/84. (Rt. 1884. 794. l.)

5. Vasuti őrök büntetendő cselekményei megbüntetéséről: 3525/69. (Rt. 1869. 892. l.)

6. Közutakra vonatkozó szabályok: 13998/71. (Rt. 1871. 392. l.)

7. Gőzgépekre és ezek kezelésére nézve kiadott szabályok megszegői elleni eljárás: 30215/83. (Rt. 1883. 1501. l.)

8. Gőzhajók kazánjainak ellenőrzése: 1820/84. (Rt. 1884. 108. l.

9. Vontató utakról és a szabad kikötésről: 39507/85. (Rt. 1885. 2295. l.)

10. Hajókon előforduló szerencsétlenségek meggátlásáról: 47817/85. (Rt. 1886. 10. l.)

11. A kazánok kezelésére és ellenőrzésére vonatkozó szabályok: 22790/86. (Rt. 1886. 1001. l.)

12. A hidakon és kompokon való közuti közlekedésről: 28963/87. (Rt. 1887. 1806. l.)

13. Hajómalmokról: 23455/88. (Rt. 1888. 1023. l.), 33477/88. (Rt. 1888. 1699. l.)

1. Az 1848. évi III. t.-c. 14. §-ának *c)* pontja alapján fölállított közmunka- és közlekedésügyi minisztériumot az 1889. évi XVIII. t.-c. folytán ez évi május 19-én a kereskedelemügyi minisztérium váltotta föl. Az utóbbinak rendeletei tehát folytatásai a közmunka- és közlekedésügyi minisztérium rendeleteinek.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

c) *A kereskedelemügyi miniszter rendeletei:*
(1889—1908.)

1. Zálogházi árverésen vásárolt arany- és ezüstnemüeknek zálogüzletben való elárusításáról: 54818/89. (Rt. 1889. 2265. l.)

2. Tóhajózási jelzések és kitérési szabályok: 32292/89. (Rt. 1889. 1975. l.)

3. Ferenc-csatornai hajózás rendszabályai: 48404/90. (Rt. 1890. 1355. l.), — 59919/95. (Rt. 1895. II. 726. l.)

4. Vasárnapi munkaszünetre vonatkozó rendeletek: 1740/91. p. m. (Rt. 1891. 852. l.); 28559/903. k. m. (Rt. 1903. 483. l.); 45023/903. k. m. (Rt. 1903. 623. l.); 76577/903. k. m. (Rt. 1903. 1455. l.); 23128/904. k. m. (Rt. 1904. 379. l.); 44304/904. k. m. (Rt. 1904. 756. l.); 69519/904. b. m. (Rt. 1904. 715 l.); 67456/908. k. m. (Rt. 1908. II. 1157. l.) Lásd alább 13. sz. a.

5. Hajóforgalomban előforduló balesetek és rendkívüli események följelentéséről: 25036/91. (Rt. 1891. 398. l.)

6. Gyári és ipari alkalmazottaknak betegség esetén való segélyezéséről szóló törvény (1891. XIV. t.-c.) életbeléptetéséről: 13228/92. (Rt. 1892. 895. l.)

7. Fegyverek kötelező megvizsgálásáról szóló törvény (1891. XXXIV.) végrehajtásáról 27290/92. (Rt. 1892. 1255. l.), — 14967/96. (Rt. 1896. I. 1122. l.)

8. Ipari és gyári alkalmazottaknak baleset elleni biztosításáról szóló törvény (1893. XXVIII. t.-c.) végrehajtásáról: 13469/94. (Rt. 1894. I. 270. l.)

9. Géperejü hajók és egyéb úszóművek ellenőrzéséről: 59963/95. (Rt. 1895. II. 758. l.)

10. Csomagokban árult cikkek mennyiségtartalmának helyes megjelöléséről: 14734/900. (Rt. 1900. I. 542. l.)

11. Ragályos betegségek elhurcolásának megakadályozásáról: 51195/901. (Rt. 1901. 622. l.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

12. Állati szőrnemüeket földolgozó ipari munkások egészsége védelméről: 64922/903. (Rt. 1903. 1456. l.), — 18848/905. (Rt. 1905. 451. l.)

13. Fürdőben működő borbélyok vasárnapi munkaszünete: 38832/903. (Rt. 1903. 811.) Lásd fent 4. sz. a.

14. Gőzhajókazánok tisztításáról és megvizsgálásáról 17752/903. (Rt. 1903. 622. l.)

15. Hentes- és mészárosiparnak külön iparigazolvány alapján való gyakorolhatásáról: 17859/903. (Rt. 1903. 193. l.)

16. Hitelesítés alá bocsátható mértékek és mérőeszközök kellékei, hibahatárai és az alkalmazandó hitelesítési bélyegek alakja tárgyában: 107225/908. (Rt. 909. I. 52. l.)

17. Égetett szeszes italok kimérésére használt üvegpalackok és poharak kötelező hitelesítéséről: 107228/908. (Rt. 1909. 191. l.)

18. Hordójelző hivatalokról és a hordójelzésekről. 107230/908. (Rt. 1909. 205. l.)

19. Szeszes italokat tartalmazó zárt palackok mennyiségtartalmának megjelöléséről: 107232/908. (Rt. 1909 225. l.)

20. Ausztria területén hitelesített hordókkal való elbánásról: 111167/908. (Rt. 1909. 228. l.)

21. Szeszes italokat tartalmazó hordók forgalombahozásáról: 111168/908. (Rt. 1909. 229. l.)

22. Acetyléngáz gyártása és fölhasználása körüli eljárásról: 48795/1902. (Rt. 1902. 899. l.), — 25425/904. (Rt. 1904. 523. l.), — 5050/905. (Rt. 1905. 118. l.), — 6479/902. b. m. (Rt. u. o.); — 41082/1904. b. m. (Rt. 1904, 415. l.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

d) *A földmívelés-, ipar- és kereskedelmi miniszter rendeletei.* (1868—1889.)

1. Szerb tövis kiirtásáról: 2918/68. (Rt. 1868. 156. l.), — 18856/84. (Rt. 1884. 618. l.)

2. Házaló kereskedés tárgyainak meghatározásáról: 7428/68. (Rt. 1868. 235. l.)

3. Sorsjegyek házalás útján való árusításáról: 27285/78. (Rt. 1878. 649. l.)

4. Éneklő madarakkal való kereskedés korlátozásáról: 7428/80. (Rt. 1880. 1352. l.)

5. Szőlőlevélbe való csomagolás eltiltásáról: 16492/80. (Rt. 1880. 1356. l.)

6. Állati betegségek körüli gondatlanság megfenyítéséről: 12948/82. (Rt. 1882. 367. l.)

7. Árumegrendelések gyüjtéséről: 43302/82. (Rt. 1882. 1486. l.)

8. Keleti marhavész elleni óvóintézkedésekről: 50045/82. (Rt. 1882. 1609. l.)

9. Aranka kiirtásáról: 16422/83. (Rt. 1883. 1842. l.)

10. Részletügyletről szóló 1883. XXXI. t.-c. végrehajtásáról: 25641/83. (Rt. 1883. 712. l.); ugyane tárgyról 17984/88. p. m. r. (Rt. 1888. 1864. l.)

11. Véderdők beerdősítéséről és a káros legeltetés tilalmáról: 36016/83. (Rt. 1883. 1540. l.)

12. Az ipartörvény végrehajtásáról: 39266/84. (Rt. 1884. 1253. l.)

13. A tengeri halászatról: 56453/84; e rendelet módosításáról 1237/900 k. m. r. (Rt. 1900. I. 114. l.)

14. Ló vagy más teherhordó állattal vagy szekérfogattal való házalásról: 7384/85. (Rt. 1885. 2217. l.)

15. Tüzveszélyes tárgyak hajón szállításának meggátlásáról: 41107/85. (Rt. 1885. 867. l.)

16. Vízjogi törvény végrehajtásáról: 45689/85. (Rt. 1885. 2219.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

17. Vízduzzasztó művekről: 66655/85. (Rt. 1885. 2278. l.)

18. Selyemtenyésztés biztosításáról szóló törvény végrehajtásáról: 17094/86. (Rt. 1886. 400. l.)

19. Italméréssel kapcsolatos iparágakról: 25900/86. (Rt. 1886. 418. l.)

20. Állategészségügyi törvény (1888. VII. t.-c.) végrehajtásáról: 40000/1888. (Rt. 1888. 1885. l.)

21. Kóserhús jogosulatlan árusítása tilalmáról: 48151/88. (Rt. 1888. 1784. l.), — 78372/902 k. m. r. (Rt. 1902. 2045. l.)

22. Pasteur-féle lépfene oltásának szabályozásáról: 64359/88. (Rt. 1889. 936. l.), — e szabályzat áthágásának büntetéséről: 50831/889. f. m. r. (Rt. 1889. 2034. l.)

23. Halászati törvény (1888. XIX. t.-c.) végrehajtásáról: 5000/89. (Rt. 1889. 14. l.)

24. Juhok-, kecskék- és sertéseknek vágóbiztos előtti levágásáról: 7738/89. (Rt. 1889. 894. l.)

25. Macesz készítéséről és elárusításáról: 14040/89. (Rt. 1889. 891. l.)

Az 1848. évi III. t.-c. 14. §-ának *d)* pontja alapján fölállított földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi minisztériumot az 1889. évi XVIII. törvénycikk folytán, ez évi május 19-én a földmívelésügyi minisztérium váltotta föl. Az utóbbi minisztérium és részben a kereskedelemügyi minisztérium rendeletei tehát folytatásai a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi minisztérium rendeleteinek.

e) *A földmívelésügyi minisztérium rendeletei.* (1889—1909.)

1. Halászatról szóló törvényben (1888. XIX. t.-c.) megállapított halászati tilalomról: 30677/889. (Rt. 1889. 2032. l.), — 15667/1891. (Rt. 1891. 247. l.)

2. Sáskairtásról: 22414/890. (Rt. 1890. 818. l.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

3. Beteg állatok tejének fölhasználásáról: 34373/890. (Rt. 1890. 964. l.)

4. Húsvágási szabályrendeletről: 37485/890. (Rt. 1890. 1429. l.)

5. Hernyóirtásról: 6412/1891. (Rt. 1891. 20. l.)

6. Szarvasmarhák ragadós tüdőlobjának kiirtásáról: 16887/892. (Rt. 1892. 1058. l.)

7. A forgalomba hozott kisebb élőállatokkal való bánásmódról: 31060/892. (Rt. 1892. 1389. l.)

8. Marhalevelek be nem mutatása által elkövetett mulasztásokról: 1018/893. (Rt. 1893. 467. l.)

9. Kőbányai sertéspiac állategészségügyi rendtartásáról: 26700/893. (Rt. 1893. 783. l.)

10. Vásárterek tisztántartása elmulasztásának büntetéséről: 60832/893. (Rt. 1893. 2456. l.)

11. Lépfene, sercegő üszög és sertésorbánc ellen való védőoltásról: 13781/894. (Rt. 1894. 846. l.)

12. Mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szóló törvény (1894. XII.) életbeléptetéséről: 48000/894. (Rt. 1894. II. 143. l.), — 48567/894. (Rt. 1894. II. 411. l.)

13. Sertésherélés (miskárolás) gyakorlásáról: 35688/895. (Rt. 1895. I. 859. l.)

14. Mezőgazdasági termények stb. hamisításáról szóló törvény (1895. XLVI.) végrehajtásáról: 38286/896. (Rt. 1896. I. 1253. l.)

15. Állati betegségek elleni új gyógymódok és szerek engedélynélküli alkalmazásáról: 52884/896. (Rt. 1896. II. 297. l.)

16. Vízszabályozó és ármentesítő társulatok, árvédelem körüli eljárásáról: 12642/897. (Rt. 898. I. 215. l.)

17. Munkaadók és mezőgazdasági munkások jogviszonyairól szóló törvény (1898. II.) életbeléptetéséről: 1999/898. (Rt. 1898. I. 295. l.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

18. Sertésvész megakadályozásáról: 9300/898. (Rt. 1898. I. 271. l.)

19. Amerikából való élőnövények és San-Jose paizstetüvel fedett gyümölcs behozatalának tilalmáról: 25000/898. (Rf. 1898. I. 533. l.)

20. Halállomány törvényes védelméről: 86913/898. (Rt. 1899. I. 286. l.)

21. Gazdasági munkásközvetítésről: 11180/899. (Rt. 1899. II. 2527. l.)

22. Vizimunkálatoknál stb. alkalmazott munkásokról szóló törvény (1899. XLI.) végrehajtásáról: 12000/899. (Rt. 1899. II. 2525. l.)

23. Gazdasági munkavállalkozók- és segédmunkásokról szóló törvény (1899. XLII.) életbeléptetéséről: 3399/900. (Rt. 1900. I. 361. l.), — végrehajtásáról: 3400/900. (Rt. 1900. I. 363. l.)

24. Gazdasági munkás- és cselédsegélyzőpénztárról szóló törvény (1900. XVI.) életbeléptetéséről: 12100/900. (Rt. 1900. II. 874. l.), — 12101/900. (Rt. 1900. II. 875. l.) — Ennek kiegészítéséről szóló törvény (1902. XIV.) életbeléptetéséről: 6530/902. (Rt. 1902. 627. l.), — 6531/902. (Rt. 1902. 627. l.)

25. Mesterséges ételzsír- és margarinsajtok gyártásáról és forgalombahozataláról: 25873/900. (Rt. 1900. I. 436. l.)

26. Rézgálic gyártásáról és forgalombahozataláról: 38183/900. (Rt. 1900. I. 520. l.)

27. Állatorvosi közszolgálat államositásáról szóló törvény (1900. XVII.) életbeléptetéséről: 95000/900. (Rt. 1900. II. 727. l.)

28. Birtokos és gazdatiszt jogviszonyairól szóló törvény (1900. XXVII.) életbeléptetéséről: 1500/901. (Rt. 1901. 257. l.) — végrehajtásáról: 1501/901. (Rf. 1901. 257. l.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

29. Erdőmunkásokról szóló törvény (1900. XXVIII.) életbeléptetéséről: 3360/901. (Rt. 1901. 263. l.), — 3661/901. (Rt. 1901. 264. l.)

30. Dohánytermelők és kertészek jogviszonyáról szóló törvény (1900. XXIX.) életbeléptetéséről: 4100/901. (Rt. 1901. 265. l.), — 4101/901. (Rt. 1901. 267. l.)

31. Mezőgazdaságra hasznos állatok oltalmáról: 24625/901. (Rt. 1901. 239. l.)

32. Szopós állatoknak belföldi vágóhidakra való szállításáról: 52982/901. (Rt. 1901. 494. l.)

33. Élő hasznos vadaknak és hasznos szárnyasvadak tojásainak külföldre szállításáról: 105921/903. (Rt. 1903. 1405. l.)

34. Mezőgazdaságra hasznos madarak védelméről: 80644/906. (Rt. 1906. 2147. l.)

35. Marokkói sáskairtásról szóló törvény (1907. XXXI.) végrehajtásáról: 28000/907. (Rt. 1907. I. 810. l.)

36. Gazda és gazdasági cseléd jogviszonyáról szóló törvény (1907. XLV.) életbeléptetéséről: 47900/907. (Rt. 1907. II. 1416. l.) — a szolgálati cselédkönyvekről: 48000/907. (Rt. 1907. II. 1420. l.)

37. Galambok behozatalának korlátozásáról: 2596/908. (Rt. 1908. II. 1097. l.)

38. A húsvizsgálatról: 54300/908.

39. Hamisított bor forgalombahozataláról és a hamis borról szóló törvény (1908. XLVII.) végrehajtásáról: 112000/908. (Rt. 1908. II. 1919. l.)

40. Bornyilvántartás vezetéséről: 64200/909. (Rt. 1909. 1286. l.)

f) *A honvédelmi miniszter rendeletei.* (1872—1894.)

1. Közös hadseregből a honvédséghez áttett tartalékosok büntetése a nyilvántartásra való jelentkezés elmulasztása miatt: 44743/872. (Rt. 1872. 656. l.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

2. Népfölkelésről szóló törvény (1886. XX.) részbeni végrehajtásáról: 53961/886. (Rt. 1886. 1196. l.)

3. Népfölkelési törvény végrehajtása iránti utasítás: 762/887. (Rt. 1887. 113. l.)

4. Hadi lőszereknek közutakon való szállításáról: 44152/887. (Rt. 1887. 2045. l.)

5. Véderőről szóló törvény (1889. VI.) végrehajtása iránti utasítás: 16300/889. (Rt. 1889. 365. és 955. l.), — 33500/889. (Rt. 1889. 1767. l.), — 4173/890. (Rt. 1890. 1440. l.), — 59461/890. (Rt. 1890. 1842. l.), — 4778/891. (Rt. 1891. 1347. l.), — 1997/893. (Rt. 1893. 804. l.)

6. Honvédségről szóló törvény (1890. V.) végrehajtásáról: 1795/890. (Rt. 1890. 598. l.)

7. Népfölkelés némely csoportjának jelentkezéséről szóló törvény (1893. XXXVII.) végrehajtása iránti utasítás: 5555/894. (Rt. 1894. II. 47. l.)

g) *A közoktatásügyi miniszter rendeletei.* (1869—1892.)

1. Az általános tankötelezettségről szóló törvény (1868. XXXVIII.) életbeléptetéséről: 1869. ápr. 4. (Rt. 1869. 232. l.), — 1869 május 26. (Rt. 1869. 612. l.), — 32488/872. (Rt. 1872. 511. l.)

2. A tanköteles gyermekeknek iskolába járatásáról: 19424/874. 584. l.)

3. Mérnöki cím használatáról: 22578/890. (Rt. 1890. 1121. l.)

4. A kisdedóvásról szóló törvény végrehajtása: 44000/892. (Rt. 1892. 2252. l.)

I. A jelen rendeletek szerint büntetendő kihágások tárgyában legfelsőbb fokon a belügyminiszter ítél.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

MÁSODIK RÉSZ.

A RENDŐRI BÜNTETŐ ELJÁRÁS SZABÁLYAI.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

A.

A RENDŐRI BÜNTETŐ ELJÁRÁS EGYSÉGES SZABÁLYOZÁSA TÁRGYÁBAN KIADOTT 65000/1909. B M. SZ. RENDELET.

ELSŐ CIM.

ELJÁRÁS A RENDŐRI BÜNTETŐBIRÓSÁGOK ELŐTT.

ELSŐ FEJEZET.

Általános rendelkezések.

I.

Hatóságok, hatáskör és illetékesség.

1. Rendőri büntetőbíróságok.

1. §. A rendőri büntetőbíróságok hatáskörébe utalt kihágási ügyekben (2. §) a büntetőbírói hatalmat a közigazgatási eljárás egyszerűsítéséről szóló 1901. évi XX. t.-c. 13., 15. és 16. §-a, továbbá a határrendőrségről szóló 1903. évi VIII. t.-c. értelmében a következő hatóságok gyakorolják:

I. Elsőfokon:

1. kis- és nagyközségekben a főszolgabíró, illetőleg a szolgabíró;

2. rendezett tanácsu és törvényhatósági joggal fel-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

ruházott városokban a rendőrkapitány, illetőleg helyettese, ezek akadályoztatása esetében a tanács által e részben megbízott tisztviselő;

3. Budapest székesfővárosban és azon a területen, amelyre a székesfővárosi m. kir. államrendőrség hatósága ezenfelül kiterjed:

a) azokban a kihágási ügyekben, amelyeknek elsőfoku elbírálása a fennálló törvények, rendeletek és szabályrendeletek szerint jelenleg a székesfővárosi m. kir. államrendőrség hatáskörébe tartozik, az illetékes kerületi kapitányság vezetője, ennek akadályoztatása esetében a belügyminiszter által megbízott rendőrségi tisztviselő;

b) a közigazgatási hatóságok hatáskörébe utalt összes többi kihágási ügyekben Budapest székesfővárosban a kerületi előljáróság, a székesfővárosi államrendőrségnek Budapesten kívül eső hatósági területén pedig az I. 1. és 2. pont szerint jogosult hatóság;

4. a határrendőrség működési területén azokban a kihágási ügyekben, melyek a fennálló törvények szerint a határrendőrség hatáskörébe tartoznak, a határszéli rendőrkapitány, illetőleg a belügyminiszter által felhatalmazott tisztviselő.

Az I. 3. *a)* pontban megjelölt ügyek közül a fiatalkoru terheltek kihágási ügyeiben, úgyszintén a csavargásnak, koldulásnak, a kitiltó intézkedés megszegésének, valamint a kéjnőkre vonatkozó hatósági szabályok meg nem tartásának eseteiben a belügyminiszter által kijelölt kerületi kapitányságok vezetői, akadályoztatásuk esetében a belügyminiszter által megbízott rendőrségi tisztviselők járnak el.

II. Másodfokon:

1. kis- és nagyközségekben és rendezett tanácsu városokban az alispán;

2. törvényhatósági joggal felruházott városokban a tanács;

3. a székesfővárosi m. kir. államrendőrség hatósági területén:

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

a) az I. 3. *a)* pont alatt megjelölt ügyekben a székesfővárosi m. kir. államrendőrség főkapitánya vagy helyettese;

b) az I. 3. *b)* pont alatt megjelölt ügyekben Budapest székesfővárosban a tanács, a székesfővárosi államrendőrségnek Budapesten kívül eső hatósági területén pedig az alispán;

4. a határrendőrségnek a kihágási ügyekben hozott határozatai ellen kis- és nagyközségekben és rendezett tanácsu városokban az alispán, törvényhatósági joggal felruházott városokban a tanács.

III. Harmadfokon:

az illető miniszter, akinek hatáskörébe a kihágási ügynek végső fokon való elbírálását törvény vagy törvényben nyert felhatalmazás alapján kiadott miniszteri rendelet utalja.

Azokban a kihágási ügyekben, amelyeknek harmadfoku elbírálása kifejezetten más miniszterhez utalva nincs, harmadfokon a belügyminiszter bíráskodik.

1. E § — amennyiben nem a határrendőrségre vonatkozik (I. 4. és II. 4.) — az 1901. évi XX. t.-c. 13., 15. és 16. §-ait helyettesíti. E törvény 14. §-a a mezőrendőri, az erdei és a cselédügyi kihágásokra vonatkozó rendőri büntetőbíróságokról szól. Minthogy e kihágások csak annyiban esnek kivételes szempont alá, amennyiben csekélyebb kár esetén a községi bíróság hatáskörébe vannak utalva: a 14. §-nak megfelelő rendelkezés a jelen rendelet 237. §-ában fordul elő.

2. Az I., II. és III-foku rendőri büntetőbíróságok az 1901. évi XX. t.-c. 13., 15. és 16. §-aiban akként vannak meghatározva, mint a jelen § I. 1—3., II. 1—3. és III. pontjai alatt. Különbség csak a beosztásban van. Amig ugyanis a törv. 15. és 16. §-ai elkülönítve rendelkeznek a budapesti s az ujpesti és rákospalotai rendőri büntető-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

bíróságokról s ezeket illetőleg a felsőfoku hatóságokról addig a jelen § a többi elsőfoku hatóságok sorozatán I. 3. alatt említi a Budapesten s a budapesti államrendőrség területén eljáró elsőfoku rendőri büntető-hatóságokat, továbbá a II-foku hatóságok közt II. 3. alatt sorolja föl az ugyanazokra vonatkozó másodfoku hatóságokat. A szolgabíró s a tb. főszolgabírák és szolgabírák csak a törvényhatóság különös fölhatalmazása alapján bíráskodhatnak. (2322/887. Bm. elvi határozat.)

Ahol a törv. szerint Budapesten a ker. elől. ítél (1 §. I. 3.) ezt az ill. kihágásnál kiemeltük.

3. A III-foku hatóság mindegyik kihágást illetőleg az a miniszter, kinek hatáskörébe a kihágás végső fokon való elbírálását törvény vagy törvényerejü rendelet utalja. Ezek névszerint: a belügyi, földmívelésügyi, honvédelmi s a kereskedelemügyi miniszterek (1901. évi XX. t.-c. 13. §). A *belügyminiszter* bíráskodik harmadfokon azokban a kihágási ügyekben is, melyek kifejezetten más miniszterhez utalva nincsenek (1. § ut. bek.). Ilyen például az erdei kihágás, melynek III-foku hatósága az 1879. évi XXXI. t.-c. szerint a kir. Curia volt.

4. A *határrendőrség* a határszéli rendőrkapitányságokból áll, amelyek mindegyikének élén egy-egy határszéli rendőrkapitány van alkalmazva (1903. évi VIII. t.-c. 5. és 6. §). E határszéli rendőrkapitány hatáskörébe tartoznak azok a kihágások, melyeket a törvény a határrendőrség hatáskörébe utal (I. 4.). Ily kihágások a hivatk. törv. 2. §-ának *n)* pontja szerint: az útlevélszabályok áthágása, — a tilos visszatérés, — a nőcsempészés, — a külföldiek bejelentésére s lakhatására vonatkozó szabályok megszegése, amennyiben t. i. e kihágások a határrendőrség hatósága alá tartozó területen (törv. 3. §) követtetnek el. A határrendőrségi büntetőügyek II-foku bírája kis- és nagyközségekben s rende-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

zett tanácsu városokban az alispán — törvényhatósági városokban a tanács (II. 4.).

2. A rendőri büntetőbíróságok hatásköre.

2. §. Rendőri büntető eljárás alá és a közigazgatási hatóságok, mint rendőri büntetőbíróságok hatásköréhez tartoznak, amennyiben az e rendelet Második Címében szabályozott községi bírósági eljárásnak nincs helye:

1. a kihágásokról szóló 1879. évi XL. t.-cikkben megállapított kihágások közül az 1897. évi XXXIV. t.-c. 19. §-ának 1. és 2. pontjában felsorolt kihágások;

2. azok a kihágások, amelyeket más törvények a közigazgatási hatóságok hatásköréhez utasítanak;

3. a miniszteri rendeletekben megállapított kihágások, amennyiben kifejezetten a kir. járásbíróságok hatásköréhez utasítva nincsenek;

4. a törvényhatósági vagy városi szabályrendeletekben megállapított kihágások (1879. évi XL. t.-c. 1. § 3. és 4. pontja).

3. §. A hatóság hivatalból vizsgálja meg, hogy az ügy hatáskörébe és illetékessége alá tartozik-e.

A nem illetékes rendőri büntetőbíróság is köteles területén azokat a cselekményeket elrendelni és foganatosítani, amelyeknél a késedelem veszéllyel jár.

1. A 2. § teljesen azonos a Bpélt 19. §-ával. A különbség csak az, hogy utóbbi § 1. és 2. pontja megjelöli a Ktk. ama §-ait, melyekben meghatározott kihágások a közig. hatóság hatásköréhez tartoznak, míg a jelen 2. § 1. pontja csak hivatkozik a Bpélt 19. §-ának 1. és 2. pontjára.

2. A 2. § 1. pontja, illetőleg a Bpélt 19. § 1. és 2. pontja szerint a rendőri büntetőbíróság hatásköréhez tartoznak a Ktk. 43., 44., 45., 47., 49., 50., 61., 62., 63., 64., 66., 67., 68., 70., 72., 73., 74., 75., 76., 77., 78., 80., 81., 82., 83., 84., 85., 86., 99., 100., 101., 102., 103., 104., 105.,

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

106., 107., 109., 110., 112., 113., 115., 116., 117., 118., 119., 120., 121., 122., 123., 124., 125., 136., 137., 138., 141. és 142. §-ai szerint büntetendő kihágások, — valamint a 46. §-ban meghatározott kihágás annyiban, amennyiben az közig. hatóság, hivatalnok vagy közeg ellen volt elkövetve.

3. A kihágásokról szóló, valamint más törvényekben meghatározott kihágásokat, amennyiben a közig. hatóságok hatásköréhez vannak utalva (2. p.) a jelen mű első része tartalmazza. Azok a miniszteri rendeletek, amelyek kihágásokat állapítanak meg, vagy kihágásokat megállapító törvényekre vonatkoznak, az I. rész 4-ik fejezetében vannak fölsorolva.

4. A törvhatósági és városi szabályrendeletekben megállapított kihágások — mint helyi érdekűek és gyakrabban változók — a jelen munka keretéből kihagyattak.

5. A 3. § 1. bek. megegyezik a Bp. 15. §-ával. A hatáskör hiánya az ügy bármely stádiumában, tehát a felsőfoku hatóságok által is — hivatalból figyelembe veendő.

6. A 3. § 2. bek. oly ügyben való eljárást föltételez, mely az illető rendőri büntetőbíróság hatásköréhez tartozik, de melyre nézve az nem illetékes (l. alább a 4. §-t). Amennyiben a késedelem veszéllyel jár: az ilyen nem illetékes rendőri bíróság is köteles a szükséges cselekményeket foganatosítani. — Ezek tehát az eljárás későbbi szakában jogérvényük tekintetében meg nem támadhatók. A nem illetékes r. büntetőbíró is köteles pl. házkutatást, lefoglalást, vagy hatósági szemlét teljesíteni az esetben, midőn a késedelem veszéllyel jár.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

3. A rendőri büntetőbíróságok illetékessége.

a) *Illetékesség az elkövetési hely s a terhelt lakóhelye szerint.*

4. §. Az eljárásra rendszerint az a rendőri büntetőbíróság illetékes, amelyiknek területén a terhelt a kihágást elkövette.

Ha a kihágás elkövetésének helye több rendőri büntetőbíróság területére vagy több rendőri büntetőbíróság területének határára esik, vagy bizonytalan, hogy a terhelt a kihágást melyik rendőri büntetőbíróság területén követte el: az eljárásra az a rendőri büntetőbíróság illetékes, amelyiknek területén a kihágás befejezést nyert, vagy amelyik az ügyben valamely intézkedéssel vagy határozattal a másikat megelőzte.

Az a rendőri büntetőbíróság, amelyiknek területén a terhelt lakik vagy tartózkodik, a más rendőri büntetőbíróság területén elkövetett kihágás elbírálására is illetékessé válik, ha a kihágást nála jelentették föl és a följelentett az első hatósági intézkedés közlésétől számított három nap alatt, legkésőbb azonban első kihallgatásáig illetékességi kifogást nem tesz. A kifogás a kézbesítő ívre is rájegyezhető.

Az elkövetés helye szerint illetékes rendőri büntetőbíróság a hozzá áttett ügyet nem utasíthatja vissza.

E § szabályai nem érintik egyes törvényeknek azokat a rendelkezéseit, amelyek kivételes illetékességet állapítanak meg.

1. Az illetékesség *háromféle* alapon állapítható meg. Ugyanis: *a)* az elkövetési hely, — *b)* a terhelt lakó- vagy tartózkodóhelye, — *c)* a megelőzés alapján. Rendszerint az elkövetési hely bírósága illetékes, míg a *b)* és *c)* pont alatt említett alapon csak kivételes esetben állapítható meg az illetékesség.

2. *Elkövetési hely* az, ahol a kihágás tényálladékához

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

tartozó cselekmény el volt követve. Amennyiben a tettes tevékenysége területileg szétválasztott több cselekményből áll, így pl. midőn valaki hatóságsértés esetén (Ktk. 46. §) az egyik helyen megírja és postára adja, a másik helyen kézbesítteti a sértő tartalmu iratot: mindegyik hely elkövetési helynek tekintendő.

3. *A terhelt lakó- vagy tartózkodóhelye* akkor válik önállóan az illetékesség alapjává, ha különbözik az elkövetés helyétől. Ily esetben az illetékesség föltétele az, hogy a kihágás a terhelt lakó- vagy tartózkodóhelyének bíróságánál jelentessék föl és hogy ez ellen a följelentett az első hatósági intézkedés közlésétől (pl. idézés) számított 3 nap alatt, de legkésőbb első kihallgatásáig kifogást ne tegyen.

4. *A megelőzés* akkor válik alapjává az illetékességnek, ha a kihágás több bíróság területén vagy területének határán követtetett el (2. jegyz.), vagy ha bizonytalan, hogy melyik területen volt elkövetve. *Megelőzés* akkor forog fönn, ha az illető ügyben egyik bíróság a másiknál korábban hozott valamely határozatot vagy tett valamely intézkedést (Bp. 16. § 3. bek.). Ha a följelentés a terhelt lakó- vagy tartózkodóhelyén tétetett, e hely bírósága nem a megelőzés alapján, hanem az előző pontban említett föltétel be nem következése folytán válik illetékessé. E föltétel bekövetkezése esetén, ha t. i. a följelentett kellő időben kifogást tesz, az ügyre nézve az elkövetési hely bírósága lesz illetékes. Ily esetben e bíróság a hozzá áttett ügyet vissza nem utasíthatja.

5. Kivételes illetékességek állapítanak meg: az 1876: XIII. t.-c. (cselédtörv.), az 1879: XXXI. t.-c. (erdőtörv.), az 1894: XII. t.-c. (mezőrendőri törv.) és az 1907: XLV. t.-c. (a gazda és a gazd. cselédek közti jogviszonyról szóló törv.), melyek szerint bizonyos esetekben a köz-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

ségi előljáróság hatásköréhez tartozik a kihágás; míg az 1898: II. t.-c. 75. §-a szerint a földm. miniszter van jogosítva egyes tüzetesen meghatározott esetekben a községi előljáróság hatásköréhez utalni az e törvényben meghatározott kihágást. A 4. § ut. bek. szerint e törvények rendelkezéseit a jelen rendelet nem érinti.

b) Illetékesség viszonvád, részesség és halmazat esetén.

5. §. Kölcsönös sérelem alapján a tárgyalás befejezéséig a terhelt által emelt viszonvád elbírálására az eljáró rendőri büntetőbíróság illetékes, ha a viszonvád hatáskörét meg nem haladja.

A rendőri büntetőbíróság ily ügyeket együtt tárgyalhat és dönthet el.

Az egyik fél vádjának elejtése a másik vádjának elbírálását nem gátolja.

6. §. A tettes bírósága illetékes a részesre is.

7. §. A terhelt ellen ugyanannál a rendőri büntetőbíróságnál folyamatban levő kihágási ügyeket együttes tárgyalás és eldöntés végett lehetőleg egyesíteni kell.

Ha az ügyek összefüggése alapján vagy egyéb fontos okból szükségesnek mutatkozik, a terhelt ellen több egyenlő hatáskörü rendőri büntetőbíróság előtt folyamatban levő ügyeket is szabad egyesíteni.

Az egyesítésre és a további eljárásra az a rendőri büntetőbíróság jogosult, amelyik a súlyosabban büntetendő kihágásra nézve illetékes, kétség esetében pedig az, amelyik a többit megelőzte

A rendőri büntetőbíróságnak joga van az egyesítést mellőzni vagy megszüntetni.

Az egyesítés, valamint mellőzése vagy megszüntetése kérdésében hozott végzés ellen fölfolyamodásnak nincs helye.

Az elsőfoku rendőri büntetőbíróságnak nem szabad az előtte folyamatban levő üggyel olyan ügyet

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyülési Könyvtár (www.ogyk.hu)

egyesíteni, amelyben az elsőfoku rendőri büntetőbíróság már itéletet vagy megszüntető végzést hozott.

8. §. Ha a tettest vagy a részest a kir. bíróság hatáskörébe tartozó oly büntetendő cselekmény is terheli, amely a rendőri büntetőbíróság előtt folyamatban levő kihágási üggyel elválaszthatatlanul összefüggésben áll és amelyben a kir. bíróság még itéletet vagy megszüntető végzést nem hozott: az ügyet a kihágás elbírálása nélkül az illetékes kir. ügyészséghez vagy kir. járásbírósághoz kell áttenni. Az áttételt mellőzni kell, ha a kir. bíróság hatáskörébe tartozó cselekmény magánindítványra üldözendő és a jogosult indítványa hiányzik.

Ha az ügyek között az előbbi bekezdésnek megfelelő összefüggés nincs, vagy ha nem a kihágás tettese vagy részese ellen, hanem más egyén ellen forognak fenn a kir. bíróság hatáskörébe utalt büntetendő cselekmény jelenségei: a rendőri büntetőbíróság az áttételt mellőzi, s amennyiben az eljárás megindítása végett szükséges, a kir. ügyészséget vagy a kir. járásbíróságot a vonatkozó iratok hiteles másolatának átküldésével értesíti. Ekként kell eljárni akkor is, ha rendőri büntetőeljárás alá nem tartozó oly cselekmény jelenségei merülnek föl, amely más közigazgatási hatóságnak hatáskörébe vagy illetékessége alá tartozó közigazgatási intézkedést tesz szükségessé.

9. §. Ha a kir. bíróság a rendőri büntetőbíróság hatáskörébe tartozó oly kihágási ügyet, amely az ügyek összefüggése vagy súlyosabb minősítés alapján eléje került, elbírálás végett a rendőri büntetőbíróságnak enged át: ez az ügyet vissza nem utasíthatja.

1. Bizonyos körülmények azt idézhetik elő, hogy a terheltre nézve kivételesen más bíróság válik illetékessé, mint a melyik a 4. § szerint illetékes volna. Ez mindig csak oly körülmény lehet, mely az egyik ügyet a másikkal vagy az ugyanazon ügyben terhelteket egymással

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

összefüggésbe hozza. Ily körülmények: *a)* a följelentett által a följelentő ellen emelt viszonvád (5. §), *b)* a részesség (6. §), *c)* a halmazat (7., 8. és 9. §-ok).

2. *Viszonvádat* kölcsönös sérelem esetén emelhet a terhelt a följelentő ellen. Ily kölcsönös sérelem fordulhat elő pl. a cseléd és gazda, a munkás és munkaadó közt stb. A terhelt a tárgyalás befejezéséig előterjesztheti a viszonvádat. Ez esetben az a bíróság, mely a följelentett kihágásra nézve illetékes, illetékessé válik a viszonvád tárgyává tett kihágásra nézve is, habár ez illetékessége körén kívül esnék, de egyébként hatáskörébe tartozik. A rendőri büntetőbíró tehát nem vonhatja eljárása körébe pl. azt a viszonvádat, amelyet a cselédrendőri kihágás miatt följelentett egyén a följelentő ellen becsületsértés miatt (Btk. 261. §) tesz, mert e vétség a járásbíróság hatáskörébe tartozik. — Amennyiben a viszonvád tárgyává tett kihágás a rend. bünt.-bíró hatáskörét túl nem haladja: az összefüggő két ügyet együtt tárgyalhatja és egy ítélettel döntheti el.

3. A *részesség* (Btk. 69. és 70. §) *tárgyi* összefüggést állapít meg az ugyanazon kihágás elkövetésénél közreműködő tettes, fölbujtó és bűnsegéd közt. — E közreműködők közt első helyen áll a tettes. Az erre nézve illetékes bíróság tehát a részesekre nézve is illetékessé válik, habár azok egyikének vagy másikának cselekménye (pl. a fölbujtói vagy bűnsegédi tevékenység) más bíróság területén követtetett el és így az utóbbinak az illetékességéhez tartoznék.

4. *Bűnhalmazat* akkor létezik, ha ugyanaz a terhelt több kihágást követett el, vagy ugyanazt a kihágást többször ismételte (Btk. 96. §). A halmazat *alanyi* összefüggést állapít meg több kihágás közt, melyek a tettes azonossága folytán együttesen bírálandók el. Megtörténhetik azonban, hogy e kihágások különböző bíró-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

ságok területén követtetnek el — és így azok mindegyikére nézve más bíróság volna illetékes. Az ügyek ily esetben is egyesíthetők — és pedig akként, hogy valamennyi kihágásra nézve az a r. b.-bíróság válik illetékessé, amelyik a súlyosabb kihágásra nézve illetékes, kétség esetén pedig az, amelyik a másikat *megelőzte* (7. § 3. bek.). Ha mindazáltal az ügyek egyesítésére jogosított bíróság célszerüségi okokból az egyesitést mellőzi vagy megszünteti: e kérdésben hozott végzése fölfolyamodással meg nem támadható.

5. Külön szempont alá esik az oly eset, midőn a halmazatban levő ügyek közt a kir. bíróság hatásköréhez tartozó cselekmény is van, vagy midőn rendőri büntető eljárás alá nem tartozó oly cselekmény forog fönn, mely más közig. hatóság hatáskörébe vagy illetékessége alá tartozó közigazgatási intézkedést tesz szükségessé. Előbbi esetben a kir. bíróság hatásköréhez tartozó ügygyel elválaszthatatlan összefüggésben levő kihágást is az illetékes ügyészséghez vagy járásbírósághoz kell áttenni. Az áttétel alkalmával azonban célszerű fölhívni az illető kir. bíróságot, hogy amennyiben az eljárást a hatásköréhez tartozó ügyre nézve megszüntetné: az iratokat a kihágás miatt indított eljárás folytathatása és befejezhetése végett a r. büntetőbírósághoz küldje vissza.

Mellőzendő az ügy áttétele:

a) ha a kihágás csak magánindítványra üldözendő az erre jogosult indítványt nem tesz,

b) ha az ügyek közt nincs elválaszthatatlan összefüggés, vagy ha a kir. bíróság hatásköréhez tartozó cselekmény jelenségei nem a kihágás tettese vagy részese, hanem más egyén ellen merülnek föl,

c) ha rendőri büntető eljárás alá nem tartozó cselekményre nézve más közig. hatóság által teendő közigazgatási intézkedés válik szükségessé.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

A *b)* pont esetében a vonatkozó iratok áttétele mellett a kir. ügyészséget vagy járásbíróságot, a *c)* pont esetében az illetékes közig. hatóságot kell értesíteni.

6. A *9. §* arra az esetre vonatkozik, midőn a rendőri büntetőbíróság hatásköréhez tartozó valamely ügy bármily okból a kir. bírósághoz került s e bíróság semmi okot se lát arra, hogy a hatáskörébe nem tartozó ügyet elintézze. Ily esetben az illetékes rendőri büntetőbíróhoz teszi azt át, aki azután ez ügyben eljárni köteles.

4. Hatásköri és illetékességi összeütközés.

10. §. Az elsőfoku rendőri büntetőbíróságok közt fölmerülő hatásköri és illetékességi összeütközések fölött a másodfoku hatóság végérvényesen határoz, ha ez az elsőfoku rendőri büntetőbíróságoknak közös felebbviteli hatósága. Ha az összeütközés másodfoku hatóságok közt vagy oly elsőfoku rendőri büntetőbíróságok közt merült föl, amelyeknek másodfoku hatóságai különbözők: a kihágási ügy harmadfoku elbírálására hivatott miniszter határoz; és ha az ügyben harmadfokon több miniszter van az eljárásra hivatva vagy az összeütközés a harmadfoku hatóságok közt merült föl: az összeütközést ezek a miniszterek egyetértve döntik el, megegyezés hiányában pedig a minisztertanács határoz.

11. §. A közigazgatási hatóság mint rendőri büntetőbíróság és a rendes (királyi) bíróság vagy a közigazgatási bíróság között fölmerült hatásköri összeütközéseket az 1907. évi LXI. t.-c. értelmében a hatásköri bíróság dönti el.

1. A *10. §* megfelel a Bp. 28. §-ának.

2. A rendőri b.-bíróságok között a következő esetekben merülhet föl hatásköri vagy illetékességi összeütközés:

a) ha ugyanazon másodfoku hatóság (1. § II.),

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

b) ha különböző másodfoku hatóság területén levő elsőfoku rendőri bíróságok,

c) ha ugyanazon miniszter (1. § III.) vagy

d) ha különböző miniszterek hatósága alá tartozó II-foku bíróságok,

e) ha több harmadfoku hatóság jut hatásköri vagy illetékességi összeütközésbe.

A hatásköri és illetékességi összeütközés tárgyában: az *a)* pont alatti esetben az illetékes másodfoku hatóság, a *b)* és *c)* pontok esetén az illető miniszter, a *d)* és *e)* pontok esetén — ha az illető miniszterek megegyezni nem tudnak — a minisztertanács határoz.

3. *Hatásköri összeütközés* a különböző hatáskörü bíróságok közt merülhet föl; *illetékességi összeütközés* akkor támad, ha ugyanazon hatáskörü bíróságok közül ugyanarra az ügyre nézve több vallja magát illetékesnek vagy illetéktelennek. Az összeütközés csak akkor áll elő, ha az ellentétes fölfogásu bíróságok mindegyike jogerejü határozatban megállapitotta hatáskörét vagy illetékességét — avagy kimondta, hogy a kérdéses ügy hatásköréhez vagy illetékességéhez nem tartozik. Az a r büntetőbiró, amely a kérdésben az utolsó határozatot hozta, megfelelő előterjesztést tesz az illetékesség eldöntése végett a felsőbb hatósághoz és erről a másik érdekelt r. bíróságot értesiti.

4. Ha a rendőri bíróság vagy valamely kir. bíróság közt, vagy ha a rendőri és a közig. bíróság közt merül föl hatásköri összeütközés: ennek tárgyában az 1907. évi LXI. t.-c. értelmében a hatásköri bíróság dönt *(11. §)*.

5. Bíróküldés.

12. §. A közvetlen fölebbviteli hatóság a felek bármelyikének indítványára vagy a rendőri büntetőbíróság indokolt előterjesztésére az illetékes helyett a hatósága alá tartozó rendőri büntetőbíróságok

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyülési Könyvtár (www.ogyk.hu)

közül más hasonló hatáskörü rendőri büntetőbíróságot küld ki:

1. ha az illetékes hatóság kizárás okából nem járhat el (39., 42. §-ok);

2. ha az illetékes hatóságtól részrehajlatlan eljárás vagy határozat nem várható (40—42. §-ok).

A tiszti ügyész, a szakképviselő vagy a rendőri büntetőbíróság indokolt előterjesztésére más rendőri büntetőbíróságot szabad kiküldeni akkor is, ha ez a közbéke vagy a közbiztonság érdekében szükséges.

Ha a másodfoku hatóság helyett kell másikat kiküldeni vagy ha az ugyanazon másodfoku hatóság alá tartozó rendőri büntetőbíróságoknak egyike sem lenne kiküldhető: a bíróküldés kérdésében a kihágási ügy harmadfoku elbírálására hivatott miniszter határoz és ha több miniszter lenne erre hivatott, ezek egyetértve határoznak. Megegyezés hiányában vagy ha a harmadfoku hatóság helyett kell másikat kiküldeni, a minisztertanács dönt.

A határrendőrségre nézve a bíróküldést a belügyminiszter gyakorolja.

1. E § megfelel a Bp. 29. §-ának.

2. A bíróküldésnek helye van:

a) ha az illetékes hatóság a 39. § értelmében, tehát annálfogva, mert a kérdéses ügyben más minőségben már eljárt vagy annak kimenetele iránt mint hozzátartozó érdekelve van, kizárás okából nem járhat el;

b) ha az illetékes hatóságtól a 40. és 41. §-ok értelmében elfogultság okából részrehajlatlan eljárás nem várható;

c) ha a közbéke vagy közbiztonság érdekében szükséges.

3. A bíróküldés elrendelésének föltételei nemcsak az első, hanem a felsőfoku r. b.-bíróságokra nézve is előállhatnak. Ehhez képest a bíróküldést a következő *hatóságok* gyakorolhatják:

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

a) a másodfoku hatóság (1. § II.), ha a területén levő elsőfoku hatóságok közül kell valamelyiket kiküldeni;

b) az illető miniszter, ha a másodfoku hatóság helyett kell másikat kiküldeni, vagy ha az ugyanazon másodfoku hatóság alá tartozó bíróságok egyike se lenne kiküldhető;

c) az illető miniszterek, kiknek hatáskörébe valamely kihágási ügy egyetértő elintézése tartozik;

d) a minisztertanács, ha az illető miniszterek közt az előbbi pont értelmében egyetértés nem létesül, vagy ha harmadfoku hatóság helyett kell másikat kiküldeni;

e) a belügyminiszter — a határrendőrségre nézve.

4. A bíróküldésre a felek bármelyikének indítványa, vagy az illető r. b.-bíróság előterjesztése szolgál alapul. — A közbéke és közbiztonság érdekében szükséges bíróküldés azonban csak a tiszti ügyész, a szakképviselő vagy a bíróság előterjesztésére rendelhető el.

6. Külföldön elkövetett kihágás illetékes bírósága.

13. §. Külföldön elkövetett kihágás miatt eljárást rendszerint nem szabad indítani.

Ha valamely törvény szerint a külföldön elkövetett kihágás is büntetendő és a törvény az eljárásra illetékes rendőri büntetőbíróságot meg nem határozza: az eljárásra az a rendőri büntetőbíróság illetékes, amelynek területén a terhelt lakik vagy tartózkodik, vagy amelynek területén üzleti főtelepe van, ily hely hiányában pedig az a rendőri büntetőbíróság, amelynek területén a terhelt kézrekerült, vagy amelynél a kihágást följelentették.

Ha az előbbi bekezdésben érintett kihágás nyilt tengeren vagy külföldön hajón volt elkövetve: az a rendőri büntetőbíróság illetékes, amelynek területén a terhelt kézrekerült.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

1. E § 1. bek. megegyezik a Ktk. 13. §-ával, mely szerint: „külföldön elkövetett kihágás miatt büntetésnek nincs helye". E szabály alól csak az ujoncállítás előli szökés és a kivándorlási kihágások vannak kivéve. Utóbbiak az 1909. évi II. t.-c. 49. §-a szerint — amennyiben nem sajtó útján követtettek el — általában a közig. hatóság, a határrendőrség területén a határrendőrség, hatásköréhez tartoznak, az ujoncállítás előli szökés pedig az 1889. évi VI. t.-c. 35. § és a 44. § 1. bek. eseteiben tartoznak a r. b.-bíróság hatáskörébe. E kihágások elkövetőire vonatkozik a jelen §.

2. Az előbbi pontban említett kihágások tárgyában, ha külföldön voltak elkövetve, a következő r. b.-bíróságok válhatnak illetékesekké:

a) az a bíróság, melynek területén a terhelt lakik vagy tartózkodik, vagy ahol üzleti főtelepe van;

b) ha a terheltnek sem lakó-, sem tartózkodóhelye, sem üzleti telepe nincs, az a bíróság, amelynek területén kézrekerült vagy amelynél följelentették;

c) ha a kihágás nyilt tengeren vagy hajón követtetett el: az a bíróság, melynek területén a terhelt kézrekerült.

7. Katonai hatóság alá tartozó egyén illetékes bírósága.

14. §. A fegyveres erőnek és a csendőrségnek katonai büntető és fegyelmi szabályok alatt álló tagja ellen oly kihágás miatt, amelyet azalatt az idő alatt követ el, amidőn a törvény értelmében katonai büntető és fegyelmi szabályok alatt áll, a rendőri büntetőbíróság rendszerint nem járhat el, hanem az ily kihágásra vonatkozó följelentést a lefoglalt bűnjelekkel és az iratokkal együtt a terhelt elüljáró parancsnokságához kell átküldeni és erről a följelentőt értesíteni kell.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Ily kihágás miatt utóbb, amidőn a terhelt már nem áll katonai büntető és fegyelmi szabályok alatt, a rendőri büntetőbíróság csak akkor indíthatja meg az eljárást, ha a kihágás tárgyában annak idején az elüljáró parancsnokság vagy az illetékes katonai bíróság nem tett intézkedést és az elévülés még be nem állott.

Az első bekezdés szabálya alá esnek nevezetesen a fegyveres erőnek és a csendőrségnek tényleges szolgálatban álló tagjai a tényleges szolgálati idő tartama alatt; továbbá a fegyveres erőnek nem tényleges állományába tartozó egyének a behivó parancs kézbesítésének vagy törvényszerü kihirdetésének napjától, vagy ha a behivás meghatározott napra szól, ettől a naptól kezdve, ha pedig a jelentkezés előbb történt, úgyszintén azok, akik önként lépnek a tényleges szolgálatba, a jelentkezés napjától kezdve; valamint a nem tényleges állományu egyének a katonailag büntetendő oly kihágások tekintetében, amelyeket az ellenőrzési szemle (tiszti bemutatás) ideje alatt, vagy pedig tiszti (katonai hivatalnoki) minőségben katonai egyenruhában követtek el.

Az említett időpontok előtt elkövetett kihágások miatt, úgyszintén az ellenőrzési szemle (tiszti bemutatás) ideje alatt vagy tiszti (katonai hivatalnoki) minőségben katonai egyenruhában nem tényleges állományu egyén által elkövetett oly kihágások miatt, amelyek katonailag nem büntethetők, valamint a tényleges szolgálatból, illetőleg a kincstári ellátásból való szabályszerü kilépés után elkövetett kihágások miatt a rendőri büntetőbíróságok járnak el.

Ha kétség merül föl, hogy a rendőri büntetőbíróság a terhelt ellen e § értelmében eljárhat-e, a belügyminiszterhez jelentést kell tennie.

1. E § a fegyveres erőnek és csendőrségnek büntető és fegyelmi szabályok tekintetében a katonai bíróságok hatósága alá tartozó tagjairól szól. *Katonai bíróság*

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

alatt a hadsereg, a haditengerészet, a honvédség, a népfölkelés és a csendőrség bírósága értendő. E bíróságok *hatáskörét a)* a hadsereg, haditengerészet és honvédség tagjaira nézve az 1889: VI. t.-c. 63. §-a; *b)* a népfölkelőkre nézve az 1886: XX. t.-c. 6. §-a; *c)* a csendőrség tagjaira nézve az 1881: III. t-c. 8-a szabályozzák. L. még az 1890: XXI. t.-c. 5. §-át.

2. *A § 3. bek.* a most említett törvényeknek megfelelően sorolja föl a katonaság kötelékéhez tartozó amaz egyéneket, kik a katonai bíróság hatósága alá tartoznak, akikre tehát a § első és második bek. vonatkozik.

3. A katonai hatóságok büntető és fegyelmi szabályai alá tartozó egyének kétféle kihágást követhetnek el. Egyrészük olyan, mely föltétlenül a katonai bíróságok hatáskörébe tartozik. Ezek tekintetében *a § 2. bek.* kimondja, hogy az ily kihágás miatt utóbb a rendőri bíróság csak akkor járhat el, ha annak tárgyában a katonai elüljáróság v. bíróság még nem intézkedett és az elévülés még be nem állott. A kihágás rendszerint 6 hónap alatt évül el (Ktk. 31. §).

4. A kihágások másik csoportja ismét két kategóriát tüntet föl. Ezek egyrésze olyan, melyek „katonailag nem büntethetők", míg másrészük a § 2. bek.-ben említett időpontok előtt, valamint a szolgálatból való kilépés után követtettek el. Utóbbiak föltétlenül a r. b. bíróság hatósága alá tartoznak, míg az előbbiek csak akkor, ha az ellenőrzési szemle (tiszti bemutatás) ideje alatt vagy tiszti (katonai hivatalnoki) minőségben katonai egyenruhában nem tényleges állományu egyén által követtettek el.

5. A jelen § esetében a följelentést az iratokkal a terhelt elüljáró parancsnokságához kell átküldeni. Midőn magánindítványra üldözendő kihágásról, vagy a kihágással kapcsolatos kártérítési igényről van szó: a r. bün-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

tetőbíró az indítványra jogosultat és a sértettet is ki hallgatja s az iratokat ezek vallomásával kiegészítve teszi át.

8. Területenkívüliség és személyes mentesség.

15. §. Ha a terheltet a területenkívüliség vagy a személyes mentesség kedvezménye illeti meg, vagy ha e tekintetben kétség merül föl, az esetről az eljárás megindítása előtt, vagy ha az már meg volt indítva, fölfüggesztésével a belügyminiszterhez nyomban jelentést kell tenni.

A magyar szent korona országainak területén a nemzetközi jog értelmében területenkívüliséget élveznek: az idegen államfők és kíséretük (családjuknak és egyéb kíséretüknek tagjai), továbbá az Ő császári és apostoli királyi Felségénél vagy a közös külügyminiszternél akkreditált diplomáciai képviselők, a diplomáciai misszió tagjai, a katonai és a műszaki attasékat is ideértve, úgyszintén mindezek családjának velük lakó tagjai; végül a diplomáciai misszióhoz tartozó egyéb személyzet tagjai is, de ezek rendszerint csak akkor, ha az illető külföldi államnak polgárai. Személyes mentesség egyes külföldi államoknak a magyar szent korona országainak területén működő konzuli tisztviselőt illeti meg, ha e tisztviselők az illető külföldi államnak polgárai.

A területenkívüliség és személyes mentesség fönnállása és terjedelme fölött a nemzetközi szerződések és a gyakorlat alapján a belügyminiszter dönt.

1. E § megfelel a Bp. 31. §-ának.

2. *A 2. bek. szerint* a területenkívüliség a diplomáciai képviselethez tartozó személyeket — a személyes mentesség a konzulsági személyzetet illeti meg — utóbbiakat azonban csak abban az esetben, ha a konzulsági tisztviselő az illető külföldi állam polgára.

3. A területenkívüliséget élvezők általában ki vannak

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

véve a belföldi, reájuk nézve idegen állam joghatósága alól. A személyes mentesség azt a kedvezményt foglalja magában, hogy az illető csekélyebb vétségek és kihágások miatt nem vonható felelősségre. A r. b. bíróság tehát — minthogy hatáskörébe csak kihágások tartoznak — a személyes mentességgel bírókat se vonhatja felelősségre. Ezért kell kétség esetén a személyes mentesség fönn v. fönn nem forgásának kérdését is a belügyminiszter útján tisztába hozni.

9. Mentelmi jog.

16. §. Az országgyűlés és a közös ügyek tárgyalására kiküldött országos bizottság tagja ellen eljárást indítani vagy a megindított eljárást folytatni a mentelmi jognak a fönnálló jogszabályok értelmében szükséges fölfüggesztése előtt nem szabad.

A mentelmi jog fölfüggesztése végett a megkeresést az illető helyre a törvényhatósági tiszti főügyész (ügyész) terjeszti elő. A mentelmi jog fölfüggesztését az eljárás fölfüggesztése mellett újra kell kérni, ha a terhelt az eljárás folyama alatt megszünt az országgyűlés tagja lenni és a tagságot újra megszerezte, vagy ha a megállapított elzárásbüntetést kell rajta végrehajtani.

A megkereséshez mellékelni kell a följelentést vagy a magánindítványt, az esetleg előzetesen kihallgatott tanuk vallomásairól készült jegyzőkönyveket és az ügyre vonatkozó egyéb iratokat.

1. E. § megfelel a Bp. 32. §-ának.

2. A *mentelmi jog* részint mint felelőtlenség (parlamenti szólásszabadság) — részint mint sérthetetlenség (a hatóság üldözésétől való mentesség) jelentkezik. Az előbbi az anyagi büntetőjogba tartozik (Btk. 19. §), az utóbbi a jelen § tárgya.

3. A *sérthetetlenség* e § *1. bek.* szerint azt jelenti, hogy az országgyűlés és a delegáció tagja ellen kihágás

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

miatt eljárást indítani v. folytatni a mentelmi jog fölfüggesztése előtt nem szabad. A delegáció tagjaira nézve ez az 1867: XII. t.-c. 47. §-ából folyik, az országgyűlés tagjaira nézve gyakorlaton alapul.

E törvényes gyakorlat szerint azonban tettenérés esetén a mentelmi jog fölfüggesztése előtt is meg lehet indítani az eljárást. A jelen § ezt nem említi, amiből az következik, hogy a r. b. bíróság a hozzáutalt kihágások miatt még tettenérés esetén se indíthatja meg az eljárást a mentelmi jog fölfüggesztése előtt. A mentelmi jog fölfüggesztése végett az országgyűlés illető házának, vagy a delegációnak elnökségéhez kell intézni a megkeresést. Az államrendőrség részéről a vezetéssel megbizott ügyész terjeszti azt föl.

4. Hogy a már fölfüggesztett mentelmi jog újabb fölfüggesztését kell kérni abban az esetben, ha a terhelt az eljárás folyama alatt megszünt az országgyűlés tagja lenni és újból megválasztatik v. ha elzárást kell rajta végrehajtani: ez a képviselőház gyakorlatán alapul.

5. A képviselő sérthetetlensége megválasztása napján, a főrendiház tagjáé a meghívó levél kiadásának, illetőleg a kinevezésről szóló kir. kézirat közzétételének napjától kezdődik.

II.

Az eljárásban résztvevő személyek; vád és védelem.

1. Az eljárásban résztvevő személyek.

17. §. Felek e rendelet Első Címe értelmében: a vád képviseletére jogosultak és a terhelt.

A vád képviseletére jogosultak: a hivatalból üldözendő kihágások esetében a tiszti ügyész, a szakképviselő és a sértett; a magánindítványra üldözendő kihágások esetében pedig a sértett mint magánvádló.

Tiszti ügyész alatt e rendeletben a közvád képvise-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

letére a 20. § szerint jogosult törvényhatósági tiszti ügyészeket, városi ügyészeket (alügyészeket) és ügyészi megbizottakat kell érteni.

Szakképviselők: azok a testületek, bizottságok és közegek, akiket külön törvények vagy miniszteri rendeletek közegészségügyi, közgazdasági, közforgalmi vagy egyéb különleges közérdekek képviseletére följogosítanak. Ezeknek jegyzékét időről-időre a belügyminiszter rendeletben közli a rendőri büntetőbíróságokkal.

Sértett az, akinek bármely jogát sértette vagy veszélyeztette az elkövetett kihágás. Sértett a kiskoru vagy gondnokság alatt álló sértettnek, valamint a sértett jogi személynek törvényes képviselője is.

Terhelt az, aki ellen a rendőri büntetőeljárás folyik.

Magánindítványra jogosult az a sértett, akinek indítványától függ az eljárás megindítása.

Följelentő az, aki valamely kihágást a hatóság tudomására juttat.

1. E § szerint az eljárásban résztvevő személyek *a)* a közvádló, névszerint a tiszti ügyész és a szakképviselő; *b)* a magánvádló és a sértett; *c)* a terhelt.

2. A r. b. bíróság hatásköréhez tartozó legtöbb kihágás *hivatalból* lévén üldözendő: az eljárás rendszerint hivatalból indittatik meg s vádló és védő közbejötte nélkül intéztetik el. A jelen rendelet ez ügyekben is tért nyit a védelemnek (34. §) s meghonosítani igyekszik a vád képviseletét. Utóbbira a *tiszti ügyész* s a *szakképviselő*, mint a közvád, illetőleg a közérdek képviselői és a *sértett*, mint magánvádló vannak hivatva.

3. A *tiszti ügyész* belevonása e rendelet keretébe az 1901: XX. t.-c. 22. §-án alapul, mely szerint: a rendőri büntetőbiráskodásnál a tiszti ügyész közreműködése a közérdek szempontjából igénybevehető. E törvénynek megfelelően a tiszti ügyész jogkörét az alábbi 21—29.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

§-ok szabályozzák; a vádképviseletet illetőleg azonban a 28. § kimondja, hogy külön rendelet fogja meghatározni azokat az eseteket, melyekben a tiszti ügyész mint közvádló közreműködése szükséges, valamint e vád képviseletének részletes szabályait. Ehhez a rendelet közzététele alkalmával kiadott kísérő körrendelet hozzáteszi, hogy a hivatalból üldözendő kihágásokra nézve a közvád kötelezővé tétele későbbi szabályozásnak van föntartva, mert a közvád kötelezővé tételének e rendelet életbelépésével egyidejü megvalósítása csaknem leküzdhetlen nehézségekbe ütköznék — minthogy minden elsőfoku rendőrbiróság székhelyén kezdetben ügyész nem áll rendelkezésre. Az ügyész működése tehát egyelőre az ő székhelyén tartott tárgyalásokon való közreműködésen kívül csak a 23—27. §-okban megállapított jogainak érvényesítésére fog szorítkozni.

4. *Szakképviselők* azok a testületek, bizottságok és közegek, kiket külön törvény v. miniszteri rendelet közegészségügyi, közgazdasági, közforgalmi v. egyéb különleges közérdekek képviseletére följogosít. E szakképviselő az általa képviselt érdekkört érintő bármely hivatalból üldözendő kihágás miatt föllépheti a vád képviseletében s amennyiben a tiszti ügyész nem jár el, az ezt megillető jogokat gyakorolja (30. §).

5. *Magánvádló*, mint ellentéte a közvádlónak, tulajdonképp minden *sértett*, ki a rendőri büntetőeljárásban a vád képviseletére jogosítva van. E jog a 17. § 2. bek. s a 31. § szerint a hivatalból üldözendő kihágások esetén is megilleti a sértettet. Így tehát mindenkit megillet, akinek bármely jogát sértette v. veszélyeztette a kihágás. A közvádlóval szemben az ily sértett is kétségkívül magánvádló. Szorosabb értelemben mindazonáltal a 17. § 2. bek. és a 32. § szerint csak a *magánindítványra jogosult* sértett tekintendő magánvádlónak. A különbség a

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

magánvádló és a vád képviseletére jogosult sértett jogait illetőleg az, hogy míg az előbbi indítványát visszavonhatja s a vádat elejtheti azzal a hatállyal, hogy ez a további eljárás megszüntetését vonja maga után: addig a sértettet e jog ily hatállyal nem illeti meg. Természetes továbbá, hogy amennyiben hivatalból üldözendő kihágás esetén a tiszti ügyész v. a szakképviselő képviseli a vádat, a sértettet a vád képviseletével járó jogok nem illetik meg, holott a magánindítványu kihágásoknál e jogokat mindig a magánvádló gyakorolja.

6. A sértett nemcsak mint magánindítványra s a vád képviseletére jogosult, hanem *magánjogi igényeinek* érvényesítése végett is résztvehet a rendőri büntető eljárásban (43. §). A Bp. az ily sértettet *magánfélnek* nevezi (Bp. 5., 13. § 8. bek.) Jelen rendelet nem használja e megjelölést, s így az ezzel szabályozott eljárás keretében egyszerűen csak mint sértett szerepel az, ki csak magánjogi igényeit kívánja érvényesíteni — anélkül, hogy a vádat képviselné.

7. A Bp. szerint az, ki ellen a bünvádi eljárás folyik, az eljárás különböző szakához képest gyanúsított, terhelt v. vádlott elnevezés alatt szerepel (13. §). A r. b. eljárásban az ily egyén mindenkor *terheltnek* neveztetik.

2. A vád képviselete.

a) Általában.

18. §. A vádat az erre jogosultak az eljárásban képviselhetik és a vád képviseletében az e rendeletben meghatározott jogokat gyakorolják.

19. §. Azzal, hogy a vád képviseletében időközben más jogosult lépett föl, az előbb teljesített bírói cselekményeknek és a vád képviseletében korábban tett indítványoknak és nyilatkozatoknak hatálya nem változik.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

1. A vád képviseletére jogosultak iránt l. 17. § 3—5. jzet.

2. A vád képviseletével járó jogok pl. az eljárás megindításának s az eljárás folytatásához szükséges bírói cselekmények indítványozása, a vád elejtése, perorvoslatok bejelentése stb. A magánvádlót illető jogokat l. a 32. §-ban.

3. Minthogy a vád képviseletére többen vannak jogosítva (ügyész, szakképviselő, sértett), megtörténhetik, hogy az erre elsősorban jogosított helyébe a másodsorban jogosított, így például a tiszti ügyész helyébe a szakképviselő lép. Az ily eshetőségre való tekintettel mondja ki a 19. §, hogy e változás nem érinti az időközben történt bírói cselekményt.

b) A tiszti ügyész.

20. §. A közvádat a hatóságuk területén működő rendőri büntetőbíróságok előtt rendszerint a törvényhatósági tiszti ügyészek és a városi ügyészek, a m. kir. államrendőrség előtt pedig a belügyminiszter által kinevezett ügyészi megbizottak képviselik.

A törvényhatósági ügyészeknek a közvád képviseletére vonatkozó szolgálati beosztását a tiszti főügyész meghallgatásával a törvényhatósági bizottság állapítja meg. Ideiglenesen a törvényhatósági bizottság rendelkezéséig a törvényhatóság első tisztviselője intézkedik.

A rendezett tanácsu városban a közvád képviseletében eljáró ügyészt a városi hatóság jelöli ki; a kijelölést a törvényhatósági tiszti főügyésznek be kell jelenteni.

A közvád képviseletével a tiszteletbeli ügyészeket is meg szabad bízni.

A közvád képviseletére a belügyminiszter engedélyével ügyészi megbizottakat is szabad alkalmazni.

A határrendőrség hatáskörébe utalt kihágási

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

ügyekben a közvád képviseletében eljáró törvényhatósági vagy városi ügyészeket a belügyminiszter jelöli ki vagy a közvád képviseletére ügyészi megbizottakat rendel ki.

Az ügyészi megbizottaktól és a tiszteletbeli ügyészektől a közvád képviseletére vonatkozó megbízás bármikor visszavonható.

21. §. Ügyészi megbizott csak ügyvéd, ügyvédjelölt, jogi- vagy államtudományi doktor, avagy közigazgatási közszolgálatban álló vagy a közszolgálatból kilépett oly tisztviselő lehet, aki legalább a jog- vagy államtudományi államvizsgát letette és egy éven át rendőri, közigazgatási vagy bírósági szolgálatban volt.

22. §. A tiszti ügyészek — a m. kir. államrendőrség és a határrendőrség mellé a belügyminiszter által kirendelt ügyészi megbizottakat kivéve — a közvád képviseletében a törvényhatóság tiszti főügyészének felügyelete és ellenőrzése alatt állanak, akinek joga van részükre kötelező utasításokat adni és a közvád képviseletében helyettük eljárni.

A m. kir. államrendőrség és a határrendőrség mellé kirendelt ügyészi megbizottak tekintetében a törvényhatósági tiszti főügyészt megillető jogokat a belügyminiszter által vezetőként kijelölt ügyészi megbizott gyakorolja.

23. §. A tiszti ügyész közérdekből bármely hivatalból üldözendő kihágás esetében föllépheti a vád képviseletében.

A tiszti ügyésznek joga van az iratokat megtekinteni, indítványokat tenni, a tárgyaláson résztvenni és a határozatok ellen jogorvoslatokkal élni.

24. §. A tiszti ügyésszel hivatalból közölni kell:

1. minden oly följelentést vagy ennek hiteles másolatát, amely tizenöt napig terjedhető elzárással vagy ennél súlyosabban büntetendő és hivatalból üldözendő kihágásra vonatkozik;

2. minden oly első- és másodfokon hozott itéletet,

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

megszüntető végzést és a tiszti ügyész indítványával ellenkező minden oly határozatot, melyet a rendőri büntetőbíróság az 1. pontban meghatározott kihágások tárgyában hozott;

3. hivatalból üldözendő kihágás tárgyában hozott minden oly ítéletet, amely a kiszabott büntetés végrehajtásának föltételes fölfüggesztését mondotta ki;

4. hivatalból üldözendő kihágás tárgyában újrafölvétel esetében hozott minden oly határozatot, amely az alapeljárás során hozott jogerős határozattól eltér;

5. a külön jogerős ítéletekkel kiszabott több elzárásbüntetésnek összbüntetésbe foglalása tárgyában hozott minden határozatot. (226. §.)

A tiszti ügyésszel kívánságára egyéb kihágásra vonatkozó följelentést és határozatokat is közölni kell.

A rendőri büntetőbíróságnak joga van ezenfelül a tiszti ügyésszel mindazokat a hivatalból üldözendő kihágásra vonatkozó följelentéseket és határozatokat közölni, amelyeknek közlését közérdekből kívánatosnak tartja.

Az 1. pontban említett följelentés közlése nem szükséges, ha azt a szakképviselő tette. Nem kötelező a 2. és a 4. pontban megjelölt határozatok közlése sem, ha ellenük a szakképviselő vagy a sértett fölebbvitellel élt, föltéve, hogy a tiszti ügyész közlésüket nem kívánta.

25. §. A följelentést a tiszti ügyésszel sürgős esetekben távirat vagy távbeszélő útján is szabad közölni. A közlés megtörténtét és a tiszti ügyész válaszát az iratoknál föl kell jegyezni.

26. §. A tiszti ügyész a vele eredetiben vagy hiteles másolatban vagy táviratban közölt följelentést láttamozza és legkésőbb három nap alatt, sürgős esetben pedig haladéktalanul, esetleges indítványával a rendőri büntetőbírósághoz visszaküldi és ha a vád képviseletében eljárni kíván, arra nézve is nyilatko-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

zik, kívánja-e meghívását a tárgyalásra vagy az ítéletnek vagy a megszüntető végzésnek közlését olyan esetekben, amelyekben azokat vele a 24. § értelmében hivatalból közölni nem kell.

27. §. A vád képviseletében föllépő tiszti ügyész a tárgyalás berekesztéséig bármikor lemondhat a vád képviseletéről, ha meggyőződése szerint a cselekmény nem büntethető vagy az eljárás sikeréhez szükséges bizonyíték nem szerezhető meg.

A tiszti ügyésznek a vád képviseletéről való lemondása az eljárás folytatását nem akadályozza.

28. §. Azokat az eseteket, amelyekben a tiszti ügyésznek mint közvádlónak közreműködése szükséges, és ezekben az esetekben a vád képviseletének részletes szabályait külön rendelet fogja meghatározni.

29. §. A közvád képviseletével fölmerült költséget a felekkel szemben nem szabad megállapítani.

A hatóság pénztárával szemben sem szabad a közvád képviseletéből kifolyólag költséget fölszámítani, míg azt az e részben külön kiadandó rendelet szabályozni nem fogja.

1. *Tiszti ügyész* a jelen rendelet értelmében: *a)* a törvényhatósági tiszti ügyész és a városi ügyész, ideértve a főispán által kinevezett tiszteletbeli ügyészeket is; *b)* az ügyészi megbizott. Az államrendőrségnél csak a belügyminiszter által kinevezett ügyészi megbizott képviselheti a közvádat; a határrendőrség hatáskörébe utalt kihágási ügyekben a belügyminiszter által kijelölt törvényhatósági és városi ügyészeken kívül szintén a belügyminiszter által kirendelt ügyészi megbizott járhat el; egyéb helyeken a belügyminiszter engedélyével maga a törvényhatóság, illetőleg a város alkalmazhat ügyészi megbizottakat. A törvényhatósági tiszti ügyész hivatalánál fogva képviseli a vádat; csak szolgálati beosztásukat kell a törvhat. bizottságnak, vagy ideiglenesen a törvhat.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

első tisztviselőjének megállapítani. A közvád képviseletében eljáró városi ügyészt a városi hatóság jelöli ki.

2. A *21. §* meghatározza, hogy ki lehet *ügyészi megbizott;* a *22. §* pedig a vád képviseletében eljáró tiszti ügyészek és ügyészi megbizottak fölügyeleti hatóságáról s ezek ellenőrzési és utasítási jogáról intézkedik. A 21. §-ban kiemelt föltételek lényegileg megegyeznek azokkal, melyeket a jbíróságoknál működő ügyészségi megbizottakra nézve a Bpélt. 9. §-a megállapít. A különbség főleg az, hogy a jelen rendelet a közig. közszolgálatban álló vagy abból kilépett tisztviselőkre nézve azt is megkívánja, hogy az illető legalább egy éven át rendőri, közigazgatási v. bírósági szolgálatban volt.

3. A 23—28. §-ok a tiszti ügyésznek vádképviseleti jogait határozzák meg. E jogok kétféle természetüek. A tiszti ügyész ugyanis vagy közvetlen résztvesz az ügy tárgyalásán és elintézésében (23., 27. és 28. §-ok) vagy közvetve, a hozzá áttett iratok és jelentések alapján gyakorolja az ellenőrzést (24—26. §-ok).

4. A tiszti ügyész közvetlen vádképviselete facultativ v. kötelező lehet. Az előbbire a 23., az utóbbira a 28. § vonatkozik.

A *23. §* szerint a tiszti ügyész minden hivatalból üldözendő kihágás esetén képviselheti a közvádat s amennyiben ezt megteszi: joga van az iratokat megtekinteni, indítványokat tenni, a tárgyaláson résztvenni és jogorvoslatokkal élni. A *27. §* szerint pedig a tárgyalás berekesztéséig bármikor lemondhat a vád képviseletéről. E lemondás azonban nem akadályozza a r. b. birót, hogy az ügy érdemében határozzon s a terheltet elitélje, ha ellene a hivatalból üldözendő kihágás be van bizonyítva.

A *28. §-ban* érintett rendelet, mely a kötelező vádképviselet eseteit fogja meghatározni, egyelőre nem adatik ki (17. § 3. jzet). A jelen rendelet életbelépése után tehát

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

csak abban az esetben fogja a tiszti ügyész a közvádat képviselni, ha ezt *közérdekből* szükségesnek látja és ha a körülmények megengedik.

5. A tiszti ügyész közvetett befolyása a kihágási ügy elintézésébe abban nyilvánul, hogy *hivatalból* kell vele közölni a 24. §-ban közelebbről megjelölt följelentést, itéletet, megszüntető végzést és egyéb határozatokat; kivéve, ha a följelentést a szakképviselő tette v. ha a határozat ellen a szakképviselő v. a sértett fölebbvitellel élt.

A tiszti ügyésznek a vele közölt följelentésre vonatkozó intézkedéseit a 26. § részletezi; a vele közölt itélet ellen használható perorvoslati jogát a 176. § I. pontja állapítja meg. Természetes, hogy a tiszti ügyész minden vele közölt határozatot a megfelelő észrevétellel, illetőleg indítvánnyal küldhet vissza az eljáró r. b. bírósághoz v. egyszerűen tudomásul veheti azt.

c) A szakképviselő.

30. §. A szakképviselő az általa képviselt érdekkört érintő bármely kihágás miatt, mely hivatalból üldözendő, föllépheť a vád képviseletében s ugyanazokat a jogokat (23. §, 24. § második bekezdése, 25., 27. §-ok) gyakorolja mint a tiszti ügyész.

Ha azonban a tiszti ügyész a vád képviseletében föllép, a szakképviselőt a vád képviseletében csak kisegítő hatáskör illeti; ennek érvényesítése végett joga van az iratokat megtekinteni, a tárgyaláson részt-venni, a vád tárgyában kiegészítő- vagy pótindítványokat tenni, a határozatok ellen a megengedett jogorvoslatokkal élni.

1. A szakképviselők fogalmát a 17. § 4. bek. határozza meg.

2. A szakképviselő részint önállóan, részint a tiszti ügyész mellett képviseli a vádat.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Előbbi esetben a tiszti ügyészt megillető jogokat gyakorolhatja — kivéve ennek azt a jogát, hogy vele a följelentést stb. hivatalból közölni kell (24. § 1. bek. és 26. §). A szakképviselő jogai tehát:

a) az iratokat megtekintheti, indítványokat tehet, a tárgyaláson résztvehet és jogorvoslatokkal élhet (23. §);

b) kívánhatja, hogy az érdekköréhez tartozó kihágásokra vonatkozó följelentés és határozatok vele közöltessenek (24. § 2. bek.);

c) a tárgyalás befejezéséig bármikor lemondhat a vád képviseletéről (27. §).

3. Amennyiben a t. ügyész képviseli a vádat: a szakképviselőt csak kisegítő hatáskör illeti meg; e minőségében gyakorolható jogait a jelen § 2. bek. határozza meg. A 176. § III. 4. p. szerint a szakképviselő akkor is fölebbezéssel élhet a terhelt ellen, ha nem vett részt a vád képviseletében.

d) A sértett.

31. §. A sértett hivatalból üldözendő bármely kihágás miatt a tárgyalás befejezéséig fölléphet a vád képviseletében s ugyanazokat a jogokat gyakorolja, amelyek a magánindítványra üldözendő kihágás esetében a sértettet mint magánvádlót megilletik (32., 33. §-ok), azonban a vádat hatályosan el nem ejtheti és a vád képviseletéről való lemondása az eljárás megindítását vagy folytatását nem akadályozza.

Ha a tiszti ügyész vagy a szakképviselő a vád képviseletében föllép, a sértettet csak kisegítő hatáskör illeti; ennek érvényesítése végett az iratokat az elsőfoku rendőri büntetőbíróságnál megtekintheti, a tárgyalásra őt meg kell idézni, a vád tárgyában kiegészítő vagy pótindítványokat tehet s a határozatok ellen a megengedett jogorvoslatokkal élhet.

Az előbbi bekezdésben meghatározott jogok a sértettet magánjogi igényének érvényesítése végett is

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

megilletik s ezenfelül magánjogi igényének bizonyítására is szabad adatokat szolgáltatnia és indítványokat tennie.

1. E § szerint a sértett mint a vád képviseletére jogosított egyén jelentkezik. E jogát azonban csak akkor gyakorolhatja önállóan, ha a tiszti ügyész v. a szakképviselő a vád képviseletében föl nem lépett. Amennyiben a sértett egyszersmind magánindítványra jogosult: vádképviseleti joga nem a jelen, hanem a 32. és 33. §-okon alapul, mely esetben mint magánvádló jár el.

2. A vád képviseletére jogosult sértett jogai ugyanazok, mint a magánvádlóé. Eszerint joga van: az iratokat megtekinteni, a tárgyaláson résztvenni, inditványokat tenni, a vádat elejteni és a határozatok ellen a megengedett jogorvoslatokkal élni (32. §). A vád elejtése azonban ezesetben, midőn hivatalból üldözendő kihágásokról van szó, nem vonja maga után az eljárás megszüntetését.

3. Amennyiben a vád képviseletét a tiszti ügyész v. a szakképviselő viszi: a sértettet csak kisegítő hatáskör illeti meg. E minőségében gyakorolható jogait a jelen § 2. bek. határozza meg. E jogok ugyanazok, melyek kisegítő hatáskörében a szakképviselőket is megilletik (30. §).

4. A sértett *magánjogi igényének* érvényesítése független attól, hogy képviseli-e a vádat. Jogai mindegyik esetben azonosak. A magánjogi igény érvényesítése végett eljáró sértett külön joga még az, hogy igényének bizonyítására adatokat szolgáltathat és inditványokat tehet.

e) A magánvádló.

32. §. Magánindítványra üldözendő kihágás esetében a vádat a sértett mint magánvádló képviseli.

A magánvádlónak joga van az iratokat az elsőfoku rendőri büntetőbíróságnál megtekinteni, a tárgyalásra meg kell őt idézni, joga van továbbá indítványokat

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

tenni, az ítélet kihirdetése előtt vádját elejteni és a határozatok ellen a megengedett jogorvoslatokkal élni.

Ha a magánvádló vádját elejtette, az eljárást meg kell szüntetni. (151. § 1. pontja.)

A vádat a magánvádló részéről elejtettnek kell tekinteni, ha magánindítványát visszavonja, a rendőri büntető eljárás megszüntetését indítványozza vagy a magánvád képviseletéről lemond, úgyszintén ha az ügy tárgyalásán idézés dacára sem személyesen, sem meghatalmazott által nem jelent meg vagy oly határidőt, mely számára az eljárás megszüntetésének terhével volt kitűzve, elmulasztott és meg nem jelenését vagy mulasztását előzetesen ki nem mentette.

A magánvádló halála esetében föl- vagy lemenő ágbeli rokona, testvére, házastársa vagy örököse a halál napjától számított tizenöt nap alatt a vád fönntartását bejelentheti.

33. §. Ha a magánvád emelésének joga egy büntetendő cselekmény alapján több sértettet illet, közülök az lesz a magánvádló, aki először jelentkezett a rendőri büntetőbíróságnál; ha pedig többen jelentkeztek egyszerre, az, aki a beadványban vagy a jegyzőkönyvben első helyen van megnevezve és ha ez a vád képviseletéről lemond, a sorban utána következő sértettet illeti meg a vád képviselete. A többi sértettet kisegítő hatáskör illeti. A sértettek azonban ettől közmegegyezéssel bármikor eltérhetnek és megállapíthatják, hogy közülük ki képviseli a vádat vagy közös meghatalmazottat is vallhatnak.

1. *Magánvádló* az a sértett, ki a kérdéses kihágás tekintetében egyszersmind magánindítványra jogosult. A magánindítványt attól a naptól számított 3 hónap alatt kell előterjeszteni, mely napon a kihágás és annak tettese a sértett tudomására jutott (Btk. 112. §). Az indítványt a sértett v. törvényes képviselője (17. § 5. bek.) terjesztheti elő (Btk. 113. §).

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

2. Magánindítványra üldözendő kihágások esetén a vádat csak a magánvádló képviselheti. A tiszti ügyészt és szakképviselőt kisegítő hatáskör sem illeti meg. Minthogy az indítvány visszavonása a Btk. 116. § szerint az eljárás megszüntetését vonja maga után: ebből folyólag a magánvádlónak mindama cselekményei, illetőleg magatartása, melyből az tünik ki, hogy a vádat nem kívánja képviselni, az eljárás megszüntetését eredményezi (32. § 4. bek.) Rendszerint ezt vonja maga után a magánvádló halála is — ez esetben mindazonáltal hozzátartozói 15 nap alatt átvehetik a vád képviseletét (32. § ut. bek.). Ez eset csak akkor fordulhat elő, ha a sértett kellő időben előterjesztette az indítványt, ha tehát az ügyben már magánvádlóként eljárt.

3. Ha valamely kihágás több egyén jogait sérti: ezek közül csak egy lehet magánvádló (33. §.). A többieket kisegítő hatáskör illeti meg, mire nézve itt is a 31. § 2. bek. lehet irányadó. Azok a sértettek, kik a magánvádló mellett a vád képviseletében eljárnak, *csatlakozóknak* nevezhetők (Bp. 45. §).

3. A terhelt jogai.

34. §. A terhelt a vád ellen személyesen védekezhetik és védelmét meghatalmazottra is bízhatja; az ügy iratait az elsőfoku rendőri büntetőbíróságnál megtekintheti, de a rendőri büntetőbíróság az ügy iratainak vagy ezek egy részének megtekintését a tárgyalás megkezdéséig megtagadhatja, ha az az eljárás célját veszélyeztetné; a följelentésnek, a terhelt és a tanu előzetes kihallgatásáról fölvett jegyzőkönyvnek és a szakértői véleménynek megtekintése azonban meg nem tagadható.

Ha a letartóztatott terhelt védelmét meghatalmazottra kívánja bízni, a rendőri büntetőbíróság köteles a meghatalmazottat erről nyomban értesíteni.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

A letartóztatott terhelt hatósági személy közbenjötte és ellenőrzése nélkül is érintkezhetik meghatalmazottjával. Értekezhetik vele a tárgyalás alatt is, kivéve midőn a hozzáintézett kérdésekre felel.

A terhelt továbbá az eljárás során indítványokat tehet és a határozatok ellen a megengedett jogorvoslatokkal élhet.

1. A terhelt jogai e § szerint a következők:

a) védelmét meghatalmazottra (védő) bízhatja (1. és 2. bek.);

b) az iratokat bizonyos korlátozás mellett megtekintheti (1. bek.);

c) meghatalmazottjával letartóztatása esetén is szabadon érintkezhetik (3. bek.);

d) indítványokat tehet s a megengedett jogorvoslatokkal élhet (4. bek.).

2. A meghatalmazott választása iránt l. a 35—37. §-t. A r. b. bíróság előtti eljárásban hivatalból védő nem rendelendő.

3. Az iratok megtekintésének joga majdnem korlátozás nélkül megilleti terheltet, mert miután a följelentésnek, a terhelt és a tanuk előzetes kihallgatásáról fölvett jegyzőkönyvnek s a szakértői véleménynek megtekintése nem tagadható meg — egyéb irat pedig ez eljárás keretében csak kivételesen fordul elő: e ténnyel szemben csak minimális jelentőségü a r. b. bírónak az a joga, hogy az ügy iratainak v. azok egy részének megtekintését a tárgyalás megkezdéséig megtagadhatja. A tárgyalás megkezdése után minden korlátozás nélkül tekintheti meg a terhelt és védője az iratokat.

4. A letartóztatott terhelt érintkezése védőjével teljesen szabad és nincs alávetve hatósági személy ellenőrzésének. Csak a tárgyaláson szenved korlátozást azáltal, hogy midőn a terhelt a hozzáintézett kérdésekre felel. védőjével nem értekezhetik.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

4. A felek képviselete meghatalmazott által.

35. §. A magánvádló, a sértett vagy jogutódjuk és a terhelt meghatalmazottal képviseltethetik magukat azoknál az eljárási cselekményeknél, amelyekre nem személyes megjelenés kötelezettségével idézték; meghatalmazott közreműködését azonban személyes megjelenésük esetében is igénybe vehetik.

Meghatalmazottat a törvényes képviselő is választhat, a terhelt helyett azonban csak akkor, ha ő ezzel a jogával nem élt. A meghatalmazott megbízója nevében jár el és annak jogait gyakorolja.

A meghatalmazást bármikor szabad visszavonni.

36. §. Meghatalmazott lehet ügyvéd, ügyvédjelölt, továbbá a megbízónak oly férfi hozzátartozója (129. § 1. pontja), munkaadója vagy alkalmazottja, aki önjogu vagy élete huszadik évét már betöltötte.

Az egyenes ágon rokonok és a házastársak egymást mint meghatalmazottak, nemükre való tekintet nélkül, képviselhetik.

Nem lehet meghatalmazott az eljáró rendőri büntetőbírónak hozzátartozója (129. § 1. pontja) és az, akit az ügyben mint tanut vagy szakértőt kell kihallgatni.

Ha a meghatalmazott nem ügyvéd vagy ügyvédjelölt és előadása érthetetlen vagy a hatóság előtt illetlenül viseli magát, a rendőri büntetőbíróság őt visszautasíthatja.

37. §. Meghatalmazottat hitelt érdemlő alakban kiállított iratban vagy a rendőri büntetőbíróság előtt szóval lehet vallani. A szóbeli meghatalmazást a jegyzőkönyvben föl kell jegyezni.

Irásbeli vagy a rendőri büntetőbíróság előtt szóval adott meghatalmazásra nincs szükség, ha meghatalmazottként a 36. § második bekezdésében megjelölt személyek valamelyike lép föl és meghatalmazást idézőlevél fölmutatásával vagy bármely más módon valószinüvé teszi.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

A külföldön kiállított meghatalmazást közokiratba vagy hitelesített magánokiratba kell foglalni.

A kiskorut és a gondnokoltat törvényes képviselője, a jogi személyt az, aki képviseletére a törvény szerint hivatva van, továbbá az őstermelés, különösen az erdő- és mezőgazdaság, az ezekre vonatkozó munkásügy, a cselédügy és a vízrendészet körébe tartozó kihágási ügyekben a sértettet erdőkezelőtisztje, gazdatisztje, más gazdasági kezelője vagy megbizottja, külön meghatalmazás nélkül is képviselheti és a magánvádra üldözendő kihágások miatt vádat is emelhet.

38. §. A meghatalmazással járó költség, hacsak a törvény kifejezetten másként nem rendelkezik, sem az ellenféllel szemben, sem a megbízó irányában meg nem állapítható.

Ha a fél helyett a meghatalmazott jár el, a felet, mint ilyent az ellenféllel szemben megillető költséget (210. § 2. pontja) a meghatalmazott fölszámíthatja.

1. *Meghatalmazott* által képviseltetheti magát minden fél. (17. § 1. bek.) így különösen: *a)* a magánvádló, sértett és ezek jogutóda; *b)* a terhelt. A terhelt meghatalmazottja a *védő*. A sértett és magánvádló nem kötelesek az ügyben személyesen eljárni; a terhelt sem köteles jelen lenni a tárgyaláson, ha a vád tárgya csak pénzbüntetéssel büntetendő kihágás v. ha annak tényálladéka jelenléte nélkül is tisztába hozható (109. §). Az ily esetekben, midőn a fél személyesen nem jár el, érdekeit a meghatalmazott önállóan képviseli, és így a r. b. bíró közvetlenül érintkezik az ily meghatalmazottal s ennek kézbesíti a végzéseket és az itéletet is. Más esetekben a meghatalmazott és védő csak közreműködik az illető fél érdekeinek védelmében (35. § 1. és 3. bek.).

2. A meghatalmazott vagy védő rendszerint csak az illető fél *megbízása* alapján járhat el. E megbízás írásban v. szóval kijelentett formaszerü meghatalmazási nyilat-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyülési Könyvtár (www.ogyk.hu)

kozat (37. § 1. és 3. bek.) v. az illető személyek közt levő benső viszonyból megállapítható következtetésen alapul. Bizonyos személyek külön meghatalmazás nélkül is képviselhetik az illető felet. — Az irott meghatalmazás hitelt érdemlő, ha megbízó és tanú által van aláírva, vagy ha a megbízó a kiadott idézésre vezeti a meghatalmazást. Aki meghatalmazás nélkül is jogosítva van a felet képviselni: köteles ebbeli minőségét hitelt érdemlően kimutatni.

3. Csak formaszerü megbízás alapján járhatnak el meghatalmazott és védőként: *a)* az ügyvéd és ügyvédjelölt; *b)* a megbízónak önjogu v. élete 20. évét már betöltött férfihozzátartozója, munkaadója v. alkalmazottja. (36. §) 1. bek.) Önjogú az, aki önálló keresettel bír s föntartásáról maga gondoskodik, — ide nem értve az 1898: II. t.c. alapján munkásigazolvánnyal bíró, 14-ik évét betöltött, habár saját keresményéből magát föntartó fiatalkorú egyént, ha a büntetőjogi felelősséghez szükséges erkölcsi és értelmi fejlettsége nincs meg. (Bn. 16. §).

Formaszerü megbízás nélkül is eljárhatnak az egyenes ágon rokonok és a házastársak és pedig nemükre való tekintet nélkül, ha meghatalmazásukat idézőlevél fölmutatásával v. bármely más módon valószínüvé teszik.

Meghatalmazott nem lehet a rendőrbíró hozzátartozója s az ügyben tanu v. szakértő gyanánt kihallgatandó egyén (36. § 3. bek.).

4. A meghatalmazottat v. maga a fél, v. törvényes képviselője bízza meg; *védőt* azonban csak akkor választhat a törvényes képviselő, ha terhelt e jogával nem élt. Aki a meghatalmazást adta: az ugyanazt bármikor vissza is vonhatja (35. § 2. és ut. bek.).

5. Külön meghatalmazás nélkül is képviselhetik:

a) a kiskoru és gondnokolt személyt törvényes képviselője;

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

b) a jogi személyt az, ki képviseletére hivatva van:

c) a sértettet erdőkezelőtisztje, gazdatisztje, más gazdasági kezelője v. megbizottja erdei, mezei, vízrendőri stb. kihágások tárgyában.

6. A 38. § rendelkezéséből következik, hogy, amennyiben a fél képviseletében ügyvéd jár el, ennek részére sem állapithatók meg ügyvédi díjak. Az ügyvéd csak azokat a költségeket számithatja föl, amelyeket megbízója, eltekintve a képviselettől, fölszámithat. (210. § 2. p.).

III.

Hatósági tagok kizárása és mellőzése.

39. §. Az ügyben mint rendőri büntetőbíró, jegyzőkönyvvezető, tiszti ügyész vagy szakképviselő sem az első-, sem a felsőfokon nem járhat el:

1. a terhelt és a sértett;

2. aki a terheltnek vagy a sértettnek hozzátartozója (129. § 1. pontja);

3. aki az ügyben a terhelt, a sértett vagy a magánvádló meghatalmazottjaként közreműködött;

4. aki az ügyben mint tanu vagy szakértő ki volt hallgatva.

Mint rendőri büntetőbíró nem járhat el továbbá az, aki az ügyben a vád képviseletében működött közre.

A felsőfoku elintézésből ki van zárva még az is, aki az ügy alsófoku elintézésében közreműködött.

A kizárási okot a rendőri büntetőbíróság mind az első, mind a felsőfokon hivatalból veszi figyelembe, akár tettek a felek amiatt kifogást, akár nem.

Aki a reávonatkozó kizárási ok ellenére tudva eljár, fegyelmi felelősségén felül az okozott költséget is megtéríteni köteles.

40. §. Bármelyik fél kifogására a 39. §-ban meghatározott eseteken kívül is mellőzni kell azt a hatósági tagot, akinek elfogulatlansága ellen alapos okot hoznak föl és azt valószínüvé teszik.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

A hatósági tag ellen az eljárás megindítása után tett bűnvádi vagy fegyelmi följelentés, vagy a hivatalos eljárás közben szóval vagy beadványban használt sértő kifejezések magukban véve mellőzés okául nem szolgálhatnak.

A hatósági tag az ok előadása mellett maga is kérheti mellőzését, ha magát elfogultnak érzi.

41. §. A fél az elsőfoku rendőri büntetőbíróság tagjának elfogultsága miatt csak a tárgyalás megkezdéséig, a felsőfoku hatóság tagja ellen pedig a jogorvoslat elintézéséig tehet kifogást.

A rendőri büntetőbíró a tett kifogás ellenére is eljárhat, ha magát elfogultnak nem érzi; eljárása ellen csak az ügy érdemében használt jogorvoslatban lehet orvoslást keresni.

42. §. A kizárt vagy elfogult tag helyett ugyanannak a hatóságnak erre jogosított más tagja jár el.

Ha kizárás vagy elfogultság miatt a hatóságnak egyik tagja sem járhatna el vagy társasbíróságnál a tanács határozatképes számban nem volna megalakítható: a 12. § értelmében bírókiküldésnek van helye.

Ha kizárás vagy elfogultság miatt a tiszti ügyész nem járhatna el, ugyanazon törvényhatóságnak tiszti ügyészei egymást helyettesíthetik s amennyiben a helyettesítés végett intézkedés szüksége merül föl, ugyanazon törvényhatóságra nézve a tiszti főügyész, egyébként pedig a belügyminiszter intézkedik.

1. A r. b. bíró, jegyzőkönyvvezető, tiszti ügyész és szakképviselő részint egyáltalán nem járhat el bizonyos ügyekben, részint csak mellőzhető, ha eziránt valamely különös ok merül föl. Előbbi esetre a 39., utóbbira a 40. § vonatkozik. — Előbbi a *kizárás*, utóbbi a *mellőzés* okait sorolja föl.

2. A *kizárási okok* részint olyanok, melyek a r. b. bírót stb. úgy az alsó, mint a felső fokon, tehát teljesen kizárják az ügyben való eljárásból, — részint olyanok, melyek csak a felsőfoku bíróság eljárásából zárják ki az

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

illetőt. — Az általános kizáró okokat a 39. § 1. és 2. bek., a felsőfoku bíráskodásból való kizárás okait e § 3. bek. határozzák meg.

3. A *mellőzés* oka az lehet, ha az eljáró hatósági tag elfogulatlansága ellen alapos kifogás hozható föl. Az elfogultság okát v. a felek teszik kifogás tárgyává v. maga az eljáró hatósági tag észleli. Előbbi esetben az illető fél kéri a hatósági tag mellőzését (41. §), utóbbiban a hatósági tag terjeszti elő e kérelmet (40. § ut. bek.).

4. A kizárási v. mellőzési ok fönforgásának következménye v. az, hogy a kizárt v. elfogult hatósági tag helyett ugyanannak a hatóságnak erre jogosított más tagja (például a főszolgabíró helyett a szolgabíró) jár el az ügyben, — vagy az, hogy a felsőfoku hatóság a 12 § 1. v. 2. p. alapján más bíróságot küld ki. A kizárt v. elfogult tiszti ügyész ugyanazon szempont alá esik, mint a rendőrbíró. Kizárás v. elfogultság esetén tehát a tiszti ügyészek egymást helyettesítik, ha pedig más t. ügyész kirendelésének szüksége forog fönn: ezt a fölöttes hatóság eszközli (42. §).

IV.

Magánjogi igény.

1. A magánjogi igény tárgya és érvényesítése.

43. §. A sértett vagy jogutódja a kihágásból eredő kártérítési követelését a terhelt ellen a rendőri büntető eljárás során a tárgyalás befejezéséig érvényesítheti, ha a követelés tárgyának értéke járulékok nélkül száz koronát meg nem halad vagy a jogosult ezt meg nem haladó összeggel megelégszik és a cselekmény a kár nagyságára tekintettel a törvény szerint súlyosabb minősítés alá nem esik.

A rendőri büntetőbíróság az előtte érvényesített kártérítési követelés tárgyalását és eldöntését mellőzni köteles, ha afelől a polgári bíróság vagy más

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

hatóság már ítélt vagy előttük eljárás van folyamatban.

Ha a kártérítési követelés tisztázása bővebb bizonyítást tenne szükségessé vagy a rendőri büntető eljárást más okból jelentékenyen késleltetné, a rendőri büntetőbíróság a 44. §-ban meghatározott eseteken kívül a követelést polgári perútra utasíthatja. Az e tárgyban hozott határozat ellen jogorvoslatnak nincs helye.

Érintetlenül maradnak egyes törvényeknek azok a rendelkezései, amelyek a kártérítési követelést száz koronánál kisebb vagy nagyobb értékig vagy az értékre tekintet nélkül utalják a rendőri büntetőeljárásra, vagy amelyek a kihágással kapcsolatos kártérítési és egyéb követeléseknek a kihágási üggyel együttes tárgyalását és eldöntését rendelik.

44. §. A rendőri büntetőeljárás során érvényesíthetők a 43. §-ban említett követeléseken felül a kihágással kapcsolatos egyéb oly magánjogi követelések is, amelyek a törvény szerint a rendőri büntetőeljáráson kívül is a rendőri büntetőbíróságként eljáró közigazgatási hatóság hatáskörébe tartoznak.

Azok a kiskoruak és gondnokság alatt levők, akik keresményükről maguk rendelkezhetnek, erre vonatkozólag magánjogi igényeiket törvényes képviselőjük mellőzésével érvényesíthetik.

A rendőri büntetőbíróság ezeket a követeléseket a kihágási üggyel együtt tárgyalja és bírálja el, de elrendelheti azoknak a kihágási ügytől és több követelésnek egymástól elkülönített tárgyalását és eldöntését is. Az elkülönítést rendelő végzés ellen fölfolyamodásnak helye nincs.

A munkaadó és mezőgazdasági munkások közötti jogviszonyok szabályozásáról szóló 1898: II. t.-c., továbbá a vízi munkálatoknál, az út- és vasutépítésnél alkalmazott napszámosokról és munkásokról szóló 1899: XLI. t.-c., a gazdasági munkavállalkozókról és segédmunkásokról szóló 1899: XLII. t.-c., az erdő-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

munkásokról szóló 1900: XXVIII. t.-c., a dohánytermelők és a dohánykertészek közötti jogviszonyok szabályozásáról szóló 1900: XXIX. t.-c., a gazda és gazdasági cseléd közötti jogviszony szabályozásáról szóló 1907: XLV. t.-c. rendelkezésein alapuló és a kihágással kapcsolatban érvényesitett magánjogi igények tárgyalására és elbírálására az 1898. évi 2000. eln. sz. a. kiadott földmívelésügyi miniszteri rendeletnek 90—110., 112., 120., 121., 136. §-aiban foglalt szabályokat is alkalmazni kell.

1. A r. b. bíróság előtt érvényesíthető magánjogi igény *tárgyai:*

a) a kihágásból eredő kár, amennyiben az 100 koronát meg nem halad (43. § 1. bek.) — kivéve ha valamely külön törvény a kártérítési követelést értékre való tekintet nélkül a r. b. bíróság hatáskörébe utalja (43. § ut. bek.);

b) a kihágással kapcsolatos egyéb magánjogi követelések, melyek a r. b. eljáráson kívül is az illető közig. hatóság hatásköréhez tartoznak (44. § 1. bek.). Ily követelés lehet például a cselédbér v. a gazdasági munkás bére, mellyel a kihágás miatt felelősségre vont gazda tartozik.

2. A magánjogi igény érvényesítésének joga a sértettet és jogutódot illeti meg és pedig a r. b. eljárás folyamán az elsőfoku tárgyalás befejezéséig. E jog azonban a 43. § 1. bek.-ben említett értékhatáron fölül, a következő esetekben se gyakorolható:

a) ha az igény tárgyában a polgári bíróság v. más hatóság már itélt v. előttük eljárás van folyamatban;

b) ha a kártérítési követelés tisztázása bővebb bizonyítást tenne szükségessé v. az eljárást más okból jelentékenyen késleltetné.

A r. b. bíró az *a)* pont esetén mellőzi a kártérítési követelés tárgyalását és eldöntését, a *b)* pont esetén pedig

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

polgári perútra utasíthatja az igénylőt, kivéve a 44. § 1. bek. esetét (1. jzet *b)* p.).

3. A *44. § 1. p.* esetében is a sértett v. jogutóda léphet föl a követelés érvényesítése végett. De míg a 43. § 1. p. esetében a kiskoru és gondnokolt sértettet törvényes képviselője helyettesíti: addig a 44. § 2. bek. a saját keresményével rendelkező kiskoru és gondnokság alatt levő személynek is megadja azt a jogot, hogy keresményére vonatkozó magánjogi igényét önállóan érvényesítse.

4. A kihágás miatt indított eljárás keretében érvényesített magánjogi igényt a r. b bíró a kihágási üggyel együttesen tárgyalja és dönti el. Ez a dolog természetéből következik, de ugyanezt némely törvény külön is elrendeli (43. §. ut. bek.). Ez rendszerint a jelen rendelet szabályainak alkalmazásával történik. E szabályok mellett kivételesen az *1898. évi 2000. eln. sz. a.* kiadott fm. rendelet 90—110., 112., 120., 121. és 136. §-ai is alkalmazandók a kihágással kapcsolatban érvényesített magánjogi igény tárgyalására és elbírálására, — ha a kihágás:

a) az 1898: II. t.-c.-be iktatott mezőgazdasági munkástörvény;

b) az 1899: XLI. t.-c.-ben foglalt s a közmunkáknál alkalmazott munkásokról szóló törvény;

c) a gazdasági munkavállalkozókról szóló 1899: XLII. t.-c.;

d) az erdőmunkásokról szóló 1900: XXVIII. t.-c.;

e) a dohánytermelők és dohánykertészekről szóló 1900: XXIX. t.-c.; s

f) az 1907: XLV. t.-c.-be foglalt gazdasági cselédtörvény rendelkezéseibe ütközik.

5. A 2000/98. fmr. említett szakaszainak rendelkezései a következők:

Az 1898: II. t.-c. végrehajtása tárgyában kiadott

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

2000/1898. Eln. számú földmívelésügyi miniszteri rendelet fennthivatkozott §-ai a következők:

90. §. Ha a panaszlott a magánjogi igényt beösmeri, vagy ha a kihágás büntethetőségét megszüntető, illetve a követelés alaptalanságát netalán feltüntető adatok kétségen kívül állanak, a tárgyaló hatósági személy a bizonyítási eljárás mellőzésével hoz itéletet. Ha a panaszlott beösmeri a följelentett kihágás elkövetését s beösmerését egyéb adatok is támogatják, a további bizonyításfelvétel a tárgyaló hatósági személynek belátásától függ.

91. §. Ha a panaszlott a följelentett kihágás elkövetését vagy a követelés fönnállását tagadja, a tárgyaló hatósági személy a bizonyítást fölveszi.

92. §. Oly tényállásokat, melyeket a fél a szóbeli tárgyaláson vagy a megkeresett hatóság előtt beösmert, bizonyítani nem szükséges.

93. §. A beösmerés hatályosságára nincsen befolyással, ha önálló, a beösmert tényállítással nem ellenkező állítások vannak hozzákapcsolva.

Mennyiben legyen valamely korlátolt beismerő nyilatkozat beösmerésnek vagy tagadásnak tekintendő, az eset körülményei szerint a hatóság itéli meg.

94. §. A hatóság a körülmények szorgos méltatása alapján itéli meg, hogy a magánjogi igényre vonatkozó beösmerés visszavonás által mennyiben veszti el erejét.

E beösmerés erejét veszti, ha az ellenfél a visszavonásba beleegyezik.

95. §. A hatóság előtt ismeretes tényeket bizonyítani nem szükséges.

96. §. A szóbeli tárgyalás folyamán a hatóság fölhívására kifejezetten nem tagadott olyan tényállásokat, melyek valóságukkal össze nem férő előadás által közvetve tagadottaknak sem tekinthetők, bizonyítani nem szük-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

séges, ha csak a fél egyéb előadásaiból nem következik, hogy azokat tagadni akarja.

A hatóság — a körülmények szorgos méltatása alapján — belátása szerint itéli meg azt, hogy a félnek olyan nyilatkozata, mely szerint az ellenfél tényállásának valóságáról nincs tudomása, vagy arra nem emlékszik, tagadásnak tekinthető-e.

97. §. A hatóság — a jelen rendeletben megállapított bizonyítási szabályok megtartása mellett — valamely tényállításnak valóságát vagy valótlanságát a tárgyalás és bizonyítás egész tartamának szorgos méltatása alapján itéli meg. Az okok, amelyek a hatóság meggyőződését előidézték, úgyszintén amelyek miatt a hatóság valamely bizonyítást elégtelennek tartott, vagy a fél ajánlotta bizonyítást mellőzte, az itéletben tüzetesen előadandók.

A magánjogi igény érvényesítésére nézve a bizonyítási teher szabályait, valamint a jogszabályokat, amelyek szerint valamely ténykörülmény egyáltalán, vagy az ellenkező bebizonyításáig valónak tartandó, úgyszintén a törvényes védelmeket a jelen § rendelkezése nem érinti.

98. §. A hatóság valamely kár vagy elmaradt haszon mennyiségét, ha a felek ajánlotta bizonyítékok megnyugtató eredményt nem nyujtottak, az összes körülmények figyelembevételével, legjobb belátása szerint állapítja meg. A hatóság, amennyiben ezen véleményének alkotásához szükségesnek találja, nemcsak a szakértők meghallgatását, hanem bizonyításfölvételt és tudakozódásokat is hivatalból foganatosíthat.

99. §. A bizonyítást, amennyiben megkeresés szüksége nem forog fönn, az eljáró hatóság a szóbeli tárgyalás folyamán veszi föl.

100. §. Ha a bizonyítás fölvételének elrendelése következtében a tárgyalás elhalasztása válik szükségessé, a hatóság ujabb tárgyalási határnapot tűz ki.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Ha a bizonyítás fölvétele megkeresett hatóság által történik, a hatóság a tárgyalás folytatására a határnapot a bizonyítás-fölvétel befejezése után tűzi ki s arra a feleket hivatalból megidézi.

101. §. A felek a bizonyítás fölvételénél az esetben is jelen lehetnek, ha az a megkeresett hatóság előtt történik. Avégből a megkeresett hatóság a feleket a kitüzött határnapról értesíteni tartozik.

A bizonyítás fölvétele a kellően értesített felek távollétében is a lehetőség szerint foganatosítandó.

102. §. A közokirat bizonyító ereje a fönnálló törvények szerint itélendő meg.

A törvényben előírt alakszerüségek megtartásával az előljáróságok előtt kötött vagy azáltal láttamozott munkaszerződés: közokirat.

Magánokirat, melynek tartalmát tagadja az ellenfél: úgy szolgál bizonyítékul:

a) ha azt sajátkezüleg írta és írta alá, vagy

b) ha az idegen kézzel írt okiratot két előttemező tanú jelenlétében írta alá, vagy azok előtt utóbb az aláírást sajátkezü aláírásának ismerte el a kiállító;

c) ha a kiállító, aki írni nem tud, két előttemező tanú jelenlétében, kiknek egyike által a kiállító neve is aláirandó, szokott kézjegyével látta el az okiratot.

Ha a kiállító se írni, se olvasni nem tud, vagy az okirat nyelvét nem érti: szükséges még az is, hogy a jelenlevő tanúk az okirat tartalmát mind magük ismerjék, mind a kiállítónak az általa értett nyelven megmagyarázzák, s hogy ez megtörtént: az okiraton bizonyítsák.

Az ily módon kiállított magánokiratok, ha valódiságuk nincs kétségbevonva, az ellenkező bizonyításáig teljes bizonyítékul szolgálnak arra nézve, hogy kiállítójuk a bennük foglalt nyilatkozatot tette.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Más alakban kiállított magánokiratok bizonyító erejét a hatóság szabadon mérlegeli.

103. §. A hatóság szabad mérlegeléssel ítéli meg, hogy az okiraton levő törlések, vakarások, közbeszúrások és más külső hiányok és rendellenességek az okirat bizonyító erejét mennyiben csökkentik vagy szüntetik meg.

104. §. A magánokirat valódisága nem bizonyítandó, ha azt az ellenfél a szóbeli tárgyalás folyamán nem tagadja.

105. §. Ha a magánokirat aláírása, illetőleg a kézjegy valódisága nem tagadtatik, vagy bebizonyíttatik, az aláírást megelőző szöveg az ellenkező bebizonyításáig valódinak vélelmezendő, kivévén, ha az okirat külső hiányai vagy rendellenességei a vélelmet lerontják.

106. §. Annak bizonyítása, hogy az írás vagy aláírás valódi vagy hamis, más oly írással való összehasonlítása által is történhetik, melynek valódisága nincs kétségbevonva, vagy be van bizonyítva.

A hatóság az összehasonlítás eszközölhetése végett elrendelheti, hogy a fél, ki írását vagy aláírását kétségbevonta, egy — a jegyzőkönyvhöz melléklendő — külön ívre írja le a hatóságtól megjelölendő szavakat a tárgyaló vagy megkeresett hatóság előtt.

Ha a fél e meghagyásnak eleget nem tesz, a hatóság e körülménynek bizonyító erejét belátása szerint ítéli meg.

A hatóság az összehasonlítás bizonyító erejét rendszerint szakértők meghallgatása nélkül ítéli meg, a szükséghez képest azonban szakértőket is meghallgathat.

107. §. Az okirat, mellyel a fél bizonyítani akar, az ellenfél kívánságára, vagy a hatóság rendeletére, a tárgyaláson eredetiben fölmutatandó.

Az okirat eredetiben vagy másolatban, és ha az okiratnak csak egyes részei bírnak jelentőséggel, legalább

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

vonatkozó részeiben a tárgyalási jegyzőkönyvhöz mellékelendő.

108. §. A bizonyító fél kérelmére vagy a hatóság fölhívására a fölhivott fél a birtokában levő okiratot fölmutatni tartozik, ha az okirat tartalmánál fogva a felekre nézve közös, vagy ha az okiratot kiadni vagy fölmutatni különben is köteles.

Közösnek tekintendő az okirat nevezetesen azon személyek között, kiknek érdekében van kiállítva, vagy kiknek kölcsönös jogviszonyait tanúsítja. Közösnek tekintendők az érdekeltek között, vagy azok egyike és egy közös közbenjáró között valamely jogügyletre nézve folytatott írásbeli tárgyalások is.

A hatóság a fölmutatás kötelessége felől vita esetében végzéssel határoz. A végzés ellen külön fölebbvitelnek nincs helye.

A hatóság szabad mérlegeléssel ítéli meg, hogy a bizonyító féltől felmutatott másolat, vagy az okirat tartalmára nézve előadottak mennyiben érdemelnek hitelt, ha az ellenfél az okiratot, melynek birtokát beismerte, ki nem adja, vagy ha vallomásából vagy egyébként kitűnik, hogy az okiratot szándékosan megsemmisítette vagy használhatatlanná tette.

109. §. A tárgyalás vezetője a tényállás földerítése céljából elrendelheti, hogy a fél a birtokában levő okiratokat, melyekre hivatkozott, mutassa be, továbbá, hogy a terveket, vázlatokat és más fölvilágosító rajzokat terjesszen elő.

A tárgyalás vezetője más hatóságoknál levő iratokat, amennyiben ez a tényállás földerítésére szükséges, hivatalból beszerez.

A hatóság elrendelheti, hogy a fél az olyan okiratokat, melyek nem az állam hivatalos nyelvén vannak szerkesztve, hivatalos fordításban mutassa be, nemkülönben elrendelheti azt is, hogy a bemutatott vagy beszerzett

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

iratok bizonyos időn át az iratok mellé csatolva vagy a hatóságnál letéve maradjanak.

Tekintettel azonban arra, hogy a jelen rendeletben érintett ügyeknek a lehető leggyorsabb ellátása szükséges, a hiteles fordítás beszerzése csak abban az esetben rendelendő el, ha a nem magyar nyelvü okirat megértethetése más módon (pl. a felek vagy a hatóság által megbizhatónak elismert, helyben lakó egyén rövid úton való tolmácsolása útján) nem lehetséges. Ha pedig a tárgyalás vezetője érti az illető idegen nyelvet: úgy a fordítás beszerzését csak a felek közös kérelmére rendelheti el.

110. §. A hatóság a magánjogi igény tekintetében olyan körülményekre nézve, melyeket a fél általa beszerezhető okirattal bizonyíthat, egyéb bizonyítást kizárhat.

112. §. Aki nem létező, vagy olyan tanura hivatkozik, kinek a fönforgó körülményekről tudomása nem lehetett, vagy aki a tanu lakhelyét tudva hamisan adta elő, ha az eljárás folyamán kitünik, hogy ezzel az eljárás késleltetése, ellenfelének vagy a hatóságnak bosszantása volt szándékában: 10 koronától 100 koronáig terjedhető pénzbírsággal büntetendő. A pénzbírságot elzárásra nem lehet átváltoztatni.

Ha a meghatalmazott magát e részben a féltől nyert utasítással igazolni nem képes: az említett bírság — minden visszkereseti jog nélkül — a meghatalmazottat terheli.

120. §. A hatóság elrendelheti, hogy a tanu mutassa föl kihallgatása alkalmával az olyan okiratokat, amelyek vallomása szerint az ügyre vontkoznak és birtokában vannak, továbbá hogy a fölmutatott okiratok másolatban az iratokhoz csatoltassanak és bizonyos időn át eredetiben is az iratokhoz csatolva, vagy a hatóságnál letéve maradjanak. Ha a fölmutatott okiratnak csak egy része vonatkozik az ügyre, a tanu beleegyezése nélkül az okiratnak az eredetijét csak a hatóság tekintheti meg

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyülési Könyvtár (www.ogyk.hu)

és annak csak a hatóság által elkészítendő kivonata csatolandó az iratokhoz.

A fölmutatás alaptalan megtagadása esetében a tanuságtétel megtagadásának következményeit kell alkalmazni.

A tanu azon eseteken kívül, amelyekben a tanuságtétel megtagadható, az okirat fölmutatását akkor is megtagadhatja, ha a fölmutatás a perben nem álló valamely személynek kárt okozna. A fél jogát, hogy a tanutól a birtokában levő okirat kiadatását külön perrel követelhesse, e rendelkezés nem érinti.

121. §. A tanu vallomását összefüggően és lehetőleg kimerítően kell jegyzőkönyvbe venni. A tanu által használt kifejezéseket lehetőleg szó szerint kell fölvenni, úgy azonban, hogy a jegyzőkönyv a vallomásnak csakis lényeges tartalmát tüntesse föl. A tanuhoz intézett kérdéseket nem kell a jegyzőkönyvbe fölvenni, kivévén, ha a tanu valamely lényeges kérdésre nem felel, vagy kitérően felel.

Ha a hatóság a már kihallgatott tanut újból kihallgatja: csak az előbbi vallomástól való eltéréseket és az esetleges kiegészítéseket kell a jegyzőkönyvbe fölvenni.

136. §. A hatóság a kihágási ügy eldöntése mellett az eljárás során érvényesített követelésekre nézve részítéletet hozhat, ha több követelés között, amelyek egy panaszban érvényesítvék, csupán csak egy alkalmas a végeldöntésre, továbbá ha viszonkereset esetében csupán a kereset vagy a viszonkereset, valamint ha a kereseti vagy viszonkereseti követelésnek csupán egy része alkalmas a végeldöntésre.

2. A kár megállapítása hivatalból.

45. §. A rendőri büntetőbíróság a kihágásból származó kár mennyiségét hivatalból csak annyiban

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

nyomozza, amennyiben ez hatáskörének, a kihágás tényálladékának vagy a büntetés mértékének megállapítására szükséges.

A rendőri büntetőbíróság a kár mennyiségét az összes körülmények figyelembevételével legjobb belátása szerint állapítja meg, szakértőket hallgathat meg és más bizonyításfölvételt vagy tudakozódásokat is hivatalból foganatosíthat.

A mezőrendőri és az erdei kihágásokból származó károk (eltulajdonított értékek) megbecslésére és megállapítására az erre vonatkozó külön szabályok irányadók.

1. E § l. bek. megfelel a Bp. 486. §-ának.

2. A rendőri b. bíró hatáskörének megállapítása céljából szükséges a kár mennyiségének hivatalos kinyomozása pl. az erdei és mezőrendőri lopás eseteiben. (1879: XXXI. t.-c. 69. § és 1894: XII. t.-c. 93. § *a)* p. és 97. §). A tényálladék és a büntetés mértéke szempontjából szükséges a kár megállapítása pl. az erdei kártétel eseteiben (1879: XXXI. t.-c. 100—108. §).

3. Az erdei kihágás folytán fölmerült kár, eltulajdonított érték stb. megállapíthatása végett a közig. bizottság saját területe részére egy v. több érték- és árszabályt készít, mely a földmívelési miniszter jóváhagyása után közhírré teendő s minden 3 évben v. esetleg korábban megújítandó (1879: XXXI. t.-c. 85. §). Ily árszabály hiányában a kár és érték rendes becsü útján állapítandó meg (102. §).

A mezőrendőri kihágás által okozott kárdíj és hajtópénz iránt l. az 1894: XII. t.-c. 108—113. §-ait, a 48000/894. fm. rend. 91. §-át.

3. A felek kiegyeztetése a magánjogi igényre nézve.

46. §. A rendőri büntetőbíróság az eljárás bármely szakában megkísérelheti a magánjogi igényre nézve

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

fölmerült jogvitának és az egyes vitás kérdéseknek egyezség útján való elintézését.

A magánjogi igény tárgyában létrejött egyezség vagy az igény visszavonása a rendőri büntetőeljárást nem akadályozza.

1. Az egyeztetési kísérlet szintén a kihágás miatt indított eljárás keretében eszközlendő.

2. Amennyiben az egyezség létrejött: ezt a r. b. bíró jegyzőkönyvbe foglalja.

4. Rendelkezés a magánjogi igényről fölmentő vagy megszüntető határozat esetén.

47. §. A rendőri büntetőbíróság a rendőri büntetőeljárás megszüntetése vagy a terhelt fölmentése esetében, az érvényesített magánjogi igény tárgyában csak akkor határoz, ha az a törvény szerint a rendőri büntetőeljáráson kívül is a rendőri büntetőbíróságként eljáró közigazgatási hatóságnak hatáskörébe tartozik.

Büntető parancsban magánjogi igény csak a 63. §-ban meghatározott kivételes esetekben állapítható meg.

1. E § megfelel a Bp. 487. §-ának. Lényeges különbség a kettő közt az, hogy a Bp. szerint a fölmentő v. megszüntető határozat következménye mindig az, hogy a büntetőbíróság a magánjogi igény tárgyában nem határoz: ellenben a jelen § szerint ez eset csak akkor áll be, ha a magánjogi igény tárgya a kihágás által okozott kár (43. § 1. bek.).

2. Fölmentés v. megszüntetés esetén is határoz a r. b. bíró a magánjogi igényről, ha annak tárgya a kihágás által okozott kártól különböző, de a kihágással mégis kapcsolatos oly követelés, mely a r. b. eljáráson kívül is a r. b. bíróságként eljáró közig. hatóság hatáskörébe tartozik. E követelések érvényesítésére vonatkozik a 44. § 1. és 2. bek.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

MÁSODIK FEJEZET.

Az eljárás megindítása.

1. Az eljárás megindításának alapja.

48. §. Rendőri büntetőeljárást csak az ellen szabad indítani, akit a rendőri büntetőbíróság hatáskörébe tartozó kihágásnak nyomatékos gyanuja terhel.

A sértett (károsult, magánfél) indítványára, panaszára vagy föllépésére üldözendő kihágás miatt a rendőri büntetőeljárás csak akkor indítható meg, ha azt a jogosult vagy meghatalmazottja kérte (magánindítvány, magánvád). Minden más kihágás miatt az eljárást hivatalból kell megindítani bárkinek följelentése (50. §) alapján.

Ha kétséges, hogy a följelentett kihágás magánindítványra vagy hivatalból üldözendő-e, elsősorban az e részben döntő adatokat kell megállapítani.

1. Az eljárás megindításának *alapja* följelentés v. magánindítvány. Előbbi a hivatalból üldözendő — utóbbi a magánindítványi kihágások esetén szükséges. Önként értetik, hogy itt csak oly kihágásról lehet szó, mely a r. b. bíróság hatáskörébe tartozik.

2. *Följelentést* mindenki tehet; *magánindítványt* v. *magánvádat* csak az erre jogosult terjeszthet elő. A magánindítvány visszavonása az eljárás megszüntetését vonja maga után. (Btk. 116. §), ellenben a hivatalból üldözendő kihágás iránt indított eljárás befejezését nem akadályozza az, ha följelentő panaszától eláll.

3. A § *1. bek.* megfelel a Bp. 1. §-ának. Itt azonban kevesebb jelentősége van ama föltételnek, hogy az eljárás megindításához nyomatékos gyanu szükséges, mert ezt a kisebb jelentőségü kihágások eseteiben rendszerint csak a tárgyaláson lehet megitélni — ez pedig már nem megindítása, hanem folytatása az eljárásnak.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

2. Följelentés.

49. §. A hatóságok és a hatósági közegek kötelesek a hivatali hatáskörükben tudomásukra jutott, hivatalból üldözendő kihágásokat az adatok és bizonyítékok közlésével följelenteni.

Érintetlenül marad az erdő- és mezőőröknek, valamint egyéb hatósági közegeknek a törvényben vagy szolgálati szabályaikban megállapított az a kötelessége, hogy magánindítványra üldözendő kihágásokat is kötelesek, ha eljárásuk közben ilyeneket észlelnek, a községi előljáróságnak vagy más hatóságnak, avagy szolgálatadójuknak bejelenteni.

50. §. A följelentést az eljárásra illetékes rendőri büntetőbíróságnál kell megtenni; azonban azt a községi előljáróság, valamint más közigazgatási hatóságok és a rendőri közegek is elfogadni és az eljárásra illetékes rendőri büntetőbírósághoz azonnal eljuttatni kötelesek.

A kihágást írásban vagy szóval lehet följelenteni. A szóbeli följelentésről jegyzőkönyvet kell készíteni. Ha a kihágás a rendőri büntetőbírónak közvetlen észlelete alapján jutott tudomására, a följelentést és a jegyzőkönyvet a hatósági tag írásbeli jelentése pótolja.

A jegyzőkönyvben az általános adatokon (60. §) felül lehető rövidséggel kell jegyezni:

1. a följelentő és a terhelt nevét, lakóhelyét, valamint a személyazonosságuk megállapítására szükséges egyéb adatokat;

2. a cselekmény megnevezését, elkövetésének helyét, idejét és egyéb körülményeit s a netalán okozott kárt, úgyszintén a terhelten kívül a kihágás jogkövetkezményeiért a törvény értelmében netalán felelős harmadik személy nevét és lakóhelyét;

3. a rendelkezésre álló bizonyítékokat, és

4. a sértett által netalán bejelentett magánjogi igényt.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Ha följelentés hiányos és emiatt az eljárásra nem alkalmas, a rendőri büntetőbíróság kiegészítése végett megfelelően intézkedik és ebből a célból a helyben lakó följelentőt maga elé is idézheti.

51. §. Névtelen följelentés alapján a rendőri büntetőbíróság a rendőri büntetőeljárást nem indíthatja meg. Ha azonban indokoltnak mutatkozik, a hatóság a följelentésben foglaltak valóságának kipuhatolása végett intézkedéseket tesz és ezek eredményéhez képest határoz az eljárás megindítása vagy mellőzése felől.

1. Följelentést részint magánegyén, részint hatósági tag v. közeg tehet. — Utóbbi esetben a följelentés tárgya rendszerint hivatalból üldözendő kihágás, — kivéve a magánindítványra üldözendő erdei és mezőrendőri kihágásokat, melyek följelentésére az erdő- és mezőőröket a törvény kötelezi. (49. §).

2. A följelentést rendszerint az illetékes r. b. bíróságnál kell megtenni, — de megtehető az más rendőri v. közig. hatóságnál is. (50. § 1. bek.)

3. A följelentés szóbeli v. írásbeli lehet. — Mindkét esetben tartalmaznia kell a kihágás elbírálásához szükséges összes adatokat. (50. § 3. bek.) — Ezek közé tartozik egyebek közt ama személy megnevezése is, ki a kihágás tettese mellett felelősségre vonható. — Ez összefügg a Ktk. 27. §-ával, mely szerint: a családtagok, gyámoltak, gondnokoltak, lakók, segédek, tanoncok, cselédek stb. által elkövetett bizonyos kihágások eseteiben a családfők, gyámok, gondnokok, gazdák stb. szintén felelősségre vonhatók, és pedig önállóan v. a kihágás elkövetője mellett.

3. Magánindítvány.

52. §. A magánindítványra jogosult vagy meghatalmazottja által tett följelentést magánindítványnak kell tekinteni. Ha a följelentő kifejezetten kije-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

lentette, hogy a följelentett megbüntetését nem kívánja, a rendőri büntetőeljárást mellőzni kell és csak a kihágással kapcsolatos oly követelések és kérdések tárgyában kell eljárni és határozni, amelyek a rendőri büntetőeljáráson kívül is a rendőri büntetőbíróságként eljáró közigazgatási hatóságnak hatáskörébe tartoznak.

Az 50. § rendelkezéseit a magánindítvány előterjesztésére is alkalmazni kell.

A magánindítványt kellő időben előterjesztettnek kell tekinteni, ha azt a jogosult a törvényes határidőben, habár az eljárásra nem illetékes hatóságnál, vagy hiányosan terjesztette elő.

1. Magánindítványú kihágás esetén a följelentés is magánindítványnak tekintendő, vagyis oly indítványnak, melyet a sértett az I. foku tárgyalás befejezéséig visszavonhat. (Btk. 116. §).

2. A magánindítvány előterjesztésének határideje ama naptól számított 3 hónap, melyen a kihágás és annak elkövetője a sértett tudomására jutott. (Btk. 112. §.) E határidő alatt bármely rendőri v. közig. hatóságnál joghatállyal elő lehet terjeszteni az indítványt.

3. Az indítványozás joga a sértettet v. törvényes képviselőjét illeti meg. — Törvényes képviselője által gyakorolja az indítványozás jogát: *a)* a 16 éven aluli, vagy más ok, mint pazarlás miatt gondnokság alatt levő, — *b)* a vagyon elleni kihágásoknál minden kiskoru és pazarlás miatt gondnokság alatt levő személy. (Btk. 113. §).

4. A hatáskör és illetékesség s a följelentési jogosultság előzetes megállapítása.

53. §. Az eljárás megindítása előtt hivatalból meg kell vizsgálni, hogy:

1. a cselekmény a rendőri büntetőbíróság hatás-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

körébe tartozó kihágásnak jelenségeit magában foglalja-e?

2. a kihágás az ő illetékessége alá tartozik-e?

3. nem forog-e fönn az eljárás megindítását kizáró körülmény?

4. a magánindítványra üldözendő kihágás esetében jogosított-e a magánindítvány előterjesztésére az, aki a följelentést vagy a magánindítványt tette s azt a törvényes határidőn belül terjesztette-e elő?

1. Hogy valamely kihágás a r. b. bíróság hatáskörébe tartozik-e: ezt az illető törvény v. miniszteri rendelet állapítja meg. Azirányt, hogy a kihágás tárgyában való eljárásra melyik r. b. bíróság illetékes, l. a fönebbi 4—9. §-t, — külföldön elk. kihágásokra nézve a 13. §-t.

2. Az eljárás megindítását kizáró körülmények: a bűnös halála, a királyi kegyelem és az elévülés (Btk. 105. §), — magánindítványra üldözendő kihágásoknál az indítvány hiánya (Btk. 110. §). A kihágás 6 hónap alatt évül el (Ktk. 31. §), kivéve pl. az erdei kihágásokat, amelyek elévülési ideje 2 év.

3. A magánindítványra jogosult személyek s az indítvány előterjesztésének határideje iránt l. az 52. § 2. és 3. jegyz.

5. Följelentés elutasítása és az ügy áttétele.

54. §. Ha a cselekmény kihágás jelenségeit nem tünteti föl; vagy pedig ha a szükséges magánvád vagy magánindítvány hiányzik vagy a magánindítványt nem az erre jogosult, vagy az erre jogosult nem a törvényes határidőn belül terjesztette elő; vagy ha az eljárás megindítását kizáró egyéb körülmény forog fönn: a rendőri büntetőbíróság a följelentést vagy a magánindítványt végzéssel elutasítja és erről a följelentőt vagy a magánindítvány előterjesztőjét értesíti. E végzés ellen kétfoku fölfolyamodásnak van helye.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Ha magánindítványra üldözendő kihágás esetében a jogosult magánindítványát utóbb a törvényes határidőn belül előterjeszti, az, hogy a rendőri büntetőbíróság előbb a nem jogosult által tett följelentést elutasította, az eljárás megindítását ki nem zárja.

55. §. Ha a cselekmény a kir. bíróság hatáskörébe utalt büntetendő cselekmény jelenségeit tünteti föl, a rendőri büntetőbíróság az ügyet az illetékes kir. ügyészséghez vagy kir. járásbírósághoz haladéktalanul átteszi, az esetleg előzetes letartóztatásban levő terheltet átkísérteti és erről a följelentőt értesíti.

Ha a kihágás elbírálása más rendőri büntetőbíróság hatáskörébe vagy illetékessége alá tartozik, az ügyet ehhez kell áttenni.

1. A följelentés elutasításának okai:

a) kihágás tényálladékának hiánya;

b) magánvád v. magánindítvány hiánya;

c) a magánindítványnak nem jogosult által v. elkésve történt (52. § 2. és 3. jegyz.) előterjesztése (54. § 2. bek.);

d) az eljárás megindítását kizáró valamely körülmény (53. § 2. jegyz.) fönforgása.

Minthogy az *a)* pont szerint csak akkor utasítandó el a följelentés, ha a cselekmény kihágás jelenségeit nem tünteti föl: ennélfogva az a körülmény, hogy a följelentett egyént nyomatékos gyanu nem terheli: a följelentés elutasítására egymagában nem elegendő.

2. Az elutasító végzés ellen használható fölfolyamodás határideje a végzés kézbesítésétől számított *15 nap* (169. §). A följelentő azonban csak akkor értesítendő az elutasításról, ha magánvádló, míg hivatalból üldözendő kihágás esetén a végzés a tiszti ügyésszel közlendő. (24. § 2. pont.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

3. Ha az ügy áttételéből hatásköri v. illetékességi összeütközés származik: ennek eldöntésére nézve irányadók a fönnebbi 10., illetve 11. § rendelkezései.

6. Az eljárás megindítása; sürgős intézkedések.

56. §. Ha nincs ok a följelentés vagy magánindítvány elutasítására vagy az ügy áttételére: a rendőri büntetőbíróság az eljárást megindítja és az ügy körülményeihez képest büntetőparancsot bocsát ki vagy a netalán szükséges előzetes eljárás után az ügy tárgyalására határnapot tűz ki.

57. §. Sürgős intézkedéseket a rendőri büntetőbíró vasárnapokon és ünnepnapokon is köteles elrendelni és foganatosítani.

A rendőri büntetőbíróság az eljárás során köteles a tényállás földerítésére szolgáló adatokat hivatalból összegyűjteni és a feleket az eljárásban megillető jogaikra figyelmeztetni. A terheltre vonatkozólag gondot kell fordítani mind a terhelő és mentő, mind a súlyosító és enyhítő, úgyszintén a terhelt egyéniségét és életviszonyait megvilágító körülmények megállapítására.

Ha az eljárás fiatalkoru ellen folyik, a rendőri büntetőbíróság különös figyelemmel köteles vizsgálni azokat a körülményeket, amelyekből a fiatalkoru egyéniségét, értelmi és erkölcsi fejlettségének fokát és életviszonyait megismerheti.

1. A rendőri b. bíró, ha a följelentést el nem utasítja: háromféle intézkedést tehet; ugyanis:

a) büntetőparancsot bocsát ki (62. §),

b) a tárgyalást megelőző előzetes intézkedést tehet (72. §),

c) ily előzetes intézkedés nélkül a tárgyalásra határnapot tűz.

2. Az előzetes intézkedésekről a Negyedik fejezet szól. Ennek rendelkezései szerint előzetes intézkedések: *a)* a

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

terhelt előállítása (bekísérés, elővezetés), előzetes letartóztatása s az ismeretlen és távollevő terhelt kipuhatolása (73—82. §); *b)* a lefoglalás (83—85. §); *c)* házkutatás, személymotozás, hatósági szemle (86—99. §); *d)* a tanu és szakértő előzetes kihallgatása (100—101. §).

3. Akár előzetes intézkedés után, akár enélkül tartatik meg a tárgyalás: a r. b. bíró kötelességei mindegyik esetben a következők:

a) a tényállás földerítésére szolgáló adatokat hivatalból kell összegyüjtenie s a feleket figyelmeztetnie kell jogaikra;

b) gondot kell fordítania a terhelő és mentő, a súlyosító és enyhítő, s a terhelt egyéniségét és életviszonyait feltüntető körülményekre (Bp. 9. §);

c) különös figyelemmel kell vizsgálnia azokat a körülményeket, melyekből a fiatalkoru terhelt egyéniségét, értelmi és erkölcsi fejlettségének fokát és életviszonyait megismerheti (Bn. 16—18. §).

4. *Sürgős intézkedés* szüksége pl. a terhelt szökése v. a kihágás megállapításához szükséges tárgy lefoglalása stb. esetén merülhet föl.

7. Praeiudiciális kérdés.

58. §. Ha annak a megállapítása, hogy forog-e fönn kihágás, valamely magánjogi vagy közjogi avagy közigazgatási vitás kérdés előzetes eldöntésétől függ, e kérdés eldöntéséig az eljárást rendszerint föl kell függeszteni. A rendőri büntetőbíróság ilyen esetben a külön eljárás megindítására záros határidőt tűzhet ki.

A fölfüggesztést mellőzni, a fölfüggesztett eljárást pedig folytatni kell, ha a rendőri büntetőeljárás meghiúsulásától kell tartani, vagy ha az érdekelt fél a

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

külön eljárást a rendőri büntetőbíróság által kitűzött záros határidő alatt meg nem indítja.

A rendőri büntetőbíróság a büntethetőség kérdésében az előzetes magánjogi kérdés eldöntése után is önállóan határoz.

1. E § megfelel a Bp. 7. §-ának.

2. Ha valamely kihágás megállapítása előzetes kérdés eldöntésétől függ, mely egy más bíróság v. hatóság hatásköréhez tartozik: az eljárás rendszerint föl függesztendő. Kivétel a jelen § 2. bekezdésében foglalt két eset.

3. Ha az előzetes döntés tárgya közjogi és közig. kérdés: az ez iránt más hatóság által hozott határozat a r. b. bírónak irányadóul szolgál.

8. Irásbeli és szóbeli kérelem; jegyzőkönyv fölvétele.

59. §. Az elsőfoku rendőri büntetőbíróságok mint egyesbíróságok járnak el.

A rendőri büntetőbíróság előtt minden kérelmet és nyilatkozatot szóval is elő lehet terjeszteni.

Az ügyvéd vagy ügyvédjelölt mint meghatalmazott mind szóval, mind írásban az állam hivatalos nyelvét köteles használni.

60. §. A szóval előterjesztett kérelmekről és egyéb nyilatkozatokról a személyazonosság megállapítása után, továbbá a hatósági cselekményekről jegyzőkönyvet kell készíteni.

61. §. A jegyzőkönyvön vakarással változtatni nem szabad.

Ha a jegyzőkönyvben valamit törölni kell, ennek úgy kell történnie, hogy a kitörlött szavak olvashatók maradjanak s azt, hogy a törlés a jegyzőkönyv készítőjétől származik, valamint egyes szavaknak

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

esetleges közbeszúrását a jegyzőkönyvben meg kell említeni, a szükséges kiegészítéseket pedig a jegyzőkönyv végén kell fölvenni.

Ha a jegyzőkönyv több ívre terjed, az íveket össze kell fűzni és a fonál végeit a hivatalos pecséttel meg kell erősíteni.

A jegyzőkönyv készítésénél jegyzőkönyvvezetőt és pedig rendszerint hatósági közeget vagy oly díjnokot kell alkalmazni, aki esküt vagy fogadalmat tett. Ha kivételesen közszolgálatban nem álló egyén írja a jegyzőkönyvet, előzetesen esküt vagy fogadalmat kell tőle kivenni arra, hogy a jegyzőkönyvet híven készíti el és a hivatalos titkot megőrzi.

A jegyzőkönyvben lehető röviden föl kell jegyezni szerkesztésének helyét és idejét, az ügy megjelölését, a kihallgatott és közreműködő személyek neveit, valamint a megszabott alakiságok megtartásának igazolását, a hatósági cselekmény foganatosításának módozatait és eredményét.

A jegyzőkönyvet a jelenlevők előtt föl kell olvasni és ha szükséges meg kell magyarázni.

A vallomást vagy nyilatkozatot a kihallgatott, a jegyzőkönyvet pedig az eljáró rendőri büntető bíró, a jegyzőkönyvvezető és az e rendeletben megnevezett külön személyek írják alá.

Az írni nem tudó a jegyzőkönyvet kézjegyével látja el és kézjegye mellé nevét a jegyzőkönyvvezető jegyzi föl.

A fölolvasás és megmagyarázás megtörténtét, továbbá az aláírás esetleges megtagadását és ennek okát a jegyzőkönyvben meg kell említeni.

A felek egyszerű bejelentéseiről nem kell mindig jegyzőkönyvet készíteni, hanem azokat az illető hatóságnak bármelyik tagja ráírhatja az ügyre vonatkozó iratra, de jegyzőkönyvbe is foglalhatja,

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

HARMADIK FEJEZET.

Büntetőparancs.

1. A büntetőparancs kibocsátásának föltételei.

62. §. Az elsőfoku rendőri büntetőbíró a terhelt ellen előzetes tárgyalás nélkül büntetőparancsot bocsáthat ki, a terhelt letartóztatásával nem járó kihágás esetében, ha a kihágás miatt csak pénzbüntetés kiszabásának van helye s a pénzbüntetés harminc koronát meg nem haladó összegben mutatkozik kiszabandónak és:

1. a följelentést hatóság (községi elöljáróság), közhivatalnok vagy hatósági közeg hivatali hatáskörében szerzett közvetlen tapasztalata alapján teszi és valósága ellen nem merült föl aggodalom, vagy

2. a följelentés magánegyéntől ered, de ez a kihágás elkövetését köz- vagy magánokirattal vagy más bizonyítékkal valószinüvé teszi és a rendőri büntetőbíró meg van győződve a vád alaposságáról.

Magánindítványra üldözendő kihágás esetében a büntetőparancs csak akkor bocsátható ki, ha a följelentés a magánindítványra jogosulttól vagy meghatalmazottjától ered, vagy nem tőle eredő följelentés esetében magánindítványát a törvényes határidőn belül előterjeszti.

Mindegyik terhelt ellen és minden egyes kihágás miatt külön büntetőparancsot kell kibocsátani.

A büntetőparancs kibocsátásának nincs helye: ha a terhelt fiatalkoru, vagy ha a kihágásra a jogszabályban megállapított büntetés legkisebb tétele a harminc koronát meghaladja.

63. §. Ha a sértett magánjogi igényének megítélését is kéri, úgyszintén, ha az elítéléssel kapcsolatosan valamely külön intézkedést is kell tenni, büntetőparancs kibocsátásának az alábbi kivétellel nincs helye.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Erdei kihágás esetében a magánjogi igény érvényesítése a büntetőparancs kibocsátását ki nem zárja, ha a megtérítendő érték és kár szabályszerüen van fölszámítva és azt a rendőri büntető bíró a kérelem értelmében állapítja meg, s az a kiszabandó pénzbüntetéssel együtt harminc korona összeget meg nem halad, a sértett pedig a büntetőparancs kibocsátásának mellőzését nem kérte. Magánjogi igény megállapításának ily esetében a büntetőparancsot jogerőre emelkedése után a sértettel közölni kell.

1. A *62. §* megfelel a Bp. 572. §-ának s *1. bek.* szószerint megegyezik az 1901 : XX. t.-c. 17. §-ával.

2. A büntetőparancs tárgya rendszerint csak hivatalból üldözendő kihágás lehet. Az 1901 : XX. t.-c. 17. §-a azonban, valamint a 62. §-nak ezzel megegyező 1. bek. nem zárja ki a magánindítványra üldözendő kihágásokat sem. E § *2. bek.* tehát annyival inkább fölösleges, mert az abban megjelölt föltételek hiányában nemcsak büntetőparancs ki nem bocsátható, hanem eljárás sem indítható.

3. Büntetőparancs kibocsátásának *nincs* helye:

a) ha a terhelt fiatalkoru, vagyis életkora 18. évét túl nem haladta (Bn. 16. §);

b) ha a kihágásra 30 koronát meghaladó pénzbüntetés volna kiszabandó, — megjegyezvén, hogy a 30 koronát túl nem haladó pénzbüntetés tárgya több kihágás is lehet;

c) ha a sértett magánjogi igényének megitélését is kéri;

és *d)* ha az elitéléssel kapcsolatosan valamely külön intézkedést is kell tenni (63. § 1. bek.), aminő pl. a terhelt kitiltása bizonyos területről.

A magánjogi igény megitélésének kérése csak az *erdei kihágásnál* nem zárja ki a b. parancs kibocsátását, — amennyiben a 63. § 2. bek. szerinti föltételek fönforognak.

4. Ha egy kihágást többen követnek el, minden egyes terhelt ellen külön büntetőparancsot kell kibocsátani; valamint akkor is több b. parancs bocsátandó ki, ha ugyan-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

azon egyén több kihágást követett el, amelyek mindegyikére — együttvéve 30 koronát túl nem haladó — pénzbüntetés szabatott ki.

2. A büntetőparancs tartalma.

64. §. A büntetőparancsnak az azt kibocsátó rendőri büntetőbíróság megjelölésén felül tartalmaznia kell:

1. a terhelt nevét, állását vagy foglalkozását és lakóhelyét;

2. a följelentő hatóság, hatósági közeg vagy magánegyén megnevezését; magánindítványra üldözendő kihágás esetében pedig a magánindítvány előterjesztőjének megnevezését;

3. a kihágást alkotó cselekmény megjelölését, elkövetésének helyét és idejét;

4. azokat a bizonyítékokat, amelyek a terhelt bűnösségét valószínűvé tették és a rendőri büntetőbírót a vád alaposságáról meggyőzték;

5. az alkalmazott törvény, miniszteri rendelet vagy szabályrendeletnek és megfelelő §-ának idézését;

6. a pénzbüntetés összegét és a behajthatatlansága esetében helyébe lépő elzárásbüntetés tartamát; úgyszintén a 63. § második bekezdésének esetében a megállapított érték és kár összegét;

7. a terhelthez intézett azt a meghagyást, hogy a megállapított összeget a rendőri büntetőbíróságnál tizenöt nap alatt fizesse le;

8. azt a figyelmeztetést, hogy a terhelt a büntetőparancs mellőzését és a tárgyalás megtartását kérheti, vagy ha a cselekmény elkövetését nem tagadja, hanem csupán a büntetést vagy a megállapított összeg nagyságát kifogásolja, a büntetőparancs ellen föllebbezéssel élhet; továbbá azt a figyelmeztetést, hogy, ha a terhelt a büntetőparancs kézbesítése alkalmával vagy az ezt követő naptól számított

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

tizenöt nap alatt az ügy tárgyalását szóval vagy írásban nem kérelmezi vagy a büntetőparancs ellen nem föllebbez, a büntetőparancsot végre fogják hajtani; végül

9. azt az értesítést, hogy ha a terhelt a büntetőparancsban megnyugszik, a kiszabott pénzbüntetés megfizetésére halasztást kérhet vagy részletfizetés megengedését kérheti.

1. E § megfelel a Bp. 533. §-ának, melynek alapulvételét az 1901: XX. t.-c. 18. §-a is rendeli.

2. A büntetőparancs *alkotó elemei: a)* a bíróság, a terhelt és a följelentő megnevezése (1. és 2. p.), *b)* a kihágás körülírása — ténybeli és jogi elemeinek föltüntetésével (3—5. p.), *c)* a büntetés és kártérítés meghatározása (6. p.), *d)* a terheltnek szóló figyelmeztetések (7—9. p.).

3. Ha *költség* merül föl: a büntetőparancsban ez is megállapítható.

4. A 64. § 8. p. a 67. és 68. §-on — 9. p. a 71. §-on alapul.

3. A büntetőparancs kézbesítése.

65. §. A büntetőparancsot kézbesítik:

1. Budapest székesfővárosban, valamint azokban a városokban, ahol a bejelentési intézmény szervezve van, a bejelentési hivatal mint egyúttal központi kézbesítő hivatal;

2. más városokban és községekben a hatósági közegek (e célból külön megbízott városi vagy községi közegek, községi és körjegyzők).

A rendőri büntetőbíróság a büntetőparancsot a kézbesítő hivatalnak és közegeknek közvetlenül küldi meg.

A helybeli kézbesítéseket a hatóságok külön közegei is teljesíthetik.

66. §. A kézbesítő köteles a büntetőparancsot a

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

terheltnek saját kezéhez adni, előtte fölolvasni, tartalmát megmagyarázni és a terheltet különösen a 64. § 8. pontjában foglalt rendelkezésekre figyelmeztetni és mindezek megtörténtét a tértivevényen bizonyítani és a fél válaszát arra följegyezni.

Ha a terhelt már a kézbesítés alkalmával kijelenti, hogy az ügy tárgyalását kéri, vagy pedig, hogy a büntetés vagy a megállapított összeg nagysága miatt föllebbezéssel él, a kézbesítő a tértivevényre ezt a kijelentést jegyzi föl.

A terhelt kijelentését a tértivevényre sajátkezüleg is rávezetheti.

1. A *65. §* a b. parancs kézbesítésére hivatott hatósági közegeket, — a *66. §* a kézbesítés módját határozza meg. Előbbi megegyezik az 1901. évi XX. t.-c. 26. §-ával, utóbbi ugyanezen törvény 18. § 2. bek.-vel.

2. Minthogy e büntetőparancs az ítéletet helyettesíti s minthogy azzal szemben a terheltnek különböző jogai vannak, melyekre őt a kézbesítéskor figyelmeztetni kell: ebből folyólag a 65. § az 1901. évi XX. t.-cikk 18. § rendelkezéseinek megfelelően oly hatósági közegekre bízta a büntetőparancs kézbesítését, kik annak tartalmát kellően fölfogni és a kevésbbé művelt egyénekkel is megértetni képesek. Amennyiben a kézbesítést nem a 65. §-ban megjelölt hat. közeg, hanem pl. a közs. *kisbíró* teljesíti: a b. parancs hatálytalan. A bíróság tehát ily esetben a kézbesítés újabb foganatosítását rendeli el.

3. A b. parancs kézbesítésekor kétféle figyelmeztetést kell intézni a terhelthez; ugyanis: *a)* hogy a kézbesítéskor vagy az ezt követő naptól számított 15 nap alatt a b. parancs mellőzését és a tárgyalás megtartását kérheti; *b)* hogy amennyiben csak a büntetést kifogásolja: ez ellen fölebbezést jelenthet be. Terheltnek előbbi joga a 67., utóbbi a 68. §-on alapul. Egyébként mindkét jogára már a b. parancsban is figyelmeztetni kell (64.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

§ 8. p.). A b. parancs kézbesítésekor azért kell őt e két jogára különösen figyelmeztetni, mert már a *kézbesítéskor* kérheti a tárgyalást, illetőleg bejelentheti a fölebbezést.

4. A büntetőparancs mellőzésének kérése; fölebbezés.

67. §. Ha a terhelt a büntetőparancs kézbesítése alkalmával vagy azt ezt követő naptól számított tizenöt nap alatt a büntetőparancs mellőzését és a tárgyalás megtartását kéri, a kért tárgyalást úgy kell megtartani, mintha büntetőparancs nem is lett volna kibocsátva.

A tárgyalás alapján hozott határozat rendelkezése eltérhet a büntetőparancs tartalmától.

Ha a tárgyalás órájára sem a szabályszerüen megidézett terhelt, sem meghatalmazottja, törvényes képviselője vagy házastársa a rendőri büntetőbíróság előtt meg nem jelent és elmaradásukat elfogadható módon ki nem mentették: a rendőri büntetőbíróság tárgyalás nélkül kimondja, hogy a büntetőparancs végrehajtható.

68. §. Ha a terhelt a cselekmény elkövetését, mely a büntetőparancs kibocsátására okul szolgált, nem tagadja, hanem csupán a büntetést vagy annak nagyságát kifogásolja, a büntetőparancs kézbesítése alkalmával vagy az ezt követő naptól számított tizenöt nap alatt a büntetőparancs ellen föllebbezést jelenthet be. A másodfoku hatóság határozata ellen további föllebbezésnek helye nincs.

A föllebbezéssel megtámadott büntetőparancs elsőfokú itélet jellegével bír.

69. §. Ha a terhelt a 67. §-ban említett kérelmét vagy a 68. §-ban említett föllebbezését a rendőri büntetőbíróságnál szóval jelenti be, ezt a büntetőparancs fogalmazványára kell följegyezni.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyülési Könyvtár (www.ogyk.hu)

A bejelentést a terhelt törvényes képviselője, valamint házastársa is megteheti.

70. §. A terhelt a tett bejelentést a tárgyalás óráig vagy a felsőfoku határozat meghozataláig visszavonhatja és az említett időpontig, de a büntetőparancs kézbesítését követő naptól számított tizenöt nap eltelte előtt meg is változtathatja, az okozott költséget azonban viselni köteles.

1. A 67. § megfelel az 1901. évi XX. t.-c. 19., a 68. § u. e. törvény 20. §-ának. Mindkét § szerint a terheltnek valamit tennie kell, hogy ellene a b. p. végre ne hajtassék. Ennyiben tehát eltérnek a Bp. 535. §-ától, mely szerint: a bíróság azon az alapon tüzi ki a tárgyalást, hogy a terhelt a kitüzött határidőben nem fizeti ki a b. parancsban rászabott pénzbüntetést. A terhelt negativ magatartása tehát a Bp. szerint már megakasztja a b. p. végrehajtását, holott a jelen rend. szerint e hatása csak a tárgyalás kérésének és a fölebbezés bejelentésének van.

2. A 67. §-ban említett *kérelem* szóval v. irásban jelenthető be. E bejelentésre jogosítva van: *a*) maga a terhelt; *b)* törvényes képviselője és házastársa (69. §). A bejelentés azonban hatálytalanná válik, ha azt a terhelt a tárgyalásig v. a fölsőfoku határozat meghozataláig visszavonja v. módosítja (70. §).

3. Amennyiben a bejelentés megtörtént s azt a terhelt vissza nem vonta v. nem módosította: ennek következménye a 67. § esetén a tárgyalás kitüzése — a 68. § esetén az ügy II. foku felülvizsgálása. Tárgyalás kitüzése esetén azonban még hatályossá válhatik a b. parancs az által, ha a tárgyalás órájára se terhelt, se meghatalmazottja stb. nem jelenik meg. Ha valamelyikük megjelent: a kért tárgyalást úgy kell megtartani, mintha b. parancs ki se bocsáttatott volna (67. §).

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

5. A büntetőparancs végrehajtása.

71. §. Ha a terhelt a büntetőparancs kézbesítése alkalmával vagy az ezt követő naptól számított tizenöt nap alatt az ügy tárgyalását sem szóval, sem írásban nem kérelmezte és föllebbezéssel sem élt, a büntetőparancsot végre kell hajtani.

Ha a terhelt a büntetőparancsban megnyugodott, a pénzbüntetésnek lefizetésére halasztást kérhet, vagy részletfizetés megengedését kérheti.

A büntetés föltételes fölfüggesztésének büntetőparancsban nincs helye.

1. E § *1. bek.* megegyezik az 1901. évi XX. t.-c. 19. § első tételével.

2. Terheltet arra a jogára, hogy a pénzb. lefizetésére halasztást vagy részletfizetést kérhet: a b. parancsban is figyelmeztetni kell (64. § 9. p.).

3. A b. parancsot úgy kell végrehajtani, mint a jogerős ítéletet. (220—236. §-ok).

4. B. parancsot fiatalkoru egyén ellen (Bn. 16. §) kibocsátani és végrehajtani nem lehet, mert a fiatalkoru pénzbüntetésre nem ítélhető (Bn. 17. §).

NEGYEDIK FEJEZET.

Előzetes eljárás.

I. Előzetes intézkedések általában, — különösen a terhelt személye ellen.

1. A tárgyalást megelőző intézkedések.

72. §. Ha büntetőparancs ki nem bocsátható, a rendőri büntetőbíróság az eljárást rendszerint a tárgyalás határnapjának kitűzésével indítja meg.

A tárgyalás előtt is meg kell azonban tenni azokat az intézkedéseket, amelyek az eljárás sikerének ér-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

dekében a terhelt személye tekintetében, vagy a kihágás nyomainak megállapítása, az elkobzandó tárgyak, a bűnjelek és más bizonyítékok megszerzése és biztosítása végett szükségesek, vagy amelyeket egyes törvények és az azok alapján kiadott rendeletek megszabnak.

A sürgősen szükséges előintézkedéseket az eljárásra nem illetékes rendőri büntetőbíróság is hivatalból köteles megtenni.

1. A följelentést rendszerint a *tárgyalás* kitüzése, ezt a tárgyalás követi. E szabály alól két irányban van helye kivételnek. Egyfelől megtörténhetik, hogy már a tárgyalás kitüzése előtt is kell bizonyos intézkedéseket tenni, másfelől pedig tárgyalásra való idézés — tehát tárgyalás kitüzése — nélkül is letárgyalható az ügy (104. §).

2. A tárgyalás kitüzését megelőző intézkedésekről a jelen fejezet szól. Ez intézkedések fölsorolását l. az 56. §-nál 2. jzet.

2. A terhelt előállítása (bekísérés).

73. §. A rendőri közegek külön hatósági utasítás nélkül is a legközelebbi rendőri büntetőbíróság vagy községi előljáróság elé állíthatják a kihágáson tettenkapott egyént azokban az esetekben, amelyekben a nyomozó rendőri hatóságok és közegek részére kiadott utasítás és más fönnálló jogszabályok szerint kihágás miatt előállításnak vagy bekísérésnek helye van.

Az előállítás mellőzhető, ha a tettenkapott az eljáró közeg előtt személyesen ismert, megbizható egyén, vagy magát kellően igazolja vagy megfelelő zálogot ad.

Az előállított egyént azonnal, vagy ha a bekísérés este vagy éjjel történt, legkésőbb másnap reggel ki kell hallgatni; ha előzetes letartóztatásának helye nincs és az ügy a 104. § értelmében nyomban nem

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

tárgyalható: őt kihallgatása után azonnal el kell bocsátani.

Ha a tettenkapottat a községi előljáróság elé állították és előzetes letartóztatásának törvényes esete látszik fönnforogni, a községi előljáróság a tettenkapott egyént haladéktalanul a rendőri büntetőbíróság elé állítja.

Az előzetes letartóztatás kérdésében a rendőri büntetőbíróság azonnal határoz.

Ha az előállított egyén katonai bíróság alá tartozik, a legközelebbi katonai parancsnoksághoz kell őt kísérni.

1. A terheltre vonatkozólag tárgyalás előtt a következő intézkedések történhetnek:

a) előállítható, ha valamely rendőri közeg tettenkapta (73. §);

b) előzetesen letartóztatható (74—80. §);

c) elővezetése rendelhető el (82. §);

d) figyelőlap kiállításával v. más módon kipuhatolandó, ha ismeretlen tartózkodású (81. §).

2. Az *előállítás* egyértelmű a bekiséréssel. Föltétele az, hogy a rendőri közeg tettenkapja a kihágás elkövetőjét. *Tettenkapás* a Bp. 142. §-a szerint akkor forog fönn: *a)* ha valaki a cselekmény elkövetőjét tetten éri; *b)* ha azt a cselekmény elkövetése után azonnal elfogta, vagy üldözőbe vette.

3. A tettenkapott egyén rendszerint előállítható. Az előállítás mellőzhető: *a)* ha a tettenkapott az eljáró közeg előtt személyesen ismert, megbízható egyén; *b)* ha magát kellően igazolja v. megfelelő zálogot ad.

4. Amennyiben az előállításnak helye van: a bekisért egyénnel szemben a jelen § 3—6. bek.-ei értelmében kell eljárni.

5. Az előállítást s az ezt követő eljárást részletesen szabályozzák: *a)* a rendőri közegekre nézve a 13.000/899

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Bm. rendelet; *b)* a csendőrségre nézve az 1899. évi csendőrségi utasítás; *c)* a magyar királyi államrendőrség közegeire nézve az 1881. évi XXI. t.-c. 17—20. §-ai.

3. A terhelt előzetes letartóztatása.

74. §. Előzetes letartóztatás és e végből elővezetés is rendelhető el az oly terhelt ellen, akit igen nyomatékos gyanuja terhel oly kihágásnak, amelyre a jogszabály elzárást állapít meg:

1. ha megszökött vagy azzal a céllal, hogy magát a büntető-eljárás elől elvonja, elrejtőzött és utóbb a hatóságnál önként nem jelentkezett, továbbá ha bizonyíték van arra nézve, hogy a szökésre vagy a kivándorlásra előkészületeket tett;

2. ha megszökésétől, akár azért, mert állandó tartózkodó helye vagy rendes keresetforrása nincs, vagy mert csavargás vagy tiltott visszatérés kihágása forog fönn, akár pedig azért, mert ismeretlen és magát igazolni nem tudja, alaposan lehet tartani;

3. ha külföldön lakik vagy nem magyar állampolgár és alaposan tartani kell attól, hogy szabadlábon hagyása esetében a rendőri büntetőbíróság idézésére megjelenni nem fog.

Oly kihágás miatt, mely csak pénzbüntetéssel büntethető, előzetes letartóztatásnak nincs helye.

Katonai bíróság hatóságának alávetett egyén ellen előzetes letartóztatást a rendőri büntetőbíróság nem rendelhet el.

75. §. Itélethozatal előtt az előzetes letartóztatás negyvennyolc órán túl nem terjedhet.

Fölmentő vagy csak pénzbüntetést megállapító itélet, úgyszintén a büntetés végrehajtásának föltételes fölfüggesztése vagy az eljárás megszüntetése esetében az előzetes letartóztatást azonnal meg kell szüntetni, még akkor is, ha a határozat nem jogerős.

Büntető itélet esetében az előzetes letartóztatásnak egész tartamát mindig be kell számítani a ki-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

szabott büntetésbe. Ha a büntető ítélet ellen föllebbeztek, az előzetes letartóztatás továbbra is fönntartható, de összes tartama az ítéletben megállapított elzárásbüntetés idejét nem haladhatja túl.

76. §. Az előzetes letartóztatást a legnagyobb kímélettel kell foganatosítani. A letartóztatott ellen csupán oly kényszereszközöket szabad alkalmazni, amelyek megszökésének megakadályozására vagy erőszakos magaviseletének megfékezésére szükségesek.

A letartóztatottat amennyire a helyi viszonyok engedik, mindenkitől elkülönítve kell elzárni. Ha ez nem lehetséges, arra kell ügyelni, hogy a férfiak a nőktől, fiatalkorúak az idősebbektől, ugyanazon kihágás tettesei és részesei egymástól lehetőleg elkülönítessenek.

Az ítélethozatal előtt előzetesen letartóztatott nem kötelezhető munkára.

77. §. Az előzetes letartóztatást mellőzni kell és ha el van rendelve, azonnal meg kell szüntetni:

1. ha a családfő, gyám, gondnok, gazda, szolgálatadó vagy munkaadó vagy más alkalmas egyén kezességet vállal azért, hogy a terhelt idézésre a rendőri büntetőbíróság előtt bármikor megjelenik és a kezes feddhetetlensége és megbizhatósága ellen nem merül föl kétség; vagy

2. ha a terhelt vagy helyette más oly biztosítékot tett le, amely tekintettel az elkövetett kihágásra, az okozott kárra és a terhelt személyes körülményeire a terhelt megszökését valószínűtlenné teszi.

78. §. Ha a kezesség mellett szabadlábon hagyott vagy szabadlábra helyezett terhelt az idézésre meg nem jelenik, vagy megszökött, kézrekerítésének és elővezetésének költségében a kezest el kell marasztalni.

79. §. A biztosíték készpénzben, értéktárgyakban vagy óvadékképes értékpapirokban tehető le.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

A biztosítékul letett értéket a letevőnek vissza kell adni, ha a rendőri b. bíróság az eljárást megszünteti, vagy fölmentő vagy csak pénzbüntetést megállapító ítéletet hoz, avagy ha az elítélt büntetését megkezdi vagy a büntetés végrehajtását kizáró ok merül fel. A biztosítékul letett értéket a letevőnek vissza kell adni akkor is, ha a kiszabott büntetés végrehajtásának felfüggesztését a másodfokú hatóság az 1908. évi XXXVI. t.-c. 11. §-a értelmében jóváhagyta, vagy a büntetés felfüggesztését nem az elsőfokú, hanem a felsőfokú hatóság mondotta ki.

A biztosítékul szolgáló értékre a letevő elveszti jogát, ha a terhelt az idézésre nem jelenik meg és elmaradását elfogadhatóan ki nem mentette, vagy ha megszökött. Ily esetben a biztosítékul letett összeget első sorban a sértett követelésének fedezésére, másodsorban a kihágásból folyó fizetési kötelezettség teljesítésére, különösen az eljárási költségek megfizetésére kell fordítani; a megmaradt összeget pedig az 1901 : XX. t.-c. 23. §-ában rendelt célra kell fordítani.

Ha a terhelt helyett más adta a biztosítékot, ez nem veszti el jogát a biztosítékra, ha terheltet az elévülési időn belül a rendőri büntetőbíróság által kitüzendő határidő alatt előállítja, vagy ha a terheltnek szökési előkészületeiről a hatóságot idejekorán értesíti.

80. §. A kezesség és a biztosíték kérdésében a rendőri büntetőbíró határoz. E határozat ellen kétfokú felfolyamodásnak van helye. A felfolyamodás az eljárás folytatását nem akadályozza.

1. A 74. § az előzetes letartóztatás föltételét, — a 75. § az előzetes let. tartamát, a 76. § foganatosítása módját, a 77—80. §-ok a letartóztatás mellőzését és megszüntetését, különösen pedig a kezesség és biztosíték mellett való szabadlábrahelyezés föltételeit és módozatait határozzák meg.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

2. Az előzetes letartóztatás általános föltétele (74. §) elzárással büntetendő kihágás. Ha valakit ily kihágás *igen* nyomatékos gyanuja terhel, a letartóztatás további föltétele: *a)* a szökés vagy a megszökés és kivándorlás előkészülete (1. pont), illetőleg a megszökés veszélye (2. pont); *b)* külföldi v. külföldön lakó magyar honos terheltel szemben annak veszélye, hogy az idézésre nem fog megjelenni (3. pont). Az 1. és 2. pont a Bp. 141. §-a 2. pontjának, a 3. pont ugyane § 4. pontjának felel meg. A Bp. 141. §-ának 1., 3. és 5. pontjai a r. büntető eljárás keretében nem alkalmazhatók, minélfogva nem rendelhető el az előzetes letartóztatás, csupán a tettenkapás alapján (1. pont), — ami itt csak az előállításnak lehet oka (73. §), — továbbá amiatt, hogy a terhelt valamely részest, tanut v. szakértőt hamis vallomásra bírni vagy a kihágás nyomait megsemmisíteni törekszik (3. pont), vagy hogy az eljárás folyamán újabb büntettet v. vétségeket követett el (5. pont). A katonai bíróság hatósága alá tartozó egyént csak a katonai bíróság tartóztathatja le.

3. Az előzetes letartóztatás *tartama* (75. §) ítélet előtt csak 48 óra lehet; ha azonban terhelt ez idő alatt elzárásra ítéltetett s az ítélet ellen fölebbezéssel élt: ez esetben előzetes letartóztatása mindaddig tarthat, a míg a rá kiszabott elzárást ki nem tölti. Ekkor azonban, valamint fölmentő és pénzbüntetést kiszabó ítélet, továbbá a büntetés föltételes fölfüggesztése s az eljárás megszüntetése esetén föltétlenül megszüntetendő az előzetes letartóztatás. A büntetés végrehajtásának föltételes fölfüggesztéséről l. a Büntetőnovella 1—14. §-ait.

4. A letartóztatás foganatosításának *módját* a 76. § akként szabályozza, mint a Bp. 152. §-a. Természetes, hogy megfelelően alkalmazandó a Bp. 155. §-a is, mely szerint: a letartóztatott megszerezheti saját költségén azt a kényelmet, mely állásának megfelel, magát saját

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

költségén élelmezheti, saját ruháit és ágyneműit használhatja.

5. Az előzetes letartóztatás *mellőzhető* v. *megszüntethető*, ha erre valamely törvényes ok forog fön. A már elrendelt és foganatosított letartóztatás megszüntetésének eseteit a 75. § sorolja föl. Ezt kiegészítőleg a 77. § az el. letartóztatás megszüntetésének, illetőleg az egyébként elrendelhető el. letartóztatás mellőzésének két esetét sorolja föl. Egyik a *kezesség*, másik a *biztosíték* letétele.

6. *Kezes* minden erre alkalmas, vagyis megbízható egyén lehet; aminők különösen: a családfő, gazda stb. (77. § 1. pont). A kezesség vállalásából a kezesre az a teher hárulhat, hogy köteles a kézrekerítés és elővezetés költségeit megtéríteni, ha terhelt az idézésre meg nem jelent vagy megszökött (78. §).

7. A *biztosítéknak* olyannak kell lennie, mely a terhelt megszökését valószínűtlenné teszi (77. § 2. p.). Tárgya készpénz, értéktárgy vagy értékpapir lehet (79. § 1. bek.), holott a Bp. 163. §-a szerint értéktárgy nem lehet. A biztosíték tekintetében további kérdés még az, hogy mikor szabadul föl, mikor vész el s utóbbi esetben mire fordítandó.

8. A biztosíték *fölszabadul*, tehát letevőjének visszaadandó:

a) ha a bíróság az eljárást megszünteti, terheltet fölmenti vagy csak pénzbüntetésre ítéli;

b) ha az elitélt büntetését megkezdi vagy a büntetés végrehajtását kizáró ok (terhelt halála, kegyelem, elévülés) merül föl;

c) ha a büntetés végrehajtásának fölfüggesztése (Bn. 8. §) jogerősen kimondatott.

Ez eseteken kívül a biztosíték vissza nem adható. Igy tehát nem adható vissza csupán egyoldalu kérelmére annak a személynek, aki azt letette.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

9. A biztosíték elvész: *a)* ha terhelt az idézésre nem jelenik meg; *b)* ha megszökik.

De még ez esetekben se veszti el jogát e biztosítékot letevő harmadik személy, ha terheltet az elévülési időn belül a bíróság elé állítja vagy ha szökése előkészületeiről a hatóságot idején, vagyis oly időben értesíti, mikor a szökés még megakadályozható.

Az elvesztett biztosíték: *a)* a sértett követelésének fedezésére; *b)* az eljárási költségre fordítandó. A fönnmaradó rész felerészben a községet illeti, felerészben a pénzügyminiszter kezelésébe megy át. (1901. évi XX. t.-c. 23. §.)

10. A 80. §-ban említett kétfoku fölfolyamodás kivétel a 181. §-ban meghatározott szabály alól. Ha a kezesség, vagy biztosíték kérdésében közbenső határozat hozatott, amely ellen a fél felfolyamodással élt, az erre vonatkozó iratok rendszerint az itélet ellen használt felebbezéssel együtt terjesztendők a felsőbb hatósághoz, kivéve, ha az itélet ellen senki sem felebbezett.

4. Ismeretlen és távollevő terhelt kipuhatolása.

81. §. Ismeretlen terhelt, vagy ismeretlen helyen tartózkodó, megszökött vagy elrejtőzött terhelt kipuhatolása végett a rendőri büntető eljárásban nyomozólevelet nem szabad kibocsátani; a terhelt jogerős elítéltetése előtt személyleírásának közzétételét (223. § utolsó bekezdése) sem szabad elrendelni. Ismeretlen vagy távollevő terhelt kipuhatolása iránt figyelőlap kiállításával vagy más alkalmas módon kell intézkedni. Ha kipuhatolása nem sikerült, a 108. § értelmében kell eljárni.

1. A Bp. szerint az ismeretlen tartózkodásu v. távollevő terhelt kipuhatolásának, ill. kézrekerítésének eszközei a következők: hírlapi idézés, nyomozó-levél kibocsájtása, szem. leírás közzététele, házkutatás és megkere-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

sés (469. és 470. §). Ez eszközök közül a jelen § föltétlenül kizárja a nyomozólevél kibocsájtását s jogerős ítélet előtt a személyleírás körözését. A kipuhatolás és kézrekerítés többi eszközei tehát alkalmazhatók. De nincs helye a kézrekerítés elrendelésének sem, mert annak is csak büntett és vétség esetén van helye.

2. A jelen § szerint *figyelő-lap* kiállítása által vagy más alkalmas módon kell intézkedni, így különösen hírlapi idézés, házkutatás és megkeresés által. Megkeresésnek akkor van helye, ha a megkereső hatóságnak tudomása van a terhelt hollétéről. Elzárásra történt jogerős elitélés esetén a személyleírás körözése és ezzel kapcsolatban az elítélt letartóztatása is elrendelhető (223. §).

3. Az eljárás megszüntetéséről, ha a terhelt kipuhatolása nem sikerült l. a 180. §-t.

5. Elővezetés.

82. §. A rendőri büntetőbíró elzárással büntetendő kihágás esetében a terhelt elővezetését rendelheti el, ha:

1. az előzetes letartóztatásnak valamely törvényes oka (74. §.) forog fenn; vagy

2. személyes megjelenés kötelezettségével szabályszerűen megidézett terhelt nem jelent meg és elmaradását figyelembe vehető okkal ki nem mentette, megjelenése pedig a rendőri büntetőbíróság előtt továbbra is szükséges (109. §.); vagy

3. azt valamely törvény megengedi (pl. 1898: II. t.-c. 38. §.).

Az elővezetést végzéssel kell elrendelni. E végzést az elővezetés foganatosításának megkezdése előtt annak, akinek elővezetése el van rendelve, fel kell mutatni vagy kezéhez kell adni.

A végzésben meg kell nevezni azt, akit elő kell vezetni, a szükséghez képest a személyazonosságára

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

vonatkozó adatok megjelölésével, továbbá elővezetésének okát.

Ha egy helyről egyszerre több egyént kell elővezettetni, az elővezetés elrendelése egy végzésbe is foglalható.

A végzést az elővezetést elrendelő hatósági tag írja alá és hivatalos pecsétjével látja el.

Az elővezetést kiméletesen és lehetőleg feltünés nélkül kell foganatosítani.

A végzés kézbesítője vagy fölmutatója köteles azt, a kit elő kell vezetni, a szükséghez képest rendőri segédlet és egyéb kényszerítő eszközök igénybevételével is, az idéző rendőri büntető bíróság elé állítani.

A fegyveres erőnek vagy a csendőrségnek, a rendőrségnek és a pénzügyőrségnek tényleges szolgálatában álló tagja ellen elővezetés közvetlenül nem foganatosítható, hanem elővezetés végett, a mennyiben ennek helye van, föllebbvaló hatóságát kell megkeresni.

Közszolgálatban álló vagy oly magánvállalatnál alkalmazott egyén elővezetésének elrendeléséről, amelynél helyettesítése a közérdek szempontjából szükséges, föllebbvalóját azonnal és pedig az elővezetés foganatosítása előtt még oly időben kell értesíteni, hoöy az a közérdek megóvására szükséges intézkedéseket megtehesse.

1. Az *elővezetés* átalános föltétele: elzárással büntethető kihágás. Az 1898. évi II. t.-c. 38. §-ával összefüggő 62. § szerint az I. foku hatóság elővezettetheti a munkásokat, ha a helyszinén meg nem jelentek.

2. Az elővezetés elrendelése csak írásbafoglalt *végzéssel* történhetik meg, mely az elővezetést elrendelő hatósági tag aláírásával és a hivatalos pecséttel van ellátva. E formaság mellőzésével elrendelt és foganatosított elővezetés fegyelmi, v. esetleg büntető eljárást maga után vonható szabálytalanság.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

II. Nyomozási cselekmények.

1. Lefoglalás.

83. §. Azokat a tárgyakat, amelyeknek a törvény vagy más jogszabály elkobzását, megsemmisítését vagy hasznavehetetlenné tételét elrendeli, úgyszintén egyéb tárgyakat is, ha a bizonyításhoz szükségesek és megőrzésük másként nem lenne biztosítva, le kell foglalni és megőrzésükről hatósági őrizetbevétel útján vagy más alkalmas módon kell gondoskodni.

Nyomtatványt kihágást megállapító tartalma miatt, ha csak a törvény kivételt nem tesz, lefoglalni vagy zár alá venni nem szabad.

Ítélethozatal előtt ipari és kereskedelmi vállalatok árúkészlete egészben vagy részben csak abban az esetben foglalható le, ha a lefoglalás a bizonyításra vagy az ítélet végrehajthatóságának biztosítására mellőzhetetlenül szükséges.

Közszolgálati iratokat és tárgyakat kihágás miatt lefoglalni nem szabad, a rendőri büntetőbíró azonban megtekintésük vagy áttételük végett az illető hatósághoz fordulhat.

84. §. Azokat a tárgyakat, amelyeket a 83. § értelmében le kell foglalni, a lefoglalás foganatosítására jogosult hatósági tag vagy hatósági közeg felhivására mindenki köteles kiadni.

Ha a birtokos vagy birlaló a kiszolgáltatást megtagadja és a tárgyat más módon megszerezni nem lehet, a rendőri büntetőbíróság a vonakodót a kiadásra rövid záros határidő kitűzésével kétszáz koronáig terjedhető és behajthatatlanság esetében az 1879: XL. t.-c. 22. §-ának megfelelően elzárásra átváltoztatható pénzbüntetés terhével hivja fel.

Ha e határidő eredmény nélkül telt el, és nem kétséges, hogy a tárgy a felhivottaknak birtokában van, a pénzbüntetést alkalmazni kell. További vonakodás esetében a birtokos vagy birlaló letartóztat-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

ható. E letartóztatás legfeljebb tizenöt napig tarthat és azt azonnal meg kell szüntetni, mihelyt a birtokos vagy birlaló a kívánt tárgyat kiadja vagy lefoglalását lehetővé teszi vagy a lefoglalás más úton sikerül.

A terhelt és a tanuságtétel alól mentes egyén (128., 129. §-ok) ellen e büntetést nem szabad alkalmazni.

Ha valamely lefoglalandó tárgynak kiadására a fegyveres erőnek vagy a csendőrségnek tényleges szolgálatában álló tagja volt felhíva és a felhívás eredménytelen maradt, a megfelelő kényszerítő eszközök alkalmazása végett a felhívott egyén felebvalója keresendő meg, aki a vonakodót a lefoglalandó tárgynak kiadására szorítja.

85. §. A leveleket, a táviratokat és egyéb küldeményeket a postánál, a szállító vagy fuvarozó vállalatnál kihágás miatt tilos lefoglalni vagy felbontani. A leveleket, a táviratokat és egyéb küldeményeket a rendőri büntetőbíróság csak a feladás előtt vagy a kiszolgáltatás után foglalhatja le.

Az előbbi bekezdés rendelkezése nem vonatkozik arra az esetre, amidőn valamely törvény (a kivándorlásról szóló 1909: II. t.-c. 50. §.) a lefoglalást megengedi.

A terhelt és hozzátartozója (129. §. 1. pont) vagy meghatalmazottja közt váltott leveleket, táviratokat és egyéb írásbeli közleményeket az utóbbi személyeknél beleegyezésük nélkül csak akkor szabad lefoglalni, ha ellenük részesség miatt szintén eljárás van folyamatban.

Az e §-ban említett közleményekre vonatkozó adatszolgáltatás (feladás vagy kézbesítés stb. közlése) tekintetében a fennálló szabályok irányadók.

1. E §-ok a r. b. eljárás alatt lefoglalható, ill. a le nem foglalható v. csak bizonyos föltételek alatt lefoglalható tárgyakat, továbbá azokat a személyeket határozzák meg, kiknél e tárgyak lefoglalhatók, ill. akik a lefoglalandó tárgy kiadására kötelezhetők. A lefoglalás

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

elrendelése és foganatosítása iránt lásd a 89. s köv. §-okat.

2. A lefoglalás tárgyai a következők:

a) azok a tárgyak, melyek a törvény vagy más jogszabály szerint elkobzandók, megsemmisítendők vagy használhatatlanná teendők; *b)* egyéb tárgyak, melyek a bizonyításhoz szükségesek s megőrzésük más módon nem biztosítható (83. § 1. bek.).

Az *a)* pont alatt említett tárgyak azok, melyek a b. cselekmény által hozattak létre v. a cselekmény elkövetésére szolgáltak (Btk. 61. és Ktk. 25. §). E tárgyak elkobzását, esetleg megsemmisítését vagy használhatatlanná tételét az ítélőbíróság rendeli el. Az elkobzás tehát lényegileg különbözik a lefoglalástól. A lefoglalás csak előleges és ideiglenes, az elkobzás végleges rendelkezés. Előbbit rendszerint a nyomozó hatóság, utóbbit az ítélőbíróság rendeli el. Egyes elkobzott tárgyak, ha az igazság- v. belügyminiszterek elrendelik, bűnügyi múzeumok alakítására fordítandók (Bn. 38. §).

A *b)* alatt említett tárgyak a legkülönbözőbbek lehetnek. Amennyiben t. i. a bizonyításra alkalmasak, habár nem szolgáltak eszközéül a bűncselekmény elkövetésének s nem is a cselekmény által hozattak létre.

3. Csak bizonyos föltétel mellett foglalhatók le a következő tárgyak:

a) A nyomtatvány csak az esetben, ha ezt a törvény kivételesen megengedi (83. § 2. bek.);

b) ipari és keresk. vállalatok árukészlete csak az esetben, ha a bizonyításra v. az itélet végrehajtására mellőzhetlenül szükséges (83. § 3. bek.);

c) levelek, táviratok és egyéb küldemények csak a föladás előtt v. a kiszolgáltatás után (85. § 1. bek.), — kivéve, ha valamely törvény a lefoglalást ily korlátozás nélkül is megengedi (85. § 2. bek.);

d) a terhelt és hozzátartozója v. meghatalmazottja közt

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

váltott levelek stb. csak akkor, ha az illetők beleegyeznek vagy ha részesség miatt eljárás folyik ellenük (85. § 3. bek.).

4. Nem foglalhatók le a r. b. eljárás során: a közszolgálati iratok és tárgyak, melyeket a r. b. bíró csak megtekinthet v. áttételüket kérheti (83. § ut. bek.).

5. A lefoglalást a r. b. bíró v. közvetlenül a tárgy birtokbavétele által v. akként eszközli, hogy azt a személyt, ki a tárgy birtokában van, annak kiadására kötelezi. A lefoglalandó tárgyat a hatóság fölhívására mindenki köteles kiadni, kinek a tárgy birtokában v. birlalatában van. E kötelesség teljesítésére rendszerint mindenki ellen alkalmazhatók a 84. §-ban említett kényszerintézkedések is, — kivéve magát a terheltet s a tanuságtételből kizárt (128. §) és a tanuságtétel alól mentes (129. §) egyéneket. Ezekkel szemben tehát nincs gyakorlati jelentősége annak, hogy az ily személyek kötelesek a tárgyat kiadni.

A 84. § 3. bekezdésében említett kényszerintézkedések mindegyikét végzéssel kell elrendelni, mely ellen felfolyamodásnak van helye (181. §). E felfolyamodásnak halasztó hatálya van (183. §).

2. Házkutatás, személymotozás és hatósági szemle.

86. §. Korcsmák, csárdák, kéjházak és azok a nyilvános avagy a közönségnek nyitva álló helyiségek, melyekben tiltott szerencsejátékot üznek, vagy amelyek bűntettesek rendszerinti rejtekhelyéül szolgálnak, bármikor átkutathatók.

E helyiségeket kivéve sem a terheltnek, sem másnak házában, lakásában, valamint az általuk birt vagy használt helyiségekben kihágás miatt házkutatást tartani nem szabad; de a terhelt elővezetését vagy letartóztatását vagy valamely tárgy lefoglalá-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

sát elrendelő végzés végrehajtásában eljáró vagy a tettenkapottat üldöző hatósági tag vagy közeg a terhelt kézrekerítése vagy a lefoglalás foganatosítása végett bemehet e helyiségekbe is, ha a kihágást ott követték el, a terhelt üldözés közben oda menekült, vagy ha a házzal vagy helyiséggel rendelkező a hatóság előtt mint szokásos bűntettes ismeretes, vagy ha kétségtelen tényekből alaposan következtethető, hogy a keresett terhelt ott tartózkodik vagy rejtőzködik, vagy a keresett tárgy ott van elhelyezve vagy elrejtve, és amennyiben a fenti cselekmények végrehajtásának foganatosításához szükséges, az eljáró hatósági tag vagy közeg hatósági szemlét (88. §) is tarthat e helyiségekben és az azokban talált tárgyakon.

87. §. Átvizsgálhatók azon az egyénen levő ruhák és egyéb tárgyak:

1. aki a hatóság előtt szokásos bűntettesként ismeretes;

2. aki nagy valószínűség szerint oly tárgyat rejt magánál, amelyet le kell foglalni;

3. akit előzetes letartóztatásba helyeznek.

A terheltnek hozzátartózói (129. § 1. pontja) és meghatalmazottja ellen a 2. pont alapján intézkedésnek csak akkor van helye, ha ellenük részesség miatt eljárás van folyamatban.

88. §. Hatósági szemlét kell tartani, ha fontos ténykörülményeknek vagy bizonyítékoknak megállapítására vagy felderítésére személyes megfigyelés, helyiségeknek vagy tárgyaknak vizsgálata szükséges.

Ha helyi körülményeket kell megállapítani, vagy ha más okból indokoltnak mutatkozik, a szemlét a helyszínén kell megtartani.

Tárgyalás előtt a rendőri büntető bíróság hatósági szemlét csak akkor tart, ha mellőzhetlenül szükséges vagy azt a törvény vagy más jogszabály külön rendeli.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

1. A 86. § a házkutatásról, a 87. § a személymotozásról, a 88. § a hatósági szemléről rendelkezik.

2. A *86. §* arra a kérdésre felel, hogy kiknek helyiségeiben és minő föltételek mellett lehet kihágás miatt *házkutatást* tartani. Általános szabály e tekintetben az, hogy a terheltnek vagy másnak lakásában vagy helyiségeiben házkutatást tartani nem szabad. E szabály gyakorlati jelentőségét azonban tetemesen leszállítják a kivételek. Mert eltekintve a 86. § 1. bekezdésében fölsorolt nyilvános helyiségektől, melyek bármikor átkutathatók, a házkutatás más helyiségekben is megtörténhetik:

a) ha a kihágást ott követték el vagy a terhelt üldözés közben oda menekült;

b) ha a helyiséggel rendelkező mint szokásos büntettes ismeretes;

c) ha alaposan következtethető, hogy a terhelt ott tartózkodik v. rejtőzködik;

d) ha kétségtelennek látszik, hogy a keresett tárgy ott van elhelyezve v. elrejtve.

Ez esetekben a terhelt kézrekerítése és a keresett tárgy lefoglalása végett teljesítendő a házkutatás, és így ennek további föltétele az, hogy azt a terhelt elővezetését, letartóztatását v. valamely tárgy lefoglalását elrendelő végzés végrehajtásában eljáró v. a tettenkapottat üldöző hatósági tag v. közeg teljesítse.

Ki e szabályok megsértésével kihágás miatt házkutatást tart: a házjog megsértésének vétségét követi el (Btk. 199. §) — vagy esetleg fegyelmileg büntetendő.

3. A *személymotozás* föltételeit a *87. §* határozza meg. — Eszerint személymotozás bárki ellen foganatosítható, kire nézve a §-ban kiemelt föltételek fönforognak. — Célja a személymotozásnak a kihágással összefüggő valamely tárgy előkerítése. Ha az illető személy szokásos büntettes v. ha előzetes letartóztatásba helyeztetett: ellene a személymotozás akkor is foganatosítható, ha a

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

terhelt hozzátartozója v. meghatalmazottja; ellenkező esetben ezek ellen csak akkor van helye személymotozásnak, ha ellenük az illető kihágásban való részesség miatt eljárás folyik.

4. A *hatósági szemle (88. §)* ugyanaz, mint a Bp. szerinti bírói szemle (Bp. 225. §). Célja: a kihágásra nézve fontos ténykörülmények vagy bizonyítékok megállapítása; tárgyai: *a)* bizonyos helyiségek v. a kihágás elkövetésének színhelye; *b)* a kihágással összefüggő tárgyak. Előbbi esetben a szemlét a helyszínén kell megtartani — utóbbi esetben a bíróság helyiségében is megtartható az. A helyszíni szemle rendszerint megelőzi a tárgyalást; valamely tárgy megszemlélése azonban a tárgyaláson is megtörténhetik. Utóbbi esetben tehát csak kivételesen engedhető meg, hogy a szemle a tárgyalás előtt foganatosíttassék.

3. A lefoglalás, a házkutatás, a személymotozás és a hatósági szemle elrendelése és foganatosítása.

89. §. Valamely tárgy lefoglalását, ha a tárgy valakinek birtokában vagy birlalatában van, továbbá a személymotozást és a hatósági szemlét rendszerint az eljáró rendőri büntető bíró írásba foglalt végzéssel rendeli el. E végzés ellen felfolyamodásnak nincs helye.

Sürgős esetekben a végzésnek előzetes írásba foglalása nem szükséges.

A 86. § első bekezdésében megengedett házkutatást, úgyszintén tettenkapás esetében a lefoglalást és a hatósági szemlét is az eljáró rendőri közegek a rendőri büntető bíró előzetes határozata nélkül is foganatosíthatják.

90. §. Az elrendelt hatósági cselekményt az eljáró rendőri büntető bíró személyesen foganatosítja, vagy

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

annak foganatosítására a hatóságnak valamelyik tagját vagy közegét küldi ki.

Ha a cselekményt más rendőri büntető bíróság területén kell foganatosítani, annak foganatosítása végett az illetékes rendőri büntető bíróságot kell megkeresni.

91. §. A lefoglalást és a helyiségek átvizsgálását vagy szemléjét rendszerint annak vagy megbizottjának jelenlétében kell foganatosítani, aki ellen elrendelték.

Ha egyikük sincs jelen, az érdekelt képviselőjeként felnőtt családtagjainak vagy szomszédjainak egyikét, ilyenek hiányában pedig más alkalmas egyént kell kirendelni.

A felek a foganatosításnál jelen lehetnek s e végből őket értesíteni kell, ha az ebből eredő késedelem az eljárás célját nem veszélyezteti.

92. §. A lefoglalásnak, a helyiség átvizsgálásának vagy szemléjének és a személymotozásnak foganatosítása előtt az elrendelő végzést a jelenlevők előtt ki kell hirdetni.

A foganatosításnál a legnagyobb kímélettel kell eljárni. Valamely helyiség átvizsgálását vagy szemléjét, a 86. § első bekezdésének eseteit kivéve, reggel 6 óra előtt és este 9 óra után megkezdeni nem szabad; de a megkezdett cselekményt este 9 óra után is szabad folytatni.

A foganatosítás megkezdése előtt az érdekeltet fel kell hívni, hogy a keresett személy hollétét jelölje meg, vagy a keresett tárgyat szolgáltassa ki. A helyiség átvizsgálását vagy szemléjét és a személymotozást mellőzni kell, ha a keresett személy vagy tárgy enélkül is kézrekerül.

93. §. A foganatosításnál két nem érdekelt tanunak is jelen kell lennie.

A fegyveres erő és a csendőrség tényleges szolgálatban álló tagja tanuként nem alkalmazható.

Nő ruházatának és a nála levő tárgyaknak átvizs-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

gálására és ennél az eljárásnál tanuképpen csak nő alkalmazható; hatósági tag, általában férfi-személy annál jelen nem lehet, de a hatósági tag köteles az átvizsgálás idejében ama helyiség közvetlen közelében tartózkodni, ahol az átvizsgálást teljesítik és az átvizsgálás megtörténtét ellenőrizni.

Ha foganatosításnál tanuk egyáltalában nem voltak alkalmazhatók, ezt a körülményt és okait a jegyzőkönyvben fel kell említeni.

94. §. A foganatosításról jegyzőkönyvet kell készíteni. A jegyzőkönyvhöz csatolni kell az elrendelő határozatot és ha ezt előzetesen írásba nem foglalták vagy ily határozatra nem volt szükség, azt a jegyzőkönyvben meg kell említeni.

A jegyzőkönyvben az eljárás leírása mellett a lefoglalt tárgyakat egyenkint fel kell sorolni.

A jegyzőkönyvet az eljáró hatósági tag és a 93. § értelmében alkalmazott nő, továbbá az, aki ellen a cselekményt foganatosították, esetleg megbizottja vagy kirendelt képviselője, a két tanu és a jegyzőkönyvvezető írják alá.

Ha a rendőri büntető bíróság egyes hatósági cselekmények teljesítésére rendőri közeget küld ki vagy ha, amennyiben ennek helye van, a rendőri közeg előzetes hatósági rendelet nélkül végez ily cselekményeket, erről a rendőri közeg a rendőri büntető bíróságnak jelentést tesz.

95. §. Ha a lefoglalt tárgyra a további eljárás céljára szükség nincs és más arra igényt nem tart, a rendőri büntetőbíróság azt visszaadja annak, akinél lefoglalta vagy az átvételre jogosított egyént a tárgy elvitelére záros határidő kitüzése mellett végzéssel, ha pedig tartózkodó helye ismeretlen, hirdetménynyel fölszólítja. Ha a terheltnél lefoglalt tárgy kétségtelenül a sértett tulajdona vagy jogtalanul az ő birtokából vették el, azt a sértettnek kell visszaadni. Ha a lefoglalt tárgyhoz való igény vitás, az

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

igénylőt a polgári bírósághoz kell utasítani s ennek határozatáig a tárgyat őrizetben kell tartani.

Ha az átvételre jogosult a kitüzött határidő alatt nem jelentkezik, a lefoglalt tárgyat a rendőri büntetőbíróság elárvereztetheti s a befolyt vételárt letétben kezeli.

A hamar megromló vagy csak költséggel föntartható tárgyak szükség esetében a jogosult előzetes felhívása nélkül is elárverezhetők.

Azokra a lefoglalt tárgyakra nézve, amelyeket el kell kobozni, meg kell semmisíteni vagy hasznavehetetlenné kell tenni, az e részben irányadó jogszabályok értelmében kell eljárni.

96. §. Ha lefoglalást, házkutatást, személymotozást vagy hatósági szemlét a fegyveres erőnek vagy a csendőrségnek tényleges szolgálatban álló tagja ellen kell foganatosítani, e végből annak fellebbvaló parancsnokságát kell megkeresni.

Katonai vagy katonailag megszállott épületben (hajón) a rendőri büntetőbíróság hatósága alatt álló egyén ellen e cselekményeket csak az épület (hajó) parancsnokának értesítése után s az általa kirendelt katonai személy jelenlétében szabad foganatosítani.

97. §. Közhatóság vagy közhivatal helyiségeiben, ideértve a rendőrség és a pénzügyőrség laktanyáit is, e hatósági cselekményeket a hivatali főnök értesítése után az általa kirendelt hivatalos személy jelenlétében kell foganatosítani.

98. §. Ha a cselekmények foganatosítása alkalmával a keresett tárgyat vagy személyt nem találták meg, erről az érdekelt kívánságára a rendőri büntetőbíró indokolt esetben bizonyítványt ad.

99. §. Ez a rendelet nem érinti az egészségre ártalmas tápszerek és italok lefoglalására, elkobzására és megsemmisítésére vonatkozólag az 1876. évi XIV. t.-c. alapján kiadott külön szabályokat.

Nem érinti továbbá a borhamisítás, úgyszintén a

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

mezőgazdasági terményeknek, termékek és cikkek hamisítása esetében a mintavétel, a szemle, a helyiségátvizsgálás, a lefoglalás, az elkobzás (záralávétel), megsemmisítés és a hasznavehetetlenné tétel tekintetében követendő külön szabályokat; úgyszintén nem érinti az állatcsempészet eseteire vonatkozó eljárás és az 1888: VII. t.-c. 155. §-a értelmében elkobzott állatokkal való elbánás tekintetében fönnálló különleges állategészségrendőri szabályokat.

1. A 89—98. §-ok általános érvényü rendelkezései alól ki vannak véve a következő esetek:

a) az egészségre ártalmas tápszerek és italok lefoglalása;

b) borhamisítás és mezőgazdasági termények hamisítása esetén a lefoglalás, elkobzás stb.;

c) az állatcsempészetre vonatkozó eljárás és az elkobzott állatokkal való elbánás (99. §).

Az ezekre vonatkozó szabályokat l. e munka I. részében, az illető helyen.

2. A szóban levő nyomozó cselekmények elrendelése és foganatosítása tekintetében a következő kérdések merülnek föl: *a)* ki rendelje el és miként azok foganatosítását (89. és 90. §-ok); — *b)* kiknek jelenlétében, miként és mikor történjék az (91—94. §-ok; — *c)* mi történjék a lefoglalt tárggyal (95. §); — *d)* miként történjék a lefoglalás stb. foganatosítása katonai személy ellen vagy katonai épületben, továbbá közhatósági vagy közhivatali helyiségben (96—97. §); — *e)* mi történjék, ha a keresett tárgy vagy személy nem találtatott meg (98. §).

3. A lefoglalást stb. szabályként csak a rendőri büntetőbíró rendelheti el és foganatosíthatja (89. §) és pedig részint személyesen, részint kiküldött által vagy megkeresés útján (90. §). Kivételesen a rendőri közeg is foganatosíthatja *a)* a házkutatást korcsmák és más

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

nyilvános helyiségekben (86. § 1. bek.); *b)* a lefoglalást és hatósági szemlét tettenkapás esetén (89. § ut. bek.).

4. A lefoglalást stb. rendszerint írásba foglalt végzéssel kell elrendelni. Csak sürgős esetekben mellőzhető a végzés előzetes írásbafoglalása, mely esetben utólag kell azt írásba foglalni (89. §).

5. A foganatosításnál rendszerint jelen kell lennie: *a)* az érdekelt félnek vagy ezt helyettesítő személynek (91. §); *b)* két nem érdekelt tanunak (93. §). Az utóbbiakat, valamint az érdekelt fél felnőtt családtagjainak vagy szomszédainak egyikét az eljáró r. b. bíró rendeli ki. Kivételesen az érdekelt fél értesítése, tehát jelenléte nélkül is foganatosítható az elrendelt szemle stb., ha a késedelem veszéllyel jár (91. § ut. bek.), — továbbá megtörténhetik ez két nem érdekelt tanu jelenléte nélkül is, ha ilyenek nem voltak alkalmazhatók (93. § ut. bek.). Az érdekelt fél családtagjának v. szomszédjának stb. kirendelése sohasem mellőzhető.

6. A foganatosítás ideje és módja a 92—94. §-ok szerint a következő: *a)* az eljárást rendszerint reggel hat órától este kilenc óráig kell foganatosítani, illetőleg megkezdeni; *b)* foganatosítás előtt az elrendelő végzést ki kell hirdetni; *c)* a végzés kihirdetése után az érdekeltet föl kell hívni, hogy a keresett személy v. tárgy hollétét jelölje meg; *d)* nő ruházatának s a nála lévő tárgyaknak átvizsgálására csak nő alkalmazható; *e)* a foganatosításról jegyzőkönyvet kell készíteni.

7. Mi történjék a lefoglalt tárggyal: ez az eljárás eredményétől, a lefoglalt tárgy minőségétől és attól függ, hogy az a tettes vagy részes, avagy más személy tulajdona-e. E különbséghez képest a 95. § szerint a következő esetek fordulhatnak elő:

a) büntető ítélet esetén a kihágás által létrehozott vagy annak elkövetésére használt tárgyak elkobzandók,

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

ha a tettes v. részes tulajdonai, vagy ha birtoklásuk különben is tiltva van (Ktk. 25. § és Btk. 61. §);

b) ha nincs helye elkobzásnak s a lefoglalt tárgyra az eljárás folytatása végett nincs szükség: azt vissza kell adni annak, akitől lefoglalták;

c) ha az ily tárgyra valaki alapos igényt támaszt, így különösen ha kétségtelen, hogy a tárgy sértett tulajdona: azt ennek, illetőleg az igénylőnek ki kell adni;

d) ha az igény vitás: az igénylőt a polgári bírósághoz kell utasítani.

8. Ha a lefoglalás stb. katonai személy ellen vagy katonai, illetőleg más közhatósági épületben foganatosítandó: ezt a 96. és 97. §-ok szerint részint maga a r. b. bíró az érdekelt hatóság ellenőrzése mellett foganatosítja, — részint megkeresés útján a katonai hatóság által foganatosíttatja.

9. Amennyiben a kutatás teljesen eredménytelen marad, így különösen, ha a keresett személyt vagy tárgyat nem találták meg annál, akinél azt keresték, — ez esetben az ily érdekelt félnek önigazolására szüksége lehet e tény bizonyítására. Erre módot nyújt a 98. § azzal, hogy kötelességévé teszi a r. b. bírónak, hogy az eredménytelenségről az érdekelt félnek bizonyítványt adjon.

4. Tanuk és szakértők előzetes kihallgatása.

100. §. A tárgyalás előtt tanukihallgatásnak rendszerint nincs helye.

Kivételesen azonban valamelyik fél vagy a tanu kívánságára vagy hivatalból is előzetesen ki kell hallgatni azt a tanút:

1. akinek kihallgatása elkerülhetetlenül szükséges és a tárgyalásra való megjelenése elháríthatatlan akadályba vagy lakóhelyének távolsága miatt vagy más okból nehézségekbe ütközik;

2. aki életveszélyesen beteg.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Az előzetes tanukihallgatáshoz a feleket is meg kell hívni, ha az ebből származó késedelem veszéllyel nem jár. A meghívás elmaradása vagy a meghivott felek meg nem jelenése a tanúkihallgatást nem akadályozza.

A tanúkihallgatásnál megjelent terhelt és sértett szükség esetében szintén kihallgatható.

Egyebekben az előzetes tanúkihallgatásra is a 127—139. és 145. §-ok rendelkezéseit kell alkalmazni.

101. §. Szakértőt a tárgyalás előtt csak akkor kell meghallgatni, ha ez az előzetes eljárás céljára mellőzhetlenül szükséges.

A szakértők kihallgatására a 100. § harmadik és negyedik bekezdését megfelelően alkalmazni kell.

Egyebekben a szakértők előzetes meghallgatására a 140—145. §-okat kell alkalmazni.

1. A tanuk és szakértők rendszerint a tárgyaláson hallgatandók ki. Ezért a tanukra vonatkozólag a 127—139. és 145., a szakértőkre vonatkozólag a 140—145. §-ok tartalmazzák a részletes rendelkezéseket (V. fej.). A jelen §-ok csak ama föltételeket határozzák meg, melyek fönforgása esetén a tanú s a szakértő már a tárgyalás előtt kihallgatandó.

2. A tanú előzetes kihallgatásának oka lényegileg az, hogy a tárgyaláson előreláthatólag nem fog megjelenhetni. Ennek oka vagy az lehet, hogy a tanú megjelenése valamely ok miatt akadályba ütközik, vagy az, hogy életveszélyesen beteg (100. § 1. és 2. pont). Ettől eltérőleg a szakértőt akkor kell előzetesen kihallgatni, ha ez „az előzetes eljárás céljára" szükséges (101. §): A kihallgatás mindkét esetben a felek értesítése mellett — esetleg jelenlétében — vagy a felek értesítése nélkül történik; utóbbi akkor, ha a késedelem veszéllyel jár.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

ÖTÖDIK FEJEZET.

Érdemleges eljárás.

I.

A tárgyalás helye, ideje és előkészítése.

1. A tárgyalás helye és ideje.

102. §. A tárgyalást a rendőri büntetőbíróság rendszerint székhelyén tartja. Sürgősség esetében azonban, nemkülönben a bizonyítás könnyítése, továbbá költségkímélés végett vagy egyéb fontos okból a tárgyalást a szemlének, a tett elkövetésének vagy a terhelt tartózkodásának helyén, az 1902. évi november hó 12-én 125.000. B. M. sz. alatt kiadott Vármegyei Ügyviteli Szabályzat 302. §-ában meghatározott tárgyalási napokon pedig azokon a helyeken is szabad megtartani, ahová a kiszállás történik.

103. §. Minden ügyet lehetőleg egy tárgyalással kell befejezni.

Ha az ügy tárgyalása egy napon be nem fejezhető, a rendőri büntetőbíró a tárgyalást elhalasztja, a folytatólagos tárgyalásra lehetőleg azonnal rövid időre határnapot tűz és ezt a jelenlevőkkel szóval közli.

Elhalasztás esetében a megjelentek kérhetik, hogy őket azonnal hallgassák ki és a későbbi tárgyalásra ne idézzék meg. E kérelmet lehetőleg teljesíteni kell.

1. A tárgyalás helye rendszerint a r. b. bíróság székhelye, kivételesen: *a)* ha sürgősség vagy más fontos ok forog fönn, a szemlének, a tett elkövetésének v. a terhelt tartózkodásának helye; *b)* azokon a napokon, melyeken a r. b. bíró a Vármegyei Ügyviteli Szabályzat értelmében a helyszínére kiszáll: az a hely, ahová kiszállott. A 102. §-ban hivatkozott rendeletet a Bm. az

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

1901 : XX. t.-c. 32. §-a alapján adta ki (l. 1902. Belügyi Közlöny 49. sz.).

2. A tárgyalás idejét a rendőrbíróság végzéssel állapítja meg. Az eljárás kívánatos gyorsasága s az ügy érdeke követeli, hogy a tárgyalás lehetőleg a kitűzött határnapon fejeztessék be. Csak kivételesen halasztható ez el a 103. § értelmében.

2. Tárgyalás idézés nélkül.

104. §. A feleknek az ügy tárgyalása végett a rendőri büntetőbíró előtt önként bármely napon idézés nélkül is szabad megjelenniök.

A községi előljáróságok, a rendőrhatósági tagok és közegek tettenkapás esetében meghagyhatják a jelenlevő terheltnek, sértettnek és tanuknak, hogy a rendőri büntetőbíró előtt az általa erre a célra eleve kijelölt egyik legközelebbi tárgyalási napon az ügy tárgyalása végett idézés nélkül megjelenjenek. A följelentésben meg kell említeni a meghagyást és azt is, hogy kihez volt intézve.

Ha a felek idézés nélkül megjelentek vagy nyomban előhíhatók, úgyszintén akkor is, ha a tettenkapott terheltet előállították vagy a terheltet a 109. § 3. bekezdése értelmében elővezették: a tárgyalást a rendőri büntetőbíró jogosult nyomban megtartani. A jelen § második bekezdésében említett meghagyásnak a tárgyalás megtarthatása tekintetében ugyanaz a hatálya van, mint az idézésnek; a meg nem jelent ellen azonban a meg nem jelenés miatt megtorló intézkedésnek nincs helye.

Tettenkapás és beismerés esetén kívül ezt a nyomban tartott tárgyalást a terhelt kérelmére a vádnak és a támogatására szolgáló bizonyítékoknak tisztába hozása után a szükséges időre félbe kell szakítani, ha ez a terhelt bizonyítékainak beszerzése végett indokoltnak mutatkozik.

Ily esetekben a tiszti ügyészt, ha távol van, a föl-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

jelentésről és a tárgyalásról értesíteni nem szükséges, a 24. § 2—4. pontjaiban meghatározott esetekben azonban vele az ügy érdemében hozott határozatokat ilyenkor is közölni kell.

1. E. § megfelel a Bp. 531. §-ának.

2. Az idézés nélkül tartott tárgyalásnak két esetét különböztethetjük meg; egyik a nyomban, másik a meghagyás folytán megjelent felekkel tartott tárgyalás.

3. A rendőri b. bíróság *nyomban* megtarthatja a tárgyalást:

a) ha a felek idézés nélkül önként megjelennek;

b) ha a felek nyomban előhívhatók;

c) ha a terheltet a 109. § 3. bek. értelmében elővezették;

d) ha a tettenkapott terheltet előállították (104. § 3. bek.).

Ez esetekben a tárgyalás nyomban megtartható — tekintet nélkül arra, hogy tettenkapás v. beismerés forog-e fönn. A különbség csak az, hogy tettenkapás és beismerés esetén a terhelt nem kívánhatja a tárgyalás elhalasztását, hanem csak hivatalból történhetik ez meg valamely fontos okból — holott más esetekben el kell azt halasztani, ha a terhelt bizonyítékainak megszerzése végett kívánja.

4. A *meghagyás* folytán megjelent felekkel tartható tárgyalás föltétele az, hogy *tettenkapás* forogjon fönn. Ily esetben az a rendőri tag v. közeg, ki a terheltet tettenérte, följelentést tesz a r. b. bírósághoz s ebben bejelenti, hogy meghagyása folytán a felek bizonyos napon meg fognak jelenni. A felek kötelesek eleget tenni a meghagyásnak — a meg nem jelenés azonban nem von maga után megtorló intézkedést, hanem azt eredményezi, hogy a bíróság tárgyalási határnapot tűz ki s arra a feleket megidézi. — (104. § 2. és 3. bek.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

3. Idézés.

105. §. Az előbbi § esetein kívül a tárgyalás határnapjának kitüzésével idézőlevelet kell kibocsátani.

A tárgyalás határnapját akként kell kitüzni, hogy az érdekelteknek elegendő idejük legyen a megjelenésre és hogy a terhelt védelméről gondoskodhassék. Letartóztatás esetében a tárgyalást negyvennyolc órán belül kell megtartani.

106. §. A tárgyalásra meg kell idézni:

1. a terheltet;
2. a magánvádlót és a sértettet;
3. a bejelentett meghatalmazottakat;
4. azokat a tanukat, akik az ügy lényeges körülményeiről tehetnek vallomást, ha ez a bizonyítás céljára szükséges;
5. a szükséges szakértőket.

A tiszti ügyészt a tárgyalásra csak akkor kell meghívni, ha meghívását kérte, vagy közreműködése a 28. § értelmében szükséges.

A szakképviselőt a tárgyalásra akkor kell meghívni, ha meghívását kérte vagy azt külön jogszabály rendeli.

Amennyiben a törvény értelmében a kihágás jogkövetkezményeiért a terhelten kívül harmadik személy is felelős, meghallgatása végett a tárgyalásra őt is meg kell idézni.

A rendőri büntetőbíróság a terheltet olyan kihágás esetében, amelyre a jogszabály elzárást állapít meg, a magánvádlót és a sértettet pedig ha kihallgatásuk a tényállás tisztázásához szükséges, személyes megjelenésre is kötelezheti.

107. §. Az idézés idézőlevéllel történik.

Az idézőlevélben a feleket, a tanukat és a szakértőket a meg nem jelenés jogkövetkezményeire (109., 111—114. §-ok) figyelmeztetni kell és a feleket föl kell hívni arra, hogy még be nem jelentett

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

tanúikat és egyéb bizonyítékaikat magukkal hozzák vagy a rendőri büntetőbíróságnak a tárgyalás előtt oly időben jelentsék be, hogy a tanuk kellő időben megidézhetők, más bizonyítékok pedig megszerezhetők legyenek.

A fegyveres erőnek és a csendőrségnek tényleges szolgálatban álló tagját, valamint a rendőrségnek és a pénzügyőrségnek személyzetéhez tartozó egyént felebbvaló hatósága útján kell megidézni; de az ily egyén felebbvaló hatóságának egyidejü értesítése mellett közvetlenül is megidézhető, ha felebbvaló hatósága nincs helyben és a késedelem veszéllyel jár. A szakértőt az idézésben a szükséghez képest tájékoztatni kell azokról a körülményekről, amelyekre vonatkozólag ki fogják hallgatni.

Ha az, akit megidéznek, oly közszolgálatban áll vagy oly magánvállalatnál van alkalmazva, melynél helyettesítése a kihallgatás ideje alatt a közérdek szempontjából szükséges, megidézéséről felebbvalóját egyidejűleg értesíteni kell.

Az előzetes letartóztatásban levő terheltet a tárgyalás idejéről előzetesen értesíteni és őt jogaira (34., 35. §-ok) figyelmeztetni kell.

108. §. Ismeretlen vagy oly terhelt ellen, aki a tárgyalásra nem volt megidézhető, sem a tárgyalást megtartani, sem ítéletet hozni nem lehet. Ez azonban nem akadályozza az eljárás befejezését oly terhelttárs ellen, aki a tárgyalásra szabályszerűen meg volt idézve.

Ismeretlen terhelt vagy ismeretlen helyen tartózkodó terhelt ellen is meg kell azonban tenni a bizonyítékok megszerzése és biztosítása végett szükséges intézkedéseket és a rendőri büntetőbíró ilyen esetekben is jogosúlt a bűnjeleket lefoglalni, tanukat kihallgatni, szemlét tartani és szakértői véleményt beszerezni. Ennek megtörténte után az eljárást a terhelt előállításáig vagy jelentkezéséig meg kell szüntetni és a fölmerült eljárási költségeket is

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

meg kell állapítani, a lefoglalt tárgyakra nézve pedig a körülményekhez képest a 95. § értelmében kell határozni. Ha a terheltet az elévülési időn belül előállítják, vagy ha önként jelentkezik, az eljárást folytatni kell.

Ha a terhelt tartózkodó helye ismeretes, a megidézés akadályának megszünte után új határnapra kell őt megidézni.

1. Amennyiben a tárgyalás nem nyomban vagy meghagyás folytán megjelent felekkel tartatik meg (104. §), azt a határnap kitűzése s a felek megidézése előzi meg. Miként kell a tárgyalás határnapját kitüzni: ezt a 105. § határozza meg; a megidézendő személyeket a 106. § sorolja föl, — míg az idézőlevél tartalmát a 107. § állapítja meg.

2. A tárgyalásra azokat kell megidézni, kiknek jelenléte az ügy elintézéséhez szükséges. A terhelt mindig megidézendő — tehát akkor is, ha elmaradása az ítélethozatalt nem akadályozza meg (109. §); ha pedig a terhelten kívül harmadik személy is felelős a kihágás jogkövetkezményeiért (így pl. a gazda): a tárgyalásra ezt is meg kell idézni (106. § 4 bek.). Meg kell idézni a magánvádlót és a sértettet is — előbbit akkor, ha a kihágás nem közvád tárgya, utóbbit akkor, ha magánindítványra jogosult, ha magánfél gyanánt jelentkezett v. ha tanúként kell kihallgatni. A tanú s a szakértő csak akkor idézendő meg, ha ez a bizonyítás céljára szükséges. Mikor kell megidézni a tiszti ügyészt és szakképviselőt: ezt a 106. § 2. és 3. bekezdése határozza meg.

3. A megidézett tanuk és szakértők föltétlenül kötelesek megjelenni (113. és 114. §-ok); a terhelt és a magánvádló s a sértett megjelenése azonban rendszerint nem kötelező (109., 111. és 112. §-ok). Kivételesen ezeket is személyes megjelenésre kötelezheti a tárgyaló

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyülési Könyvtár (www.ogyk.hu)

bíró, ha kihallgatásuk a tényállás tisztázásához szükséges — de a terheltet ez esetben is csak akkor, ha elzárással büntetendő kihágásról van szó (106. § ut. bek.).

4. Abból a körülményből, hogy a terheltet mindig meg kell idézni, önként folyik, hogy nem lehet megtartani a tárgyalást oly terhelt ellen, ki nem volt megidézhető, mert ismeretlen v. mert ismeretlen helyen tartózkodik (108. § 1. bek.). Ha ezek az akadályok megszünnek, ha tehát a terhelt és tartózkodóhelye ismertté válik; ez esetben a kitüzendő új határnapra meg kell őt idézni (ut. bek.).

5. A *108. § 2. bekezdése* azokról az intézkedésekről szól, melyeket az ismeretlen v. ismeretlen helyen tartózkodó terhelt ügyében is meg kell tennie a rendőri b. bíróságnak — anélkül, hogy tárgyalást tartana. Ez intézkedések névszerint:

a) a bizonyítékok megszerzése és biztosítása céljából szükséges intézkedések, — így különösen:

b) a bűnjelek lefoglalása, tanuk kihallgatása, szemle, s a szakértői vélemény beszerzése;

c) az eljárás megszüntetése a terhelt előállításáig v. jelentkezéséig, melynek azonban csak az elévülési időn belül van jelentősége.

4. A meg nem jelenés jogkövetkezményei.

109. §. Ha a megidézett terhelt a tárgyaláson meg nem jelent vagy a tárgyalásról befejezés előtt eltávozott és oly kihágással van terhelve, amelyre a jogszabály csupán pénzbüntetést állapít meg, vagy a tényállás oly kihágás esetében, amelyre a jogszabály elzárást állapít meg, jelenléte nélkül is tisztázható, a tárgyalást a terhelt távollétében is meg kell tartani és a fölvett bizonyítás alapján kell határozatot hozni. A meg nem jelent terhelt a határozat ellen igazolással is élhet; ha azonban az igazolás

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

alapján kitűzött új határnapon sem jelenik meg, a korábbi határozat hatályban marad.

Ha a terhelt személyes jelenléte a tényállás tisztázásához szükséges és a kihágásra a jogszabály elzárást állapít meg: őt személyes megjelenése kötelezettségével kell megidézni. Ha a terhelt személyes megjelenés kötelezettségével volt megidézve, a tárgyaláson azonban igazolatlanul meg nem jelent: a rendőri büntetőbíró elővezetését rendelheti el. A magyar szent korona országainak területén kívül lakó vagy tartózkodó terheltet elővezetés terhével idézni és meg nem jelenése esetében elővezetését elrendelni nem szabad.

Amennyiben valamely törvény kivételesen megengedi (pl. 1898: II. t.-c. 38. §), a terhelt előzetes idézés nélkül is elővezethető.

A terhelten kívül a kihágás jogkövetkezményeiért a törvény értelmében felelős és idézés dacára meg nem jelent harmadik személy felelősségét a rendőri büntetőbíróság a rendelkezésére álló adatok és bizonyítékok alapján bírálja meg.

110. §. A tiszti ügyész meg nem jelenése a tárgyalás megtartását nem akadályozza.

A kivételeket a 28. §-ban említett külön rendelet fogja meghatározni.

111. §. Ha a meghívott szakképviselő vagy a megidézett sértett meg nem jelent és magukat nem is képviseltették, a meg nem jelentről azt kell vélelmezni, hogy a vád képviseletében eljárni nem kíván.

Ha a sértett magánjogi igényét a rendőri büntetőeljárásban bejelentette, meg nem jelenése esetében azt a rendőri büntetőbíróság az előterjesztett kérelem és a rendelkezésére álló adatok és bizonyítékok alapján bírálja meg.

112. §. Ha a megidézett magánvádló sem személyesen, sem meghatalmazottja által meg nem jelent és elmaradását előzetesen ki nem mentette, a vádat elejtettnek kell tekinteni, az eljárást meg kell szün-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

tetni (151. és 152. §-ok) és a magánvádlót az eljárási költségekben el kell marasztalni. (214. §).

113. §. Ha a megidézett tanú meg nem jelent, vagy a kihallgatás előtt engedelem nélkül eltávozott és kihallgatása szükségesnek mutatkozik, a rendőri büntetőbíróság őt új határnapra idézi meg és ezenfelül száz koronáig terjedhető és behajthatatlanság esetében az 1879: XL. t.-c. 22. §-ának megfelelően elzárásra átváltoztatható pénzbüntetéssel büntetheti.

Sürgős esetekben a rendőri büntetőbíróságnak joga van a megidézett, de meg nem jelent tanút azonnal elővezettetni és elővezetésének költségében elmarasztalni.

A tanút pénzbüntetéssel büntetni nem szabad s a pénzbüntetést megállapító végzést hatályon kívül kell helyezni, ha a tanú elmaradását vagy távozását alapos okkal kimenti.

Fontos okból a tanút lakásán is szabad kihallgatni.

A fegyveres erő és a csendőrség tagjainak mint tanuknak megbüntetése és elővezetése végett fölebbvaló hatóságukhoz kell fordulni.

114. §. Ha a megjelenésre kötelezett szakértő idézés dacára meg nem jelent, vagy kihallgatás előtt engedelem nélkül eltávozott és kihallgatása szükséges, a rendőri büntetőbíróság őt új határnapra idézi meg és ezenfölül száz koronáig terjedhető és behajthatatlanság esetében az 1879: XL. t.-c. 22. §-ának megfelelően elzárásra átváltoztatható pénzbüntetéssel büntetheti.

A 113. § harmadik, negyedik és ötödik bekezdését a szakértőre is alkalmazni kell.

A szakértő elővezetését nem szabad elrendelni.

1. A meg nem jelenés jogi következményei ahhoz képest különbözők, amint a megidézett egyén köteles megjelenni v. nem. Előbbi esetben kényszerítő eszközökkel

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

szorítják a megjelenésre, utóbbi esetben vagy a megidézett jelenléte nélkül tárgyalják le az ügyet vagy megszüntetik az eljárást. Megjelenésre rendszerint nem kötelezhető a terhelt, magánvádló és sértett — kötelezhető a tanú s a szakértő. A tiszti ügyész és a szakképviselő tetszésétől függ, hogy meg akarnak-e jelenni a tárgyaláson (110. és 111. §-ok).

2. A *terhelt* akkor köteles a tárgyaláson megjelenni, ha *elzárással* büntetendő kihágás esetén személyes jelenléte a tényállás tisztázásához szükséges (109. §). Ez esetben elmaradásának jogkövetkezménye az, hogy a bíróság elővezetését rendelheti el (2. bek.) Az elővezetés föltétele rendszerint az, hogy a terhelt megidéztetett. Előzetes idézés nélkül kivételesen csak akkor rendelhető el az elővezetés, ha ezt valamely külön törvény kifejezetten megengedi (3. bek.). Terheltet a magyar állam egész területéről, tehát Horvátországból is lehet elővezetés terhe alatt idézni s meg nem jelenése esetén elővezettetni (2. bek.).

3. A *sértett* és *magánvádló* meg nem jelenésének jogkövetkezményeit a 111. és 112. §-ok azt az esetet illetőleg határozzák meg, mikor a megjelenés nem kötelező. A meg nem jelent sértettről azt kell vélelmezni, hogy a vád képviseletében nem kíván eljárni. A meg nem jelent magánvádlóról pedig azt, hogy a vádat elejti. A sértett és magánvádló oly esetben, midőn a bíróság személyes megjelenésre kötelezi (106. § ut. bek.): ugyanoly szempont alá esik, mint a tanú.

4. A megidézett *tanú* mindig köteles megjelenni. Meg nem jelenése v. időelőtti eltávozása azonban csak akkor vonja maga után a 113. § szerinti jogkövetkezményeket, ha „kihallgatása szükségesnek mutatkozik". Ha tehát a bíróság a megidézett tanú kihallgatása nélkül is tisztába hozhatja az ügyet: annak újabb megidézésétől, megbüntetésétől és elővezetésétől elállhat (113. §). Ugyanez

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

áll az engedetlen *szakértőt* illetőleg is — azzal a különbséggel, hogy elővezetését semmi körülmények közt se lehet elrendelni (114. §).

II. Tárgyalás.

1. Szóbeliség és nyilvánosság.

115. §. A tárgyalás szóbeli és nyilvános.

Iratok fölolvasásának csak annyiban van helye, amennyiben ez a bizonyítás teljessége érdekében mellőzhetetlenül szükséges.

A közerkölcsiség vagy a közrend érdekében a rendőri büntetőbírónak joga van a nyilvánosságot a tárgyalásra vagy ennek egy részére bármikor kizárni, de ilyenkor is a terheltek mindegyike és a sértett két-két bizalmi férfit jelölhet ki, akik a tárgyaláson jelen lehetnek.

A határozatokat, kivéve a nyilvánosság kizárásával tartott tárgyalás során hozott határozatokat, mindig nyilvánosan kell kihirdetni.

Fiatalkorúakat és oly egyéneket, akik nem a hely méltóságának megfelelően jelennek meg, a rendőri büntetőbíró a hallgatók közül kizárja.

Bottal senkit sem, fegyverrel pedig csak azt szabad a tárgyaló terembe bocsátani, akire a fegyver viselése szolgálati kötelesség.

1. A tárgyalás *szóbelisége* rendszerint kizárja az iratok fölolvasását. — Ez csak kivételesen történhetik meg, ha a bizonyítás teljessége érdekében szükséges. A jelen § nem állít föl egyéb korlátot, mindazonáltal irányadóul szolgálhatnak azok a szabályok, melyeket a Bp. 313. §-a e tekintetben megállapít. L. még az alábbi 123. §-t, mely szerint valamely kir. bíróság által megállapított s a vád bizonyítékait tartalmazó iratok a r. b. bíró által fölolvashatók.

2. A tárgyalás *nyilvánosságának* kizárásától különbözik a nyilvánosság korlátozása bizonyos egyének ki-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

zárása által. A nyilvánosság *kizárása* a közrend és közerkölcsiség érdekében történhetik; míg a *korlátozás* abban áll, hogy bármily ügy tárgyalásából kizárandók a fiatalkorúak és a hely méltóságának nem megfelelően megjelenő egyének. *Fiatalkorúak* alatt ez esetben is az életkoruk 18. évét még be nem töltött személyek értendők (Bn. 16. §).

2. Rendföntartás.

116. §. A rendnek és a tárgyalás méltóságának föntartása az eljáró rendőri büntetőbíró föladata.

Aki a tárgyalás rendjét zavarja, a hatóság iránti tisztelet ellen vét, sértő kifejezést használ, illetlen vagy durva magaviseletet tanusít, azt a rendőri büntetőbíró figyelmeztetés után rendre utasíthatja, száz koronáig terjedhető s behajthatatlanság esetében az 1879: XL. t.-c. 22. §-ának megfelelően elzárásra átváltoztatható pénzbüntetéssel sujthatja, a tárgyaló teremből vagy helyről kiutasíthatja, szükség esetében eltávolíthatja, letartóztatásban lévő terhelt ellen pedig e helyett fegyelmi büntetést alkalmazhat.

Ha a rendőri büntetőbíró rendbüntetésül pénzbüntetést, kiutasítást, eltávolítást vagy fegyelmi büntetést alkalmaz, az ezt rendelő végzést a tárgyalási jegyzőkönyvbe kell foglalni annak megemlítésével, hogy miben állott a rendzavarás, a sértő kifejezés, illetlen vagy durva magaviselet és hogy a rendbüntetés alkalmazása előzetes figyelmeztetés után történt. E végzés ellen csak pénzbüntetés kiszabása esetében van helye fölfolyamodásnak.

Ha a tárgyalásról kiutasított terhelt jelenléte nélkül a bizonyító eljárás be nem fejezhető, a rendőri büntetőbíró őt a tárgyalás idejére őrizet alá helyezi, a bizonyító eljárás befejezése előtt a tárgyalás helyére visszahívja, a távollétében fölvett bizonyítás

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

lényeges tartalmáról értesíti s nyilatkozatát a jegyzőkönyvbe foglaltatja.

117. §. A katonai bíróság hatóságának alávetett egyént, ha a tárgyalási rend ellen vét, a rendőri büntetőbíró rendre utasíthatja, a tárgyaló teremből vagy helyről kiutasíthatja, szükség esetében eltávolíttathatja és megbüntetés végett fölebbvaló katonai hatóságát keresi meg.

118. §. Ha a meghatalmazottként eljáró ügyvéd vét a tárgyalási rend ellen, az 1887: XXVIII. t.-c. 2. §-a értelmében kell eljárni.

119. §. Ha a tiszti ügyészt terhelné súlyosabb rendzavarás és a figyelmeztetés eredménytelen maradna, a rendőri büntetőbíró a tárgyalást azonnal félbeszakíthatja és a tiszti ügyész nélkül folytatja; ha azonban a tiszti ügyész közreműködése az eljárás folytatásához szükséges (28. §), a tárgyalást elhalasztja. A rendzavarásról a rendzavarás körülményeinek közlésével értesíteni kell a tiszti ügyész közvetlen fölebbvalóját, aki a szükséghez képest a közvád képviseletéről is megfelelően intézkedik.

Az előbbi bekezdés szabályait megfelelően kell alkalmazni, ha a szakképviselőt terheli súlyosabb rendzavarás, a tárgyalás félbeszakításának azonban emiatt csak akkor van helye, ha a szakképviselő jelenléte nélkül a tárgyalást folytatni nem lehet.

1. A tárgyalási rend föntartása s a bíróság tekintélyének megóvása érdekében a tárgyaló bíró különböző *rendbüntetéseket* alkalmazhat az ellen, aki: a tárgyalás rendjét zavarja, a hatóság iránti tisztelet ellen vét, sértő kifejezést használ, s illetlen v. durva magaviseletet tanusít (116. § 2. bek.). Az ekként viselkedő egyén ellen alkalmazható rendbüntetések azonban ahhoz képest különbözők, hogy az illető mily minőségben, mint ügyfél, tanú v. szakértő, aki esetleg a katonai bíróság hatóságának alávetett egyén is lehet, mint ügy-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

véd, mint tiszti ügyész v. szakképviselő vesz részt a tárgyaláson.

2. A tárgyaláson jelenlevő felek, tanuk, szakértők s a felek nem ügyvéd képviselői ellen alkalmazható rendbüntetések:

a) rendreutasítás, melyet azonban figyelmeztetésnek kell megelőznie;

b) 100 koronáig terjedhető pénzbüntetés;

c) kiutasítás a tárgyaló teremből v. helyről;

d) szükség esetén, ha t. i. a kiutasított egyén önként el nem távozik, eltávolítás;

e) letartóztatásban levő terhelt ellen az utóbbi helyett fegyelmi büntetés (116. §).

A katonai bíróság hatóságának alávetett egyén ellen e büntetések közül csak az *a), c),* és *d)* pont alattiak alkalmazhatók, míg szigorúbb megbüntetése végett fölebbvaló hatóságát kell megkeresni (117. §).

A rendbüntetések iránt a *a)* pont esetét kivéve *végzést* kell hozni — fölfolyamodásnak azonban az ily végzés ellen — kivéve a pénzbüntetést kimondó határozatot — nincs helye (116. § 3. bek.).

3. Az *ügyvéd* ellen a r. b. bíró az 1887: XXVIII. t.-c. 2. §-a szerint akkor alkalmazhat rendbüntetést, ha:

a) a tárgyaláson sértő kifejezést használ;

b) a rend és tisztesség követelményeibe ütköző magaviseletet tanusít.

Ez esetekben a bíró először rendreutasítja az ügyvédet, és ha ez foganat nélkül marad: 20 koronától 200 koronáig terjedhető — szabadságvesztésre át nem változtatható — *pénzbírságot* szabhat ki. Ha az ügyvéd súlyosabb beszámítás alá eső sértést követ el, aminő pl. a Ktk. 46. §-a alá eső hatóságsértés, a rendőri b. bíró ekkor is alkalmazhatja ellene a rendbüntetést, de a súlyosabb sértés megtorlása végett ezenfölül följelenti

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

az ügyvédet fegyelmi hatóságánál vagy — amennyiben büntetendő cselekmény esete forog fönn — a büntetőbíróságnál (118. §).

4. A *tiszti ügyészt*, ha rendzavarást követ el, a r. b. bíró csak figyelmeztetheti; ha pedig a figyelmeztetés hatás nélkül marad: a rendzavarás körülményeinek közlésével fölebbvaló hatóságát értesíti (119. § 1. bek.). Ugyanez áll a *szakképviselő* rendzavarása esetén is (119. § 2. bek.).

3. A tárgyalás megnyitása.

120. §. A tárgyalást a rendőri büntetőbíró a vád rövid megjelölésével nyitja meg és megállapítja, hogy a megidézettek megjelentek-e.

Ha az idézettek valamelyike a tárgyaláson meg nem jelent, a rendőri büntetőbíró a 109—114. §-ok értelmében rendelkezik.

121. §. Ha a tárgyalás megtartható, a rendőri büntetőbíró a tanukat és a szakértőket a tárgyaló-helyiség elhagyására azzal a fölhívással szólítja föl, hogy a részükre kijelölt helyiségből engedelme nélkül el ne távozzanak.

Ezután a rendőri büntetőbíró az ügy állását ismerteti és a feleket jogaikra figyelmezteti.

4. Bizonyítás.

122. §. A bizonyítást rendszerint a tárgyaláson kell felvenni.

Tárgyaláson kívül bizonyításfelvételnek csak az e rendeletben meghatározott esetekben van helye.

Az érdemleges eljárás során szükségessé vált elővezetés, előzetes letartóztatás, lefoglalás, házkutatás, személymotozás és hatósági szemle elrendelésére és foganatosítására a Negyedik Fejezet rendelkezései irányadók.

123. §. Ha a tárgyalás alapjául szolgáló vád bi-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

zonyítékait valamely kir. bíróság már megállapította, a rendőri büntetőbíró az iratok fölolvasására szorítkozhatik, szükség esetében azonban a bizonyítást újból fölveheti vagy kiegészítheti.

1. A közvetlenség elvének természetes folyománya, hogy a bizonyítás a tárgyaláson vétessék föl. A célszerűség és szükségesség azonban kivételesen azt hozza magával, hogy egyes bizonyítékok a tárgyalást megelőzőleg v. a tárgyalás félbeszakításával, utóbbi esetben nem az ügyben ítélő rendőri b. bíró által vétessenek föl. Az előzetes eljárás során lefoglalás, házkutatás, szemle és személymotozás foganatosítható. Sőt kivételesen tanuk és szakértők is kihallgathatók (100. és 101. §-ok). A tárgyalás félbeszakításával más hatóság által eszközölhető a tanú kihallgatása, ha a tanú megjelenése nem okvetlen szükséges v. ha az Horvátországban, Ausztriában, v. külföldön tartózkodik (138. és 139. §-ok). Ugyanez áll a terheltre nézve is (124. § ut. bek.).

2. Eltérés a közvetlenség elvétől az is, h. a kir. bíróság által már letárgyalt s a r. b. bírósághoz áttett ügyben a korábbi tárgyaláson már fölvett iratok fölolvasása alapján is meg lehet hozni az ítéletet (123. §).

5. A terhelt kihallgatása.

124. §. A vádra elsősorban a terhelt nyilatkozhatik.

A jegyzőkönyvben meg kell állapítani a terhelt személyazonosságát tanusító adatokat, nevezetesen a terhelt nevét, korát, vallását, családi állapotát, szülő- és lakóhelyét, honosságát, foglalkozását, katonai szolgálati és vagyoni viszonyait, továbbá, hogy volt-e már büntetve s ha igen, hol, mikor és miért?

Azokban az esetekben, amelyekben az országos bünügyi nyilvántartás részére büntetőlapot vagy ujjnyomatlapot és ujjnyomati kísérőlapot kell kiállí-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

tani (1908. évi 24300. I. M. számú igazságügyi és belügyi miniszteri rendelet 1. §-ának *c)* és *d)* pontja továbbá 8. §-ának *r)* pontja és 12. §-a), mindazokat az adatokat meg kell állapítani, amelyek a büntetőlap és az ujjnyomati kísérőlap kiállításához szükségesek.

Ezután a rendőri büntetőbíró a terheltől megkérdezi, hogy a vádat megértette-e; a szükséghez képest azt neki megmagyarázza, s kérdést intéz hozzá, hogy magát bűnösnek érzi-e.

A terheltet a vallomástételben befolyásolni és vallomását vele ünnepélyesen megerősíttetni nem szabad.

A terhelthez közvetlenül csak a rendőri büntetőbíró intézhet kérdéseket.

Ha a terhelt a kihágás elkövetését beismeri és beismerése az eljárás többi adataival összhangban áll s teljesen kimerítő, a rendőri büntetőbíró a további bizonyító eljárást mellőzheti.

Ha a terhelt a kihágás elkövetését tagadja, vagy ha a rendőri büntetőbíró a bizonyítást egyéb okból szükségesnek látja, a bizonyítást fölveszi.

Ha több terhelt van, őket külön-külön kell kihallgatni. A terheltek egymással és a tanukkal szembesíthetők.

A jelenlevő terhelt a tanuk vallomására, a szakértő nyilatkozatára és minden más bizonyítékra észrevételeket tehet.

Ha a terhelt a rendőri büntetőbíróság területén kívül lakik, vagy tartózkodik s megjelenése lakó- vagy tartózkodóhelyének távolsága miatt vagy más okból nehézségbe ütközik, a rendőri büntetőbíró, föltéve, hogy a terhelt személyes megjelenése nem okvetlenül szükséges, kihallgatása végett a lakó- vagy tartózkodó-helye szerint illetékes hatóságot (138., 139. §-ok) keresheti meg.

125. §. Ha a rendőri büntetőbíró a terhelt nyelvét nem érti, tolmácsot kell alkalmazni.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Ha a terhelt siket, de olvasni tud, a kérdéseket írásban kell hozzá intézni; ha pedig néma, de írástudó, arra kell fölszólítani, hogy a feleleteket írásban adja meg vagy írja a jegyzőkönyvbe. Ha kihallgatását ekképp sem lehet foganatosítani, tolmácsolásra oly egyént kell alkalmazni, aki magát a terhelttel meg tudja értetni.

A tolmács előzetesen a következő esküt teszi:

„Én N. N. esküszöm a mindentudó és mindenható Istenre, hogy mindazt, amit velem tolmácsolás végett közölnek, legjobb tudomásom szerint híven és pontosan fogom tolmácsolni. Isten engem úgy segéljen!"

Aki azt állítja, hogy az eskü vallási meggyőződésével ellenkezik, az eskü helyett a következő ünnepélyes fogadalmat teszi:

„Én N. N. becsületemre és lelkiismeretemre fogadom, hogy mindazt, amit velem tolmácsolás végett közölnek, legjobb tudomásom szerint híven és pontosan fogom tolmácsolni!"

Az eskü vagy fogadalom elmaradhat, ha azt a rendőri büntetőbíró a körülményeknél fogva mellőzhetőnek tartja.

126. §. Ha a terhelt a tárgyaláson, megkezdése után, de még befejezése előtt jelent meg, a tárgyalás lefolyt részének eredményét vele röviden közölni kell és a tárgyalás további folyamán vele szemben a 124—125. §-ok értelmében kell eljárni.

1. A terhelt viszonya a tárgyaláshoz ahhoz képest különbözik, amint:

a) a tárgyaláson személyesen megjelent;

b) a tárgyaláson nem jelent meg;

c) a tárgyaláson csak ennek megkezdése után jelent meg.

A 124. § 1—10. bek. s a 125. § arra a terheltre vonatkozik, ki a tárgyaláson megjelent — a 124. § ut. bek. arról szól, ki nem jelent meg, — a 126. § pedig azt a terheltet illeti, ki a tárgyalás folyamán jelent meg.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

2. A tárgyaláson megjelent terhelt a 124. és 125. §-ok értelmében kihallgatandó; kérdéseket azonban csak a tárgyaló bíró intézhet hozzá, míg a felek legfölebb inditványozhatják egyes kérdések föltételét (124. § 6. bek.). A kihallgatott terheltnek joga van a föltett kérdésre válaszolni v. nem válaszolni, — továbbá a tanuk vallomására, a szakértők nyilatkozatára és egyéb bizonyitékokra észrevételeket tenni (124. § 10. bek.). Kérdéseket a tanukhoz nem intézhet. A tárgyaláson megjelent terheltet szembesiteni is lehet. Sőt esetleg szükséges a többi terhelttel és a tanukkal (124. § 9. bek.).

3. Nem köteles megjelenni a tárgyaláson az a terhelt, kit a r. b. bíró személyes megjelenésre nem kötelezett (106. § ut. bek. és 109. § 2. bek.). Amennyiben az ily terhelt nem jelent meg: a bíró v. kihallgatása nélkül hozza meg ítéletét, vagy pedig, ha kihallgatását az ügy érdekében szükségesnek tartja, eziránt az illetékes hatóságot keresi meg (124. § ut. bek.)

4. Az a terhelt, ki a tárgyalás folyamán jelent meg, ettől kezdve oly elbánásban részesül, mint aki már a tárgyalás kezdetén jelen volt (126. §). A különbség csak az, hogy az ily terhelttel utólag közölni kell ama bizonyitékokat, melyek távolléte alatt fölvétettek.

6. Tanúk.

127. §. Tanúként az alábbi kivételekkel mindenki kihallgatható s e végből idézésre a rendőri büntetőbíróság előtt megjelenni s vallomást tenni köteles, akiről föltehető, hogy a bizonyítandó ténykörülményekről közvetlen észlelésen alapuló tudomása van.

Tanúként a sértett és a szakképviselő is kihallgatható.

128. §. Tanúként ki nem hallgatható:

1. a lelkész arra, amit vele a gyónásban, vagy

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

egyébként a titoktartás egyházi kötelessége alatt közöltek;

2. a meghatalmazott arra, amit a terhelt vele védelmében tudatott;

3. a közszolgálatban lévő vagy abból kilépett egyén oly kérdésre, amelyre nézve a tanuságtétellel a hivatali vagy szolgálati titoktartás kötelességét megsértené, ha e kötelesség alól őt illetékes fölebbvaló hatósága föl nem mentette.

A 3. pont szerint szükséges fölmentés végett a rendőri büntetőbíró hivatalból keresi meg a fölmentésre illetékes felsőbb hatóságot. A fölmentés csak közérdekből tagadható meg.

129. §. A tanuságtétel megtagadható:

1. ha a tanú a terheltnek föl- vagy lemenő ágbeli rokona vagy sógora, unokatestvére vagy ennél közelebbi oldalrokona, házastársa vagy jegyese, házastársának testvére, testvérének házastársa, örökbefogadó vagy nevelőszülője, örökbefogadott vagy nevelt gyermeke, gyámja, gondnoka, gyámoltja vagy gondnokoltja, még pedig a házastársi vagy sógorsági viszonyban levőkre nézve tekintet nélkül arra, hogy fönnáll-e még az a házasság, melyen ez a viszony alapszik;

2. oly körülményekre, amelyeket mint ügyvéd, közjegyző, orvos, sebész, gyógyszerész, szülész vagy ezek segédje, a titoktartás kötelessége mellett, a hivatásával járó bizalomnál fogva megtudott, hacsak a megbízó a tanút a titoktartás kötelessége alól föl nem mentette.

Az e §-ban felsorolt egyéneket kihallgatásuk előtt vagy ha a kérdéses viszony később derül ki, vallomástétel közben figyelmeztetni kell, hogy vallomásuk megtagadására fel vannak jogosítva. Erre tett nyilatkozatuk jegyzőkönyvbe veendő.

130. §. A tanú nem kötelezhető vallomásra vagy valamely kérdés tárgyában feleletre, ha abból reá

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

vagy hozzátartozójára (129. § 1. pont) jelentékeny kár vagy szégyen hárulna.

131. §. A tanuságtétel megtagadásának okát szükség esetében valószínűvé kell tenni. A valószínűvététel esküvel is történhetik.

132. §. A tanukat egyenkint és az ügy többi tanúi jelen nem létében kell kihallgatni.

Oly tanuk, akiknek vallomásai eltérnek vagy ellenkeznek, szembesíthetők egymással.

A tanúhoz intézendő kérdéseket rendszerint a rendőri büntetőbíró teszi föl.

Kérdéseket a tanúhoz a felek és a meghatalmazottak közvetlenül is intézhetnek. Az ügyre nem tartozó vagy az eljárás céljával ellenkező kérdés föltételét vagy arra a feleletet a rendőri büntetőbíró megtilthatja.

133. §. A kihallgatás előtt a tanút figyelmeztetni kell, hogy köteles legjobb tudomása és lelkiismerete szerint igaz és teljes vallomást tenni és hogy vallomását esetleg esküvel vagy fogadalommal is meg kell erősítenie. Egyúttal a tanút a szükséghez képest a hamis tanúzás következményeiről is föl kell világosítani. Hatóságilag fölesketett mező- s erdőőröket és más rendőri közegeket szolgálati eskűjükre történt figyelmeztetés után kell kihallgatni.

A tanút mindenekelőtt a személyes viszonyaira vonatkozó általános kérdésekre kell kihallgatni. A szükséghez képest a felekhez való viszonyára és egyéb oly körülményekre nézve is meg kell kérdezni, melyek szavahihetőségét befolyásolhatják.

A 125. § rendelkezését a tanú kihallgatására is alkalmazni kell. Ha a terhelt a tanú nyelvét nem érti, a vallomást a rendőri büntetőbíró vagy a tolmács magyarázza meg.

134. §. A tanú kihallgatása után vallomását rendszerint a következő esküvel erősíti meg:

„Én N. N. esküszöm a mindentudó és mindenható Istenre, hogy a hozzám intézett kérdésekre legjobb

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

tudomásom szerint a tiszta igazat vallottam és semmit abból, ami a kérdésekre tartozik, el nem hallgattam. Isten engem úgy segéljen!"

Aki azt állítja, hogy az eskű vallási meggyőződésével ellenkezik, az eskü helyett a következő ünnepélyes fogadalmat teszi:

„Én N. N. becsületemre és lelkiismeretemre mondom, hogy a hozzám intézett kérdésekre a legjobb tudomásom szerint a tiszta igazat vallottam és semmit abból, ami a kérdésekre tartozik, el nem hallgattam."

135. §. Az eskü vagy a fogadalom kivételét mellőzni kell:

1. ha gyanú forog fenn az iránt, hogy a kihágást a tanú követte el vagy a kihágásban részes;

2. ha hamis tanúzás vagy hamis eskü miatt jogerősen el volt ítélve, habár büntetését kiállotta;

3. ha kihallgatásakor életének tizennegyedik évét még be nem töltötte, vagy ha értelme fejletlenségénél vagy gyengeségénél fogva az eskü vagy a fogadalom jelentőségéről még nincs kellő fogalma;

4. ha testi vagy elmebeli fogyatkozásánál fogva a valót meg nem tudhatta vagy közölni nem képes;

5. ha kitünt, hogy a terhelttel oly ellenségeskedésben áll, mely az ezt terhelő vallomásának valóságát kétségessé teszi;

6. ha vallomása valamely lényeges körülményre nézve valótlannak bizonyult és nem mutatható ki, hogy csak tévedésből tett valótlan vallomást.

136. §. A rendőri büntetőbíró az eskű vagy a fogadalom kivételét az előbbi § esetein kívül is mellőzheti, ha meggyőződése szerint a vallomás, tekintettel ingadozó voltára, a tanú előéletére, a terhelthez való viszonyára vagy az esetnek egyéb körülményeire, hitelt esküvel megerősítése esetében sem érdemelne, vagy ha a rendőri büntetőbíró a tanú vallomását esküvel megerősítés nélkül is hitelt érdemlőnek találja.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

A tanúként kihallgatott magánvádló és sértett megesketése a rendőri büntetőbíró belátásától függ.

137. §. Ha a királyi ház tagját vagy oly egyént kellene kihallgatni, akit területenkívüliség vagy személyes mentesség (15. §) illet: a belügyminiszterhez kell jelentést tenni.

Azzal szemben, akit mentelmi jog illet, a fönnálló gyakorlat irányadó.

138. §. Ha a rendőri büntetőbíróság a területén kívül, de e rendelet hatályosságának területén lakó vagy tartózkodó tanú személyes megjelenését okvetetlenül szükségesnek nem tartja, vagy ha a tanú Horvát-Szlavonországokban lakik vagy tartózkodik: kihallgatása végett a tanú lakó- vagy tartózkodóhelye szerint illetékes közigazgatási hatóságot közvetlenül keresi meg.

A megkeresett hatósággal közölni kell a bizonyítandó tényállást és azokat a kérdéseket, amelyekre a tanút ki kell hallgatni A megkeresett hatóság azonban a tanúhoz kihallgatása során tényállás földerítésére szükségesnek mutatkozó egyéb kérdéseket is intézhet. Ezt a horvátszlavonországi közigazgatási hatósághoz intézett megkeresésben külön föl kell említeni.

A fegyveres erő vagy a csendőrség tényleges szolgálatban álló tagjának kihallgatása végett az illetékes katonai bíróság is megkereshető.

A rendőri büntetőbíróságok a megkereséseket soron kívül kötelesek elintézni.

139. §. Ha az az egyén, akit ki kell hallgatni, Ausztriában lakik vagy tartózkodik, kihallgatása végett az ott illetékes hatóságot kell megkeresni; ha pedig más államban lakik vagy tartózkodik, és kihallgatása okvetetlenül szükséges, kihallgattatásának kieszközlése végett a belügyminiszterhez kell jelentést tenni.

1. A tanukat illetőleg a következő kérdések merülhetnek föl:

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

a) ki kötelezhető tanúságtételre (127. §);

b) kit nem szabad tanuként kihallgatni — vagyis: kik a tanúzásból kizárt személyek (128. §);

c) kik tagadhatják meg a tanuságtételt — tanuságtételtől mentes személyek (129—131. §-ok);

d) hogy kell a tanut kihallgatni (132—133. §-ok);

e) mi a tanú megesketésének módja és mik az eskü mellőzésének föltételei (134—136. §-ok);

f) miként kell kihallgatni a királyi ház tagjait, — a területenkívüliséget és személyes mentességet élvező, a mentelmi jog által védett, s a Horvátországban, Ausztriában v. külföldön lakó, ill. tartózkodó tanukat (137—139. §-ok).

Tanuságtétel kötelessége.

2. Tanúvallomást tenni rendszerint *mindenki* köteles (127. §). Aki e kötelességének nem tesz eleget azáltal, hogy az idézésre meg nem jelent v. a kihallgatás előtt engedelem nélkül eltávozott: 100 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel, szükség esetén elővezetéssel kényszeríthető a megjelenésre és vallomástételre (113. §). A Bp. szerint a tanú eskütételre is kényszeríthető, ha ezt a bíróság elrendeli, — és pedig szintén pénzbüntetéssel és kihágás esetén 6 hétig — büntett v. vétség esetén 6 hónapig terjedhető fogsággal (195. §). A r. b. bíró szintén pénzbüntetéssel és 15 napig terjedhető elzárással kényszerítheti a tanút vallomásának esküvel való megerősítésére (145. §).

Tanuságtételből kizárt s a tanuzástól mentes személyek.

3. Azokat a személyeket, kik tanuk gyanánt ki nem hallgathatók: a 128. § — azokat, kik a vallomástételt megtagadhatják, a 129. és 130. §-ok határozzák meg.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Előbbi a Bp. 204., a két utóbbi a Bp. 205. és 208. §-ainak felel meg.

4. A *128. §-ban* említett személyek csak bizonyos titokra nézve lévén kizárva a tanúságtételből: minden más kérdésben tanuk gyanánt kihallgathatók. Lelkész alatt (1. p.) az állam által elismert minden vallásfelekezet papja értendő; a gyónási titok azonban csak a katolikus lelkészeket, míg a titoktartás egyházi kötelessége alatt közölt titok minden lelkészt illető akadály. Védő iránt (2. p.) l. a 36. és 37. §-okat. Közszolgálatban levő egyén (3. p.) az, aki tényleg hivatalban v. szolgálatban van s így e fogalom nem azonos a Btk. 461. §-a alá eső közhivatalnok fogalmával. Az ily egyén is rendszerint köteles vallani. Ezért a bíró nem kérdést intéz az illető fölebbvaló hatóságához, hanem megkeresi azt a fölmentés megadása végett (128. § 2. bek.), — ami csak közérdekből tagadható meg. A közszolgálatból kilépett egyénre nézve az a hatóság adja meg a fölmentést, amely szolgálatbanlétének utolsó idejében fölöttes hatósága volt. Ha a közszolgálatban lévő v. abból kilépett egyén fölmentés nélkül elmondja a hivatalos titkot: a körülményekhez képest fegyelmileg v. a Btk. 479. §-a alapján büntetendő.

5. A *129. §* taxative sorolja föl azokat a személyeket, kik a tanuságtételt megtagadhatják. Az 1. pont alatt említett hozzátartozók, ha vallomást tesznek is, a terhelthez való viszonyuk folytán (136. § 1. bek.) kizárhatók az eskütételből. Aki a 2. pontban említett bizalmi viszonynál fogva jut valamely titok birtokába: tetszésszerint megtagadhatja a vallomást v. vallomást tehet, ha megbizója a titoktartás alól föl nem menti, — ellenben vallani köteles, ha a fölmentést megkapja.

6. A. *130. §* a mentességnek oly általános okát határozza meg, melynek alapján bárki megtagadhatja a tanuvallomást. — De éppen ezért e mentességi okot ma-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

gának a tanunak külön kell fölhozni és fönforgását valószínűsíteni. Ebből folyik a 129. és 130. §-ok esetei közt levő az a különbség, hogy míg az előbbi esetben a bíró köteles figyelmeztetni a tanút, hogy a vallomást megtagadhatja: addig a 130. § esetében e figyelmeztetés elmarad; sőt minthogy ez esetben a tanunak kell bizonyítani, hogy vallomásából reá v. hozzátartozójára kár vagy szégyen háramlik: amennyiben ezt nem teszi, mentessége önként elesik — anélkül, hogy ezt jegyzőkönyvbe kellene venni.

7. A *131. §* ama rendelkezésének, hogy a tanuságtétel megtagadásának okát szükség esetén valószínűvé kell tenni, ami esküvel is történhetik: az előadottak folytán különösen a 130. § esetére nézve van gyakorlati jelentősége.

A tanukihallgatás módja.

8. A tanuk kihallgatására vonatkozó 132. és 133. §-ok rendelkezései — amennyiben a dolog természete ki nem zárja — az előzetes eljárás során kihallgatott tanukra is alkalmazandók (100. § ut. bek.).

9. Minden tanut figyelmeztetni kell, hogy köteles igazat vallani (133. §), — arra azonban, hogy vallomását esküvel kell megerősítenie, nem figyelmeztethető az, aki a 135. § szerint esküre nem bocsátható. — Az általános kérdéseket a kihallgató hatóság — a különös kérdéseket a hatóság és a felek intézik a tanuhoz (132. § ut. bek.).

A tanu megesketése.

10. Az esküminta és a fogadalom lényegileg azt tartalmazza, amit a Bp. 217. és 219. §-ai előírnak.

11. A r. büntetőeljárásban a tanú megesketése nem tekintendő oly szabálynak, mellyel szemben a megesketés mellőzése csak kivétel volna. Itt ugyanis a szabály

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

az, hogy a bíró *mellőzi* az eskü kivételét: „ha a tanú vallomását esküvel megerősítés nélkül is hiteltérdemlőnek találja“ (136. § 1. bek.). A tanú megesketése tehát akkor szükséges, ha ez vallomásának hiteltérdemlőségét fokozza. De még ily esetben sem eskethető meg minden tanú, — mert vannak okok, melyek az eskű kivételét kizárják (135. §), — vagy melyek arra jogosítják a bíróságot, hogy a megesketést mellőzze (136. §).

12. A tanú megesketését *kizáró* okokhoz a következőket jegyezzük meg:

a) az 1. pont oly tanuról szól, ki valamely bünös viszonyban áll a tetthez, — minélfogva az ily tanú vallomása a büntárs vallomásának értékével bir, ki rendszerint társa rovására akarja saját sorsát enyhíteni;

b) a 2. pontban említett hamis tanuzás és eskű alatt mindama büntettek és vétségek értendők, melyeket a Btk. XII. fejezete fölsorol;

c) a 3. pont folytán megeskethető a tanú, ha *kihallgatásakor* 14. évét már meghaladta;

d) a 4. pontban említett testi fogyatkozás, pl. a látó v. hallóképesség hiánya, mi azonban nem zárja ki a megesketést, ha a tanú megfigyelő és emlékező tehetségének tisztaságához kétség nem fér; az elmebeli fogyatkozás egyértelmű az elmebetegséggel, mi esetleg nem akadályozza a tanú kihallgatását, de megesketésének akadálya;

e) az ellenségeskedés (5. pont) gondos mérlegelést igényel s e tekintetben nem elég a tanú kijelentése;

f) a 6. pont alapján mellőzendő pl. az oly tanú megesketése, kinek vallomása több szavahihető tanú vallomásával ellenkezik.

13. Az eskü kivétele a következő esetekben *mellőzhető:*

a) ha a tanú vallomása lényegére nézve ingadozó;

b) ha a tanú előélete őt megbízhatlanná teszi, — így

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

különösen ha nyerészkedő szándékból elkövetett bűntett v. vétség miatt már elítéltetett v. vizsgálat alatt áll;

c) ha a terhelthez való viszonya folytán elfogult, — így különösen, ha a terhelt hozzátartozója (129. § 1. pont).

Ez okok lényegileg megegyeznek a Bp. 222. §-ában említett okokkal.

14. A bíró belátásától függ a magánvádló és sértett megesketése is. Az ily egyén tehát nincs kizárva az eskütételből, de megesketése mellőzhető, ha saját ügyében elfogultnak tűnik föl.

Kivételes módon kihallgatandó tanuk.

15. A tanut rendszerint az a r. b. bíró hallgatja ki, aki az ügyben eljár. Amennyiben ez valamely akadályba ütközik: kivételesen más hatóság eszközli a kihallgatást. — E célból vagy a *belügyminiszterhez* kell jelentést tenni, vagy az illetékes hatóságot kell *megkeresni*. Más hatóság által kivett tanuvallomás a terhelttel közlendő, kívánságára, ha az ügy körülményei is támogatják, a tanu vele szembesítendő. — Nem tartozik a kivételek közé az a tanu, akit mentelmi jog illet (16. §), mert az ily egyén csupán ennélfogva nem esik külön szempont alá, hanem csak annyiban különbözik más tanutól, hogy elővezetését, — minthogy ez a személyes szabadság korlátozásával jár, nem szabad elrendelni.

16. A *belügyminiszterhez* kell a tanú kihallgatása végett jelentést tenni:

a) ha a királyi ház tagja v. oly egyén hallgatandó ki, akit a területenkívüliség v. személyes mentesség illet (137. §);

b) ha a tanú külföldön lakik v. tartózkodik és kihallgatása okvetetlenül szükséges (139. §).

17. A tanú lakó- v. tartózkodóhelye szerint illetékes közig. hatóságot kell *megkeresni:*

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

a) ha az a r. b. bíróság területén kívül, de e rendelet hatályosságának területén, — vagy

b) Horvátországban lakik v. tartózkodik (138. § 1. bek.).

A két eset közt az a különbség, hogy a magyar hatósághoz intézett megkeresésben nem kell külön fölemlíteni, hogy e hatóság a föltett kérdésekből folyó egyéb kérdéseket is intézhet a tanúhoz, míg a horvát közig. hatósághoz intézett megkeresésben ezt külön ki kell emelni. Így rendelkezik a Bp. 202. §-a is.

18. Az illetékes katonai bíróság is megkereshető, ha a kihallgatandó tanú a fegyveres erő v. a csendőrség tényleges szolgálatban álló tagja (138. § 3. bek.). Ez azt jelenti, hogy a r. b. bíró a kihallgatandó tanú illetékes közig. hatóságát is megkeresheti, de ha célszerűbbnek látja: a katonai bíróságot keresi meg.

19. Az illetékes ausztriai hatóságot kell megkeresni, ha a tanú Ausztriában lakik v. tartózkodik (139. §). A megkeresésben itt is külön ki kell emelni, hogy a föltett kérdéseken kívül a tanúhoz egyéb kérdések is intézhetők.

7. Szakértők.

140. §. Ha a bizonyítandó tények felismeréséhez vagy megítéléséhez külön szakértelem szükséges, szakértőt kell alkalmazni.

A szakértőt a rendőri büntetőbíró a hatósági szakértők közül, ilyenek hiányában más szakértők sorából nevezi ki.

A rendőri büntetőbíró indokolt esetben több szakértőt is meghallgathat. A fél saját költségén ellenőrző szakértőt alkalmazhat.

Ha valamely törvény vagy miniszteri rendelet külön szakértői testületek vagy hatósági személyek véleményének beszerzését vagy a felek által ajánlott szakértők meghallgatását rendeli, a rendőri büntető

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

bíró ezek véleményét hallgatja meg. Ilyen esetekben a második bekezdésben megjelölt hivatalos szakértő alkalmazása nem szükséges.

Mezőrendőri és erdei kihágások esetében a kár megbecslésére az erre vonatkozó külön szabályok irányadók.

141. §. A rendőri büntetőbíró szakértőül nem alkalmazhatja azt, aki mint tanu ki nem hallgatható (128. §), aki a tanuságtételt megtagadhatja (129., 130. §§) vagy vallomását ünnepélyesen meg nem erősítheti (135. §), továbbá a sértettet vagy hozzátartozóját (129. § 1. pontja).

A szakértő meghallgatásának elrendeléséről a szakértő nevének közlésével a feleket értesíteni kell.

A felek a szakértő ellen a szemle megkezdése előtt kifogást tehetnek és ha a rendőri büntetőbíró a kifogást alaposnak találja és a késedelem veszéllyel nem jár, a kifogásolt szakértőt mellőzni kell s helyette más szakértőt kell alkalmazni.

142. §. A rendőri büntetőbíró által kirendelt hatósági szakértő és az, aki a szakmáját keresetképpen gyakorolja, a 141. § első bekezdésének esetein kívül szakértői működését meg nem tagadhatja.

Aki a szakértői működés teljesítésére magát kellően képesnek nem érzi vagy más nyomós okot hoz fel, a szakértői alkalmazás alól kivételesen felmenthető. A felmentés tárgyában az eljáró rendőri büntető bíró végérvényesen határoz.

Közszolgálatban álló egyént szakértőül nem szabad alkalmazni, ha ezt fellebbvaló hatósága a közszolgálat érdekébe ütközőnek nyilvánítja.

143. §. A hatósági szakértőt, valamint a közhivatalnokot, ha hivatali ügykörében szakvéleményt ad, szakértői működésének megkezdése előtt figyelmeztetni kell hivatalos esküjére.

Más szakértő működésének megkezdése előtt a következő esküt teszi:

„Én N. N. esküszöm a mindentudó és minden-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

ható Istenre, hogy véleményemet az elém terjesztett kérdésekben alapos vizsgálódás után minden részrehajlás és melléktekintet nélkül, legjobb tudásom és szakismeretem szerint a valósághoz híven fogom előadni. Isten engem úgy segéljen!"

Aki azt állítja, hogy az eskü vallási meggyőződésével ellenkezik, eskü helyett a következő ünnepélyes fogadalmat teszi:

„Én N. N. becsületemre és lelkiismeretemre fogadom, hogy véleményemet az elém terjesztett kérdésekben alapos vizsgálódás után minden részrehajlás és melléktekintet nélkül, legjobb tudásom és szakismeretem szerint a valósághoz híven fogom előadni!"

Az eskü vagy a fogadalom elmaradhat, ha azt a rendőri büntető bíró a körülményeknél fogva mellőzhetőnek tartja.

144. §. A szakértőhöz a kérdéseket a rendőri büntető bíró teszi fel. A vizsgálat vagy vélemény tárgyát alkotó körülményekre nézve a szakértőhöz a felek is intézhetnek kérdést, de a rendőri büntetőbiró fontos okból felmentheti őt a válasz alól.

A szakértő véleményét a jegyzőkönyvbe mondhatja vagy a tárgyaláson maga írhatja be vagy pedig a rendőri büntetőbíró által kitűzött záros határidő alatt írásba foglalva terjesztheti elő.

A felek vagy meghatalmazottaik a szakértői véleményt megtekinthetik és arról másolatot vehetnek.

Az ellenőrző szakértő a szemlénél és a szakértők kihallgatásánál jelen lehet, véleményüket megtekintheti, arra és eljárásukra írásban vagy szóval észrevételeket tehet.

1. A szakértők részint a tárgyalás előtt — részint a tárgyaláson hallgatandók meg. A jelen §-ok rendelkezései a tárgyalás előtt meghallgatott szakértőkre is vonatkoznak (101. §).

2. A szakértők meghallgatása rendszerint összefügg a

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

szemlével, — szüksége tehát akkor merül föl, ha a szemlével megállapítandó tények fölismeréséhez és megítéléséhez külön szakértelem szükséges (140. § 1. bek.)

3. A szakértőt vagy a r. bíró nevezi ki, v. a fél alkalmazhatja. Utóbbi *ellenőrző* szakértő. A tekintetben, hogy ki alkalmazható szakértőnek, nincs különbség a hivatalból kirendelt s az ellenőrző szakértő közt.

4. Szakértőül a hatósági és más szakértők közül mindenki alkalmazható, akit törvény v. rendelet e tisztségből ki nem zár. Nem alkalmazható szakértőül:

a) ki mint tanú ki nem hallgatható (128. §);

b) ki a tanuságtételt megtagadhatja (129., 130. §-ok):

c) ki az eskütételből ki van zárva (135. §);

d) a sértett v. ennek hozzátartozója (129. § 1. p.), (141. §);

e) közszolgálatban álló egyén, ha fölebbvaló hatósága nem engedi meg (142. § ut. bek.).

5. A kirendelést v. megbízást nem minden szakértő köteles elfogadni, így különösen senki sem köteles ellenőrző szakértő gyanánt működni. A r. b. bíró kirendelését azonban köteles elfogadni: *a)* a hatósági szakértő: *b)* az, ki szakmáját keresetképp folytatja. De még az ily szakértő is fölmentést nyerhet, ha a szakértői működésre eléggé nem képes v. ha más nyomós okot hoz föl (142. §). Amennyiben a kirendelt és működésre kötelezett szakértő idézés dacára meg nem jelent v. meghallgatása előtt engedelem nélkül eltávozott: új határnapra idézendő s ezenfölül 100 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntethető (114. §). Az eskü letételének kötelességéről l. a 145. §-t.

6. A szakértő, ha előzőleg hivatalos esküt még nem tett, rendszerint megesketendő. — Csak kivételesen mellőzhető az, akkor t. i., ha a szakértői vélemény megbizhatóságához enélkül se fér kétség. A 143. §-ba foglalt esküminta megfelel a Bp. 233. §-ának.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

7. A szakértőhöz intézendő *kérdések* a vizsgálat v. vélemény tárgyául szolgáló tényekre vonatkoznak. A szakértő *véleményt* ad a föltett kérdésre, mely azonban a bíróságnak csak tájékoztatóul szolgál. A feleknek is joguk van kérdést intézni a szakértőkhöz; az ellenőrző-szakértő pedig ezenfölül szóval v. írásban észrevételeket is tehet a szakértői véleményre (144. §).

8. Az eskü kivételének módja; a vallomás és az eskü megtagadása.

145. §. A tanu, a szakértő és a tolmács az esküt vagy a fogadalmat akként teszi le, hogy a rendőri büntetőbíró az esküt vagy fogadalmat tevőt a hamis eskü (fogadalom) súlyos következményeire figyelmezteti, ezután szövegét előtte felolvassa és azt az esküt vagy fogadalmat tevő, jobb kezét szívén tartva, élőszóval utána mondja.

A néma és a siketnéma, ha írni és olvasni tud, az esküt vagy a fogadalmat a szöveg aláírásával teszi le, a siket pedig az eléje tartott szöveget felolvassa. A siket, a néma vagy a siketnéma, ha írni és olvasni nem tud, az esküt vagy a fogadalmat tolmács közreműködése mellett jelbeszédben mondja.

A tanut vagy a szakértőt, aki a vallomás-, eskü- vagy fogadalomtételt törvényes ok nélkül a következményekre való figyelmeztetés ellenére megtagadja, száz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel kell büntetni. Ha a pénzbüntetés eredménytelen marad, a vonakodó tanu vagy szakértő ellen újabban kétszáz koronáig terjedhető pénzbüntetést kell kiszabni. A pénzbüntetés behajthatatlanság esetében az 1879: XL. t.-c. 22. §-ának megfelelően elzárásra átváltoztatható.

A tanu, ha tovább is ellenszegül, letartóztatható és a letartóztatás a tárgyalás befejezéséig vagy addig, míg a tanu vallomásának felesleges volta ki nem derül, legföljebb azonban tizenöt napig tarthat.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

A vallomástételt megtagadó tanut vagy szakértőt ezenfelül az okozott költség megfizetésére is kötelezni kell.

Ha katonai bíróság hatóságának alávetett egyén tagadja meg a vallomás-, eskü- vagy fogadalomtételt, megbüntetése és esetleg az okozott költség behajtása végett felebbvaló parancsnokságát kell megkeresni.

Azt, hogy a tanu, a szakértő vagy a tolmács esküt vagy fogadalmat tett-e, esetleg az eskü vagy a fogadalom mellőzésének okát, úgyszintén a vonakodó ellen alkalmazott kényszerítő intézkedéseket, a jegyzőkönyvben röviden meg kell említeni.

1. E § 1. bekezdése nem rendeli, miként a Bp. 217. §-a, hogy a tanuk *egyenkint* esketendők meg. A dolog természete azonban követeli, hogy ez így történjék, mert a tanuk tömeges megesketése nem nyujt biztosítékot aziránt, hogy mindegyik komolyan megesküszik.

2. A tanu és a szakértő csak annyiban kényszeríthető az eskü letételére, amennyiben vallomásra, illetőleg szakértői vélemény adására is kötelezhető. Eszerint nem kényszeríthető esküre: *a)* a tanu, ki a 128. § értelmében ki se hallgatható s ki a 129. és 130. §-ok alapján megtagadhatja a vallomástételt; *b)* a szakértő, ki nem keresetkép gyakorolja szakmáját (142. §).

3. A 3. bek. szerint alkalmazandó pénzbüntetés kiszabása céljából a tanu vonakodását nem kell határidőhöz kötni. E szerint az eskütételre felhívott tanu vagy szakértő ellen nyomban kiszabható a pénzbüntetés, ha a felhívásnak eleget nem tesz; ha pedig az ezt követőleg ismételt második felhívásnak sem tesz eleget: akkor a másodfoku pénzbüntetést is azonnal ki lehet szabni. Ha ez is sikertelen maradna: a vonakodó nyomban letartóztatható. A pénzbüntetést kiszabó és a letartóztatást elrendelő végzés ellen felfolyamodásnak van helye, amely-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

nek halasztó hatálya van. Ily esetben tehát a tárgyalás bizonytalan időre elnapolandó.

9. A tárgyalás befejezése.

a) A felek fölszólalásai; a tárgyalás berekesztése és elnapolása.

146. §. A bizonyítás befejeztével a rendőri büntetőbíró felhívására a vád képviselője nyilatkozatát, azután a terhelt és meghatalmazottja a védelmet röviden előterjesztheti.

Ha a vád képviseletében a tiszti ügyész fellép, a szakképviselő és a sértett a vád tárgyában kiegészítő vagy pótindítványokat tehet és a sértett a magánjogi igény tárgyában nyilatkozhatik.

A felek egynél többször csak a rendőri büntetőbíró engedelmével szólalhatnak fel; de a terheltet az utolsó szó mindig megilleti. Ha több terhelt van, felszólalásuk sorrendjét a rendőri büntetőbíró állapítja meg.

A rendőri büntetőbíró a terheltnek felszólalása előtt a vádindítvány tartalmát s a védelmére felhozottakat szükség esetében röviden megmagyarázza.

Ha újabb adatok vagy bizonyítékok beszerzése nem szükséges, a rendőri büntetőbíró a felszólalások után a tárgyalást berekeszti; de a szükséghez képest azt újból megnyithatja.

Ha a terhelt ellen a tárgyalás folyamán az eljárás tárgyául szolgáló kihágáson kívül más kihágás jelenségei is merültek fel, a tárgyalás a tiszti ügyész meghallgatása végett vagy a terhelt kérelmére a védelem előkészítése végett elnapolható.

A tárgyalás berekesztése után az illetékesség hiánya miatt az ügyet nem szabad áttenni.

1. E § 1—4. bekezdése a felek *perbeszédeit* szabályozza. A bizonyítás befejezése után következik a vádló indítványa, ezután a védelem, melyet vagy maga a terhelt vagy védője terjeszt elő. A vádat vagy a tiszti ügyész,

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

a szakképviselő, vagy a magánvádló képviseli. Amennyiben a tiszti ügyész terjeszti elő a vádat: a szakképviselő és a sértett csak pótindítványokat tehetnek. A tárgyalás egyszerűsége hozza magával, hogy a felek rendszerint csak egyszer szólalhatnak föl. Ha a r. bíró kivételesen megengedi a vádlónak a másodszori fölszólalást: ez esetben a terhelt is fölszólalhat, mert őt illeti meg az utolsó szó. Minthogy a terhelt nemritkán műveletlen egyén és védő nélkül jelenik meg, tehát a vádindítványt kellően meg sem érti: ily esetben a r. bíró köteles azt megmagyarázni s a terheltet védelme iránt kitanítani.

2. A § 5. bekezdése szerint az eljáró bíró a fölszólalások után berekeszti a tárgyalást. Ennek föltétele az, hogy újabb adatok vagy bizonyítékok beszerzése nem szükséges. Ha azonban a tárgyalás berekesztése után ennek szükségessége mégis fölmerülne: a bíró a tárgyalást újból megnyitja s a körülményekhez képest intézkedik; — így pl. elrendeli az új bizonyíték beszerzését s e célból a tárgyalást elnapolja.

3. A 6. bek. a tárgyalás elnapolásának arról az esetéről szól, midőn a terhelt ellen más kihágás jelenségei is merültek föl. A tárgyalást ez esetben se kell elnapolni, ha az újonnan fölmerült kihágás is akadálytalanul letárgyalható. Ellenben elnapolandó a tárgyalás: *a)* ha a tiszti ügyész nincs jelen és azt meg kell hallgatni (28. §); *b)* ha a terhelt a védelem előkészítése végett kéri s a bíró e kérelmet indokoltnak tartja.

4. Az utolsó bek. ama rendelkezése, hogy a tárgyalás berekesztése után nem lehet az ügyet illetékesség szempontjából más bírósághoz áttenni: önként folyik abból, hogy az illetékesség hiánya nem akadálya az eljárás megindításának és folytatásának, ha különben az ügy az eljáró bíró hatáskörébe tartozik.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

b) A határozat meghozása.

147. §. A bizonyítás eredményét a rendőri büntetőbíró a bizonyítékoknak egyenkint és összefüggésükben való gondos mérlegelésével szabadon itéli meg.

148. §. A tárgyalást vezető rendőri büntetőbíró a tárgyalás befejezése után rendszerint azonnal meghozza határozatát.

Ha az ügy bonyolódott vagy nagyterjedelmű és a halasztás veszéllyel nem jár, a határozathozatal kivételesen legfellebb három napra elhalasztható.

1. A 147. § a bizonyítékok szabad mérlegelésének elvét fejezi ki (Bp. 324. §). A rendőrbíró nincs a tanuk számához kötve. Esetleg egy tanu vallomását is teljes bizonyítékul fogadhatja el vagy több tanu egybehangzó vallomásának sem ad hitelt. A határozat indokolásában azonban köteles kifejteni, hogy mely bizonyítékot miért okból fogadott el vagy mellőzött (157. §).

2. A tárgyalás kívánatos gyorsasága hozza magával, hogy a bíró rendszerint azonnal határozzon (148. §). Egyszerü ügyekben ezt minden nehézség nélkül megteheti; ha azonban az ügy bonyolódott vagy nagyterjedelmü: a határozathozatalt 3 napra elhalaszthatja, — föltéve még ebben az esetben is, hogy a halasztás veszéllyel nem jár.

10. Tárgyalási jegyzőkönyv.

149. §. A tárgyalási jegyzőkönyvben szabatos rövidséggel fel kell tüntetni a tárgyalás menetét és lényeges mozzanatait, különösen a feleknek az ügy eldöntésére nézve fontos tényállításait, indítványaik, kérelmeik és egyéb nyilatkozataik lényegét; a vádra és az érvényesített magánjogi igényre vonatkozólag felvett bizonyítékokat, esetleg hogy miféle iratokat

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

mutattak elő, csatoltak be vagy olvastak fel és szószerinti szövegben a tárgyalás folyamán hozott határozatokat indokaikkal együtt, végül azokat a feljegyzéseket, amelyeknek jegyzőkönyvbe vételét ez a rendelet külön megszabja.

A jegyzőkönyv készítésére, amennyiben ez a § eltérőleg nem rendelkezik, a 60. és a 61. § irányadó.

Azokat a nyilatkozatokat, amelyek a kihágás tényálladékának megállapítására vagy a bizonyításra nézve fontosak, lehetőleg szó szerint kell feljegyezni.

A tárgyalás előtt netalán felvett külön jegyzőkönyveket, valamint a tárgyalás befejezése után hozott s külön iratba foglalt határozatot a tárgyalási jegyzőkönyvhöz kell csatolni.

A néma terheltnek vagy tanunak e körülmény megemlítése mellett megengedhető, hogy vallomását ő maga írja be a jegyzőkönyvbe. E kivétellel a feleknek, törvényes képviselőiknek, meghatalmazottaiknak és a tanuknak, a vallomás aláírását kivéve, semmit sem szabad a jegyzőkönyvbe bejegyezni.

A jegyzőkönyv felolvasása és megmagyarázása mellőzhető, ha a felek attól elállnak.

1. A bíróság által fölvett jegyzőkönyvek általános kellékeit a 60. és 61. §-ok határozzák meg. Ezek szerint a jegyzőkönyvben föl kell jegyezni szerkesztésének helyét, idejét s az ügy megjelölését, — azt alá kell írni az eljáró bírónak és jegyzőkönyvvezetőnek, — azon vakarással változtatni nem szabad stb. Ez általános kellékek a tárgyalási jegyzőkönyvre is vonatkoznak (149. § 2. bek.).

2. A tárgyalási jegyzőkönyv különös kellékei:

a) tartalmaznia kell a tárgyalás menetét és lényeges mozzanatait; különösen a felek lényeges indítványait és nyilatkozatait, a fölvett bizonyítékokat, s a tárgyalás folyamán hozott határozatokat (3. bek.); *b)* a tár-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

gyalási jegyzőkönyvhöz csatolandók az előzőleg fölvett külön jegyzőkönyvek (pl. szemle vagy előzetes tanukihallgatásról) s a tárgyalás befejezése után hozott s külön iratba foglalt határozat (4. bek.); *c)* a jegyzőkönyvbe vett vallomásokat a felek, képviselőik, s a tanuk aláírhatják, a néma terhelt vagy tanu pedig sajátkezűleg írhatja be vallomását (5. bek.).

A jegyzőkönyvet rendszerint föl kell olvasni és meg kell magyarázni. Ettől azonban a felek elállhatnak (ut. bek.). E rendelkezésből az következik, hogy a tárgyalási jegyzőkönyvet a tárgyalás folyamán oly módon kell fölvenni, hogy az a tárgyalás berekesztése után fölolvasható legyen. Eszerint nincs megengedve a tárgyalási jegyzőkönyvnek emlékezetből vagy kisebb jegyzetekből utólagos elkészítése. Ha a felek elállása folytán a jegyzőkönyv felolvasása és megmagyarázása mellőztetett: azt a tárgyalási jegyzőkönyvben meg kell említeni.

HATODIK FEJEZET.

A határozatok nemei és közlésük.

1. A határozat nemei.

150. §. A rendőri büntetőbíró büntetőparancson kívül (harmadik fejezet) ítélettel vagy végzéssel határoz.

Minden oly határozat, melyet ez a rendelet kifejezetten büntetőparancsnak vagy ítéletnek nem nevez, végzés.

A határozatokat az idézőlevelek, a megkeresések és az alattas hatóságokhoz vagy közegekhez intézett meghagyások kivételével indokolni kell.

1. *Ítélet* a bíróságnak oly határozata, mellyel a vádlottat fölmenti vagy elitéli. A büntetőparancs tehát szintén ítélet. Ítélet a büntetés végrehajtásának föltételes

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

fölfüggesztését kimondó határozat is (Bn. 8. §); ellenben a próbárabocsátást kimondó határozat (Bn. 21. §) csak végzés.

2. *Végzés* az ítéletektől különböző minden más határozat. Ide tartoznak tehát az idézések, megkeresések s az alantas hatóságokhoz intézett meghagyások is; ezeket azonban nem kell indokolni, míg a bíróság minden más határozata indokolandó.

3. A végzés részint érdemleges, részint közbenszóló. Érdemleges végzések pl. az eljárás megszüntetését vagy a próbára bocsátást kimondó határozatok.

2. Megszüntető végzés.

151. §. A rendőri büntetőbíró megszüntető végzést hoz:

1. ha magánindítványra (magánvádra) üldözendő kihágás esetében a magánvádló magánvádját elejtette (32. §), vagy a tárgyaláson az derül ki, hogy a jogosult magánindítványa hiányzik vagy elkésett;

2. ha az eljárás során az eljárás megindítását vagy folytatását kizáró egyéb körülmény merült fel vagy nyert megállapítást;

3. ha a vádbeli cselekmény tárgyában már előbb jogerős ítélet, büntetőparancs vagy megszüntető végzés volt hozva.

A megszüntető végzés ellen rendszerint kétfokú felfolyamodásnak van helye.

Ha a megszüntető végzés az 1. pont alapján a magánvád elejtése miatt volt meghozva, annak csak a költségről intézkedő része támadható meg felfolyamodással; a tárgyalási határnapnak vagy a kitűzött határidőnek elmulasztása miatt azonban igazolásnak van helye.

152. §. Ha a rendőri büntetőbíró az eljárást abból az okból szüntette meg, mert a magánvádló a tárgyaláson előzetes bejelentés nélkül sem szemé-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

lyesen, sem meghatalmazott által meg nem jelent és ő vagy meghatalmazottja a tárgyalásra oly időben jelenik meg, amidőn a többi idézettek a hivatal helyiségéből még el nem távoztak, a megszüntető végzést hatályon kívül kell helyezni és a tárgyalást meg kell tartania. A hatályon kívül helyező végzés ellen felfolyamodásnak nincs helye.

1. A megszüntető végzés lényegileg azonos jelentőségü a fölmentő ítélettel. A különbség az, hogy megszüntető végzést akkor hoz a bíróság, ha nincs vádló vagy a törvény kizárja a vádolás lehetőségét — ellenben fölmentő ítéletet hoz, ha van jogosult vádló, de nincs büntethető cselekmény vagy nincs elég bizonyíték. Ez elvi szempont határolja el a 151. § eseteit a fölmentő ítéletnek a 155. §-ban kiemelt okaitól. A Bp. ettől eltérően csak a vád elejtését s a vádlott halálát fogadja el a megszüntetés okául (323. §), míg a jelen 151. §-ban említett többi okok fönforgása a vádlott fölmentését vonja maga után (326. §).

2. A megszüntetés okai a 151. § szerint ezek:

a) a magánvád hiánya magánindítványra üldözendő kihágások eseteiben (1. p.);

b) a bűnvádi eljárást kizáró valamely ok (tettes halála, kir. kegyelem, elévülés: Btk. 105. §) fönforgása (2. p.);

c) az ügyben már korábban hozott jogerős határozat (3. p.).

A 151. § 1. pontja azt jelenti, hogy a vád elejtése csak magánindítványra üldözendő kihágások eseteiben vonja maga után az eljárás megszüntetését. Hivatalból üldözendő kihágások eseteiben is, ha a tárgyalás a tiszti ügyész és szakképviselő részvétele nélkül tartatik meg, a sértett föllépheť a vád képviseletében, de a vádat hatályosan, vagyis az eljárást megszüntető hatállyal nem ejtheti el (31. §). A hivatalból

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

üldözendő kihágások tárgyában tehát vád nélkül is eljár a bíró s ennélfogva a vád elejtésének itt nincs jogható ja. Ily kihágások eseteiben a 151. §-nak csak 2. és 3. pontja alapján lehet megszüntetni az eljárást.

3. Ama szabály alól, hogy a megszüntető végzés ellen kétfoku fölfolyamodásnak van helye (151. § 2. bek.), kivétel az az eset, midőn a megszüntető végzés a magánvád elejtésén alapul. Ez esetet illetőleg a következők történhetnek:

a) az ily alapon hozott végzésnek a költségmegállapításra vonatkozó része fölfolyamodással megtámadható;

b) a tárgyaláson meg nem jelent magánvádló igazolással élhet (151. § utolsó bek.);

c) ha a magánvádló a megszüntető végzés meghozása után, de a felek és tanuk eltávozása előtt a tárgyaláson megjelenik: a már meghozott végzést hatályon kívül kell helyezni (152. §).

3. Itélet.

a) Az itélet tárgya.

153. §. Az itélet csak a tárgyaláson felvett vagy felhozott bizonyítékokra alapítható.

Az itélet tárgya nem lehet oly tett, melyre a vád és a bizonyítás ki nem terjedt.

A rendőri büntetőbírót a vád sem a tett minősítésében, sem a büntetés kiszabásában nem köti.

1. E § 1. bekezdéséből folyik, hogy a bíró a tárgyaláson föl nem hozott, bár általa ismert iratra vagy a tárgyaláson kívül szerzett tudomására nem alapíthatja itéletét.

2. A 2. és 3. bek. a vádnak az itélethez való viszonyára vonatkozik. A bíró csak azt a tettet veheti itélete tárgyául, melyre a vád és bizonyítás kiterjedt *(tettazonosság)*; e tett, vagyis a bizonyítás tárgyává tett tény-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

álladék keretében azonban szabadon minősítheti a kihágást s ehhez képest szabadon állapíthatja meg a büntetést is.

b) Fölmentő, vagy büntető ítélet.

154. §. Az ítéletben a rendőri büntetőbíró a terheltet a vád alól fölmenti vagy bűnösnek mondja ki.

Bizonyítékok elégtelensége vagy meg nem állapíthatása miatt való fölmentésnek nincs helye.

A rendőri büntetőbíró, ha fiatalkorú terhelt javító nevelésének elrendelését tartja szükségesnek, nem hoz ítéletet, hanem az 1908: XXXVI. t.-c. 33. §-ának utolsó bekezdése értelmében jár el.

155. §. Fölmentő ítéletet kell hozni:

1. ha a vád tárgyává tett cselekmény nem büntetendő cselekmény;

2. ha a vád alapjául szolgáló cselekmény elkövetése vagy az, hogy a terhelt követte el, nincs bebizonyítva;

3. ha a beszámíthatóságot kizáró vagy a büntethetőséget megszüntető ok forog fenn.

1. A tárgyaló bíró, amennyiben a hatásköréhez utalt ügyben nem szünteti meg az eljárást (151. §) fölmentő vagy büntető ítéletet hoz. E szabály alól csak az az eset van kivéve, midőn a r. bíró a 18. évét túl nem haladott terhelt javító nevelésének elrendelését tartja szükségesnek: mert ez esetben nem hoz ítéletet, hanem az ügyet az illetékes kir. járásbírósághoz teszi át (Bn. 33. § utolsó bekezdés).

2. A fölmentő ítélet alapja a 155. § szerint:

a) büntetendő cselekmény hiánya;

b) a tett elkövetésének vagy a terhelt bűnösségének bebizonyítatlan volta;

c) beszámíthatóságot kizáró vagy büntethetőséget megszüntető valamely ok fönforgása.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

A beszámítást kizáró okok iránt l. a Btk. 76., 77., 79., 80. és 82. §-ait s a Bn. 15. §-át; büntethetőséget megszüntető ok pl. a kísérlettől való elállás (Btk. 67. §).

c) Az itélet tartalma.

156. §. Az itélet bevezető részében meg kell jelölni az eljáró rendőri büntetőbíróságot, a kihágási ügyet annak a feltüntetésével, hogy a tárgyaláson a vádat ki képviselte, úgyszintén meg kell említeni a megtartott tárgyalás helyét, időpontját és a nyilvánosság esetleges kizárását.

Mind a fölmentő, mind a büntető itélet rendelkező részének tartalmaznia kell:

1. a terhelt nevét és személyi adatainak (124. § második bekezdése) felsorolását, kivéve azt, hogy volt-e büntetve vagy nem;

2. a vád tárgyát alkotó kihágás megnevezését;

3. az eljárási költségre vonatkozó rendelkezést;

4. megfelelő esetben rendelkezést az eljárás folyamán lefoglalt és az itélet hozásáig a jogosultnak vissza nem adott bűnjelekre és egyéb letétekre vonatkozólag;

5. megfelelő esetben rendelkezést az eljárás folyamán érvényesített magánjogi igény vagy egyéb kérdések tárgyában és marasztalás vagy kötelezés esetében a teljesítés határidejét.

A büntető itélet rendelkező részének a fentieken kívül tartalmaznia kell:

a) a megállapított kihágás megjelölését a megkülönböztetésére szükséges ténykörülmények fölsorolásával;

b) a törvénynek, miniszteri rendeletnek vagy szabályrendeletnek azt a §-át (annak azt a pontját), amely a cselekményt kihágásnak nyilvánítja; szabályrendelet alapján való eljárás esetében pedig még az illető miniszter ama rendeletének ügyszámát is, amellyel a szabályrendeletet megerősítette;

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

c) a kiszabott büntetés és mellékbüntetés nemét és mértékét az alkalmazott §-ok idézésével;

d) pénzbüntetés megállapítása esetében a teljesítés határidejét és azt, hogy a pénzbüntetést a teljesítés határideje alatt végrehajtás terhével kell lefizetni, továbbá rendelkezést az iránt, hogy a pénzbüntetést behajthatatlansága esetében milyen tartamú elzárásra kell átváltoztatni;

e) a terheltnek elmarasztalását az eljárási költségekben;

f) rendelkezést a pénzbüntetés hovafordítása iránt és megnevezését annak a községnek, amelyet az 1901: XX. t.-c. 23. §-a értelmében a büntetéspénznek, valamint az elkobzott és gazdátlan jószágok értékesítéséből befolyó összegnek fele része megillet;

g) megfelelő esetben az elitélés jogkövetkezményeként egyes törvények vagy más jogszabályok értelmében az itéletben teendő egyéb rendelkezéseket;

h) azokban az esetekben, amelyekben az itélet valamely törvény szerint jogerőre emelkedése előtt is végrehajtható, ennek kimondását.

A büntetés végrehajtásának feltételes felfüggesztése esetében a felfüggesztést az 1908: XXXVI. t.-c. 8. §-ára hivatkozva, egy évi próbaidőre kell kimondani. A felfüggesztésre az elsőfokú rendőri büntetőbíró itéletében a másodfokú hatóság jóváhagyását kifejezetten fenn kell tartani (1908: XXXVI. t.-c. 11. §).

Ha a kihágások halmazata esetében a rendőri büntetőbíró a terheltet valamelyik cselekmény vádja alól fölmenti, ezt az itélet rendelkező részében szintén ki kell fejezni.

Az előzetesen letartóztatott terhelt ellen hozott itéletben határozni kell az előzetes letartóztatásban töltött időnek a büntetésbe való beszámítása vagy a terhelt szabadlábra helyezése tárgyában.

Amennyiben valamely törvény a kiszabott pénz-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

büntetés behajthatatlansága esetére az elzárásbüntetés helyett közmunka megállapítását engedi meg és a rendőri büntetőbíró a közmunkát alkalmazza, az ítéletben meg kell szabni a közmunka tartamát és rendelkezni kell arról is, hogy a közmunka nem teljesítése esetében ennek helyébe milyen tartamú elzárásbüntetés lép.

157. §. Az ítélet indokolásában, amelyet a rendelkező résztől el kell választani, röviden ki kell fejteni, hogy a rendőri büntetőbíró mely tényeket és mely okokból tart bebizonyítottaknak vagy be nem bizonyítottaknak, továbbá azokat a jogi okokat, amelyek a fölmentés vagy az elitélés alapjául szolgáltak.

A büntető ítéletben ezenfelül ki kell emelni a súlyosító és enyhítő körülményeket és különösen, ha a rendőri büntetőbíró az 1879: XL. t.-c. 21. §-át alkalmazta, vagy ha a büntetés végrehajtását feltételesen felfüggesztette, ennek okait.

1. Minden ítéletnek van bevezető és rendelkező része, továbbá indokolása. A bevezető és rendelkező rész tartalmát a 156., az indokolását a 157. § határozza meg.

2. Az ítélet *bevezető része* (156. § 1. bek.) minden ítéletnél azonos; mert tárgya mindegyik esetben az eljáró bíróság és a felek megnevezése, továbbá a tárgyalt ügy s a tárgyalás idejének és helyének megjelölése.

3. Az ítélet *rendelkező része* is bizonyos adatokat illetőleg minden ítéletnél azonos; míg más adatokat és kijelentéseket illetőleg a fölmentő ítélet rendelkező része eltér a büntető ítélet rendelkezéseitől.

4. Minden ítéletnek tartalmaznia kell: a terhelt személyére vonatkozó adatokat, a kihágás megnevezését, az eljárási költségre vonatkozó rendelkezést, esetleg rendelkezést a lefoglalt tárgyakról és bűnjelekről és a magánjogi igényről (156. § 2. bek.). Az eljárási költséget fölmentés esetén a magánvádló vagy az állam-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

kincstár, — büntető ítélet esetén a vádlott viseli; a lefoglalt tárgyak és bűnjelek a körülményekhez képest visszaadandók vagy elkobzandók; a magánjogi igény pedig szintén rendelkezést igényel, akár fölmentő, akár büntető az ítélet.

5. A fölmentő ítélet rendelkező része az előbbi pontban kiemelteken kívül még csak azt tartalmazhatja, hogy a fölmentés a 155. § 1., 2. vagy 3. pontjára alapíttatott. A fönnebbi §-ok ezt világosan nem mondják ki; de minthogy különbség van aközött, ha vádlott azért mentetett föl, mert büntetendő cselekmény nem forog fönn vagy mert az ellene nincs bebizonyítva: ennélfogva szükséges nemcsak az indokolásban, hanem a rendelkező részben is kitüntetni a fölmentés alapját. Bizonyítékok elégtelensége vagy meg nem állapíthatása miatt való fölmentés nincs megengedve (154. § 2. bek.); és így az ítélet rendelkező részében a fölmentés erre nem alapítható. Ebből azonban nem következik, hogy a fölmentő ítélet indokolásában a fölhozott bizonyítékok elégtelensége kitüntethető ne legyen.

6. A büntető ítélet rendelkező részének speciális tartalmát a 156. § 3. bekezdése részletesen meghatározza. Leglényegesebb a kihágás körülírása (*a)* pont) az alapjául szolgáló jogszabály megjelölésével (*b)* pont). Ez pl. így történhetik:

„Vádlott bűnösnek mondatik ki a Ktk. 46. §-ába ütköző kihágásban, melyet azáltal követett el, hogy 1910 január 10-én Budapesten a hivatásában eljáró X. Y. rendőrtisztviselőt, ki őt mint tanut kihallgatta, komisz csirkefogónak nevezte."

A *c), d)* és *f)* pontok a büntetés kiszabására, különösen a pénzbüntetés átváltoztatása és hovafordítása iránti rendelkezésre, — az *e)* pont az eljárási költségekre, a *g)* pont a speciális törvényeken alapuló ren-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

delkezésekre, a *h)* pont az ítélet végrehajthatóságára vonatkozik.

7. A büntető ítélet rendelkező részének bizonyos esetekben a kiemelteken kívül még a megfelelő speciális rendelkezéseket is tartalmaznia kell; így különösen:

a) a büntetés végrehajtásának föltételes fölfüggesztése esetén ezt a Bn. 8. és 11. §-ára való hivatkozással a rendelkező részben kell kimondani (4. bek.);

b) halmazat esetén külön rendelkezés tárgya az, ha a bíróság a vád tárgyává tett kihágások egyike vagy másika alól fölmenti vádlottat (5. bek.), mely esetben a fölmentés alapja épp úgy megjelölendő, mint a fölmentő ítéletben;

c) ha terhelt előzetesen le volt tartóztatva: külön kell rendelkezni a letartóztatásban töltött időnek a büntetésbe való beszámítására vagy a terhelt szabadlábra helyezése iránt (6. bek.);

d) amennyiben a törvény (pl. a mezőr. törv. (1894: XII. t.-c.) 115. §-a) a kiszabott pénzbüntetésnek közmunkával való lerovását engedi meg: ez iránt is külön kell rendelkezni (ut. bek.).

8. Minden ítéletet indokolni kell (157. §). Az *indokolás* főbb részei: a tényállás rövid előadása úgy, amint azt a bíróság a bizonyítékokból fölismerte, — annak fölemlítése, hogy terhelt beismerte vagy tagadta bűnösségét, — a mellette és ellene szóló bizonyítékok méltatása, — a fölmentés vagy bűnösség megállapításának oka, — büntető ítélet esetén a súlyosító és enyhítő körülmények fölsorolása stb. Az indokolásnak minden tekintetben az ítélet rendelkező részéhez kell csatlakoznia. A kettő közt tehát nem szabad ellentmondásnak lenni s az indokolásban mindarról számot kell adni, amiről az ítélet rendelkezik.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

4. A határozatok közlése.

158. §. A rendőri büntetőbíróság a határozatokat a jelenlevő érdekeltekkel kihirdetés, a távollevőkkel kézbesítés útján közli.

Kihirdetés esetében ennek megtörténtét a jegyzőkönyvben föl kell jegyezni. A fél az előtte kihirdetett határozatról másolatot vehet.

A tiszti ügyésszel a határozatok az eredeti fogalmazvány áttétele útján is közölhetők.

159. §. A határozatokat rendszerint az érdekelttel, ha pedig az érdekeltet ügyvéd vagy a 37. § utolsó bekezdésében megjelölt személyek valamelyike képviseli, ezekkel kell közölni.

Az idézőlevelet és a személyes megjelenésre kötelező határozatot mindig a megidézettel kell közölni. A sértettnek és a magánvádlónak szóló idézőlevelet, ha őt ügyvéd vagy a 37. § utolsó bekezdésében megjelölt személyek valamelyike képviseli, ezeknek kell kézbesíteni.

A büntető ítéletet az elítélttel minden esetben közölni kell.

160. §. A tiszti ügyésszel a 24. § 1—5. pontjaiban meghatározott, továbbá azokat az ítéleteket és végzéseket kell közölni, amelyeknek közlését kívánta.

A szakképviselővel a hozott ítéleteket és a végzéseket csak azokban az ügyekben kell közölni, amelyekben a vád képviseletében eljárt, vagy amelyekben a közlést valamely törvény vagy miniszteri rendelet rendeli vagy a szakképviselő kívánta.

161. §. Oly jogerős ítéletet, amely az elítéltnek szakképzettséget kívánó vagy hatósági engedélytől függő foglalkozás gyakorlásától vagy bizonyos üzlet folytatásától vagy valamely jog gyakorlásától való eltiltását vagy az elítéltetés jogkövetkezményeként más hatóság részéről intézkedés tételét vonja vagy vonhatja maga után, a további eljárásra illetékes hatósággal hivatalból közölni kell.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

A közszolgálatban álló vagy törvény által alkotott testületekhez vagy intézetekhez tartozó egyének ellen hozott jogerős határozatokat felettes hatóságaikkal közölni kell, ha a határozat elzárásbüntetést állapít meg vagy ha az elkövetett kihágás egyébként fegyelmi büntetést vonhat maga után.

A rendőrség és a pénzügyőrség szolgálatában álló egyének ellen hozott minden jogerős büntető határozatot közölni kell felettes hatóságukkal.

A véderő-törvényekbe, valamint az azok alapján kiadott utasításokba ütköző kihágások miatt hozott jogerős büntető határozatokat az illetékes hadkiegészítési kerületi, illetőleg honvédkiegészítő parancsnoksággal kell közölni.

Ezeket a szabályokat azokban az esetekben is alkalmazni kell, amelyekben a kiszabott büntetés végrehajtását föltételesen fölfüggesztették.

Ha a rendőri büntetőbíróság előtt kihágás miatt oly terhelt ellen volt folyamatban az eljárás, aki a kir. bíróság által kiszabott s feltételesen felfüggesztett büntetés hatálya alatt áll, és a rendőri büntetőbíróság az előtte folyamatban volt rendőri büntetőügyből kifolyólag a kir. bíróság által felfüggesztett büntetés végrehajtását az 1908: XXXVI. t.-c. 4. §-ának második vagy harmadik mondata értelmében indokoltnak tartja: a rendőri büntető eljárás jogerős befejezése után az összes ügyiratokat a büntetést felfüggesztő kir. bírósághoz küldi át.

Azok a külön jogszabályok, amelyek bizonyos kihágási ügyekben hozott határozatoknak valamely hatósággal vagy hivatallal való közlését rendelik, érvényben maradnak.

162. §. A tárgyaláson meghozott határozatot a jelenlevők előtt azonnal ki kell hirdetni.

Az itélet kihirdetése rendelkező részének felolvasásával történik. Ha az itélet még teljesen írásba foglalva nincs, az indokok lényegét szóval elő kell adni.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Ha a rendőri büntető bíró a határozat hozatalát elhalasztja (148. § második bekezdése) és a felek a rendőri büntető bíróság székhelyének határában vagy azon kívül, de tizenhat kilométernél nem távolabb laknak, a kihirdetésre azonnal határnapot tűzhet és arra a jelenlevőket szóval megidézi. Ily esetben a határozatot a kihirdetést megelőzőleg teljesen írásba kell foglalni.

Oly ítéletet, amelyet a tárgyaláson hirdetnek ki, a kihirdetést követő három nap alatt azon részeiben, amelyek még írásba foglalva nincsenek, teljesen írásba kell foglalni.

A kihirdetés a felek elmaradása esetében is érvényes, kivéve a tiszti ügyésszel és a szakképviselővel szemben a velök közlendő határozatokat, továbbá az elítélttel szemben a büntető ítéletet és az elmarasztalttal szemben a marasztalást tartalmazó határozatot. Az ilyen határozatokat az illetőkkel, ha a kihirdetésen meg nem jelentek, kézbesítés útján kell közölni.

A kihirdetésről való elmaradás miatt igazolásnak nincs helye.

Elzárásbüntetést megállapító ítélet kihirdetésére az elítélt elővezetés terhe alatt idézhető.

163. §. Az ítélet kihirdetésekor a jogosultakat figyelmeztetni kell fellebbezési jogukra és e jog gyakorlásának módjára, továbbá meg kell tőlük kérdezni, hogy kívánnak-e fellebbezni vagy megnyugosznak-e az ítéletben.

Ennek a megtörténtét és a jogosultak nyilatkozatát a tárgyalási jegyzőkönyvben az ítélet szövege után záradék alakjában, vagy a kihirdetésről készült külön jegyzőkönyvben föl kell jegyezni s e följegyzést a rendőri büntetőbíró, valamint a jegyzőkönyvvezető, vagy ehelyett a jelenlevő felek írják alá.

Ha a rendőri büntetőbíró az ítéletet kézbesítés útján közli, a jogosultakat felebbezési jogukra és gya-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

korlásának módjára a határozat hiteles kiadmányára vezetett értesítéssel figyelmezteti.

A büntetés végrehajtásának föltételes fölfüggesztése esetében az elítéltet szóval, vagy az előbbi bekezdés esetében írásban figyelmeztetni kell azokra a következményekre is, amelyeket újabb büntetendő cselekmény elkövetésével magára vonna.

164. §. A felebbviteli hatóságok határozatait az elsőfoku rendőri büntetőbíróság az érdekeltekkel rendszerint kézbesítés útján közli.

Ha a felek a rendőri büntetőbíróság székhelyének határában, vagy azon kívül, de tizenhat kilométernél nem távolabb laknak: a rendőri büntetőbíróság az ítélet kihirdetésére határnapot tűzhet és arra az érdekelteket megidézheti. A 162. § ötödik, hatodik és hetedik bekezdését ebben az esetben is kell alkalmazni.

165. §. A kézbesítés a közigazgatási eljárásban irányadó kézbesítési utasítás szabályai szerint történik.

A személyes megjelenésre kötelező idézőlevelet, vagy más ily határozatot az idézettnek, úgyszintén a tárgyaláson meg nem jelent terhelt ellen hozott büntető ítéletet az elítéltnek a saját kézhez történő kézbesítés szabályai szerint kell kézbesíteni.

Ha a terhelt ismeretlen helyen tartózkodik, a részére szóló határozat kézbesítésének megkísérlése után tartózkodó helyének kipuhatolása céljából lépéseket kell tenni. (81. §.)

1. A 158—161. §-ok a határozatok közlésére vonatkozó általános szabályokat határozzák meg, melyek eszerint a tárgyaláson hozott határozatokra is vonatkoznak. Utóbbiakat illetőleg azonban a 162. és 163. §-ok még külön rendelkezéseket tartalmaznak; míg a 164. § a fölebbviteli hatóságok határozatainak közléséről, a 165. § a kézbesítés módjáról szól.

2. Általános szabály az, hogy a jelenlevő érdekeltek-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

kel kihirdetés, a távollevőkkel kézbesítés útján közöltetik a határozat (158. §). Érdekeltek nemcsak a vádló és terhelt, hanem a sértett, a magánindítványra jogosult s a meghatalmazott és a képviselő is lehetnek (159. §).

3. A határozatot vagy közvetlenül az érdekelttel kell vagy képviselőjével is lehet közölni. Közvetlenül az érdekelttel kell közölni: *a)* az idézőlevelet s a személyes megjelenésre kötelező határozatot; *b)* a büntető ítéletet. Minden más határozatot az érdekelt meghatalmazottjával, illetőleg képviselőjével is lehet közölni; a sértettnek és magánvádlónak szóló idézőlevelet pedig, ha ügyvéd vagy más jogosult személy képviseli (37. § ut. bek.): ezeknek kell kézbesíteni.

4. A határozatokat egyes esetekben nemcsak az érdekeltekkel, hanem bizonyos hatóságokkal is kell közölni; így különösen:

a) a tiszti ügyésszel a 24. § 1—5. pontjaiban megjelölt és azok a határozatok közlendők, melyeknek közlését kívánta (160. § 1. bek.);

b) a szakképviselővel akkor kell közölni a hozott ítéleteket és a végzéseket, ha az illető ügyben a vádat képviselte, ha ezt valamely törvény vagy miniszteri rendelet rendeli, vagy ha a közlést ő maga kívánta (160. § 2. bek.);

c) az illetékes hatósággal közlendők azok az ítéletek, melyek bizonyos foglalkozás gyakorlásától, valamely üzlet folytatásától, valamely jog gyakorlásától való eltiltást vagy más hatóság részéről teendő valamely intézkedést vonnak maguk után (161. § 1. bek.);

d) a felettes hatósággal kell közölni az ezeknek alárendelt egyénekre vonatkozó oly határozatokat, melyek elzárást állapítanak meg vagy melyeknek tárgya fegyelmi büntetést maga után vonható kihágás (161. §

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

2. bek.), — a rendőrség és pénzügyőrség szolgálatában álló egyéneket illetőleg pedig minden büntető határozatot (3. bek.);

e) a hadkiegészítő kerületi, illetőleg a honvédkiegészítő parancsnoksággal kell közölni minden jogerős büntető határozatot, mely a véderő törvényekbe ütköző valamely kihágásra vonatkozik (4. bek.);

f) az illetékes kir. bírósággal kell közölni, és pedig az összes ügyiratok áttételével a kihágás tárgyában hozott jogerős határozatot, ha oly terheltről van szó, kinek büntetését valamely kir. bíróság föltételesen felfüggesztette, — amennyiben a r. bíró a Bn. 4. § 2. vagy 3. mondata értelmében a felfüggesztett büntetés végrehajtását indokoltnak tartja (6. bek.).

5. A tárgyaláson hozott határozatok közlését illető külön rendelkezések ezek:

a) az ily határozat a jelenlevők előtt azonnal kihirdetendő (162. § 1. és 2. bek.);

b) a határozathozatal elhalasztása esetén a jelenlevők azonnal megidézendők a kihirdetés napjára, ha a 1. bíróság székhelyének határában vagy ezen kívül, de 16 kilométernél nem távolabb eső helyen laknak (162. § 3. bek.);

c) tekintet nélkül a lakóhely távolságára, elővezetés terhe alatt köteles megjelenni a kihirdetési határnapon az, ki elzárásra van ítélve (ut. bek.);

d) a kihirdetett határozatot kézbesítés útján kell közölni a tiszti ügyésszel és szakképviselővel, amennyiben a határozat ezekkel közlendő (160. §), az elítélttel, ha nem elzárásra van ítélve s az elmarasztalt (pl. költség viselésére kötelezett) féllel, ha ezek a kihirdetés napján meg nem jelentek (5. bek.);

e) az ítélet kihirdetésekor jelenvolt érdekeltet ez alkalommal, — azt a felet pedig, kinek az ítélet kézbe-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

síttetett, a közölt határozaton figyelmeztetni kell fölebbezési jogára s e jog gyakorlásának módjára (163. §).

6. Minde szabályok akkor is alkalmazandók, ha a bíróság a büntetés végrehajtását a Bn. 8. §-a értelmében föltételesen fölfüggesztette (161. § 5. bek.). Ez esetben az elitéltet szóval vagy írásban figyelmeztetni kell azokra a következményekre is, melyeket újabb b. cselekménye maga után vonna (163. § ut. bek.).

7. A fölebbviteli hatóságok határozatai rendszerint kézbesítés útján közlendők. Kivételesen megidézhető kihirdetés végett az érdekelt: *a)* ha a r. bíróság székhelyének határában vagy ezen kívül, de 16 kilométernél nem távolabb eső helyen lakik (164. §); *b)* ha elzárásra van itélve (162. § ut. bek.).

8. A kézbesítés módja tekintetében a 165. § a közig. eljárásban irányadó kézbesítési szabályokra utal. Ebből folyólag itt is az 1901: XX. t.-c. 25—30. §-ai (IV.) irányadók. Ezek szerint:

a) a magánfelekhez intézett hivatalos iratok kézbesítése rendszerint postai uton történik (25. §);

b) a megmagyarázást igénylő és kényszerkézbesítéseket oly városokban, hol bejelentési hivatal van szervezve, ez a hivatal — más városokban és községekben a hatósági közegek eszközlik (26. és 30. §-ok);

c) katonai épületekben történő kézbesítések csak a parancsnok által kirendelt katonai személy jelenlétében foganatosíthatók (27. §);

d) a térti vevény nélkül föladott hivatalos irat 8 nap alatt kézbesítettnek tekintetik, ha az ellenkező pl. a levél visszaérkezése által ki nem tünik (28. §).

A 165. § 2. bekezdése eseteiben a saját kézhez történő kézbesítést illetőleg az 1901: XX. t.-c. 26. §-a irányadó. A büntetőparancs kézbesítéséről l. a 66. §-t.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

5. A határozat kijavítása.

166. §. A határozatokban esetleg előforduló név-, szám- és más ilynemü nyilvánvaló hibákat az a hatóság, melynél a hiba történt, a fél kérelmére vagy hivatalból is kijavíthatja. Ugyanígy jár el a hatóság, ha a kiadvány eltér az eredeti szövegtől.

A kijavítást minden hiányos kiadványra reá kell jegyezni, vagy ha az nem volna lehetséges, a kijavított határozatot új szöveggel kell kiadni.

A kijavítást a felsőbb hatóság hivatalból is elrendelheti.

1. E § megegyezik a Bp. 443. §-ával.

2. Eltérés van a két § közt annyiban, hogy a jelen § szerint a kijavított határozatot új szöveggel kell kiadni, ha a kijavítás az eredeti szövegen nem eszközölhető, — továbbá, hogy a felsőfokú hatóság hivatalból is elrendelheti a kijavítást. E rendelkezések a Bp. 443. §-ában nincsenek meg, de abból önként következnek.

3. A Bp. 443. § ut. bekezdése szerint a kijavítás iránt előterjesztett kérelem visszautasítása ellen perorvoslatnak nincs helye. E rendelkezést a jelen § nem vette át; amiből következik, hogy e rendelet értelmében a kérdéses esetben egyfokú fölfolyamodásnak van helye (181. §).

HETEDIK FEJEZET.

Jogorvoslatok.

I. Rendes jogorvoslatok.

1. Általános szabályok.

167. §. A felebbvitel nemei: a felebbezés és a felfolyamodás.

Itélet ellen felebbezésnek, végzés ellen, amely-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

nyiben ez a rendelet ki nem zárja, felfolyamodásnak van helye.

Helytelen elnevezés esetében a kérelem tartalma irányadó.

168. §. A felebbvitel a határozatnak úgy rendelkező része, mint indokolása ellen irányulhat.

A felebbvitelben meg kell jelölni a határozatnak azt a rendelkezését vagy indokolásának azt a részét, amely ellen irányul. Ha ez megjelölve nincs, a felebbvitelt az egész határozat vagy az egész indokolás ellen irányulónak kell tekinteni.

169. §. A felebbvitelnek határideje: a határozat kihirdetését vagy kézbesítését követő naptól számított tizenöt nap.

170. §. A felebbvitelt az ügyben elsőfokon eljárt rendőri büntetőbíróságnál kell előterjeszteni.

A nem illetékes hatóság köteles a nála előterjesztett felebbvitelt az illetékes rendőri büntetőbírósághoz haladéktalanul áttenni.

171. §. A felebbvitelt szóval, vagy írásban lehet előterjeszteni.

A szóval előterjesztett felebbvitelt a rendőri büntetőbíró röviden jegyzőkönyvbe foglalja. A jegyzőkönyvnek tartalmaznia kell a határozat sérelmes részeinek megjelölését és a fél kérelmét.

A felebbvitelre jogosultak a felebbvitelt annak felterjesztéséig az elsőfoku rendőri büntetőbíróságnál megtekinthetik s ellenészrevételeiket előterjeszthetik.

172. §. Hivatalból végzéssel vissza kell utasítani az oly felebbvitelt, amelyet az e rendelet szerint arra nem jogosult vagy a jogosult ugyan, de a felebbviteli határidő eltelte után vagy felebbvitellel meg nem támadható határozat ellen terjesztett elő. A felebbvitelt visszautasító végzés ellen bejelentett felfolyamodást az elsőfoku rendőri büntetőbíróság csak elkésés miatt utasíthatja vissza. A visszautasító

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

végzés ellen használt felfolyamodás felett a másodfoku hatóság végérvényesen dönt.

Ha azonban a hatóság az itélet ellen használt felebbezést abból az okból utasítja vissza, mert nézete szerint a 177—179. §-ok értelmében a felebbezés ki van zárva, ebben az esetben a visszautasító végzés ellen a harmadfoku hatóságig van felebbvitelnek helye.

Az alsófoku hatóság elkésés miatt nem utasíthatja vissza az oly felebbvitelt, amelyet a felebbviteli határidő elmulasztásának igazolására irányuló kérelemmel együttesen terjesztettek elő (189. §.).

173. §. A felebbvitel a felsőfoku határozat meghozataláig visszavonható. A visszavont felebbvitel újból nem terjeszthető elő.

Aki a határozatban kifejezetten megnyugodott és ezt a rendőri büntetőbíróságnak szóval vagy írásban bejelentette, e határozat ellen felebbvitellel nem élhet.

174. §. Ha a felebbvitel hivatalból visszautasítására (172. §) nincs ok, a felebbvitelt, mihelyt a felebbviteli határidő valamennyi jogosult irányában lejárt, az iratokkal együtt a másodfokú hatósághoz haladéktalanul fel kell terjeszteni. Ha a többi jogosult a határozatban megnyugodott vagy a felebbvitelt már előbb előterjesztette, a felebbvitelt a felebbviteli határidő elteltének bevárása nélkül kell fölterjeszteni.

A kiszabott büntetés végrehajtásának feltételes felfüggesztése esetében a felebbviteli határidő eltelte után az iratokat a másodfokú hatósághoz hivatalból akkor is fel kell terjeszteni, ha az ügyben felebbvitellel senki sem élt.

175. §. Ha a felebbvitelben az eljárásra vonatkozó oly szabálytalanság van megjelölve, melyről az iratok nem nyujtanak kellő felvilágosítást, a rendőri büntetőbíró köteles arra a felterjesztésben nyilatkozni.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

A felebbviteli hatósághoz a bűnjelek közül csak azokat kell felterjeszteni, amelyek az ügy elbírálásához ott szükségesek.

1. Rendes jogorvoslatok: a felebbezés és felfolyamodás, melyek közös megjelölése a felebbvitel (167. §); rendkívüli jogorvoslatok: *a)* az igazolás (185. §); *b)* az újrafelvétel (191. §); *c)* a jogerős határozatok felülvizsgálata a jogegység érdekében (196. §). A 167—175. §-ok a rendes jogorvoslatokra vonatkozó általános szabályokat tartalmazzák.

2. A felebbvitelre, tehát a felebbezésre és felfolyamodásra egyaránt vonatkozó általános kérdések a következők:

a) mi ellen irányulhat az (168. §);

b) minő határidő alatt (169. §);

c) melyik hatóságnál (170. §) és

d) milyen módon (171. §) kell azt előterjeszteni;

e) mely esetekben utasítandó vissza a felebbvitel (172. §);

f) mely időpontig vonható vissza (173. §);

g) mikor és miként terjesztendő az föl (174—5. §).

3. A felebbezés bejelentésétől függ rendszerint az, hogy mely irányban vizsgálja felül a felsőfokú hatóság az alsófokú hatóság végzését vagy ítéletét. Ezért a 168. § megkívánja a felektől, hogy jelöljék meg a határozat rendelkező részének vagy indokolásának azt a részét, melyet felebbvitellel megtámadtak. Ily külön megjelölés hiánya azonban nem akadályozza a határozat felülvizsgálatát, mert ez esetben a felebbvitel az egész határozat ellen bejelentettnek tekintetik. A bíróság ily esetben a körülményekből hivatalból állapítja meg, hogy a határozatnak melyik része az, melyet a felebbező fél sérelmesnek tart. A felsőfoku hatóság csak

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

a felebbezett részt bírálja felül; a többi rész érintetlen marad, kivéve, ha hivatalból való felülvizsgálatra van ok.

4. A felebbvitel bejelentésének határideje (169. §) ugyanaz, amit az 1901: XX. t.-c. 6. §-a a közig. határozatok ellen érvényesíthető jogorvoslatokra nézve megállapít. E határidő a kihirdetést vagy kézbesítést követő napon veszi kezdetét. Utolsó napja azonban, ha vasárnapra vagy Gergely-naptár szerinti, avagy nemzeti ünnepre esik: az ezt követő legközelebbi köznap. Posta útján való benyujtás esetén a föladás időpontja határoz.

5. A felebbvitel szóval vagy írásban jelenthető be az ügyben elsőfokon eljárt r. bíróságnál (170—1. §). E bíróság a szóval bejelentett felebbvitelt a 171. § értelmében jegyzőkönyvbe veszi; az írásban benyujtottra az érkezés napját rájegyzi. Minthogy a II. fokú határozatot is az I. fokú bíróság hirdeti ki vagy kézbesítteti: a felebbvitelt az ily határozatok ellen is az I. fokú bíróságnál kell bejelenteni. Az a fél, aki ellen a felebbvitel irányul, az ellenfele által jegyzőkönyvbe mondott vagy írásban benyujtott felebbvitelt megtekintheti s arra vonatkozólag fölterjesztéséig ellenészrevételeket tehet (171. § ut. bek.). A Bp. szerint a felsőfokú hatóságnál is be lehet nyujtani az ellenészrevételeket addig, míg az ügy előadásra bejelentve nincs (378. § ut. el. bek.).

6. A felebbvitel visszautasításának eseteit a 172. § a Bp. 389. §-ával egyezőleg határozza meg. Eszerint visszautasítandó a felebbvitel: *a)* ha arra nem jogosult személy jelentette be; *b)* ha elkésett; *c)* ha használata ki van zárva. A felebbvitel használatára jogosítva vannak az érdekelt felek, kikre a határozat vonatkozik. Az itélet ellen pedig a 176. §-ban megjelölt személyek. Elkésett a felebbvitel, mely a 169. §-ban

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

meghatározott időn túl jelentetett vagy érkezett be. Kizárt a felebbvitel azokban az esetekben, melyekben a jelen rendelet azt külön kimondja; mint pl. a 152. § esetén, mely szerint a megszüntető végzést hatályon kívül helyező határozat ellen felfolyamodásnak nincs helye.

7. A felebbvitelt az ügyben eljáró elsőfoku bíróság utasítja vissza, mert a 170. § szerint ennél kell azt előterjeszteni. A visszautasító végzés ellen azonban felfolyamodásnak van helye, melyre nézve a következő szabályok irányadók:

a) ha a fölfolyamodás elkésve adatik be (169. §): azt maga az I. fokú r. bíróság utasítja vissza, kivéve, ha igazolási kérelemmel van kapcsolatban (172. § 1. és 3. bek.);

b) más esetekben rendszerint a II. fokú hatóság dönt a felfolyamodás fölött (1. bek.);

c) kivételesen a III-adfoku hatóságig van felebbvitelnek helye, ha az alsófokú bíróságok amiatt utasították vissza a felfolyamodást, mert az itélet ellen a felebbezés a 177—179. §-ok értelmében ki van zárva (2. bek.).

8. Nem élhet felebbvitellel, ki a határozatban kifejezetten megnyugodott. A bejelentett fölebbvitel azonban visszavonható, de csak a felsőfokú határozat meghozataláig.

9. A felebbvitelt az iratokkal együtt a II. fokú hatósághoz kell fölterjeszteni (174. §). E szabály akkor is áll, ha a felebbvitel a II. fokú bíróság határozata ellen használtatott, mert ekkor is az I. fokú bíróságnál kell azt bejelenteni. E bíróság rendszerint észrevétel nélkül terjeszti föl a felebbvitelt; kivételesen azonban nyilatkozni köteles, ha a felebbvitelben az iratokból ki nem tünő szabálytalanság panaszoltatik (175. §).

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

10. Ha felebbvitellel senki sem élt: az iratokat rendszerint nem kell hivatalból fölterjeszteni; kivétel az az eset, ha a r. bíró a Bn. 8. §-a értelmében a büntetés végrehajtásának fölfüggesztését mondta ki: mert ekkor a Bn. 11. §-a szerint hivatalból kell az ítéletet fölülbírálás végett a II. fokú hatósághoz fölterjeszteni. A Bnovella e rendelkezésének felel meg a 174. § 2. bek.

2. Felebbezés.

176. §. Az ítélet ellen felebbezéssel élhetnek:

I. a terheltnek akár javára, akár terhére a tiszti ügyész, és pedig akkor is, ha nem vett részt az eljárásban;

II. a terhelt javára:

1. a terhelt és törvényes képviselője, az utóbbi még a terhelt kifejezett akarata ellen is;

2. a terheltnek meghatalmazottja és házastársa, ezeknek felebbezését azonban a terhelt visszavonhatja;

3. a terhelt örököse, de csak az ítéletnek magánjogi igényre vonatkozó része ellen;

III. a terhelt terhére:

1. a magánvádló;

2. az a sértett, aki a vád képviseletében közreműködött vagy magánjogi igényét érvényesítette;

3. a sértett jogutódja, de csak magánjogi igényére nézve;

4. a szakképviselő, és pedig akkor is, ha nem vett részt az eljárásban.

Ha az ítélet más érdekeltekre vonatkozó rendelkezést is tartalmaz, ezek az ítéletnek rájuk vonatkozó része ellen szintén élhetnek felebbezéssel.

177. §. Az elsőfokú ítélet ellen rendszerint kétfoku felebbezésnek van helye.

Csupán a kiszabott büntetés enyhítése végett nincs helye felebbezésnek az olyan ítélet ellen, amely a terheltre egy vagy több kihágás miatt együttvéve

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

elsőfokon öt, másodfokon harminc koronánál nem nagyobb pénzbüntetést szabott ki.

178. §. Ha mind az első, mind a másodfokú ítélet megállapította a terhelt bűnösségét és a másodfokú ítélet egy vagy több kihágás miatt együttvéve harminc koronánál nem nagyobb pénzbüntetést szabott ki, továbbá felebbezésnek csak akkor van helye:

1. ha az ítéletet a rendőri büntetőbíráskodásra törvény szerint nem jogosult személy vagy hatóság hozta;

2. ha az ítéletet oly hatósági tag hozta, aki kizárási ok vagy elfogultság miatt nem járhatott volna el (39—41. §-ok);

3. ha a területenkívüliség, a személyes mentesség (15. §) vagy a mentelmi jog van megsértve;

4. ha a hatóság hatáskörét túllépte vagy hatásköréhez tartozó ügyet ahhoz nem tartozónak mondott ki;

5. ha az ítélet a vád tárgyát nem meríti ki;

6. ha az ítélet rendelkező része érthetetlen, vagy indokolása a rendelkező résznek ellentmond;

7. ha az eljárás tárgyául szolgáló cselekmény nem kihágás és mégis annak van nyilvánítva;

8. ha a rendőri büntetőbíró a büntetés kiszabásánál a törvényben, miniszteri rendeletben vagy szabályrendeletben meghatározott büntetési tételeket meg nem tartotta;

csak a terhelt terhére:

9. ha a rendőri büntetőbíró a pénzbüntetést az 1879:XL. t.-c. 21. §-ának alkalmazásával oly kihágás miatt szabta ki, amelyre a törvény vagy miniszteri rendelet tizenöt napig terjedhető elzárást vagy ennél súlyosabb büntetést határoz meg;

10. ha az ítélet a kiszabott büntetés végrehajtásának feltételes felfüggesztését a törvény által kizárt esetben mondotta ki.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

A felebbezésben meg kell jelölni azt az okot, amelyre a felebbező kérelmét alapítja.

179. §. A 178. §-ban megállapított korlátozás alá nem esik az itélet, ha a hatóság a pénzbüntetésen felül elzárásbüntetést is állapított meg, vagy bűnjelek elkobzását, cégtáblának vagy más tárgynak eltávolítását mondotta ki, vagy ha a terheltnek valamely foglalkozás vagy jog gyakorlásától való eltiltását rendelte el; ha a terheltnek az ország területéről vagy valamely helyről való kiutasítását vagy kitiltását mondotta ki; ha az itéletnek közzétételét rendelte el; ha harminc koronát meghaladó eljárási költséget vagy magánjogi igényt állapított meg; ha a kihágás megállapítása valamely előzetesen eldöntendő vitás jogkérdéstől függ, vagy ha az itélet a terhelt ellen valamely külön kötelezettséget állapít meg.

Egyáltalán nincs korlátozva a felebbezés az oly itélet ellen, amely ellen a kétfoku felebbezést a magyar szent korona országainak egész területére kiterjedőleg törvény biztosítja.

180. §. A felebbezésnek rendszerint halasztó hatálya van. A felebbezésre tekintet nélkül végrehajtható az itélet, ha ezt valamely törvény rendeli (pl. 1898: II. t.-c. 38. §).

1. Felebbezés a felebbvitelnek az a neme, mely itélet ellen használható. Ha a fél mégis helytelenül felfolyamodásnak nevezi az itélet ellen használt felebbvitelét: ez felebbezésnek tekintendő (167. §). Minthogy a felebbezés csak egyik neme a felebbvitelnek: az utóbbira vonatkozó általános szabályok (167—175. §-ok) a felebbezésre is alkalmazandók. A fönnebbi 176—180. §-ok rendelkezései csak kiegészítik ez általános szabályokat.

2. A 176. § mindazokat fölsorolja, kik felebbezésre jogosítva vannak. E § megfelel a Bp. 383. §-ának. Felebbezésre jogosult személyek:

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

a) a tiszti ügyész (I.);

b) a terhelt és törvényes képviselője (II. 1.);

c) a terhelt meghatalmazottja, házastársa és örököse (II. 2., 3.);

d) a magánvádló, a sértett és a sértett jogutóda (III. 1—3.);

e) a szakképviselő (III. 4.);

f) minden más érdekelt, kire nézve az itélet valamely rendelkezést tartalmaz (176. § 2. bek.).

E személyek egyrésze minden irányban, míg másrészük csak az itélet bizonyos rendelkezései ellen élhetnek felebbezéssel; így például a terhelt örökösét és a sértett jogutódát csak a magánjogi igény kérdésében illeti meg a felebbezés joga. A többiek a bűnösség és büntetés kérdésében is élhetnek felebbezéssel; a terhelt meghatalmazottjának és házastársának felebbezését azonban a terhelt visszavonhatja.

3. Minden itélet ellen rendszerint kétfokú felebbezésnek van helye. Ez a 177. § 1. bekezdésében kimondott szabály. E szabály nem esik korlátozás alá, tehát tekintet nélkül a kiszabott büntetés nagyságára, föltétlenül érvényes: *a)* ha a 178. §-ban fölsorolt alaki semmiségi okok valamelyike fönnforog; *b)* ha a pénzbüntetésen fölül elzárás is állapittatott meg, vagy ha a hatóság a bűnjelek elkobzását rendelte el, vagy a 179. §-ban említett más valamely körülmény forog fönn; *c)* ha a kétfoku felebbezést valamely törvény biztositja (179. § 2. bek.). A kétfokú felebbezés az *a)* és *b)* pontok esetén föltételes, amennyiben t. i. a 178. §-ban s a 179. § 1. bekezdésében megjelölt valamely ok fönnforgásától függ; a *c)* alatti esetben föltétlen.

4. A felebbezés *korlátozása* a 177. § szerint az, hogy: csupán a büntetés enyhítése végett nincs helye felebbezésnek az oly itélet ellen, mely a vádlottra első fo-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

kon öt, másodfokon harminc koronánál nem nagyobb pénzbüntetést szabott ki.

Ha tehát az I. fokú itélet 5 koronát meg nem haladó pénzbüntetést állapít meg: a büntetés enyhítése végett már ez ellen se lehet felebbezéssel élni. A bűnösség kérdésében sincs mindig helye kétfoku felebbezésnek; a 178. § ugyanis azt a további korlátozást tartalmazza, hogy abban az esetben, ha a vádlott bűnösségét az I. és II. fokú bíróságok megállapitották s büntetésül a II. fokú bíróság 30 koronát túl nem haladó pénzbüntetést szabott ki: további felebbezésnek csak akkor van helye, ha e § 1—10. pontjaiban felsorolt valamely ok forog fönn. Ezt az okot a 178. § ut. bek. szerint a felebbezőnek külön meg kell jelölnie; amiből következik, hogy ennek elmulasztása a felebbezés visszautasítását vonja maga után.

5. A büntetés végrehajtását fölfüggesztő itélet ellen a vádlott terhére felebbezéssel élhetnek: a tiszti ügyész (176. § I.), a magánvádló, a sértett és a szakképviselő (III.). Amennyiben a fölfüggesztett büntetés 30 koronát túlhalad: a II. fokú itélet ellen is felebbezéssel lehet élni; ha azonban a II. fokú bíróság 30 koronát túl nem haladó pénzbüntetést szabott ki s vádlott bűnösségét az I. fokú bírósággal egyezőleg megállapította: ez esetben az ő terhére a 178. § 10. pontja szerint csak akkor van helye felebbezésnek, ha az itélet a büntetés fölfüggesztését a törvény által kizárt esetben mondotta ki. A büntetés fölfüggesztését kizáró körülményeket a Bn. 2. §-a sorolja föl.

6. Minthogy a felebbezés érdemleges itélet ellen használandó perorvoslat: lényeges kérdés, hogy van-e annak halasztó hatálya büntetést kiszabó itélet esetében. A 180. § szerint a felebbezésnek rendszerint halasztó hatálya van és igy a kiszabott büntetés nem hajtható

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

végre addig, amíg az itélet jogerőre nem emelkedett. E szabály alól csak egyes törvények állapítanak meg kivételt; így pl. az 1898: II. t.-c. 38. §-a szerint abban az esetben, ha a mezei munkások a munka megkezdésének vagy folytatásának megtagadása miatt elitéltetnek: ez itélet a felebbezésre való tekintet nélkül azonnal végrehajtható.

3. Felfolyamodás.

181. §. A végzések ellen rendszerint egyfokú felfolyamodásnak van helye.

Kétfokú felfolyamodásnak van helye az elsőfokú végzések ellen az e rendeletben külön meghatározott esetekben, valamint a véghatározatnak tekintendő elsőfokú végzések ellen.

Az eljárás során hozott közbenszóló, valamint oly végzések ellen, amelyek ellen ez a rendelet a felfolyamodást kifejezetten kizárja, felfolyamodásnak nincs helye.

Az eljárás során okozott és felfolyamodással nem orvosolható sérelmek ellen az itélet vagy a megszüntető végzés ellen használt felebbvitelben lehet orvoslást kérni.

182. §. Felfolyamodással a felebbezésre jogosultakon (176. §) kívül az élhet, akire a végzés vonatkozik.

183. §. A pénzbüntetést vagy más vagyoni marasztalást megállapító végzés ellen használt felfolyamodást, valamint az e rendeletben külön meghatározott eseteket kivéve, a felfolyamodásnak halasztó hatálya nincs. Az a hatóság azonban, amely a megtámadott végzést hozta, annak végrehajtását a felfolyamodás elintézéséig indokolt esetben felfüggesztheti.

184. §. A tárgyalás során hozott végzések ellen megengedett felfolyamodás elintézése végett az iratokat a felebbviteli hatósághoz az itélet vagy a meg-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

szüntető végzés hozatala után és ha az ellen is felebbvitellel éltek, azzal együtt kell felterjeszteni.

1. Fölfolyamodás a felebbvitelnek az a neme, mely végzés ellen használtatik (167. §). A felebbvitelre vonatkozó általános szabályok tehát (167—175. §) a felfolyamodásra is alkalmazandók. A jelen 181—184. §-ok csak kiegészítik e szabályokat.

2. A végzések többféle nemét lehet megkülönböztetni; ilyenek névszerint:

a) véghatározatnak tekintendő végzés (181. § 2. bek.);

b) érdemleges végzés (1. bek.);

c) közbenszóló végzés (3. bek.).

Véghatározatnak tekintendő pl. az eljárás megszüntetése (151. §); érdemleges végzések: az előzetes letartóztatás, házkutatás, személymotozás stb. elrendelése; közbenszóló végzések a tárgyaláson s a tárgyaláson kivül is hozhatók. E különbségektől függ, hogy a végzés ellen van-e s hány fokú fölfolyamodásnak helye.

3. A végzések ellen egy vagy kétfokú fölfolyamodásnak van helye, míg bizonyos végzések fölfolyamodással nem támadhatók meg; így különösen:

a) kétfokú fölfolyamodás használható a véghatározatnak tekintendő végzés ellen, s az érdemleges végzéseknek az e rendeletben külön meghatározott eseteiben (54., 80., 151. és 172. §-ok);

b) egyfokú fölfolyamodásnak van helye minden más érdemleges végzés ellen;

c) nincs helye fölfolyamodásnak a közbenszóló és az oly végzések ellen, melyekre vonatkozólag e rendelet a fölfolyamodást kifejezetten kizárja, — mint pl. a 152. § esetében; ha azonban az ily végzés sérelmet okoz: ez ellen az itélet vagy a megszüntető végzés ellen használt felebbvitellel lehet orvoslást keresni (181. § ut. bek.).

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyülési Könyvtár (www.ogyk.hu)

4. A fölfolyamodásra vonatkozó külön rendelkezések még a következők:

a) fölfolyamodásra jogosultak a 176. §-ban megnevezettek s azok, kikre a végzés vonatkozik (182. §);

b) a fölfolyamodásnak nincs halasztó hatálya, kivéve a jelen rendeletben külön meghatározott eseteket, továbbá a pénzbüntetést vagy vagyoni marasztalást kimondó végzés ellen használt fölfolyamodást, végre azt az esetet, ha maga a hatóság az általa hozott végzés végrehajtását fölfüggesztette (183. §);

c) a fölfolyamodás rendszerint azonnal fölterjesztendő; a tárgyalás során hozott végzések ellen használt fölfolyamodás azonban csak az itélet vagy megszüntető végzés hozatala után, illetőleg az ezek ellen használt felebbvitellel kapcsolatban (184. §).

II. Rendkívüli jogorvoslatok.

1. Határnapok és határidők elmulasztásának igazolása.

185. §. Igazolásnak van helye a tárgyalási határnapnak vagy valamely határidőnek elmulasztása esetében, ha a mulasztás az ügy elintézésére lényeges befolyással volt és a mulasztó hitelt érdemlően kimutatja, hogy a mulasztást saját vagy meghatalmazottjának hibáján kívül tudomás hiánya vagy más elháríthatatlan akadály okozta.

Igazolással a tárgyalási határnap elmulasztása miatt csak a mulasztó felek, a felebbviteli határidő elmulasztása miatt pedig csak a felebbvitelre jogosultak élhetnek.

186. §. Nem számítható be a határidőbe az a nap, amelyen a határidő kezdetét megállapító intézkedés, cselekmény vagy esemény történt.

Vasárnap és Gergely-naptár szerinti vagy nemzeti ünnep nem számítható be, ha a határidőnek utolsó napjára esik.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Posta útján való benyujtás esetében a feladás napja határoz.

187. §. Az igazolási kérelmet az akadály megszüntét követő naptól számított három nap alatt szóval vagy írásban az eljárt elsőfokú rendőri büntetőbíróságnál kell bejelenteni.

A kérelemben meg kell jelölni a mulasztás okát és az ezt igazoló adatokat s be kell mutatni a rendelkezésre álló bizonyítékokat.

188. §. A tárgyalási határnap elmulasztásának igazolására előterjesztett kérelem felől a rendőri büntetőbíróság szükség esetében az érdekeltek meghallgatása után tárgyalás nélkül határoz s ha az igazolásnak helyt ad, az ügyet, amennyiben lehetséges, nyomban tárgyalja, különben pedig az ügy tárgyalására új határnapot tűz.

Az igazolásnak helytadó végzés ellen felfolyamodásnak nincs helye.

Az új tárgyaláson a rendőri büntetőbíróság a tárgyalás eredményéhez képest a mulasztás alapján hozott korábbi határozatának hatályon kívül helyezésével új határozatot hoz vagy korábbi határozatát fenntartja.

189. §. Ha a kérelem valamely jogorvoslatra vagy bejelentésre megszabott határidő elmulasztásának igazolására irányul, az elmulasztott jogorvoslatot vagy bejelentést az igazolási kérelemmel együttesen kell előterjeszteni. Ilyen esetben az igazolási kérelem felől is az a hatóság dönt, amely a jogorvoslat vagy bejelentés érdemleges elintézésére jogosult.

A felebbviteli határidő elmulasztásának igazolására irányuló kérelemben felhozott körülményekre nézve az elsőfokú rendőri büntetőbíróság felterjesztésében nyilatkozni köteles.

190. §. Az igazolási kérelemnek halasztó hatálya nincs; az eljáró hatóság azonban indokolt esetben

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

a határozat végrehajtását a kérelem jogerős elintézéséig felfüggesztheti.

1. *Határnap* valamely perjogi cselekmény teljesítésére kitűzött nap; *határidő* valamely naptól bizonyos napig folyó idő (186. §), mely alatt bizonyos perjogi cselekmény teljesítendő. A határnap lehet tárgyalási vagy pl. szemle vagy tanukihallgatás céljából kitűzött; a határidő törvényi vagy bírói ahhoz képest, amint azt a törvény vagy a bíró állapítja meg.

2. *Igazolással* csak a tárgyalási határnap elmulasztása miatt lehet élni. A határidő elmulasztása esetén mindig van helye igazolásnak, akár törvényi, akár bírói határidőről van szó. Igazolással csak a felek élhetnek, ideértve a sértettet is (151. § 3. bek.); de a bűnperben érdekelt más személyek, így pl. a tanuk és szakértők, e rendkívüli perorvoslatot nem használhatják, hanem engedelem nélkül való elmaradásukat vagy távozásukat legfölebb kimenthetik.

3. Igazolási kérelem tárgyában vagy az elsőfokon eljáró vagy a felsőfokú bíróság határoz. Utóbbi abban az esetben, ha valaki a perorvoslat bejelentésére szolgáló határidőt mulasztotta el; mely esetben az igazolási kérelemmel együtt a perorvoslatot is be kell terjeszteni: mert a felsőfokú bíró ennek alapján érdemlegesen felülvizsgálja az ügyet, ha az igazolásnak helyt ád (189. §).

2. Újrafelvétel.

191. §. Büntető ítélettel jogerősen befejezett ügynek újrafelvételét az elítélt javára kérheti az elítélt vagy törvényes képviselője vagy házastársa, úgyszintén a tiszti ügyész:

1. ha jogerős büntetőbírósági ítélettel meg van állapítva, hogy az elítélt ellen bizonyítékul hamis vagy hamisított okirat valódi gyanánt volt használva, vagy hamis tanúzás volt elkövetve vagy hamis szak-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

értői vélemény volt adva, feltéve, hogy ezek a bizonyítékok befolyással lehettek az ítéletre;

2. ha jogerős büntetőbírósági ítélettel meg van állapítva, hogy az ügyben eljárt hatósági tag meg volt vesztegetve vagy a büntetőtörvénykönyvbe ütköző más kötelességszegést követett el és nincs kizárva, hogy ezek a büntetendő cselekmények az ítéletre befolyással voltak;

3. ha a kérelmező oly lényeges új tényt vagy bizonyítékot hoz fel, amelyről feltehető, hogy azt az alapeljárásban nem használhatta s amely akár magában, akár kapcsolatban az alapeljárás során felhozottakkal, az eljárás megszüntetését vagy az elítéltnek felmentését vagy csak oly cselekményben való bűnösségét teszi valószínűvé, mely a törvénynek, miniszteri rendeletnek vagy szabályrendeletnek a kiszabott büntetésnél enyhébb büntetési tételt tartalmazó rendelkezése alá esik;

4. ha nyilvánvaló, hogy a terheltet ugyanazért a cselekményért ismételten ítélték el.

Az ítélet végrehajtása után az eljárás újrafelvételét az elítélt akarata ellenére kérni nem lehet.

Az elítélt halála után az újrafelvételt csak az elítélt házastársa és egyenes ágbeli rokona kérheti.

192. §. Felmentő ítélettel vagy megszüntető végzéssel jogerősen befejezett ügynek újrafelvételét a terhelt elítélése végett az elévülési határidőn belül kérheti a tiszti ügyész, a szakképviselő, a vád képviseletében közreműködött sértett és a magánvádló: a 191. § 1. és 2. pontjában felsorolt okok valamelyike miatt, továbbá akkor, ha oly lényeges új tényt vagy bizonyítékot hoz fel, amelyről feltehető, hogy azt az alapeljárásban nem használhatta, és amely magában vagy az alapeljárás során felvett bizonyítékokkal kapcsolatban a terheltnek elítélését teszi valószínűvé.

Ha a magánindítványra jogosult az alapeljárás folyamán indítványát visszavonta, vagy a magán-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

vádló vádját elejtette, az eljárás újrafelvételének helye nincs.

193. §. Az újrafelvételi kérelmet annál a rendőri büntetőbíróságnál kell előterjeszteni, amely az ügyben elsőfokon eljárt.

Ha az újrafelvételt nem az arra jogosult vagy a jogosult nem a 191. és 192. §-okban meghatározott okok valamelyike alapján kéri, vagy ha a felhozott ok nyilvánvalóan alaptalan: a rendőri büntetőbíróság a kérelmet tárgyalás nélkül visszautasítja.

Ellenkező esetben a rendőri büntetőbíróság az újrafelvételi kérelemnek és a körülményekhez képest ezzel kapcsolatban magának az ügynek tárgyalását végzéssel elrendeli. E végzés ellen felfolyamodásnak helye nincs.

Az újrafelvételi tárgyaláson az új bizonyítékokon felül a szükséghez képest az alapeljárásban használt bizonyítékokat is fel kell venni.

A rendőri büntetőbíróság a tárgyalás eredménye alapján vagy helyt ad az újrafelvételnek és az alapeljárás során hozott határozat hatályon kívül helyezésével új határozatot hoz, vagy az újrafelvételi kérelmet elutasítja és az alapeljárás során hozott határozatot hatályában fenntartja.

Az elítélt javára elrendelt újrafelvétel esetében a rendőri büntetőbíróság az alapeljárás során hozott ítéletben megállapított büntetésnél súlyosabb büntetést nem szabhat ki.

Az újrafelvételi eljárásban hozott határozatok ellen felebbvitelnek és más jogorvoslatnak az általános szabályok (Hetedik Fejezet) értelmében van helye.

194. §. A végrehajtást az újrafelvételi kérelem nem akadályozza; de az ítélet jogerőre emelkedésétől számított egy éven belül az elítélt javára kért újrafelvétel esetében az eljáró rendőri büntetőbíróság az ítélet végrehajtását indokolt esetben egész-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

ben vagy részben az újrafelvett eljárás jogerős befejezéséig függőben tarthatja vagy félbeszakíthatja.

195. §. Ha az alsófokú hatóság az újrafelvételi eljárásban oly határozatot helyez hatályon kívül, amely a felebbviteli hatóságnak felülbírálata alatt állott, az újrafelvételi határozatban a felebbviteli hatóság jóváhagyását kifejezetten fenn kell tartani, és ha az ily újrafelvételi határozat felebbvitel következtében az alapeljárásbani utolsó fokon eljárt felebbviteli hatóság elé nem kerül, a határozatot oda a felebbviteli határidő eltelte után az iratokkal együtt felülbírálat céljából hivatalból haladéktalanul fel kell terjeszteni.

1. Az újrafölvételt illetőleg első kérdés, hogy kik és mily alapon kérhetik azt (191. és 192. §); a további kérdés pedig az, hogy melyek az újrafölvételi eljárás szabályai (193—195. §-ok).

Ujrafelvétel a terhelt javára és terhére.

2. Az újrafölvétel kérésének alapföltétele az, hogy az alapügyben jogerős itélet keletkezzék. Csak ezt követőleg lehet az újrafölvételt kérni és pedig vagy az elitélt javára, vagy a fölmentett egyén terhére.

3. Az elitélt *javára* indítványozhatja az újrafölvételt:

a) az elitélt, és pedig a büntetés kiállása után is;

b) az elitélt törvényes képviselője vagy házastársa és a tiszti ügyész, — de a büntetés végrehajtása után csak az elitélt beleegyezésével, egyébként akarata ellenére is;

c) az elitélt halála után házastársa vagy föl- és lemenő ágbeli rokona (191. §).

4. Az elitélt javára indítványozott újrafölvétel föltételeit a 191. § 1—4. pontjai, a Bp. 446. §-ával egyezően határozzák meg. Az 1. pontban az alapperben használt hamis bizonyítékról lévén szó: ezalatt a hamis bűnjelek

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

is értendők, mert az anyagi igazság követeli, hogy az újrafölvételnek mindig hely adassék, ha oly bizonyíték hamisíttatott meg, mely az itélethozásra befolyással lehetett. A 2. pont alapján nem kérhető újrafölvétel, ha az abban meghatározott cselekményt pl. a jegyző követi el. A 3. pont alapján nem lehet újrafölvételt kérni a büntetésnek enyhítő körülmények alapján való leszállítása céljából, hanem a fölmentésen kívül csak avégett, hogy a súlyosabb büntetés alá eső kihágás helyett enyhébb büntetés alá eső kihágás állapíttassék meg.

5. Valakinek *terhére* csak abban az esetben lehet újrafölvételt indítványozni, ha az illető az alapperben fölmentetett, vagy irányában megszüntették az eljárást. A föntebbi 192. § ennyiben különbözik a Bp. 449. §-ától, mely szerint az elitélt terhére is helye van az újrafölvételnek, ha az alapperben megállapítottnál súlyosabb büntetendő cselekmény bizonyítékai merülnek föl. Ez alapon, tehát az elitélt egyén terhére, nem lehet újrafölvételt kérni a r. b. eljárásban.

6. A fölmentett egyén terhére elitélése végett újrafölvételt indítványozhatnak:

a) a tiszti ügyész és a szakképviselő;

b) a magánvádló s a vád képviseletében eljárt sértett (192. §).

Az elitélés végetti újrafölvétel kérésének föltételeit a 192. § a Bp. 449. §-ával egyezően határozza meg. Elsősorban itt is alkalmazandók a 191. § 1. és 2. pontjai. A 3. pont olyan új tény vagy bizonyíték fölhozását kívánja, mely a fölmentett terhelt elitélését teszi valószínűvé.

7. Az elitélt javára irányuló újrafölvételi kérelem az elévülési határidőn túl is érvényesíthető: mert nem az állam büntető igényének érvényesíthetéséről, hanem annak megszűnéséről vagy kisebb mértékéről van szó.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Ellenben a fölmentett egyén elitélését célzó újrafölvételi kérelem csak az elévülési határidőn belül terjeszthető elő (192. § 1. bek.). Ez esetben, minthogy büntetés kiszabása nem történt, a kihágás elévüléséről van szó, melynek ideje a Ktk. 31. §-a szerint hat hónap.

Az újrafölvételi eljárás szabályai.

8. Az újrafölvétel iránti kérvényt tárgyaláson kívül, vagy tárgyaláson intézi el az illetékes r. b. bíróság. Tárgyaláson kívül akkor, ha a kérvény visszautasítandó (193. § 2. bek.). Ellenkező esetben a kérvény tárgyalására határnap tüzendő ki. A visszautasító végzés ellen egyfokú fölfolyamodásnak van helye (181. §); a tárgyalást kitűző végzés ellen fölfolyamodás nem használható (193. § 3. bek.).

9. Az újrafölvételi tárgyaláson a bíró vagy helyt ád a kérelemnek vagy elutasítja azt. Előbbi esetben hatályon kívül helyezi az alapperben hozott határozatot és új határozatot hoz; utóbbi esetben hatályában föntartja az alapeljárás során hozott határozatot (5. bek.); utóbbi esetben végzéssel, az előbbiben itélettel fejezi be az eljárást. A r. b. bíró mindegyik esetben *itéletet* hoz, mely ellen felebbezésnek van helye (176—180. §-ok) (ut bek.).

10. Az alapperben hozott határozat végrehajtását az újrafölvétel nem akadályozza; ha azonban valaki az alapperbeli itélet jogerőre emelkedésétől számított 1 év alatt kérte az újrafölvételt: ez esetben a bíróság fölfüggesztheti vagy félbeszakíthatja a végrehajtást (194. §).

11. Az újrafölvétel kérdésében utolsó fokon mindig az a bíróság határoz, mely az alapperben legfelső fokon eljárt. Ha tehát a kérdéses ügyben az alapperbeli eljárás a II-od vagy III-madfokú bíróságnál ért véget: ez esetben az újrafölvétel tárgyában hozott határozat e bírósághoz akkor is fölterjesztendő, ha az ellen fölebbvitellel senki sem élt (195. §).

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyülési Könyvtár (www.ogyk.hu)

3. Jogerős határozatok kivételes felülvizsgálata.

196. §. A tiszti ügyész bármely kihágási ügyben hozott oly jogerős ítélet, büntetőparancs vagy megszüntető végzés ellen, amelyben a harmadfokú hatóság nem határozott, a harmadfokú hatóságnál kivételes jogorvoslattal élhet, ha a határozat törvénybe ütközik.

Ez a jogorvoslat nincs határidőhöz kötve és nincs felfüggesztő hatálya.

Ha a harmadfokú hatóság azt találja, hogy a határozat egészben vagy részben törvényt sért, ezt határozattal kimondja, különben pedig a jogorvoslatot elutasítja.

A harmadfokú hatóság ezenfelül a megtámadott határozatot törvénysértő részében megsemmisítheti és az elítéltet felmentheti vagy új eljárást rendelhet el, hatáskör hiánya esetében pedig a határozatot megsemmisíti és az ügyet az illetékes hatósághoz utasítja.

1. E § lényegileg azonos a Bp. 441. és 442. §-ainak a *jogegység érdekében* használható perorvoslatról szóló rendelkezéseivel. A jelen §-al megengedett kivételes jogorvoslat célja is egyfelől a jogegység biztosítása, — másfelől az egyébként helyre nem hozható törvénysértések orvoslása.

2. A jelen kivételes jogorvoslat használhatásának alapföltétele az, hogy a kérdéses ügyet a III-adfokú bíróság érdemileg még felül nem vizsgálta. Ha tehát a III-adfokú bíróság csak visszautasította pl. az elkésetten beadott felebbezést, ez esetben — habár az ügyben már eljárt — rendkívüli felülvizsgálatnak helye van.

3. További föltétel az, hogy az alsófokú határozat törvénysértő legyen. A törvénysértés lehet anyagi vagy alaki, aminő pl. a hatáskör túllépése. A 196. § 1. be-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

kezdésének e szavai „ha a határozat törvénybe ütközik". nem zárják ki azokat az eseteket, midőn a határozat a törvény alapján kiadott valamely rendeletbe ütközik, mert az ily rendelet egyértékü a törvénnyel.

4. A törvénysértő határozat felülvizsgálatát csak a tiszti ügyész kérheti. Az a fél tehát, aki sérelmet szenvedett, a tiszti ügyészhez kénytelen fordulni kérésével avégett, hogy ez a felülvizsgálatot indítványozza. A tiszti ügyész ily kérelem nélkül is kérheti a rendkívüli felülvizsgálatot, ha hivatalosan arról győződik meg, hogy valamely határozat törvénysértő.

5. A harmadfokú hatóság — amennyiben a tiszti ügyész indítványát el nem utasítja — annak kimondása mellett; hogy a határozat törvénybe ütközik, háromféle intézkedést tehet; így különösen:

a) fölmenti a terheltet, ha az ügy adataiból nyilvánvaló, hogy alaptalanul itélték el;

b) új eljárást rendel, ha az ügyállás tisztázása céljából erre szükség van;

c) az ügyet az illetékes hatósághoz utasítja, ha abban oly bíró járt el, kinek hatásköréhez az nem tartozott.

A III-adfokú hatóság mindegyik esetben megsemmisíti az alsófokú határozatot és indokolt új határozatot hoz. A kiemelt három esetben a határozat joghatállyal bír a felekre is; megtörténhetik azonban, hogy az alsófokú határozat amiatt törvénybeütköző, mert a terheltre nézve kedvezőbb, mint ahogy a törvény megengedi. A III-adfokú hatóság ez esetben is törvénybe ütközőnek mondja ki az alsófokú határozatot, de ennek joghatálya a felekre nem terjed ki.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

NYOLCADIK FEJEZET.

Eljárás a felebbviteli hatóságok előtt.

1. A fellebbvitel visszautasítása, az iratok visszaküldése hiánypótlás végett.

197. §. A felebbvitelt a felebbviteli hatóság felülbírálat nélkül visszautasítja, ha a hivatalból való visszautasításnak a 172. §-ban megjelölt valamelyik esete forog fönn és azt az elsőfokú rendőri büntetőbíróság figyelembe nem vette.

Ha azonban a felebbviteli hatóság azt találja, hogy a 178. § 3. és 4. pontjában megjelölt okok valamelyike forog fönn, az ügyet ilyen esetekben is hivatalból felülbírálat alá veszi.

198. §. Ha az iratok kiegészítése, a határozatnak valamelyik féllel való közlése, a felebbvitel tartalmára vonatkozó felvilágosítás vagy egyes körülményekre nézve adatok beszerzése vagy kiegészítése mutatkozik szükségesnek, a felebbviteli hatóság az ügy érdemleges felülvizsgálata előtt az iratokat a szükséges pótlás végett visszaküldi.

1. Minthogy a jogorvoslatot mindig az I. fokon eljárt r b. bírónál kell előterjeszteni: (170. §) ennélfogva ez köteles visszautasítani az olyan jogorvoslatot, amely elkésett, a törvény által kizárt, vagy amelyet arra nem jogosult személy jelentett be (172. §). Ha mindazonáltal az I. fokú hatóság e körülmények valamelyikének fönforgása dacára elfogadta a jogorvoslatot: a felebbviteli hatóságnak kell azt visszautasítania (197. §). A különbség csak az, hogy az I. foku hatóságot a 172. § rendelkezése minden megszorítás nélkül kötelezi; ellenben a felsőfokú hatóság a kiemelt körülmények bármelyikének fenforgása mellett sem utasítja vissza a hozzá fölterjesztett ügyet, ha

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

a) a területenkívüliség, a személyes mentesség vagy a mentelmi jog van megsértve;

b) ha a hatóság hatáskörét túllépte vagy hatáskörébe tartozó ügyet ahhoz nem tartozónak mondott ki (178. § 3. és 4. p.).

Ez esetekben a felebbviteli hatóság hivatalból köteles felülvizsgálni az ügyet még akkor is, ha a jogorvoslat egyébként visszautasítandó volna (197. §).

2. Az iratok visszaküldését hiánypótlás végett a II. és III. foku felebbviteli hatóság egyaránt megteheti (198. §). E hiánypótlás elrendelése különbözik attól az esettől, midőn a felebbviteli hatóság az alsófoku határozat föloldásával új eljárást rendel (199. §). Utóbbi esetben már érdemlegesen foglalkozott az üggyel, míg a 198. § szerinti hiánypótlás megelőzi az ügy érdemleges felülvizsgálatát.

2. Új eljárás elrendelése; az ügy áttétele.

199. §. Ha a felebbviteli hatóság a határozatot érdemlegesen felülbírálhatónak nem találja, és pedig: *a)* akár azért, mert a tényállás nincs kellően kifejtve vagy bizonyítva és a további eljárástól siker várható; *b)* akár pedig azért, mert valamely lényeges eljárási szabály egyáltalán nem, vagy helytelenül volt alkalmazva: a felebbviteli hatóság a határozatot egészben vagy részben, esetleg az azt megelőző eljárással együtt az *a)* pont esetében föloldja, a *b)* pont esetében pedig megsemmisíti és mind a két esetben a körülményekhez képest az eljárás kiegészítésének vagy új eljárásnak elrendelése mellett vagy anélkül az alsófokú hatóságot új határozat hozatalára utasítja vagy megfelelő esetben az ügynek más hatósághoz való áttételét rendeli el. Az e tárgyban hozott végzés ellen, a másodfokú hatóságnak az áttételt rendelő végzését kivéve, felfolyamodásnak helye nincs.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

1. Annak az oka, hogy a felsőfokú hatóság érdemlegesen nem bírálhatja felül az alsófokú hatóság határozatát, kétféle lehet: egyik a kihágás tényálladékával összefüggő anyagi természetü ok *(a)* pont). — Másik valamely eljárási szabály megsértése tehát alaki természetü ok *(b)* pont). A felebbviteli hatóság előbbi esetben feloldja, utóbbiban megsemmisíti az alsófokú határozatot.

2. A feloldás vagy megsemmisítés eredményeként a felebbviteli hatóság kétféle határozatot hozhat. Ugyanis:

a) új határozat hozatalára utasítja az ügyben eljárt hatóságot;

b) az ügynek más hatósághoz való áttételét rendeli el.

Az *a)* pont esetén az eljárás kiegészítését vagy új eljárást rendelhet el a felsőfokú hatóság, ha ez a tényálladék tisztábahozására szükséges. Ellenkező esetben, ha t. i. csak eljárási szabály megsértéséről van szó — enélkül rendeli el az új határozat hozását. Ily határozat ellen a további jogorvoslat ki van zárva; ellenben helye van ennek az áttételt elrendelő határozat ellen. L. a 201. §-t.

3. A föloldást vagy megsemmisítést rendszerint *végzéssel* mondja ki a felebbviteli hatóság, — kivéve, ha részben érdemileg is határoz (201. §).

3. Az ügy érdemleges felülbírálása.

200. §. Ha az ügy érdemlegesen felülbírálható, a felebbviteli hatóság az alsófokú hatóság határozatát egészben vagy részben helybenhagyja vagy megváltoztatja, esetleg kiegészíti.

A felebbviteli hatóság az 1908: XXXVI. t.-c. korlátai között a büntetés végrehajtásának feltételes fölfüggesztését is kimondhatja.

Az alsófokú határozat helybenhagyása esetében annak indokaira is lehet hivatkozni, de a rendel-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

kező résznek minden megváltoztatását külön meg kell indokolni.

1. Az ügy érdemleges felülbírálása esetén kétféle határozatot hozhat a felebbv. hatóság; ugyanis: *a)* helybenhagyja; *b)* megváltoztatja az alsófokú ítéletet — így pl. elítéli a fölmentett vagy fölmenti az elítélt terheltet. Az alsófokú ítélet kiegészítése is megváltoztatása annak.

2. Külön indokolni a felsőfokú határozatot csak akkor kell, ha az alsófokú határozat rendelkező részét megváltoztatta. Minden ily változtatást külön kell indokolni.

3. A 200. § 2. bek. az a rendelkezése, hogy a felebbv. hatóság a büntetés végrehajtásának fölfüggesztését is kimondhatja: összhangzásban van a Bn. 11. §-ával, mely szerint az ily tartalmú alsófokú ítéletet hivatalból kell a II. foku hatósághoz felülvizsgálat végett fölterjeszteni. Ebből következik, hogy a felebbviteli hatóság a hozzá fölterjesztett ügyben a terhelt javára is hivatalból intézkedhetik a büntetés végrehajtásának föltételes fölfüggesztése tárgyában.

4. Az ügy érdemleges fölülbírálása esetén a felebbv. hatóság *ítéletet* hoz (201. §).

4. A felebbviteli hatóság határozatai.

201. §. Ha a felebbviteli hatóság az alsófokú hatóságnak ítéletét részben érdemlegesen bírálja felül, részben pedig feloldja vagy megsemmisíti, a feloldás vagy a megsemmisítés kérdésében is ítélettel határoz; egyéb esetekben a feloldást vagy a megvégzéssel mondja ki. A II. foku ítéletnek a feloldást vagy a megsemmisítést kimondó része ellen, az áttétel elrendelését kivéve, felebbvitelnek helye nincs.

Az ítéletnek részben feloldása vagy megsemmisítése, részben érdemleges felülbírálata esetében az

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

érdemlegesen felülbírált kérdésben megengedett további felebbvitelt a rendőri büntetőbíróság csak a feloldás vagy a megsemmisítés következtében hozott új határozat meghozatala után terjeszti fel.

202. §. A felebbviteli hatóság az alsófokú hatóság által külön elintézett s előtte felülbírálat alatt álló oly ügyeket, amelyek nyilvánvalóan egy terheltre vonatkoznak, a terhelt kérelmére egyesítheti s együtt döntheti el vagy pedig mindegyiket külön is felülbírálhatja, esetleg az alsófokú hatóságok határozatainak feloldásával azoknak egyesítését és együttes eldöntését (7. §) rendelheti el.

203. §. A felebbviteli hatóság határozatát csak az eljárás során felvett bizonyításra alapíthatja.

Az újabb eljárásra vagy határozathozatalra utasított alsófokú hatóság köteles a felebbviteli hatóság által elfoglalt jogi álláspontho alkalmazkodni.

204. §. A felebbviteli hatóság a határozatot rendszerint csak a felebbvitellel megtámadott részében és csak a felebbvitelben előterjesztett kérelem korlátai között vizsgálja felül.

A felebbviteli hatóság a felülbírálat alkalmával hivatalból is figyelembe veszi és ahhoz képest a határozatot megsemmisíti vagy megváltoztatja, ha azt észleli, hogy:

1. a 178. § 1., 3—8. és 10. pontjaiban felsorolt okok valamelyike forog fenn;

2. az eljárás tárgyául szolgáló cselekmény felől előzetesen már jogerős ítélet, büntetőparancs vagy megszüntető végzés volt hozva;

3. a rendőri büntetőeljárás megindítását, a beszámíthatóságot vagy a büntethetőséget kizáró ok forog fenn;

4. valamely lényeges eljárási szabály egyáltalán nem vagy helytelenül volt alkalmazva.

205. §. Oly felebbvitel alapján, amelyet a terhelt javára terjesztettek elő, a felebbviteli hatóság a kiszabott büntetést nem emelheti fel. Ellenben a

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

terhelt terhére használt felebbvitel alapján a határozat a terhelt javára is megváltoztatható.

A terhelt javára szolgáló körülmény alapján, ha az más, nem felebbező terheltre nézve is fennáll, az ítéletet az utóbbi javára is meg kell változtatni.

1. A felebbviteli hatóság rendszerint csak a felebbvitel korlátai közt vizsgálhatja felül az alsófokú határozatot (204. § 1. bek.); kivételesen hivatalból is felülvizsgálhatja az ügyet a 204. § 1—4. pontjaiban meghatározott esetekben. Hivatalból megváltoztathatja az alsófokú határozatot a terhelt javára akkor is, ha a felebbvitel az ő terhére lett bejelentve — és pedig arra a terheltre nézve is, kire a felebbvitel nem vonatkozik (205. §).

2. A felebbviteli hatóság az alsófokú hatóság minden határozatát rendszerint külön határozattal intézi el (201. §). Kivételesen több alsófokú határozatot is egy határozat tárgyává tehet: ha a kérdéses ügyek ugyanarra a terheltre vonatkoznak s ha ez a felebbviteli hatóság által érdemileg még el nem bírált ügyek egyesítését kéri. Ily esetben az eljáró alsófokú bíróságot is utasíthatja a felebbviteli hatóság az ügyek egyesítésére és több ügyben egy határozat hozatalára (202. §).

3. A felebbviteli hatóság az alsófokú hatóság által fölvett bizonyítékokra köteles határozatát alapítani (203. § 1. bek.). Amennyiben új bizonyítás fölvételét látja szükségesnek: az alsófokú ítéletet föloldja és új határozat hozatalát rendeli el (199. §). Ily esetben az alsófokú hatóság köteles a felebbviteli hatóság által elfoglalt jogi állásponthoz alkalmazkodni (203. § 2. bek.).

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

5. A felebbviteli bíróságok szervezete és eljárása.

206. §. Az alispán és a m. kir. államrendőrség főkapitánya, akadályoztatásuk esetében pedig törvényes helyettesük mint egyesbírák járnak el.

Budapest székesfőváros és a törvényhatósági joggal felruházott városok tanácsai, mint másodfokú rendőri büntetőbíróságok, szervezeti szabályaik értelmében az e rendeletben foglalt intézkedéseket is figyelembevéve alakulnak meg.

Aki az ügyek elintézéséből ki van zárva (39. és 40. §), a tanácsülésben, mint szavazattal nem biró előadó sem vehet részt.

207. §. A városi tanács, mint másodfokú rendőri büntetőbíróság, a felebbvitt ügyet tanácsülésben intézi el. A 198. §-ban megjelölt közbenszóló intézkedéseket azonban ülésen kívül a tanács elnöke is elrendelheti.

Az ügy előadása és a határozat kihirdetése nyilvános, a határozathozatal céljából tartott tanácskozás és szavazás pedig zárt tanácsülésben történik. A 115—118. §-okat megfelelően alkalmazni kell.

208. §. A kihágási ügyeknek harmadfokú elbírálásánál az eljárást az illető miniszter saját hatáskörében szabályozza s a felülvizsgálat céljára a vezetése alatt álló minisztérium kebelében „büntető tanácsot" is állíthat fel.

209. §. Ha az alsófokú hatóság együttesen határozott oly kihágások felől, amelyek harmadfokon nem egy miniszter hatáskörébe tartoznak, az illető miniszterek az ügyet a saját hatáskörükbe tartozó részében külön bírálják felül, elhatározásuk azonban egy határozatba foglalható. A külön elhatározásokat, amennyiben a kihágások valamelyike a belügyminiszter hatáskörébe tartozik, a belügyminiszter, különben pedig a súlyosabban büntetendő kihágás elbírálására hivatott miniszter, egyenlő sú-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

lyosan büntetendő kihágások esetében pedig az utóbb határozó miniszter saját határozatába foglalja bele.

Ha összbüntetést kell kiszabni, az ügynek harmadfokú elbírálására hivatott miniszterek egyetértve határoznak.

1. A rendőri büntetőbíróság, mint egyes, vagy mint társasbíróság jár el. Egyes bíróságok:

a) az alsófokú r. b. bíró (59. §); *b)* másodfokon: az alispán s az államrendőrség főkapitánya (206. §).

2. Társas-bíróságok:

a) másodfokon: a városi tanács (206. és 207. §-ok); *b)* harmadfokon: a minisztérium kebelében fölállított büntetőtanács (208. §).

3. A másodfokú társasbíróságok eljárását illetőleg a 207. § szerint a következő szabályok irányadók:

a) az iratok kiegészítését és egyéb hiány pótlását (198. §) a tanács elnöke is elrendelheti, — az ügyre vonatkozó minden egyéb intézkedés tanácsülésen történik;

b) az ügy előadása és a határozat kihirdetése nyilvánosan, a tanácskozás és szavazás zárt ülésben történik;

c) a tárgyalás nyilvános és szóbeli, melyen a felek és képviselőik is részt vehetnek (115—118. §-ok); új bizonyíték felvétele azonban nincs megengedve (199. és 203. §-ok).

4. A kihágás tárgyában hozott II-odfokú itélet esetleg több minisztert is érdekelhet. Ez kétféle esetben történhetik meg. Egyik eset az, ha oly kihágásról van szó, melynek tárgyában két miniszter egyetértőleg határoz; így például Budapesten elkövetett útrendőri kihágás esetében a belügyminiszter a kereskedelmi miniszterrel egyetértőleg hozza meg itéletét (1890: I. t.-c. 102. és 151. §). A másik eset az, midőn az alsófokú hatóság több oly kihágást foglalt össze egy itéletbe, melyek mindegyike más miniszter hatáskörébe tartozik. Erről szól a 209. §.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Ez esetben mindegyik miniszter külön bírálja felül az ítéletnek azt a részét, mely a hatásköréhez tartozó kihágásra vonatkozik; e külön határozatokat azonban valamelyik miniszter egy ítéletbe foglalja össze. A tekintetben, hogy melyik miniszter hatáskörébe tartozik ez összefoglalás: a 209. § 1. bek.-ben meghatározott szabályok irányadók.

5. Midőn több miniszter hatásköréhez tartozó kihágások tárgyában a 209. § 1. bek. értelmében hozott külön határozatokat valamelyik miniszter saját határozatába foglalja be: ily esetben a következő lehetőségek fordulhatnak elő:

a) az egyik miniszter fölmenti, a másik bűnösnek mondja ki a terheltet;

b) mindegyik miniszter megállapítja a terhelt bűnösségét, de mindegyik csak pénzbüntetésre ítéli, vagy legfölebb egy miniszter szab ki elzárásbüntetést;

c) a miniszterek mindegyike vagy legalább két miniszter elzárásra ítéli terheltet.

Az *a)* és *b)* pont esetében az arra hivatott miniszter egyszerűen belefoglalja saját határozatába a másik határozatát. A *c)* pont esetében a külön kiszabott elzárásbüntetések összbüntetésbe foglalandók, melyet a külön ítéleteket kiszabó miniszterek egyetértőleg állapítanak meg. Az összbüntetés kiszabása iránt l. a Ktk. 29. és 30. §-át. L. továbbá az alábbi 226. §-t.

KILENCEDIK FEJEZET.

Eljárási költségek.

1. Az eljárási költségek nemei.

210. §. Eljárási költségek:

1. az eljáró tisztviselő vagy közeg útiköltsége és napidíja, amennyiben a fennálló szabályok értelmében arra igénye van;

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

2. a magánvádlónak és a sértettnek készkiadásban okozott szükséges költsége;

3. a tanudíj;

4. a szakértő (becsüs, tolmács) díja;

5. az egyes törvények és más jogszabályok alapján foganatosítandó előzetes vagy külön eljárás költsége;

6. a végrehajtási költség.

A 2., 3. és 4. pontban említett eljárási költségeket magánegyén részére csak akkor szabad megállapítani, ha ezt kihallgatása alkalmával a tárgyalás befejeztéig kérte.

1. E § megfelel a Bp. 479. §-ának. Különbség a fölsorolásban van; mert a Bp. szerint a magánvádló és a terhelt képviselőjének és a védőnek díja és készkiadásai is a bűnügyi költségek közé tartoznak, míg a jelen § ezeket nem említi.

2. Hogy ki köteles viselni az eljárási költséget: ez iránt a 213—216. §-ok rendelkeznek. Bizonyos költségeket azonban fölmerülésük alkalmával, tehát előlegesen is fedezni kell. Ilyenek: az eljáró tisztviselő, továbbá a hivatalos szakértő, becsüs és tolmács költségei, az előzetes eljárás során fölmerült külön költségek és a végrehajtás költségei. Ezeket a hatóságok pénztárából kell előlegezni.

3. Ügyvédi költség mint eljárási költség nem állapítható meg, mert a r. b. bíróság előtti eljárásban az ügyvédi képviselet nem kötelező. (L. 299/892. sz. b. m. határozatot.)

2. A tanuk és szakértők díjai.

211. §. A nem helyben lakó megidézett tanu a megjelenésével járó szükséges utiköltségnek és ha a kihallgatás helyétől nyolc kilométernél nagyobb távolságban vagy a rendőri büntetőbíróság székhelyének határán kívül lakik, a szükséges élelmezés

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

és lakás költségének fedezésére állásához mért, mérsékelt ellátási díjnak megállapítását kérheti. Utiköltséget a helyben lakó tanu részére is szabad megállapítani, ha az rendkívüli körülmények (testi fogyatkozás, betegség, öregkor stb.) miatt feltétlenül szükségesnek mutatkozik.

Oly megidézett tanuk, akik napi- vagy hetibérből élnek és a tanuzás miatt aznapi keresetüktől egészben vagy részben elestek, úgyszintén munkaidőben a földmívesek, akik földjüket maguk mívelik, valamint a segéd nélkül dolgozó kisiparosok az utazáshoz és kihallgatáshoz szükséges időnek és rendes átlagos keresetüknek megfelelő mérsékelt kárpótlásra is igényt tarthatnak.

Oly tanu részére, akit elővezettek, tanudíj meg nem állapítható.

A fegyveres erőnek és a csendőrségnek tényleges szolgálatban álló tagjait, a rendőrség és a pénzügyőrség személyzetét, úgyszintén az erdőőrzési személyzetet megillető tanudíjak a rájuk nézve fennálló külön szabályok értelmében állapíttatnak meg.

212. §. A szakértők (becsüsök, tolmácsok), valamint a véleményadásra megkeresett szakértőtestületek díjazása tekintetében a reájuk vonatkozó külön szabályok irányadók. Ily szabályok hiányában a szakértő foglalkozásának, a végzett munkának, az időveszteségnek és az eset körülményeinek figyelembevételével mérsékelt díjat, utiköltségként pedig a hasonló állású és foglalkozású tanukat megillető összeget kell megállapítani.

Az ellenőrző szakértőket díj meg nem illeti.

1. *Tanudijak: a)* az utiköltség; *b)* az ellátási díj; *c)* a kárpótlás.

2. *Utiköltség* az, amit a tanu fuvar, vasúti vagy gőzhajózási díj fejében ad ki. Megállapításánál nem a tanu készkiadása, hanem a viszonyainak megfelelő rendes

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

(szükséges) utiköltség veendő alapul. Helybenlakó tanu részére csak kivételesen állapítható meg pl. kocsibér.

3. *Ellátási díj* azt illeti, aki a hely távolsága miatt étkezésre vagy hálásra haza nem mehet. Az ellátási díj tehát az élelmezés és lakás költségeit foglalja magában s a tanu társadalmi állásához képest állapítandó meg. Ellátási díj csak annak jár, akit kárpótlás nem illet.

4. *Kárpótlás* nemcsak annak jár, ki napi- vagy hetibérből él, hanem megilleti munka idején a földmívest, továbbá a segéd nélküli kisiparost. „Megfelelő" kárpótlás az, mely a tanu napi- vagy hetibérével, illetőleg keresményével arányban áll. A kárpótlás helyettesíti az ellátási díjat; a kettő tehát együtt nem jár.

5. Tanudíj rendszerint mindenkinek jár, a ki tanuként kihallgattatik; esetleg tehát megilleti a sértettet és a szakképviselőt is (127. § 2. bek.). Nem illeti meg tanudíj: *a)* az oly tanut, akit elővezettek (211. § 3. bek.); *b)* azt a tanut, ki díjai megállapítását kellő időben — vagyis kihallgatása alkalmával a tárgyalás befejezéséig — nem kérte (210. § 2. bek.).

6. A hivatalos szakértőnek is csak esetről-esetre jár díjazás, mert az ily szakértő se húz évi fizetést (B. Ü. Sz. 35. § ut. bek.). *A szakértők díjai: a)* napidíj; *b)* fuvarilletmény; *c)* működési díj. Amennyiben e díjakat az illető szakértőre vonatkozó külön szabály nem állapítja meg: az eljáró bíróság esetről-esetre határozza meg annak összegét (212. §).

3. Az eljárási költségek viselése.

213. §. Az eljárási költségeket büntető ítéletben az elítélt terhére kell megállapítani.

Az elítélt halála esetében, ha ez az ítélet jogerőre emelkedése után állott be, az eljárási költségeket, amennyiben az elítélt vagyonából behajthatók let-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

tek volna, örökségük erejéig az örökösöktől kell behajtani.

Több elitéltet egyetemlegesen kell az eljárási költségek viselésére kötelezni. Oly költséget azonban, melyre csupán az elitéltek egyike adott okot, a többiek terhére nem szabad megállapítani.

214. §. Az eljárási költségeket a terhelt felmentése vagy az eljárás megszüntetése esetében, úgyszintén akkor is, ha a kötelezettektől be nem hajthatók, a magánvádló és a sértett költségének kivételével, az alábbi megszorításokkal a hatóság pénztára viseli.

A terhelt felmentése, valamint az eljárás megszüntetése esetében is elmarasztalható a vétkes mulasztásával okozott költségekben.

Amennyiben a 210. § 5. pontjában meghatározott előzetes és külön eljárás költségei felől az illető külön jogszabályok rendelkeznek, e költségek tekintetében ezeket a külön szabályokat kell alkalmazni.

Ha a magánindítványra üldözendő kihágás esetében a terheltet felmentik vagy az eljárást megszüntetik, az eljárási költségekben a magánvádlót kell elmarasztalni. Ha több magánvádló lépett fel, ezeket az eljárás költségeiben a 213. § harmadik bekezdése értelmében kell elmarasztalni.

215. §. Azokban a költségekben, melyek tudva hamis vagy feltünően gondatlan feljelentés alapján megindított eljárással merültek fel, ideértve a terheltnek készkiadásban okozott szükséges költségét is, a feljelentőt kell meghallgatása után elmarasztalni.

216. §. A visszavont vagy nyilván alaptalan felebbvitel vagy újrafelvételi kérelem folytán teljesített eljárás költségeit az viseli, aki a felebbvitellel élt vagy az újrafelvételt kérte.

Az igazolásra vonatkozó eljárás költségei mindig az igazolást kérőt terhelik.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

1. A bűnügyi költségeket (210. §) büntető ítélet esetén az elítélt (213. §), — fölmentés vagy az eljárás megszüntetése esetén rendszerint a hatósági pénztár viseli (214—216. §-ok).

2. A jogerősen elítélt a fölmerült összes költségeket köteles megtéríteni (213. § 1. bek.). Ha azonban tőle be nem hajthatók: ezeket is a hatóság pénztára viseli (214. § 1. bek.). *Terhelt* csak az ítélet jogerőre emelkedése után (217. § 4. bek.) lévén elítéltnek tekinthető, — amennyiben korábban meghal: a bűnügyi költség hagyatéka ellen nem érvényesíthető (214. § 2. bek.). Ha több terhelt van is, az eljárási költség mégis csak ezek egyikét terheli, ha arra ő szolgáltatott okot pld. azáltal, hogy indokolatlan meg nem jelenése miatt a tárgyalást el kellett napolni.

3. Kivételesen az el nem ítélt, vagyis az a *terhelt* is kötelezhető az eljárási költség viselésére, akit a bíróság fölmentett vagyis akire nézve megszüntető végzést hozott; így különösen:

a) ha a költségeket vétkes mulasztásával okozta (214. § 2. bek.);

b) ha a költség a terhelt igazolási kérelme folytán merült föl (216. § 2. bek.).

4. A terhelt fölmentése vagy az eljárás megszüntetése esetén — az előző pontban említett kivételtől eltekintve — az eljárási költség viselésére kötelezendő:

a) a hatóság pénztára hivatalból üldözendő kihágások eseteiben, kivéve a magánvádló és sértett költségeit (214. § 1. bek.) s a *c), d)* és *e)* pontok eseteit;

b) a magánvádló magánindítványra üldözendő kihágások eseteiben (214. § ut. bek.), kivéve a *c), d)* és *e)* pontok eseteit;

c) a följelentő tudva hamis vagy föltünően gondatlan följelentés esetében (215. §);

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

d) a felebbvitellel élő vagy újrafelvételt kérő, ha a felebbvitelt vagy újrafelvételi kérelmet visszavonta vagy ha az nyilván alaptalan (216. § 1. bek.);

e) az igazolást kérő minden esetben (216. § 2. bek.).

A *c)* pont esetében, amely hivatalból üldözendő kihágásokra vonatkozik, a hatósági pénztár kötelessége áthárul a följelentőre.

A *d)* pont esetében a följelentő, a sértett és a magánvádló juthat abba a helyzetbe, hogy a felebbviteli és újrafelvétel költségeit viseli, mert fölmentő vagy megszüntető határozat esetén a terheltnek nincs oka e jogorvoslatok használatára; az igazolási költségek azonban az igazolást kérő mindegyik felet és így azt is terhelik, aki fölmentetett vagy akire nézve megszüntették az eljárást.

TIZEDIK FEJEZET.

Végrehajtás.

1. A végrehajthatóság feltételei s a végrehajtásra hivatott hatóságok.

217. §. Az itéletet általában csak jogerőre emelkedése után szabad végrehajtani.

Kivételesen egyes kihágási ügyekben a jogerőre emelkedés előtt is helye van az itélet végrehajtásának, amennyiben ezt a törvény megengedi.

A végzések általában jogerőre emelkedésük előtt is végrehajthatók. Csak jogerőre emelkedésük után hajthatók végre azok a végzések, amelyek ellen halasztó hatályú felfolyamodásnak van helye (183. §).

Az a határozat, amely ellen sem felebbvitelnek, sem hivatalból felülbírálatnak nincs helye, a közléssel, egyéb határozat, ha ellene a felebbviteli határidőben felebbvitellel a jogosult nem él, a felebbviteli határidő elteltével, ellenkező esetben csak az ellene használt felebbvitel visszavonásával vagy

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

visszautasításának közlésével, az a határozat pedig, amelyet felülbírálat végett hivatalból kell felterjeszteni (174. § második bekezdése, 195. §), a felülbírálatra jogosult hatóság jóváhagyó határozatának közlésével emelkedik jogerőre.

A jogerősséget és végrehajthatóságot a határozat kiadványán az elsőfokú rendőri büntetőbíróság záradékban igazolja.

218. §. A végrehajtás iránt az elsőfokú rendőri büntetőbíróság, a magánjogi igényre nézve a 236. §-ban megállapított korlátozással, hivatalból intézkedik.

A jogerős ítélet büntető részének végrehajtását mellőzni kell, ha ezt valamely törvény rendeli. A mellőzést határozattal kell kimondani.

A feltételesen felfüggesztett büntetés végrehajtása csak az 1908: XXXVI. t.-c. első fejezetében meghatározott esetekben rendelhető el.

A végrehajtás során szükségessé vált elővezetés, lefoglalás, házkutatás, személymotozás és hatósági szemle elrendelésére és foganatosítására, amennyiben a jelen fejezet rendelkezéseiből más nem következik, a Negyedik Fejezet rendelkezései irányadók.

219. §. Az alsófokú hatóságnál benyujtott kegyelmi kérvényeket az ügy harmadfokú elbírálására hivatott miniszterhez kell felterjeszteni.

A kegyelmi kérvény előterjesztése nem gátolja az ítélet végrehajtását; a miniszter azonban elrendelheti, hogy a rendőri büntetőbíróság a büntetés végrehajtását a kérelem elintézéséig függőben tartsa vagy félbeszakítsa.

1. A rendőri b. bíróság által hozott minden határozattal szemben két lényeges kérdés merül föl. Az egyik: hogy mikor emelkedik az jogerőre; a másik: hogy mikor és mely hatóság által hajtandó végre.

2. A határozat jogerőre emelkedésének időpontjai a következők:

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

a) a közlés (kihirdetés vagy kézbesítés), amennyiben a határozat ellen sem felebbvitelnek, sem hivatalból való felülbirálatnak nincs helye;

b) a felebbviteli határidő eredménytelen eltelte oly határozatra nézve, mely ellen helye van felebbvitelnek;

c) a felebbvitel visszavonásának napja, midőn a fél jogosan élt felebbvitellel;

d) a felebbvitelt jogerősen visszautasító végzés közlésének napja;

e) a fölülbiráló hatóság jóváhagyó határozatának közlése, ha a határozatot hivatalból kell fölterjeszteni.

Az *a)* és *d)* pont tárgya oly I. és II. fokú határozat, melyek ellen a további felebbvitel ki van zárva (177., 178. §-ok, továbbá 181. § 3. bek.) és minden III. fokú határozat.

A *b)* és *c)* pont tárgyai oly I. és II. fokú határozatok, melyek ellen még helye van felebbvitelnek a II., illetőleg III. fokú hatósághoz (176. §, 181. § 1. bek.).

Az *e)* pont tárgyai az oly határozatok, melyeket a felsőfokú hatósághoz hivatalból kell fölterjeszteni — aminők különösen: a büntetés végrehajtásának fölfüggesztése (Bn. 11. §, 174. § 2. bek.), s az újrafölvételi ügyben az alapperbeli itéletet hatályon kívül helyező határozat (195. §).

3. A határozatok végrehajthatósága tekintetében különbséget kell tennünk az itéletek és végzések között. Az itéletekre nézve szabály az, hogy csak jogerőre emelkedésük után hajthatók végre, — míg a végzésekre nézve az ellenkező, t. i. az a szabály áll, hogy meghozataluk után — tekintet nélkül jogerőre emelkedésükre — azonnal végrehajthatók (217. § 1—3. bek.). Az előbbi szabállyal szemben csak egyes külön törvények állapitanak meg kivételt, minő pl. az 1898: II. t.-c. 34. §; a végzéseket illetőleg pedig a jelen rendelet határozza meg

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

azokat a kivételeket, amelyekben a fölfolyamodásnak halasztó hatálya van (183. §).

4. A határozat végrehajtását az I. fokú r. b. bíróság eszközli, mely egyszersmind a jogerősségi záradékot is a határozat kiadmányára vezeti (217. § ut., 218. § 1. bek.). A büntetést megállapító ítélet jogerőre emelkedése után rendszerint haladéktalanul s az elzárásbüntetés félbeszakítás nélkül végrehajtandó. E szabály alól kivételnek van helye a következő esetekben:

a) az elítélt javára az ítélet jogerőre emelkedésétől számított, egy éven belül kért újrafölvétel esetében a r. b. bíró az ítélet végrehajtását fölfüggesztheti vagy félbeszakíthatja (194. §);

b) a kegyelmi kérvény elintézésére hivatott miniszter elrendelheti, hogy a büntetés végrehajtása fölfüggesztessék vagy félbeszakíttassék (219. §);

c) az elzárásbüntetés végrehajtását maga a r. b. bíró elhalaszthatja, illetőleg a már megkezdett elzárás félbeszakítását elrendelheti, ha a 221. §-ban megjelölt föltételek valamelyike fönforog.

5. Külön megitélés tárgyai azok az esetek, melyekben a kiszabott büntetés végrehajtását maga a törvény kizárja (218. § 2. és 3. bek.); így különösen: *a)* az 1898: II. t.-c. alapján kiszabott büntetés végrehajtása mellőzendő, ha a munkaadó kész a munka teljesítésére hajlandó munkásokat visszafogadni s ha ezek a munkát megszakítás nélkül bevégzik (69. §); *b)* ugyane törvény szerint a munkás ellen kiszabott elzárás a munkaadó kívánatára csak a munka bevégzése után hajtandó végre (68. § 2. bek.); *c)* az egy hónapot túl nem haladó elzárás vagy a pénzbüntetés végrehajtásának föltételes fölfüggesztése esetében (Bn. 8. §) e büntetések nem hajthatók végre, ha az egy évi próbaidő eredményesen letelt (Bn. 3. és 6. §), e próbaidő alatt pedig nem hajthatók végre addig, amíg be nem következik vala-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

melyike ama föltételeknek, amelyek a fölfüggesztett büntetés végrehajtását vonják maguk után (Bn. 4. és 5. §).

6. A büntetés végrehajtását kizárja a kir. kegyelem is. A kegyelmi kérvény tárgyában folytatandó eljárást a 2213/887. sz. b. m. rendelet szabályozza.

2. Elzárásbüntetés végrehajtása.

220. §. A megállapított és feltételesen fel nem függesztett elzárásbüntetést az itélet jogerőre emelkedése után rendszerint azonnal végre kell hajtani.

Az az elitélt, aki az itélet ellen felebbezéssel nem élt vagy csak a kiszabott elzárásbüntetés mértéke miatt felebbezett, az ellene megállapított elzárásbüntetést az itélet jogerőre emelkedés előtt is megkezdheti. Az ily elitéltet azonban a büntetés idejének leteltével azonnal szabadlábra kell helyezni. A kitöltött büntetést a jogerős itélettel megállapított büntetésbe be kell számítani.

221. §. Az elzárásbüntetés végrehajtását el kell halasztani és a már megkezdett büntetést félbe kell szakítani:

1. ha az elitélt súlyos vagy ragályos betegségben szenved, felgyógyulásáig;

2. ha az elitéltnek házastársa, szülője vagy gyermeke súlyos vagy ragályos betegségben szenved, a beteg felgyógyulásáig;

3. ha a 2. pont alatt említett családtagok valamelyike meghalt, a temetés után tizenöt napig;

4. ha az elitélt nő annyira előrehaladott terhes állapotban van, hogy a szülés bekövetkezése a büntetés tartama alatt várható, a szüléstől számított három hóra;

5. ha valamely törvény a büntetés elhalasztását vagy félbeszakítását megengedi, a törvényben meghatározott feltételek alatt és az abban megjelölt időpontig;

6. ha a katonai vagy más közszolgálat érdeké-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

ben mellőzhetlenül szükséges, a szolgálati érdek által követelt időre;

7. ha az elítélt jogerős elítéltetése után vagy a büntetés végrehajtása alatt a mentelmi jogot szerezte meg, ennek felfüggesztéséig vagy megszüntéig.

Az elzárásbüntetés végrehajtása az előbbi pontokban meghatározott eseteken kívül is elhalasztható vagy félbeszakítható, de csak egy ízben és legfeljebb három hóra, ha az elítélt igazolja, hogy a büntetésnek végrehajtása neki vagy családjának a büntetés célján kívül eső súlyos sérelmet okozna, különösen, ha a halasztást vagy félbeszakítást fontos családi, mezőgazdasági, ipari vagy más jogos érdek indokolja és az elítéltnek szökésétől tartani nem kell.

Ha az elítélt védköteles és tényleges katonai szolgálatának, katonai kiképeztetésének vagy fegyver- (szolgálati) gyakorlatának megkezdése előtt áll, az előbbi bekezdés alkalmazásánál különös tekintettel kell lenni arra, hogy a tényleges szolgálat megkezdéséig a büntetés végrehajtva legyen.

222. §. A halasztásra vagy félbeszakításra irányuló kérelmet az elsőfokú rendőri büntetőbíróságnál kell előterjeszteni. A rendőri büntetőbíróság a kérelem tárgyában a kérelmező meghallgatása után vagy anélkül határoz.

A kihágás harmadfokú elbírálására hivatott miniszter, amennyiben különös tekintetet érdemlő körülmények forognak fenn, az elévülési időn belül három hónapot meghaladó halasztást is adhat és kivételesen a büntetés félbeszakítását is megengedheti.

223. §. Az elsőfokú rendőri büntetőbíróság a jelen nem levő elítéltet az elzárásbüntetés megkezdése végett megidézi. Ha az elítélt az idézésre meg nem jelent vagy ha szökésétől kell tartani, a rendőri büntetőbíróság az elítéltnek elővezetését rendeli el.

Ha az elítélt nem az ügyben eljárt elsőfokú rend-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

őri büntetőbíróság területén lakik, kérelmére az eljárt bíróság megengedheti, hogy a büntetést a lakóhelyéhez legközelebb eső fogházban tölthesse ki; ily esetben az elitélt lakóhelye szerint illetékes rendőri büntetőbíróságot az itélet jogerősségi és végrehajthatósági záradékkal ellátott hiteles kiadványának áttétele mellett a büntetés végrehajtása végett meg kell keresni.

Ha a jogerősen elitélt ismeretlen helyen tartózkodik, megszökött vagy elrejtőzött, az elzárásbüntetés végrehajtása végett az elitélt tartózkodó helyének kipuhatolása iránt kell intézkedni. Ebből a célból a rendőri büntetőbíróság az elitélt személyi adatainak, az elitélés alapjául szolgált kihágásnak és a kiszabott elzárásbüntetésnek megjelölésével a hatóságokhoz intézett felhívást is tehet közzé az iránt, hogy az elitélt feltalálása esetében tartózkodó helye felől értesítsék a felhívást kibocsátó rendőri büntetőbíróságot, az elitéltet pedig, ha szökésétől kell tartani és személyazonossága iránt kétség nincs, tartóztassák le.

224. §. Ha az elzárásbüntetést a rendőrségnek vagy a pénzügyőrségnek tényleges szolgálatban álló tagján vagy más közszolgálatban vagy oly magánvállalat szolgálatában álló egyénen kell végrehajtani, akinek helyettesítése a közérdek szempontjából szükséges, a végrehajtás elrendeléséről fölebbvalóját előzetesen értesíteni kell.

Ha az elitélt a fegyveres erő tényleges szolgálatában áll, az elsőfoku rendőri büntetőbíróság az illetékes hadkiegészítési kerületi, illetőleg honvédkiegészítő parancsnokságot keresi meg az elzárásbüntetés végrehajtása végett. Ha pedig az elitélt a csendőrség tényleges szolgálatában áll, a büntetés végrehajtása végett az illetékes csendőrkerületi parancsnokságot kell megkeresni.

A Horvát-Szlavonországokban lakó vagy tartózkodó elitéltekre megállapított elzárásbüntetés foga-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

natosítása végett közvetlenül a horvát-szlavonországi közigazgatási (rendőri) hatóságot kell megkeresni.

A megkereséshez mellékelni kell az ítéletnek jogerősségi és végrehajthatósági záradékkal ellátott hiteles kiadványát és ha a megkeresés horvát-szlavonországi közigazgatási (rendőri) hatóságnak szól, a záradékban igazolni kell azt is, hogy a kiszabott büntetés a megkereső rendőri büntetőbíróságnál fönnálló jog szerint még el nem évült.

225. §. Az elzárásbüntetést a bírósági vagy a közigazgatási fogházban az 1892: XXVII. t.-c. 1. §-ának rendelkezéséhez képest kell végrehajtani.

A székesfővárosban kiszabott összes elzárásbüntetések végrehajtására közigazgatási fogházul az államrendőrségi fogház szolgál.

A határrendőrség által kiszabott elzárásbüntetés a határrendőrség fogházában is végrehajtható.

1. A 220—222. §-ok az elzárásbüntetés megkezdéséről, elhalasztásáról és félbeszakításáról, — a 223. § az elzárásra ítélt egyén megidézéséről, elővezetéséről és kipuhatolásáról, — a 224. § az elzárásnak a katonai vagy más hatóság kötelékéhez tartozó vagy Horvátországban lakó egyénen való végrehajtásáról, — a 225. § a végrehajtás céljára szolgáló letartóztatási helyiségekről rendelkeznek.

2. A végrehajtható elzárás megkezdése (220. §) rendszerint összeesik az ítélet jogerőre emelkedésének időpontjával. Kivételesen megtörténhetik egyfelől az, hogy az elzárás már az ítélet jogerőre emelkedése előtt végrehajtatik, — másfelől az, hogy azt a jogerőre emelkedés után se hajtják végre azonnal; így különösen:

a) az ítélet jogerőre emelkedése előtt hajtják végre az elzárást, ha az elitélt vagy egyáltalán nem vagy csak a büntetés mértéke ellen élt felebbezéssel s a büntetést önként megkezdi (220. § 2. bek.).

b) az ítélet jogerőre emelkedése után sem kell az el-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

itéltnek nyomban az elzárást megkezdenie, ha annak végrehajtását az arra hivatott hatóság elhalasztja (219., 221., 222. §-ok), ha az elitélt az elzárásbüntetés megkezdése végett megidézendő vagy ha e célból elővezetését vagy tartózkodó helyének kipuhatolását kell elrendelni (223. §).

3. Az elzárás megkezdésének elhalasztására s a már megkezdett elzárás félbeszakítására vonatkozó szabályok a következők:

a) el kell halasztani, illetőleg félbe kell szakítani az elzárás végrehajtását a 221. § 1—7. pontjai eseteiben; *b)* elhalasztható vagy félbeszakítható az elzárás végrehajtása a 221. § 2. bekezdésének esetében; *c)* az *a)* pont eseteiben az elzárás végrehajtását akkor kell megkezdeni, illetőleg folytatni, mikor az egyes pontokban említett akadály (pl. betegség vagy mentelmi jog) megszünt vagy az azokban kitett határidő (pl. a temetés után 15 nap vagy a szüléstől számított 3 hónap) letelt; *d)* a *b)* pont esetében a r. b. bíró csak egy ízben adhat és csak 3 hónapig terjedő halasztást — ellenben az illető miniszter az elévülési határidőn belül 3 hónapot meghaladó halasztást is adhat s kivételes esetben a büntetés félbeszakítását is megengedheti (222. §).

4. Az elzárást megállapító ítéletet rendszerint kihirdetés utján közlik az elitélttel. Ez esetben az illető ellen, ha büntetése megkezdésére halasztást nem kap, azonnal végrehajtják azt. Ha azonban a terhelt nem jelent meg az itélet kihirdetésére: ez esetben a 223. §-ban kiemelt különbségekhez képest vagy megidézendő újabb határidőre vagy elővezetését, esetleg tartózkodóhelyének kipuhatolását kell elrendelni; mely utóbbi esetben azirányt is fölhívást lehet intézni a hatóságokhoz, hogy az illetőt szökés veszélye esetén tartóztassák le.

5. Az elzárásbüntetést vagy maga az eljáró r. b. bíróság vagy más hatóság hajtja végre. Előbbi esetben

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

ismét különbséget tesz az, hogy bizonyos egyének büntetésének végrehajtásáról fölebbvaló hatóságukat is értesíteni kell; így különösen értesítendő: *a)* a rendőrség; *b)* a pénzügyi hatóság; *c)* bármily közszolgálatban álló egyén fölöttes hatósága; *d)* a közérdekü magánvállalatok vezetősége, ha az illető hatóságnak vagy magánvállalat vezetőségének alárendelt egyénről van szó (224. § 1. bek.).

6. Nem az illetékes rendőri b. bíró, hanem más bíróság, illetőleg hatóság hajtja végre az elzárást a következő esetekben:

a) ha az elitélt a fegyveres erő vagy a csendőrség tényleges szolgálatában áll;

b) ha az elitélt Horvátországban lakik vagy tartózkodik;

c) ha az elitélt nem az eljárt I. foku r. b. bíróság területén lakik.

Az *a)* pont esetében az illetékes katonai parancsnokságot; a *b)* pont esetében az illetékes horvát-szlavon közig. (rendőri) hatóságot kell megkeresni a büntetés végrehajtása végett (224. § 2. és 3. bek.). A *c)* pont esetében az elitélt kérelmére megengedheti az eljárt r. b. bíró, hogy az büntetését a lakóhelyéhez legközelebb eső fogházban tölthesse ki (223. § 2. bek.). Ily esetben az ügyiratok átküldése mellőzendő s az idegen r. b. bírósághoz csak a jogerősségi és végrehajthatósági záradékkal ellátott itélet hiteles másolatát kell megküldeni.

7. Az elzárás valamely bírósági vagy közigazgatási fogházban hajtandó végre (225. §). E tekintetben a következő szabályok irányadók:

a) az elzárásbüntetés is rendszerint bírósági fogházakban hajtandó végre, kivéve azokat a helyeket, hol a bírósági fogház e célra elégtelen, hol is a közig. hatóság fogházában kell azt végrehajtani (1892: XXVII. t.-c. 1. §).

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

b) Budapesten minden elzárásbüntetés végrehajtására az államrendőrségi fogház szolgál;

c) a határrendőrség által kiszabott elzárásbüntetés a határrendőrség fogházában is végrehajtható (225. §);

d) a fiatalkorúakra kiszabott elzárás (Bn. 33. §), amennyiben 1 hónapot túlhalad, lehetőleg a fiatalkorúak fogházában, ha pedig 1 hónapot túl nem halad, bármely fogház magánzárkájában hajtandó végre (27.300/909. Igmr. 44. §).

3. Összbüntetés és egyesített büntetés.

226. §. Ha valakit különböző jogerős ítéletekkel összbüntetés kiszabása nélkül több elzárásbüntetésre ítéltek és a törvény értelmében (1879. évi XL. t.-c. 29., 30. §-a; 1908. évi XXXVI. t.-c. 5. és 8. §-a) összbüntetés kiszabásának szüksége forog fenn: az összbüntetést a tiszti ügyésznek vagy az elítéltnek indítványára vagy hivatalból az az elsőfoku rendőri büntetőbíróság állapítja meg, amelynek területén az elítélt büntetését tölti és ha az elítélt büntetését még meg nem kezdette, az, amelyik a súlyosabb büntetéssel büntetett kihágás tárgyában eljárt, ha pedig ez kétséges vagy a kiszabott büntetések egyenlők, az a rendőri büntetőbíróság, amely a legutóbb hozott jogerős ítélettel befejezett ügyben eljárt.

A rendőri büntetőbíróság tárgyalás nélkül, a szükséghez képest a tiszti ügyész és az elítélt meghallgatása után határoz. Az összbüntetést a rendőri büntetőbíróság egyedül az előbbi ítéletekkel kimondott büntetések tartamának aránya alapján, a sulyosító és enyhítő körülmények figyelembe vétele nélkül s az elzárásbüntetés törvényes mértékének korlátai között ítélettel határozza meg.

Az ítéletet a tiszti ügyésszel és az elítélttel kell közölni; felebbezésnek ellene csak a megállapított összbüntetés mértéke és e feltételes felfüggesztés kérdésében van helye.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Ha a rendőri büntető bíróság által kiszabott elzárásbüntetést a kir. bíróság ítéletével megállapított szabadságvesztésbüntetéssel kellene összbüntetésbe foglalni vagy egyesíteni (1896. évi XXXIII. t.-c. 517. és 518. §-a), az iratokat az illetékes kir. ügyészséghez vagy kir. járásbírósághoz kell átküldeni.

Az összbüntetés kiszabása végett folyamatba tett eljárás a külön ítéletekkel kiszabott büntetések végrehajtását nem akadályozza.

1. *Összbüntetésnek* bünhalmazat esetében (Ktk. 29. és 30. §-ok), a *büntetések egyesítésének* akkor van helye, ha valaki szabadságbüntetésének tartama alatt követ el szabadságvesztéssel büntetendő cselekményt, mely miatt azzal egyhuzamban kitöltendő külön szabadságvesztésre ítéltetik. A r. b. bíróság hatáskörében ez csak akként fordulhat elő, hogy valaki az elzárás kitöltésének tartama alatt szintén elzárással büntetendő kihágást követ el; mert ha az elzárásra ítélt büntettet vagy vétséget vagy a kir. bíróság hatásköréhez tartozó kihágást követ el: ez esetben az iratokat az illetékes kir. bírósághoz kell áttenni. Ugyanez áll akkor is, ha az összbüntetésbe foglalandó büntetések valamelyikét a kir. bíróság szabta ki.

2. Összbüntetést, ha az ügyek egyesíttetnek (7. §) ez ügyek tárgyalása alkalmával; ha pedig különválasztatnak, rendszerint az utolsó ügy tárgyalásakor szab ki a bíróság. Ha azonban különválasztás esetén valamennyi ügyben jogerős ítélet keletkezett: ekkor a jelen § alapján utólag kell az összbüntetést kiszabni.

3. Amennyiben az összbüntetés kiszabása a r. b. bíróság hatáskörébe tartozik (1. jzet): ezt az illetékes I. foku r. b. bíró szabja ki. *Illetékes* erre az a bíróság:

a) melynek területén az elitélt büntetését tölti;

b) ha az elitélt büntetését még nem kezdte meg, az,

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

amelyik a súlyosabban büntetett kihágás tárgyában eljárt;

c) ha az utóbbi esetben ez kétséges vagy a kiszabott büntetések egyenlők: az, amely a legutóbb jogerős ítélettel befejezett ügyben eljárt.

4. Az összbüntetés kiszabásánál és a büntetések egyesítésénél követendő szabályok ezek:

a) a bíróság e tárgyban a t. ügyész vagy elitélt indítványára vagy hivatalból határoz;

b) a határozathozatal tárgyalás nélkül, csak szükség esetén a t. ügyész vagy az elitélt meghallgatásával történik;

c) az összbüntetést a bíróság csupán a jogerősen kiszabott elzárásbüntetések tartama alapján — tehát az enyhítő és súlyosító körülmények figyelembevétele nélkül — ítélettel állapítja meg.

Az összbüntetés kiszabásánál szabály az, hogy a jogerősen megállapított elzárások mindegyikének tartama mérsékelten leszállíttatik s ezután a leszállított büntetések egy elzárásbüntetésbe foglaltatnak össze. Eszerint nem történhetik meg pld. az, hogy két elzárás, melyek mindegyikének tartama 15 nap: 30 napi tartamu összbüntetésbe foglaltassék össze. Az összbüntetés tartama nem lehet hosszabb, mint az elzárás törvényes mértéke, — vagyis törvényben meghatározott kihágásoknál *75 nap* (Ktk. 30. § *a)* pont). Kivétel a borhamisítás kihágása, melynek büntetése esetleg 3 hónapi elzárás lehet (1908: XLVII. t.-c. 37. és 38. §-ok), — amelynél azonban az összbüntetés sem haladhatja meg a 3 hónapot (43. §).

5. Az összbüntetést kiszabó ítélet ellen, mely a t. ügyésszel és az elitélttel közlendő: felebbezésnek csak a büntetés mértéke s a büntetés végrehajtásának fölt. fölfüggesztése esetén van helye. A felebbezés korlátozása tekintetében itt is alkalmazandók a 177. és 178. §-ok

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

szabályai. Az összbüntetésként kiszabott elzárás végrehajtását is föl lehet föltételesen függeszteni, ha 1 hónapot túl nem halad (Bn. 8. § és 5. § bek.).

4. Pénzbüntetés végrehajtása.

227. §. A jogerősen megállapított és feltételesen fel nem függesztett pénzbüntetés végrehajtását rendszerint azonnal el kell rendelni, ha a kötelezett fizetési kötelezettségének a teljesítési határidő alatt eleget nem tett. Teljesítési határidő: amennyiben valamely törvény rövidebb határidőt nem állapít meg (pl. 1898. évi II. t.-c. 70. §), a határozat jogerőre emelkedésétől számított tizenöt nap.

A pénzbüntetés behajtása a közadóknak végrehajtási úton való behajtására vonatkozó szabályok megfelelő alkalmazásával az alábbi, valamint a 228. §-ban meghatározott eltérések mellett történik.

Késedelmi kamat nem jár.

A megintést az ítélet közlése pótolja.

A végrehajtás alól való mentességnek a közadók behajtására vonatkozó törvényekben megállapított szabályain felül az egyes törvényekben megállapított azokat a külön szabályokat is alkalmazni kell, amelyek a kihágási ügyekben végrehajtás alól való mentességet állapítanak meg.

228. §. Az elítélt ingatlanára a pénzbüntetés behajtása végett csak akkor lehet végrehajtást vezetni, ha az ingóságra foganatosított végrehajtás sikertelen maradt és a 229. §-ban meghatározott esetek egyike sem forog fenn. Az elítélt ingatlanára irányuló végrehajtás elrendelése végett a rendőri büntetőbíró a kihágási ügy iratait és az ingóságokra vezetett végrehajtásra vonatkozó iratokat jelentés kíséretében az illetékes közigazgatási bizottsághoz terjeszti be. Mellékelni kell az ingatlannak hivatalból beszerzett telekkönyvi kivonatát és az ingatlan értékét feltüntető hatósági bizonyítványt.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

A közigazgatási bizottság határozatát az érdekeltekkel és a tiszti ügyésszel közli. E határozat ellen tizenöt nap alatt ahhoz a miniszterhez van helye felebbvitelnek, aki az illető kihágási ügyben az eljárásra harmadfokon hivatva van.

A végrehajtást elrendelő határozatot jogerőre emelkedése után a közigazgatási bizottság a végrehajtás foganatosítása végett hivatalból az illetékes telekkönyvi hatósághoz küldi át.

A további eljárásban az államkincstárt a tiszti ügyész, az államkincstár kárára elkövetett erdei kihágások esetében pedig az illetékes kir. kincstári ügyészség képviseli.

229. §. A végrehajtási eljárás mellőzésével vagy megszüntetésével a pénzbüntetés helyett a behajthatatlansága esetére megállapított elzárásbüntetést (232. §) kell foganatosítani:

1. ha az elitélt ellen csődeljárás van folyamatban, vagy ha hatósági bizonyítvánnyal igazolva van, hogy az elitéltnek nincs végrehajtás alá vonható vagyona vagy csak oly csekély vagyona van, amelyből a kiszabott pénzbüntetés teljes összege előreláthatólag ki nem kerül;

2. ha az elitéltnek a belföldön nincs állandó tartózkodó helye és oly vagyona, amelyből a kiszabott pénzbüntetés behajtható lenne;

3. az elitéltnek indokolt kérelmére, ha a pénzbüntetés behajtása súlyos anyagi kárával járna, avagy saját vagy családjának megélhetését veszélyeztetné.

Az e tárgyban hozott végzés ellen, a 2. pont esetét kivéve, halasztó hatályu felfolyamodásnak van helye.

230. §. Különös méltánylást érdemlő esetekben a rendőri büntetőbíróság az érdekelt kérelmére a pénzbüntetés megfizetésére legfeljebb egy évi halasztást engedhet és azt is megengedheti, hogy az elitélt a pénzbüntetést egy éven belül részletekben törlesszthesse.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

A kedvezmény a részletek fizetésének elmulasztása esetében visszavonható.

231. §. Ha a pénzbüntetés teljes összege be nem folyt, a hiányzó összeget az itélet értelmében elzárásbüntetésre (232. §) át kell változtatni.

232. §. Ha a rendőri büntetőbíróság az itéletben a kiszabott pénzbüntetés behajthatlansága esetére közmunka teljesítését rendelte el és az elitélt a rendőri büntetőbíróság fölhívására huszonnégy óra alatt a közmunka teljesítését meg nem kezdi vagy a közmunkát a megszabott módon le nem szolgálja, ellene az itéletben erre az esetre megállapított elzárásbüntetést kell végrehajtani.

Az elitéltet csak törvényes és a végrehajtás helyén szokásos közmunka teljesítésére szabad kötelezni. A közmunkát személyesen kell teljesíteni.

A közmunka foganatosítása az elévülési időn belül elhalasztható addig, míg arra alkalom nyílik. Egyebekben a közmunka végrehajtásának elhalasztására és félbeszakítására a 221. § rendelkezéseit megfelelően kell alkalmazni.

233. §. Ha az elitélt a pénzbüntetés helyett ellene megállapított elzárásbüntetés (232. §) végrehajtása alatt az elzárásbüntetés még ki nem töltött idejének megfelelő pénzbüntetést lefizeti, az elzárás végrehajtását azonnal meg kell szüntetni.

1. A pénzbüntetés jogerős kiszabása esetében a következő eshetőségek fordulhatnak elő:

a) az elitélt önként — egyszerre vagy részletekben — lefizeti azt;

b) ha az elitélt nem fizet, de vagyona van, vagy ha jogerős elitéltetése után meghalt: a pénzbüntetést vagyonából végrehajtás útján hajtják be;

c) ha az elitéltnek nincs vagyona: a pénzbüntetést helyettesítő elzárást hajtják rajta végre;

d) a törvény által meghatározott esetekben a pénzbüntetést elzárás helyett közmunkával rója le az elitélt.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

2. Ha az elitélt fizetni tud és akar: a pénzbüntetést a következő módok valamelyikén fizeti le:

a) a törvényes határidő alatt lefizeti az egész összeget;

b) a fizetésre halasztást kap s a kitűzött határidőig fizet;

c) részletekben törleszti a pénzbüntetést.

A fizetés törvényes határideje a határozat jogerőre emelkedésétől számított 15 nap (227. § 1. bek.); kivételesen 48 óra az 1898: II. t.-c. 70. § esetében. *Halasztást* a fizetésre a r. b. bíró adhat méltánylást érdemlő esetekben, de csak egy évi tartamra; ugyanaz megengedheti a pénzbüntetésnek egy évi határidőn belül részletekben való lefizetését is (230. §).

3. Ha az elitélt a törvényes vagy a bíróság által kitűzött határidő alatt nem fizet: de vagyona van: a pénzbüntetés *végrehajtását* el kell rendelni (227. § 1. bek.). A végrehajtás foganatosítását illetőleg a következő általános szabályok irányadók:

a) a behajtásnál a közadók behajtására vonatkozó szabályok alkalmazandók (1883: XLIV. t.-c.), — azzal a különbséggel, hogy

b) késedelmi kamat nem jár;

c) az adóintést az itélet közlése pótolja;

d) a végrehajtás alól való mentesség tekintetében a kihágásokra nézve egyes törvényekben megállapított külön szabályokat is alkalmazni kell (227. § 2—5. bek.).

4. Amennyiben a végrehajtás az elitélt *ingatlan* vagyonára foganatosíttatik: e tekintetben a 228. §-ban megállapított szabályok irányadók; így különösen: *a)* a r. b. bíró, amennyiben az ingatlanra vezetendő végrehajtás föltételei fönforognak (228. § 1. bek. és 229. §), a kihágási ügy s az ingóságokra vezetett végrehajtás iratait a közig. bizottsághoz terjeszti be; *b)* a közig. bizottság határozata ellen az érdekeltek és a

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

t. ügyész — kikkel a határozat közlendő — 15 nap alatt felebbvitellel élhetnek az illetékes miniszterhez: *c)* a végrehajtást elrendelő határozatot a közig. bizottság annak jogerőre emelkedése után átküldi az illetékes telekkönyvi hatósághoz; *d)* a további eljárásban az államkincstárt a t. ügyész, erdei kihágások esetében a kincstári ügyészség képviseli, — az érdekeltek pedig meghatalmazott által képviseltethetik magukat (228. §).

5. Minthogy a Btk. 53. §-a szerint a pénzbüntetés az elitélt hagyatékából is behajtandó, ha az itélet még életében jogerőre emelkedett, s minthogy e rendelkezés a Ktk. 12. §-a folytán a kihágásokra is érvényes: a r. b. bíróság hatásköréhez tartozó kihágások eseteiben is be kell hajtani a pénzbüntetést az elitélt hagyatékából, ha az itélet még életében jogerőssé vált. Ez esetben is a 227. és 228. §-ok szabályai irányadók.

6. Ha az elitéltnek nincs végrehajtás alá vonható vagyona (229. § 1. és 2. pont), vagy ha ő maga kéri a végrehajtás mellőzését s e kérelmet a bíróság indokoltnak tartja (3. pont); továbbá, ha a pénzbüntetést helyettesítő közmunka teljesítését megtagadja (232. § 1. bek.) a pénzbüntetés behajtásának mellőzésével a helyettesítő elzárást kell az elitélt ellen végrehajtani (229. §). Midőn az elitélt maga kéri a végrehajtás mellőzését s a bíróság ezt indokoltnak tartja: ez esetben följegyzi az ügyiratra, hogy az elitélt szük vagyoni viszonyai folytán az elzárás foganatosítandó s ezt általa is aláiratja. Ha a kiszabott pénzbüntetésnek egy része befolyt: csak a hiányzó résznek megfelelő elzárás hajtandó végre (231. §); ha pedig az elitélt az elzárás tartama alatt kifizeti a még hátralévő elzárásnak megfelelő összeget: az elzárás végrehajtását azonnal meg kell szüntetni (233. §).

7. A törvény bizonyos esetekben, pl. mezőrendőri kihágás esetében, megengedi, hogy az elitélt a rá kiszabott

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

pénzbüntetést *közmunkával* rója le. Ily esetben a r. b. biró a pénzbüntetés behajthatatlansága esetére elzárás helyett közmunka teljesítését rendeli el. Az 1894: XII. t.-c. 115. §-a szerint 1 napi közmunka 1 napi elzárással veendő egyenértékünek. A r. b. biró tehát annyi napi közmunka teljesítésére kötelezi vádlottat, ahány napi elzárást állapitana meg ellene a pénzbüntetés behajthatatlansága esetére. A teljesítendő közmunka csak törvényes és a végrehajtás helyén szokásos, tehát oly közmunka lehet, amelyet a törvény vagy törvényhatósági szabályrendelet megállapit. Az elrendelt közmunka nem teljesítése esetére végrehajtandó elzárás tartamát már az itéletben meg kell állapitani. Itt is irányadóul szolgál a már emlitett törvényben kiemelt szabály, hogy 1 napi közmunkát 1 napi elzárás helyettesit.

5. Eljárási költségek végrehajtása.

234. §. A jogerős határozattal kiszabott eljárási költség behajtására a 227—230. §-oknak rendelkezéseit megfelelően kell alkalmazni. Az eljárási költséget behajthatatlansága esetében elzárásbüntetésre vagy közmunkára átváltoztatni nem lehet.

A befizetett vagy végrehajtási úton behajtott összeget a végrehajtási költség, az esetleg felmerült állattartási költség, hajtópénz, a kártérítési követelés és egyéb magánjogi igény, valamint a még föl nem említett eljárási költség és a pénzbüntetés fedezésére kell fordítani. Az ezek kiegyenlítése után netalán még fennmaradó összeget a végrehajtást szenvedőnek vagy igazolt örököseinek kell kiszolgáltatni.

235. §. A behajtott összeget a végrehajtási jegyzőkönyvvel együtt huszonnégy óra alatt ahhoz a rendőri büntetőbirósághoz kell juttatni, amely a végrehajtást elrendelte, ha pedig a végrehajtás eredménytelen maradt, az erről szóló jegyzőkönyvet kell ugyanannak a rendőri büntetőbiróságnak bemutatni.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyülési Könyvtár (www.ogyk.hu)

A behajtott összegből a feleket illető részt legkésőbb nyolc nap alatt a jogosultnak kell kiszolgáltatni.

1. A Bp. szerint csak az államkincstárból előlegezett bűnügyi költség hajtandó be hivatalból a közadók módjára és tekintettel az 1890: XLIII. t.-c. rendelkezéseire (479. § és 494. § 5. bek.) e t.-c. 4. § 2. bek. szerint a bíróság éremleges határozatban egyelőre behajthatatlannak nyilvánítja a bűnügyi költséget, ha annak lerovása által a kötelezettnek vagy hozzátartozóinak föntartása veszélyeztetve volna. A r. b. bíróság hatásköréhez tartozó kihágások eseteiben e rendelkezések nem alkalmazandók.

2. A 234. § 1. bek. szerint a megállapított eljárási költség (210. §) minden megkülönböztetés nélkül a közadók módjára oly módon hajtandó be, mint a pénzbüntetés — azzal a különbséggel, hogy azt behajthatatlansága esetén elzárással vagy közmunkával helyettesíteni nem lehet. Ehhez képest a befizetett vagy behajtott összegből födözni kell:

a) a végrehajtási költséget;

b) a fölmerült állattartási költséget és hajtópénzt;

c) a kártérítési követelést és egyéb magánjogi igényt;

d) a többi eljárási költséget, így különösen: a tisztviselő költségeit, a magánvádló és sértett szükséges készkiadásait, a tanúk és szakértők stb. díjait s az egyes törvények vagy szabályokon alapuló külön eljárás költségeit (210. § 1—5. pont);

e) a pénzbüntetést.

Abból a körülményből, hogy a 234. § szerint a pénzbüntetés is a behajtott eljárási költségből födözendő: következik, hogy a pénzbüntetést az eljárási költséggel *együtt* kell behajtani. A § további rendelkezése, hogy a netalán még fönmaradó összeget a végrehajtást szenvedőnek vagy örököseinek kell kiszolgáltatni akkor

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

jön alkalmazásba, ha az árverésen eladott ingó vagy ingatlan vagyonból több pénz folyik be, mint amennyi a megitélt eljárási költség és pénzbüntetés födözésére szükséges.

3. Miután az eljárási költség behajtása is a közadók módjára történik (1883: XLIV. t.-c.) és igy azt az adóvégrehajtó eszközli: a 235. § szerint ennek kötelessége a behajtott összeget és a végrehajtási jegyzőkönyvet, esetleg az eredménytelen végrehajtásról szóló jegyzőkönyvet az I. foku r. b. bírósághoz 24 óra alatt beterjeszteni. E bíróság juttatja azután a behajtott összeget rendeltetése helyére, — igy különösen a hatósági pénztárba s azoknak a feleknek, kiket a behajtott pénzből valami megillet.

6. A megitélt magánjogi követelések behajtása.

236. §. A rendőri büntetőbíróság jogerős határozata a megállapított kártérítési követelés és egyéb magánjogi igény tekintetében végrehajtható közokirat.

A kártérítési követeléseknek és egyéb magánjogi igényeknek tekintetében a végrehajtást a közigazgatási hatóság hivatalból rendeli el, hacsak a jogosult fél a végrehajtás elrendelésének mellőzését nem kérte. E végrehajtás foganatosítása az elitélt ingó vagyonára a közadóknak végrehajtási úton való behajtására vonatkozó szabályok megfelelő alkalmazásával történik.

Az elitélt ingatlanára a végrehajtást az előbbi bekezdés esetében az elsőfokon eljárt közigazgatási hatóság a jogosultnak a polgári ügyekben követett végrehajtási eljárás szabályai értelmében előterjesztett kérelmére rendeli el és a végrehajtás foganatosítása végett a kérvénynek és a végrehajtást rendelő határozatnak átküldésével az illetékes kir. bíróságot mint telekkönyvi hatóságot keresi meg.

A magánjogi követelések tekintetében biztosítási

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

végrehajtásnak a fennálló külön törvények és egyéb jogszabályok értelmében van helye.

1. A megállapított kártérítési követelést és magánjogi igényt is vagy önként lefizeti az elitélt, vagy végrehajtás útján kell azt tőle behajtani. A jelen § ez utóbbi esetről szól.

2. Minthogy a kártérítési követelések és magánjogi igények tekintetében is hivatalból kell a végrehajtást elrendelni, ha a jogosult ennek mellőzését nem kérte, — s minthogy az ingókra vezetett végrehajtás itt is — miként a pénzbüntetésnél és eljárási költségnél — a közadók behajtásának módjára történik: ebből önként folyik, hogy az ingóságok lefoglalásáig és eladásáig a végrehajtás mind e költségek és követelések tekintetében egységesen folyik, s a befolyt összegből a kártérítési követelés és magánjogi igény is födözendő (234. §). Az eltérés egyfelől a pénzbüntetés és az eljárási költség, másfelől a magánjogi igény és kártérítési követelés végrehajtása közt akkor áll be, mikor az ingóságokra vezetett sikertelen végrehajtás után az ingatlanra kerül a sor.

3. Az elitélt *ingatlanára* irányuló végrehajtás a pénzbüntetés és eljárási költség tekintetében szintén hivatalból foganatosítandó (228. és 234. §-ok). Ellenben a kártérítési követelés és magánjogi igény tekintetében csak a jogosult kérelmére rendeli azt el az első foku r. b. bíróság. A kérelem alapja a r. b. bíróság jogerős határozata, mint végrehajtható közokirat (236. § 1. bek.). A jogosult ennek alapján a polgári ügyekben irányadó végrehajtási szabályok értelmében terjeszti elő kérelmét az elsőfokon eljárt r. b. bíróságnál, mely azután a végrehajtás foganatosítása végett az illetékes kir. bíróságot, mint telekkönyvi hatóságot keresi meg. Ettől kezdve a végrehajtás a polgári ügyekre nézve érvényes szabályok szerint folyik.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

MÁSODIK CÍM.

ELJÁRÁS A KÖZSÉGI BÍRÓSÁG ELŐTT.

I. A községi bíróság hatásköre és tagjai.

1. Hatáskör.

237. §. A községi bíróság, ha a följelentést nála terjesztik elő és eljárását a 238. § ki nem zárja, eljárhat a nagy- és kisközség területén elkövetett következő kisebb kihágások miatt:

1. mezőrendőri és erdei kihágások miatt, ha a megtérítendő érték és kár vagy a követelt kártérítés vagy kárdíj negyven korona értéket meg nem halad;

2. oly cselédügyi kihágások miatt, amelyekben a bíráskodásra a községi bíróságot a törvényhatóság a belügyminiszter jóváhagyásával, a gazdasági cselédtörvénybe (1907. évi XLV. t.-c.) ütköző kihágások eseteiben pedig a földmívelésügyi és belügyminiszterek egyetértő jóváhagyásával följogosította.

238. §. A községi bíróság nem járhat el, ha a kihágásra a törvényben elzárás van megállapítva, vagy ha ugyanegy terhelt ellen egy vagy több kihágás miatt együttvéve negyven koronát meghaladó pénzbüntetést kellene kiszabni.

239. §. Területenkívüliséget, személyes mentességet vagy mentelmi jogot élvezőkkel, úgyszintén a

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

fegyveres erőnek és a csendőrségnek katonai büntető és fegyelmi szabályok alatt álló tagjaival szemben, valamint ismeretlen terhelt vagy ismeretlen helyen tartózkodó terhelt ellen a községi bíróság nem járhat el.

1. A községi bíróság hatáskörébe utalt kihágásokat illetőleg a következőket jegyezzük meg:

a) mezőrendőri kihágások eseteiben a községi bíróság jár el, ha a kár 40 koronát meg nem halad, vagy ha a károsult a törvényes kárdíjjal megelégszik (1894: XII. t.-c. 103. és 110. §-ok);

b) erdei kihágás miatt, ha a kár 10 frtot (= 20 koronát) felül nem halad, a községi bíró előtt is tehet a sértett panaszt (1879: XXXI. t.-c. 118. §);

c) a *cselédügyi* kihágások tekintetében az 1876: XIII. t.-c. 121. §-a fölhatalmazza a törvényhatóságokat, hogy a törvényben meghatározott egyes kihágásokat a belügyminiszter által jóváhagyandó szabályrendelettel a községi bíróság hatáskörébe utaljanak;

d) a *gazdasági cselédtörvénybe* ütköző kihágások tekintetében a törvényhatóság a földművelés és belügyminiszterek egyetértő jóváhagyása mellett alkothat oly szabályrendeletet, mellyel egyes községeket bizonyos kihágások fölötti bíráskodás jogával fölruház (1907 XLV. t.-c. 65. §).

Az *1901: XX. t.-c. 14. §-a* az *a)—c)* pont alatti kihágásokat illetőleg rendeli, hogy: mezőrendőri és erdei kihágási ügyekben, ha a kár vagy az 1894: XII. t.-c. 110. §-ában jelzett kárdíj 40 korona értéket meg nem halad: a följelentés a községi bírónál is megtehető; továbbá megtehető ez cselédügyi kihágások esetén is oly község bíróságánál, melyet a vármegyei törvényhatóság a belügyminiszter jóváhagyása mellett a cselédügyekben I. foku hatáskörrel ruházott föl.

E törvényen alapul a 237. §.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

2. A községi bíróság a 237. §-ban megjelölt kihágások eseteiben se járhat el:

a) ha a kihágásra a törvényben elzárásbüntetés van megállapítva;

b) ha *40 koronát* túlhaladó pénzbüntetést kellene kiszabni (238. §);

c) ha a kihágás elkövetője területenkivüliséget, személyes mentességet vagy mentelmi jogot élvez vagy ha a fegyveres-erőnek s a csendőrségnek tényleges szolgálatban álló tagja;

d) ha a terhelt ismeretlen vagy ismeretlen helyen tartózkodik (239. §).

Ez esetekben a közs. bíróság a nála tett följelentést az illetékes elsőfoku r. b. bírósághoz (1. §) teszi át (243. §). A *b)* alatt említett korlátozás nem zárja ki, hogy a közs. bíróság oly kihágás tárgyában járjon el, amelynek büntetése 40 koronát túlhalad, ha egyébként a kihágás hatásköréhez tartozik s 40 koronán aluli pénzbüntetés kiszabását látja indokoltnak.

2. Hatásköri és illetékességi összeütközés.

240. §. A községi bíróság hatáskörére vagy illetékességére nézve fölmerülő vitás kérdéseket a főszolgabíró, ha pedig ilyen kérdések különböző járások területéhez tartozó községi bíróságokra nézve merülnek föl, a felettes alispán, és ha a községi bíróságok nem egy vármegye hatósága alá tartoznak, a miniszter dönti el.

1. E § kiegészíti a jelen rendelet 10. §-át.

2. Amennyiben a miniszter által eldöntendő hatásköri vagy illetékességi összeütközés mezőrendőri vagy a gazdasági cselédtörvénybe ütköző kihágásokra nézve merül föl: ezek tárgyában a földmívelési miniszter, — az erdei és cselédrendőri kihágások eseteiben a belügyminiszter határoz.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

3. A községi bíróság tagjai.

241. §. A községi bíróság tagjai: nagyközségben a bíró az elüljáróság egy tagjával és a jegyzővel vagy helyettesével, kisközségben a bíró az elüljáróság két tagjával, akiknek egyike, ha jelen van, a körjegyző. A községi bírósághoz az elüljárósági tagokat évről-évre a bíró jelöli ki. A községi vagy körorvost a községi bíróság tagjául akarata ellenére nem szabad kijelölni.

A tárgyalásnál és itélethozásnál mind a három tagnak jelen kell lennie.

A községi bíróság szavazattöbbséggel határoz. Utoljára a bíró szavaz.

242. §. Az ügy elintézésében mint a községi bíróságnak tagja, nem vehet részt:

1. a sértett és a terhelt;

2. a sértettnek vagy a terheltnek egyenes ágbeli rokona, testvére, férje és jegyese.

Ha az előbbi bekezdés szerint a községi bíró nem vehetne részt az ügy elintézésében, az ügyet elsőfoku elbírálása végett a főszolgabíróhoz kell beterjeszteni.

Az ügy elintézéséből kizárt, úgyszintén a távollevő vagy a megjelenésben akadályozott tag helyett sürgős esetekben a tárgyalásra és itélethozásra a bíró esetenként a községi elüljáróságnak valamelyik más tagját hívja meg. Azokban a községekben, amelyekben több jegyző, vagy a jegyző mellett segédjegyző is van, ezek közül a kizárt vagy akadályozott jegyző helyett rendszerint a rangban legidősebbet kell meghívni.

1. A községi bíróság mint társas bíróság jár el. Ebből folyik, hogy a tárgyalásnál és itélethozásnál e bíróság tagjainak együtt jelen kell lenni.

2. A közs. bíróság *rendes tagjai:*

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

a) nagyközségekben: a bíró, a jegyző vagy helyettese s az elöljáróság egy tagja;

b) kisközségekben: a bíró s az elöljáróság két tagja — esetleg a körjegyző.

A közs. bíró elnöke a bíróságnak. Az ő részvétele nélkül nem működhetik az, s ennélfogva kizárása esetében (242. § 1. és 2. p.) a főszolgabíróhoz kell az ügyet beterjeszteni. A közs. elöljáró helyett — aki tagja a bíróságnak — kizárása vagy akadályoztatása esetében a közs. bíró más elöljárót hív meg. Ugyanő hívja meg az akadályozott vagy kizárt jegyző helyett a segédjegyzőt s ha többen volnának: ezek közül a rangidősebbet.

3. A közs. bíróság ügyvitelére vonatkozó rendelkezéseket l. Ü. Sz. 106—131. §.

4. A községi bíróság hatáskörébe nem tartozó ügy áttétele.

243. §. Ha a följelentett kihágásra elzárásbüntetés van a törvényben megállapítva, vagy negyven koronát meghaladó pénzbüntetést kellene kiszabni, vagy ha a följelentett kihágás elbírálása egyéb okból nem tartozik a községi bíróság hatáskörébe, vagy más bíróság hatáskörébe tartozó büntetendő cselekménnyel áll szoros összefüggésben, vagy ha a följelentés oly személy ellen irányul, aki ellen a községi bíróság el nem járhat, a följelentést az illetékes főszolgabíróhoz, kir. ügyészséghez vagy kir. járásbírósághoz kell beterjeszteni.

A főszolgabíró a hozzá fölterjesztett ügyet a községi bírósághoz vissza nem utasíthatja.

1. Egyes kihágások különböző szempontból nem tartoznak a közs. bíróság hatáskörébe. Ugyanis:

a) a közs. bíróság hatáskörébe utalt kihágás (237.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

§) e hatáskörből valamely oknál fogva ki van zárva (238. és 239. §-ok);

b) a közs. bíróság hatásköréhez utalt kihágás a törvényszék, vagy

c) a járásbíróság hatásköréhez tartozó más bűncselekménnyel van szoros összefüggésben.

Az *a)* pont esetében a főszolgabíróhoz, a *b)* pont esetében a kir. ügyészséghez, a *c)* pont esetében a járásbírósághoz kell az ügyet áttenni.

2. Amennyiben a közs. bíróság hatásköréhez utalt kihágással összefüggő bűncselekmény tárgyában érdemleges tárgyalás és határozathozatal nélkül megszüntetik az eljárást: a kérdéses ügyet érdemleges elintézés végett vissza kell küldeni a közs. bírósághoz. A főszolgabíró azonban nem utasíthatja vissza a hozzá fölterjesztett ügyet.

II. A felek és a meghatalmazottak.

244. §. Felek e rendelet Második Címe értelmében: a sértett és a terhelt.

Sértett az erdő- és a mezőrendőri kihágások eseteiben az, aki a kárt szenvedte, a cselédügyi kihágásban pedig a gazda vagy a cseléd. Sértett e rendelet értelmében a sértettnek törvényes képviselője is.

Terhelt az, akit a kihágás miatt följelentettek.

245. §. A fél magát meghatalmazott által is képviseltetheti, aki ugyanazokat a jogokat gyakorolja, amelyek megbízóját megilletik.

Az ügy tárgyalásán meghatalmazottként nem járhat el az, aki a községi bíróság valamelyik tagjával a 242. § 2. pontjában megjelölt hozzátartozói viszonyban áll.

A meghatalmazás írásban adható vagy a községi bírónál szóval jelenthető be.

A szülőt gyermeke és viszont, a férjet felesége és viszont, a testvért testvére, a kiskorút és a gondno-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

koltat törvényes képviselője vagy ennek meghatalmazottja, a jogi személyt rendes jogi képviselője s végül a sértett erdőtulajdonost, birtokost, gazdát, erdőkezelőtisztje vagy más gazdasági kezelője (megbizottja) külön meghatalmazás nélkül is képviselheti.

A meghatalmazott részére költség senkivel szemben sem állapítható meg.

1. A közs. bíróság előtti eljárásban a vádat hivatalból senki se képviseli. Magánvádló sincs oly értelemben, hogy ez a sértett jogaitól különböző jogokat gyakorolhatna.

2. *Sértett* gyanánt vagy maga a károsult, illetőleg a cseléd vagy gazda, vagy ezek törvényes képviselője szerepelhet (244. § 2. bek.). A sértettet vagy törvényes képviselőjét úgy a följelentésnél, mint a tárgyaláson meghatalmazott is képviselheti (245. § 1—3. bek.). Meghatalmazás nélkül is képviselheti:

a) a szülő gyermekét, a férj feleségét, a testvér testvérét és viszont;

b) a gyám vagy gondnok a kiskorút, illetőleg a gondnokoltat;

c) jogi képviselője a jogi személyt;

d) az erdőkezelőtiszt vagy más gazdasági megbizott az erdőtulajdonost, illetőleg a gazdát erdei és mezőrendőri kihágások eseteiben (245. § 4. és 5. bek.).

3. A *terhelt* is képviseltetheti magát a tárgyaláson, amelyen ennélfogva személyesen megjelenni nem köteles. Képviselője vagy a védelmével megbízott egyén — aki nem ügyvéd is lehet — vagy az előbbi jegyzet *a)* és *b)* pontjaiban megjelölt valamely személy.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

III. Az eljárás megindítása; magánjogi igénykárbecslés.

1. Följelentés, magánindítvány, panasz.

246. §. A magánindítványra vagy panaszra üldözendő kihágások miatt az eljárást csak a jogosultnak vagy meghatalmazottjának indítványára vagy panaszára lehet folyamatba tenni; a hivatalból üldözendő kihágások miatt ellenben az eljárást bárkinek feljelentése alapján meg kell indítani.

Mező-, hegy- vagy erdőőrök által tett följelentésekről a sértettet értesíteni kell.

247. §. A följelentés (magánindítvány, panasz) akár szóval, akár írásban megtehető.

1. A közs. bíróság elé tartozó kihágások közül csak *magánindítványra* üldözhetők:

a) a mezőrendőri kihágások az 1894: XII. t.-c. 93. § eseteiben, — kivéve, ha a *c)* pont kihágása közterekeu vagy közutakon követtetett el — továbbá a 94. § *b), e), f), h)* pontjai s a 95. § *a), e), f), g), h), i)* és *n)* pontjai eseteiben;

b) az erdei kihágások — kivéve az 1879: XXXI. t.-c. 109., 110. és 116. §-aiban megjelölt veszélyes erdei kihágásokat;

c) a gazdasági cselédtörvénybe ütköző kihágások — kivéve az 1907: XLV. t.-c. 3., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 13., 24., 29., 30., 33., 34., 35., 41., 51., 52., 53., továbbá az 57. § II. p. s az 58. § eseteit.

Az 1876: XIII. t.-c. a cselédrendőri kihágásokat illetőleg nem említi sem azt, hogy hivatalból, sem azt, hogy indítványra üldözendők. E kihágások természetéből következik azonban, hogy azok üldözése a cseléd vagy a gazda *panaszától* függ. A 120. § 2. bek. „panaszosnak" nevezi, ki cselédr. kihágás miatt följelentést tesz. Itt

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

tehát az indítványt panasz helyettesíti, ami azonban a dolog lényegén mitse változtat. Mindkét esetben a Btk. 112—116. §-ai irányadók.

2. Az előbbi pont alatt említett mezei, erdei és gazdasági cselédkihágások közül azok, amelyek ott kiemelve nincsenek, *hivatalból* üldözendők. Ezek tehát *följelentés* tárgyai. A följelentést a sértett vagy valamely hivatalos közeg (mező-, hegy- vagy erdőőr) vagy *bárki* más megteheti (246. § 1. bek.).

2. Magánjogi igény.

248. §. A sértett a községi bíróság előtt egyúttal a kihágásból származó kárának megtérítését is vagy e helyett mezőrendőri kihágás esetében a törvényben megállapított kárdíját követelheti, ha a kár vagy a kárdíj negyven korona értéket meg nem halad vagy meghalad ugyan, de a sértett ennél többet nem igényel.

Ha a sértett mezőrendőri kihágás által okozott kár megtérítése helyett a kárdíjjal megelégszik, ezen felül, még kárkövetelést nem érvényesíthet. A kárdíj csak a kihágás elkövetésétől számítandó négy héten belül, ezen határidőn túl pedig csak kártérítés követelhető.

Az 1907. évi XLV. t.-cikkben meghatározott magánjogi igények fölött a kihágási üggyel kapcsolatosan csak azok a községi bíróságok bíráskodhatnak, amelyekre a törvény 65. §-a alapján a közigazgatási bizottság megokolt fölterjesztésére a földmívelésügyi miniszter a belügyminiszterrel egyetértőleg, az elsőfoku közigazgatási hatóságokat megillető hatáskörnek ezt a részét átruházta.

1. A magánjogi igény tárgya mindegyik kihágás esetében a kihágásból származó kár. A kárt vagy maga a sértett állapítja meg vagy hivatalos kárbecslés útján

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

határozzák azt meg. Utóbbi iránt lásd a 249—250. §-okat. A sértett mindaddig érvényesítheti kártérítési igényét, míg a kihágás miatt följelentést, illetőleg indítványt tehet.

2. Mezőrendőri kihágásoknál a kihágás által okozott tényleges kárt a törvény által meghatározott *kárdíj* helyettesítheti. Az 1894: XII. t.-c. 110. § szerint a kárdíj egyszeres, ha a károsítás legelőn — kétszeres, ha a legeltetés bevetett vagy beültetett területen — háromszoros, ha az termény érésekor, bekerített helyen vagy éjjel történt. Az egyszeres kárdíj például 1 lóért vagy szarvasmarháért 1 korona, 1 sertésért 50 fillér. A kárdíj iránti igényt a 109. § 2. bek. szerint 4 hét alatt kell előterjeszteni. Ezen időn túl a sértett csak tényleges kára megtérítését követelheti. A közs. bíróság a kihágással kapcsolatban csak akkor ítélheti meg a kárdíjt, ha az 40 koronát túl nem halad vagy ha azt a sértett 40 koronára leszállítja.

3. A gazdasági cselédtörvénybe (1907: XLV. t.-c.) ütköző kihágás által okozott kár megítélése nem tartozik a közs. bíróság hatásköréhez már annálfogva, mert egyes kihágások fölötti bíráskodás hatásköréhez van utalva. A kihágások tárgyában való bíráskodás-jogával ugyanis az 1907: XLV. t.-c. *65. §-a* szerint — utalással az 1901 XX. t.-c. 14. §-ára — a *törvényhatóság* ruházza föl a közs. bíróságot; ellenben az elsőfoku közig. hatóságot megillető azzal a joggal, hogy 100 koronát túl nem haladó kárkövetelés tárgyában eljárjon (62. és 63. §), ugyane § szerint csak a *földmivelési miniszter* ruházhatja föl a közs. bíróságot. Utóbbinak hatásköréhez tehát „a kihágási üggyel kapcsolatosan" akkor tartozik a 100 koronát túl nem haladó magánjogi igény fölötti bíráskodás, ha amellett, hogy a törvényhatóságtól egyes kihágások fölötti bíráskodásra fölhatalmazást nyert, egyszersmind följogosította a földm. miniszter, hogy a

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

kérdéses kihágásokkal kapcsolatos kárkövetelések fölött is bíráskodjék.

3. Kárbecslés; bizonyos tárgyak lefoglalása és értékesítése.

249. §. A községi bíróság előtt a tárgyalást megelőző eljárásnak csak akkor van helye, ha az okozott kárt becslés útján kell megállapítani, vagy ha eltulajdonított tárgyakat vagy bűnjeleket kell lefoglalni vagy ilyeneket kell értékesíteni.

250. §. Mezőrendőri kihágás esetében a bejelentett kárt elsősorban az a mező- vagy hegyőr becsüli meg, akinek felügyelete alá tartozó területen a károsítás történt.

A becslést teljesítő őr a becslés eredményét írásban vagy szóval jelenti be a községi bírónak.

Ha a mező- vagy a hegyőrnek becslését a bejelentéstől számított három nap alatt a felek valamelyike kifogásolja, a kár becsértékének megállapítását elsősorban egyezségileg kell megkisérelni s ha ez nem sikerül, új becslést kell foganatosítani.

Az új becslés megejtésére úgy a kártevő, mint a károsult egy-egy becsüst jelöl meg. Ezekhez a községi bíró egy harmadik becsüst küld ki. Ha a becslést kérő félnek ellenfele becsüst kijelölni vonakodik, helyette a bíró küld ki ilyet. Ha a becsüsök a kár értékének meghatározásában megegyezni nem tudnak, akkor az egyes becsüsök által javasolt kárösszegeket össze kell adni, hárommal el kell osztani s az osztás eredménye adja a kár becsértékét.

Ha a kárt nem a mezőőr vagy a hegyőr jelentette be, a becslésre a községi bíró a mező- vagy a hegyőrt haladéktalanul utasítja, esetleg e helyett a becslést a károsult kívánságára az előbbi bekezdés szerint becsüsökkel foganatosíttatja.

Erdei kihágások esetében az eltulajdonított dolog értékét, a kártérítési összeget és a hajtópénzt a tör-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

vényhatósági érték- és árszabályzat szerint, az erdőtörvény (1879. évi XXXI. t.-c.) 111. §-ába ütköző cselekmények által okozott károkat pedig mindig szakértői becsü alapján kell megállapítani.

1. A közs. bíróság előtti eljárásban a följelentést rendszerint a tárgyalás (262. §) követi. Kivételesen már a tárgyalás előtt is intézkedni kell:

a) az eltulajdonított tárgyak, illetőleg bűnjelek lefoglalása vagy értékesítése;

b) a kár megbecslése iránt (249. §).

2. Cselédrendőri s a gazd. cselédtörvénybe ütköző kihágások eseteiben az a károsszeg irányadó, melyet a sértett előterjeszt és hitelt érdemlőleg bizonyít. Ez esetekben tehát a kár előzetes, hivatalos megbecslése nem szükséges. Ellenben megkívánja azt a törvény a mezőr. és az erdei kihágások eseteiben.

3. A mezőr. kihágás által okozott kárt vagy maga a sértett vagy a mező- illetőleg hegyőr jelenti be. Az utóbbiak által megbecsült és bejelentett kár irányadó, ha ezt a sértett vagy a terhelt *3 nap alatt* nem kifogásolja. Ellenkező esetben, ha az ellentétek kiegyenlítése nem sikerült, a 250. § 3. és 4. bek.-ben meghatározott módon új becslés eszközlendő. Ha pedig a sértett jelentette be a kárt: ez esetben a mező- vagy a hegyőr utólagos becslése is szükséges vagy, amennyiben a károsult kívánja: az új becslés a már említett módon (becsüsökkel) foganatosítandó. A mezőrendőri kár tehát mindig hivatalos becslés útján állapítandó meg. Ha azonban a károsult megelégszik a törvényes kárdíjjal: ez esetben a kárbecslés elmarad.

4. Erdei kihágások eseteiben is hivatalból kell a kárt megállapítani. Igy különösen:

a) a törvényhatósági érték és árszabályzat szerint állapítandó meg az eltulajdonított dolog értéke — az okozott kár és a hajtópénz;

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

b) szakértőknek kell megbecsülni az erdőtörvény 111. §-ába ütköző veszélyes erdei kihágás által okozott kárt.

Az *a)* pontban említett érték és árszabályzat akként keletkezik, hogy a közig. bizottság saját területére nézve egy vagy több ilyen árszabályt készít, mely a földm. miniszter jóváhagyása után közhírré teendő s *3 évenkint* megújítandó (Et. 85. §): Ily árszabály hiányában az érték és kár rendes becsü útján állapíttatik meg; legeltetési kihágás esetén azonban a kártérítési összeg a kihágásra megszabott pénzbüntetés (100. §) felénél, illetőleg annak teljes összegénél kevesebb nem lehet (102. §).

IV. A tárgyalást megelőző intézkedések.

1. Intézkedések a terhelt személye ellen.

251. §. Letartóztatást a községi bíróságnak nem szabad elrendelni.

A községi bíró azonban jogosítva van tettenkapás esetében a külföldi vagy lakással és foglalkozással nem bíró terheltet, ha esti vagy éjjeli órákban kisérték be, a másnap reggelre kitüzött tárgyalásig őrizet alatt tartani. A nappal előállított ilyen terhelt is az ugyanazon napra kitűzött tárgyalás idejéig a községházánál visszatartható.

Az ilyen terheltet, ha a pénzbüntetés és az okozott kár valószínü összegének megfelelő biztosítékot tett le, vagy tőle megfelelő zálogot vettek, szabadlábon kell hagyni.

1. Minthogy a közs. bíróság nem itélheti elzárásra a terheltet (238. §) ebből önként folyik, hogy annál kevésbbé rendelheti el előzetes letartóztatását. A tettenért külföldinek s a lakással és foglalkozással nem bíró terheltnek előzetes őrizetbevétele nem azonos az előzetes letartóztatással s így lehetőleg úgy foganatosítandó, hogy ennek jellegét föl ne öltse.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyülési Könyvtár (www.ogyk.hu)

A tettenkapás iránt l. a 73. § 2. jzetét. Az Et. 130. §-a is meghatározza a tettenkapást.

2. Lefoglalás.

252. §. A községi bírónak jogában áll a tettenkapott terhelttől bűnjelként vagy zálogként elvett állatokat és egyéb tárgyakat vagy a terhelt által elrejtett bűnjeleket lefoglalni, azokat esetleg elvitetni és elhelyezésükről gondoskodni; de házkutatást és személymotozást a községi bíróságnak elrendelnie tilos.

A lefoglalás tárgyában csak akkor kell írásbeli határozatot hozni, ha a lefoglalt állatokat vagy egyéb tárgyakat a terheltnél hagyják, vagy ha azokat harmadik személynél kell lefoglalni.

A határozatban világosan meg kell jelölni azokat az állatokat vagy egyéb tárgyakat, amelyeket lefoglalnak. Egyúttal figyelmeztetni kell ezek birtokosait, hogy a községi bíróság rendelkezéséig a lefoglalt, de náluk hagyott állatokat vagy egyéb tárgyakat el ne idegenítsék, mert ellenkező esetben az ebből származó összes károkért felelősséggel fognak tartozni.

Azokról a lefoglalásokról, amelyek tárgyában írásbeli határozatot nem hoztak, a terheltet szóval kell értesíteni.

1. A közs. bíróság előtti eljárásból a házkutatás és a személymotozás ki lévén zárva: ez még abból a célból se foganatosítható, hogy valamely egyébként lefoglalható tárgy lefoglaltassék.

2. A lefoglalás *tárgyai:*

a) a tettenkapott terhelttől bűnjelként vagy zálogként elvett állatok és tárgyak;

b) a terhelt által elrejtett bűnjelek (252. § 1. bek.).

Az állatok lefoglalása különösen mezei és erdei kártétel esetén fordul elő. Így különösen a Mrt. 86—90. §-ok intézkednek a kártevő állatok behajtásáról, ill. el-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

pusztitásáról (90. §) s a tettenkapott terheltnél talált tárgyak és eszközök (szerszámok) zálogbavételéről és lefoglalásáról. Hasonló rendelkezéseket tartalmaznak az Et. 146—149. §-ai.

3. Ha a tárgyak vagy bünjelek lefoglalása után az ügynek a főszolgabíróhoz való áttétele válik szükségessé: a beterjesztésben a lefoglalt tárgyakat és bünjeleket is pontosan meg kell jelölni. Ily esetben a lefoglalásnak külön irásba foglalása mellőzhető.

3. Bűnjelek és zálogtárgyak őrizetbevétele és kezelése.

253. §. A bűnjelként vagy zálogként lefoglalt állatok és egyéb tárgyak őrizetbe vétele iránt a községi bíró intézkedik. Az állatokat tartás végett, ha a községnek erre a célra alkalmas helyisége nincs, a község valamelyik megbízható lakosánál kell elhelyezni.

A községi bíró az őrizetbe vételről a sértettet és a lefoglalt állatok vagy egyéb tárgyak tulajdonosát negyvennyolc óra alatt értesíteni köteles s egyúttal: *a)* figyelmezteti a sértettet, hogy ha igényeit az értesítéstől számított nyolc nap alatt nem érvényesíti, az őrizetbe vett állatok és egyéb tárgyak a tulajdonosnak ki fognak adatni; *b)* fölhívja a tulajdonost, hogy a fölhívástól számított nyolc nap alatt az okozott kárnak és költségnek megfelelő biztosítékot tegyen le, mert különben, ha a sértett igényeit érvényesíti, az őrizetbe vett állatok és egyéb tárgyak nyilvános árverésen esetleg el fognak adatni.

254. §. Ha a sértett a megszabott határidő alatt igényét érvényesíti, a községi bíró az okozott kárra nézve a sértett és a lefoglalt állatok vagy egyéb tárgyak tulajdonosa között az egyezséget megkisérli. Ha a tulajdonos az egyezségileg megállapított és az okozott költségekre is kiterjedő kötelezettségének megfelel, vagy egyezség hiányában a községi bíró

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

által a kár valószínü összegéhez és a fölmerült költségekhez képest megszabott biztosítékot leteszi: a lefoglalt állatokat és egyéb tárgyakat a tulajdonosnak ki kell adni.

Ki kell ezeket adni a tulajdonosnak akkor is, ha a sértett igényét a megszabott határidő alatt nem érvényesíti, föltéve, hogy a tulajdonos a fölmerült költségeket megtéríti.

Ha a sértett igényeit a megszabott határidő alatt érvényesítette, de a lefoglalt állatok és egyéb tárgyak tulajdonosa nem jelentkezett vagy a megállapított biztosítékot le nem tette, úgyszintén akkor is, ha a sértett igényeit nem érvényesítette ugyan, de a tulajdonos a felmerült költségeket megtéríteni vonakodik: a lefoglalt állatokat és egyéb tárgyakat nyilvános árverésen el kell adni.

Romlandó tárgyakat azonnal el kell árverezni.

Az árverésen befolyt pénzt a tartási és őrzési költség, a hajtópénz, — amennyiben a sértett igényét érvényesítette — az okozott kár vagy a követelt kárdíj és a még fel nem említett költség megfizetésére kell fordítani. Az ezek levonása után még fennmaradó összegből annyit kell visszatartani, amennyi a pénzbüntetés valószinű összegének fedezésére szükséges. A lefoglalt állatok és egyéb tárgyak közül, ha tulajdonosuk ismeretes, csak annyit kell elárverezni, amennyinek vételárából ezek az összegek fedezetet nyernek; az esetleges árverés alá nem került állatokat és egyéb tárgyakat és a fennmaradó összeget a tulajdonosnak elismervény mellett ki kell adni.

255. §. Ha a bűnjelként vagy zálogként lefoglalt állatok vagy egyéb tárgyak tulajdonosa ismeretlen vagy ha ismeretlen helyen tartózkodik, a 253. § második bekezdésében említett felhivást a községben, nagyobb értékű állatoknál vagy más ily tárgyaknál pedig a szomszédos községekben is a szokásos módon közhirré kell tenni.

Ha a tulajdonos az árverésig nem jelentkezett, a

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

lefoglalt állatokat és egyéb tárgyakat mind el kell árverezni és a befolyt összegből a kártérítés és a fölmerült költségek fedezete után fennmaradó részt jelentés kiséretében a főszolgabíróhoz kell beküldeni.

256. §. Az árverésről jegyzőkönyvet kell készíteni s azt az iratokhoz kell csatolni.

1. E §-ok összefüggnek az erdő- és mezőr. törvény megfelelő rendelkezéseivel. Igy különösen:

a) az Et. szerint a rendőri vagy erdei közegek a behajtott állatokat 48 óráig — a lefoglalt tárgyakat 14 napig visszatarthatják, — ez időn túl azonban, ha tulajdonosuk ki nem váltja: kötelesek a közs. előljáróságnak átadni, mely azt mindaddig megőrizni és föntartani köteles, míg a kihágás fölött itélő bíróság nem rendelkezik (146., 147. §-ok);

b) a Mrt. szerint a magánmezőőr vagy a földbirtokos (bérlő), illetőleg ennek alkalmazottja vagy családtagja által behajtott állatok és lefoglalt tárgyak 3 napig visszatarthatók, ez időn túl azonban — ha tulajdonosuk ki nem váltja — kötelesek azokat a közs. előljáróságnak átadni. A községi mezőőr a lefoglalt állatokat vagy tárgyakat közvetlen a közs. előljáróságnak adja át (87—89. §-ok); a közs. előljáróság a lefoglalt állat vagy tárgy tulajdonosát és a károsultat 48 óra alatt értesíti s ha az utóbbi kártérítési igényét 8 nap alatt nem érvényesíti: az állatot vagy tárgyat tulajdonosának kiadja, ellenkező esetben megkisérli köztük a békés kiegyezést és ha ez nem sikerül: a lefoglalt állatot vagy tárgyat biztosíték mellett kiadja tulajdonosának vagy nyilvános árverésen eladatja, ha a tulajdonos nem jelentkezett vagy biztosítékot nem adott (104—107. §). A fönnebbi §-ok a Mrt. e rendelkezésein alapulnak.

2. A lefoglalt állatok és tárgyak őrizetbevételén túl (253. § 1. bek.) kétféle módon folyik tovább az eljá-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

rás ahhoz képest, amint a lefoglalt állat vagy tárgy tulajdonosa ismert vagy ismeretlen.

3. Ha a lefoglalt állat vagy tárgy tulajdonosa *ismert*, a közs. bíróság a következő intézkedéseket teszi:

a) 48 óra alatt értesíti a sértettet és a tulajdonost (253. § 2. bek.);

b) a lefoglalt állatot vagy tárgyat kiadja tulajdonosának, ha: a sértett igényét 8 nap alatt bejelentette — erre nézve a lefoglalt állat vagy tárgy tulajdonosával kiegyezett s az utóbbi az egyezségnek eleget tesz; ha a tulajdonos egyezség hiányában a közs. bíró által megszabott biztosítékot leteszi; ha a sértett igényét 8 nap alatt be nem jelenti s a tulajdonos a fölmerült költségeket megtéríti; ha az árverés után valamely állat vagy tárgy eladatlan maradt;

c) a lefoglalt állatot vagy tárgyat nyilvános árverésen eladatja, ha: a sértett igényét 8 nap alatt bejelentette, de az állat vagy tárgy tulajdonosa nem jelentkezett, — ha jelentkezett ugyan, de a biztosítékot nem tette le, — ha a sértett igényét nem érvényesítette, de a tulajdonos nem téríti meg a költségeket, — ha a tárgyak romlandók.

4. Ha a lefoglalt állat vagy tárgy tulajdonosa *ismeretlen:* a közs. bíróság a következő módon jár el:

a) az állat vagy tárgy tulajdonosát illetőleg a 253. §-ban említett értesítésnek megfelelő fölhívást tesz közzé a községben, illetőleg a szomszédos községekben is;

b) a sértettet ugyanez idő alatt a 253. § *a)* pontja értelmében értesíti;

c) 8 nap eltelte után, — akár jelentette be igényét a sértett, akár nem, — a lefoglalt állatokat és tárgyakat nyilvános árverésen eladatja, ha tulajdonosuk az árverés napjáig sem jelentkezik.

Amennyiben a tulajdonos időközben jelentkezett: a további eljárás akként folyik, mint a 254. § esetében.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

5. Az állatok és tárgyak elárverezése s a befolyt vételár hováfordítása tekintetében is különbséget tesz az, ha tulajdonosuk ismeretes vagy ismeretlen. Igy különösen:

a) ha ismeretes a tulajdonos, csak annyi állatot, illetőleg tárgyat kell elárverezni, amennyiből a kár, költség és pénzbüntetés födözetet nyer (254. § 5. bek.), — ha pedig ismeretlen: a lefoglalt állatokat és tárgyakat mind el kell árverezni (255. § 2. bek.).

b) az előbbi esetben a vételár fönmaradó összege a tulajdonosnak kiadandó, — az utóbbiban a főszolgabíróhoz kell azt beküldeni.

4. Tárgyalási határnap kitűzése, idézés és a meg nem jelenés következményei.

257. §. Ha a községi bíró megállapítja, hogy a kihágás a községi bíróság hatáskörébe tartozik és az eljárás megindításának akadálya nincs, az ügy tárgyalására határnapot tűz ki. A határnapot a feljelentés (indítvány, panasz) megtétele után lehető rövid időre legkésőbb 15 napon belül kell kitűzni.

258. §. A tárgyalásra a terheltet, a sértettet, a bejelentett tanukat és szükség esetében a feljelentőt is meg kell idézni.

Tanukul csak oly egyéneket kell megidézni, akik az ügy lényeges körülményeiről tehetnek vallomást s a kiknek vallomására feltétlenül szükség van.

259. §. Ha a felek a községi bíróság előtt idézés nélkül megjelentek vagy nyomban előhívhatók, vagy ha az előállított terhelt a kihágás elkövetését beismeri, a tárgyalás nyomban megtartható.

260. §. Az idézés idézőlevéllel történik, amelyet a bíró vagy helyette a községi (kör) jegyző ír alá.

Az idézőlevelet a közigazgatási kézbesítés szabályai szerint kell kézbesíteni.

A fegyveres erőnek, a csendőrségnek, a rendőrség-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

nek és a pénzügyőrségnek tényleges szolgálatban álló tagját csak felebbvaló hatósága útján szabad megidézni.

Ha az, akit megidéznek, oly közszolgálatban áll, vagy oly magánvállalatnál van alkalmazva, amelynél helyettesítése a kihallgatás ideje alatt a közérdek szempontjából szükséges, megidézéséről felebbvalóját egyidejűleg értesíteni kell.

261. §. 1. Ha az elkövetett kihágás csak a sértett indítványára (panaszára) büntethető és a szabályszerűen megidézett sértett a tárgyaláson sem személyesen meg nem jelenik, sem magát meghatalmazottal nem képviselteti és elmaradását előzetesen ki nem menti, az eljárást meg kell szüntetni s a sértettet a felmerült eljárási költségekben el kell marasztalni. Ha a sértett távolmaradását kimentette és a tényállás távollétében is tisztázható, a tárgyalást nélküle is meg kell tartani és a kiderített tényállás alapján határozatot kell hozni.

Ha ellenben a kihágás hivatalból üldözendő, a szabályszerűen megidézett sértettnek és meghatalmazottjának elmaradása az ügy tárgyalását nem akadályozza, de a sértett magánjogi igénye csak a terhelt által nem kifogásolt összegben ítélhető meg.

2. Ha a tárgyaláson a szabályszerűen megidézett tanu nem jelent meg és elmaradását ki nem menti, őt — amennyiben kihallgatása szükségesnek mutatkozik — elzárásra át nem változtatható 10 koronáig terjedhető pénzbírság terhével új határnapra kell megidézni.

Ha a tanu az ismételt idézésre sem jelent meg s elmaradását nem igazolta, a községi bíró őt elővezettetheti és az idézésben kiszabott pénzbírság behajtását elrendeli s ezenfelül az elővezetés költségében is elmarasztalja.

A tanu elővezetését írásbeli határozattal kell elrendelni s azt a bíró, ha a tanu helyben lakik, a községi közegekkel foganatosítja, ha pedig a tanu

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

a községi bíróság területén kívül lakik, az elővezettetés elrendelésére a bíró a főszolgabírót kéri fel. Az elővezetést foganatosító közeg kíméletesen s lehetőleg feltünés nélkül köteles eljárni.

3. Ha a terhelt nem jelenik meg, a tárgyalás távollétében is megtartható.

4. A sértettnek és a terheltnek elővezetését a községi bíróság nem rendelheti el. Ha meghallgatásuk nélkül a tényállás nem tisztázható, az ügyet elsőfoku elbírálás végett a főszolgabíróhoz kell beterjeszteni.

1. A közs. bíróság előtti tárgyalás vagy a kihágás elkövetése után nyomban vagy a kitűzött tárgyalási határnapon tartandó meg. Az előbbinek föltételeit a 259. § határozza meg. Amennyiben e föltételek egyike vagy másika hiányzik: a tárgyalás csak határnap kitűzésével tartható meg.

A közs. bíróság eljárásának kívánatos gyorsasága hozza magával, hogy a tárgyalás határnapját legkésőbb a följelentéstől számított 15 napon belül kell kitűzni. E határnapra a 260. §-ban meghatározott módon megidézendők: *a)* a terhelt, *b)* a sértett, *c)* a bejelentett tanuk, *d)* szükség esetén a följelentő (258. § 1. bek.). Utóbbi akkor idézendő, ha egyszersmind tanuja a kihágásnak, aminő pl. a mező- vagy erdőőr lehet.

3. Ha a megidézettek valamelyike nem jelenik meg a tárgyaláson: ennek különböző következménye van. Igy különösen:

a) ha a *terhelt* nem jelenik meg: ez nem akadályozza a tárgyalás megtartását, kivéve, ha jelenléte a tényállás tisztázásához szükséges, mely esetben azonban a közs. bíróság nem vezettetheti elő a terheltet, hanem köteles az ügyet a főszolgabíróhoz áttenni (261. § 3. és 4. pont);

b) ha az indítványra vagy panasztételre jogosult *sértett* nem jelent meg s elmaradását ki nem menti:

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

őt az eljárás megszüntetése mellett a költségekben marasztalni kell, — ha pedig elmaradását kimentette: a tárgyalás távollétében is megtartandó, kivéve, ha jelenléte a tényállás tisztázásához szükséges, mely esetben az ügyet a főszolgabíróhoz kell áttenni (261. § 1. és 4. pont);

c) ha a *sértett* hivatalból üldözendő kihágás esetében nem jelent meg: az ügy magánjogi igénye tekintetében is letárgyalandó, — kivéve, ha a tárgyalás meghallgatása nélkül nem tartható meg (261. § 1. és 4. p.);

d) ha a *tanu* igazolatlanul elmarad s kihallgatása szükséges: pénzbirság terhével új határnapra idézendő, — ha pedig ekkor se jelent meg: az újabb tárgyalásra elővezethető, a korábban kiszabott pénzbirság ellene végrehajtandó s a költségek viselésére kötelezendő (261. § 2. p.).

V. A tárgyalás és határozathozatal.

1. A tárgyalás menete.

262. §. A tárgyalás szóbeli és nyilvános.

Az ügyet lehetőleg egy tárgyaláson kell befejezni.

Azt a felet, akinek hibájából a tárgyalást el kellett napolni, az okozott költségben el kell marasztalni.

A tárgyalást a községi bíró vezeti, ő gondoskodik a rendről és a bíróság iránti tisztelet fönntartásáról. A rendzavarókat, ha a rendreutasítás nem használ, a tárgyalási helyiségből kiutasíthatja.

A községi bíró azokat, akik illetlen magaviseletet tanusítanak, különösen a bírót, a felet vagy a meghatalmazottat, a tanut, a szakértőt vagy a becsüst megsértik: 10 koronáig terjedhető — elzárásra átváltoztatható — pénzbírsággal is sújthatja.

Ha katonai hatóságnak alávetett egyén zavarja a tárgyalást, vagy tanusít illetlen magaviseletet: az ily

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

egyén rendreutasítható és szükség esetében a tárgyalási helyiségből eltávolítható, de megbüntetése végett felebbvaló hatóságát kell megkeresni.

A hallgatóság közül bottal senkit sem, fegyverrel pedig csak azokat szabad a tárgyaló helyiségbe bocsátani, akik a fegyvert szolgálatuknál fogva viselik.

1. Az eljárás kívánatos gyorsaságából következik, hogy az ügyet egy tárgyaláson kell befejezni. A tárgyalás elhalasztására okul szolgálhat pld. az, ha az ügyre nézve lényeges tanu nem jelent meg, mely esetben az új határnapra idézendő (261. § 2. p.).

2. A tárgyalás alakszerűségei a következők:

a) a szóbeliség és nyilvánosság;

b) a tárgyalás rendje, — amelyre az elnöklő bíró ügyel, kinek joga van a rendzavarót kiutasítani, vagy 10 K-ig terj. pénzbirságra itélni, — kivéve, ha az illető a katonai hatóságnak alávetett egyén.

2. Egyezség.

263. §. Magánindítványra üldözendő kihágás esetében a községi bíró a tényállás ismertetése után a feleket a magánjogi igény tekintetében egyezségre hívja föl. Ha az egyezség létrejön, abban az eljárási költséget és a kár összegét számszerint ki kell tüntetni s fizetésük módját és határidejét szintén meg kell állapítani.

Egyezség negyven koronánál magasabb kárra vagy kárdíjra nem köthető.

Az egyezség hatálya a sértett magánjogi igényeire és az eljárási költségre nézve ugyanaz, mint a jogerős ítéleté. Ha a kötelezett kötelezettségének az egyezségben megállapított határidő alatt meg nem felel, az egyezség végrehajtható.

Ha az egyezség létrejön, a büntetőeljárást végzéssel meg kell szüntetni, ellenkező esetben a tárgyalást folytatni kell.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

1. *Egyezség* a sértett és a terhelt közt csak magánindítványra üldözendő kihágás esetében jöhet létre azzal a hatállyal, hogy az eljárás megszüntetendő. Hivatalból üldözendő kihágás esetén is kiegyezhetnek a felek a magánjogi igényre nézve, de ez a kihágás miatt indított eljárás folytatását és befejezését nem akadályozza.

2. Az egyezség tárgyai: *a)* a magánjogi igény (kár vagy kárdíj); *b)* az eljárási költség. Mindegyik tekintetében számszerűleg meg kell állapítani a fizetendő összeget s a fizetés módját. Az a körülmény, hogy a fizetésre kötelezett kellő időben nem fizet: csak azt eredményezi, hogy vele szemben az egyezség végrehajtható, de nem vonja maga után a kihágás tárgyában már megszüntetett eljárás továbbfolytatását.

3. A dolog természetéből következik, hogy amennyiben az egyezség nem sikerült: a magánindítványi kihágás miatt indított eljárást is folytatni kell.

3. Tárgyalás és határozathozatal a bizonyítás fölvétele nélkül, vagy bizonyítás fölvételével.

264. §. Ha a terhelt a tárgyalás során a kihágás elkövetését beismeri és a bizonyítás fölvétele a büntetés kiszabása végett sem szükséges, úgyszintén akkor is, ha a bűnösséget vagy büntetést kizáró ok fönnforgása kétségtelenül megállapítható, bizonyító eljárás mellőzésével ítéletet kell hozni.

265. §. Ha a terhelt a kihágás elkövetését tagadja, vagy ha a bizonyítási eljárás egyéb okból nem mellőzhető, a községi bíró a tanukat kihallgatja. A jelenlevő terhelt a tanuk vallomására észrevételeket tehet, a jelenlevő sértett pedig a terhelt védekezésére nyilatkozhatik.

Sem a felet, sem a tanút nem szabad megesketni. A tanuk eskü helyett lelkiismeretükre való hivatkozás mellett erősítik meg vallomásukat.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

A tanukhoz a felek rendszerint csak a bíró útján, az ő engedelmével azonban közvetlenül is intézhetnek kérdéseket.

1. A tárgyalás vagy a bizonyító eljárás mellőzésével (264. §), vagy a bizonyítékok fölvételével (tanuk kihallgatásával) tartandó meg (265. §).

2. Bizonyító eljárás mellőzésével tartandó meg a tárgyalás:

a) ha a terhelt a kihágást *beismeri* s a büntetés kiszabása végett se szükséges valamely bizonyíték fölvétele;

b) ha a bűnösséget vagy büntetést kizáró ok fönnforgása kétségtelen.

Bűnösséget kizáró ok pld. az öntudatlan állapot és elmezavar, — a ténybeli tévedés (Btk. 76. és 82. §ok), — büntetést kizáró ok pld. az elévülés (Ktk. 31. §), — magánindítvány (panasz) hiánya (Btk. 110. §) stb.

Bizonyítás fölvételével tartandó meg a tárgyalás:

a) ha a terhelt a kihágás elkövetését *tagadja;*

b) ha a bizonyítási eljárás egyéb okból, így például annálfogva nem mellőzhető, mert a bűnösséget vagy büntetést kizáró valamely ok fönnforgása csak tanuk kihallgatásával állapítható meg.

Szakértők kihallgatása — a kárbecslést kivéve — a közs. bíróság előtti eljárásban nem eszközölhető. Ha tehát pl. a terhelt elmeállapota csak orvosszakértői megfigyelés alapján ítélhető meg: ez esetben az ügyet a főszolgabíróhoz kell áttenni.

4. Tárgyalás viszontpanasz esetén.

266. §. Ha a tárgyalás során a terhelt a sértett ellen oly viszontpanaszt emel, amelynek elbírálása szintén a községi bíróság hatáskörébe tartozik, a viszontpanaszt a terhelt ellen a feljelentéssel együtt kell tárgyalni és eldönteni.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

1. A viszontpanasz különösen cselédrendőri kihágásoknál fordulhat elő.

2. Az egyik panasz visszavonása a másik panasz elbírálását nem akadályozza (269. § 2. bek.).

5. Határozathozatal.

267. §. A községi bíróság ítélettel vagy végzéssel határoz.

A községi bíróságnak büntetőparancsot nem szabad kibocsátania és a büntetés feltételes felfüggesztését nem szabad elrendelnie.

268. §. Az ítéletet a tárgyalás befejezése után azonnal meg kell hozni s a jelenlevő feleknek ki kell hirdetni.

A jelen nem lévő fél az ítélet kihirdetésére meghívható, vagy ehelyett az ítélet vele kézbesítővevénnyel írásban közölhető.

269. §. Ha a sértett indítványát (panaszát) az ítélet meghozatala előtt visszavonja, és a kihágás csak indítványára büntethető, nem kell ítéletet hozni, hanem a további eljárást végzéssel meg kell szüntetni és a sértettet a fölmerült költségben el kell marasztalni.

Viszontpanasz esetében az egyik panasz visszavonása a másik panasz elbírálását nem akadályozza.

270. §. Az ítélet felmentő vagy büntető.

Minden ítéletnek tartalmaznia kell: a községi bíróság megnevezését, a terhelt nevét, korát, vallását, valamint állását vagy foglalkozását, esetleg más hasonló nevü egyéntől megkülönböztető melléknevét vagy jelzőjét.

Ezenfelül a büntetőítéletnek tartalmaznia kell:

1. a törvénynek azt a §-át, amelynek alapján a bíróság a büntetést kiszabta;

2. a kiszabott pénzbüntetés összegét, valamint annak a meghatározását, hogy a pénzbüntetés behajthatatlansága esetében minő tartamu elzárás, vagy a

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

törvény által megengedett esetben minő tartamu közmunka lép a pénzbüntetés helyébe;

3. a megitélt kár, eltulajdonított érték és kárdíj összegét;

4. az állattartás, a hajtópénz és a többi eljárási költség összegének és annak a megállapítását, hogy azokat ki és mennyiben viseli;

5. intézkedést az eljárás folyamán lefoglalt, valamint az itélethozatalig vissza nem adott bűnjelekről, zálogtárgyakról és egyéb letétekről.

A felmentő itéletben a felmentésen kívül intézkedni kell az eljárási költségekről, valamint az eljárás folyamán lefoglalt s az itélethozatalig még ki nem adott bűnjelekről, zálogtárgyakról és egyéb letétekről.

Felmentő itéletben nem szabad kárkövetelést vagy kárdíjat megállapítani és nem szabad a terheltet az eljárási költségek viselésére kötelezni: de családügyi kihágással kapcsolatban érvényesített magánjogi igény (248. § harmadik bekezdése) felől minden esetben határozni kell.

Minden itéletet röviden indokolni kell.

1. A végzés közbenszóló vagy érdemleges. Közbeszóló végzés pl. a tárgyalás kitűzése és elhalasztása. Érdemleges végzés az eljárás megszüntetése, a felek kiegyezése (263. §. ut. bek.), vagy az indítvány visszavonása alapján (269. § 1. bek.).

2. Itélet az ügy érdemében hozott határozat, amely fölmentő vagy büntető lehet.

3. Minden itéletnek tartalmaznia kell: *a)* a bíróság megnevezését, *b)* a terhelt személyi adatait (270. § 2. bek.). Ezenkívül minden itéletnek van rendelkező része és indokolása. Előbbiben a fölmentés vagy a bűnösség kimondása, — és az ezzel összefüggő rendelkezések, — utóbbiban a bizonyítékok foglaltatnak.

4. A büntetőitélet különös kellékei: *a)* a bűnösség ki-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

mondása a törvény §-ára való hivatkozással; *b)* a büntetés megállapítása, a behajthatatlan pénzbüntetést helyettesítő elzárás vagy közmunka föltüntetésével; *c)* a magánjogi igény megitélt összege; *d)* az eljárási költségről s a lefoglalt tárgyakról való intézkedés (270. § 1—5. p.). Mindezt a büntetőitélet rendelkező részének kell tartalmaznia.

5. Fölmentő itéletet akkor hoz a közs. bíróság, mikor kihágás nem forog fönn vagy nincs bebizonyitva a terhelt ellen. Az indítvány vagy panasz visszavonása esetében végzéssel meg kell szüntetni az eljárást. Amennyiben eljárási költség merült föl vagy bűnjelek és zálogtárgyak foglaltattak le, ezek iránt a fölmentő itéletben és az indítvány visszavonása folytán hozott megszüntető végzésben is intézkedni kell. Az eljárási költség megszüntetés esetén a sértettet terheli; fölmentés esetén a körülményekhez képest kell intézkedni.

VI. Jogorvoslat.

271. §. Az a fél, aki a községi bíróság itéletében vagy az eljárást megszüntető végzésében meg nem nyugszik, a határozat kihirdetését vagy kézbesítését követő naptól számított 15 nap alatt a községi bírónál szóval vagy irásban kérheti, hogy az ügyet új tárgyalás és határozathozatal végett az illetékes főszolgabíróhoz terjessze be.

A községi bírónak a kérelmet elkésés miatt sem szabad visszautasítania. Véletlen mulasztás esetében a fél késedelmét a főszolgabíró előtt igazolhatja.

A főszolgabíró ezekben az ügyekben a rendőri büntetőbíróságokra megállapított szabályok szerint jár el. Ily ügyekben az alispán határozatai ellen további fölebbvitelnek egyáltalán nincs helye.

Ha a községi bíróság az eljárást egyezség létrejötte vagy a magánindítvány vagy panasz visszavo-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

nása miatt szüntette meg, az ügyet a főszolgabíró elé vinni nem lehet.

1. A közs. bíróság előtti eljárásban *nincs* jogorvoslatnak helye a közbeszóló s az eljárást akár a felek kiegyezése, akár az indítvány visszavonása alapján hozott megszüntető *végzések* ellen.

2. Az itélet ellen sincs helye fölebbezésnek, hanem egyedüli jogorvoslat gyanánt csupán azt kérheti a fél, hogy az ügy új tárgyalás végett a *főszolgabíróhoz tétessék át*. Büntetőitélet esetén e kérést a terhelt, fölmentő itélet esetén a sértett fél terjesztheti elő. A kérelem alapjául az itélet bármely rendelkezése szolgálhat, amelyben az egyik vagy másik fél nincs megnyugodva.

3. A főszolgabíróhoz való áttételt az itélet kihirdetésétől vagy kézbesítésétől számított *15 nap alatt* kell kérni. Az itélet a tárgyaláson jelenlevő felekkel *kihirdetés*, a jelen nem levőkkel *kézbesítés* útján közöltetik (268. §). Ha a fél elkésve jelenti be a kérelmet: annak megitélése, hogy az mégis elfogadtatik-e, a *főszolgabíró* hatáskörébe tartozik. A közs. bíróság tehát köteles az elkésve bejelentett kérelem folytán is az ügyet a főszolgabíróhoz áttenni, a fél pedig itt késedelmét igazolhatja.

VII. Eljárási és egyéb költségek.

272. §. A községi bírósági eljárásban eljárási és egyéb költségek: a becslés költsége, az állattartási költség, a hajtópénz, a tanuk díjai és a végrehajtási költség.

A becslést teljesítők részére 2 koronánál magasabb díjat nem szabad megállapítani.

A behajtott vagy befogott állatok tartási költsége fejében a vármegye törvényhatósági bizottsága által megállapított összegek számíthatók fel.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

A hajtópénz nagyságának megállapítására a törvény rendelkezése irányadó.

Napidíj rendszerint csak a más községből megjelent tanunak állapítható meg, helybeli lakosnak csak akkor, ha az kizárólag napszámból él.

Oly megidézett tanuknak, akik napi- vagy hetibérből élnek és a tanuzás miatt aznapi keresetüktől egészben vagy részben elestek, úgyszintén földműveseknek, akik földjüket maguk művelik és kisiparosoknak napidíjul a helyi időszaki napszámnak, félnapra fél napszámnak megfelelő összeget, az erdőőrzési személyzetnek pedig az őket külön szabályaik értelmében megillető összeget kell megállapítani.

Az elővezetett tanunak díj nem jár.

Fuvarköltség helybelinek egyáltalában nem, más községbelinek pedig csak akkor állapítható meg, ha 8 kilométernél távolabb lakik.

273. §. A községi bírósági eljárás során felmerült eljárási és egyéb költségeket a községi bíró a jogosultaknak csak beszedésük után fizeti ki.

Becslés tárgya az eltulajdonított dolog értéke s a kihágás által okozott kár foganatosítása iránt lásd a 250. §-t.

2. *Állattartási költség* akkor merül föl, ha mezőrendőri vagy erdei kihágás esetén a mező- vagy erdőőr vagy a birtokos a tilosban talált állatot behajtja, ezeket bizonyos ideig a község vagy valamely magános eltartja (252. §). Ez alkalomból merül föl a *hajtópénz* is, melynek összegét a mezőrendőri és erdőtörvény határozzák meg.

3. A *tanuk díjai: a)* napidíj, *b)* fuvarköltség. A *napidíj* mértéke a tanu állása és foglalkozása szerint különbözik. Napidíj gyanánt általában a tanu állásához mért szükséges élelmezés és lakás költsége állapítandó meg (211. §); e rendszerinti napidíjat azonban a helyi

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

időszaki napszám helyettesíti azoknál, akik napi- vagy hetibérből élnek; földmívesek, vagy kisiparosok, — az erdőőri személyzetet illetőleg pedig az őket külön megillető díjak. *Fuvarköltség* az, amit a tanu kocsifuvarra, vasúti vagy hajózási díjra ad ki.

4. A *végrehajtási költség* iránt lásd alább a 276. §-t. E költség a végrehajtás során merül föl s az árverésen befolyt vételárból elsősorban vonatik le.

VIII. A határozat végrehajtása.

1. A végrehajtás föltételei.

274. §. A határozatot a községi bíró hivatalból hajtja végre.

A határozat csak jogerőre emelkedése után hajtható végre.

A községi bíróság határozata kihirdetését vagy kézbesítését követő naptól számított 15 nap elteltével emelkedik jogerőre, ha ez idő alatt a felek egyike sem kérte az ügynek a főszolgabíróhoz való beterjesztését.

1. A közs. bíróság által hozott végzés föltétlenül, az itélet pedig akkor hajtandó végre, ha jogerőre emelkedik.

2. Az itélet jogerőre emelkedésének föltétele az, hogy valamely fél az ügynek a főszolgabíróhoz való beterjesztését ne kérje. Ha ezt a fél elkésve kérte: az itélet akkor emelkedik jogerőre, mikor a főszolgabíró a hozzá áttett kérelmet — az ügy tárgyalása nélkül — visszautasította.

2. A végrehajtás módja.

275. §. Ha a kötelezett fél a községi bíróság határozatának jogerőre emelkedésétől számított 15 nap alatt kötelezettségének eleget nem tett, a kiszabott

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

pénzbüntetést vagy pénzbirságot, továbbá a megállapított állattartási díjat, hajtópénzt és eljárási költséget, valamint a károsultat illető kártérítési összeget vagy kárdíjat a közadók módjára kell behajtani.

A pénzbüntetés és a pénzbirság lefizetésére a községi bíró indokolt esetben két hónapig terjedhető halasztást adhat és a részletfizetést is megengedheti.

A végrehajtást a kötelezett fél ingó vagyonára (készpénz, követelés és egyéb ingóság) kell vezetni és mindaddig kell folytatni, míg az egész marasztalási összeg be nem folyt. Azok az ingóságok, amelyeknek lefoglalását a törvény tiltja, e végrehajtás alól is ki vannak véve.

Ingatlanra a pénzbüntetés, a pénzbirság és a költségek behajtása végett végrehajtást vezetni egyáltalában nem szabad, a károsultat illető kártérítési összeg vagy kárdíj behajtása végett pedig csak az 1877: XXII. t.-c. 86. §-ában meghatározott esetekben s az ott megszabott módon van megengedve.

1. Minthogy a közs. bíróság büntető ítéletének tárgya csak pénzbeli marasztalás (pénzbüntetés, kártérítés, eljárási költség stb.) lehet: a végrehajtás mindezek tekintetében egységesen történik. A befolyt összegből azután a jogosultak kielégítést nyernek (273. §), a fönnmaradó összeg pedig a pénzbüntetés fedezésére fordíttatik, illetőleg a végrehajtást szenvedettnek visszaadatik (254. § ut. bek.).

2. Általános szabály, hogy a marasztalási összegek a közadók módjára hajtandók be. Az ingóságokat illetőleg ez föltétlenül áll; az ingatlanra azonban csak a károsultat illető kártérítési összeg vagy kárdíj behajtása végett lehet az 1877: XXII. t.-c. 86. § korlátai közt végrehajtást vezetni.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

3. A végrehajtás útján befolyt pénz hovafordítása.

276. §. A végrehajtás útján befolyt összeget a végrehajtási költség, az állattartási költség, a hajtópénz, a kártérítési követelés és egyéb magánjogi igény, valamint a még fel nem említett eljárási költség és a pénzbüntetés vagy pénzbirság fedezésére kell fordítani. A fennmaradt összeget a félnek vagy igazolt örököseinek vissza kell adni. Az átvételt elismervénnyel kell nyugtázni, melyet az iratokhoz kell csatolni.

1. L. a 234. és 272. §-okat.

2. A befolyt pénzbüntetés, valamint az elkobzott és gazdátlan jószágok értékesítéséből befolyt pénzek felerészben a községi szegényalapot illetik, felerészben a pénzügyminiszter kezelése alá tartoznak (1901 : XX. t.-c. 23. §).

4. A pénzbüntetést helyettesítő elzárás és közmunka.

277. §. A pénzbüntetés helyett az ítéletben megállapított elzárásbüntetést vagy közmunkát kell foganatosítani, ha a pénzbüntetés behajtására irányuló végrehajtás eredménytelen maradt vagy ha nyilvánvaló, hogy a végrehajtás lefoglalható vagyon hiányában eredménytelen lenne és az elitélt a teljesítési határidő leteltével hozzá intézett felhívásra a pénzbüntetést 15 nap alatt le nem fizeti, vagy ha a pénzbüntetés behajtásának mellőzését maga az elitélt abból az okból kéri, hogy a behajtás neki vagy családjának aránytalan vagyoni hátrányt okozna.

A végrehajtás eredménytelenségét igazoló végrehajtási jegyzőkönyvet az iratokhoz kell csatolni.

Ha az elitélt a kiszabott közmunkát teljesíteni vo-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

nakodik: a közmunka helyett tartamának megfelelő elzárásbüntetést kell ellene foganatosítani.

278. §. A pénzbüntetést helyettesítő elzárásbüntetést a községi bíró hajtja végre.

Ha az elitélt a büntetés kiállása vagy a közmunka teljesítése végett idézésre meg nem jelent, a községi bíró elővezetését rendeli el.

Ha a községi bírónak kényszerítő eszközök nem állanak rendelkezésére, a főszolgabíró közbenjárását kéri ki.

279. §. A pénzbüntetést helyettesítő elzárást a községi fogházban, ilyennek hiányában a körjegyzőség székhelyén levő községi fogházban vagy a főszolgabíró székhelyén levő közigazgatási vagy a bírósági fogházban kell foganatosítani. Ha a büntetést nem községi fogházban hajtják végre, az elitéltet az elzárás tartamának pontos megjelölését magában foglaló jelentéssel a főszolgabíró elé kell állitani, aki ily esetben a büntetés végrehajtását a jelentés hátlapján igazolja s a jelentést a községi bírónak küldi vissza.

Az elitélt élelmezéséről az elzárás tartama alatt rendszerint maga köteles gondoskodni.

Az elitéltet a behajthatatlan pénzbüntetés helyett csak törvényes és az illető községben szokásos közmunka teljesítésére szabad kötelezni. A közmunkát személyesen kell teljesíteni.

280. §. A pénzbüntetést helyettesítő elzárásbüntetés foganatosítását el kell halasztani:

1. ha az elitélt, vagy a vele közös háztartásban élő családtag súlyos, vagy ragályos betegségben szenved, a beteg felgyógyulásáig;

2. ha az elitélt családtagja meghalt, a temetést követő 15 napra;

3. ha az elitélt nő előrehaladt terhes állapotban van, a szülés után felgyógyulásáig;

4. ha az elitélt részére a halasztás katonai vagy más közszolgálat érdekében szükséges;

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

5. ha kegyelmi kérvény alapján a miniszter a halasztást elrendelte.

A községi bíró más fontos okból is engedélyezhet halasztást, de csak egy ízben és legfeljebb két hétre.

Ha a községi bíró a halasztást megtagadja, vagy ha két hetet meghaladó halasztás szükséges, a halasztási kérelmet a községi bíró a főszolgabíróhoz terjeszti be, aki a kérelem felől a 221. § alkalmazásával végérvényesen határoz.

Ha a pénzbüntetés behajthatatlansága esetére az ítélet közmunkát állapított meg, annak a teljesítését a községi bíró egy éven belül mindaddig elhalasztha tja, amíg a közmunkára szükség és alkalom nyílik.

1. Az ítéletben meg kell állapitani, hogy a pénzbüntetést behajthatatlansága esetére hány napi elzárás vagy közmunka helyettesíti. E tekintetben a Ktk. 22. §-a s a közs. bíróság hatásköréhez tartozó kihágásokat megállapító törvények irányadók. Elzárás helyett közmunkával csak mezőrendőri kihágás esetén lehet a pénzbüntetést helyettesíteni.

2. A *pénzbüntetés behajthatatlannak* tekintendő: *a)* ha az elitélt a fölhívástól számított 15 nap alatt nem fizet; *b)* ha ezt követőleg a végrehajtás eredménytelen marad vagy vagyonhiány miatt el se rendeltetik; *c)* ha az elitélt maga kéri a behajtás mellőzését s ezt a bíróság indokoltnak tartja (277. § 1. bek.).

3. A közmunka helyett is elzárást kell végrehajtani, ha az elitélt azt nem teljesíti (277. § 3. bek.). Ez esetben 1 napi közmunka 1 napi elzárással helyettesítendő.

4. Az *elzárás* rendszerint azonnal végrehajtandó, mikor ennek föltétele beállott (2. jzet). Kivételesen el kell azt halasztani a 280. § 1—5. pontjai eseteiben az elhalasztás okának megszüneséig; méltánylást érdemlő okból elhalaszthatja azt a közs. bíró 14 napra, hosszabb időre pedig a főszolgabíró (280. § 2. és 3. bek.).

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyülési Könyvtár (www.ogyk.hu)

5. A *közmunka* is rendszerint azonnal végrehajtandó; a közs. bíró azonban 1 éven belül elhalaszthatja azt mindaddig, amíg a községben megfelelő közmunkára szükség és alkalom nyílik. (280. § ut. bek.).

IX. Az eljárás följegyzése.

281. §. A községi bírósági eljárás lényeges adatait és mozzanatait az ügyviteli szabályoknak megfelelően fel kell jegyezni.

1. Az Ü. Sz. 112—113. §-ai szerint minden kihágási ügyre nézve egy 4 oldalból álló *jegyzőkönyv* nyitandó, melynek első oldalán a szóbeli följelentés adatait, második oldalán a tárgyalást és annak eredményét, a harmadikon a végrehajtást kell följegyezni, míg a negyedik oldalon a jegyzőkönyvhöz csatolt iratok jegyzéke foglaltatik.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

HARMADIK CÍM.

ÉLETBELÉPTETŐ, ZÁRÓ ÉS ÁTMENETI RENDELKEZÉSEK.

1. A korábbi törvények és szabályok hatályon kívül helyezése.

282. §. E rendelet életbeléptének napjával az 1901 : XX. t.-c. 22. §-ában foglalt rendelkezés alapján hatályukat vesztik a törvényeknek, rendeleteknek és szabályrendeleteknek mindazok a rendelkezései, amelyek a közigazgatási hatóságok hatáskörébe utalt kihágási ügyekben követett rendőri büntető eljárásra vonatkoznak, akár megegyeznek, akár ellenkeznek e rendelet szabályaival, kivéve, ha azokra ez a rendelet kifejezetten utal.

Az előbbi bekezdésben megállapított korlátok közt hatályukat vesztik különösen:

a törvényeknek a közigazgatási hatóságok hatáskörébe tartozó kihágási ügyekben a felebbvitelre vonatkozó rendelkezései;

az egyes törvényekben a közigazgatási hatóságok hatáskörébe tartozó kihágási ügyekre nézve szabályozott eljárási módok;

a közigazgatási hatóságok hatáskörébe utalt kihágások eseteiben követendő eljárás tárgyában 1880. évi 38.547/B. M. szám alatt kiadott belügyminiszteri rendelet és utasítás;

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

az ezt a fölebbvitel tárgyában módosító 1890. évi 2608/eln. szám alatt kiadott belügyminiszteri rendelet;

az erdei kihágások tárgyalásánál követendő ügyrendtartás tárgyában 1881. évi 35.839/B. M. szám alatt kiadott rendelet;

az 1884: XVII. t.-cikkbe iktatott ipartörvény végrehajtása iránt 1884. évi 39.266. sz. a. kiadott földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszteri rendelet VI. fejezetének rendelkezései, amennyiben a kihágási ügyekben követendő eljárásra vonatkoznak;

a mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szóló 1894: XII. t.-c. végrehajtása iránt 1894. évi 48.000. sz. a. kiadott földmívelésügyi miniszteri rendelet XI. fejezete;

a munkaadók és a mezőgazdasági munkások közötti jogviszonyok szabályozásáról szóló 1898: II. t.-c. végrehajtása, továbbá az igazolványok kiállítása, az elveszett, megtelt vagy megsemmisült igazolványok megújítása körüli eljárás, valamint az eljárási szabályok tárgyában 1898. évi 2000/eln. sz. alatt kiadott földmívelésügyi miniszteri rendelet IV. fejezetének *A)* részében foglalt szabályok, amennyiben a kihágási ügyekben követendő eljárásra vonatkoznak;

a gazda és gazdasági cseléd közötti jogviszony szabályozásáról szóló 1907: XLV. t.-c. végrehajtása, továbbá a szolgálati cselédkönyvek kiállítása és az eljárási szabályok tárgyában 1907. évi 48.000 sz. a. kiadott földmívelésügyi miniszteri rendelet IV. fejezetében foglalt szabályok, a 31. § 4. és 7. pontjának kivételével, amennyiben a kihágási ügyekben követendő eljárásra vonatkoznak.

Az 1901: XX. t.-c. 13—16. §-ainak hatálybalépte következtében a korábbi törvényeknek azok a rendelkezései, amelyek a közigazgatási hatóságok hatáskörébe tartozó kihágási ügyekben bíráskodásra hiva-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

tott hatóságokat állapítanak meg, szintén hatályukat vesztik.

1. Az 1901 : XX. t.-c. 22. §-a fölhatalmazza a bel- és igazságügyminisztereket, hogy a közig. hatóságok hatáskörébe utalt kihágások tárgyában követendő eljárást: „tekintet nélkül az egyes törvényekben szabályozott eljárási módokra" — egységesen szabályozzák.

2. A korábbi törvények, rendeletek és szabályok közül azokat, amelyekre a jelen rendelet kifejezetten utal, amelyek tehát ezentúl is érvényben maradnak, az illető helyen ismertettük.

2. Átmeneti intézkedés a rendelet hatálybalépte előtt már megindított ügyekről.

283. §. E rendelet életbelépésének napjától kezdve a közigazgatási hatóságok hatáskörébe utalt kihágások miatt meginduló rendőri büntető eljárásban e rendelet szabályait kell alkalmazni.

E rendelet szabályait kell alkalmazni és az iratokat az e rendelet szerint illetékes rendőri büntetőbírósághoz kell áttenni azokban a folyamatban levő ügyekben is, amelyekben az idézőlevél e rendelet életbelépésének napjáig még kibocsátva nem lett; ellenben azokban az ügyekben, amelyekben az idézőlevél már ki lett bocsátva, az eddigi szabályok szerint kell a tárgyalást megtartani és a határozatot meghozni.

Az eddigi szabályok szerint hozott határozatok ellen a jelen rendelet szerint megengedett jogorvoslatoknak, és pedig e rendelet szabályai szerint van helye, hacsak az eddigi eljárási szabályokban megállapított jogorvoslati határidő e rendelet életbeléptének napja előtt még le nem járt. Jogorvoslatnak a jogerős határozatok kivételes felülvizsgálata (196. §) érdekében azonban csak az e rendelet életbelépte után folyamatba tett ügyekben van helye.

A jelen rendelet életbelépésének napja előtt a fe-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

lebbviteli hatóságokhoz már felterjesztett jogorvoslatokat az eddigi hatóságok az eddigi szabályok szerint intézik el; ellenben azt a felebbvitelt, amely az életbelépés napjáig felterjesztve nem lett, a jelen rendelet szerint illetékes felebbviteli hatósághoz kell felterjeszteni s e rendelet szabályai szerint kell elintézni akkor is, ha a felebbvitel az e rendelet életbeléptét megelőzőleg hozott akár első, akár másodfoku határozat ellen irányul.

A büntetések végrehajtása e rendelet szabályai szerint történik, hacsak a végrehajtás e rendelet életbelépte előtt megkezdve nem lett.

1. A jelen rendelet életbelépésének napjától kezdve a rendőri büntetőbíróság hatásköréhez tartozó kihágási ügyek kétféle elbánás alá esnek. Az ügyek egy részében föltétlenül e rendelet szabályai szerint kell eljárni, másrészében csak az eljárás bizonyos szakától kezdve történik ez meg.

2. Föltétlenül a jelen rendelet alkalmazandó ama kihágások tárgyában:

a) amelyekben a följelentés a rendelet életbelépésének napja után tétetett;

b) amelyek már korábban följelentettek, de amelyekben az idéző levél még nem lett kibocsátva.

3. A rendelet életbelépése előtt már folyamatba tett kihágási ügyeket illetőleg a következő lehetőségek fordulhatnak elő:

a) a tárgyalásra idézőlevél már ki lett bocsátva;

b) a határozat az eddigi szabályok szerint már meg van hozva, a jogorvoslati határidő azonban még nem járt le;

c) a határozat ellen megengedett jogorvoslati idő a korábbi szabályok szerint már lejárt;

d) a korábbi szabályok szerint megengedett fölebbvitel már be van jelentve, de a fölebbviteli hatósághoz még nincs fölterjesztve;

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

c) a fölebbviteli hatósághoz már fölterjesztetett az eddigi szabályok szerint megengedett jogorvoslat;

f) a büntetés végrehajtása még nem kezdetett meg;

g) a büntetés végrehajtása már megkezdetett.

Az *a)* pont esetében az eddigi szabályok szerint kell a tárgyalást megtartani s a határozatot meghozni; a *b)* pont esetében a jelen rendelet szerinti jogorvoslatok használhatók, míg a *c)* pont esetében ez ki van zárva; a *d)* pont esetében a fölebbvitelt a jelen rendelet szerint illetékes II. vagy III. foku hatósághoz kell fölterjeszteni; az *e)* pont esetében az ügyet az eddigi hatóságok az eddigi szabályok szerint vizsgálják felül; az *f)* pont esetében a jelen rendelet szerint, a *g)* pont esetében a korábbi szabályok értelmében kell a büntetést végrehajtani.

3. A rendelet életbelépésének ideje.

284. §. Ez a rendelet azon a napon lép életbe, amely nappal a minisztérium az 1901 : XX. t.-c. 13—22. §-ait életbe lépteti.

Fiume városában és kerületében ezt a rendeletet az ottani viszonyokhoz képest szükséges módosításokkal a minisztérium külön rendelettel lépteti életbe.

4. E rendelet alá nem tartozó ügyek.

285. §. A jövedéki kihágási ügyekre és a m. kir. révhivatal hatáskörébe utalt kihágási ügyekre ez a rendelet nem vonatkozik.

5. Ügyviteli szabályok.

286. §. Az ügyviteli szabályokat külön rendelet állapítja meg.

1. Az ügyviteli szabályokat a belügyminiszter 105.000/909. sz. rendelete tartalmazza. L. alább.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

B.

A RENDŐRI BÜNTETŐ ÜGYVITEL SZABÁLYAI.
(B. M. 105.000/909. SZ. RENDELET.)

ELSŐ CIM.

A RENDŐRI BÜNTETŐ BÍRÓSÁGOK ÜGYVITELE.

ELSŐ FEJEZET.

Ügyvitel az elsőfoku rendőri büntető bíróságnál.

1. Általános rendelkezések.

1. §. A közigazgatási hatóságok, mint rendőri büntetőbíróságok hatáskörébe utalt kihágási ügyek ellátásánál, amennyiben a rendőri büntető eljárás egységes szabályozása tárgyában 65.000/1909. B. M. szám alatt kiadott belügyminiszteri és igazságügyminiszteri rendelet (Rbsz.) és a jelen rendelet máskép nem intézkedik, a rendőri büntetőbíróságként eljáró közigazgatási hatóságra nézve irányadó általános (közigazgatási) ügyviteli szabályokat, a kihágási ügyekkel kapcsolatos pénzkezelésnél pedig a 127.000/1903. B. M. sz. rendelettel kiadott kihágási pénzkezelési szabályzatot (Kih. Pénzk. Szab.) kell megfelelően alkalmazni.

2. §. A kihágási ügyek ügyvitele közvetlenül a hatóság főnökének vezetése és ellenőrzése alatt áll, aki az ügyvitel körében a vezetése alatt álló rendőri bírákat utasításokkal is elláthatja. A bíráskodást azonban a rendőri büntetőbíró függetlenül gyakorolja.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

2. Iktatás.

3. §. A kihágási ügyeket egyéb ügyektől elkülönítve kell kezelni.

a) Kihágási iktatókönyv.

4. §. A kihágási ügyekről az I. számu minta szerint külön „Kihágási Iktatókönyv"-et kell készíteni. Az iktatókönyv céljára rendszerint öt-öt ívnyi füzeteket kell használni, amelyeket az év végéig folytatólagosan lapszámozni kell és a következő év elején be kell köttetni. A hivatalfőnök elrendelheti előre bekötött s esetleg több évre is szóló iktatókönyv használatát.

5. §. Az iktatókönyvbe tett bejegyzésen vakarással változtatni nem szabad.

Ha valamely téves bejegyzést törölni kell, ennek a téves bejegyzés áthúzásával úgy kell történnie, hogy a kitörölt bejegyzés olvasható maradjon.

6. §. Az iktatókönyvbe be kell iktatni minden kihágási ügyet, amely elbírálás végett a rendőri büntetőbíróság elé kerül.

Nem tekinthetők az ügyvitel szempontjából kihágási ügyeknek és nem szabad ebbe az iktatókönyvbe beiktatni az oly ügyeket, amelyekben a rendőri büntetőbíróság megkeresésre vagy hivatalból az ügy elbírálása nélkül csupán egyes hatósági cselekményeket végez (pl. tanukihallgatás, bűnjelek lefoglalása stb.). Az ily ügyekre vonatkozó iratokat az általános (közigazgatási) iktatókönyvbe kell beiktatni és az általános közigazgatási ügyviteli szabályok szerint kell kezelni.

Ott, ahol a nagyobb ügyforgalom ezt szükségessé teszi, a hivatalfőnök más hatóságok átiratainak (rendeleteinek, jelentéseinek stb.) nyilvántartása végett az idegen számokról mutató-jegyzék vezetését rendelheti el.

7. §. Minden kihágási ügyet akkor kell az iktatókönyvbe beiktatni, amikor a reá vonatkozó első ügy-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

darab (írásbeli feljelentés, szóbeli feljelentésről készült jegyzőkönyv, áttételt kimondó határozat vagy átirat stb.) az iktatóhivatalba beérkezik.

8. §. A kihágási ügy beiktatása alkalmával az iktatás alá kerülő ügydarabot el kell látni a 16. §-ban meghatározott jelzésekkel.

9. §. Az iktatókönyvnek 1—5. rovatát az ügy beiktatásakor kell kitölteni. Ha a rendőri büntetőbíró (1. rovat) a beiktatáskor még meg nem jelölhető, ezt a kiosztás után kell bejegyezni.

10. §. Az 1. rovatban az iktatószámok minden év január hó 1-től kezdve december hó 31-ig az 1. számtól felfelé szakadatlan sorrendben következnek.

Minden kihágási ügy külön-külön csupán egy iktatószámot kap a reá vonatkozó legelső ügydarab beérkezésének ideje szerint.

A kihágási ügyben utóbb érkező egyes ügydarabok (iratok, beadványok) új iktatószámot nem kapnak, hanem azokat az iktatókönyv 4. és 5. rovatába kell bevezetni (12. §).

Az ügy újrafelvétele iránt előterjesztett kérelmet azonban mindig mint új ügyet kell az iktatókönyvbe beiktatni.

11. §. A 2. rovatba a terhelt nevét kell beírni. Ha több terhelt van, nem szükséges valamennyinek nevét beírni, elég az elsőnek megnevezése és a többi terheltnek „és társa(i)" jelzéssel kitüntetése. Ha a terhelt ismeretlen, a 2. rovatba annak nevét kell beírni, akitől a feljelentés származik, vagy aki a kihágással sérelmet szenvedett. Ily esetben a név mellett fel kell jegyezni e szót: feljelentő vagy sértett.

12. §. Az ügyhöz tartozó egyes ügydarabokat a beérkezés sorrendjében külön sorszám (3. rov.) alatt a 4. és 5. rovatban kell feltüntetni. Az első sorszámot az az ügydarab kapja, amelyik a kihágási ügyet megindította.

Az ügydarab mellékletei, a külön sorszám alatt

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

bevezetett ügydarab elintézésére vonatkozó határozatok, a kézbesítési (térti-) vevények és szelvények nem kapnak külön sorszámot.

Nem mellékletet alkotó iratcsomó csatolása esetében a csatolt iratok csak egy sorszámot kapnak.

A felebbviteli hatóságtól leérkezett minden határozatot és egyéb iratot, amely a 4. és 5. rovatba még bejegyezve nincs, külön-külön sorszám alatt be kell jegyezni.

Ha az ügyben nyolcnál több ügydarabnak kell sorszámot nyernie, ezekről az iktató a 9. sorszámot nyert ügydarab beérkezésekor az iktatókönyv 3—6. rovatainak megfelelő rovatokkal ellátott iratjegyzéket készít, amelybe a fenti szabályok megfelelő alkalmazásával az ügyhöz tartozó összes ügydarabokat be kell jegyezni, tehát azokat is, amelyek az iktatókönyv 4. és 5. rovatában már bejegyezve vannak.

Az iratjegyzéket állandóan az iratcsomó mellett kell tartani. Az ügy iratainak felterjesztése vagy más hatósághoz visszavárólag elküldése esetén azonban az iratjegyzéket vissza kell tartani.

13. §. A 6. sz. Jegyzet rovat az iratok hollétének, egyes ügyek összefüggésének, az eljárás felfüggesztésének és más, az ügyvitel szempontjából jelentős s a többi rovatba nem tartozó adatnak feljegyzésére szolgál.

Az utóbb tárgytalanná vált feljegyzést keresztül kell húzni.

14. §. Az iktatókönyvet, a hivatalos órák alatt érkezett beadványok bevezetése után le kell zárni és a bevezetések helyességének ellenőrzése, valamint aláírás végett a hivatalos órák után vagy legkésőbb másnap reggel a hivatalfőnöknek be kell mutatni.

b) Kihágási mutatókönyv.

15. §. Az iktatókönyvvel párhuzamosan a II. minta szerint külön betűrendes „Kihágási Mutatókönyv"-et is kell vezetni.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

A mutatókönyv 1. rovatába a terhelt családi és utónevét kell bejegyezni.

Vezérszóul a terhelt családi neve és ha férjes nőről van szó, a férj családi neve is szolgál.

Ha ugyanabban az ügyben több terhelt van, a kihágási ügyet valamennyinek neve alatt be kell a mutatókönyvbe vezetni.

Ha több azonos nevü egyén fordul elő, a név mellé az illetőnek közhasználatban levő melléknevét, vagy esetleg lakóhelyét, életkorát, lakásának házszámát, házastársának nevét vagy más megkülönböztető jelet is oda kell írni.

Vezérszóul a terheltnek jelző-, elő- vagy melléknevét használni nem szabad. Ha többes nevü egyénnél kétes, hogy az egyik név jelző-, elő- vagy melléknév-e, mindegyik név vezérszavával kell az ügyet a mutatókönyvbe bejegyezni.

Ha valamely terhelt ellen több kihágási ügy van folyamatban, mindegyik ügyet külön rovatban kell kimutatni.

Ismeretlen terhelt ellen irányuló ügyben vezérszóul a feljelentő vagy az első helyen megnevezett sértett neve és esetleg az elkövetés helye szolgál s amellett a cselekmény elkövetésének idejét is meg kell jelölni. Ha utólag a terhelt neve kiderül, a mutatókönyvbe az ügyet ezen vezérszó alatt is be kell vezetni.

Ha az eredetileg feljelentetten fölül a tárgyalás során újabb terhelt vonatott eljárás alá, vagy ha kiderül, hogy a terheltnek más a neve, mint amelyen feljelentve lett: a rendőri büntetőbíró köteles a kezelőt utasítani, hogy az új nevet a mutatókönyvbe pótlólag jegyezze be.

A tárgyalás során rendbüntetésül pénzbüntetéssel büntetett egyén nevét, ha az a mutatókönyvbe még bejegyezve nem lenne, abba szintén be kell jegyezni. Ezen bejegyzés mellett zárjel közt annak a terheltnek nevét is be kell írni, akinek neve alatt az ügy be van iktatva.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

A 2. rovatban a kihágást kell röviden megnevezni.

A 3. rovatba csupán a kihágási ügynek iktatószámát kell bejegyezni az arra vonatkozó egyes ügyiratok sorszámainak feljegyzése nélkül.

Ahol az ügyek száma csekély, a mutatókönyv több évre szólhat. Ily mutatókönyvben az új év számát minden betűnél történt első bejegyzés elé a lap közepén ki kell tenni.

c) Ügyszám.

16. §. Az ügyhöz tartozó minden egyes ügydarabot (beadványt) az esetleg használatban levő bélyegző alkalmazásával az érkezés évének, hónapjának és napjának megjelölésével, valamint az ügyszámmal kell ellátni, amely utóbbi áll az évszámból, az iktatószámból és a sorszámból.

Az évszám és az iktatószám „kih." jelzéssel választandó el egymástól, míg a sorszámot az iktatószám alá törtszám alakjában kell írni (például: Érk. 1910 máj. 1. 1910. kih. 654/5.).

3. Az ügy elintézése.

a) Szóbeli feljelentés jegyzőkönyvbe foglalása.

17. §. A szóbeli feljelentéseket a rendőri büntetőbíró, vagy a hatóságnak a hivatalfőnök által kijelölt tisztviselője foglalja jegyzőkönyvbe.

Ily kijelölés hiányában vagy a kijelölt tag akadályoztatása esetében a feljelentést a hatóságnak bármely tagja jegyzőkönyvbe foglalhatja; ilyenkor azonban a jegyzőkönyvet a rendőri büntetőbíró láttamozza.

A külön elintézést igénylő ügyekre vonatkozó feljelentésről külön jegyzőkönyvet kell készíteni.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

b) Kiosztás.

18. §. A kihágási ügyeket a rendőri bírák között a hivatalfőnök osztja ki.

Ha ugyanazon egyén ellen több feljelentés érkezik, azokat rendszerint ugyanannak a rendőri büntetőbírónak kell kiosztani. Az iktatás alkalmával a mutatókönyvek alapján legalább két évre visszamenőleg meggyőződést kell szerezni arról, hogy a feljelentett ellen nem volt vagy nincs-e már eljárás folyamatban. Az e részben kiderített adatokat az iktató az ügyiratra feljegyzi.

A kiosztott ügy érdemi elbírálása a kijelölt rendőri büntetőbírótól csak akkor vehető el s osztható ki másnak, ha az kizárás vagy elfogultság miatt nem járhat el (Rbsz. 39—42. §-ai), vagy ha személyi állapotában oly változás állott be, úgyszintén akkor is, ha oly körülmény merült fel, amely őt az ügy elintézésére alkalmatlanná teszi vagy abban huzamosabban akadályozza.

19. §. Ott, ahol a rendőri büntető bíráskodást állandóan több tisztviselő látja el, a rendőri büntetőbírónak esetről-esetre kijelölése helyett a hivatalfőnök elrendelheti, hogy az ügyek az első helyen megnevezett terhelt nevének kezdőbetűje vagy ismeretlen terheltek elleni ügyben az elkövetés helye szerint, vagy pedig a rendőri büntetőbíróság területén levő községek vagy városrészek, vagy eleve megállapított más alkalmas rend szerint osztassanak fel.

c) Munkakönyv.

20. §. A kiosztott ügydarabot a rendőri büntetőbíró a III. sz. minta szerint vezetett „Munkakönyv" mellett veszi át. A soronkívüli elintézést igénylő ügydarabot beiktatása után azonnal el kell juttatni a rendőri büntetőbíróhoz. A többi ügydarabot a munkakönyvbe az iktató az ügyszámok sorrendjé-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

ben írja be és pedig elől azokat az ügydarabokat, amelyek már folyamatban levő kihágási ügyre vonatkoznak, ezek után pedig azokat, amelyek új kihágási ügyet indítanak meg. A rendőri büntetőbíró az ügydarabokat a kelet feltüntetésével átveszi s az átvételt a 3. rovatban aláírásával elismeri.

Az ügydarab elintézésének s illetőleg a kiadóhoz adásának napját a rendőri büntetőbíró a 4. rovatba jegyzi fel.

Az elintézett darabok átvételét a kiadó az 5. rovatban tett aláírásával ismeri el.

Abban az esetben, ha valamely ügydarab elintézése bármely okból más rendőri büntetőbíróra bizatnék, azt, hogy kinek és mikor adatott át az ügy, a munkakönyv jegyzetrovatában fel kell tüntetni.

d) Az elintézés sorrendje.

21. §. A sürgős természetü ügyeket soron kívül kell elintézni.

Soron kívül kell elintézni különösen minden olyan ügyet:

1. melynek soron kívüli elintézését törvény vagy rendelet kívánja;
2. melyet a hivatalfőnök „Ma“ vagy „S“ (sürgős) jelzéssel látott el;
3. melynek soron kívüli elintézését a felső hatóság elrendelte;
4. melyben letartóztatásban levő terhelt van érdekelve.

Soron kívül kell elintézni az ügyet akkor is, ha a rendőri büntetőbíró felismeri vagy a fél kérelméből kitünik, hogy az elintézés helyrehozhatatlan kár vagy veszély nélkül el nem halasztható.

Soron kívül kell továbbítani a nem illetékes hatósághoz érkezett beadványokat is.

A többi ügydarabot az ügyszámok sorrendjében kell elintézni.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

e) A hivatalfőnök ellenőrzési joga.

22. §. A hivatalfőnök nemcsak jogosítva van a munkakönyveket bármikor megtekinteni, az elintézés sorrendjének szabályszerűségét ellenőrizni, a hátralékos ügyek elintézését elrendelni és az elintézést gátló körülményekről felvilágosítást kívánni, hanem feladatában is áll évenkint legalább január, május és szeptember hónapok első felében az összes munkakönyveket megvizsgálni és ez alkalommal a szükséghez képest odahatni, hogy az ügyek általában gyors és az elévülés lehetőségét kizáró elintézésben részesüljenek.

f) Büntetőparancs kibocsátása.

23. §. A büntetőparancs (Rbsz. harmadik fejezete) kibocsátására a IV. számu mintának megfelelő szöveg irányadó.

A kibocsátandó büntetőparancsról fogalmazványt kell készíteni. Erre a célra a IV. számu mintának megfelelő nyomtatvány használható, melyen azt, hogy az irat fogalmazvány, jelezni kell.

A büntetőparancs fogalmazványát másoló papiros segítségével tintairónnal (üvegtollal) oly módon is el lehet készíteni, hogy a fogalmazvánnyal egyidejűleg a kiadmány is elkészüljön.

A mintának az erdei kár megtérítésére vonatkozó második bekezdését csak akkor szabad kitölteni, ha a büntetőparancsot a rendőri büntetőbíró erdei kihágás miatt bocsátja ki (Rbsz. 63. §). Minden más esetben a mintának ezt a részét ki kell törölni.

A minta szövegének harmadik bekezdésébe a pénzbüntetés hováfordítására vonatkozó rendelkezést kell beírni és meg kell nevezni azt a községet, amelyet az 1901 : XX. t.-c. 23. §-a értelmében a pénzbüntetés felerészben megillet.

A büntetőparancsot a jelenlevő terheltnek a rend-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

őri büntetőbíró a büntetőparancs kézbesítésére vonatkozó szabályok megtartásával maga is kezéhez adhatja.

g) Idézést pótló meghagyás kibocsátása.

24. §. A tettenkapás esetében a Rbsz. 104. § ának második bekezdése értelmében a községi elöljárósági és a rendőrhatósági tagok és közegek az V. számu mintában megállapított idézést pótló meghagyást használják.

A mintának megfelelő lapok füzetet alkotnak, amelyben az egyes lapokat folyószámmal kell ellátni.

Minden egyes lap egymástól elválasztható két részből áll, melyek közül az egyik a meghagyást, a másik a kézbesítési szelvényt foglalja magában.

A meghagyás alkalmazásánál akként kell eljárni, hogy a mintának a meghagyást tartalmazó szabályszerűen kitöltött szelvényét az eljáró hatósági tag vagy közeg a megjelenésre kötelezettnek átadja.

Ha a megjelenésre kötelezett a meghagyás átvételét a kézbesítési szelvényen aláírásával elismerte: a meghagyásnak a meg nem jelenés jogkövetkezményei tekintetében is ugyanaz a hatálya van, mint az idézésnek.

Az ugyanazon kihágási ügyben kiadott meghagyásokra vonatkozó kézbesítési szelvényeket szabályszerűen kitöltve a füzetből ki kell szakítani és a feljelentéshez kell csatolni. A feljelentésben a kézbesítési szelvények folyószámait és mindazoknak lakását is, kiknek a meghagyás kézbesítve lett, meg kell említeni.

A fegyveres erő és a csendőrség tényleges szolgálatban álló tagjának ilyen meghagyás nem adható.

h) Idézőlevél kibocsátása.

25. §. Idézésre a VI. számu mintának megfelelő „Idézőlevél"-et kell használni (Rbsz. 107. §).

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Az idézőlevélről nem kell fogalmazványt készíteni, hanem csupán az ügyiraton kell feljegyezni, hogy kiket, milyen minőségben és mely határnapra kell megidézni.

Ha a megidézendő egyént felebbvaló hatósága útján kell idézni (Rbsz. 107. § harmadik bekezdése), az idézőlevelet kézbesítés végett rövid átirattal kell a felebbvaló hatóságnak megküldeni.

Ha a fegyveres erőnek vagy a csendőrségnek tényleges szolgálatban álló tagját terhelt-, tanu- vagy szakértőként kell megidézni, a meg nem jelenés folytán alkalmazható kényszer-rendszabályokra vagy büntetésekre való figyelmeztetést mellőzni kell, illetőleg ha ily idézésekre nyomtatott ürlapot használnak, a szöveg ezen részét ki kell törölni.

i) A kiadmányok alakja.

26. §. Az érdemleges határozatokat az ügyben eljáró rendőri büntetőbíró e minőségének jelzésével írja alá és adja ki.

A kiadmány elküldésének idejét a fogalmazványon fel kell jegyezni. Ha fogalmazvány az iratoknál nem marad (25. §), ezt a feljegyzést az utolsó ügyiraton kell megtenni:

k) Határidőmutató.

27. §. A főszolgabíró, mint rendőri büntetőbíró, az 1902: évi Vármegyei Ügyviteli Szabályzat 340. §-ával megállapított „Határidőmutató"-ban, a rendőri büntetőbíróságként eljáró egyéb hatóság pedig a sürgetések nyilvántartása céljára használatban levő jegyzékben tartja nyilván a kihágási ügyekben szükséges határidőket is.

A sürgetést azonban, ha az bírói intézkedés, a rendőri büntetőbírónak kell kibocsátania, és ugyanő szabja meg az újabb sürgetés határidejét is.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

l) Büntetések feltételes felfüggesztésének nyilvántartása.

28. §. A büntetések feltételes felfüggesztésének nyilvántartását az 1908. évi augusztus hó 17-én 102.100. sz. a. kelt B. M. rendelettel közölt 1908. évi 20.002. I. M. szám alatt kiadott igazságügyminiszteri rendelet szabályozza.

m) Az országos bűnügyi nyilvántartás részére adatszolgáltatás.

29. §. A Rbsz. 124. §-ában említett 1908. évi 24.300. I. M. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet alapján az országos bűnügyi nyilvántartás részére a büntetőlapokat, ujjnyomatlapokat és ujjnyomati kisérő lapokat továbbra is ki kell állítani.

n) Statisztikai adatszolgáltatás.

30. §. Az 1908. évi december hó 17-én 150.100. B. M. sz. a. kelt rendelettel megszabott statisztikai egyéni lapok kiállítása elmarad.

Minden ügyirathoz, amellyel új kihágási ügy indul meg, az iktató köteles a VII. sz. mintának megfelelő és sötétsárga papiron előállított „Statisztikai adatgyüjtő lap"-ot csatolni.

A statisztikai adatgyüjtő lap rovatait a rendőri büntetőbíró akkor tölti ki, mikor az ügyet befejező határozat jogerőre emelkedik, vagy az ügy hatáskör vagy illetékesség hiánya miatt más hatósághoz küldetik.

Aki az irattár kezelésével van megbízva, köteles az ily ügy iratainak az irattárba elhelyezése előtt a statisztikai adatgyüjtőlapot abból kivenni és azokat az év végéig zárt fiókban vagy szekrényben gyüjteni.

Ha a második bekezdésben említett valamely kihágási ügy iratainak irattárba érkezésekor a statisz-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

tikai adatgyüjtő lap abból hiányzik, vagy annak rovatai kitöltve nincsenek, ennek pótlása végett az iratokat rövid úton vissza kell mutatni.

31. §. A statisztikai adatgyüjtő lap 2. rovatába a terheltek számát kell beírni, kik ellen a kihágási eljárás megindíttatott.

Ha az eljárás az összes feljelentett terheltekre nézve büntetés nélkül (feljelentés elutasításával, eljárás megszüntetésével, felmentéssel, áttétellel) vagy az 1908: XXXVI. t.-c. 17. §-ában említett intézkedés (1908: XXXVI. t.-c. 33. §) nélkül nyert jogerős befejezést, a 3. rovatba a terheltek számát kell csupán beírni. Ily terheltekre nézve az 5—12. rovatokat üresen kell hagyni.

32. §. A statisztikai adatgyüjtő lap 4. rovatába az ügyet befejező jogerős határozatban megállapított kihágás tüzetes megnevezése helyett csupán statisztikai betűjelét kell beírni annak a kihágási csoportnak, amelybe a megállapított kihágás tartozik.

A kihágási csoportoknak és azok statisztikai betűjelének jegyzéke a következő:

1. **Kbtk.** A kihágási büntetőtörvénykönyvbe ütköző kihágások.
2. **Kül.** Kivándorlási, útlevélügyi és a külföldieknek Magyarországon lakhatásáról szóló törvénybe ütköző kihágások (1903: V., 1903: VI., 1909: II. t.-c.).
3. **Cs.** Cselédrendészeti kihágások (1876: XIII. t.-c.).
4. **E.** Erdei kihágások (1879: XXXI. t.-c.).
5. **B.** Borhamisítási kihágások (1908: XLVII. t.-c.).
6. **Á.** Állategészségügyi kihágások (1888: VII. t.-c.).
7. **M.** Mezőrendőri kihágások (1894: XII. t.-c.).
8. **T.** Mezőgazdasági terményhamisítás (1895: XLVI. t.-c.).
9. **Mgm.** Mezőgazdasági munkásügyi kihágások (1898: II., 1899: XLI., 1899: XLII., 1900: XVI., 1900. XXVIII., 1900: XXIX. t.-c.).

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

10. **Gcs.** Gazdasági cselédrendészeti kihágások (1907: XLV. t.-c.).

11. **Ut.** A közutakról és vámokról szóló törvénybe ütköző kihágások (1890: I. t.-c.).

12. **I.** Iparügyi kihágások (1884: XVII., 1890: II., 1891: XIV., 1893: XXVIII., 1893: XXXIV., 1907: V., 1907: XIX. t.-c.).

13. **Véd.** Véderőtörvénybe ütköző kihágások (1889: VI. t.-c.).

14. **X.** Egyéb törvényekbe, miniszteri rendeletekbe és helyhatósági szabályrendeletekbe ütköző kihágások.

E kihágási csoportok kiegészítését vagy módosítását a felmerülő szükséghez képest a belügyminiszter rendeli el.

33. §. Ha ugyanazon ügyben több, különböző csoportba tartozó kihágás lett megállapítva, az adatgyüjtő lap 4. rovatába csupán egy betűjelet kell írni és pedig, ha a 32. § 2—13. pontja alá eső kihágások valamelyike az 1. vagy a 14. pont alá eső kihágással van halmazatban, csak a 2—13. pont alá eső kihágás betűjelét, a 2—13. pont alatt különböző csoportokba tartozó kihágások halmazata esetében pedig a súlyosabban büntetendő kihágásnak megfelelő egy betűjelt kell beírni.

Az 5—12. rovatot az itélet rendelkezéséhez képest az elitélt személyek számával kell kitölteni.

A 3., 5—10. rovatokba beírt számadatok összegének meg kell egyezni a 2. rovat számadatával.

34. §. A statisztikai adatgyüjtő lapokkal való elbánás és a statisztika szempontjából szükséges további intézkedések iránt a belügyminiszter külön intézkedik.

o) Irattár.

35. §. Az irattárba utalt iratcsomókat több iratcsomó befogadására alkalmas nyalábokban kemény táblák közé kell helyezni.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Az iratcsomókat évek és iktatószámok szerinti sorrendben kell elhelyezni.

A táblákon ki kell tüntetni az évszámot, valamint az első és utolsó iktatószámot, amelynek befogadására a nyaláb szolgál.

Ha az irattárban elhelyezett iratcsomó a nyalábból kivétetik, helyére egy papirlapot kell helyezni, amelyre az iratcsomó hollétére vonatkozó adatokat fel kell jegyezni.

p) Előzetes letartóztatás foganatosítása.

36. §. Az előzetes letartóztatást a kir. bírósági fogházban vagy a közigazgatási hatóság megfelelő helyiségében kell foganatosítani.

Az előzetes letartóztatás foganatosítása végett a kir. bírósági fogház felügyelő-hatóságához (kir. járásbíróság vagy kir. ügyészség vezetője) a letartóztatandó egyén átkísérésével egyidőben vagy ezt megelőzőleg megkeresést kell intézni. A megkereséshez mellékelni kell a letartóztatást elrendelő határozat hivatalos kiadmányát és a megkeresésben jelezni kell azt az időpontot, amikor a letartóztatott a tárgyalásra előállítandó lesz, esetleg azt, hogy a letartóztatás meddig tartható fenn (Rbsz. 75. §).

Az előzetes letartóztatás idejének elteltével a letartóztatott egyént a fogház felügyelő-hatósága külön utasítás vagy megkeresés hiányában is azonnal szabadon bocsátja, és ezt a rendőri büntetőbíróságnak tudomására hozza.

4. A lefoglalt és az őrizetbe vett tárgyak nyilvántartása és kezelése.

37. §. A rendőri büntető eljárásban elkobzás, megsemmisítés vagy hasznavehetetlennététel céljából, vagy bűnjelként vagy zálogként lefoglalt vagy biztosítékul őrizetbe vett tárgyakat, amelyeknek értékük van, (készpénz, értékek, drágaságok, állatok és egyéb

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

tárgyak), a kezelésbevétel időpontjában lényeges ismertető jeleik rövid megemlítésével be kell jegyezni a 127.000/1903. B. M. számu Kihágási Pénzkezelési Szabályzat rendelkezései értelmében az „Elkobzott és gazdátlan jószágokról" a G. minta szerint vezetett nyilvántartásba.

A lefoglalt tárgyakat ebbe a nyilvántartásba be kell jegyezni akkor is, ha megőrzésükről nem hatósági őrizetbevétel útján történt gondoskodás. Ily esetben az említett nyilvántartás Jegyzet rovatában meg kell jelölni, hogy a lefoglalt tárgyakat kinek őrizetére bízták.

A rendőri büntetőbíróság azonban nem veszi nyilvántartásba az erdei és mezőrendőri kihágás esetében azokat a bűnjelként vagy zálogként lefoglalt vagy őrizetbe vett állatokat és egyéb tárgyakat, melyek felől, habár a kihágási ügy a rendőri büntetőbíró hatáskörébe tartozik, a községnél történt a 126. § értelmében intézkedés.

Az értékkel nem biró tárgyak lefoglalását vagy őrizetbe vételét csupán az iratoknál kell feljegyezni.

38. §. Ha készpénzt foglaltak le vagy vettek őrizetbe, az előbbi §-ban említett nyilvántartás 4. hasábjába csak ezt kell bejegyezni: „készpénz", ha pedig pénzintézeti betétet vagy értékpapirt foglaltak le vagy vettek őrizetbe, ezeket ugyanezen hasábban lényeges ismertető jeleik feltüntetésével kell beírni. A készpénznek vagy betétnek összegét, az értékpapirnak pedig névértékét „az értékesítésből befolyt" föliratu 6. hasábban kell kitüntetni.

A készpénzt, úgyszintén a pénzintézeti betéteket és értékpapirokat, utóbbiak ezen minőségének a Jegyzet rovatban feltüntetése mellett, a Kih. Pénzk. Szabályzatnak az „Elkobzott és gazdátlan jószágok H. mintáju pénznaplójába" is be kell jegyezni.

39. §. Ha a lefoglalt vagy az őrizetbe vett tárgy nem készpénz és azt a hatóság értékesíti, a Kih.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Pénzk. Szab. értelmében kell a bejegyzéseket megtenni.

Ha a lefoglalt vagy az őrizetbe vett tárgyakat nem értékesítik, az elkobzott és gazdátlan jószágok nyilvántartásának (G. minta) Jegyzet rovatában kell feltüntetni, hogy azokkal mi történt (pl. visszaadták, megsemmisítették stb.).

40. §. A lefoglalt vagy az őrizetbe vett tárgyak értékesítéséből befolyt összegekből teljesített kiadásokat a Kih. Pénzk. Szabályzat G. mintájának megfelelő rovataiba és ugyanezen szabályzat H. mintáju pénznaplójának kiadási rovatába is be kell jegyezni.

41. §. Azokat a tárgyakat, amelyeket a rendőri büntetőbíróság vesz őrizetbe, a rendőri büntetőbíróság vezetője vagy maga kezeli, vagy azok kezelésével saját felügyelete és felelőssége alatt hivatalának egyik tisztviselőjét bízza meg.

Készpénzt, értéket és drágaságokat, ahol rendes pénzkezelő tisztviselő alkalmazva nincs, mindenkor a hivatalfőnök vesz át és azok kezelését másra, mint helyettesére, nem bízhatja.

Az átvételt úgy az első, mint a második bekezdés esetében az ügyiraton a darabok számának és minőségének kitüntetésével, valamint a Kih. Pénzk. Szab. G. mintáju nyilvántartása tételszámának megjelölésével az átvevőnek el kell ismernie.

Biztosíték letétele esetében (Rbsz. 79. §) erről a letevőnek kérelmére a biztosítéknak és a nyilvántartás tételszámának megjelölésével elismervényt kell adni.

42. §. A lefoglalt tárgyakat a kicserélés, átváltozás vagy más tárgyakkal összekeveredés ellen a szükséghez képest borítékba vagy tartályba helyezéssel vagy más alkalmas módon kell biztosítani.

A tárgyakra, vagy ha ez megfelelően nem lehetséges, azoknak borítékára vagy tartályára az első helyen megnevezett terhelt nevét és az ügyszámot is

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

reá kell írni, vagy ily tartalmu feliratot kell ráerősíteni.

43. §. A rendőri büntetőbíróság által őrizetbe vett lefoglalt tárgyakat, ügyszámok szerint rendezve, e célra alkalmas, zárt szekrényben vagy más tartályban kell őrizni. Ha ez a tárgyak nagyságánál, mennyiségénél vagy más körülménynél fogva nem lehetséges, megőrzésükről más, megfelelő módon kell gondoskodni.

A tárgyak kezelésénél is ügyelni kell arra, hogy azok változatlanul fenntartassanak, továbbá, hogy a büntetendő cselekmények nyomai azokról el ne enyésszenek, és hogy a kicseréléstől és azonosságuk megállapítását nehezítő minden eshetőségtől megóva maradjanak.

Lőfegyverek megtöltve sem őrizet alá nem vehetők, sem el nem szállíthatók. A töltést előbb ki kell venni, annak minőségét meg kell határozni, s külön dobozba helyezve a fegyverhez kell erősíteni.

Méreg vagy mérges tartalmu, robbanékony avagy egyébként veszélyes tárgy tartályára vagy burkolatára tartalmuk veszélyes voltát fel kell jegyezni, a tartályt vagy burkolatot a hivatalos pecséttel le kell zárni, és a veszély elhárítása céljából a megőrzésnél netalán szükséges különleges óvóintézkedésekre nézve szükség esetében szakértőt kell meghallgatni.

44. §. A lefoglalt vagy őrizetbe vett tárgyak kezelője az általa őrzött tárgyat csak a rendőri büntetőbíró utasítása alapján adhatja ki valamely irathoz csatolás vagy más hatósághoz való átküldés végett vagy szolgáltathatja ki magánszemélynek.

A kiadás megtörténtét az illető ügyiratra és azonkívül a Kih. Pénzk. Szab. G. mintáju nyilvántartás Jegyzet rovatába be kell írni, az átvevő magánszemélytől pedig elismervényt kell venni.

Ha a kiadás tárgya készpénz, ennek összegét a 40. § értelmében be kell vezetni a Kih. Pénzk. Szab. H. mintáju pénznaplójába és a pénztértékekről szóló

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

elismervényeket ugyanezen pénznapló megfelelő kiadási tételeihez kell mellékelni.

Ha a kiadás csak ideiglenes, annak nyilvántartása az átvételt igazoló elismervénynek a kiadott tárgy helyére való tételével történik.

45. §. A lefoglalt élőállatokat az átvétel alkalmával, elhelyeztetésük előtt meg kell szemlélni az iránt, vajjon valamely járványos vagy ragályos betegségnek jelei nem mutatkoznak-e rajtuk.

A beteg vagy gyanús állatokkal szemben a fennálló szabályokban előírt eljárást kell követni.

46. §. A lefoglalt élőállatokat addig, míg őrizetben tartásuk szükséges, tartás és megőrzés végett rendszerint annak a községi elöljáróságnak kell átadni, amelynek hatósági területén azokat lefoglalták. Ha a községnek erre a célra alkalmas helyisége nincs, az állatokat a község valamelyik megbízható lakosánál kell elhelyezni.

A háziállatok tartásdíját a törvényhatóságok a helyi körülmények figyelembevételével szabályozzák. Egyéb állatok őrzési és tartásdíját a fennforgó körülményekhez képest kell megállapítani.

47. §. Ha nagy- vagy kisközségben elkövetett erdei vagy mezőrendőri kihágás esetében bűnjelként vagy zálogként lefoglalt állat vagy egyéb tárgy felől, — habár a kihágási ügy a rendőri büntetőbíróság hatáskörébe tartozik, — a községnél történt a 126. § értelmében intézkedés, a befolyt pénz rendeltetése és hovafordítása iránt a rendőri büntetőbíró az ügyet befejező határozatában a Rbsz. 234. §-ának második bekezdése értelmében rendelkezik.

Ha erdei vagy mezőrendőri kihágás esetében az állatot vagy egyéb tárgyat a rendezett tanácsu vagy törvényhatósági joggal felruházott város területén foglalták le, a rendőri büntetőbíró az állatot vagy egyéb tárgyat a Kih. Pénzk. Szab. G. mintáju nyilvántartásába bevezeti, — azok őrizetbe vétele, a sértett és a tulajdonos értesítése, az egyezség meg-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

kísérlése, a tulajdonosnak kiadása és a tárgyaknak esetleges eladása tekintetében a Rbsz. 253—256. §-ai értelmében intézkedik, a befolyt összegre nézve pedig a Kih. Pénzk. Szab. értelmében jár el.

48. §. A további eljárás céljára nem szükséges lefoglalt tárgyak felől a rendőri büntetőbíró a Rbsz. 95. §-a és a netalán érvényben levő külön szabályok (Rbsz. 99. §) értelmében intézkedik.

49. §. Az állategészségügy rendezéséről szóló 1888: VII. t.-c. 155. §-a értelmében elkobzott állatok és egyéb tárgyak megsemmisítése, ártalmatlanná tétele vagy tartása és értékesítése tekintetében az érvényben levő külön szabályok irányadók.

50. §. A vadászatról szóló 1883: XX. t.-c. 31. §-ába ütköző kihágás esetében a lefoglalt vad elkobzása tekintetében az ezen §-ban foglalt rendelkezés irányadó.

51. §. Azokat az elkobzott tárgyakat, amelyeket valamely kihágás hozott létre, úgyszintén azokat, amelyeknek birtoklása, használása vagy terjesztése különben is tiltva van, a kihágási ügy jogerős befejeztével (Rbsz. 156. § 4. pontja) meg kell semmisíteni, vagy amennyiben azoknak más által, illetőleg átalakított alakban való használata nem tilos és nem veszélyes, nyilvános árverésen el kell adni.

A csekély értékü és egyenkint nem értékesíthető összegyüjtött tárgyak időközönkint együttesen árverezhetők el. Az ekként befolyó vételárnak a községet illető fele részét az érdekelt községek szegényalapjai között egyenlő arányban kell felosztani.

Elkobzott lőfegyvereket rendszerint nem árverésen kell eladni, hanem értékesítésük iránt oly módon kell intézkedni, hogy azokkal elkövethető újabb büntetendő cselekmény veszélye ki legyen zárva. Ha az elkobzott lőfegyver csekélyebb értékü, azt alkatrészeire szét kell szedni, és mint ócska vasat a második bekezdés szerint összegyüjtött tárgyakkal együtt lehet elárverezni.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

52. §. Az 51. § rendelkezése a bűnügyi múzeumokról az 1908. XXXVI. t.-c.-ben foglalt rendelkezések végrehajtása tárgyában kiadott 1908. évi 20.002. I. M. sz. rendelet 3. §-ának intézkedéseit nem érinti.

53. §. Ha forgalombahozatalra szánt árúk elkobzása csakis azok burkolatának vagy külső megjelölésének meg nem felelő volta miatt válik szükségessé, az elkobzás, másképpen rendelkező törvény hiányában, csupán a megjelölésnek eltávolításával történhetik, amennyiben ez az áru megsemmisítése nélkül lehetséges; és magát az árút elkobozni egyébként nem szükséges.

54. §. Az elkobzás, megsemmisítés vagy hasznavehetetlennététel céljából lefoglalt tárgyak felől, ha az érvényben levő külön szabályok mást nem rendelnek, rendszerint az eljárást befejező határozatban (ítélet, megszüntető végzés) kell rendelkezni.

Ha az elkobzás, megsemmisítés vagy hasznavehetetlennététel tárgyában még az ügyet befejező határozat előtt kell határozni, a külön határozatban kimondott rendelkezést a kihágási ügyet befejező határozatban is meg kell említeni.

Ha a rendőri büntető eljárás senki ellen sem tehető folyamatba, az elkobzást, megsemmisítést vagy hasznavehetetlennétételt külön határozatban kell kimondani.

55. §. Az árverést rendszerint nyilvánosan kell megtartani, kivéve a gyors romlásnak kitett és sürgős értékesítést igénylő tárgyakat. Az árverésről jegyzőkönyvet kell szerkeszteni, melyben az eladott tárgyak a Kih. Pénzk. Szab. *G.* mintáju nyilvántartásának tételszámai szerint (esetleg megnevezéssel) vannak felsorolva.

Az árverési jegyzőkönyvet, ha egynél több kihágási ügyben lefoglalt tárgyakra vonatkozik, az általános iktatókönyvbe kell beiktatni.

Az árverés megtörténtét és az árverési jegyző-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

könyv iktatószámát az iktatókönyvben minden kihágási ügynél fel kell jegyezni.

56. §. Az ügy jogerős befejezése után az abban eljárt rendőri büntetőbíró köteles meggyőződni arról, hogy nem maradt-e vissza bűnjel vagy egyéb lefoglalt tárgy, és nem szükséges-e annak sorsa iránt intézkedni.

A lefoglalt tárgyak kezelője is köteles időnként, legalább is minden év április és október havában az akkor már félévet meghaladó idő óta kezelése alatt álló tárgyakról a nyilvántartásnak és az ügy iratainak segítségével megállapítani, hogy ama tárgyak közt nincs-e olyan, mely tévedésből maradt vissza. Ha ily tévedést tapasztal, a rendőri büntetőbírónak jelentést tesz.

A visszamaradt tárgyak iránt azonnal intézkedni kell.

5. Felebbvitel felterjesztése.

57. §. A felebbvitelt vagy indokait tartalmazó beadványt, úgyszintén a szóval előterjesztett felebbvitelről szerkesztett külön jegyzőkönyvet, valamint a beadott ellenészrevételeket (Rbsz. 171. §.) és a felebbvitel után beérkező egyéb iratot a kihágási iktatókönyv 4. és 5. rovatába, vagy a 12. § ötödik bekezdésének esetében az iratjegyzékbe folytatólagos sorszám alatt kell bejegyezni.

Az ügyet elsőfokon befejező határozat ellen használt felebbvitelt, valamint a tárgyalás során hozott határozat ellen előterjesztett oly felfolyamodást, melynek elintézése végett az iratokat csak az elsőfoku ítélet vagy megszüntető végzés meghozatala után kell a felebbviteli hatósághoz felterjeszteni (Rbsz. 184. §), a rendőri büntetőbíró a VIII. sz. minta szerint az összes iratokkal együtt rövid jelentés kíséretében terjeszti fel, amely jelentést lehetőleg az utolsó ügyirat vagy az iratjegyzék külső lapjára kell, esetleg bélyegző alkalmazásával külzet

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

alakjában vezetni s amely jelentés a felterjesztés célját, valamint a felebbvitelt előterjesztők nevét és a netalán mellékelt bűnjelek megjelölését tünteti fel.

Ha az elsőfoku hatóságnak feloldás vagy megsemmisítés következtében hozott új határozata ellen élnek felebbvitellel, ezt a korábbi jelentések keresztülhúzásával az előbbi bekezdésnek megfelelően alkalmazott új jelentéssel kell felterjeszteni.

Ha a felebbvitelt az eljárásnak az elsőfokon befejezése előtt iratok nélkül vagy az iratoknak csupán egy részével vagy azok másolatával kell felterjeszteni, az e § második bekezdésének megfelelő rövid jelentést külön lapra kell írni, és a jelentésben a felterjesztett iratok sorszámait fel kell tüntetni.

Ha a felebbvitelre a rendőri büntetőbírónak nyilatkoznia kell (Rbsz. 175. §.), a felvilágosító nyilatkozatot külön iratba kell foglalni. Ily esetben a VIII. sz. mintának megfelelő bélyegző a nyilatkozat hátlapjára alkalmazható.

Ha a büntetés végrehajtásának felfüggesztése esetében felebbvitellel senki sem élt, és az iratokat hivatalból kell a másodfoku hatósághoz felterjeszteni (Rbsz. 174. § második bekezdése), a felterjesztő jelentésben ezt jelezni kell.

Ha az ügyet az újrafelvételi határozat felülbírálása céljából hivatalból kell a felebbviteli hatósághoz terjeszteni (Rbsz. 195. §.), ezt a felterjesztő jelentésben szintén jelezni kell.

58. §. Azokat az ügyeket, amelyekben az ítélet felebbezésre való tekintet nélkül végrehajtható, továbbá, amelyekben a terhelt le van tartóztatva, felebbvitel esetében, más ügyektől elkülönítve s külön borítékban kell a felebbviteli hatósághoz felterjeszteni. A felterjesztő jelentés szövege felett, úgyszintén a levélborítékon az ügy sürgősségét vörös színnel jelezni kell.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

MÁSODIK FEJEZET.

Ügyvitel a felebbviteli hatóságoknál.

1. Kihágási iktatókönyv.

59. §. A másodfoku rendőri büntetőbíróságnál a kihágási ügyekről az eddig használatban volt iktatókönyvi mintának megfelelő külön „Kihágási Iktatókönyv"-et kell vezetni.

A másodfoku rendőri büntetőbíróság iktatókönyvébe nem az egyes kihágási ügyeket (10. §), hanem a beérkező egyes ügydarabokat (beadványokat) kell beérkezésük sorrendjében külön iktatószám alatt beiktatni.

A beadvány tárgyát oly módon kell beírni, hogy abból a terhelt, vagy ha többen vannak, az első helyen említett terhelt neve, a kihágás szokásos elnevezése és a beadvány minősége is kitünjék (pl. Nagy János és társai, erdei lopás, sürgető kérvény).

2. Kihágási mutatókönyv.

60. §. Az iktatókönyvvel párhuzamosan külön mutatókönyvet kell vezetni.

A mutatókönyvbe a megfelelő betü alatt a terheltek nevét és lakóhelyét, a kihágás megnevezését és a másodfoku hatóságnak az ügyre vonatkozó összes iktatószámait kell bejegyezni.

A kihágási ügyben a másodfoku rendőri büntetőbírósághoz közvetlenül beadott iratot a benyújtó neve alatt is be kell jegyezni a mutatókönyvbe.

3. Jegyzőkönyv a tanácsülésekről. Kiadókönyv.

61. §. Azok a másodfoku rendőri büntetőbíróságok, amelyek kihágási ügyekben határozataikat nem mint egyesbírák hozzák meg, tanácsüléseikről jegy-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

zőkönyvet kötelesek vezetni, amelyből ki kell tünnie, hogy a határozat hozatalában kik vettek részt és ha a határozatot nem egyhangúlag hozták, névszerint kik szavaztak a hozott határozat mellett és ellene.

Ha valamely tanácstag írásbeli külön véleményt ad be, ezt felebbvitel esetén az iratokhoz zárt borítékban kell csatolni.

A tanácskozásról készített jegyzőkönyvet, valamint az írásban beadott külön véleményt az iratoktól elkülönítve kell tartani.

A kihágási ügyekről külön kiadókönyvet kell vezetni.

4. Felterjesztés a harmadfoku hatósághoz.

62. §. A másodfoku hatóság felebbvitel esetében az ügy iratait a harmadfoku hatósághoz külön jelentés mellett terjeszti fel.

A felterjesztő jelentésben a kihágási ügyet meg kell nevezni.

A felterjesztéshez egész ív papirost kell használni.

Ugy a felterjesztésnek, mint a másodfoku határozatnak szövege fölé a közigazgatási hatóság nevét ezzel a kiegészítéssel: „mint másodfoku rendőri büntető bíróság" kell írni.

A sürgősséget a jelentés külső lapján, úgyszintén a levélborítékon vörös színnel jelezni kell.

A másodfoku hatóság a harmadfoku hatóságtól három példányban leérkező ítélet vagy egyéb határozat közül egyet saját irattára részére megtart, kettőt pedig a másodfoku rendőri büntetőbíróság iktatószámával ellátva eredetiben küld le az elsőfoku rendőri büntetőbíróságnak. Ez az intézkedés azoknál a másodfoku rendőri büntetőbíróságoknál, melyek a kihágási ügyeket egyébként tanácsülésben intézik el, ülésen kívül történik.

A harmadfoku határozattal, a másodfoku rendőri

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

büntetőbíróság saját fogalmazványainak kivételével, a kihágási ügyre vonatkozó összes tárgyalási iratokat is le kell küldeni az elsőfoku rendőri büntetőbírósághoz.

5. Egyéb szabályok kiterjesztése.

63. §. Egyebekben az elsőfoku rendőri büntetőbíróság ügyvitelére vonatkozólag (1—58. §) megállapított szabályok közül az 1—3. §-ban, a 4. § második bekezdésében, az 5., 8., 18—22., és 58. §-okban foglalt rendelkezéseket a másodfoku felebbviteli hatóságra is megfelelően kell alkalmazni.

6. Ügyvitel a harmadfokon.

64. §. A kihágási ügyeknek harmadfoku elintézésénél követendő ügyviteli szabályokat az illető miniszter állapítja meg.

HARMADIK FEJEZET.

A tiszti ügyész ügyvitele.

65. §. A helyben lakó tiszti ügyészhez a vele rövid úton eredetiben vagy másolatban közlendő ügyiratokat a rendőri büntető bíróság átadó jegyzékkel vagy pósta útján, a nem helyben lakó tiszti ügyészhez pedig pósta útján küldi el.

A tiszti ügyész az eljárás folyamán vele közölt kihágási ügyekről a IX. sz. minta szerint „Munkakönyv"-et vezet.

66. §. A tiszti ügyész a vele közölt kihágási ügyeket csupán munkakönyvébe írja be.

A tiszti ügyész az elintézett ügydarabokat a helyben székelő rendőri büntetőbíróságnak külön átadó jegyzékkel vagy munkakönyve mellett küldi vissza, a nem helyben székelő rendőri büntetőbíróságnak pedig pósta útján küldi meg.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

A tiszti ügyész azokat a határnapokat, amelyeken az eljárásban közreműködik, nyilvántartani köteles.

67. §. A tiszti ügyész a X. számu minta szerint „Nyilvántartó jegyzék"-et vezet azokról a kihágási ügyekről, amelyekben e minta 4—6. rovatában jelzett módon közreműködött.

Ezt a nyilvántartó jegyzéket, valahányszor azt a belügyminiszter elrendeli, eredetiben vagy hiteles másolatban a tiszti főügyész útján, az államrendőrségnél közreműködő ügyészi megbízottak által vezetendő nyilvántartó jegyzéket pedig a vezető ügyészi megbízott útján (Rbsz. 22. § utolsó bekezdése) jelentés kíséretében a belügyminiszterhez fel kell terjeszteni.

NEGYEDIK FEJEZET.

Eljárási költségek.

1. A költségek megállapítása.

68. §. Általában útiköltség és napidíj megállapításának akkor van helye, ha a kiküldetés (kiszállás) az eljárás szempontjából elkerülhetetlen vagy az eset körülményeinél fogva szükséges volt.

Ha a kiszállás több kihágási ügyben ugyanazon helyen egyidejűleg történik, az ezekből felmerült költséget az egyes ügyekben fizetésre kötelezettek közt megfelelő részarányban felosztva kell megállapítani.

Ha a helyszíni eljárás valamely közigazgatási eljárás alkalmával történt, a kihágási ügyben külön költségfelszámításnak nincs helye.

Az útiköltség és napidíj mértékére és netalán szükséges előlegezésüknek módozataira nézve az általános közigazgatási szabályok irányadók.

Ha a rendőri büntetőbíróság az ügyet hatáskör

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

vagy illetékesség hiányából a kir. bírósághoz vagy más hatósághoz teszi át, az áttétel alkalmával, az ügyben felmerült készkiadások megtérítését kéri. Ily esetben az igényelt egyéb eljárási költség megállapítása az ügyben eljáró kir. bíróságnál vagy más hatóságnál kérhető.

69. §. Ha a Rbsz. 213—216. §-ai értelmében az eljárási költségek megfizetésére a felek vagy a feljelentő nem kötelezhetők, vagy azok a kötelezettektől be nem hajthatók, az eljáró rendőri büntetőbírónak az ügyben felmerült útiköltségre és napidíjra a hatóság pénztárával (75. §.) szemben csak a 68. § szem előtt tartásával és csak annyiban van igénye, amennyiben azt a vármegyék területén az alispán, törvényhatósági joggal felruházott városokban a polgármester, a székesfővárosi államrendőrség hatósági területén a hatáskörébe tartozó kihágási ügyekben az államrendőrség főkapitánya, Budapest székesfővárosban a kerületi előljáróságok hatáskörébe tartozó kihágási ügyekben a polgármester, a határrendőrség hatáskörébe tartozó ügyekben a rendőri büntetőbíró hivatali felebbvalója, a rendőri büntetőbírónak kérelmére a körülmények mérlegelésével indokolt esetben megállapítja, és számvevőségi érvényesítés után utalványozza.

Az eljáró rendőri büntetőbíró rendelkezése következtében más tisztviselő vagy közeg által teljesített kiküldetésből (kiszállásból) felmerült napidíjat és útiköltséget a tisztviselő vagy közeg kérelmére a hatóság pénztárával (75. §.) szemben az elsőfoku rendőri büntetőbíróságként eljáró hatóság főnöke állapítja meg, és ugyanő utalványozza azt számvevőségi érvényesítés után.

A napidíj és útiköltség megállapítására irányuló kérelmet az ügyet befejező határozat jogerőre emelkedésétől vagy a behajthatatlanságot megállapító végrehajtási jegyzőkönyv vagy átirat beérkeztétől számított tizenöt nap alatt kell előterjeszteni.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

70. §. A közbiztonsági közegek által helyben foganatosított elővezetésekért és más rendőri természetü eljárásért költség vagy díj nem állapítható meg, kivéve az elővezetésnél felhasznált és valamely figyelemre méltó körülmény által indokolt fuvarköltséget.

71. §. A magánvádlónak és a sértettnek készkiadásban okozott szükséges költsége (Rbsz. 210. § 2. pontja) csak az eljárási költségekben marasztalt fél terhére számítható fel és állapítható meg.

A tanúként kihallgatott sértett (Rbsz. 127. §.) díjára nézve a tanúdíjakra vonatkozó szabályok irányadók.

72. §. A tanúdíj (Rbsz. 210. § 3. pontja, 211. §) megállapításánál szem előtt kell tartani, hogy a tanúzás polgári kötelesség és hogy ennélfogva díjra a tanu csak a feltétlen szükség által megszabott, mérsékelt összegben tarthat számot.

Útiköltségként csak a legrövidebb útiránynak és az eset körülményei szerint legolcsóbb közlekedési eszköznek megfelelő költség számítható. fel.

Ugyanabban az ügyben egy községből vagy helyről egy időre idézett tanúk közül állásuk vagy foglalkozásuk szerint két vagy négy személy számára csak egy kocsifuvar díja állapítható meg. Vasúton vagy hajón tett utazásnál a tanu állásának vagy foglalkozásának megfelelő kocsiosztályra vagy helyre jogosító jegy árát kell megállapítani, de azt, hogy a tanúnak kedvezményre jogosító igazolványa vagy szabadjegye van, figyelembe kell venni. Másnemü közlekedési eszköz használatánál a helyi viszonyoknak megfelelő fuvardíj irányadó, mely azonban kilométerenkint 40 fillért meg nem haladhat.

73. §. A szakértő (becsűs, tolmács) díját (Rbsz. 210. § 4. pontja, 212. §) külön szabályok nemlétében mindenkor csak az eset körülményei által igazolható, mérsékelt összegben lehet megállapítani.

A kihágási ügyben felmerült hajtópénz csak az

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

eljárási költségekben marasztalt fél terhére számítható fel és állapítható meg.

74. §. A községi és némely más erdők és kopár területek állami kezeléséről, továbbá a közbirtokosságok és a volt úrbéresek osztatlan tulajdonában levő közösen használt erdők és kopár területek gazdasági ügyvitelének szabályozásáról szóló 1898: XIX. t.-c. 8. és 9. §-ai alapján szervezett m. kir. állami erdőhivatalok és m. kir. járási erdőgondnokságok tisztviselőinek eljárása akkor, amidőn az erdei kihágási ügyek tárgyalásában az idézett törvény 11. §-ának *g)* pontja alapján vesznek részt, a Rbsz. 210. §-ának 5. pontja, illetőleg 214. §-a alá esik.

2. Kihágási átalány; annak kezelése és elszámolása.

75. §. A Rbsz. 210. §-ának 1. és 3—6. pontjában említett eljárási költségeknek a rendőri büntetőeljárás folyamán esetleg szükségessé váló előlegezésére és a Rbsz. 214. §-a értelmében a hatóság pénztára által viselendő eljárási költségek fedezésére az alispán a járási főszolgabírák részére a vármegyei háztartási alapból, a törvényhatósági joggal felruházott és a rendezett tanácsu város tanácsa a rendőrkapitányi hivatal vezetője részére a város háztartási alapjából, Budapest székesfőváros tanácsa a kerületi előljárók részére a községi alapból és a székesfővárosi m. kir. államrendőrség főkapitánya a kerületi kapitányságok vezetői részére a főkapitányság pénztárából, a határrendőrség kapitányságai (kirendeltségei) részére pedig a belügyminiszter a mutatkozó szükségletnek megfelelő összegü kihágási átalányt előleges félévi részletekben bocsát rendelkezésre.

A kihágási átalányt a főszolgabírák, a városi rendőrkapitányi hivatalok vezetői, a székesfővárosi kerületi előljárók, a székesfővárosi kerületi rendőrka-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

pitányságok vezetői és a határrendőrségi kapitányságok (kirendeltségek) vezetői elszámolás kötelezettségével kezelik. A kezelés ott, ahol rendes pénzkezelő tisztviselő alkalmazva van, a hivatalfőnök felügyelete és felelőssége mellett erre bízható.

76. §. A tanúk és szakértők (becsűsök, tolmácsok) díját, — ha azt a fél nyomban le nem fizeti, — a rendőri büntetőbíró rendszerint csak az eljárás jogerős befejezése és az eljárási költségek behajtása után utalványozza.

Méltánylást érdemlő esetekben a tanu vagy a szakértő (becsűs, tolmács) indokolt kérelmére a rendőri büntetőbíró a megállapított díjat a kihágási átalányból előlegezheti. Az előlegezett eljárási költségeket az eljárási költségekben elmarasztalt az átalánynak megtéríteni köteles.

77. §. Ha a fél a megállapított eljárási költséget a rendőri büntetőbíró előtt a jogosultnak nyomban kifizeti, ezt az iratoknál fel kell jegyezni. A lefizetett összeget, valamint az abból teljesített kiadásokat a Kih. Pénzk. Szab. D. mintáju pénznaplójában az „Eljárási költség" hasábja alatt el kell számolni.

78. §. Ha az eljárási költséget a Rbsz. 214. §-a értelmében a hatóság pénztára viseli, a határozat jogerőre emelkedéséről, illetőleg a végrehajtás sikertelenségéről az érdekelt magánegyént, akinek részére tanu- vagy szakértői (tolmács, becsűs) díj van megállapítva, értesíteni kell.

A jogosultnak az értesítés vételét követő naptól számított tizenöt nap alatt előterjesztett kérelmére a megállapított költséget a kihágási átalányból ki kell utalványozni.

79. §. A kihágási átalány terhére eső vagy abból előlegezendő eljárási költséget a rendőri büntetőbíró a jelenlevő jogosultnak a XI. sz. minta szerint kiállított utalvánnyal, amennyiben pedig a fizetés nem közvetlenül történik, a bemutatott igazoló irat

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

(nyugta, számla stb.) alapján a fennálló pénzkezelési szabályok szerint utalja ki.

Ha az utalványozás a XI. számu minta szerint történik, az utalvány utolsó rovatában a pénz felvételét a jogosult aláírásával, vagy ha írni nem tud, kézjegyével igazolja. Utóbbi esetben az átvevő nevét egy névíró tanu írja be.

Az ugyanabban az ügyben egy alkalommal felmerült eljárási költségeket személyenkint elkülönítve és részletezve kell kiutalni.

80. §. A szabályok figyelmen kívül hagyásával megállapított és kifizetett összegekért az azt megállapító rendőri büntetőbíró felelős, és őt a szabályellenesen kifizetett összegek visszatérítésére felettes hatósága a fennálló szabályok szerint kötelezheti. Ez a rendelkezés a fegyelmi szabályokat nem érinti.

81. §. A kihágási átalányba (75. §.) bevételezett és az abból előlegezett vagy végleg kifizetett eljárási költségek elszámolására a XII. számu minta szerint vezetendő „Kihágási átalányszámadás" szolgál.

Az átalányszámadásba a bevételezés időrendje szerint bevételként be kell jegyezni minden átalányrészletet, valamint az átalányból előlegezett vagy végleg kifizetett eljárási költségek megtérítéséül befolyt összegeket.

Az átalányszámadásba bevételezett összegekből kell kifizetni és a kiadási részben megfelelően el kell számolni a kihágási átalányból előlegezett vagy a hatóság pénztára által viselendő eljárási költségeket.

A kihágási átalányból kifizetett olyan eljárási költséget, amelyet a Rbsz. 214. §-ának harmadik bekezdése értelmében nem a kihágási átalány, hanem valamely más közpénztár visel, a kihágási átalány javára meg kell téríteni.

82. §. A kihágási átalányból akár előlegképpen, akár végleg kifizetett eljárási költségeket az átalány-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

számadásban a „Kiadott összeg" rovatban kell bejegyezni.

Ha a kiadott összeg végleg az átalány terhére esik, (Rbsz. 214. §), akkor azt a „Kiadott összeg" című 11. rovaton kívül a „Leiratott" rovatba is be kell írni s egyúttal a Jegyzet rovatban meg kell említeni, hogy a leírás milyen számu határozattal vagy milyen alapon történt. Ugyancsak a „Leiratott" rovatba kell beírni azt a kiadott összeget vagy ennek azt a részét, melynek megfizetése alól a felsőbb hatóság a felet felmentette.

Oly esetekben, midőn a fizetésre kötelezett féltől be nem hajtható eljárási költség esik a kihágási átalány terhére, a kihágási átalányszámadás kiadási tételénél a Jegyzet rovatban fel kell írni a Kih. Pénzk. Szab. 1. §-ához kiadott A. mintáju nyilvántartás azon tételszámát, mely alatt az eljárási költség leírásba hozatott. Egyúttal a fentemlített nyilvántartás megfelelő tételénél a Jegyzet rovatba be kell írni az átalányszámadás azon tételszámát, mely alatt a behajthatatlanná vált eljárási költség kiadatott.

Ha a kiadott összeg egészben vagy részben megtérül, akkor a Kihágási Pénznaplóban (D. minta) bevételként elszámolt összeget ott kiadásba kell helyezni, és egyúttal a kihágási átalányszámadás „Megtérült" rovatába be kell jegyezni: a tételszámokat mindkét helyen a tárgyrovatban kölcsönösen meg kell jelölni.

A megtérült összegeket a „Megtérült" rovatban az átalányszámadás azon kiadási tételénél kell bejegyezni, mely alatt az összeg annak idején kiadatott; ugyanazon tétel 14. rovatában egyúttal az átalányszámadásnak azon bevételi tételszámát is fel kell jegyezni, amely alatt a megtérült előleg a 81. § értelmében beiratott.

83. §. A kihágási átalányból teljesített kiadások igazolására szolgáló részletes felszámítást, utalványt, nyugtát, valamint a behajthatatlanság igazolására

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

szolgáló okmányokat vagy a leírás (törlés) elrendelésére vonatkozó határozatokat vagy ezek kiadmányait az átalány-számadás megfelelő tételeihez kell csatolni, egyúttal pedig az átalány-számadás tételszámát a kiadást igazoló iraton fel kell jegyezni.

84. §. Amennyiben a letartóztatottaktól igazolt vagyontalanságuk következtében be nem hajtható élelmezési s egyéb tartási költségek fedezéséről a fennálló gyakorlat szerint más módon gondoskodás nem történik, az e címen felmerülő költségek szintén a kihágási átalány terhére esnek.

Az e § értelmében az év folyamán teljesített kiadásokat és az ezekből megtérült összegeket a kihágási átalány kezelője nem a kihágási átalányszámadásba (XII. minta) vezeti be, hanem róluk a XIII. sz. minta szerint kimutatást készít, azt az év végén lezárja, a kiadott és a megtérült összegek közt mutatkozó különbözetet vagyis a tiszta kiadások évi összegét a kihágási átalányszámadásban élelmezési és egyéb tartási költség címén kiadásba helyezi és a kimutatást az igazoló mellékletekkel együtt a kihágási átalányszámadáshoz csatolja.

85. §. A kihágási átalányból a számadási év december havának 31-én esetleg még fenmaradt összeget a járási főszolgabírák a m. kir. állampénztárnál (adóhivatalnál) a vármegyei háztartási alap javára ellennyugta mellett térítményképpen befizetik, és a m. kir. állampénztár (adóhivatal) nyugtáját a kihágási átalányról szóló számadáshoz melléklik.

Az év végén térítményképpen beszállítandó pénzmaradvány megállapítása alkalmával kiadás gyanánt csak a számadási év folyamán teljesített kiadásokat kell számbavenni; nem szabad azonban a pénzmaradvány megállapításánál a számadási évet megelőző évről áthozott kiadási tételeket számbavenni.

A bevételek összegének megállapításánál az előző

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

évről áthozott hátralékokra teljesített fizetéseket is számba kell venni.

A törvényhatósági joggal felruházott, valamint a rendezett tanácsu városok rendőrkapitányai, a székesfővárosi kerületi előljárók, a székesfővárosi államrendőrség kerületi kapitányságai a kihágási átalányból az év végén fenmaradt összeget az utalványozó hatóságok pénztárainál hasonló módon fizetik be.

A határrendőrségi kapitányságok (kirendeltségek) az év végén fenmaradó összeget a m. kir. állampénztárnál (adóhivatalnál) a belügyi tárca javára fizetik be.

86. §. Az év végén a kihágási átalányszámadás azon kiadási tételeit, amelyekben a kiadott összeg sem a 12. rovat alatt leírásba nem helyeztetett, sem a 13. rovat alatt meg nem térittetett vagy amelyekben a 12. és 13. rovatba beírt összeg együttvéve nem éri el a 11. rovat szerint kiadott összeget, a kiadás különbözeti összegét a következő évre szóló átalányszámadás kiadási részébe tételenként át kell vezetni, a mult évi átalányszámadás megfelelő tételszámának tört nevezőként való bejegyzésével.

A kihágási átalány évi kezelésére vonatkozó, szabályszerűen lezárt és aláírt számadást az igazoló mellékletekkel a számadási évre következő január hó 15-éig az átalányt utalványozó hatósághoz fel kell terjeszteni, mely azt számvevőségével megvizsgáltatja.

87. §. A kihágási pénzkezelés helyszini vizsgálatával egyidejűleg (Kih. Pénzk. Szab. 19—21. §-ai) a kihágási átalány kezelését is meg kell vizsgálni.

A vizsgálati záradékot az átalányszámadás utolsó tételénél a Jegyzet rovatba kell beírni.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

ÖTÖDIK FEJEZET.

Végrehajtás.

1. Elzárásbüntetés végrehajtása.

88. §. A rendőri büntetőbíró a jelen nem lévő elitéltet a Rbsz. 224. §-ában említettek kivételével az elzárásbüntetés megkezdése végett a XIV. számu mintának megfelelő „Felhívás"-sal utasítja, hogy a felhívásban megjelölt fogházban jelentkezzék.

89. §. Az elitéltet, ha bírósági fogház nem áll rendelkezésre és az elzárásbüntetést a közigazgatási fogházban hajtják végre, a foganatosítással megbízott hatósági közegnek a XV. minta szerint kiállított „Utasítás"-sal kell átadni.

A végrehajtással megbízott hatósági közeg a büntetés foganatosításáról a minta alsó részén lévő szelvényen tesz a rendőri büntetőbíróságnak jelentést.

Az elzárásbüntetés foganatosításánál arra kell ügyelni, hogy férfiak a nőktől, fiatalkorúak a felnőttektől elkülönittessenek. Amennyiben a helyi viszonyok megengedik, a fiatalkorúak közt el kell különíteni a büntetlen előéletűeket a visszaesőktől és a szokásos bűntettesektől.

90. §. Ha az elzárást a rendőri büntetőbíróság székhelyén levő kir. bírósági fogházban (a székesfővárosban az államrendőrség fogházában), kell végrehajtani, a rendőri büntetőbíróság az elitéltet a XVI. számu mintának megfelelő „Megkeresés"-sel a fogház felügyelő hatóságához átkisérteti.

Ha a bírósági fogház nincs a rendőri büntetőbíróság székhelyén, vagy az elitélt a rendőri büntetőbíróság előtt nincs jelen, a 88. §-ban említett „Felhívás" kibocsátásával egyidejűleg a fogház felügyelő hatóságának főnökét (kir. ügyészségnek, kir. járásbíróságnak vezetőjét) a XVI. mintának megfelelő

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

megkereséssel fel kell kérni a büntetés foganatosítására.

A megkereséshez mindenkor mellékelni kell a megállapított büntetést tartalmazó és a végrehajthatóságot igazoló záradékkal ellátott határozat rendelkező részének hiteles kiadmányát. Ha pedig pénzbüntetést helyettesítő elzárást kell foganatosítani és a büntetésnek egy részét az elitélt pénzben vagy közmunkában (Rbsz. 156. § ut. bek.) már lerótta, az elzárásbüntetés foganatosítása iránt hozott határozat hiteles kiadmányát is mellékelni kell a megkereséshez.

Ha az elitélt a megkeresésben kitűzött időben nem jelentkezett, előállítása iránt a fogház felett rendelkező hatóság értesítése alapján a rendőri büntetőbíróság intézkedik. A székesfővárosban az előállítás iránt a m. kir. államrendőrség intézkedik.

Ha a büntetés kiállása végett jelentkező vagy elővezetett egyénnek az elitélttel való azonossága iránt kétség merült fel, erről a megkereső rendőri büntetőbíróságot azonnal értesíteni kell, és a büntetés foganatosítását a kétség eloszlatásáig függőben kell tartani.

Ha az elitélten különböző ítéletekkel, összbüntetés kiszabása nélkül megállapított elzárásbüntetéseket kellene végrehajtani, erről a fogház felett rendelkező hatóság a Rbsz. 226. §-a értelmében leendő eljárás végett az összbüntetés kiszabására illetékes rendőri büntetőbíróságot értesíti, és az összbüntetésre vonatkozó határozat közléséig rendszerint csupán a legsúlyosabb büntetést szabad végrehajtani, az elitélt kérelmére azonban a különböző ítéletekkel kiszabott valamennyi elzárásbüntetés egyfolytában végrehajtható, de az elzárás időtartama ebben az esetben sem haladhatja meg az elzárásbüntetésnek a törvény szerint összbüntetésként megállapítható leghosszabb tartamát. A végrehajtás megkezdését a fentemlített értesítésben jelezni kell.

A büntetés végrehajtásáról a bírósági fogház felett

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

rendelkező hatóság a XVI. számú minta szelvényén értesíti a megkereső rendőri büntetőbíróságot.

Az elzárásbüntetés végrehajtását igazoló jelentést (89. §) vagy értesítést (90. §) a kihágási ügy irataihoz kell csatolni.

91. §. A közigazgatási hatóság fogházában letartóztatottak élelmezésükről — a fogházi rend és a letartóztatás célja által megszabott korlátok között — maguk gondoskodnak, vagy arról költségükön a fogház felett rendelkező közigazgatási hatóság gondoskodik.

Azok élelmezéséről, akik erről vagyontalanságuk miatt nem gondoskodhatnak és akiknek ellátására más sem kötelezhető, a fogház felett rendelkező közigazgatási hatóság gondoskodik.

Az élelmezési és egyéb tartási költség egy napi összege nem lehet nagyobb, mint a közigazgatási fogházhoz legközelebb eső kir. bírósági fogházban elzárt közigazgatási foglyok után felszámítható napi költség.

A felmerült élelmezési és egyéb tartási költséget az elzárás foganatosításáról tett jelentésben (XV. sz. minta) kell felszámítani és az eljárási költségek címén kell elszámolni (84. §).

92. §. A közigazgatási hatóság fogházában letartóztatott egyén ellen szükség esetében fegyelmi fenyítéket lehet alkalmazni.

Fegyelmi fenyítékek lehetnek: a megintés, a dorgálás, a netalán nyujtott kedvezmények elvonása, a szokásban levő sétaidő leszállítása vagy elvonása, és mint súlyosabb fegyelmi fenyíték a magánelzárás, végső esetben pedig az erőszakos viselkedés vagy ellenszegülés megfékezésére, úgyszintén ha a letartóztatott önmagában kárt akar tenni, vagy ha szökésétől alaposan kell tartani, az ezek megakadályozására szolgáló mulhatatlanul szükséges eszközök alkalmazása.

A súlyosabb fegyelmi fenyítékek alkalmazásáról

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

a hatóság főnökének vagy helyettesének további intézkedés végett azonnal jelentést kell tenni és az alkalmazott fegyelmi fenyítéket a letartóztatás foganatosításáról szóló jelentésben (XV. sz. minta) is meg kell említeni.

93. §. A kir. bírósági fogházakban letartóztatott közigazgatási foglyok élelmezése és a büntetés végrehajtása a fogházrendtartás szabályai szerint történik. A felmerült költségeket az igazságügyi tárca javára az e részben fennálló szabályok értelmében meg kell téríteni.

A kir. bírósági fogházakban felmerült költségeket az elzárás foganatosításáról küldött értesítésben (XVI. sz. minta) kell felszámítani.

94. §. A rendőri büntetőbíróságok által kiszabott elzárásbüntetésnek a fegyveres erő vagy a csendőrség tényleges szolgálatában álló tagján a katonai hatóság által foganatosított végrehajtása tekintetében az erre vonatkozó külön szabályokat kell alkalmazni.

A rendőri büntetőbíróságok megkeresésére (Rbsz. 224. §) a horvát-szlavonországi közigazgatási (rendőri) hatóságok fogházaiban végrehajtott elzárásbüntetés következtében felmerült költségeket annak a horvát-szlavonországi közigazgatási hatóságnak, melynek fogházában a büntetést végrehajtották, esetenkint kell megtéríteni.

95. §. A fogházban felmerült élelmezési és egyéb tartási költséget az elítélt megtéríteni köteles (Rbsz. 210. § 6. pontja, 213. §).

Ezen költség behajtására a Rbsz. 234. §-ának rendelkezése irányadó.

96. §. Az elzárásbüntetés kitöltése után a közigazgatási fogház felett rendelkező hatóság főnöke vagy helyettese a szabadulót egyéniségéhez képest komoly intéssel látja el és megfelelő esetben utasítja, hogy jövőben rendes foglalkozást folytasson.

Ugyanakkor a tőle netalán elvett tárgyakat és a kiadható bűnjeleket részére ki kell szolgáltatni.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

97. §. Az elzárásbüntetés foganatosításának ellenőrzésére a XVII. mintáju nyilvántartás szolgál. Ezt a nyilvántartást az vezeti, aki az irattár kezelésével van megbízva. Pénzbüntetést helyettesítő elzárásbüntetés foganatosításának ellenőrzésére a Kih. Pénzk. Szab. *A)* mintáju nyilvántartása szolgál, ennélfogva a pénzbüntetést helyettesítő elzárásbüntetést a XVII. mintáju nyilvántartásba nem kell bevezetni.

Valahányszor a XVII. mintáju nyilvántartás kezelője a 30. § értelmében olyan statisztikai adatgyüjtő lapot vesz át, amelynek 5. vagy 6. rovatában foglalt bejegyzés szerint egy vagy több terhelt elzárásbüntetésre itéltetett: az ügynek évét és iktatószámát (statisztikai adatgyüjtő lap 1. rovata) a nyilvántartás 1. rovatába, az elzárásbüntetésre itélt személyek számát (statisztikai adatgyüjtő lap 5. és 6. rovata) pedig a nyilvántartás 2. rovatába bejegyzi.

Ezeknek az adatoknak bejegyzésekor minden ügy részére a nyilvántartás 3. és 4. rovatában annyi sort kell hagyni, ahány egyén itéltetett el elzárásbüntetésre.

Az elzárásbüntetés foganatosításáról szóló jelentés (89. §) vagy értesítés (90. §) beérkezését a nyilvántartás 3. rovatában minden egyénre nézve külön sorban jelezni kell.

A Jegyzet rovat megfelelő sorában azt kell bejegyezni, ha az elzárásbüntetés végrehajtása bármily okból (halál, kegyelem, elévülés stb.) foganatosítható nem volt.

A hivatalfőnök a nyilvántartás pontos vezetését legalább félévenkint egyszer ellenőrizni tartozik.

1. A fiatalkoru egyénre kiszabott elzárás végrehajtása tekintetében a Bn. 33. §-ával kapcsolatban kibocsátott 27.300/909. sz. Igmr. 44—46. §-ai irányadók. (Lásd a III. rész. Második Fejezet 10. cim a.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyülési Könyvtár (www.ogyk.hu)

2. A pénzbüntetések, eljárási költségek és magánjogi követelések behajtása, nyilvántartása, kezelése és elszámolása.

98. §. A behajtott pénzbüntetések, pénzbírság, eljárási költségek és magánjogi követelések, valamint az elkobzott és gazdátlan jószágok (állatok és tárgyak) értékesítéséből befolyó összegek nyilvántartása, kezelése és elszámolása az 1903. évi december hó 19-én 127.000/1903. B. M. szám alatt kiadott Kihágási Pénzkezelési Szabályzat értelmében történik.

99. §. Ha az okozott kârnak s a felmerült költségeknek megtérítésére a terheltért felelős személy (a családfő, a gyám, a gondnok, a gazda, az iparos, a gyáros, vagy más munkaadó) lett kötelezve, ezt a körülményt az elitéltre vonatkozó feljegyzés mellett a Kih. Pénzk. Szab. *A)* mintáju nyilvántartásának Jegyzet rovatában fel kell tüntetni.

100. §. Ha a rendőri büntetőbíró az elitéltet a borhamisításnak és hamisított bor forgalomba hozatalának tilalmazásáról szóló 1908:XLVII. t.-c. 62. §-a értelmében a fel nem talált hamisított italok értékének megfizetésére kötelezte, a megállapított összeget a Kih. Pénzk. Szab. *A)* mintáju nyilvántartásának „Megállapított pénzbirság" rovatába, az e címen befolyt összeget pedig ugyanezen nyilvántartás „Befolyt pénzbirság" rovatába, valamint a *D)* mintáju pénznaplónak „Pénzbirság" rovatába kell bejegyezni.

Az *A)* mintáju nyilvántartásba történt bejegyzés mellett a Jegyzet rovatban meg kell jegyezni, hogy a bejegyzett összeg fel nem talált hamisított ital értéke.

101. §. Az egyetemleges fizetési kötelezettség mellett megállapított eljárási költségeket vagy kártérítési összeget a Kih. Pénzk. Szab. *A)* mintáju nyil-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

vántartásának Jegyzet rovatában minden egyes elitéltnél a maga egészében kell feltüntetni. Ezenfelül a Jegyzet rovatban a többi elitéltek tételszámaira kölcsönösen hivatkozni kell. Ebben a kivételes esetben a nyilvántartásnak „Megállapított eljárási költség", illetőleg „Megállapított kártérítési összeg" címü rovatát csak a tényleges lerovás időpontjában kell kitölteni, s abba a tényleges lerovásnak megfelelő összeget kell bejegyezni.

102. §. A kiszabott pénzbüntetés lefizetésére engedett halasztást és részletfizetési kedvezményt, az utóbbit a részletek nagyságának és esedékességük napjának felemlítésével az itéletre, valamint a Kih. Pénzk. Szab. *A)* mintáju nyilvántartásának Jegyzet rovatába is fel kell jegyezni.

Ott, ahol a pénzbüntetés lefizetése postatakarékpénztár útján történik, a részletfizetési kedvezmény engedélyezése alkalmával az elitéltnek annyi postatakarékpénztári befizetési lapot kell átadni vagy megküldeni, ahány részletben a befizetésnek történnie kell.

Részletfizetésként kisebb összeg, mint amennyi az itélet szerint egy félnapi elzárásbüntetésnek felel meg, nem állapítható meg és nem fogadható el.

A részletfizetés megtörténtét a nyilvántartás megfelelő rovatában (befolyt pénzbüntetés) oly módon kell bejegyezni, hogy abban a többi részlet bejegyzésére is hely maradjon.

103. §. Ha a rendőri büntetőbírónak postatakarékpénztári kezeléséből felmerülő és a Kih. Pénzk. Szab. 11. §-ának utolsó bekezdése értelmében „Egyéb kiadás" címen elszámolandó költségek az „Egyéb bevétel" címén elszámolt postatakarékpénztári kamatokat meghaladják: a különbözetet a számadási év végén a m. kir. központi állampénztárba beküldendő büntetéspénzek összegéből (Kih. Pénzk. Szab. 13. §-ának harmadik bekezdése) le kell vonni, illetőleg a kihágási pénznapló (D. minta) „Büntetéspénz"

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

rovata alatt postatakarékpénztári költségtöbblet címén kiadásba kell helyezni.

Ha pedig a postatakarékpénztári kamatjövedelem a postatakarékpénztári kezelési költségeket meghaladja, a kamattöbbletet az év végén az „Egyéb kiadás" alatt kiadásba kell helyezni és a központi állampénztár javára át kell számolni.

104. §. A kihágási pénznapló *(D)* minta) szerint befolyt eljárási költségeket és kártérítési összegeket a számadási év végéig rendeltetési helyökre el kell küldeni. Amennyiben a jelzett kihágási pénznaplóban az év végén oly eljárási költség vagy kártérítési összeg kezeltetnék, mely bármily okból rendeltetésének megfelelően a jogosultnak kiadható és elszámolható nem lenne, azt az év végén a büntetéspénzekkel együtt a központi állampénztárba kell küldeni, fenmaradván a jogosultnak az az igénye, hogy követelését az államkincstárral szemben érvényesíthesse.

Az ekként érvényesített követelések a pénzügyminiszter kezelése alatt álló büntetéspénzeket terhelik.

105. §. Ha a Kih. Pénzk. Szab. *A)* mintáju nyilvántartásában előírt büntetéspénzek és eljárási költségek, valamint a XII. mintáju átalányszámadás szerint a kihágási átalányból fedezett összegek törlése (leírása), abból az okból válik szükségessé, mert a fizetésre kötelezettre nézve a Rbsz. 229. §-ának 1—3. pontjaiban felsorolt körülmények nyernek igazolást, vagy ha a törlésnek (leírásnak) a büntetés végrehajtásának elévülésén kívül más okból (a kötelezett elhalálozása miatt stb.) van helye: a törlést, illetőleg a kérdéses összegeknek a nyilvántartásban *(A)* minta) és az átalányszámadásban leírásba helyezése iránt a rendőri büntetőbíró intézkedik.

A büntetéspénzek törlése (leírása) a Rbsz. 229. §-a alá tartozó esetekben csak a pénzbüntetés helyett kiszabott elzárásbüntetés végrehajtásának igazolása után történik.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Abban az esetben, ha a törlés elévülés okából válik szükségessé, a törlés csak a 69. §-ban megjelölt felettes hatóság főnökének jóváhagyása alapján vehető foganatba.

Az elsőfoku rendőri büntetőbíróság köteles azokat az ügyeket, amelyekben a törlés (leírás) szüksége elévülés okából merül föl, az év végén a felettes hatóság főnökéhez jelentés kiséretében felterjeszteni, aki a törölhetés kérdésében határoz, és az iratokat további intézkedés végett visszaküldi.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

MÁSODIK CÍM.

A KÖZSÉGI BÍRÓSÁG ÜGYVITELE.

1. A községi ügyviteli szabályok alkalmazása.

106. §. A községi bíróság hatáskörébe utalt kihágási ügyek ellátásánál, amennyiben a rendőri büntetőeljárás egységes szabályozása tárgyában 65.000/1909. B. M. sz. a. kibocsátott belügyminiszteri és igazságügyminiszteri rendelet (Rbsz.) második címe és a jelen rendelet másképen nem intézkedik, az 1902. évi 126.000. B. M. számu rendelettel kibocsátott ügyviteli szabályzat rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.

2. Az ügyvitel ellenőrzése.

107. §. A községi bíróság eljárásának és az ügyvitelnek szabályszerűségét és törvényességét, az ítéletek végrehajtását s a pénzkezelést a rendszeres községi vizsgálatok alkalmával vagy azokon kívül a főszolgabíró ellenőrzi.

A kihágási ügyek megvizsgálásának megtörténtét a főszolgabíró a kihágási iktatókönyvben (110. §) sajátkezü aláírásával igazolja.

3. Irásbeli tennivalók.

108. §. A községi bírósági eljárásban szükséges írásbeli és egyéb ügyviteli tennivalókat a jegyző (községi vagy körjegyző) vagy helyettese látja el.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

A jegyző vagy helyettesének távollétében a sürgős írásbeli tennivalókat a községi előljáróságnak bármelyik írástudó tagja, esetleg az e végre meghívott írástudó községi lakos teljesítheti.

4. Elkülönített ügykezelés.

109. §. A kihágási ügyeket a többi községi ügyektől elkülönítve kell kezelni.

5. Kihágási Iktatókönyv.

110. §. A kihágási ügyeket a XVIII. számu mintának megfelelő külön „Kihágási Iktatókönyv"-be kell bejegyezni.

A kihágási iktatókönyvet, amely több évre is szólhat, lapszámozva be kell köttetni és zsinórral át kell fűzni. A zsinór végét az iktatókönyv bekötési táblájához pecséttel kell megerősíteni.

Az iktatókönyv 1—4. rovatát a feljelentés (indítvány, panasz, Rbsz. 247. §) megtétele alkalmával kell kitölteni.

Az iktatókönyv 1. rovatában minden kihágási ügy, tekintet nélkül az ügyben szereplő terheltek és az ügyre vonatkozó iratok (beadványok) számára, külön-külön csupán egy iktatószámot kap a reá vonatkozó legelső ügydarab beérkezésének ideje szerint.

A kihágási ügyben utóbb érkező egyes ügydarabok új iktatószámot nem kapnak, hanem azokat az iratjegyzékbe kell bevezetni (117. §).

Az iktatószámok minden év január hó 1-től kezdődőleg december hó 31-ig az 1. számtól felfelé szakadatlan sorrendben következnek. Ha az iktatókönyv több évre szól, a következő év első iktatószámának bejegyzése előtt a megelőző év utolsó iktatószáma alá vastag vonalat kell húzni és az új év számát e vonal alá a lap közepére be kell jegyezni.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

A 2. rovatba az írásban tett feljelentés vagy az ügyet megindító más irat beérkezésének vagy a szóbeli feljelentés megtételének idejét kell röviden bejegyezni (pl. VIII/24.).

A 3. rovatba a terheltnek és ha többen vannak, minden egyes terheltnek nevét kell bejegyezni.

A 4. rovatba be kell jegyezni azt a cselekményt, amely miatt a feljelentés történt.

Az iktatókönyv 5. rovatába az egyezségnek, ítéletnek vagy megszüntető végzésnek keltét kell bejegyezni (pl. VIII/24.), amellyel az ügy a községi bíróság előtt befejezést nyert.

A 6. rovatba a községi bíróság által jogerősen elitélt személyek számát kell bejegyezni.

A 7. rovatba azt a napot kell bejegyezni, amelyen a községi bíróság jogorvoslat következtében az ügyet (Rbsz. 271. §) a főszolgabíróhoz terjeszti be.

A 8. számu „Jegyzet" rovatba kell bejegyezni az iratok feltalálására szükséges adatokat minden olv esetben, amidőn a községi bíróság az összes iratokat, a 7. rovat alá tartozó eset kivételével, más hatósághoz küldi át, vagy más ügyirathoz csatolja (például áttéve a váci kir. járásbírósághoz VIII/24., vagy csatolva az 1910. kih. 125. számhoz).

6. Kihágási Mutatókönyv.

111. §. Nagyobb ügyforgalmu községekben a főszolgabíró az iktatókönyvhöz külön betűsoros mutatókönyv vezetését rendelheti el; a kihágási mutatókönyv három rovatból áll.

Az 1. rovatba jön a terhelt neve, a 2. rovatba a kihágás megjelölése, a 3. rovatba pedig az ügy iktatószáma.

7. Jegyzőkönyv az eljárás adatairól.

112. §. A községi bíróság elbírálása alá tartozó kihágási ügyekben a szóbeli feljelentések írásba fog-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

lalására, valamint a községi bírósági eljárás lényeges adatainak és mozzanatainak feljegyzésére (Rbsz. 281. §) a XIX. számu mintának megfelelö egész ív papirosból álló jegyzőkönyvi minta szolgál.

A jegyzőkönyvet az ügy iktatószámával kell ellátni.

A szóbeli feljelentés adatait a minta első lapján az 1—3. és a 6. pont alatt a jegyzőkönyv jobboldali hasábjának megfelelő helyein röviden fel kell jegyezni. Irásbeli feljelentés esetében e helyett az írásbeli feljelentésre kell röviden hivatkozni (például: lásd az írásbeli feljelentést).

Ha a tettenkapott terhelttől biztosítékot vagy zálogot vettek (Rbsz. 251. § utolsó bekezdése) vagy ha az ügyben bűnjelként vagy zálogként élő állatokat vagy egyéb tárgyakat foglaltak le (Rbsz. 252. §), az erre vonatkozó adatokat a jegyzőkönyvi minta 4. és 5. pontja alatt megfelelően be kell jegyezni.

113. §. Az ügy tárgyalására megidézettek nevét a XIX. számu jegyzőkönyvi minta első lapján a 6. pont alatt beírt adatok után kell feljegyezni. A feljegyzés elmarad, ha a tárgyalás nyomban megtartható (Rbsz. 259. §).

A tárgyalás határnapját a minta második oldalán, a lap felső részén kell bejegyezni.

Körjegyzőséghez tartozó oly községben, mely nem jegyzői székhely, a községi bírósági tárgyalást lehetőleg oly napra kell kitűzni, amikor a jegyző vagy helyettese a községben megjelenik.

114. §. Az idézés a XX. számu mintának megfelelő „Idézőlevél" kézbesítésével történik (Rbsz. 260—261. §). Ugyancsak idézőlevél kézbesítése útján kell megidézni azt a harmadik személyt, aki a törvény értelmében a terhelten kívül a kihágás jogkövetkezményeiért felelős (1879: XXXI. t.-c. 84. §, 1894: XII. t.-c. 112. §).

A megfelelően kiállított idézőlevél a jelenlevő megidézendőknek rövid úton is kézbesíthető.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Ha a megidézendő egyént felebbvaló hatósága útján kell idézni (Rbsz. 260. § harmadik bekezdése), az idézőlevelet kézbesítés végett rövid kísérő irattal kell a felebbvaló hatóságnak megküldeni.

115. §. Az ügy tárgyalására vonatkozó adatokat a XIX. számu jegyzőkönyvi minta második oldalának kitöltésével kell röviden feljegyezni.

Az 1. pontnál megjelölt három sorba az előljáróságnak a községi bíráskodásban részt vevő három tagját kell beírni.

A 3. pont alatt a tanuknak csak a tényállásra vonatkozó vallomását kell röviden a tanu korának és érdektelenségének megemlítése után beírni. A megállapított tanudíjat a tanu neve mellett ki kell tüntetni.

Ha a fél a megállapított tanudíjat vagy más költséget a községi bíróság előtt nyomban kifizeti, ezt a jegyzőkönyvben fel kell jegyezni.

Ha a községi bíró a tárgyalás folyamán illetlen magaviselet miatt valaki ellen pénzbirságot szab ki (Rbsz. 262. § ötödik bekezdése), a kirótt birságot — amely elzárásra soha sem változtatható át — és a marasztalt nevét szintén fel kell jegyezni. Ez a rendelkezés az 1887: XXVIII. t.-c. 2. §-át nem érinti.

A tárgyalás során létrejött egyezséget (Rbsz. 263. §). valamint a hozott itéletet vagy végzést (Rbsz. 267—270. §-ok) a jegyzőkönyv második oldalának üresen hagyott helyén kell feljegyezni. A jegyzőkönyvnek ezt a részét a községi bíró és a jegyzőkönyvvezető aláírásával látja el.

Ha a feljegyzésre a minta második oldalán elég hely nem lenne, a feljegyzéseket a jegyzőkönyvbe illesztendő külön tiszta íven kell folytatni.

Ha egy ügyben több tárgyalás volt, a folytatólagos tárgyalásokról a tárgyalások határnapjának kitüntetése mellett a fentebbi szabályoknak meg-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

felelően ugyanabban a jegyzőkönyvben a második oldalon vagy az ehhez illesztett íven kell a szükséges feljegyzéseket megtenni.

A községi bíróság, ha szükséges, esetről-esetre megállapodhatik abban, hogy a tárgyaláson a kihallgatásokat és egyéb bírói feladatokat, amelyeket a XIX. számu jegyzőkönyvi minta második oldalán fel kell jegyezni, a jegyző (községi vagy körjegyző) vagy helyettese teljesítse.

116. §. A XIX. számu jegyzőkönyvi minta harmadik oldala a kihágási ügyben hozott ítélet vagy végzés vagy az egyezség végrehajtására vonatkozó adatok följegyzésére szolgál.

Ha az ügyben különböző egyénekre vonatkozólag kell ily adatokat bejegyezni, a bejegyzésnél ki kell tenni annak a nevét, akire az adat vonatkozik.

Az 5. pont alatt üresen hagyott helyre a többi rovatba nem tartozó egyéb fontos adatokat kell bejegyezni. Különösen itt kell feljegyezni a pénzbüntetés, a pénzbirság és az eljárási költségek lefizetésére engedett halasztást vagy részletfizetési kedvezményt a fizetési határidők feltüntetése mellett (Rbsz. 275. §), továbbá a pénzbüntetést helyettesítő elzárásbüntetés vagy közmunka foganatosításának elhalasztását, vagy az ez iránt előterjesztett kérelem teljesítését megtagadó határozatot (Rbsz. 280. §).

8. Iratjegyzék.

117. §. Az írásbeli feljelentést és a kihágási ügyre vonatkozó egyéb iratokat (beadványok, átiratok, becsülevelek, árverési és egyéb külön jegyzőkönyvek, nyugták, elismervények stb.) a XIX. számu jegyzőkönyvi minta negyedik oldalán levő „Iratjegyzék"-be kell az érkezés ideje szerint folyó sorszámok alatt bejegyezni és a jegyzőkönyvben mint iratborítékban elhelyezni. Az iratjegyzékbe bejegyzett iratokat, a kihágási ügyet megindító irat (fel-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

jelentés) kivételével az iktatókönyvbe nem szabad beiktatni.

Az ügyhöz tartozó minden egyes ügydarabra rá kell írni az érkezés évét, hónapját és napját, valamint a közös iktatószámot, mely alatt tört alakban az iratjegyzék sorszámát kell feltüntetni (pl.: Érk. 1910 máj. 1., 1910. kih. 15/2.). Erre a célra az esetleg használatban levő bélyegző alkalmazható.

9. Határozatok aláírása.

118. §. Az írásban kiadott határozatokat a bíró és a jegyző, kisközségekben pedig a bíró és a jegyzőkönyvvezető írják alá. A határozat kiadmányát a község pecsétjével is el kell látni.

10. Irattári kezelés.

119. §. A kihágási ügyeket az irattárban iktatószámuk növekedő sorrendjében kell kezelni.

Az ugyanazon évben indított összes kihágási ügyek iratait együtt egy, esetleg több iratnyalábba kell kötni.

11. Ügyforgalmi kimutatás.

120. §. A községi bíróságok hatáskörébe tartozó kihágási ügyekről a jegyző az iktatókönyv adatainak összesítése alapján minden évben a XXI. számu minta szerint „Ügyforgalmi Kimutatás"-t készít; a kimutatást két példányban kell kiállítani és legkésőbb a következő év január hó 20-ikáig az egyik példányt a m. kir. központi statisztikai hivatalhoz, a másik példányt pedig a főszolgabíróhoz kell felterjeszteni.

12. Nyilvántartás.

121. §. A behajtott pénzbüntetések, pénzbirságok, eljárási költségek és kártérítési összegek, vala-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

mint az elkobzott és gazdátlan jószágok értékesítéséből befolyó összegek, végül a bűnjelként vagy zálogként lefoglalt vagy biztosítékul átvett állatok és egyéb tárgyak nyilvántartása, kezelése és elszámolása a 127.000/1903. B. M. sz. rendelettel kiadott Kih. Pénzk. Szabályzat értelmében történik.

122. §. Ha az okozott kárnak s a felmerült költségeknek megtérítésére a terheltért felelős személy (a családfő, a gyám, a gondnok vagy más munkaadó) lett kötelezve, ezt a körülményt az elitéltre vonatkozó feljegyzés mellett a Kih. Pénzk. Szab. *A)* mintáju nyilvántartásának Jegyzet rovatában fel kell tüntetni.

Az egyetemleges fizetési kötelezettség mellett megállapított eljárási költségeket vagy kártérítési összeget a Kih. Pénzk. Szab. *A)* nyilvántartás Jegyzet rovatában minden egyes elitéltnél a maga egészében kell feltüntetni. Ezenfelül a Jegyzet rovatban a többi elitéltek tételszámaira kölcsönösen hivatkozni kell. Ebben a kivételes esetben a nyilvántartásnak „Megállapított eljárási költség", illetőleg „Megállapított kártérítési összeg" címü rovatát csak a tényleges lerovás időpontjában kell kitölteni, s abba a tényleges lerovásnak megfelelő összeget kell bejegyezni.

123. §. Ha a községi bíróság bűnjelként, zálogként, vagy biztosítékul készpénzt vett át, a Kih. Pénzk. Szab. „Elkobzott és gazdátlan jószágok" *G)* mintáju nyilvántartásának 4. rovatába csak azt kell bejegyezni: „készpénz", ennek összegét pedig „az értékesítésből befolyt" feliratu 6. rovatban kell kitüntetni.

A készpénzt a Kih. Pénzk. Szab. szerint vezetett „Elkobzott és gazdátlan jószágok" *H)* mintáju pénznaplójába is be kell jegyezni.

124. §. Ha a lefoglalt vagy őrizetbe vett tárgy nem készpénz és azt a hatóság értékesíti, a Kih.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Pénzk. Szab. értelmében kell a bejegyzéseket megtenni.

Ha a lefoglalt vagy őrizetbe vett tárgyakat nem értékesítik, a Kih. Pénzk. Szab. *G)* mintáju nyilvántartásának Jegyzet rovatában fel kell tüntetni, hogy azokkal mi történt (pl. visszaadták, megsemmisítették stb.).

125. §. A lefoglalt vagy őrizetbe vett tárgyak értékesítéséből befolyt összegekből teljesített kiadásokat a Kih. Pénzk. Szab. *G)* mintáju nyilvántartásának megfelelő rovatába és ezenfelül ugyanazon szabályzat *H)* mintáju pénznaplójának kiadási rovatába is be kell jegyezni.

126. §. A lefoglalt vagy őrizetbe vett tárgyak átvételét a darabok számának és minőségének kitüntetésével, az ügyiraton vagy a jegyzőkönyv megfelelő helyén, a Kih. Pénzk. Szab. *G)* mintáju nyilvántartási tételszámának feltüntetésével fel kell jegyezni.

Biztosíték letétele esetében (Rbsz. 251. és 253. §) erről a letevőnek kérelmére a fentemlített nyilvántartás tételszámának megjelölésével elismervényt kell adni.

A lefoglalt vagy őrizetbe vett tárgyak kiadása esetében a kiadás megtörténtét az illető ügyiratra és azonkívül a Kih. Pénzk. Szab. *G)* mintáju nyilvántartásának Jegyzet rovatába be kell írni, az átvevő magánszemélytől pedig elismervényt kell venni.

Ha a kiadás tárgya készpénz, ennek összegét a 125. § értelmében be kell írni a Kih. Pénzk. Szab. *H)* mintáju pénznaplójába, és a pénzértékekről szóló elismervényeket ugyanezen pénznapló megfelelő kiadási tételeihez kell csatolni.

127. §. Ha az erdei vagy mezőrendőri kihágás esetében állatot vagy egyéb tárgyat bűnjelként vagy zálogként nagy- vagy kisközség területén foglaltak le, az állat vagy egyéb tárgy őrizetbe vétele, a sértett és a tulajdonos értesítése, az egyezség megki-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

sérlése, a tárgyaknak a tulajdonos részére kiadása és esetleges eladása tekintetében a Rbsz. 253—256. §-ai értelmében a községi előljáróság intézkedik akkor is, ha a kihágási ügy nem tartozik a községi bíróság hatáskörébe.

Az első bekezdésben jelzett esetekben, ha a kihágási ügy a főszolgabíró hatáskörébe tartozik, valamint akkor is, ha a Rbsz. 255. §-ának második bekezdése értelmében a bűnjelként vagy zálogként lefoglalt állatok vagy egyéb tárgyak ismeretlen helyen tartózkodó tulajdonosa az árverésig nem jelentkezett és a lefoglalt állatokat és tárgyakat mind el kellett adni, a főszolgabíróhoz haladéktalanul jelentést kell beküldeni.

Ugy az első, mint a második bekezdés esetében a bűnjelként vagy zálogként lefoglalt állatokat és egyéb tárgyakat a Kih. Pénzk. Szabályzatnak a községnél vezetett *G)* mintáju nyilvántartásába kell szabályszerűen bejegyezni, a befolyt összegre nézve pedig ugyanezen szabályzat értelmében kell eljárni.

128. §. Amennyiben a letartóztatottaktól igazolt vagyontalanságuk következtében be nem hajtható élelmezési és egyéb tartási költségek fedezéséről a fennálló gyakorlat szerint más módon gondoskodás nem történik, az e címen a községnél felmerülő költségek a község pénztára terhére esnek.

129. §. A kihágási pénznapló *(D)* minta) szerint befolyt eljárási költségeket és kártérítési összegeket a számadási év végéig rendeltetési helyökre el kell küldeni. Amennyiben a kihágási pénznaplóban az év végén oly eljárási költség vagy kártérítési összeg kezeltetnék, mely bármily okból rendeltetésének megfelelően a jogosultnak kiadható és elszámolható nem lenne, azt az év végén a büntetéspénzekkel együtt a központi állampénztárba kell küldeni, fennmaradván a jogosultnak az az igénye, hogy követelését az államkincstárral szemben érvényesíthesse.

Az ekként érvényesített követelések a pénzügy-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

miniszter kezelése alatt álló büntetéspénzeket terhelik.

130. §. A Kih. Pénzk. Szab. *A)* mintáju nyilvántartásában előírt büntetéspénzek és eljárási költségek törlésének (leírásának) akkor van helye, ha a fizetésre kötelezettre nézve a Rbsz. 277. §-ában felsorolt körülmények nyernek igazolást.

A büntetéspénzek törlése ebben az esetben csak a pénzbüntetés helyett kiszabott elzárásbüntetés végrehajtásának igazolása után történik.

A törlést, illetőleg a kérdéses összegeknek az *A)* mintáju nyilvántartásban leírásba helyezését a járási főszolgabíró a községi vizsgálatok (107. §) alkalmával engedélyezi.

Ugyanekkor dönt a főszolgabíró azon büntetéspénzek és eljárási költségek törölhetése kérdésében is, amelyekre nézve a törlés (leírás) más okból (elévülés, a kötelezett elhalálozása stb.) válik szükségessé.

13. Iratok beterjesztése a főszolgabíróhoz.

131. §. Ha valamelyik fél a Rbsz. 271. §-a értelmében az ügynek a főszolgabíróhoz terjesztését kéri, az összes iratokat a XIX. jegyzőkönyvi minta negyedik oldalára — esetleg bélyegző alkalmazásával — vezetett alábbi szövegü jelentés kiséretében az illetékes főszolgabíróhoz kell beterjeszteni.

Hasonlóképpen kell eljárni akkor is, ha oly terhelt ellen, aki a kihágás elkövetésekor életének tizenkettedik évét már meghaladta, de tizennyolcadik évét még be nem töltötte (fiatalkoru), a községi bíróság az 1908: XXXVI. t.-c. 33. §-ában is idézett 17., 19. és 20. §-ának megfelelő dorgálásnál súlyosabb intézkedést (próbárabocsátást, elzárásbüntetést vagy javító nevelést) vél szükségesnek.

A beterjesztő jelentés szövege a következő:

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

.főszolgabíró úrhoz tárgyalás és határozathozatal végett beterjesztem,

mert . fél a községi bíróság határozatában meg nem nyugodott;

vagy:

mert a fiatalkoru terhelt ellen a községi bíróság a dorgálásnál súlyosabb intézkedést vél szükségesnek.

Ha nem a jelen szakaszban említett valamelyik okból kell az iratokat a főszolgabíróhoz beterjeszteni, ezt külön jelentéssel kell megtenni.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

HARMADIK CÍM.

ÉLETBELÉPTETŐ, ZÁRÓ ÉS ÁTMENETI RENDELKEZÉSEK.

132. §. Ez a rendelet a rendőri büntetőeljárás egységes szabályozása tárgyában 65.000/1909. B. M. szám alatt kiadott belügyminiszteri és igazságügyminiszteri rendelettel egyidőben lép életbe és ugyanazokra az ügyekre terjed ki, amelyekben a Rbsz. szabályait kell alkalmazni.

133. §. Budapest székesfővárosban és azon a területen, amelyre a székesfővárosi m. kir. államrendőrség hatósága ezenfelül kiterjed, a Rbsz. 1. §-ának I. 3. és II. 3. pontjában felsorolt rendőri büntetőbíróságok részére a belügyminiszter az igazságügyminiszterrel egyetértve, tekintettel a különleges viszonyokra, a mutatkozó szükséghez képest a jelen ügyviteli szabályzat egyes rendelkezéseitől eltérő szabályokat állapíthat meg.

134. §. Azokat a folyamatban levő ügyeket, amelyekben az idézőlevél e rendelet életbelépésének napjáig még kibocsátva nem lett, az új iktatókönyvbe kell átvezetni, s egyúttal a régi iktatószámot az ügyiraton át kell húzni és föléje az új iktatószámot kell írni, az eddig vezetett iktatókönyvben pedig az ügyre vonatkozó utolsó iktatószámnál az ügynek új iktatószámát kell feljegyezni. Az új iktatókönyvbe kell beiktatni azokat a folyamat-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

ban levő kihágási ügyeket is, amelyeket a Rbsz. 283. §-ának második bekezdése értelmében más hatóság tett át a rendőri büntetőbírósághoz.

135. §. Azokban a folyamatban levő ügyekben, amelyekben e rendelet életbeléptekor az idézőlevél már ki lett bocsátva, az e rendelet életbelépte után érkező új ügydarabokat (beadványokat) az elsőfoku rendőri büntetőbíróságnál sem az új, sem az eddigi szabályok szerint vezetett iktatókönyvbe nem szabad beiktatni, hanem az ügy számára nyitandó iratjegyzékbe (12. §), községi bíróságnál pedig a 117. §-nak megfelelő iratjegyzékbe kell bejegyezni.

Ezt az iratjegyzéket az ügy utolsó iktatószámával kell ellátni és a szám mellé megkülönböztetésül R. (régi) betüt kell írni (pl. 1909. kih. R. 510. szám). Az iratjegyzékbe 1. sorszám alatt a régi iratokat együttesen, a folytatólagos sorszámok alatt pedig az ügyben a jelen rendelet életbelépte után érkező iratokat egyenkint kell bejegyezni.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

HARMADIK RÉSZ.

AZ 1908: XXXVI. T.-C.-BE IKTATOTT BÜNTETŐ NOVELLÁNAK (BN.) A RENDŐRI BÜNTETŐBIRÓSÁG ÁLTAL ALKALMAZANDÓ RENDELKEZÉSEI.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

ELSŐ FEJEZET.

A büntetés föltételes fölfüggesztése.

(Bn. 1—14. §-ai.)

I. Anyagi rendelkezések (1—8 §).

1. A büntetés fölfüggesztésének föltételei.

(1., 2. és 8. §-ok.)

8. §. A bíróság az egy hónapot meg nem haladó tartamban kiszabott elzárást és a pénzbüntetést egy évi próbaidőre fölfüggesztheti.

A fölfüggesztésre egyebekben a jelen törvény 1—6. §-ait kell alkalmazni.

1. A Büntetőnovella 1—8. §-ai a büntetés föltételes fölfüggesztésére vonatkozó anyagi jogszabályokat határozzák meg; a 9—14. §-ok az eljárásra vonatkozó külön rendelkezéseket tartalmazzák. Az ideiktatott 8. § tehát — beleértve az abban fölhívott 1—6. §-okat, a büntetés fölt. fölfüggesztése tekintetében a rendőri büntetőbíróságra is irányadó anyagi szabályokat foglalja magában. A 7. §, mely a Btk. 55. és 56. §-ban meghatározott mellékbüntetésekről szól; a r. b.-bíróságra nem tartozik.

2. A büntetés fölfüggesztésének pozitiv és negativ föl-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

tételei vannak. Pozitiv föltételek: a büntetés neme és nagysága s a bíróság által figyelembe veendő körülmények (1. és 8. §-ok); negativ föltételek: a kedvezményből kizáró okok (2. §).

3. A fölfüggesztés pozitiv föltétele a 8. § 1. bekezdésének az 1. §-al való kiegészítésével így határozható meg:

„A bíróság az egy hónapot meg nem haladó tartamban kiszabott elzárást és a pénzbüntetést különös méltánylást érdemlő okból fölfüggesztheti, — ha ettől az elitélt magaviseletére, egyéniségének, életviszonyainak és az eset többi körülményeinek figyelembevételével kedvező hatást vár.“

E meghatározás szerint tehát a rend. b.-bíróság hatásköréhez tartozó ügyekben a büntetés fölfüggesztésének pozitiv föltételei a következők: *a)* egy hónapot túl nem haladó tartamban megállapított elzárás (mely összbüntetés is lehet), vagy bármily összegben kiszabott pénzbüntetés; *b)* különös méltánylást érdemlő ok — mint pld. a cselekmény indító oka, a sérelem jóvátétele, tisztességes előélet, több tagból álló család; *c)* annak bírói megállapítása, hogy a büntetés fölfüggesztésétől az elitélt magaviseletére kedvezőbb eredmény várható, mint a büntetés végrehajtásától.

4. A most kiemelt pozitiv föltételek fönnforgása mellett sem lehet fölfüggeszteni a büntetést, bármily kis mértékben állapíttatott is az meg:

a) ha az elitélt előzőleg büntett miatt jogerősen el volt ítélve vagy tíz éven belül fogház-, vagy egy hónapot meghaladó elzárásbüntetés volt ellenében jogerősen megállapítva — kivéve, ha az királyi kegyelem útján elengedtetett;

b) ha az elitélt a cselekményt aljas indokból követte el (2. § 2. és 3. pont).

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Büntett miatt előzőleg az volt elítélve, akit a bíróság jogerősen fegyház, börtön vagy 5 évet túlhaladó államfogházra ítélt (Btk. 20. §). Ezeket a törvény föltétlenül kizárja a kedvezményből — habár a reájuk kiszabott büntetést bármily okból, tehát pl. elévülés vagy kir. kegyelem folytán nem töltötték ki. Aki ellen 10 éven belül fogház- vagy 1 hónapot túlhaladó elzárás volt jogerősen megállapítva, csak akkor nincs kizárva a kedvezményből, ha e büntetések valamelyike kegyelem útján elengedtetett, ellenben ki van zárva, ha büntetése időközben elévült, ha végrehajtatott vagy ha az 1 hónapot túl nem haladó fogházbüntetés fölfüggesztetett s emiatt nem hajtatott végre. — Az aljas indító ok, mint a kihágás elkövetésének rúgója, csak ritkán fordulhat elő. Nem egyértelmü az a nyereségvággyal, mert pld. a bosszu vagy gyülölet is aljas indoknak tekinthető.

5. Az *életkor* tekintetében az 1. és 2. §-ok nem állítanak föl korlátokat. Ebből az következnék, hogy a büntetés fölfüggesztésének kedvezményében életkorra való tekintet nélkül mindenki részesíthető, akire nézve a törvényes föltételek fönforognak. Ennek azonban ellene mond a Bn. 17. §-a, mely taxative sorolja föl a 18. évüket még be nem töltött fiatalkorúak ellen tehető intézkedéseket. Ezek közt a büntetés föltételes fölfüggesztése elő nem fordul, hanem ehelyett a próbárabocsátás az az intézkedés, amely a büntetés fölfüggesztésének megfelel. Utóbbi tehát, minthogy 1910 január 1. óta a Bn. II. fejezete is hatályban van, csak a 18. évüket már betöltött életkoru elitéltekre alkalmazható.

2. A próbaidő eredményes vagy eredménytelen leteltének hatása (3—6. §-ok).

1. A próbaidő kihágásoknál *1 év* (8. §). Ez azt jelenti, hogy a rendőri b. bíróság a jogerősen kiszabott

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyülési Könyvtár (www.ogyk.hu)

elzárás- vagy pénzbüntetés végrehajtását egy évi tartamra fölfüggeszti. A próbaidő miként való letelésétől függ az, hogy a fölfüggesztett büntetés megszünik-e végrehajtható lenni, vagy utólagosan mégis végrehajtandó.

2. Nem lehet végrehajtani a fölfüggesztett büntetést, ha a próbaidő a 3. és 6. §-ok értelmében eredményesen telt le. Ez akkor történik meg, ha az elitélt ellen a próbaidő alatt nem indítottak oly bünvádi eljárást, mely okául szolgált annak, hogy a fölfüggesztett büntetés a 4. vagy 5. §-nak megfelelően végrehajtassék. A büntetés végrehajtásának okául szolgáló eljárást tehát a próbaidő alatt kell megindítani; ez eljárás eredménye azonban, vagyis a próbárabocsátottnak újabb elitéltetése a próbaidő letelte után is bekövetkezhetik. Ha tehát a próbaidő letelt anélkül, hogy ez alatt az elitélt ellen b. eljárást indítottak volna: a büntetés többé végre nem hajtható, habár utólag kiderül is, hogy az elitélt a próbaidő előtt vagy alatt bármily súlyos büntetendő cselekményt követett is el.

3. Végre kell, illetőleg lehet hajtani a fölfüggesztett büntetést, ha a próbaidő folyama alatt az elitélt ellen bűnv. eljárást indítanak s ennek eredményeként őt a bíróság bűntett, vétség vagy kihágás miatt jogerősen elitéli (4. és 5. §). Ez esetben vagy végrehajtandó a fölfüggesztett büntetés, vagy a bíróság belátásától függ, hogy az végrehajtassék-e.

4. Végre kell hajtani a fölfüggesztett büntetést:

a) ha a próbaidő eltelte előtt az elitélt ellen bünvádi eljárást indítanak a próbaidő alatt elkövetett cselekmény miatt és az új eljárás folyamán őt a bíróság bűntett miatt itéli el vagy szándékos vétség miatt ellene fogházbüntetést állapít meg (4. § 1. tétel);

b) ha a próbaidő alatt az elitélt ellen oly cselekmény

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

miatt volt folyamatban az eljárás, melyet még a fölfüggesztő ítélet jogerőre emelkedése előtt követett el és a bíróság szabadságvesztésbüntetést állapít meg (5. § 1. pont); továbbá: ha a próbaidő alatt jut a bíróság tudomására, hogy az elítélt előzőleg jogerősen szabadságvesztésbüntetésre volt elítélve és azt még végre kell hajtani (2. pont).

Az *a)* pont esetében összbüntetés kiszabásának mellőzésével kell a fölfüggesztett büntetést végrehajtani; a *b)* pont eseteiben összbüntetésbe kell a fölfügg. büntetést is befoglalni. Az előbbi esetben tehát a két büntetés egymásután, — az utóbbiban egy büntetésként hajtandó végre.

5. A bíróság határoz afölött, hogy végrehajtassék-e a fölfügg. büntetés:

a) ha az elítélt a próbaidő alatt elköv. cselekmény miatt indított eljárás eredményeként újabban szándékos vétség miatt államfogházra vagy pénzbüntetésre, — nem szándékos (gondatlan) vétség miatt fogházra vagy pénzbüntetésre, — kihágás miatt elzárásra vagy pénzbüntetésre ítéltetik (4. § 2. tétel);

b) ha a fölmentésre a magánindítvány visszavonása szolgált okul (4. § 3. tétel).

Eszerint nem érinti a büntetés fölfüggesztésének hatályát, ha a magánindítvány visszavonása folytán a kir. ügyészség, a vizsgálóbíró, vagy a vádtanács megszünteti a további eljárást (Bp. 101., 128., 264. §-ok).

3. A fölfüggesztett büntetés végrehajtásának elrendelése.

1. A fölfügg. büntetés végrehajtását bírói ítélettel kell elrendelni (20.001/908. Igmr. 4. §). Ezt az ítéletet a körülményekhez képest a királyi vagy a rendőri büntetőbíróság hozza meg. A Bn. 4. § 1. tétel alapján csak

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

a kir. bíróság rendelheti el a fölfüggesztett büntetés végrehajtását, mert ennek föltétele a kir. bíróság hatásköréhez tartozó büntett vagy vétség miatt való újabb elitélés. Habár tehát a rendőri büntetőbíróság által fölfüggesztett elzárásról van szó: ez esetben ennek végrehajtását is a kir. bíróság rendeli el. Ugyanez áll akkor is, ha a kir. bíróságok hatásköréhez tartozó vétség vagy kihágás miatti újabb elitélés okául szolgálhat annak, hogy a fölfügg. büntetés a Bn. 4. § 2. vagy 3. mondata alapján végrehajtassék.

2. Másként áll a dolog, ha a próbaidő alatt a rend. b. bíróság hatásköréhez tartozó kihágás miatt indítanak oly eljárást, amely elzárásra vagy pénzbüntetésre való újabb elitélést von maga után. Ez eset a Bn. 4. § 2. vagy 3. tétele alá esik, és így a bíróság határozatától függ, hogy végrehajtassék-e a fölfüggesztett büntetés. E határozathozatal azonban csak akkor tartozik a r. b. bíróság hatásköréhez, ha a büntetés fölfüggesztését is ő mondta ki. Ellenben, ha a kir. bíróság által fölfügg. büntetésről van szó: ez esetben a r. b. bíróság hatásköréhez tartozó újabb elitélés alapján is a kir. bíróság határoz afölött, hogy végrehajtassék-e a fölfüggesztett büntetés. A 102.100/908. Bmr. 3. §-a e tekintetben ezt rendeli:

„Ha a közig. hatóság valamely rendőri büntetőügyből kifolyólag a kir. bíróság által fölfüggesztett büntetés végrehajtását a Bn. 4. § 2. vagy 3. mondata értelmében indokoltnak tartja: a rendőri büntetőeljárás jogerős befejezése után az ügyiratokat határozathozatal végett a büntetést fölfüggesztő kir. bírósághoz teszi át.“

Ugyanezt kimondja a Rbsz. 161. §-a is.

3. E szabályok irányadók abban az esetben is, ha a fölfügg. büntetés a Bn. 5. §-a értelmében összbüntetésbe foglalandó s ekként hajtandó végre. A r. b. bíróság itt

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

is csak abban az esetben szabhatja ki az összbüntetést, ha a büntetés fölfüggesztését ő rendelte el és ha másfelől az ő hatásköréhez utalt kihágásra volt megállapítva az az elzárásbüntetés, amely a fölfügg. elzárással összbüntetésbe foglalandó. Minden más esetben az illetékes kir. bírósághoz kell az ügy iratait áttenni.

II. Eljárási szabályok (9—14 §).

1. A büntetés fölfüggesztésére hivatott bíróság.

9. §. A fölfüggesztést az első vagy a felső fokon eljáró kir. bíróság vagy közigazgatási hatóság, mint rendőri büntetőbíróság az itéletben a fél kérelmére vagy hivatalból mondja ki.

Az itélet indokolásában tüzetesen megjelölendők az okok, amelyek a fölfüggesztésre vezettek.

Az itélet kihirdetésekor az elitéltet figyelmeztetni kell a következményekre, amelyeket újabb bűncselekmény elkövetésével magára vonna.

1. Az alsó és felsőfokon eljáró rendőri büntetőbíróságokat a Rbsz. 1. §-a, a mezőrendőri, erdei, cselédügyi s a gazdasági cselédtörvénybe ütköző kihágások tárgyában eljáró közs. bíróság szervezetét ugyane rendelet 241. §-a határozza meg. Minthogy e bíróság is a rendőri büntetőbíróság tágabb fogalma alá tartozik: az általa kiszabott büntetés föltételes fölfüggesztését ez is kimondhatja.

2. A jelen § 3. bekezdésének megfelelően a Rbsz. 163. §-ának utolsó bekezdése is kimondja, hogy: „A büntetés végrehajtásának föltételes fölfüggesztése esetében az elitéltet szóval vagy írásban figyelmeztetni kell azokra a következményekre, amelyeket újabb büntetendő cselekmény elkövetésével magára vonna.“ E következményeket a Bn. 4. és 5. §-ai határozzák meg. (Lásd fönt.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

3. A jelen §-t kiegészítőleg a 102.100/908. Bmr. §-a rendeli, hogy: *„Azokat a szabályokat, amelyek a bűnügyben hozott ítéleteknek valamely hatósággal való közlését rendelik, azokban az esetekben is alkalmazni kell, amelyekben a kiszabott büntetést föltételesen fölfüggesztették.“* Ugyanezt kimondja a Rbsz. 161. § ut. bek. is. Ily hatóságok különösen: a katonai hatóság, a csendőrség, a pénzügyőrség, melynek kötelékéhez az elitélt tartozik.

2. A fölfüggesztés tárgyában használható jogorvoslatok.

10. §. A fölfüggesztés kérdésében az elitélt javára csak az elitélt, törvényes képviselője és védője, az elitélt terhére pedig a kir. bíróságok hatáskörébe tartozó ügyekben csak a kir. ügyészség élhet fölebbezéssel.

A másodfokú, valamint a fölebbezéssel meg nem támadható első bírósági (Bp. 381. § 1. és 2. pontja) ítélet ellen a kir. bíróságok hatáskörébe tartozó ügyekben csak a kir. ügyészség és csak akkor élhet semmiségi panasszal, ha a bíróság a büntetés végrehajtását a törvény által kizárt esetben függesztette föl.

11. §. A közigazgatási hatóságnak fölfüggesztő ítéleteit hivatalból kell a másodfokú hatósághoz fölülbírálás végett fölterjeszteni.

1. A r. b. bíróság által hozott ítélet ellen rendes jogorvoslat gyanánt csak felebbezés használható (Rbsz. 167. §). A Bn. 10. § 2. bek. tehát az eljárás keretében nem alkalmazható.

2. Az elitélt *javára* a 10. § értelmében akkor használható perorvoslat, ha az I. vagy II. foku r. b. bíróság az egy hónapot tul nem haladó elzárás vagy a kiszabott pénzbüntetés végrehajtását nem függesztette föl,

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

holott a törvényes föltételek fönnforognak. A jogorvoslat használatára csak az elitéltnek, törvényes képviselőjének és védőjének van joga. Ennélfogva az elitélt javára nem élhet felebbezéssel házastársa és a tiszti ügyész, akiket különben e jog a Rbsz. 176. § szerint megillet.

3. Az elitélt javára használható perorvoslatnak helye van:

a) minden I. foku itélet ellen, mert a Rbsz. 177. §-ának az a korlátozása, hogy *„csupán a kiszabott büntetés enyhítése végett"* nincs helye felebbezésnek, ha az I. foku bíróság 5 koronát túl nem haladó pénzbüntetést állapitott meg, a büntetés fölt. fölfüggesztése végett használható felebbezésre nem vonatkozik;

b) minden II. foku itélet ellen, amelyben a II. foku bíróság elzárást vagy 30 koronát túlhaladó pénzbüntetést állapitott meg (Rbsz. 178. §).

A közs. bíróság itélete ellen jogorvoslatnak helye nem lévén, amennyiben ezzel az elitélt azért nincs megelégedve, mert e bíróság a büntetést nem függesztette föl: ez okból az illető az ügynek a főszolgabíróhoz való beterjesztését kérheti (Rbsz. 271. §).

4. Az elitélt *terhére* a tiszti ügyész, a szakképviselő, a magánvádló, és a vád képviseletében közreműködött sértett élhetnek felebbezéssel. Az I. foku hatóság fölfüggesztő itélete ellen azonban fölösleges a felebbezés, mert az ily itéletet a Bn. 11. §-a szerint: hivatalból kell a másodfoku hatósághoz fölülbirálás végett fölterjeszteni. Ennek megfelelően a Rbsz. 156. § 4. bek. kimondja, hogy az I. foku bíróság itéletében a II. foku hatóságnak a fölfüggesztésre vonatkozó jóváhagyását kifejezetten fönn kell tartani; a 174. § 2. bek. pedig rendeli, hogy: „A kiszabott büntetés végrehajtásának föltételes fölfüggesztése esetében a felebbviteli határidő

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

eltelte után az iratokat a másodfoku hatósághoz hivatalból akkor is fel kell terjeszteni, ha az ügyben felebbvitellel senki sem élt." A II. f. bíróságnak oly itélete ellen, mellyel 30 koronát túl nem haladó pénzbüntetést szabott ki, az elitélt terhére, csak akkor van helye felebbezésnek, ha: az itélet e büntetés végrehajtásának fölfüggesztését a törvény által kizárt esetben mondta ki (Rbsz. 178. § 10. p.). Törvény által kizárt a fölfüggesztés akkor, ha a Bn. 1., 2., illetőleg 8. §-a ellenére történt (l. fönn a 8. §-nál). Minden más esetben a II. foku bíróságnak büntetést fölfüggesztő itélete ellen is felebbezéssel lehet élni az elitélt terhére.

3. A fölfüggesztett büntetés végrehajtása újrafölvétel nélkül.

12. §. Ha a bíróság a 2. § 2. pontjában említett itéletről a próbaidő alatt csak akkor nyer tudomást, amidőn az abban az itéletben kiszabott büntetés már végrehajtatott vagy összbüntetésbe (5. §) egyéb okból nem foglalható, a bíróság újrafölvételi eljárás nélkül a büntetés fölfüggesztésére vonatkozó rendelkezést hatályon kívül helyezi és a büntetés végrehajtását rendeli el.

1. A 2. § 2. p.-ja szerint nem lehet fölfüggeszteni a büntetést: ha az elitélt előzőleg büntett miatt, vagy 10 éven belül fogház-, vagy egy hónapot meghaladó elzárásbüntetésre jogerősen el volt itélve (l. fönn a 8. §-nál 4. jzet *a)* pont). Ha tehát a r. b. bíróságnak tudomása van ez előleges elitéltetésekről akkor, mikor vádlottat egy hónapot meg nem haladó elzárásra, avagy pénzbüntetésre itéli: ekkor azt nem részesitheti a büntetés fölfüggesztésének kedvezményében. Megtörténhetik azonban, hogy a bíróság az előző elitéltetésről nem bír tudomással s büntetlen előéletűnek tartva terheltet: a reá kiszabott büntetést fölfüggeszti; de később megtudja,

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

hogy a kedvezményt a 2. § 2. p.-ja ellenére adta meg. Az ez esetben követendő eljárásról intézkedik a jelen §.

2. A büntetést fölfüggesztő ítélet jogerős lévén, azt az elítélt terhére csak a törvényben meghatározott okokból lehet megváltoztatni. Ily okokat foglalnak magukban a Bn. 4. és 5. §-ai, melyek szerint az azokban meghatározott esetekben a fölfüggesztett büntetés részint önállóan, részint összbüntetésbe foglaltan végrehajtandó, illetőleg végrehajtható. Ez esetek egyikével sem azonos a 12. §-ban körülírt eset. De nem találunk az újrafölvételre vonatkozó rendelkezések közt (Rbsz. 191—195. §-ok) sem olyant, amely alapjául szolgálhatna annak, hogy a jelen § szerint föltételezett esetben a fölfügg. büntetés végrehajtassék. Minthogy tehát sem a Bn. 4. és 5. §-ai, sem a Rbsz. nem nyujt módot arra, hogy az elítélt a 12. § esetén a kedvezménytől megfosztassék: ez okból e § a r. b. bíróság előtti eljárásban is alkalmazandó.

Az előző büntetés, melyről a bíróság utólagosan, a próbaidő folyása alatt nyer tudomást, vagy olyan, amely már végrehajtatott, vagy olyan, amely még végre nem hajtatott. Utóbbi esetben a Bn. 5. § 2. pontja folytán rendszerint összbüntetés kiszabásának lesz helye. Ennek föltétele azonban az, hogy a kérdéses büntetés még végrehajtható. A büntetés végrehajtását az elítélt halálán kívül, amiről itt nem lehet szó, megszünteti a kir. kegyelem és az elévülés (btk. 117. §). Ha az előző fogház vagy elzárás kegyelem útján engedtetett el: ez a 2. § 2. pontja szerint nem tekintetik oly előző elítélésnek, amely a büntetés fölfüggesztését kizárná, így tehát a 12. § esetében sem jöhet figyelembe az ilyen előző büntetés. A büntett miatt való előző elítélés kizáró hatását azonban nem szünteti meg a kir. kegyelem, az elévülés pedig még fogház és elzárás esetében sem.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

idézi elő azt, hogy a büntetés fölfüggeszthető legyen. A 12. §-ban említett az a föltétel tehát, hogy a kérdéses büntetés „összbüntetésbe már nem foglalható" figyelemmel a 2. § 2. pontjára, olyan előző büntetést jelent, amely büntett miatt volt megállapítva és elévült vagy kir. kegyelem útján elengedtetett vagy amely fogház vagy 1 hónapot túlhaladó elzárásban állott és elévült. A végrehajtható büntetésen kívül csak ilyen előző büntetés az, amelynek utólagos tudomásra jutása a fölfüggesztett büntetés végrehajtását eredményezi.

4. A 12. §-nak az a kijelentése, hogy a bíróság újrafölvételi eljárás nélkül helyezi hatályon kívül a fölfüggesztésre vonatkozó rendelkezést, azt vonja maga után, hogy az újrafölvételre vonatkozó rendelkezések ez esetben nem alkalmazhatók, hanem a bíróság, miután megállapította a tényt, tárgyalás nélkül hatályon kívül helyezi korábbi ítéletének a fölfüggesztésre vonatkozó rendelkezését. Ítélettel vagy végzéssel történjék-e ez meg, erről a jelen törvény nem szól; a dolog természete azonban azt hozza magával, hogy ez esetben *végzés* hozandó.

4. A próbaidő leteltének bírói megállapítása.

13. §. Ha a fölfüggesztett büntetés a törvény szerint többé végre nem hajtható, ennek kimondását a kir ügyész, valamint az elítélt és védője kérheti.

A kérelem felől a bíróság végzéssel határoz.

1. A jelen § abból a föltevésből indul ki, hogy mikor ennek alapján a kir. ügyész vagy az elítélt kérést intéz a bírósághoz: a próbaidő már eredményesen letelt (3., 6. és 12. §). Megtörténhetik azonban, hogy a próbaidő alatt indított eljárásról és annak az elítéltre nézve kedvezőtlen eredményéről nincs tudomása annak a bíróságnak, melyhez a 13. § alapján kérés intézte-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

tik. Nehogy ily esetben a bíróság mégis kimondja, hogy a fölfügg. büntetés többé végre nem hajtható: a Bm. 102100. sz. alatt kiadott rendeletében utasította a közigazgatási hatóságot, hogy a határozat meghozatala előtt a próbaidő miként való leteltéről tájékozást szerezzen.

2. A Bm. említett rendeletében foglalt utasítás ez:

4. §. Ha a Bn. 13. §-a alapján annak kimondását kérik, hogy a fölfüggesztett büntetés a törvény szerint többé végre nem hajtható: a közigazgatási hatóság határozat hozatala előtt megállapítja, hogy az elitélt ellen a próbaidő alatt nem merült-e föl oly körülmény, amely a kérelemnek megfelelő határozat kiadását kizárja. E végből a közigazgatási hatóság saját nyilvántartókönyveit átvizsgálja s a szükséghez képest értesítés adása végett megkeresi azokat a kir. bíróságokat és közigazgatási hatóságokat, amelyeknek területén az elitélt a próbaidő alatt lakott vagy huzamosabban tartózkodott, vagy amelyektől tájékoztató adatokat várhat arra nézve, hogy az elitélt ellen a próbaidő alatt volt-e bünvádi (rendőri büntető) eljárás folyamatban. Ezenfelül az országos bűnügyi nyilvántartóhivatal fölállítása után ettől is értesítést kér arra nézve, nem volt-e a próbaidő alatt az elitélt ellen bűnvádi (rendőri büntető) eljárás folyamatban.

A megkeresett hatóságok a megkeresésnek késedelem nélkül eleget tenni kötelesek.

5. A fölfüggesztett büntetés nyilvántartása.

14. §. A fölfüggesztett büntetés nyilvántartandó.

A *nyilvántartás* módozatait az igazságügyminiszter a belügyminiszterrel egyetértve rendelettel állapítja meg.

1. A nyilvántartó jegyzékek vezetését s e jegyzékek kezelésének szabályait a közig. hatóságokat illetőleg az

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Igm. a Bm.-rel egyetértőleg kiadott 20002. sz. a. rendeletének 1. és 2. §-ai határozzák meg.

2. A 20002. sz. r. 11 és 2. §-ai a következők:

1. §. A büntetést föltételesen fölfüggesztő jogerős ítéletekről (Bn. első fejezete) a rendőri büntetőügyekben első fokon eljáró közigazgatási hatóságok az I. minta szerint nyilvántartókönyvet vezetnek.

Mindegyik közigazgatási hatóság a nála folyamatban volt ügyekben hozott összes fölfüggesztő ítéletekről csak egy nyilvántartókönyvet vezet. A nyilvántartókönyv 1—5. rovatába bejegyzendő adatokat az ügyben eljáró tisztviselő a II. mintának megfelelő lapokból összefűzött jegyzék útján az ítélet jogerőre emelkedése után azonnal közli a nyilvántartókönyv vezetőjével.

A nyilvántartókönyv vezetője az adatokat a nyilvántartókönyv 1—5. rovatába azonnal bejegyzi, a II. mintának megfelelő jegyzék 6. és 7. rovatát kitölti és ezt a jegyzéket kiállítójához visszajuttatja.

Oly közigazgatási hatóságnál, amelynél rendőri büntetőügyekkel csak egy tisztviselő foglalkozik, a II. mintának megfelelő jegyzék kiállítása nélkül a nyilvántartókönyvet maga ez a tisztviselő vezeti.

A nyilvántartókönyvet minden naptári év végével le kell zárni.

A nyilvántartókönyvhöz a III. minta szerint betűrendes névmutatót kell készíteni, amely több évre terjedhet.

A nyilvántartókönyvet és a névmutatót lezárásától legalább tíz éven át meg kell őrizni.

2. §. Ha az elítélt ellen, akinek büntetését a közigazgatási hatóság föltételesen fölfüggesztette, a próbaidő alatt új bűnvádi (rendőri büntető) eljárást indítanak vagy ellene már előbb megindított eljárás van folyamatban (Bn. 4. §-a, 5. § 1. pontja): ezt a nyilvántartókönyv 6. rovatában azonnal föl kell jegyezni.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Ha a közigazgatási hatóság a fölfüggesztett büntetés végrehajtását rendeli el (Bn. 4., 12. §-a) vagy azt összbüntetésbe foglalja és az összbüntetés végrehajtását nem függeszti föl (Bn. 5. §-a): ezt a határozat jogerőre emelkedése után a nyilvántartókönyv 7. rovatában kell följegyezni. Ha pedig a próbaidő alatt folyamatban volt eljárás nem eredményezte a fölfüggesztett büntetés végrehajtását vagy összbüntetés kiszabását, úgyszintén ha a kiszabott összbüntetés végrehajtását a közigazgatási hatóság fölfüggesztette, a nyilvántartókönyv 8. rovatát kell kitölteni. A kiszabott összbüntetést fölfüggesztésének esetében új folyószám alatt kell a nyilvántartókönyvbe bejegyezni és az esetek összefüggésére a jegyzetrovatokban utalni kell.

Ha a büntetést fölfüggesztő ítéletet újrafölvétel következtében jogerősen hatályon kívül helyezik: ezt a nyilvántartókönyv 9. rovatában föl kell jegyezni.

Ha a közigazgatási hatóság a Bn. 13. §-a alapján kimondja, hogy a fölfüggesztett büntetés a törvény szerint többé végre nem hajtható, az e tárgyban hozott elsőfokú határozat ügyszámát a határozat jogerőre emelkedése után a nyilvántartókönyv jegyzet rovatában föl kell jegyezni.

A nyilvántartókönyv 6—9. rovatait, úgyszintén jegyzetrovatát az 1. § negyedik bekezdésének esetében az eljáró tisztviselő tölti ki, más esetekben kitöltésükre az ügyiraton kell a nyilvántartókönyv vezetőjét utasítani, aki e rovatok kitöltését az ügyiraton tanusítja.

Ha a fölfüggesztő ítéletet kir. bíróság vagy nem az a közigazgatási hatóság tartja nyilván, amelyiknél a följegyzendő körülmény fölmerült: a följegyzés foganatosítása végett az ítéletet nyilvántartó kir. bíróságot vagy közigazgatási hatóságot kell megkeresni.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

MÁSODIK FEJEZET.

A fiatalkoruakra vonatkozó rendelkezések.

(Bn. 15—33. §-ok.)

1. Általános rendelkezés.

33. §. Ha a fiatalkorú kihágást követ el, a jelen törvény 15—25. és 30. §-ainak rendelkezéseit az alábbi eltéréssel megfelelően kell alkalmazni.

Ha szabadságvesztés-büntetés kiszabása mutatkozik szükségesnek, elzárásbüntetést kell megállapítani. Az elzárás leghosszabb tartama két hónap.

A kbtk. 62. §-ában meghatározott kihágás miatt a fiatalkorú ellen a jelen törvény 17. §-ának 1. és 2. pontjában foglalt intézkedés nem tehető.

Ha javító nevelés elrendelése mutatkozik szükségesnek, a közigazgatási hatóság az ügyet eljárás végett az illetékes kir. járásbírósághoz teszi át és ha a fiatalkorú érdekében halaszthatatlanul szükséges, a fiatalkorút ideiglenes fölvétel végett a legközelebb eső állami gyermekmenhelybe szállítja.

1. A jelen § egész általánosságban szól azokról az esetekről: „ha a fiatalkoru kihágást követ el". E rendelkezés tehát azokra a kihágásokra is vonatkozik, amelyek a r. b. bíróság hatáskörébe tartoznak. (L. e mü első részét.)

2. A r. b. bíró a Rbsz. által szabályozott eljárás keretében alkalmazza a Bn. 33. §-a által felhívott, illetőleg e § által megállapított rendelkezéseket. Az alábbiakban a 33. §-al kapcsolatban csak az ebben felhívott §-okat ismertetjük. A 26—29. §-ok, amelyek a fogház- és államfogházbüntetésről, s a 31. és 32. §-ok, amelyek a felügyelőhatóságról és a 18. évüket betöltött, de 20. évüket túl nem haladott koru egyének büntetéséről szólanak, a jelen mü keretéből kimaradnak.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

3. A Bn. II. fejezetének végrehajtása tárgyában a belügyminiszter 1909. évi 160.000 sz. a. rendeletet bocsátott ki, melynek 1. §-a szerint:

a) a Bn. II. fejezetének rendelkezései 1910. évi január 1-én lépnek hatályba;

b) ez időtől kezdve a Bn. II. fejezetének rendelkezéseit alkalmazni kell mindazon gyermek- és fiatalkoruakra, a kik a kihágást a Bn. II. fejezetének hatálybalépése után követték el, továbbá azokra a gyermek- és fiatalkoruakra, a kik a kihágást előbb követték el, amennyiben ez a btk. 2. §-ával (Ktk. 12. §) nem ellenkezik;

c) a hatálybalépés napja előtt jogerősen kiszabott büntetéseket az eddig érvényben volt szabályok szerint kell végrehajtani. A rendelet további §-ait az alábbi §-ok kapcsán közöljük.

2. Gyermekkorúak és bűnvádi felelősségre nem vonható fiatalkorúak.

15. §. Az ellen, aki a bűntett vagy vétség elkövetésekor életének tizenkettedik évét meg nem haladta (gyermekkor), sem vád nem emelhető, sem bűnvádi eljárás nem indítható.

Ha a gyermek bűntettet vagy vétséget követett el, a hatóság, amely elé kerül, őt megfenyítés végett a házifegyelem gyakorlására jogosított egyénnek vagy az iskolai hatóságnak adhatja át. Az iskolai hatóság a gyermeket megdorgálhatja vagy iskolai elzárással fenyítheti.

Ha a gyermek eddigi környezetében erkölcsi romlásnak van kitéve, vagy züllésnek indult, a hatóság a gyámhatóságot értesíti, és ha a gyermek érdekében halaszthatatlanul szükséges, a gyermeket ideiglenes fölvétel végett a legközelebb eső állami gyermekmenhelybe szállítja. A gyámhatóság a gyermek

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

javító nevelése iránt az erre nézve irányadó szabályok értelmében intézkedik.

16. §. Az, aki a bűntett vagy vétség elkövetésekor életének tizenkettedik évét már meghaladta, de tizennyolcadik évét még be nem töltötte (fiatalkorú), ha a büntethetőséghez szükséges értelmi és erkölcsi fejlettsége nem volt meg, büntetőjogi felelősségre nem vonható.

Ha a bíróság ily esetben szükségesnek látja, elrendelheti, hogy a fiatalkorút törvényes képviselője, hozzátartozója vagy más alkalmas egyén házi fölügyelet alatt tartsa, vagy intézkedhetik az iránt, hogy a fiatalkorú házi vagy iskolai fenyítést kapjon (15. § második bekezdése).

Ha az ilyen fiatalkorú eddigi környezetében erkölcsi romlásnak van kitéve vagy züllésnek indult, a bíróság a fiatalkorúnak javító nevelését rendeli el.

1. E §-ok a btk. 83. és 84. §-ait (Kbtk. 12. §) helyettesítik. Ezek szerint: gyermekkoru az, a ki életkora 12. évét még be nem töltötte; fiatalkoru az, aki életkora 12. évét már túlhaladta, de 18. évét még be nem töltötte. A btk. 84. §-a szerint a felső korhatár a 16. év volt.

2. A gyermekkoru ellen bűnvádi eljárás nem indítható (15. § 1. bek.); ugyanez áll a fiatalkorúra nézve, ha a büntethetőséghez szükséges értelmi és erkölcsi fejlettsége még nem volt meg (16. § 1. bek.). Ez esetben tehát a gyermekkoru és fiatalkoru büntevő azonos szempont alá esik. Ellenben különböző elbánásban részesíthetők, illetőleg részesitendők abból a célból, hogy megjavíttassanak, esetleg a további romlástól megóvassanak.

3. A büntetendő cselekményt elkövető gyermekkorút illetőleg a r. b. bíró a következő intézkedéseket teheti:

a) megfenyítés végett a házi fegyelemre jogosított

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

egyénnek, vagy az iskolai hatóságnak adhatja át (15. § 2. bek.);

b) a gyámhatóságot a züllésnek indult gyermek javító nevelése céljából értesíti; vagy

c) a gyermeket ideiglenesen a legközelebb eső gyermekmenhelyre szállítja (3. bek.).

4. A bűnvádi felelősségre nem vonható fiatalkorút illetőleg a következő intézkedéseket teheti a bíró:

a) a 15. § 2. bek. értelmében intézkedhetik az iránt, hogy a fiatalkoru házi vagy iskolai fenyítést kapjon;

b) elrendelheti, hogy az illetőt törvényes képviselője, hozzátartozója, vagy más alkalmas egyén házi felügyelet alatt tartsa (16. § 2. bek.);

c) elrendelheti a züllésnek indult fiatalkoru javító nevelését (3. bek.). A két utóbbi pontnak megfelelő intézkedés a gyermekkorúak ellen nem tehető.

5. A büntetendő cselekményt elkövető gyermek- és bűnvádi felelősségre nem vonható fiatalkorúakra nézve szükséges intézkedések miként való foganatosítása tárgyában a 160.000/909. Bm. rendelet 13—19. §-ai tartalmazzák a megfelelő szabályokat. (L. alább a 4. cím alatt.)

3. Bűnvádi felelősségre vonható fiatalkorúak.

17. §. Az ellen a fiatalkoru (16. § első bekezdése) ellen, akinek a bűntett vagy vétség elkövetésekor a büntethetőséghez szükséges értelmi és erkölcsi fejlettsége megvolt, a következő intézkedések tehetők:

1. dorgálás;
2. próbára bocsátás;
3. javító nevelés;
4. fogház- vagy államfogházbüntetés.

Pénzbüntetés fiatalkoru ellen sem mint fő-, sem mint mellékbüntetés nem állapítható meg, úgyszintén hivatalvesztést és a politikai jogok gyakorlatá-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

nak fölfüggesztését sem lehet ellene kimondani. Más mellékbüntetés alkalmazása nincs kizárva.

Az 1—3. pontban meghatározott intézkedéseknek nincs más joghatálya, mint amelyet ez a törvény megállapít; különösen nem jön figyelembe ily intézkedés a visszaesés megállapításánál és nem jár a hivatalviselés tekintetében oly következménnyel, amelyet más törvény az elitéléshez fűz.

18. §. Az intézkedésnél (17. §) figyelembe veendők: a fiatalkoru egyénisége, értelmi és erkölcsi fejlettségének foka, életviszonyai és az eset összes többi körülményei. Ezekhez képest a bíróság a 17. § 1—4. pontjában meghatározott intézkedések közül a törvényben meghatározott korlátok közt azt alkalmazza, amelyik a fiatalkoru terhelt jövőbeli magaviselete és erkölcsi fejlődése szempontjából kívánatosnak mutatkozik.

Az a cselekmény, amely a törvény szerint bűntett, az intézkedéssel vétséggé minősül. Abban a tekintetben azonban, hogy a cselekmény hivatalból vagy magánindítványra üldözendő-e, úgyszintén a kísérlet büntethetősége tekintetében a cselekménynek a törvényben megállapított minősítése irányadó.

1. A 17. § alkalmazásának föltétele az, hogy a fiatalkoru terhelt bűnössége megállapittassék. Ez azonban csak akkor történhetik meg, ha az illetőnek a cselekmény elkövetésekor a büntethetőséghez szükséges értelmi és erkölcsi fejlettsége megvolt. A bíróságnak tehát ezt mindannyiszor meg kell állapítania.

2. A 17. § 1. bekezdése csak a bűntett vagy vétség elkövetőjével szemben kívánja meg a szükséges erkölcsi és értelmi fejlettség megállapítását; a fennebbi 33. § azonban kiterjeszti e rendelkezést a kihágásokra. A 17. § szavaiból s a 16. §-ból önként következik, hogy a bíróságnak a fiatalkoru terhelt erkölcsi és értelmi fejlettségét itt is abból a szempontból kell vizsgálat

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

tárgyává tennie, hogy megvolt-e az akkor, mikor a cselekményt elkövette.

3. Megállapíttatván a büntethetőséghez szükséges erkölcsi és értelmi fejlettség létezése, a bíróság a 17. § 1—4. pontokban meghatározott valamely intézkedést tesz. A r. b. bíró azonban ez intézkedések közül csak az első és második pontban megjelölteket alkalmazhatja. Javító nevelést (3. pont) nem rendelhet el, hanem oly esetben, midőn ez szükségesnek mutatkozik, az ügyet eljárás végett az illetékes kir. járásbírósághoz teszi át (33. § ut. bek.); fogház- és államfogházbüntetést pedig (4. pont) nem szabhat ki, mert a kihágás szabadságbüntetése az elzárás, melyet a 33. § első bek. értelmében alkalmaz.

4. A 17. § 2. bek. jelentősége a r. b. bíróságot illetőleg elsősorban az, hogy a fiatalkorut pénzbüntetésre nem ítélheti. A hivatalvesztés és a politikai jogok gyakorlatától való felfüggesztés kimondását kihágás esetében a Ktk. 24. §-a általában kizárja.

A r. b. bíró tehát a fiatalkoru terhelt ellen a következő mellékbüntetéseket állapíthatja meg:

a) a viselt hivatal elvesztését, amennyiben ezt a törvény rendeli (l. Rbsz. 161. § ut. bek.);

b) a foglalkozástól való eltiltást (btk. 60. és Ktk. §) pl. iparí kihágás esetében;

c) bizonyos tárgyak elkobzását (btk. 61. Ktk. 25. §).

5. A 17. § 3. bek. rendelkezéséből folyik, hogy amennyiben a fiatalkoru terhelt elzárásra ítéltetett: ez a visszaesésnél figyelembe veendő.

6. A 18. § első bekezdése általában szabad kezet enged a bírónak a tekintetben, hogy a 17. § 1—4. pontjaiban meghatározott intézkedések közül melyiket alkalmazza. Annak külön kiemelése, hogy a bíróság e vá-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

lasztási jogát „*a törvényben meghatározott korlátok közt*“ gyakorolhatja, az alábbi §-ok szerint figyelembe veendő rendelkezésekre vonatkoznak. Igy pl. nem alkalmazható a dorgálás a 19. § 2. bek., a próbárabocsátás a 21. § 2. bekezdése eseteiben.

7. A 18. § 2. bekezdése a r. b. bíráskodás keretében nem alkalmazható.

8. A 17. és 18. §-ok helyes alkalmazása szükségessé teszi a fiatalkoru terheltek ellen indított eljárás megfelelő rendjét, továbbá a fiatalkoru terhelt előéletének, életviszonyainak és környezetének előleges kipuhatolását. Hogy miként történjék ez meg: ez iránt a 160.000/909. Bm. sz. rendelet 2—12. §-ai tartalmazzák a megfelelő utasításokat. A rendelet e §-ait, valamint a Bn. 15—18. §-aira vonatkozó külön rendelkezéseit (13—21. §-ok) a következő cím alatt közöljük.

4. A 160.000/909. Bm. rendeletnek a Bn. 15—18. §-aival kapcsolatos rendelkezései.

a) A fiatalkoru terheltekkel szemben követendő eljárás általános szabályai.

2. §. A fiatalkoru terhelteknek a rendőri büntetőbíróságok hatáskörébe tartozó kihágási ügyeiben a rendőri büntetőeljárás szabályait kell az alábbi rendelkezések figyelembevételével alkalmazni.

3. §. Ha valamely kihágási ügyben kétség merül föl az iránt, hogy a terhelt fiatalkorú-e, korát a rendőri büntetőeljárás megindításánál hivatalból sürgősen beszerzendő adatokkal meg kell állapítani.

Minden iratcsomón, mely fiatalkoru terheltre vonatkozik, ezt a körülményt szines irónnal feltűnően jelezni kell.

4. §. Azoknál az elsőfoku rendőri büntetőbíróságoknál, amelyeknél a kihágási ügyeket állandóan két vagy több rendőri büntetőbíró látja el, a fiatal-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

koru terheltek kihágási ügyeinek elintézését állandóan erre a célra kijelölt rendőri büntetőbíróra kell bízni.

A székesfővárosi m. kir. államrendőrség hatáskörébe tartozó ügyek közül a fiatalkoru terheltek kihágási ügyeiben a belügyminiszter által kijelölt kerületi kapitányságok vezetői, akadályoztatásuk esetében a belügyminiszter által megbízott rendőrségi tisztviselők járnak el.

5. §. Ha a fiatalkoru terhelt érdekében kívánatos, a rendőri büntetőbíró az eljárás megindításáról a terhelt érdekeinek megóvása végett értesítse a fiatalkorúak védelmére alakult s a rendőri büntetőbíróságnál erre a célra jelentkezett bizottságot vagy egyesületet.

6. §. A fiatalkoru terhelt ellen folyamatba tett eljárásnak a tényállás földerítéséhez szükséges körülményeken felül ki kell terjednie mindazoknak az adatoknak és körülményeknek kipuhatolására és megállapítására, amelyekből a rendőri büntetőbíróság a fiatalkoru egyéniségét, értelmi és erkölcsi fejlődésének fokát és életviszonyait megismerheti.

Különösen ki kell deríteni a fiatalkoru terhelt előéletét, családi és vagyoni viszonyait, foglalkozását, életmódját, magaviseletét, társadalmi helyzetét és a környezetet, amelyben él, főként azt a körülményt: nincs-e a fiatalkoru terhelt eddigi környezetében erkölcsi romlásnak kitéve, vagy nem indult-e züllésnek (környezettanulmány, I. számu minta).

Csekélyebb kihágások esetében jogában áll a rendőri büntetőbírónak egyes adatok beszerzését mellőzni.

Súlyosabb kihágások esetében a rendőri büntetőbíró ezeket az adatokat lehetőleg még a tárgyalás előtt szerezze be.

Ha a környezettanulmányt a tárgyalás határnapjáig megszerezni nem sikerült, a szükséges adatokat a tárgyaláson kell megállapítani.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

7. §. A környezettanulmányt a rendőri büntetőbíróság saját közegei vagy más elsőfoku közigazgatási hatóság útján szerzi meg, esetleg annak megszerzésével erre vállalkozó megbízható egyént (pártfogó) bíz meg, vagy az adatok szolgáltatása végett gyermekek vagy fiatalkorúak védelmével foglalkozó (patronázs) egyesülethez vagy bizottsághoz, a lelkészhez, tanítóhoz, munkaadóhoz fordul, vagy tanukat hallgat meg.

A megbízás vagy megkeresés a II. számu minta szerint történik s ahhoz csatolni kell a környezettanulmány mintáját a rendőri büntetőbíróság előtt ismert adatokkal kitöltve.

8. §. A fiatalkoru terhelt előzetes letartóztatását a rendőri büntetőbíró a megengedett esetekben is csak akkor rendelje el, ha arra mellőzhetetlenül szükség van.

Ha az előzetes letartóztatás célja azáltal is elérhető, hogy a rendőri büntetőbíróság a fiatalkoru terheltet a székhelyén levő állami gyermekmenhelyben vagy valamely gyermekvédelmi intézménynek a rendőri büntetőbíróság rendelkezésére bocsátott helyiségében vagy oly módon helyezi el, hogy a fiatalkoru terheltet valamely patronázs-egyesület tagjának vagy más megbízható egyénnek szigoru őrizetére és felügyeletére bízza, az előzetes letartóztatás mellőzhető.

Állami gyermekmenhelybe nem szabad beutalni oly fiatalkorút, aki meghaladta azt a kort, ameddig az állami gyermekvédelmi szabályok értelmében oda fölvehető.

9. §. A fiatalkoru terheltek kihágási ügyeit, amennyiben csak lehetséges, külön helyiségben, vagy ha ez nem áll rendelkezésre, külön napokon vagy napszakon (délelőtt, vagy délután) akként kell tárgyalni, hogy a fiatalkoru terheltek az idősebb terheltekkel lehetőleg ne érintkezzenek.

10. §. A tárgyaláson a fiatalkoru terheltek törvé-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

nyes képviselőjét a 6. §-ban említett körülményekre meg kell hallgatni és meg kell tőle kérdezni, mit kíván a fiatalkoru terhelt érdekében felhozni.

Ha a törvényes képviselő vagy tartózkodási helye a rendőri büntetőbíróság előtt ismeretlen, vagy megjelenése a rendőri büntetőbíróság előtt nehézségbe ütközik, vagy ha a fiatalkoru terhelt nem a törvényes képviselő házában él, a fiatalkoru terhelt helyben lakó közeli hozzátartozóját és azt kell meghallgatni, akinél a fiatalkoru terhelt elhelyezve van.

Ha a törvényes képviselő, a hozzátartozó vagy a fiatalkoru terhelt gondviselője a tárgyalásra meg nem idézhető, vagy ott meg nem jelenik, a tárgyalás meghallgatásuk nélkül is megtartható, amennyiben a rendőri büntetőbíróság előtt ismeretes egyéb adatok figyelembevételével meghallgatásuk mellőzhetetlenül nem szükséges.

A törvényes képviselőt a hozott határozatról mindig értesíteni kell.

11. §. Az eljárás során érvényesített magánjogi igénynek tárgyalására és elbírálására a rendőri büntetőeljárási szabályok rendelkezései irányadók.

A magánjogi igény felől a rendőri büntetőbíróság abban a határozatában határoz, amelyben a Bn. 33. §-a első és második bekezdésében megengedett intézkedések valamelyikét elrendeli.

Az, hogy a rendőri büntetőbíróság a magánjogi igény elbírálását mellőzi, az igénynek polgári úton érvényesítését ki nem zárja.

12. §. A fiatalkoru terheltek ellen folyt rendőri büntetőeljárásban fölmerült eljárási költségek felől a bíróság a rendőri büntetőeljárási szabályok rendelkezései értelmében határoz. A dorgálást és a próbára bocsátást megállapító határozatot az eljárási költségek szempontjából büntető ítéletnek kell tekinteni.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

b) A gyermekkorúakkal szemben követendő eljárás.

13. §. Az ellen, aki a bűntett, vétség vagy kihágás elkövetésekor életének tizenkettedik évét meg nem haladta (gyermek), a Bn. 15. és 33. §-a értelmében sem vád nem emelhető, sem bűnvádi eljárás nem indítható.

Ha büntetendő cselekmény miatt a rendőri büntetőbíróság elé ily gyermek kerül, a rendőri büntetőbíróság az eljárás mellőzésével vagy megszüntetésével a Bn. 15. §-a értelmében a gyermeket megfenyítés végett a házi fegyelem gyakorlására jogosított egyénnek, vagy az iskolai hatóságnak adhatja át.

14. §. Ha a rendőri büntetőbíróság a gyermeket megfenyítés végett a házi fegyelem gyakorlására jogosított egyénnek kívánja átadni, evégből a törvényes képviselőt (szülőt vagy gyámot), vagy azt, akinek felügyeletére ez a gyermeket bízta, maga elé idézheti. A rendőri büntetőbíróság a gyermek átadását valamely patronázs-egyesület erre vállalkozó tagjára, vagy más alkalmas egyénre is bízhatja. A házi fegyelem gyakorlására jogosult egyént jogaira, a gyermek magaviselete és erkölcsi fejlődése szempontjából kívánatos intézkedésekre és elmulasztásuk esetleges következményeire szóval vagy írásban figyelmeztetni kell.

Ha a rendőri büntetőbíróság a gyermeket megfenyítés végett az iskolai hatóságnak kívánja átadni, a gyermeket az előbbi bekezdésnek megfelelő módon a cselekmény és a tényállás rövid megjelölését magában foglaló megkereséssel annak az iskolának vezetőjéhez (igazgatójához) küldi, amelybe a gyermek jár, vagy amelybe a gyermeknek a törvény szerint járnia kellene.

Az iskolai hatóság a gyermek megdorgálását vagy iskolai elzárását a 149.500/1909. V. K. számú vallás- és közoktatásügyi miniszteri rendelet értel-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

mében foganatosítja. Az iskolai megfenyítésre irányuló megkeresésben erre a rendeletre hivatkozni kell.

Oly gyermeket, aki nyilvános oktatás helyett házi vagy iskolai elzárását a 149.500/1909. V. K. számu nak megfenyítés végett átadni nem lehet.

Ha a büntetendő cselekmény miatt följelentett gyermeket nem állítják a rendőri büntetőbíróság elé, a följelentés adatait a gyermek megfenyítése végett írásban vagy szóval kell közölni a házi fegyelem gyakorlására jogosított egyénnel vagy az iskolai hatósággal.

15. §. Ha a gyermek eddigi környezetében erkölcsi romlásnak van kitéve, vagy züllésnek indult, erről a rendőri büntetőbíróság késedelem nélkül köteles a további szükséges intézkedések megtétele végett a gyermek tartózkodási helyének árvaszékét a 14. § értelmében esetleg alkalmazott intézkedéseknek és az adatoknak közlésével értesíteni.

Ha a rendőri büntetőbíróság meggyőződése szerint az ily gyermeket eddigi környezetében erkölcsi fejlődésének veszélyeztetése nélkül meghagyni az árvaszék határozatáig sem lehet, vagy ha a gyermek érdekében egyéb okból halaszthatatlanul szükséges, a rendőri büntetőbíróság az árvaszék egyidejü értesítése mellett, a gyermeket ideiglenes felvétel végett a legközelebb eső állami gyermekmenhelybe szállíttatja és gondoskodik a gyermeknek az elszállításáig szükséges gondozásáról.

A rendőri büntetőbíróság a gyermeknek állami gyermekmenhelybe szállításával és az addig szükséges gondozásával a községi előljáróságot, valamely patronázs egyesület erre vállalkozó tagját vagy más alkalmas egyént bízhat meg.

A megbizottnak a rendőri büntetőbíróság határozatát tartalmazó kisérő levelet kell adni, amelyet a megbízott az állami gyermekmenhely vezetőségének a gyermekkel együtt átadni és erről a rendőri

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

büntetőbíróságnak késedelem nélkül jelentést tenni köteles.

1. E §-ok ugyane rendelet 45. §-a szerint a községi bíróságokra is irányadók.

c) A bűnvádi felelősségre nem vonható fiatalkorúakkal szemben követendő eljárás.

16. §. Oly egyén, aki a kihágás elkövetésekor életének tizenkettedik évét már meghaladta, de életének tizennyolcadik évét még be nem töltötte (fiatalkoru), ha a büntethetőséghez szükséges értelmi és erkölcsi fejlettsége nem volt meg, a Bn. 16. §-a (Bn. 33. §) értelmében büntetőjogi felelősségre nem vonható.

Ily esetben azonban, ha a rendőri büntetőbíróság szükségesnek látja, elrendelheti, hogy a fiatalkorút törvényes képviselője, hozzátartozója vagy más alkalmas egyén házi felügyelet alatt tartsa vagy e rendelet 14. §-a értelmében intézkedhetik az iránt, hogy a fiatalkoru házi vagy iskolai fenyítést kapjon.

Ha az ily fiatalkoru eddigi környezetében erkölcsi romlásnak van kitéve, vagy züllésnek indult, a rendőri büntetőbíróság e rendelet 44. §-a értelmében jár el.

17. §. Ha a rendőri büntetőbíróság a büntetőjogi felelősségre nem vonható fiatalkorúnak házi felügyelet alatt tartását rendeli el, erről a házi felügyelettel megbízott egyént, ha jelen van, szóval, különben pedig írásban azonnal értesíti és kötelességeire (18. §) kioktatja; evégből a rendőri büntetőbíróság, ha a házi felügyelettel a fiatalkoru törvényes képviselőjét vagy hozzátartozóját bízza meg, azt maga elé is idézheti.

18. §. A házi felügyelettel megbízott köteles a fiatalkoru magaviseletét figyelemmel kisérni és erkölcsi fejlődését előmozdítani.

Ha a házi felügyelettel nem a törvényes képvi-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

selő van megbízva, a megbízott lehetőleg a törvényes képviselő közreműködése mellett járjon el és igyekezzék odahatni, hogy a fiatalkoru erkölcsi fejlődésének előmozdításán a törvényes képviselővel egyetértésben munkálkodjanak; jogában áll azonban a fiatalkorúval a törvényes képviselő ellenzése esetében is érintkezni és evégből a fiatalkoru lakásában megjelenni; de eljárásában a fiatalkoru házi körének szükségtelen zaklatásától tartózkodnia kell.

19. §. A rendőri büntetőbíróság a házi felügyelet tartamát az azt elrendelő határozatában szabja meg; de azt előbb is megszüntetheti, ha azt látja, hogy a fiatalkoru házi felügyelet alatt tartása tovább nem szükséges. Evégből a felügyelettel megbízott a rendőri büntetőbírósághoz bármikor jelentést tehet.

A rendőri büntetőbíróság a megbízottól 'bármikor jelentést kívánhat s ha a fiatalkoru érdekében szükséges, tőle a megbízást bármikor visszavonhatja.

d) Bűnvádi felelősségre vonható fiatalkorúakkal szemben követendő eljárás.

20. §. Az ellen a fiatalkoru (16. § első bekezdése) ellen, akinek a kihágás elkövetésekor a büntethetőséghez szükséges értelmi és erkölcsi fejlettsége megvolt, a Bn. 33. §-a értelmében a rendőri büntető bíróság a következő intézkedéseket teheti:

1. dorgálás,
2. próbárabocsátás,
3. elzárásbüntetés.

Pénzbüntetés fiatalkoru ellen sem mint fő-, sem mint mellékbüntetés nem állapítható meg.

Az 1. és 2. pontban meghatározott intézkedéseknek nincs más joghatálya, mint amelyet a Bn. második fejezete megállapít; különösen nem jön figyelembe ily intézkedés a visszaesés megállapításánál és nem

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

jár a hivatalviselés tekintetében oly következménynyel, amelyet más törvény az elitéléshez fűz.

21. §. Az intézkedésnél a Bn. 18. §-a értelmében figyelembe veendők: a fiatalkoru egyénisége, értelmi és erkölcsi fejlettségének foka, életviszonyai és az eset összes többi körülményei. Ezekhez képest a rendőri büntetőbíróság az előbbi § 1—3. pontjában meghatározott intézkedések közül a törvényben meghatározott korlátok között azt alkalmazza, amelyik a fiatalkoru terhelt jövőbeli magaviselete és erkölcsi fejlődése szempontjából kívánatosnak mutatkozik.

1. A 160.000/909. Bm. sz. rendelet többi §-ai közül:

a) a 22—24. §-ok a dorgálásról;

b) a 25—42. §-ok a próbárabocsátásról;

c) a 43. § az elzárásról;

d) a 44. § a javító nevelés iránt teendő intézkedésről (Bn. 33. § ut. bek.);

e) a 45. § a rendelet intézkedéseinek a községi bíróságra való kiterjesztéséről;

f) a 46. és 47. §-ok az árvaszék által követendő eljárásról (Bn. 15. és 16. §-ok);

g) a 48—51. §-ok a közig. és r. hatóság eljárásáról (Bn. 15—17. §-ai);

h) az 52—54. §-ok a budapesti áll. gyermekmenhely igazgatójának és az állami gyermekmenhelyek igazgatófőorvosának tennivalóiról szólnak.

2. E §-ok közül a 46—54. §-ok, mint amelyek nem a r. b. bíróság eljárására vonatkoznak, hanem ezt csak kiegészítik: a jelen mű keretéből kihagyattak. A 22—44. §-okat a Bn. 19—25. és 33. §-a kapcsán közöljük. A 45. §-ra a föntebbi 15. § után történt hivatkozás.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

5. Dorgálás.

19. §. A dorgálás abban áll, hogy a bíróság nyilvános tárgyaláson az elitélthez ünnepélyes komoly intelmet intéz és figyelmezteti őt, hogy újabb bűntett vagy vétség elkövetése esetében ellene szigoru büntetést fog alkalmazni.

A dorgálás nem alkalmazható:

1. ha a cselekmény súlyához mérten egy hónapot meghaladó fogház- vagy államfogházbüntetés lenne megállapítható;

2. ha a fiatalkoru egy hónapot meghaladó szabadságvesztésbüntetéssel már büntetve volt.

20. §. A bíróság a dorgálást az itélet kihirdetése után azonnal foganatosítja, ha az ellen a kir. ügyészség felebbezést nem jelentett be.

Ha a dorgálást bármely okból azonnal foganatosítani nem lehet, foganatosítására a bíróság határnapot tűz és erre az elitéltet megidézi.

Ha az elitélt a kitűzött határnapon igazolatlanul meg nem jelenik vagy a dorgálást nem fogadja kellő tisztelettel, a bíróság az itéletet hatályon kívül helyezi és a dorgálás mellőzésével új határozatot hoz.

1. A dorgálást mindig az ügyben eljáró I. foku r. b. biró foganatosítja. A felsőfoku r. bíróság ugyanis mindenkor csak az iratok alapján vizsgálja felül az itéletet. Ha tehát a súlyosabb intézkedést megállapító, pl. elzárást kiszabó alsófoku itéletet dorgálásra változtatja át: ennek foganatosítását is az elsőfoku bíró eszközli.

2. A dorgálást megállapító itélet ellen csak a tiszti ügyész és a szakképviselő jelenthet be felebbezést (R. 23. §). E jog gyakorlásából tehát a magánvádló és a sértett ki van zárva.

6. A 160.000/909. Bm. rendelet a dorgálásról.

22. §. A dorgálás a Bn. 19. §-a értelmében abban áll, hogy a rendőri büntetőbíró nyilvános tárgya-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

láson az elitélthez ünnepélyes komoly intelmet intéz és figyelmezteti őt, hogy újabb büntetendő cselekmény elkövetése esetében szigoru büntetést fog kapni.

A dorgálás nem alkalmazható:

1. ha a cselekmény súlyához mérten egy hónapot meghaladó elzárásbüntetés lenne megállapítható;

2. ha a fiatalkoru egy hónapot meghaladó szabadságvesztésbüntetéssel már büntetve volt;

3. a Kbtk. 62. §-ában meghatározott kihágás esetében (Bn. 33. § harmadik bekezdése).

23. §. A rendőri büntetőbíróság a dorgálást a Bn. 20. §-ához képest az itélet kihirdetése után azonnal foganatosítja, ha az ellen a tárgyaláson esetleg jelenlévő tiszti ügyész vagy szakképviselő felebbezést nem jelentett be.

Ha a dorgálást bármely okból azonnal foganatosítani nem lehet, foganatosítására a rendőri büntetőbíróság határnapot tűz és erre az elitéltet megidézi.

Ha az elitélt a kitűzött határnapon igazolatlanul meg nem jelent, vagy a dorgálást nem fogadja kellő tisztelettel, a rendőri büntetőbíróság az itéletét hatályon kívül helyezi és a dorgálás mellőzésével új határozatot hoz.

24. §. Az elitélthez intézendő ünnepélyes komoly intelem tartalmát a rendőri büntetőbíróság az elitélt fiatalkoru egyéniségéhez, értelmi és erkölcsi fejlettségéhez, életviszonyaihoz és az eset összes többi körülményeihez alkalmazva állapítja meg.

A bíró a szeretet hangján, de megfelelő esetben szigorral szóljon a fiatalkoru elitélthez s törekedjék arra, hogy az intelem a fiatalkoru magaviseletére és erkölcsi érzületére maradandó hatást gyakoroljon.

A dorgálás megtörténtét a jegyzőkönyvben fel kell jegyezni.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

7. Próbárabocsátás.

21. §. A próbárabocsátás abban áll, hogy a bíróság a fiatalkorut itélet hozatala nélkül, megfelelő figyelmeztetés után egy évi próbaidőre szigoru szabályokhoz kötött fölügyelet mellett föltételesen szabadlábon hagyja.

Próbárabocsátás nem alkalmazható, ha a fiatalkoru egy hónapot meghaladó szabadságvesztésbüntetéssel már büntetve volt.

22. §. Próbárabocsátás esetében a bíróság a fölügyeletet a fiatalkoru törvényes képviselőjére, ha pedig erkölcsi fejlődése szempontjából kívánatos, állami gyermekmenhelyre vagy más e végből szervezett hivatalra, valamely gyermekvédő egyesületre vagy erre alkalmás egyénre bízza és szükség esetében a fiatalkoru megfelelő elhelyezése felől is intézkedik.

A fölügyelettel megbízott a fiatalkoru magaviseletét állandóan ellenőrzi és a próbaidő kifogástalan elteltével a bíróságnak haladéktalanul jelentést tesz.

23. §. Ha a fiatalkoru a próbaidő alatt újabb büntetendő cselekményt követ el, iszákos, erkölcstelen vagy csavargó életmódot folytat, vagy egyébként az erkölcsi züllésnek jeleit mutatja, vagy a fölügyeleti szabályokat megszegi, a bíróság őt e tények megállapítása után javító nevelésre, avagy fogház- vagy államfogházbüntetésre itéli.

Ha a próbaidő alatt a fiatalkoru kifogástalan magaviseletet tanusított, az elkövetett cselekmény miatt folyamatba tett eljárást meg kell szüntetni.

1. Abból a körülményből, hogy a próbárabocsátás, lényegét tekintve ugyanaz az intézmény, ami a büntetés föltételes fölfüggesztése, önként folyik, hogy a fiatalkoru bűntettesekkel szemben a jelen törvény 1—14. §-ai nem alkalmazhatók. De következik ez abból is, hogy a 17. § taxative fölsorolja a fiatalkoruakra nézve teendő

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

intézkedéseket, e fölsorolás pedig a büntetés föltételes fölfüggesztését nem említi.

2. A próbárabocsátás „ítélethozatal nélkül" lévén elrendelendő, a bíróság ezt végzésben mondja ki. A végzés ellen rendszerint egyfoku fölfolyamodásnak van helye (Rbsz. 181. §), itt azonban ez tárgytalan volna. A felsőfoku bíróság ugyanis nem változtathatja meg a végzést akként, hogy vádlott ellen a 17. § valamely más pontja alá eső intézkedést tesz, mert ezt csak ítélettel tehetné meg, amire azonban felfolyamodással megtámadott végzéssel szemben nincs joga. De arra sem utasíthatja az eljáró bíróságot, hogy más intézkedés céljából ítéletet hozzon: mert a bíróság a 17. § alkalmazása tekintetében saját hatósága körében függetlenül hoz határozatot. Másként áll a dolog, ha az elsőfoku bíróság elzárásra ítéli a vádlottat, aki próbára bocsáttatását kérte. Ez esetben a másodfoku bíróságnak joga van a próbárabocsátást elrendelni.

3. A próbárabocsátás kedvezményéből ki van zárva az, aki előzőleg egy hónapot meghaladó szabadságvesztéssel büntetve volt. E szabadságvesztés-büntetés fogház, államfogház vagy elzárás lehet. Aki csak egy hónapi tartamu szabadságvesztéssel volt büntetve, az még részesülhet a kedvezményben. Az is részesíthető abban, aki csak el volt ítélve, de büntetését még ki nem töltötte. A törvény e szavai u. i.: „már büntetve volt" itt is ugyanazt jelentik, amit pl. a btk. 338. §-ában ugyane szavak jelentenek; ennek pedig az állandó bírói gyakorlat azt az értelmet tulajdonítja, hogy büntetve az volt, aki büntetését már tényleg kiállotta.

4. Ha a próbaidő alatt a kedvezményben részesített erre érdemetlenné vált (23. § 1. bek.) az a bíróság, amely az ügyet elsőfokúlag tárgyalta, szükség esetén előleges vizsgálat útján beszerzett adatok alapján meg-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

állapítja az érdemetlenség okait s ezután új tárgyaláson ítéletet hoz. Ha vádlott időközben más bíróság területén követett el újabb büntetendő cselekményt: ekkor a két ügy egyesíthető, mely esetben a próbárabocsátás kedvezményét az a bíróság fogja megszüntetni, amely az egyesített ügyekben ítélni hivatva van.

5. Ha a próbaidő eredményesen telt le: az eljárást az a bíróság szünteti meg, amely az ügyben elsőfokúlag eljárt.

8. A 160.000/909. Bm. rendelet a próbárabocsátásról.

25. §. A próbárabocsátás a Bn. 21. §-a értelmében abban áll, hogy a rendőri büntetőbíróság a fiatalkorút ítélet hozatala nélkül megfelelő figyelmeztetés után egy évi próbaidőre szigoru szabályokhoz kötött felügyelet mellett föltételesen szabadlábon hagyja.

Próbárabocsátás nem alkalmazható:

1. ha a fiatalkoru egy hónapot meghaladó szabadságvesztésbüntetéssel már büntetve volt;

2. a Kbtk. 62. §-ában meghatározott kihágás esetében (Bn. 33. §-ának harmadik bekezdése).

26. §. A próbárabocsátást a rendőri büntetőbíróság végzéssel rendeli el.

A próbárabocsátás egy évi próbaidejét a próbárabocsátást elrendelő jogerős határozatnak a próbárabocsátottal történt közlésétől kell számítani.

Az elsőfoku bíró a próbárabocsátó végzés jogerőre emelkedésével a próbaidő kezdő és végső napját az ügyiratra följegyzi és az ügyet a próbaidő végső napját követő nyolcadik napra nyilvántartásba helyezi.

27. §. A próbárabocsátást elrendelő végzésben meg kell nevezni azt, akire a bíróság a fiatalkoru felügyeletét bízza (pártfogó).

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

A rendőri büntetőbíróság a felügyeletet a Bn. 22. §-a értelmében a fiatalkoru törvényes képviselőjére, ha pedig erkölcsi fejlődése szempontjából kívánatos, az állami gyermekmenhelyre vagy más evégből szervezett hivatalra, valamely patronázs-egyesületre vagy erre alkalmas egyénre bízza és szükség esetében a fiatalkoru megfelelő elhelyezése felől is intézkedik.

A pártfogói tisztre alkalmas és arra vállalkozó egyéneket az elsőfoku rendőri büntetőbíróság vegye jegyzékbe és ha a fiatalkoru felügyeletét nem a törvényes képviselőre bízza, az alkalmas pártfogót elsősorban ezek közül válassza ki. Ily egyének hiányában pártfogó ajánlása végett esetről-esetre forduljon a területén működő patronázs-egyesületekhez, az állami gyermekmenhelyek kötelékében szervezett telepbizottságokhoz, a tantestületekhez vagy más elsőfoku közigazgatási hatósághoz.

Állami gyermekmenhelyre oly községben (városban), ahol gyermektelep van, vagy más evégből szervezett hivatalra (milyen különösen a felügyelő hatóság) vagy valamely patronázs-egyesületre akkor bízza a rendőri büntetőbíróság a felügyeletet, ha más pártfogó nem áll rendelkezésére.

28. §. A pártfogót kirendeléséről a III. számu mintának megfelelő útmutatás kézbesítésével kell értesíteni.

Ha a rendőri büntetőbíróság állami gyermekmenhelyre, vagy más evégből szervezett hivatalra vagy valamely patronázs-egyesületre bízza a fiatalkoru terhelt felügyeletét, erről a felügyelettel megbízott menhelyt, hivatalt vagy egyesületet a próbáraboesátó végzés kiadmányával oly kérelemmel értesíti, hogy nyolc nap alatt jelentse be a rendőri büntetőbíróságnak azt az egyént, akit a fiatalkoru felügyeletére kijelöl. Ezt az előbbi bekezdés értelmében szükséges útmutatással a rendőri büntetőbíróság látja el.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

A rendőri büntetőbíróság a pártfogótól a megbízást bármikor visszavonhatja és a felügyelettel mást bízhat meg.

29. §. A rendőri büntetőbíróság a próbárabocsátás alkalmával a fiatalkorút a pártfogónak átadja, esetleg utasítja, hogy a pártfogónál haladéktalanul jelentkezzék, egyúttal a próbára bocsátottnak a IV. számu minta szerint kiállított írásbeli utasítást ad át, figyelmezteti őt a felügyeleti szabályokra és arra, hogy kifogástalan magaviseletet kell tanusítania, továbbá figyelmezteti őt a szabályok megszegésének következményeire.

A fiatalkoru a próbára bocsátó végzés közlése után köteles a próbára bocsátó végzésben megjelölt tartózkodási helyére menni és a neki megfelelő foglalkozást folytatni.

Ha nincs, aki a fiatalkorúról gondoskodnék, vagy ha arra, aki róla gondoskodik, erkölcsi fejlődésének veszélyeztetése nélkül nem bízható, vagy ha egyéb okból szükséges, a rendőri büntetőbíróság a fiatalkoru megfelelő elhelyezése iránt is intézkedik.

Az elhelyezéssel vagy szállítással netalán járó költséget a rendőri büntetőbíróság az államkincstár vagy a község terhére meg nem állapíthatja.

30. §. A próbára bocsátottnak kifogástalan, rendes és munkás életmódot kell folytatnia és magaviseletében alkalmazkodnia kell a rendőri büntetőbíróság és a pártfogó rendelkezéseihez.

Különösen tartózkodnia kell nemcsak a büntetendő cselekmények elkövetésétől, hanem iszákos, csavargó, erkölcstelen életmód folytatásától és dologkerüléstől is.

Köteles a részére kijelölt foglalkozást folytatni, tanköteles korban az iskolát pontosan látogatni és a részére kijelölt lakóhelyen tartózkodni. Foglalkozását és lakóhelyét csak pártfogójának engedelmével szabad megváltoztatnia.

Köteles a pártfogónál a rendőri büntetőbíróság

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

utasítása szerint, ily utasítás hiányában a pártfogó által megjelölt időközökben és időben, ha pedig a pártfogó máskép nem rendelkezik, havonként legalább egyszer jelentkezni.

Ha a próbára bocsátott pártfogójának rendelkezését sérelmesnek tartja, ellene a próbára bocsátó rendőri büntetőbírósághoz folyamodhatik.

31. §. Ha a rendőri büntetőbíróság a próbára bocsátott fiatalkorúban értelmi és erkölcsi fejlődésére káros szokást, hajlamot vagy környezetében oly káros befolyást tapasztal, amelytől a fiatalkorút különösen óvni kell, neki magaviseletére és életmódjára nézve, már a próbárabocsátás elrendelése alkalmával külön utasításokat is adhat. Különösen elrendelheti, hogy tartózkodjék a szeszes italoktól, a kártyajátéktól, meghatározott egyének, társaságok vagy helyek fölkeresésétől, vagy hogy meghatározott időn túl házon kívül nem szabad tartózkodnia.

Ily utasításokat a fiatalkorúnak megfelelő esetben a pártfogója is adhat.

32. §. A pártfogó tisztének megkezdésekor mindenekelőtt győződjék meg arról, hogy a fiatalkoru a bíróság rendelkezéseit megértette-e s kötelességei felől kellően tájékozva van-e s a szükséghez képest világosítsa őt fel ezek felől.

33. §. A pártfogó köteles a fiatalkoru magaviseletét a rendőri büntetőbíróság rendelkezéseinek szem előtt tartásával a próbaidő alatt állandóan ellenőrizni; e célból jogában áll a nem vele lakó fiatalkorút meglátogatni vagy maga elé idézni. A rendőri büntetőbíróság a pártfogót az érintkezés módjára, idejére és helyére nézve utasítással láthatja el.

Ha a rendőri büntetőbíróság máskép nem rendelkezett, a pártfogó a próbaidő első hónapjában legalább minden héten egyszer, utóbb pedig a próbára bocsátott magaviseletéhez képest gyakrabban vagy ritkábban érintkezzék a próbára bocsátottal.

A találkozások helyét és idejét, ha efelől a rendőri

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

büntetőbíróság nem rendelkezett, a pártfogó határozza meg. A találkozást nem szabad kitűzni a rendőri büntetőbíróság vagy rendőrség helyiségébe vagy oly helyiségbe, amelytől a fiatalkorút erkölcsi fejlődése érdekében távol kell tartani.

Ha a fiatalkoru iskolába jár, a pártfogónak az iskolai hatóságnál is kell a próbára bocsátott magaviseletéről és előmeneteléről tudakozódnia.

34. §. A pártfogó a próbára bocsátott fiatalkorúval jóakarattal és szeretettel bánjon; igyekezzék a fiatalkoru bizalmát megnyerni; őt tanáccsal és tettel segítse és a fiatalkoru erkölcsi fejlődését s azt, hogy a fiatalkoru a társadalom hasznos és munkás tagjává váljék, minden módon előmozdítani törekedjék; a szükséghez képest a fiatalkoru elhelyezése, anyagi támogatása és állandó foglalkoztatása érdekében is járjon közbe.

A fiatalkoru munkáját megfelelő ellenszolgáltatás nélkül kihasználni nem szabad.

35. §. A pártfogónak a bírósághoz (kir. ügyészséghez), a felügyelő hatósághoz, a javító nevelőintézetek, az állami gyermekmenhelyek és a fiatalkorúak fogházai vezetőihez, valamint a gyámhatósághoz a fiatalkorúak érdekében intézett jelentései és hivatalos beadványai bélyegmentesek.

A pártfogónak továbbá e rendeletből folyólag a feltétlenül portómentes hatóságokhoz, hivatalokhoz és közegekhez intézett köteles jelentései vagy köteles beadványai, továbbá a feltétlenül portómentes hatóságoktól, hivataloktól és közegektől esetenként eredő hivatalos felszólításra közszolgálati ügyekben adott válaszai (közönséges, nem ajánlott levelek és levelezőlapok, valamint iratcsomagok) portómentesek, ha „Hivatalos felszólításra, fiatalkoru terhelt ügyében, portómentes“ záradékkal vannak ellátva.

36. §. A pártfogó megfigyeléseit a 30. §-ban említett útmutatáshoz csatolt lapon feljegyzi s a fiatalkoru magaviseletéről e feljegyzések beküldésével

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

tehet a rendőri büntetőbírósághoz jelentést. Ha bővebb jelentés tétele szükséges, ezt a pártfogó a följegyzések csatolása mellett külön beadvánnyal vagy szóval terjeszti elő.

37. §. Ha a próbára bocsátott az egy évi próbaidő alatt kifogástalan magaviseletet tanusított, a pártfogó a próbaidő elteltével erről a rendőri büntetőbíróságnak szóval vagy írásban (36. §) nyolc nap alatt jelentést tenni köteles.

Ha a próbára bocsátott pártfogója a fiatalkoru magaviseletéről jelentést nem tesz, a rendőri büntetőbíróság őt erre záros határidő kitűzésével hívja föl. E határidő eredménytelen elteltével a bíró a pártfogót a rendőri büntetőeljárási szabályokban a tanúkra megállapított jogkövetkezmények terhével maga elé idézheti.

38. §. Ha a próbaidő kifogástalanul eltelt, a rendőri büntetőbíróság akár a tiszti ügyésznek, akár a próbára bocsátottnak, törvényes képviselőjének vagy meghatalmazottjának indítványára, akár hivatalból, a pártfogónak szóbeli vagy írásbeli jelentése vagy meghallgatása után az elkövetett cselekmény miatt folyamatba tett eljárást megszünteti (Bn. 23. § második bekezdése), erről az érdekelteket értesíti és ha a próbára bocsátott kéri, az eljárás megszüntetését az utasításon is (29. §) feltünteti.

39. §. Ha a fiatalkoru a próbaidő alatt újabb büntetendő cselekményt követ el, iszákos, csavargó vagy erkölcstelen életmódot folytat, vagy egyébként az erkölcsi züllésnek jeleit mutatja, vagy a felügyeleti szabályokat megszegi, erről a pártfogó, úgyszintén bármely hatóság, mihelyt tudomására jut, köteles az ügyben elsőfokon eljárt rendőri büntetőbíróságot haladéktalanul értesíteni.

40. §. Ha a próbára bocsátott fiatalkoru felől a Bn. 23. §-ának első bekezdéséhez és a Bn. 33. §-ához képest határozatot kell hozni amiatt, mert a fiatalkoru a próbaidő alatt újabb büntetendő cselekményt

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

követett el, az a bíróság, amelyik az újabb büntetendő cselekmény elbírálására illetékes, a fiatalkoru ellen folyamatba tett összes ügyeket egyesíti és együtt dönti el. Ily esetben a rendőri büntetőbíróság a Bn. 23. §-ának első bekezdéséhez és 33. §-ához képest a fiatalkorút elzárásbüntetésre ítéli vagy az e rendelet 44. §-ában meghatározott esetben az ott meghatározott módon jár el.

Ha a próbaidő alatt az jut a rendőri büntetőbíróság tudomására, hogy a próbára bocsátott ellen más büntetendő cselekmény miatt is még jogerősen be nem fejezett eljárás van folyamatban, a rendőri büntetőbíróság az utóbbi ügyben eljáró bíróságot a próbára bocsátásról értesíti, mely az ügyeket egyesítheti s a próbára bocsátás hatályon kívül helyezésével együtt döntheti el.

Ha az egyesített ügyekben nem a próbára bocsátást elrendelő rendőri büntetőbíróság járt el, ezt az egyesített ügyekben hozott jogerős határozatról értesíteni kell.

Ha a rendőri büntetőbíróságnak a próbaidő alatt az jut tudomására, hogy a próbára bocsátott fiatalkoru egy hónapot meghaladó szabadságvesztésbüntetéssel már büntetve volt, a próbára bocsátó rendőri büntetőbíróság erre a körülményre tekintettel a próbárabocsátás megszüntetésével új határozatot hoz.

41. §. Ha a próbára bocsátott fiatalkoru felől a Bn. 23. §-ának első bekezdése értelmében amiatt kell új határozatot hozni, mert a fiatalkoru a próbaidő alatt iszákos, erkölcstelen vagy csavargó életmódot folytatott vagy egyébként az erkölcsi züllésnek jeleit mutatja, vagy a felügyeleti szabályokat megszegte, az a rendőri büntetőbíróság határoz, amelyik a próbárabocsátást elrendelte.

Határozathozatal előtt a próbára bocsátott fiatalkoru pártfogóját meg kell hallgatni és különösen súlyt kell helyezni ama tények megállapítására,

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

amelyek a próbárabocsátás kedvezményének visszavonására okul szolgálhatnak.

Ha ily tények meg nem állapíthatók, a rendőri büntetőbíróság a próbárabocsátó határozatot fentartja és a fiatalkorút a próbaidő hátralevő idejére továbbra is szabadlábon hagyja, ha pedig időközben a próbaidő lejárt volna, az eljárást megszünteti.

Ellenben, ha a rendőri büntetőbíróság az említett tények valamelyikét megállapítja, a Bn. 23. §-ának első bekezdése értelmében (Bn. 33. §) a fiatalkorút elzárásbüntetésre ítéli, vagy e rendelet 44. §-ában meghatározott esetben az ott meghatározott módon jár el.

A megállapított tényeket a határozat megokolásában tüzetesen fel kell sorolni.

42. §. A jogerősen próbára bocsátottakról az első fokon eljáró rendőri büntetőbíróság az V. sz. minta szerint betűrendes nyilvántartó jegyzéket vezet, melybe a végzés jogerőre emelkedésekor azonnal be kell írni a próbára bocsátott fiatalkoru nevét, a próbára bocsátó végzés ügyszámát, a próbaidő kezdő és végső napját; utóbb pedig a fejleményekhez képest azt, hogy az ügy a próbaidő kifogástalan elteltével vagy a próbára bocsátás kedvezményének visszavonásával ért-e véget; végül a „Jegyzet" rovatba a nyilvántartás szempontjából fontos egyéb adatokat kell bejegyezni.

E jegyzéket a rendőri büntetőbíró vezeti, de egyes bejegyzések teljesítése a kezelő tisztviselőre is bízható.

A nyilvántartó jegyzék több évre szólhat. A bejegyzéseket minden év végén vonal aláhúzásával le kell zárni. Minden évben az első bejegyzés fölé a lap közepére az évszámot kell írni.

1. A 40. §-ban hivatkozott 44. §-t lásd a következő cim alatt (2. jegyzet).

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

9. Javító nevelés.

24. §. Javító nevelést rendel a bíróság, ha a fiatalkoru eddigi környezetében a romlás veszélyének van kitéve, züllésnek indult vagy értelmi és erkölcsi fejlődése érdekében a javító nevelés más okból szükségesnek mutatkozik.

A javító nevelést a bíróság határozatlan időtartamra mondja ki, de az a fiatalkoru huszonegyedik évének betöltésén túl nem terjedhet.

A javító nevelés céljára állami és az igazságügyminiszter által arra alkalmasnak talált más intézetek szolgálnak.

A javító nevelés módozatait és részletes szabályait egyebekben az igazságügyminiszter a belügyminiszterrel egyetértve rendelettel állapítja meg.

25. §. A javító nevelés alatt álló fiatalkorút, ha legalább egy évig az intézetben (24. § harmadik bekezdése) volt és teljesen megjavultnak látszik, a fölügyelő hatóság (31. §) meghallgatása után az igazságügyminiszter két évi próbaidőre kísérletileg szabadon bocsátja.

A próbaidő kifogástalan elteltével a szabadonbocsátás véglegessé lesz. Ellenkező esetben az igazságügyminiszter elrendelheti a kisérletileg kihelyezettnek az intézetbe való visszaszállítását, ha az huszonegyedik évét még be nem töltötte.

1. Javító nevelést csak a kir. bíróság rendelhet el. A r. b. bíró abban az esetben, ha javító nevelés elrendelését látja szükségesnek, az ügyet elintézés végett az illetékes kir. járásbírósághoz köteles áttenni (33. § ut. bek.). A 24. és 25. §-ok tehát csak annyiban érdeklik a r. b. bírót, amennyiben ezek alapul vétele mellett kell megitélnie, hogy szükségesnek tartja-e a javító nevelés elrendelését.

2. A r. b. bíróságnak ily esetben követendő eljárása

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

tekintetében a 160.000/909. Bm. sz. rendelet ekként intézkedik:

44. §. Ha az eljárás adataiból az tűnik ki, hogy a fiatalkoru terhelt eddigi környezetében erkölcsi romlásnak van kitéve vagy züllésnek indult s ehhez képest a javító nevelés elrendelése indokoltnak mutatkozik, a rendőri büntetőbíróság nem hoz ítéletet, hanem a Bn. 33. §-ának utolsó bekezdése értelmében az ügyet eljárás végett az illetékes kir. járásbírósághoz teszi át, és ha a fiatalkoru érdekében halaszthatatlanul szükséges, őt ideiglenes felvétel végett, amennyiben még nem haladta meg azt a kort, ameddig az állami gyermekvédelmi szabályok szerint az állami gyermekmenhelybe felvehető, a legközelebb eső állami gyermekmenhelybe szállítja, amelynek igazgatósága az 54. § értelmében jár el.

Ily esetben, ha a rendőri büntetőbíróság a fiatalkorút állami gyermekmenhelybe szállította, erről a kir. járásbíróságot az ügy áttételekor értesíti.

10. Kisérleti kihelyezés és föltételes szabadonbocsátás.

30. §. Kisérleti kihelyezés (25. §) és föltételes szabadonbocsátás (29. §) esetében az igazgató a gyermekvédő-egyesületek vagy az e végből szervezett hivatalok közreműködésével gondoskodik a kibocsátott megfelelő elhelyezéséről; ugyanily módon állandóan fölügyel annak magaviseletére, s ha a kibocsátott a részére megállapított szabályokat megszegi, a fölügyelő hatóságnak haladéktalanul jelentést tesz.

Az igazgató a végleg kibocsátottak elhelyezéséről is gondoskodik.

1. A 33. § szerint kihágás esetében is megfelelően kell alkalmazni a jelen §-t. E rendelkezésnek azonban a r. b. bíróságot illetőleg nincs gyakorlati jelentősége. A kisérleti kihelyezés ugyanis a javító neveléssel függ

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

össze, amelyet pedig a r. b. bíró nem rendelhet el; viszont a föltételes szabadonbocsátás is csak aránylag hosszabb tartamu fogház, vagy államfogház esetén alkalmazható. Elzárásbüntetésnél ez alig fordulhat elő.

11. Elzárás.

a) A 160.000/909. Bm. sz. rendelet az elzárásról.

43. §. Ha szabadságvesztésbüntetés kiszabása mutatkozik szükségesnek, elzárásbüntetést kell megállapítani. Az elzárás leghosszabb tartama két hónap (Bn. 33. § második bekezdése).

A fiatalkoru ellen megállapított elzárásbüntetést lehetőleg külön zárkában s mindenkor a felnőttektől teljesen elkülönítve kell végrehajtani.

Ha a kiszabott elzárásbüntetés egy hónapot meghalad, azt a fiatalkorúak befogadására szolgáló bírósági fogházban kell végrehajtani. (27.300/1909. I. M. sz. igazságügyminiszteri rendelet 45. és 46. §-a.)

Egyebekben az elzárásbüntetés végrehajtására a rendőri büntetőeljárási szabályok rendelkezései irányadók.

b) A 27.300/909. Igm. sz. rendelet az elzárás végrehajtásáról.

44. §. A fiatalkorúakra egy hónapot meghaladó tartamban kiszabott elzárásbüntetést lehetőleg a fiatalkorúak fogházában kell végrehajtani; az egy hónapnál rövidebb elzárásbüntetés bármely fogház magánzárkájában végrehajtható.

Az elzárásbüntetésre ítélteket a foglyoktól lehetőleg el kell különíteni.

Egyebekben a fiatalkoru foglyokra vonatkozó szabályokat az elzárásbüntetésre ítélt fiatalkorúak büntetésének végrehajtásánál is megfelelően alkalmazni kell.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Ehhez képest az elzárásbüntetésre ítélt fiatalkorúakat a fiatalkorúak fogházában és amennyiben lehetséges, más fogházban is taníttatni és munkáltatni kell.

45. §. Ha a fiatalkoru ellen az elzárásbüntetést a rendőri büntetőbíróságként eljáró közigazgatási hatóság állapította meg, az elsőfokon eljárt közigazgatási hatóság megkeresésére az elzárásbüntetés végrehajtásáról az előbbi § rendelkezésének szem előtt tartásával a kir. ügyészség vagy a kir. járásbíróság gondoskodik.

46. §. Ha a bíróság vagy a rendőri büntető-bíróságként eljáró közigazgatási hatóság javító nevelés alatt álló fiatalkorút ítélne elzárásbüntetésre, az elzárásbüntetés végrehajtása tárgyában szükséges intézkedés végett az ítéletek másolatainak felterjesztésével az igazságügyminiszterhez kell jelentést tenni.

1. E rendeletek a Bn. 33. §-ával függnek össze. (Lásd fenn az első cím alatt.)

2. A 27.300/909. sz. rendelet előző §-ai a fiatalkorúakra kiszabott fogház- és államfogházbüntetés végrehajtására vonatkoznak. (E §-okat lásd Illés Bn. zsebkönyve negyedik kiadás 221—244. lap.)

3. Minthogy e rendelet 44. §-a szerint az elzárás végrehajtása részint a fiatalkorúak fogházában, részint más kir. bírósági fogházban történik, ahhoz képest, amint az elzárás egy hónapi tartamot meghalad, vagy nem: ennélfogva a r. b. bíró e különbséghez képest az első esetben a fiatalkorúak fogházának felügyeletével megbízott kir. ügyészséget, az utóbbiban az illetékes kir. járásbíróságot keresi meg az elzárás végrehajtása végett (45. §).

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Betüsoros tárgymutató.

(A számok a lapszámokat jelentik.)

I. Anyagi rész.

Állategészségügyi kihág. 77.
Állatkínzás 31.
Áruforgalmi statisztikai adatok hamis bevallása 121.
Árúvédjegy kötelező használatának mellőzése 106.
Bejelentés elmulasztása Budapesten 54.
Belügyminiszteri rendeletek kihágásokról 169.
Borhamisítási kihágások 156.
Btk. ált. részének viszonya a kihágásokhoz 8.
Címbitorlás 18.
Csavargás 22.
Cselédrendőri kihágások 49.
Csomagokban árult cikkek tiltott megjelölése 111.
Dajkaság ragályos betegséggel 34.
Dohánytermelők és dohánykertészek kihágásai 136.
Elévülés kihágásoknál 16.
Erdei kártétel 58.
Erdei lopás 55.
Erdei veszélyes kihág. 61.
Erdőmunkások kihágásai 133.
Építkezési szabályok megszegése 38.
Fáklyásmenet tiltott rendezése 20.
Fegyvertartás tilalmának megszegése 21.
Filloxera-kihág. 65.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Földmívelés-, ipar- és kereskedelemminiszteri rendeletek kihágásokról 181.
Földmívelésügyi miniszteri rendeletek kihágásokról 182.
Gazdasági munkás- és cselédsegélyezés 131.
Halászati kihág. 83.
Halmazat kihágásoknál 15.
Hatósági hirdetmény rongálása 20.
Hatóságok és közcsend elleni kihágások 18.
Hatóságsértés 19.
Holttesttel való bánásmód szabályai 42.
Honvédelmi miniszteri rendeletek kihágásokról 185.
Hús- és kenyérnemüek eladásának tiltott módja 43.
Ipari és gyári munkások baleset elleni védelme 108.
Ipari és kereskedelmi alkalmazottak baleset és betegség elleni biztosítása 144.
Ipari kihágások 70.
Ivóvíz megrontása 34.
Járványos betegség elleni szabályok megszegése 32.
Katonai kihág. 86.
Kereskedelemügyi miniszt. rendeletek kihágásokról 179.
Kihágások büntetései 9.
Kihágások elévülése 16.
Kihágás forrásai 3.
Kihágások mellékbüntetései 12.
Kihágásokról szóló Btk. 3.
Kihágási törvények és rendeletek hatálya 4.
Kísérlet kihágásoknál 14.
Kitiltó rendelet megszegése 24.
Kivándorlási kihágások 164.
Kivilágítás tiltott rendezése 20.
Koldulás 22.
Korcsmai tiltott hitelezés 69.
Közegészség elleni kihág. 52.
Közhivatalnoki vagy katonai jelleg színlelése 18.
Közlekedési eszközökre vonatk. szabályok megszegése 36.
Közmunka- és közlekedésügyi rendeletek kihágásokról 177.
Közoktatásügyi miniszteri rendeletek kihágásokról 186.
Köztisztasági szabályok megszegése 42.
Közveszély idején kiadott szab. megszegése 44.
Kubikos munkások kihágásai 129.
Külföldiek ittlakhatása 138.
Külföldön elkövetett kih. 9.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Lóállítási kötelesség megszegése 47.
Lövöldenyitás engedély nélkül 38.
Lövöldözés községben 38.
Lőfegyverek megvizsgáltatásának elmulasztása 108.
Marokkói sáska irtására vonatkozó törvény megszegése 152.
Megrendelések tiltott gyüjtése 132.
Mezőrendőri kihágások 113.
Mezőgazdasági munkástörvény 123.
Mezőgazdasági termények hamisitása 121.
Mérgekre és mérgező tárgyakra vonatkozó szabályok megszegése 35.
Mértékekre vonatkozó kihágások 141.
Miniszteri és szabályrendelet érvényességének föltételei 5., — hatályának megszünése.
Népiskolai törvény áthágása 46., 150.
Név, állás eltagadása 18.
Név, állás stb. hamis beirása a vendégkönyvbe 25.
Nyilvános emlékművek és más tárgyak rongálása 29.
Nyilvános mulatság vagy mutatvány tiltott rendezése 28.
Orgazdaság és bünpártolás 57.
Ország címerének tiltott használata 66.
Pénzbüntetés átváltoztatása és hováfordítása 10.
Rend fönntartását célzó hatósági intézkedés megszegése 28.
Részegség és lerészegités kihágása 31.
Részesség kihágásoknál 14.
Robbanó- és gyujtóanyagokra vonatkozó szabályok megszegése 35.
Selyemtenyésztés szabályainak megszegése 77.
Szándék és gondatlanság kihágásoknál 15.
Szemérem elleni kihágások 30.
Tüzrendőri szab. megszegése 44.
Út- és vámrendőri kihágás 87.
Útlevél-kihágások 140.
Útrendőri kihágások 38.
Üzletszerü fogadás a lóversenyen 120.
Vadászati kihágások 67.
Vasárnapi munkaszünet megszegése 107.
Választási kihágások 48.
Verekedés — nyilvános 27.
Veszélyes állat tartása 41.
Vizrendőri kihág. 74.
Záróóra megszegése 26.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyülési Könyvtár (www.ogyk.hu)

II. Eljárás.

Átmeneti intézkedések az Rbsz. hatályba lépte előtt már megindított ügyekről 437.
Áttétele az ügynek 247.
Áttétele az ügynek a felebbv. hatóság által 364.
Áttétele a közs. r. b. b. hatásköréhez nem tartozó ügynek 403.
Bíróküldés 202.
Bizonyítás a tárgyaláson 299.
Bűnjelek és zálogtárgyak őrizetbevétele a községi r. b. b. által 413.
Büntetőparancs föltételei 253, — tartalma 255, — kézbesítése 256,— mellőzésének kérése 258, — végrehajtása 260.
Egyezség a községi r. b. b. előtt 421.
Eljárásban résztvevő személyek 210.
Eljárási költségek nemei 371, — viselése 374, — végrehajtása 395.
Eljárási és egyéb költség a községi r. b. b. eljárásában 427.
Eljárási költségekre vonatkozó ügyviteli szabályok 466, 480.
Eljárás megindítása 243.
Elzárás végrehajtása 381.
Elzárás végrehajtására vonatkozó ü. sz. 475.
Eskü kivétele 317.
Felebbezés 346.
Felebbvitel általános szabályai 340.
Felebbvitel fölterjesztése az elsőfoku r. b. b. által 461.
Felebbviteli hatóságok eljárása 363, 369.
Felebbviteli hatóság határozatai 366, — szervezete 369.
Felebbvitel visszautasítása 363.
Felek fölszólalásai a tárgyaláson 319.
Felek képviselete 225.
Felek és meghatalmazottak a közs. r. b. b. előtt 404.
Felfolyamodás 351.
Fölterjesztés a harmadfoku hatósághoz 465.
Följelentés 244.
Fölielentés elutasítása 247.
Följelentés, magánindítvány és panasz a közs. r. b. b. eljárásában 406.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Határozatok közlése 333, — kijavítása 340.
Határozatok nemei 323.
Határozathozatal a közs. r. b. b. által 424.
Hatáskör 193.
Hatáskör és illetékesség előzetes megállapítása 246.
Hatásköri és illetékességi összeütközés 201.
Hatásköri és illetékességi összeütközés a közs. r. b. b. eljárásában 401.
Hatósági szemle 274., — elrendelése és foganatosítása 277.
Hatósági tagok kizárása és mellőzése 228.
Házkutatás 274., — elrendelése és foganatosítása 277.
Idézés 288.
Igazolás 353.
Iktatás a r. b. bíróságnál 441.
Iktatás a felebbviteli hatóságoknál 463.
Illetékesség 195.
Iratok visszaküldése hiánypótlás végett 363.
Ismeretlen és távollevő terhelt kipuhatolása 268.
Itélet tárgya 326, — fölmentő, vagy büntető 327, — tartalma 328.
Jegyzőkönyv a felebbviteli hatóság tanácsüléséről 463.
Jegyzőkönyv felvétele 251.
Jogorvoslat a közs. r. b. b. határozata ellen 426.
Katonai hatóság alá tartozó személyek bírósága 205.
Kár megállapítása hivatalból 240.
Kárbecslés a közs. r. b. b. által 409.
Kihágási mutató a felebbviteli hatóságoknál 463.
Kivételes felülvizsgálata a jogerős határozatnak 361.
Községi r. b. bíróság eljárása 399.
Közs. r. b. b. eljárásának följegyzése 434.
Községi r. b. b. hatásköre 399, — tagjai 402.
Külföldön elkövetett kihágás bírósága 204.
Lefoglalás 271, — elrendelése és foganatosítása 277.
Lefoglalt tárgyak kezelése az elsőfoku r. b. bíróságnál 454.
Lefoglalás a közs. r. b. b. által 409, 412.
Magánindítvány 245.
Magánjogi igény 230.
Magánjogi követelés behajtása, 397.
Magánjogi igény a közs. r. b. b. eljárásában 407.
Magánjogi követelés behajtása és nyilvántartása 480.
Magánvádló 221.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Meghatalmazott 225.
Meg nem jelenés következményei 291.
Megszüntető végzés 324.
Mentelmi jog 209.
Összbüntetés kiszabása 387.
Pénzbüntetést helyettesítő elzárás és közmunka 431.
Pénzbüntetés végrehajtása 390.
Pénzbüntetés végrehajtására vonatkozó ü. sz. 480.
Praeiudiciális kérdés 250.
Rendőri büntetőbíróságok 189.
Rendőri büntetőügyvitel szabályai 440.
Sértett 220.
Sürgős intézkedések 249.
Szakértők a tárgyaláson 313.
Szakértők előzetes kihallgatása 283.
Szakképviselő 219.
Személymotozás 274, — elrendelése és foganatosítása 277.
Tanuk előzetes kihallgatása 283.
Tanuk a tárgyaláson 303.
Tanuk és szakértők díjai 372.
Tárgyalás berekesztése és elnapolása 319.
Tárgyalás helye és ideje 285.
Tárgyalás idézés nélkül 286.
Tárgyalási jegyzőkönyv 321.
Tárgyalás megnyitása 299.
Tárgyalást megelőző intézkedések 260.
Tárgyaláson rendföntartás 296.
Tárgyalás szóbelisége és nyilvánossága 295.
Tárgyalási határnap a közs. r. b. b. eljárásában 417.
Tárgyalást megelőző intézkedések a közs. r. b. b. eljárásában 411.
Tárgyalás menete a közs. r. b. b. előtt 420, 422, — viszontpanasz esetén 423.
Terhelt előállítása 261.
Terhelt elővezetése 269.
Terhelt előzetes letartóztatása 263.
Terhelt jogai 223.
Terhelt kihallgatása a tárgyaláson 300.
Területenkívüliség és személyes mentesség 208.
Tiszti ügyész hatásköre 214.
Tiszti ügyész ügyvitele 465.
Uj eljárás elrendelése a felebbviteli hatóság által 364.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Ujrafelvétel 355.
Ügy elintézése az elsőfoku r. b. bíróságnál 445.
Ügy érdemleges felülbírálása 365.
Ügyvitel az elsőfoku r. b. bíróságnál 440.
Ügyvitel a felebbviteli hatóságoknál 463.
Ügyvitel a harmadfoku hatóságnál 465.
Ügyvitel a közs. r. b. b.-nál 484.
Vallomás és eskü megtagadása 317.
Vád képviselete 213.
Végrehajtásra hivatott hatóság 377.
Végrehajtásra vonatkozó ügyviteli szabályok 475.
Végrehajthatóság föltételei 377.
Végrehajtása a közs. r. b. b. határozatának 429.
Végrehajtás útján befolyt pénz hováfordítása a közs. r. b. b. eljárásában 431.

III. Büntető novella.

Belügyminiszteri 160.000/909. sz. rendelet 2—21. §§-ai a gyermek- és fiatalkorúakról 522.
Belügyminiszteri 160.000/909. sz. rendelet 22—24. §§-ai a dorgálásról 531.
Belügyminiszteri 160.000/909. sz. rendelet 25—42. §§-ai a próbárabocsátásról 535.
Belügyminiszteri 160.000/909. sz. rendelet 43. §-a az elzárásról 545.
Belügyminiszteri 160.000/909. sz. rendelet 44. §-a a javító nevelésről 544.
Büntetés föltételes fölfüggesztése 501.
Büntetés fölfüggesztésének föltételei 501.
Büntetés fölfüggesztésére hivatott bíróság 507.
Bűnvádi felelősségre nem vonható fiatalkorúak 518.
Bűnvádi felelősségre vonható fiatalkorúak 519.
Dorgálás 531.
Elzárás föltételes fölfüggesztése 516.
Elzárás végrehajtása 545.
Fiatalkorúakra vonatkozó rendelkezések 516.
Fölfüggesztett büntetés nyilvántartása 513.
Fölfüggesztett büntetés végrehajtása 505.
Fölfüggesztett büntetés végrehajtása újrafelvétel nélkül 510.
Fölfüggesztés tárgyában használható jogorvoslatok 509.
Föltételes szabadonbocsátás 544.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Gyermekkorúak 517.
Igazságügyi miniszteri 20.002/909. sz. rendelet 1. és 2. §§-ai a fölfüggesztett büntetés nyilvántartásáról 514.
Igazságügyi miniszteri 27.300/909. sz. rendelet 44—46. §§-ai az elzárásról 545.
Javító nevelés 543.
Kisérleti kihelyezés 544.
Pénzbüntetés föltételes fölfüggesztése 516.
Próbaidő leteltének hatása 503.
Próbaidő leteltének bírói megállapitása 512.
Próbárabocsátás 533.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

ORSZÁGGYŰLÉSI
·KÖNYVTÁR·

718_OGYK_000311613_04219187

Edvi Illés Károly
A rendőri büntetőbíróság zsebkönyve
1912

https://go.ogyk.hu/ogy01-000311613

A digitalizálás az Országgyűlési Könyvtár Digitalizáló Műhelyében készült a "DTT – Magyar Jogi Portál" projekt (2017) keretében.

Attribution (CC-BY-4.0)
Nevezd meg!